प्रवेश सं० ८७८ विषय: पुराणेतिहास क्रम सं०

नाम शिवरहस्य, ग्रन्थकार

पत्र सं० ३-६७, ६५-५१४, २१६-६२८

श्लोक सं० अक्षर सं० (पंक्ती) ३१ पंक्ति सं० (पृष्ठे) ५०

आकार: ए.८.X ४.३. लिपि: दे.ना. आधार: का.

वि० विवरण: अपू.

14318

अ.जा. ६४

पी० एस० यू० पो०--७७ एम० सी० डी०--१६५१--५०,०००

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शिवध्यानरतानित्यंतिधन्याकृचिकृचित्॥३०॥इत्युक्त्वादेवमानांगाःप्रणिपत्यपुनःशिं
वं कुमारःपार्श्वतस्थोनतम्रोकृताञ्जलिः॥३१॥सूतउवाच कुमारोदीरितांवाचंसर्वलो
कहितावहां श्रुत्वाऽसन्नवदनस्तमुवाचसदाशिवः॥३२॥साधुसाधुकुमाराधसम्यक्पृ
ष्टंत्वयाधुना यदिदानींत्वयाऽन्यत्तद्दुःक्षेप्श्रोतुमादरः॥३३॥एवमेवपुरागौर्याप्रश्नःकाश्यांमहा
तदा समाख्यातंमयातस्यैसर्वांमोक्षसाधनं॥३४॥दिव्यान्यनंतनामानिसंतितस्मध्गंपरं
अक्षोन्नूरसहस्रंतुनाम्नांश्रियतरंमम॥३५॥एकैकमेवतन्मध्येनामसर्वार्थसाधकं मया
नाम्नासर्वेषांफलंवक्तुंनशक्यते॥३६॥तिलाक्षतेर्बिल्वपत्रैःकमलैःकोमलैर्नवैः पूजयिष्यतिमां
भक्त्यायस्त्वेतन्नामसहस्रया॥३७॥सपापेभ्यःसंसृतेश्चमुच्यतेनात्रसंशयः ततोममांतिकंयातिपु
नरावृत्तिदुर्लभं॥३८॥एकैकेनैवनाम्नामर्चयित्वादृढव्रताः खेचरंफलंप्राप्नुवंतिसत्यमेवोच्यतेम
या॥३९॥एतन्नामावलीयस्तुपठन्नामप्रणामेसदा सयातिममसायुज्यंखेचरंपुरुषन्वितः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥४०॥स्यछ्यामल्लिंगममलमेतन्नामानियःपठेत् सपातकेभ्यःसर्वेभ्यःसघएवप्रमुच्यते॥४१॥यस्त्वेतन्नामभिःसम्पूजयेत्रिकालंवत्सरावधि मामर्चयतिनिर्द्वेभ्यःसदेवेद्रोभविष्यति॥४२॥एतन्नामानुसंधाननिरतःसर्वदामुदा ममप्रियतरस्तस्मिन्निवसाम्यहमादरात्॥४३॥तत्सज्जयापराजितोहंसएवाहंयतोमम तस्माच्छ्रियतमंस्थानमन्यन्नैवहिदृश्यते॥४४॥हिरण्यबाहुरित्यादिनाम्नाशंभुरहंरूपिःदेवतापूजनेवाऽत्रशक्तिर्गौरीममप्रिया॥४५॥महेशएवसंसेव्यःसर्वैरितिहिकीलकं धर्मार्थःफलंज्ञेयंफलदातासदाशिवः॥४६॥ॐहिरण्यबाहुःसेनानीर्दिक्पतिस्तुरादरः हरिकेशःपशुपतिर्महान्स्वंजरोमडः॥४७॥विश्वाधिर्बभ्लशःश्रेष्ठःपरमात्मासनातनः सर्वान्नराड्गलकर्त्रीपुरुषेशोनंदिकेश्वरः॥४८॥आततावीमहारुद्रःसंसाराश्त्रःसुरेश्वरःऽपवीतिरहंस्यात्साक्षेत्रेशोवननायकः॥४९॥रोहितःस्थपतिःस्तोवाणिजोमंत्रिरुन्नतः कक्षेशोऽकृतभूदेवोभुवंतिर्वारिवस्कृतः॥५०॥ऽच्चैर्घोवाघोररूपःपत्तीशमोचकः ॐवधीशःपंचवक्त्रःकृत्ति

वीतोभयानकः॥५१॥सहमानःस्वर्गारेतानित्याधिर्निरुपद्रवः आव्याधिनीशःककुभोनिषंगीस्तेनरक्षकः॥५२॥मंत्रात्मातस्कराध्यक्षोबंचुकःपरिचंचकः अरण्येशःपरिचरोनिचेरुस्तापुरक्षकः॥५३॥प्रकृतेशोगिरिचरःकुलंचेशोगृहेवदः।भवःशर्वोनीलकंठःकपर्द्दीत्रिपुरांतकः॥५४॥व्युप्तकेशोगिरिशयःसहस्राक्षःसहस्रपात् शिपिविष्टश्चंद्रमौलिर्भूस्तोमोदुष्टमोनघः॥५५॥वामनोव्यापकःप्रल्लीवपीपानजडोनणुः ऽर्व्यःसूक्ष्मोग्नियःशीभ्रःप्रथमःपावकाकृतिः॥५६॥अचरस्तारकस्तारोवत्स्योनंतविग्रहः द्वीप्यःस्रोतस्यईशानोधुर्योगम्यमनोमयः॥५७॥पूर्वजोपरजोज्येष्ठःकनिष्ठोविश्वलोचनःअपगल्भोमध्यमोम्भोजघ्नोवृद्धिप्रःशुभः॥५८॥प्रतिसर्वोनंतरूपःसौम्योयाम्यःसुराश्रयः खल्वोर्वर्योभयःक्षेम्यःश्लोकःपथ्यानुभोयशीः॥५९॥वन्योवसान्यःपूतात्माश्रवःवःकक्ष्यःप्रतिश्रवःआशुषेणोमहासेनोमहावीरोमहारथः॥६०॥प्रसेनिघातुकोवर्मीवरूथीवत्सिरुग्घतः श्रुतसेनःश्रुतःसाक्षीकवचीवशकृद्वशी॥६१॥आ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

हनन्योनन्यनाथोदुंदुभ्योरिघ्नाशकः धर्म्मः ब्रह्मशई ख्यात्मावदान्योवेदसंमतः॥६३॥तीक्ष्णोषुपा
णिः प्रहितःचापुधः शस्त्रविन्नमः सुधन्वासुरसंन्नाम्नाविश्वक्रः सदागतिः॥६३॥स्रुवः पथ्यो
विश्ववाङ्कःकाद्योनीयःशुचिस्मितः लघःस्योवेशंतीनाघःकूप्योरुविमोऽः॥६४॥वर्ष्मोवर्ष्मो
र्व्योवर्षरुपःकुमारश्चकुलोमलः मेध्योऽमोहशक्तिर्विफल्योऽमोघविक्रमः॥६५॥दुरास
दोदुराराध्योनिर्दुःसहर्षभः ईश्रियःकुब्रशयनोजाकुकराः पुरुष्टुतः॥६६॥आतप्यो
वापुरजरोवीरःकात्यायनीप्रियः वास्तव्योवास्तुपोरक्ष्योविश्वम्भूर्वसुव्रदः॥६७॥सो
मस्तान्त्रोरुणःशंगोरुद्रःसुरुक्करःस्वहृत् ऊर्ध्वान्ऊर्ध्वोमकर्मामीमीमपराक्रमः॥६८॥
अग्रेवधोहनीवात्माहंताहरेवधोवधः शंभुर्मयोभवोनित्यःशंकरःकीर्तिसागरः॥६९॥
मयस्करःशिवतरःरेवंपर्म्पुरजाशुचिः तीर्थ्यःकल्पोमतीधीशःवाप्योवाप्योमतांवरः
॥७०॥शुद्धःप्रतरणोस्तव्यःशुद्धपाणिरलोलुपः॥उच्चैस्तरणास्तार्यस्तायेतःस्तार्यइ

द्रतः॥७१॥आतर्यःसादमृतात्मासारग्राहीहरायः आलाघोनोक्षदःपथ्योनर्थहास
संगरः॥७२॥शष्यःफेन्यःप्रवाह्याश्वसिकत्यःसैकताश्रयः इरण्योग्रीनतिःपुण्यःशरण्यःशु
द्धशासनः॥७३॥वरेण्योयज्ञेशोपुरुषोयज्ञेशोयज्ञनायकः यज्ञकर्त्तायज्ञभोक्तायज्ञविघ्न
विनाशकः॥७४॥यज्ञकर्मफलीध्यक्षोयज्ञमतिरनाकुरः अपथ्यःकिंशिलोगेष्ठोगरुत्मत्प्लवो
धनाकरः॥७५॥पुलस्त्यःक्षयणोद्योगोविद्रोगीतसत्क्रियः हृद्योहृदङ्गुहोगहरेष्ठःघभाक
रः॥७६॥निवेष्योनियतोयंताघाटःसत्यव्रतायनः शुक्ष्योहरित्यःपताकारजस्यःसात्विकप्रियः
॥७७॥लोर्ध्वपिंगलःपुरीशयःपेरुपूरणःपुरातनः भूतोभूतपतिभ्योभूधरोभूतायुधः॥७८॥
भूतेसंघोभूतमूर्तिर्भूतिहाभूतिभूषणः मदनोमादकोमायोमदहामधुरप्रियः॥७९॥मधु
र्मधुकरःक्रूरोमदनांतकः निरंजनोनिराधारोनिर्लेपोनिरुपाधिकः॥८०॥निष्प्रपंचोनि
राकारोनिरीहोनिरुपद्रवः सत्वःसत्वाएणोपेतःसत्वविन्सत्वचित्प्रियः॥८१॥सत्वपक्षःसत्वमूर्तिः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सलेशःसत्वसिन्नमः समस्तजगदाधारःसमस्तगुणासागरः॥८२॥समस्तदुःखविध्वंसीसमस्तानं
दकारणः रुद्राक्षमालाभरणोरुद्राक्षप्रियवत्सलः॥८३॥रुद्राक्षवक्षोरुपोरुद्राक्षभक्षकः
विश्वेश्वरोवीरभद्रोसन्नाट्दक्षमखांतकः॥८४॥विघ्नेश्वरोविघ्नकर्त्तागुरुर्देवशिखीमणिः
भुजंगेंद्रलसत्कंठोभुजंगाभरणाप्रियः॥८५॥भुजंगविलसत्कर्णोभुजंगावलयावृतः मुनिवं
धोमुनिश्रेष्ठोमुनिवंदनिषेवितः॥८६॥मुनीद्दंडकारण्यामुनिसच्चैकजीवनः मुनिम
ण्योवेदमण्योमगहस्तोमगेश्वरः॥८७॥मगेंद्रचर्मवसनोनरसिंहनिपातनः मत्स्यजयोम
त्स्यविनाशकः॥८८॥दक्षमन्युरुद्रदेवमत्कहामत्युपूजितः क्रुध्वोहिरण्यःपरमो
निधनेशोनिधनाधिपः॥८९॥यज्ञर्त्तिःसामसर्त्तिर्क्षःसर्त्तिसर्त्तिवाजितः व्यक्तोव्यक्ता
नमोव्यक्ताव्यक्तनीजवी॥९०॥लिंगमूर्त्तिरलिंगात्मालिंगालिंगात्मविग्रहः ग्रहोग्रहाधारो
ग्रहाकरोग्रहेश्वरः॥९१॥ग्रहकृद्ग्रहभिद्ग्राही ग्रहाग्रहविलक्षणः कल्पाकारःकल्पकर्त्ताक

श्रीराम
५

ल्पक्षरात्परः॥९२॥कल्पाकल्पाकृतिःकल्पनाशकःकल्पकल्पकः परमात्माप्रधानात्माश्च
धानरूपःशिवः॥९३॥वेधोऽवेधोवेदवेदांतसंस्कृतः वेदवक्त्रोवेदजिह्वोविजिह्वोजिह्मनाशकः
॥९४॥कल्पारूपःकल्पोराकल्पागुणसंश्रयः भक्तकल्पाद्रोभक्तकामधेनुःसुराधिपः॥
॥९५॥पावनःपावकोवामोमहाकालोमदायहः घोरपातकदावाग्निर्देवभस्मकरोव्रयः॥९६॥
अनंतसोमस्तूर्याग्निमंडलप्रतिमप्रभः जगदेकप्रभुःस्वामीजगद्धोजगन्मयः॥९७॥जगदा
नंददोजन्मजरामरणवर्जितः खट्वांगीनीतिमान्सत्योदेवतात्मासंभवः॥९८॥कपालभा
लाभरणाः कपालीविघ्नवल्लभः कमलासनकालाग्निःकमलासनपूजितः॥९९॥कालो
ध्वशास्त्रिकालज्ञोदुःखावग्रहवारकः नाघकर्त्तानिटवरीमहानाघविशारदः॥१००॥विरा
रोविराड्वृषभवाहनः वृषाकोवृषभाधीशोवृषात्मावृषभध्वजः॥१॥महोजानोमहाकायोम
हार्क्षोमहाभुजः महास्कंधोमहाग्रीवोमहद्वक्त्रोमहच्छिराः॥२॥महाहनुर्महादंष्ट्रो

Indira Gandhi National Centre for the Arts

महदोष्ठोमहोदरः सुंदरभ्रूःसुनयनःसुललाटःसुकंधरः॥३॥सत्यवाक्योक्योधर्मवक्तासत्सङ्गःस
त्यवित्तमः धर्मवान्धर्मनिपुणोधर्मोधर्मप्रवर्धकः॥४॥कृतज्ञोकृतकृत्यात्माकृतकृत्यःकृ
तागमः कृत्यवित्कृत्यविच्छ्रेष्ठःकृतज्ञप्रियकृत्तमः॥५॥व्रतकृद्व्रतविच्छ्रेष्ठोव्रतवित्कृतान्म
हाव्रतीव्रतप्रियोव्रताकाङ्क्षःकृत्यकृद्व्रताधारोव्रतेश्वरः॥६॥अतिरागीवीतरागोरागहे
तुर्विरागवित् रागोरागिशमनोरागदोरागिरागवित्॥७॥विद्वान्विद्वत्तमोविद्वज्जनेमानससं
श्रयः विद्वज्जनाश्रयोविद्वज्जनकृत्यपराक्रमः॥८॥नीतिकृन्नीतिवित्नीतिप्रयोगानीतिविशि
ष्टः विनीतवत्सलोनीतिस्वरूपोनीतिसंश्रयः॥९॥क्रोधविक्रोधलःक्रोधाजनकृत्क्रोधरूपधृ
क्क्रोधदःक्रोधहाक्रोधीजनक्रोधपरायणाः॥१०॥गुणवान्गुणविच्छ्रेष्ठोवीर्यविद्वीर्यसंश्र
यः वीर्याकारोवीर्यहावीर्यवर्द्धकः॥११॥कालविकालकृत्कालोबलकृद्बलालिङ्गलो मनोन्मनी
मनोरूपोबलघ्नश्चबलः॥१२॥विघाघ्नदानाविघेशोविघानाशैकसंश्रयः विघाकीर्णा

हाविघोविघावेघोविशारदः॥१३॥वसंतकृद्वसंतात्मावसंतेशोवसंतदः ग्रीष्माग्रीष्मकृद्ग्रीष्म
कृत्कोग्रीष्मनायकः॥१५॥प्रावृट्प्रावृडाकारःप्रावृत्कालप्रवर्त्तकः प्रावृट्प्रवर्द्धकःप्रावृत्नाथःप्राव
ृन्नाशकः॥१६॥शरदात्माशरद्धेतुःशरत्कालप्रवर्त्तकः शरन्नाथःशरत्कालनाशकःशरदाश्र
यः॥१७॥हिमस्वरूपोहिमदोहिमदोहिमहाहिमनायकः शैशिरात्माशैशिरात्माशैशिरेशः
शैशिरर्तुप्रवर्त्तकः॥१८॥प्राच्यात्मादक्षिणाकारःप्रतीच्यात्मोत्तराकृतिः ऊर्ध्वाधन्यदिगा
कारोधगाधकृतिकारणानादेशैकनायकः॥१९॥सर्वपक्षिमृगाकारःसर्वपक्षिमृगा
धिपःसर्वपक्षिमृगाकारोमृगाधकृत्तिकारणा॥२०॥जीवाधक्षोजीवबंधोजीवविज्जीवर
क्षकःजीवकृज्जीवहाजीवनोजीवसंश्रयः॥२१॥ज्योतिःस्वरूपोविश्वात्माविश्वनाथोविश्वस
तिः वस्त्रात्मावज्रहस्तालावज्रेशोवज्रभृद्वितः॥२२॥कुमारगुरुराशानोगणाधक्षोगणा
क्षिपः पिनाकपाणिःस्थूलात्मासोमस्थैर्यलोचनः॥२३॥अशोषपापरहितोदातोदम

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पितादमः ऋषिः पुरंणापुरुषः पुरंदरः ॥२४॥ कालाग्निरुद्रः सर्वेशः शमरूपः शमेश्वरः प्रलयानलकृद्दक्षः प्रलयानलनाशकः ॥२५॥ त्रियंबकोरिषदुर्गानाशकोधनदप्रियः अक्षोभ्यः क्षोभरहितः क्षोभदः क्षोभनाशकः ॥२६॥ सदंभोदंभरहितोदंभदोदंभनाशकः कुंदेंदुशंखधवलोभस्मोद्धूलितविग्रहः ॥२७॥ भस्मधारणतृष्णालुः पुरोरिस्दनः स्थाणुर्दिगंबरोभर्गोभगनेत्रभिदुज्ज्वलः ॥२८॥ त्रिकालग्निकालः कालाग्निरहितोमोमहायशाः सामप्रियः सामवेत्तासामगः सामगप्रियः ॥२९॥ धीरोदात्तोमहाधीरोधैर्यदोधैर्यवर्द्धकः लोकरायराशिःसर्वज्ञःसुबुद्धिर्बुद्धिवर्द्धनः ॥३०॥ सुब्रह्मण्यः कुंबुकंठःशबरारिनिकृंतनः शार्दूलचर्मवसनःपरीणद्दोजगत्प्रियः ॥३१॥ जयप्रदोयाध्यक्षोजयात्साजयकारणः जंगमाजंगमाकारोजगदुत्पत्तिकारणः ॥३२॥ जगद्रक्षाकरोवश्योजंगमस्थावरात्मकः पंचवदनभिदुत्कृष्टः पंचयज्ञप्रभंजकः ॥३३॥ अष्टमूर्त्तिर्विश्वमूर्त्तिरतिमूर्त्तिरमूर्त्तिमान् कैलासशिखरावासः कैलासशिखरप्रियः ॥३४॥ भक्तकैलासदःसूक्ष्मोवर्मदः

सर्वशिक्षकः सोमः सोमकालाकारोमहातेजामहातपाः ॥३५॥ हिरण्यश्मश्रुरानंदःस्वर्णकेशःसुवर्णदक् ब्रह्मविश्वसृडुर्वीशोमोचकोबंधवर्जितः ॥३६॥ चतुरश्रःसर्वतंत्रात्मा घृतिमानमितप्रभः पुष्कराक्षःपुराणकीर्त्तिः पुराणश्रवणाकीर्त्तनः ॥३७॥ पुण्यमूर्त्तिः पुराणदातापुराणारपुराणफलप्रदः सारमेयःस्वरमयोरसमेयोरसाश्रयः ॥३८॥ ॐकारप्रणवोनादः प्रणतार्त्तिप्रभंजनः निकटस्थोतिदूरस्थोवशी ब्रह्मांडनायकः ॥३९॥ मंदारमूलमिलयो मंदारकुसुमावतः वंदारकप्रियतमोवंदारकवरार्चितः ॥४०॥ श्रीमाननंतकल्याणपरिपूर्णोमहोदयः महोविश्वभोक्ताविश्वाशापरिपूरकः ॥४१॥ सुलभोसुलभोलभ्योलाभप्रवर्द्धकः लाभात्मालाभदोवक्ताघृतिमाननसत्यकः ॥४२॥ ब्रह्मचारीदृढाचारीदेवसिंहोधनाधिपः वेदज्योदेववंदेवेशोदेवदेवोत्तमोत्तमः ॥४३॥ बीजराजोबीजराजोबीजहेतुर्बीजदोबीजवर्द्धिदः बीजाधारोबीजरूपोनिर्बीजोबीजनाशकः ॥४४॥ परापरेशःपरदःपिंगलोयु

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मलोचनः पिंगाक्षः सरगुरुर्गुरुप्रियः॥४५॥गुणाढ्योयुगाधीशोयुगकृद्युगनाशकः कर्पूरगौरोगौरीशोरीगुरुगुहाश्रयः॥४६॥धूर्जटिःपिंगलजटोजटामंडलमंडितः मनोजवीजीवहेतुरंधकासुरसूदनः॥४७॥लोकबंधुःकलाधारःपांडुरःप्रमथाधिपः। अव्यक्तलक्षणोयोगीशोयोगिपुंगवः॥४८॥भूतावासोजनावासःसुमंगलः भवबीजोयोगिवेद्योयोगिसंहृदीसनः॥४९॥उत्तमोत्तमःशक्तःकालकूटविषादनः प्राकाम्यःकामनीयात्मासुभूःसुंदरविग्रहः॥५०॥भक्तकल्पतरुःस्तोतास्तुत्यःस्तोत्रवरप्रियःअग्रमेयगुणाधारोवेदकृद्वेदविग्रहः॥५१॥कीर्त्याधारःकीर्तिकरःकांतिहेतुरहेतुकः अग्रघ्यःशांतभद्रः कीर्तिस्तंभोमनोमयः॥५२॥भूशयोन्नमयोभूकृन्महेष्वासोमहातनुः विज्ञानमयआनंदमयःप्राणमयोन्नदः॥५३॥सर्वलोकमयोयज्ञोधर्माधर्मप्रवर्तकः अनिर्वाणोगुणग्राहीसर्वधर्मफलप्रदः॥५४॥दयासुधार्द्रनयनोनिराशीरयरिग्रहः परार्थवृत्तिर्मधरोमधुरप्रियद

र्शनः॥५५॥मुक्तादामयदीतांगोनिःसंगोमंगलाकरः सुखप्रदःसुखाकारःसुखदुःखविवर्जितः॥५६॥विश्वंखलोजगत्कर्ताजितसर्वःपितामहः अनपायोक्षयोमुडीसुरूपोरूपवर्जितः॥५७॥अतींद्रियोमहामायोमायावीविगतज्वरः अमृतःशाश्वतःशांतोमृत्युहामृत्युनाशकः॥५८॥महाप्रेतासनासीनःपिशाचान्वितावृतः विघ्नध्वस्तादिवघाधिःसुरासुरनमस्कृतः॥६०॥किरीटलेटिबोलेंदुमणिकंकणभूषितः रत्नांगदांगीरत्नेशोरत्नरंजितपादुकः॥६१॥नवरत्नगणोपेतकिरीटोरत्नकंचुकः नवरत्नगणोपेतोकिरीटोरत्नकंचुकः नानाविधानेकरत्नलसत्कुंडलमंडितः॥६२॥दिव्यरत्नगणाकीर्णकंठाभरणभूषितः नवंभालमणीनासापुटभ्राजितमौक्तिकः॥६३॥रत्नांगुलीयविलसत्करशाखानखप्रभः रत्नभाजद्धेमसूत्रलसत्कटितटःपटुः॥६४॥वामांगभागविलसत्पार्वतीवीक्षणप्रियःली

Indira Gandhi National Centre for the Arts

लावलंबितवपुर्भक्तमानसमंदिरः॥६५॥मंदमंदारपुष्पौघलसद्वाप्युनिषेवितः कल्पारविलसन्मंदा
दिम्बुवेषविराजितः॥६६॥दिव्यदेहप्रभाकूटसंदीपितदिगंतरः देवासुरगुरुस्तुत्योदेवासुर
नमस्कृतः॥६७॥हस्तेराजत्कुंडकंपुंडरीकनिभेक्षणाः सर्वाशास्पुरणोमेयः सर्वलोकेशभूषणः
॥६८॥सर्वेषदोतासर्वेषः स्फुरन्मंगलविग्रहः अविघ्नकृत्सर्वेषां तोनानाविधैकसंश्र
यः॥६९॥मर्त्याभिमतकृपापरोभक्तेष्टफलपूरकः संपन्नोकामःसोभाग्यनिधिःसोभाग्य
दायकः॥७०॥हितैषीहितकृत्सोम्यः परार्थैकप्रयोजनः शरण्यागतदीनार्तपरित्राणा
परायणः॥७१॥जिष्णुर्नीलवपुःसोमोभ्राजिष्णुर्भोजनोपिताजेताजितारिर्जितमानसः॥७२॥
अक्षरःकारणंरुद्रःसमरःशारदप्लवः आज्ञापकोध्वजाभीरुःकविदुःस्वप्ननाशकः॥७३॥पद्म
न्नसमुत्पत्तिःक्षेत्रज्ञःक्षेत्रपालकः व्योमकेशोमीनवेगोरोपतिरनामयः॥७४॥भवाब्धि
तारणोपायोभगवान्भक्तवत्सलः वरोवरिष्ठोनेदिष्ठःप्रियःप्रियदवःसुधीः॥७५॥यतो

यंविष्टःक्षोदिष्ठोयविष्ठोयमशासकः हिरण्यगर्भोहेमांगोहेमरूपोहिरण्यदः॥७७॥
ब्रह्मज्योतिरनावृष्ट्यश्चामुंडाजनकेरविः मोक्षार्थिजनसंसेव्योमोक्षदोमोक्षनायकः॥७८॥
महाश्मशाननिलयोवेदाश्वोभूरथःस्थिरः मृगव्याधोधर्मधामाप्रद्युम्नःस्फटिकप्रभः॥७९॥
सर्वज्ञःपरमार्थात्माब्रह्मानंदप्रयोविभुः महेश्वरोमहादेवःपरब्रह्मसदाशिवः॥८०॥एवमे
तानिनामानिमुख्यानिममपरामुख प्रभदानिविचित्राणिगौर्यैप्रोक्तानिसादरं॥८१॥एतन्ना
मजपेयोग्याविप्रादेवामुनीश्वरः शुचिभूताःशिवपरानन्येरागादिमोहिताः॥८२॥विभूतिमू
र्धवित्पुंड्रोरुद्राक्षभूषणः शिवलिंगसमीपस्थोनिःसंगोनिर्जितासमः॥८३॥एका
ग्रचित्तोनियतोवशीभूताहितेरतः शिवलिंगार्चकोनित्यंशिवैकशरणःसदा॥८४॥ममनामा
निदिव्यानियोजयेद्भक्तिपूर्वकंएवमुक्तगुणोपेतःसदेवैःपूजितोभवेत्॥८५॥संसारपाश
संछेदजन्मोक्षैकसाधनं मन्नामस्मरणान्नान्यदेवसकलार्थदं॥८६॥मन्नामैवपरंजप्यं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

महमेवाक्षयार्थदः अहमेवसदासेव्योध्येयोमुक्त्यर्थमादरात्॥८६॥विमृतिवज्रांकवज्रैर्मनाशरपा
णिभिः विजयःसर्वतोलभ्योनतेषांदृश्यतेभयं॥८७॥येमुक्तिदायकमहेशपिनाकपाणेशंभोगि
राशहरशंकरचंद्रमौले विश्वेश्वरांधकरिपोपुरसूदनेतिमामर्चयंत्यनुवदंतितएवधन्याः॥८८॥
यदेवदेवजगदीश्वरपंचवक्त्रसोमाग्निभानुनयनानघशूलपाणे गौरीमनोरमणमारनि
सूदनेतिमामर्चयंत्यनुवदंतितएवधन्याः॥८९॥यशर्वभालनयनामलविश्वमूर्तेश्रीनील
कंठवरदोन्नमविश्वबाहो भर्गत्रिलोचनभगाक्षिहराजरेतिमामर्चयंत्यनुवदंतितएवधन्याः
॥९०॥येविष्णुवल्लभसदाशिवकालकालाग्निरुद्रकरुणाकरदीनबंधो कर्पूरपरमेशमहेश्व
रेतिमामर्चयंत्यनुवदंतितएवधन्या॥९१॥येवामदेवभवभंजकभीतिभिन्नसंतोषखंड
परशोप्रमथाधिनाथ विश्वाधिपत्रिदशवंद्यसुरेश्वरेतिमामर्चयंत्यनुवदंतितएवधन्याः॥ श्रीरामः
९२॥येभक्तवत्सलजटापटलावलंबिबालेंदुखंडरुचिमंडलमंडितांगारान्स्फुरन्मूजग १०

राजविभूषणेतिमामर्चयंत्यनुवदंतितएवधन्याः॥९३॥यंभीमघोरमुखगुरोमगशावहस्तशार्दूलच
र्मवसनोव्ययसत्संधं शैलाधिराजनिलयत्रिपुरांतकेतिमामर्चयंत्यनुवदंतितएवधन्याः॥९४॥ये
भीमरुद्रवृषभध्वजवीरभद्रभद्रावतारभगवन्भवभव्यरूपनिःसंगनिर्मलनिरंजननिर्गुणेतिमा
मर्चयंत्यनुवदंतितएवधन्याः॥९५॥कालकूटविषभूरिभयार्तदेवसंरक्षकाघविषनाक्षसमक्ष
साक्षिन् सूक्ष्मातिसूक्ष्मशिवदक्षमखांतकेतिमामर्चयंत्यनुवदंतितएवधन्याः॥९६॥येसो
मसांबशिपिविष्टजगन्निवासकैलासवासयुनिहृत्कमलाधिवास सोमावतंसशितिकंठशि
वाप्रियेतिमामर्चयंत्यनुवदंतितएवधन्याः॥९७॥येयज्ञशाश्वतवृषासनधर्मरूपमखादिकर्म
फलदायकयज्ञमूर्ते सृष्टिस्थितिप्रलयकारणसात्विकेतिमामर्चयंतिधीशगणेश्वरेतिमा
मर्चयंत्यनुवदंतितएवधन्याः॥९९॥मन्मीमतंतपापिनःस्वजननीस्तन्यपुनःसर्वथानाकां
क्षंतिनचान्यदेवंतिसततंमत्पादयुग्मार्चकाः मत्क्षेत्रार्चनतत्परामहितामद्धोकएवानिशंसंति

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शांतिनिरस्तदुःखनिकरानन्दकवर्यामुदा॥१००॥मंघ्रिंगसंपूजनसक्रचिंतामन्दकपूजार्थमुपात्त
चिंताः मन्नामसंकीर्तनमात्रमत्तावसंतिमन्नामसुधैकचित्ताः॥१॥संतः कचित्संतिनितांतमीश
स्वांतस्थितंसंततमर्चयंतः मामेवविश्वेशमनाघनंतमवेद्यमेकंनिगमातवेद्या॥२॥स्तनंधयीचू
डत्युदीरितमाकर्ण्यमहादेवेनतद्दचः संतुष्टःपरमुवः शंभुंतुष्टावगिरिजासुतः॥३॥कंदर्प०दे
वदेवजगन्नाथदेवदेवोत्तमप्रभो वेदवेदांतवेद्येशजगज्जन्मैककारणा॥४॥निरामयनिराधारानि
र्द्वंद्वनिरुपाधिक निष्कलंकनिराकारविकाररहितानघा॥५॥हादेवामराधीशवृषांकध्वजवाहन व
ृषभध्वजविश्वेशत्रिपुरांतकशंकरा॥६॥कालकालकृपासिंधोशितिकंठशिवाप्रिय त्रिकाग्निकालको
लात्मन्कालाधारप्रवर्तक॥७॥मनोन्मनामलानंतव्योमकेशजगत्पते भूतेशभूतसंघात्मन्भूतेक
निलयामला॥८॥विभूतिभूषणाश्रीमन्मुक्तोद्भूषितविग्रहकैलासशिखरावासकृत्तिवासमहेश्व
र॥९॥कपालमालाभरणाजरामरणार्चित योगिवृंदैकमंदारवंदारकगणार्चित॥१०॥योगिहृ
त्पंकजारूढनिगूढनिजविग्रह गंडमंडलसंभ्राजन्मणिकुंडलमंडित॥११॥अनंतचंडमार्तंडम

डलाधिकस्फुप्रभा हिरण्यबाहोविश्वात्मन्संसारार्णवतारक॥१२॥विश्वतोमुखसोमात्मंविश्वत
श्चरणाजर विश्वतोलोचनानंतव्योमकोशसदाशिव॥१३॥ज्येष्ठश्रेष्ठसमस्तात्मन्व्यापकानंत
विग्रह त्रिशूलपाणेखट्वांगिन्निःसंगनिगमाश्रया॥१४॥निराश्रयाविलाधारपरब्रह्मन्पर
मार्त्थर ब्रह्मानंदैकनिलयमयकरनिरीश्वर॥१५॥सत्वप्रधानसत्वात्मन्नानंदमयसर्वग
॥ महाश्मशाननिलयमहाप्रेतासनस्थिर॥१६॥पिनाकपाणेदुष्टारिन्नरशिरोलोकैकनीवन
शारदूलचर्मवसनमूधरेशशरासन॥१७॥त्रिशाक्रतावनीयानदग्धत्रिपुरकानन वासी
कृतानंदवनसोमसूर्याग्निलोचन॥१८॥मुनिचित्तासनासीनकालकूटविषादन कंदर्प
र्वदलनवृषाधीशैकवाहन॥१९॥दुष्टादिसंघशमनदुर्लंघ्यदृढशासन अप्रधृष्यनिरीक्ष्य
क्षतेजःपुंजनिरंजन॥२०॥स्तुतिकृतासचिंतत्रैकहित कृत्तेभाननहिमाद्रिशिखरस्वच्छरूपचा
रुस्थिरासना॥२१॥महादार महावीर महाशूरसुरेश्वर महाधीराद्भुताकारसर्वलोकप्र

भाकरा॥२२॥नमस्तेनमस्तेमहादेवशंभो नमस्तेस्तुतेप्रपन्नैकबंधो नमस्तेनमस्तेदयांसारसिंधो
नमस्तेनमस्तेनमस्तेमहेश॥२३॥नमस्तेनमस्तेमहामृत्युहारिन्नमस्तेनमस्तेनमस्तेमहादुःखहा
रिन् नमस्तेनमस्तेमहापापहारिन्नमस्तेनमस्तेनमस्तेमहेश॥२४॥नमस्तेनमस्तेजगज्जन्महे
तोनमस्तेनमस्तेवबोधीशकेतो नमस्तेनमस्तेमहापुरायसेतोनमस्तेनमस्तेनमस्तेमहेश॥२५॥
नमस्तेनमस्तेसदाचंद्रमौलेनमस्तेनमस्तेनमस्तेसदाश्रुत्रपाणो नमस्तेनमस्तेसदैमेकजाने
नमस्तेनमस्तेनमस्तेनमस्तेनमस्तेमहेशः॥२६॥यस्यस्वरूपंनविदुःसुरासुरायस्यस्वरूपंन
विदुर्मुनीश्वराः यस्यस्वरूपंनविदुर्यमेश्वरास्तस्मैवनित्यंशिवरूपमंडित॥२७॥यस्यस्वरूपं
निगमैरगम्यंयस्यस्वरूपंनियमैरगम्यं यस्यस्वरूपंपरमैरगम्यंतस्मैवनित्यंशिवरूपमंडि
॥२८॥संसारदावानलशामकायमत्संजयापाप्तविक्रमाय सुरासुरोद्यार्चितपादुकायशि
वायनमःशिवाय॥२९॥घोराधिकाघौघनिवारकायस्वर्गादिफलप्रदाय निरामयाया

श्रीरामः १२

चकस्यदनायशिवासमेतायनमःशिवाय॥३०॥कुंदेंदुशंखस्फटिकोपमायमहेश्वराय
श्रितवत्सलायश्रीनीलकंठाययेयंतकायशिवासमेतायनमःशिवाय॥३१॥भुजंगचक्रा
धिपभूषणायनानामणिभ्राजितकुंडलाय कर्पूरगौरायसुरोत्तमायशिवासमेतायनमः
शिवाय॥३२॥त्रिकाग्निकालायमनोन्मनायत्रियंबकायत्रिपुरांतकायकालाग्निरुद्रायजग
न्मयायशिवासमेतायनमःशिवाय॥३३॥दयासमुद्रायनिधीश्वरायधनेशमित्रायसुधाम
यांय कारुण्यरूपायमयस्करायशिवासमेतायनमःशिवाय॥३४॥ब्रह्मेंद्रविष्ण्वादिसुराचि
तायदेवाधिदेवायदिगंबराय अनंतकल्याणगुणार्णवायशिवासमेतायनमःशिवाय॥३५॥
वेदांतवेद्यायमहोदयायकैलासवासायशिवाधवाय शिवस्वरूपायसदाशिवायशिवासमे
तायसदाशिवाय॥३६॥इतिस्तुत्वामहादेवंसर्वव्यापीनमीश्वरंपुनःपुनःप्रणम्याथस्कंद
स्तस्थौकृतांजलिः॥३७॥महेश्वरःप्रसन्नात्माकुमारंनतकंधरं प्रीत्याप्रोवाचवचनंसर्व

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नंदकरंततः॥३८॥श्रीशिवउवाच ब्रह्मन्नोसिप्रसन्नोसिस्तोत्रेणानेनयत्नतः॥३९॥वरंवरय
निष्पापंदास्येवशतनहं॥३९॥स्कंदउवाच सांबशंभोमहादेवदयासागरशंकर॥
तन्ममरोनित्यंतवास्तुपदपंकजे॥४०॥ ४०॥सर्वथाशर्वसर्वेशसर्वोत्तमहेश्वर तवना
मस्तंदिमंजिह्वाग्रेममतिधेहि॥४१॥अनन्यशरणांचित्रंतवैवचरणांभुजे निवसत्वनि
शंशंमदेवदयानिधे॥४२॥शिवास्तुतंचपादद्वंमन्मनोमकरंदयः चतुर्वर्गफलाकारम
करेदविजंभिते॥४३॥किंवरेणमान्येनमयैतत्पाचिरंवरं सर्वसौभाग्यदंनूनमितिवेदै
विनिश्चितं॥४४॥इतितद्वचनंश्रुत्वासांबःसंतुष्टमानसः पस्पर्शतत्करःसम्यगानंदपरिपू
रितः॥४५॥कुमारतवभाग्यस्यनातोन्ननसंशयः तवंतोमाविदित्वैवविश्वेशंस्तोतुमिच्छ
सि॥४६॥त्वयातुयासितंदत्तंमयातुभ्यंवरोत्तमं वरांतरंचदास्यामिसर्वलोकोपकारकं॥
४७॥त्वयेहयत्कृतंस्तोत्रंमन्नामप्रियकरंपरं तत्पठेच्छुचिर्नित्यंसमाप्नोत्वमास्तितं

अघोरपातकेभ्यश्चसंसारात्सविमुच्यते॥ भक्तिमानस्तुसततंमयिसांबेमहेश्वरे॥४९॥सू
तउवाच इतिदत्त्वावरान्विप्रान्सांबःसंसारमोचकः तस्थावतोवसंतुष्टोब्रह्मविष्णादि
सेवितः॥५०॥भवंतोपिमुनिश्रेष्ठाःसांबध्यानपरायणाः शिवनामजपंकृत्वातिष्ठंतुसुखि
नःसदा॥५१॥शिवएवसदासेव्यःसर्वदेवोत्तमःप्रभुःशिवएवसदापूज्योमुक्तिकामै
र्नसंशयः॥५२॥महेशान्नाधिकोदेवःसएवसुरसत्तमः सएवसर्ववेदांतवेद्योनात्रसंशयः॥५३॥अनन्यशरणोपुंसःशंकरार्चनतत्परः सएवधन्यःपुरुषोस्मात्सत्यमेवोच्यतेमया॥५४
जन्मांतरसहस्रेषुयदितपूर्णतपःकृतं तस्युश्रद्धामहादेवेभक्तिश्चभवतिध्रुवं मुक्तिदातामहादेवादन्योनास्त्येवसर्वथा सत्यमेतत्पुनःसत्यमेतन्नसंशयः॥५६॥सुभगाजननीतस्यतस्येवकुलमुन्नतं तस्येवजन्मसफलंयस्यभक्तिःसदाशिवे॥५७॥येशंभुरसत्तमंसुरगतोरार्ध्यमीशंशिवंशैलाधीशसुतासमेतममलंसपूजयंत्यादरात् तेधन्याःशिवपादपू

जनयेद्न्योनधन्योजनःससंससमिहोच्यतेमुनिवराःसत्यंपुनःसर्वथा॥२५८॥इतिश्रीशिवरहस्ये
सप्तमांशेस्कंदसदाशिवसंवादेमुख्याशिवसहस्रनामकथनंनामचथमोध्यायः॥१॥ऋषयऊ
चुः त्वत्प्रसादाद्वयंस्तानिष्पापास्मोनसंशयः धन्याःकृतास्त्वयानूनंसत्कथाश्रवणाद्ध
यं॥१॥वह्वागमतधाराभिःपापदावानलोमहान् शांतःप्रशांतंचित्तंचदुःस्वान्यतानिच॥२॥
पुनःपुरायकथामन्यांवदपापौघनाशिनी यत्कथाश्रवणात्सद्यःप्रसादयतिचेतसं॥३॥कस्मि
न्क्षेत्रपरेम्येनप्योमेत्रेःशिवात्मकः कुत्रवाशंकरस्यास्तिदेवदेवस्यसंनिधिः॥४॥स्तउ
वाचेमेवचराएषःपार्वत्यापरमेश्वरः ततश्चोवाचभगवान्निजगादसंतांप्रति॥५॥शिवऊवा
आस्तिक्षेत्रपरंदेविसर्वक्षेत्रोत्तमोत्तमं वेदोपगीतमनिशंकाशीक्षेत्रमनामयं॥६॥कल्पा
तेसकलांल्लोकान्संहृत्यनिजमायया कोश्यामेवत्वयासार्द्धंसंवसामिसुभानने॥७॥का
शीत्रिशूलनिर्यानिर्मलालयवर्जिता पुरातनानसाजन्याप्रलयेपिननश्यति॥८॥न

मायरानन्दःकाशीमत्तोभिन्नानसापरा सैवाहंनावयंभेदःसत्यंमेवावयोरिव स्थि
नाहंवसामिकैलासेनवैमंदरपर्वते नवाहिमाचलेभद्रेकाश्यामेवसाम्यहं॥१०॥यस्मान्म
त्प्रेक्षालीलार्थंकदाचन विहायकाशीमनिशंनवासामिमनोरमे॥११॥ज्योतिः
पुंजमयीकाशीज्ञानरूपामनोरमा तयातुसदृशंवस्तुनास्तिब्रह्मांडगोलके॥१२॥
भंगनापिनभःकाशीनिम्नस्थाप्यखिलोन्नता वेदवेद्यापिसान्नंवेदवेद्यानतत्वतः॥१३॥
मत्स्वरूपायतःकाशीततोहमिवतत्वतः वेदांतैरपिसाकाशीनज्ञातुंशक्यतेध्रुवं॥१४॥यथा
त्वयिमत्प्रीतिस्तथाकाश्यांप्रभानने सर्वथाप्रीतिरस्त्येवनात्राप्रीतिःकदाचन॥१५॥मत्स
त्वमिवसाकाशीसर्वसौभाग्यदायिनी काशीकाशीतिसततंमच्चरन्तिवसाम्यहं॥१६॥धर्म
कराशिःसाकाशीपायराशिविनाशिनी अविनाशिशाशास्यावशिभिःसदा॥१७॥बहुभि
र्जन्मभिर्निर्यदिघोरतरंनपः तत्रंतदामस्त्रसादात्काश्यांवासोभविष्यति॥१८॥काशी

वासरतामर्त्याः स्वर्गलोकनिवासजं सुखंसर्वंतिरस्कृसनिवसंसनिवसंसतिशं मुदा॥१९॥नोग्रैस्त
पोभिर्दानैश्चाध्वरैरध्ययनैरपि काशीप्राप्तिर्नलोकानांमत्प्रसादंविनाभवे॥२०॥काशकंवस्तुलोके
नैवहिदृश्यते चंद्रोवाभानुरग्निर्वातप्रकाशकरोनहि॥२१यानवेधावेदसंघैस्तदन्यैरपिसाध
नैः अवेद्यासाकथंवेद्याकाशीलोकैशिबात्मिका॥२२॥स्वर्गभोगमपिसत्कादेवेंद्राद्यमराःसदा
काशीवासमवेक्षंतेमुक्तार्थंसर्वसाधनं॥२३॥सर्वयज्ञतपोदानधर्माणांफलमुत्तमं का
शीवासात्मकंसत्यंनतस्मादधिकंफलं॥२४॥ब्रह्महत्यादिपापानि घोराणिविविधान्यपि
काशीनिस्मरणादेवक्षयान्नश्यंत्यसंशयं॥२५॥काशीवासंनिरतान्नरानप्यमरामुदा
नमस्कुर्वंतिसततंपूजयंतिस्तुवंतिच॥२६॥काशीवाससमत्पन्नसुखेनसदृशंसुखंना
नुभूतंमयाक्वापिक्वचिदप्यमलानने॥२७॥मन्मनोरमंतेकाश्यांयथातद्वदानने नान्य
त्ररमतेचेतस्तद्वत्त्वेवहितादृशं॥२८॥सर्वेधर्मास्तुलाकूटाःपरस्परजिगीषया पुराश्री

शैलशिखरेश्रीशैलेश्वरसंनिधौ॥२९॥काशीनिवासंजाड्यादन्यधर्मास्तुलांगताः पर
स्परजयंप्राप्ताःप्रथमंतेततःपरं॥३०॥काशीनिवाससंभूतंधर्मंश्रेष्ठंजिगीषया पुनःसर्वेतुलां
प्राप्तुमुद्युक्ताःसंभ्रमान्विताः॥३१॥श्रीशैलेशस्तदाधर्मान्संवीक्ष्यजयकांक्षिणः उवाचवचनंप्रीत्यासाम
रुपंजगद्धितं॥३२॥काशीवासधर्मेणास्पर्द्धाकार्यानसर्वथा ससर्वधर्मचक्रेराडितिवेदैर्विनिश्चितः॥३३॥
समेनराजतेस्पर्द्धासाहीनेननराजते सर्वोन्नतेनतुस्पर्धास्वनाशायोद्यमोयथा॥३४॥लोकेनीतिवि
रुद्धानिकर्माणिविफलानिहि नकुर्वंतेवनिपुणानीतिशास्त्रविशारदाः॥३५॥स्वशक्तिंपरशक्तिं
चविचार्यसमयादिकं ततःस्पर्द्धांप्रकुर्वाणानिपुणाःसंतिसम्मताः॥३६॥क्वभवंतोल्पसत्ववीर्याक्व
सःसर्वोन्नतःपरः क्वानंतोद्यमदानुजेज्ञाःक्वाल्पाल्पाल्पणुकप्रभाः॥३७॥ततस्तेनसहस्पर्द्धांनक
र्त्तव्याकदाचन अल्पस्यमहतासार्द्धंविरोधोनोपयुज्यते॥३८॥इतिश्रीगिरिनाथस्पर्द्धात्यावच
नमादरात् विश्वस्यतद्वचःसम्यक्स्पर्द्धात्यत्कायमुक्तमं॥३९॥तस्माच्छुभाननेदेविकाशी

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वाससमुद्भवः धर्मोधर्मवरोऽयोधर्मस्तादृङ्नसर्वथा॥४०॥यावतिसंतितीर्थानिपातालेपृथि
वातले सप्तलोकादिलोकेवृतार्चंतिसुखदेसदा॥४१॥काशीव्रयांतिश्रीकाशीमर्चयंतिसक्त
वतिच काश्यांविशेषतोयैस्नानंकुर्वंतियत्नतः॥४२॥पुरायक्षेत्राणिसर्वाणिदूरदेशस्थि
तान्यपि गत्वाकाशीमुदासम्यक्पूजयंतिहितांसदा॥४३॥देवाःस्वस्वगणैःसाकंविहा
यस्वर्गंजंसुखं गछंतीवसंतुष्टाःकाशीव्रतिसदाशुभे॥४४॥सप्तस्वप्नसहस्रषाकाशी
वासरतःसदा सप्तलोकविहायैवकाशीमाविहृष्टधीः॥४५॥विष्णुरप्यनंद्वस्वीयंस्था
नंत्यक्त्वामदीमुदा काश्यांनित्यंवलिंगरूपिणमर्चयन्॥४६॥गंधर्वाःकिंन्नरायक्षाःसर्वे
स्वस्वगणान्विताः प्रयांतिसततंकाशीकाशीपूजनतत्पराः॥४७॥पांडुरगांशिनोधन्यामुनयोब्र
ह्मवादिनः वातारानाश्चसततंसंतिकाश्यांमुनीश्वराः॥४८॥क्षीराब्धिप्रमुखाःसर्वेसमुद्राःसत
तंमुदा काशीपूजीर्थमायांतिरत्नैरभ्यर्चयंतिताः॥४९॥कामदोधीस्वयंगत्वाक्षीरेणाविच्य

तां काश्यांतिष्ठतिसंतुष्टादेवलोकंविहायसा॥५०॥पुष्पिताः कल्पवृक्षाश्चगत्वाकाशीम
हर्निशं पुष्पवृष्टिं वितेनुस्तेकाशीपूजापरायणाः॥५१॥आदित्यावसवः साध्यासिद्धाश्च
स्वगणान्विताः काश्यांश्रुचिव्रतानित्यंनिवसंत्यादरेणते॥५२॥काश्यायान्तिवसिष्ठाऋ
षयःशैवपुंगवाःविश्वेदेवाश्चसततंकाश्यांतिष्ठंत्यनाकुलाः॥५३॥अन्येपिसप्तलोकादिस
प्तलोकनिवासिनः सर्वेपिकाश्यामनिशंवसंतिशिवपूजकाः॥५४॥काशींतेदुर्लभांप्राप्य
निक्षेपमिवनिर्दूनाः सन्तुमनःकदाचिद्धानकुर्वंत्येवसर्वथा॥५५॥क्षुधिताईवान्नधान्यपि
पासवईवोदकं कदाचिदपितेकाशींनत्यजंतिदृढव्रताः॥५६॥चकोराइवपूर्णेंदुंकामुका
ईवकामिनीं नविहास्यंतितेकाशींनन्याशारहिताःसदा॥५७॥भ्रमराइवपुष्पाणिगावो
वेत्सतरानिव काशीप्रकाशमानांतांनत्यजंतिदृढाशयाः॥५८॥पतिव्रतेवभर्तारंविधवं
विमलाशयं काशीत्यागंमुक्तिकामोनकरोत्येवयावनः॥५९॥कः काशीयातनेसक्तुंनो

Indira Gandhi National Centre for the Arts

क्षार्थी विगतस्पृहः सर्वोपिग्रासमलंनजहातिक्षुधातुरः॥६०॥सिंहासनंयथाराजानंज
हातिबलान्वितःनजहातितथाकाशीमर्त्यःसंसारदुःखितः॥६१॥अनंतजन्मभिर्घोरंतपः कृ
त्वातिदुर्लभं तेनैवतपसाकाशीलब्ध्वाकःसंजहातितां॥६२॥अनंतोग्रतपोधर्मैर्लब्ध्वाकाशी
शिवेश्वितां कःसंजहातिसुभगेसौभाग्यनिलयांप्रभां॥६३॥दुर्लभासर्वयादेविलोकेकाश्य
मिधासुधा कस्तांजहातिनिपुणोवक्रगांशर्करामिव॥६४॥ सर्वथादुर्लभाकाशीदुर्लभादु
र्लभाध्रुवं दुर्लभादुर्लभासंसंदुर्लभाप्रभो॥६५॥महानिधिरियंकाशीपापदारिद्र्यनाशिनी
मोक्षरूपेषफलदाब्रह्मानंदप्रवर्द्धनी॥६७॥इयंकाशीमहाधेनुर्मोक्षरूपेषकामदा विना
शकामदानेयंकाशीनित्येषकामदा॥६८॥काशीकाशीतिसततंयःकाशीस्मरतेनरः ससर्व
सर्वपापेभ्योमुच्यतेदेविसर्वथा॥६९॥देशांतरेपियोस्थित्वाकाशीकाशीतिसंवदेत् सपापि
ष्ठोपिसुभगेपातकेभ्योविमुच्यते॥७०॥ विनाम्रग्रेगततपसाकाशीप्राप्तिःप्रभाननेः।नभ

वस्येवतत्संससंससंनसंशयः॥७१॥दुर्लभंमानुषंजन्मसप्राप्यापिनरेयदि का
शीप्राप्तुंनयतेसरावपुरुषाधमः॥७२॥अन्यत्रदुःखसहंमर्त्यंतपः कृत्वापिसर्वदा न
पारलौकिकंसौख्यंप्राप्नोतिविमलानने॥७३॥प्रज्वलनंसत्काभस्मन्याज्यादिकंहविः॥ऊ
नमप्यखिलंयेतथान्यत्रकृतंतपः॥७४॥धिक्तस्यजीवनंजंतोधिठिधठिधठवपुर्नवं ये
नकाशीनावलोकियेनकाशीनपूजिता॥७५॥धिक्कुलंतस्यधिक्सौख्यंधिग्बुधिर्धिग्वरंयशः
येनकाशीशिवपुरीनानर्चितसंकलार्थदा॥७६॥धिगैश्वर्यंधिगैश्वर्यंधिक्तस्यनवयौवनं
येनकाशीपुरायराशिनाभ्यर्चिप्रुचिसाधनैः॥७७॥धिठिधग्वाणीतस्यजंतोर्येनकाशीन
संस्कृतो धिठिधिठिधठिधड्मनस्तस्यनकाशीनचिंतिता॥७८॥धिठिधठिधठिधक्करि
रस्तस्ययेकाशीनवंदिता धिक्पाणिस्तस्यविमलोयेनकाशीनमार्जिता॥७९॥कीठःपतंगो
हंडकोनर्योवाशिवसंमतः काश्यांसक्तंतनुंमूर्योनेधात्तीतितनुंध्रुवं॥८०॥यस्यकास्यापि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वाजंतोमरेरोसामुयास्थिते काश्यांशिवशिवेत्येतन्नामेवोयादिशाम्यहं॥८१॥मम्दक्कोन्विम
लान्दृष्ट्वामररणासन्नजीवनान् ममैवांकेसंन्निवेश्यशिवेत्युपदिशाम्यहं॥८२॥शिवनामा
नुसंधानात्पुरापस्तान्नरः पुनर्मन्नामतत्काश्यांमंतेप्राप्नोतिमानवः॥८३॥शिवेतिनाम
दावाग्निःपापतूलाद्रिनाशकःतस्माच्छिवशिवेत्येवनामजाप्यंसदाजनैः॥८४॥सदाशिव
शिवेत्येतन्नामोच्चारणात्परैः कीश्यांमंतेशिवेत्येतन्नामसंप्राप्यतेध्रुवं॥८५॥ततः
शिवशिवेत्येतन्नाममुक्तिप्रदायकं तन्मयाप्युपदिष्टंचेत्काश्यांकिंपुनरंबिके॥८६॥
काश्यन्यपुराणक्षेत्रेषुमम्दक्कः स्वपुर्यादि त्यजत्यंतेसभ्योपिमाद्रिकोजायतेभुवि॥८७॥
ततःकाशीमवाप्याशांमम्दक्कोमत्प्रसादतः अंतेशिवशिवेत्येतन्मंत्रंप्राप्नोतिमुक्तये॥८८॥
स्वर्गभोगकरेपुण्येनरेदेवाःपुनर्नराः भवंतितेपिमम्दक्काःकाश्यांजिघ्रंत्यहर्निशं॥८९॥जंतः
काश्यांमंतकालेममेवानुग्रहेसति तदाशिवशिवेत्येतन्नामसंप्राप्नुवंतितं॥९०॥काश्यां

मक्तंतनुंमर्त्योनपुनस्तनुभाकशुभे किंतुमद्रूपतांयातिमम्दक्कोमत्सरायणाः॥९१॥यथाम
योनयात्येवपक्ष्वहिंगहविःयथात्यक्तांतनुःकाश्यांशैवैर्नैवाप्यते पुनः॥९२॥काशीशेवश
रीरात्तिगृहीत्वापाचितापिसा नददातिहवींषीवपावकःपुनरुज्वलः॥९३॥अन्यत्रमुक्तिकामैस्तु
मस्थानंकदाचन त्यक्त्वाकाशींशुभेसमुद्यमंजुष्यते॥९४॥मम्दक्कएवाधिकोरीनो
क्षकाश्येवमुक्तिदा मन्नामस्मृतिरेवाशामोक्षसाधनमुत्तमं॥९५॥शिवेशिवशिवेत्यतन्ना
मस्मरणामेवाहि-कारणंमोक्षरूपाशुफलस्येतिमे मतं॥९६॥मत्प्रसादेनसंप्राप्यकाशींमुक्ति
प्रदायनीं मम्दक्कोमत्सरोनिसंकोवामुचंतिचंचुरः॥९७॥पुरापुष्पसमाक्रांतंमोक्षरूपफ
लावृतं कःकाशीतरुमाश्रित्यपुनरन्यत्रगच्छति॥९८॥यांनभासयितुंदृशामानुचंद्रानलाः
शुभे तामिष्टफलदांकाशींकस्त्यक्तुमुत्सहेन्नरः॥९९॥अमरैरप्यलभ्यांतामनादोसेनमु
क्तिदां कःसंजहातिविमलः काशीमुक्तिप्रदायिकं॥१००॥क्षुधितः करगंग्रासंयथानैवंवि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मंचति तथानमुंचंतिप्राज्ञाःकाशीमुक्तिप्रदायिनीं॥१०१॥नाघिंगार्वनतसुराद्दिसदा॥ ॥14
नामेवकाश्यामुदाधायेन्नोममनामशंकर महादेवाखिलेशत्रभोगौरीनाथशिवेश्वरेति विमलं
मन्त्रंजपंतःपरंसत्संतमवाप्तभोगविषयाः रोवाग्रगण्यःशिवे॥१०२॥इतिश्री॥शिवरह
स्येसप्तमांशेशिवगौरीसंवादेकाशीमाहात्म्येकाशीप्रशंसानामद्वितीयोपाध्यायः॥२॥पार्वत्युवा
च देवोत्तमाखिलाराध्यविश्वेशशिवविश्वग श्रुतापुराणकथारम्यालब्धप्रसादान्मनोहरा
॥१॥त्वन्मुखांभोजविलसत्कथापुण्यरसंपुनः मच्छेतश्चंचरीकोयंपातुमिच्छतिशंकरा॥२॥
महादेवकियत्काश्याःपरिमाणंविशेषतः किंवातत्रमहास्थानंकिंवातीर्थंमहद्विभो॥३॥किं
वाश्रेष्ठतमंलिंगंसर्ववेदोत्तमंस्तुतं तत्सर्वंमविशेषेणानिरूपयकृपानिधे॥४॥शिवउवा
च सम्यक्पृष्टंवरारोहेसाधुसाधुवरानने प्रश्नोयंतवकल्याणिकल्याणंतनुतेमम॥५॥ श्रीराम
यघत्संवदयादेवितत्तद्देवीतस मतंविचार्यंत हृदिव्येहंप्रकाशकरोमनोरमा॥६॥पंचक्रोश १९

त्मकंरम्यंकाशीक्षेत्रमनुत्तमं तत्तुज्योतितुज्योतिमयंलिंगंवेदवेद्यंपुरातनं॥७॥सहस्रक
नकद्वारपरिवेष्टितमुत्तमं वज्रसंघटितश्रेष्ठसहस्रावररान्वितं॥८॥अत्यूर्ध्वलोकगश्रेष्ठरत्न
गोपुररंजितं नानाविधसुधासौधश्रृंगकांतिविराजितं॥९॥तद्गोपुराग्रभागेषुविमलेषुकदाचन
नभानुभान्तसंचारश्चंचलाक्षिवरानने॥१०॥तद्गोपुरेषुविमलाश्चंद्रस्यापिनरश्मयः नवाग्रहग
णास्यापिकांतिरन्यस्यवाछविः॥११॥यत्पुनैतद्गोपुराछविप्रतिहतप्रभाः निष्प्रभाएवतिष्ठंतिस
र्वेस्वर्पादयःप्रिये॥१२॥काशीगोपुरश्रृंगाणिरम्याण्यत्युन्नतानिच दृष्ट्वासुमेरुरुच्चोपिलज्जितो
भवतिध्रुवं॥१३॥तुल्यानघैरत्नोच्चरचितश्रृंगमुन्नतं सर्वांल्लोकाननीत्येवयातिपश्यवरानने
॥१४॥एतत्पुरोवर्तिश्रृंगमत्रेभान्विधुग्रहाःतिष्ठंतिनिष्प्रभानित्यंश्रृंगाछविहतप्रभाः॥१५॥क
थमुच्चतरोभातिपुराणंसंभवामलः इदृशान्येवश्रृंगाणिसंतिकाश्यामनेकधा॥१६॥काशीगो
पुरश्रृंगाणांमग्रभागादिदृक्षया पुरापरंमयादेविकदाचिदुत्तमादरात्॥१७॥वत्रेशप्रमुखाःसर्वे

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प्रमथाधीश्वराश्चापि समागतामयासार्द्धं महासत्वा महाबलाः॥१८॥तैः सहैवमयादेवि गतमध्वंत
तः परं षड्भिःकालाटनात्सर्वेश्रांताश्चेप्रमथाधिपाः॥१९॥ततः सर्वेनिवेद्यैव पराक्रांताः शुभानने व
त्रेश्वराधिरूढेनमयैवगतमग्रतः॥२०॥गमनेकतिवामासाजाताःसंख्यानसाकृता ततःपरंवाम
नेकंशृंगाग्ररत्नरंजितं॥२१॥गच्छद्ध्वंमयादृष्टंतत्करेणाधतंततः धृतमप्यतिवेगेनगतमध्वं
तदंबिके॥२२॥ममाश्चर्यमभूच्छीघ्रगमनंतस्यपश्यतः वायोरमितभावेगोनदृष्टोस्तिकदाचन॥२३॥
तच्छृंगाग्रंदृश्यमानमदृश्यमभवत्क्षणात् तदानीमेवतद्दृष्ट्वेशोविविस्मयंगतः॥२४॥म
हदाश्चर्यसंपन्नःततःपरमहंप्रभे समागतोस्मिकैलासमारुह्यवृषभाधिपं॥२५॥हर्म्यगोपुर सं
गीतापरस्परजिगीषया गच्छंत्यत्यंतवेगेनसदारत्नमयानिहि॥२६॥अथदक्षगणाधीशाः प्रल
मुद्धरपाणयः असंख्याताःसदादेविसंप्रमितविक्रमाः॥२७॥सहस्रार्बुदभूतेशाःशितशूल
कराःसदा निवसंतिप्रतिद्वारितीक्ष्णाक्षाविकृताननाः॥२८॥रौक्मिसंघाश्चबहवः प्रतिद्वा

रिवरानने ज्वलद्बर्हिनिभाःसंतिभैरवाश्चबलोन्नताः॥२९॥रविरक्ताक्षगंधर्वःकश्चिदद्भुतविक्र
मः काशादक्षिणादिगभगेदुर्गेवसतिधिषणे॥३०॥धतोर्ध्वमुत्क्रमन्नतःशूलदंतकरायुधः प्र
ज्वलद्बर्हिसंकाशस्तीक्ष्णमंडलसन्निभः॥३१॥तद्भृत्यास्तादृशावीरावलमानविजृंभिताः रक्तवस्त्ररक्तका
याःरक्तरक्तैकजीवनाः॥३२॥उन्मत्तभैरवोनामकश्चिदस्तिमहाबलः तस्यानेवदिशिश्रेष्ठः कोटियोज
नमुन्नतः॥३३॥मंदराचलसंकाशोमहाकायोभयानकः कोटिकोटिगजाधीशमेकाशाग्रलिविक्रमा
ः॥३४॥श्वेतोर्ध्वदीर्घरदनःपिंगलाक्षिशिरोरुहः सितचंद्रनिभानंतकरोमोदोद्भटः॥३५॥क्रू
राक्षिपातमात्रेणादहत्परिकुलान्बहून् पातालेभुविनाकेचातज्जुल्योनेवदृश्यते॥३६॥तत्क्रूर
दृष्टिपातेनभस्मसंजायतेगिरिः तत्क्रूरदृष्ट्यापृथिवीकंपमानेवतिष्ठति॥३७॥क्षीराब्धिरेकदा
एवंपीतस्तेननतःपरं महाभुजोमहाकायः क्रूरदृष्टिरलोलुपः॥३८॥सर्वेसमुद्राःसरितःपीता
स्तेनैवलीलया शैलेंद्राःएवमेतेनभक्षिताबहवोमुदा॥३९॥केदाचिद्ध्वनीतेयंपृथिवीपे

Indira Gandhi National Centre for the Arts

युवाङ्गना सुत्रीकृतातदासेचतेनशैलवनान्विता॥४०॥बहुकालंप्रयातेनसुरगंधर्वलक्षितः चक्रव
र्त्तामयामासनरवाग्रेसंनिवेश्यच॥४१॥इंद्रादिलोकपालश्चकृतांजलिपुटाःसदा संसेवंतेभयग्र
स्ताःकंपमानास्तमादरात्॥४२॥अनेनैवातिमत्तेनलोकाव्यत्यासिताःपुरा ततःसकृपयालोका
न्यथापर्यंचकारच॥४३॥तपसासम्यगाराध्यतमेवतदनुग्रहात् काशीप्रवेशमिच्छंतिसर्वलोका
निवासिनः॥४४॥अनिवेद्यगतःपूर्वंतमेवचानुरानन॥ काश्यांततः क्रूरदृष्टिर्लीलयाचानुरान
नं॥४५॥शीघ्रंनिष्क्रासयामासप्रलयांतसभैरवः काशीप्रवेशोनेवास्यतदाप्रभृतिसर्वथा॥४६॥
दुःखितःसविधिस्तेनधिक्कृतोवनमाययौ प्रलयांतसभैरवः काशीप्रवेशोनेवास्यतदाप्रभृ
तिसर्वथा॥४६॥दुःखितःसविधिस्तेनधिक्कृतोवनमाययौ प्रलयन्वनमाश्रित्यसरस्वत्यांसतिष्ठति
॥४७॥इंद्राद्योविधिरत्यंतकाशीदर्शनलालसः तमेवतपसासम्यगाराधयतिसादरं॥४८॥अत्युग्रत
पसातुष्टोभैरवोभक्तवत्सलः तस्यकाशीप्रवेशार्थमाज्ञांदास्यतसंशयं॥४९॥अथमेवातादृ

शोदेविकाशीपालनतत्परः इतोपिप्रबलाःसंतिकाशीसंरक्षराक्षमाः॥५०॥तेषांतेजोबलंवी
र्यंशौर्यमौदार्यमुत्कटं वक्तुंनशक्यतेदेविसहस्रवदनैरपि॥५१॥काशीसंरक्षकावीरायावंतःसं
तितावतां प्रसादेनविनाकाशीप्रवेशंनैवराप्यते॥५२॥भिन्नप्रकृतिकाःक्रूराःकाशीसंरक्षकाःस
दा॥ अनंताद्युद्यदाःसर्वेपरस्परजिगीषवः॥५३॥अनल्पाराधनप्रीतोबहुसेवाभिलाषिणः
छिद्रान्वेषणलोलाक्षाःपक्षपातीवेवर्जिताः॥५४॥तस्मात्साध्यतमोपिकर्तुनोवशक्यते तस्मात्सा
दस्वरूपंतुफलंकेनोपम्यते॥५५॥अनंतजन्मभिःक्लेशाःकेनकायाःप्रयांतिताःकेनवातवातस्मात्सा
दोपिप्राप्यःक्लेशाधिकः॥५६॥केनसत्यग्रमासघतयःकर्तव्यमादरात्॥ केनोपवासाःकर्तव्याः
काशीप्राप्त्यैनिरंतरा॥५७॥केनसंदीप्तपंचाग्निज्वालासह्यातिदुःसहा॥केनपर्[illegible]नंकाशी
प्राप्त्यैनिरंतरं॥५८॥केनधोमुखमासाधूमपेयोतिदुस्सहः केनेंद्रियाजयविजयः का
र्यः काशीप्राप्त्यैनिरंतरं॥५९॥केनागत्यजलेजंजलेस्थित्वाहिमकालेदुरासदे पंचाक्षरजा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पः कार्यः काशीप्राप्त्यैनिरं॥६०॥ केनमिष्टान्नपानादिपक्वान्निस्यहमादरात् स्वल्पंवाताशनंकार्यंका
शीप्राप्त्यैनिरंतरं॥६१॥ केनस्त्रक्चंदनस्त्रीवनिताकनकादयः अविवादंकथ्याजाः काशीप्राप्त्यैनि
रंतरं॥६१॥ केनमुक्तावलीस्फाट्यानानारत्नविराजिताः रुद्राक्षधारणंकार्यंकाशीप्राप्त्यैनिरंतरं
॥६३॥ केनपल्यंकापाट्टस्यट्टनारीकुचासनं कुशासनंपरिग्राह्यंकाशीप्राप्त्यैनिरंतरं॥६४॥ केनना
नाविधाः सौधाश्चित्रांगविराजिताः अरण्येवसतिः कार्याकाशीप्राप्त्यैनिरंतरं॥६५॥ केनका
ताःसमाक्रांताश्चाप्यात्यंतकामनारमा भस्मशय्यापरिग्राह्याकाशीप्राप्त्यैनिरंतरं॥६६॥ कस्यविन्दू
पुरायेनबहुजन्मार्जितेनहि महेशानुग्रहंजातेकाशी प्राप्त्यैनिरंतरं॥६७॥ निरंतरंकृताभक्तियेने
मुप्पनयायिनी तेनकाशीपरंप्राप्यानान्येनशुभदर्शने॥६८॥ यस्यभक्तिर्दृढानित्यमप्येवाव्य
भिचारिणी तस्यैवकाशीसुलभानीन्यस्यवरवर्णिनि॥६९॥ यस्यलिंगार्चनेप्रीतिर्यस्यरुद्रज
पेमतिः तस्यैवकाशीसुलभासर्वमंगलमतः॥७०॥ शिवक्षेत्राटनंयेनबहुधाकृतमादरात्

तेनैवकाशीसंप्राप्यानान्येनकमलीनने॥७१॥ शिवपूजैवसततंकृतायेनभविष्यतिः तेनैव
काशीसंप्राप्यानान्येनकमलानने॥७२॥ त्रिपुंड्रधारणंयेनकृतंस्याद्विधिपूर्वकं तेनैवकाशीसं
प्राप्यानान्येनकमलानने॥७३॥ कृतंयेनसदाभक्त्याशिवक्षेत्रस्यमार्जनं तेनैवकाशीसंप्राप्या
नान्येनकमलानने॥७४॥ शिवपूजार्थमनिशंयेनबिल्वोद्यानंकृतं तेनैवकाशीसंप्राप्यान्ये
नकमलानने॥७५॥ शिवस्थानानियेनैवकारितानिकृतानिच तेनैवकाशीसंप्राप्यानान्ये
नकमलानने॥७६॥ शिवभक्तेःसदाप्रीतिः कृतायेनभविष्यति तेनैवकाशीसंप्राप्यानान्ये
नकमलानने॥७७॥ येनबिल्ववनंरम्यंसम्यक्कृतमनामयं तेनैवकाशीसंप्राप्यानान्येनके
मलानने॥७८॥ येनमूर्ध्निगलेकरेरुद्राक्षाःसततंधृताः तेनैवकाशीसंप्राप्यानान्येनक
मलानने॥७९॥ रुद्राभिषेकपानीयंयेनपीतंसदामुदा तेनैवकाशीसंप्राप्यानान्येनकमला
नने॥८०॥ येनसांगलिंगदानंकृतंस्याद्दक्षिणैर्वकं तेनैवकाशीसंप्राप्यानान्येनकमला

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ननो॥८१॥येनरौवाःशिवप्रीत्यैभोजिताःसाधुसाधनैः तेनैवकाशीसंप्राप्यानान्मेनकमला
ननो॥८२॥येनपार्थिवलिंगानिपूजितान्यनिशंमुदा तेनैवकाशीसंप्राप्यानान्येनकमला
ननो॥८३॥रोलाश्रूणांपितुंशक्यानदरघ्नमुखादृढाः कदाचित्केनचित्सम्यक्काशी प्रा
प्नुनशक्यते॥८४॥नघाःशोषयितुंशक्यानिःशेषमसिवेलगाः कदाचित्केनचित्सौश्च
काशीप्राप्तुंनशक्यते॥८५॥क्षीराब्धिप्रमुखाब्धीनांपानंकर्तुंहिशक्यते कदाचित्सम्यक्काशी
प्राप्तुंनशक्यते॥८६॥व्यासादेःसर्वलोकानांशक्यतेकर्तुमेकदा कदाचित्केनचित्सम्यक्काशीप्राप्तुनशक्य
ते॥८७॥इंदुःकुंदकवकर्तुंशक्यतेकर्तुमेकदा कदाचित्केनचित्सम्यक्काशीप्राप्तुनशक्यते॥
८७॥इंदुःकुंदुःकवकर्तुंशक्यतेभानुमानपि कदाचित्केनचित्सम्यक्काशीप्राप्तुनशक्यते॥८८॥
प्रज्वलद्वह्निमध्येपिशक्यतेस्थातुमन्वहं कदाचित्केनेचित्सम्यक्काशीप्राप्तुनशक्यते॥८९॥
बकुधाविविधंद्रव्यंबकुदातुंचशक्यते॥९०॥पुराकश्चिद्विजोधीराःशिवमूर्तिरितिश्रुतः

सर्ववेदार्थतत्वज्ञःसर्वशास्त्रविशारदः॥९१॥नीतिमात्रिपुणोमंत्रीसर्वदाशिवपूजकः अ
संख्यातधनाध्यक्षस्तुरंगगजपालकः॥९२॥पुराणश्रवणाश्रवणासक्तः काशीमहात्म्यमुत्त
मं श्रोत्रानंदकरंसम्यक्सुश्रावघोघनाशकं॥९३॥ततःसमन्मथारानवमन्मथनिंदकः॥
स्वोपार्जितगजाश्वादिधनधान्यादिकंस्वकं॥९४॥रूपलीवणसौंदर्यनवयौवनदर्पितां स्वभार्यां
चविलोकाथबभाषेवचनंमुदा॥९५॥अपिभार्येवचोमतःप्रणकरोकमसरा काशीक्षेत्रस्पर्श
हात्पश्रुतमघमायाधुना॥९६॥दिविवान्यत्रवालोकेकाशीस्थलसमंस्थलं नदृष्टंनश्रुतं
क्वापिनास्तिचेतिकथाश्रुता॥९७॥बकुजन्मतपःसाध्याकाशीप्राप्तिःकिलामला अलभ्या
किलसाकाशीविरिंचिप्रमुखैरपि॥९८॥दुर्धर्षाःप्रबलावीरानानानाशास्त्रीस्त्रपाणायःबि
वतास्यामदोन्मत्ताःश्रीकाशीपालकाःकिला॥९९॥तादृशानांप्रसादेनविन्मकाशीशिवा
त्मिका नदृश्यतेकिलामर्त्यैर्मनुजैर्दृश्यतेकिलामर्त्यैर्मनुजैर्दृश्यतेकथं॥१००॥विश्वैश्व

रामभिधंलिंगज्योतिरूपंसनातनं वेदवेदांतसंवेद्यमेकंमल्लीसपिश्रुतं॥१॥तल्लिंगदर्शनात्स
र्वोमुच्यतेकिलपातकैः॥तदेवाराध्यमत्यैर्देवासुरपि॥२॥तद्वैश्वेश्वरमुक्तक्षमना
द्यतमनामयं लिंगंद्रक्ष्यमनघयातेनैनानाविधेरपि॥३॥विनातद्दर्शनंलोकेमुक्तिरस्यंतदु
र्लभाःलिंगमूर्तिमहादेवस्तदाकारेणातिष्ठति॥४॥ब्रह्मणापिनसाकाशीलभ्यतेकिलस
र्वथा किमन्यैर्मादृशैर्मर्त्यैः।किंकर्तव्यमतःपरं॥५॥तपोभिर्विविधैर्दानैर्यथाविधिकृते
रपिकाशीनलभ्यतेन्नंकिंकर्तव्यमतःपरं॥६॥नानाविधाश्चक्षेत्रभ्रमरोनापिसर्वथा
नलभ्याकिलसाकाशीकिंकर्तव्यमतःपरं॥७॥काशीप्राप्यमुमुक्षुकुमासेवध्वरायः
तिसंतिकिलसंश्रियंकिंकर्तव्यमतःपरं॥८॥कश्चित्किलाग्निष्वाकार्शःकाश्वामंत्र्यांति
दुःसहःतत्तायतत्तायतप्तानिकटेनायांतिकिलदेवताः॥९॥धिग्जन्ममममधिःभाग्यधि
क्कांतंनवयौवनं साकाशीनमयाप्राप्तायामुक्तिफलदायिनी॥१०॥धिगैश्वर्यंधिगोदार्यंधिक्का

नंनवयौवनं साकाशीनमयाप्राप्तायामुक्तिफलदायिनी॥११॥धिगैश्वर्यंधिङ्मैतद्ध्व
पुर्नवं साकाशीनमयाप्राप्तायामुक्तिफलदायिनी॥११॥धिक्कुत्रभावंधिगौत्रंधिगौत्रंधि
दरंसुरव साकाशीनयाप्राप्तायामुक्तिफलदायिनी॥१२॥धिगौतचरणद्वंद्वंकोमलंक
मलामलं साकाशीनमयाप्राप्तायामुक्तिफलदायिनी॥१३॥धिङ्नेत्रयुगलंधिग्धिङ्म
नेतत्करयद्ध्वं साकाशीनमयाप्राप्तायामुक्तिफलदायिनी॥१४॥धिङ्नानाविधरत्ना
ढ्यकोशागारंममोत्तमं साकाशीनमयामुक्तिफलदायिनी॥१५॥धिक्कालंमेतंकं
धिङ्ममेतंकलेबलं साकाशीनमाप्राप्तायामुक्तिफलदायिनी॥१६॥स्तोदरंसारमेयोपि
संपरयतिसर्वदातच्छरीरान्मछरीरंनवरंनारमीदृशं॥१७॥दुर्लभमानुषंजन्मप्राप्य
पिश्रमेदं हाहाहाहामयाकाशीनलब्धाकिंकरोम्यहं॥१८॥किंदुःकृतंमयापूर्वंकृतंबडुवि
धंमुदा हाहाहाहामयाकाशीनलब्धाकिंकरोम्यहं॥१९॥किंभस्मधारणंसम्यङ्पुरा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

कृतमादरात् हाहा०॥२०॥किंपूर्वजन्मन्यनिशंरुद्राक्षानधताम्भुमाहाहा०॥२१॥किंलिंगं
स्फोटनंपूर्वंकृतंदुःखैकसाधनं हाहा०॥२२॥किंवाशिवाचाररताःशैवानाराधिताःपुरा
हाहा०॥२३॥किंवा[illegible]शिवक्षेत्रमध्येपुरीवादिकृतंमया हाहा०
॥२४॥किंवोरुद्रजपेनेशोनाराधिगिरिजापतिः हाहा०॥२५॥किंवाबिल्वदलैराशोनाधि
बहुधाशिवः हाहा० २६ किंवाशिवालयंभग्नंशिवप्रीतिकरंमुदा हाहा० २७ किंगो
कोटिसहस्राणिसंहतानिपुरामया हाहा० २८ किंवाशैवःपुराविप्रःशिवलिंगतनुर्हतो
हाहा० २९ किं[illegible]वनरम्यंपुराकिन्नरिवंद्रियं हाहा० ३० किंवाबिल्व
दलैराशामनभ्यर्चितंपुरा हाहा० ३१ एवंविलाप्यबहुधासविप्रोगिरिजोततः स्व
संचितंधनंनरसर्वशैवेभ्यःददौमुदा॥३२॥ततःसर्वंपरित्यज्यसभार्यःस्वर्जितंधनं जगाम
गहनंरम्यंसबिल्वतरुसंवृतं॥३३॥तस्मिन्वनेजितांहारसभार्योजितेंद्रियःतपस्तेपे

महद्घोरंसर्वभूतभयावहं॥३४॥तेनैवकंपिताःदेवाःसर्वेब्रह्मादयस्तदा चेलुश्चगिरयःस
र्वेतरवश्चातिकंपिताः॥३५॥क्षीराब्धिप्रमुखाश्चापिसमुद्राःकंपितास्तदावसुधापिचचाले
यंसरित्काननसंवृता॥३६॥एवंघोरतरंविप्रस्तयः कोऽसमारभे पूर्वं एवंभवेषेवतपस्तप्त
मनेनहि॥३७॥कोटिजन्मावधिप्राप्त्याकाशीसंप्राप्तयेमुदा तपाघोरतरंतप्तं ब्रह्मयंकृत्वै
वतिष्ठति॥३८॥इदृशाबहवोदेविकाशीप्राप्त्यर्थमेवहि तपोघोरतरंकृत्वातिष्ठतिनिय
तेंद्रियाः॥३९॥येकाशीवासंसिद्धैदृष्टतरनियमासक्तचित्ताविविक्तंदेशमाश्रित्यरम्यंशिव
जनसहितंबिल्ववृक्षौघवृतं निषेव्यसततंदृक्षाधृतभसितकणाविषदेहामनोज्ञाक्षीधन्या
ससमेतद्विरुतनयेसर्वथासत्समेव॥१४०॥इतिश्रीशिवरहस्येसप्तमांशेवैरावसंवा
देकाशीमाहात्म्येतृतीयोध्यायः॥३॥श्रीशिवउवाच कथोमन्यांप्रवक्ष्येहंप्रश्नात्सादरंत्वि
के यत्कथाश्रवणादेवसद्योमुच्येतपातकैः॥१॥शिवस्थानान्यनेकानिसंतिकाश्यांव

राानने तेषांसंख्यामयासम्यक्कर्त्तुमेवनशक्यते॥२॥कदाचिच्छक्यतेकर्त्तुमल्पांसुगणानाम्
वि काशीशिवस्थानसंख्याकेनकार्यावि शेषतः॥३॥लिंगोपर्यापिलिंगानिसंतिकाश्यामनेक
धा तानिरम्याणिलिंगानिविचित्रफलदानिच॥४॥तिलाशय्यापिसूक्ष्मेस्पसावकाशा
तयास्थितः नहृश्यतेमयाकाश्यांलिंगसंमर्दतःशुभे॥५॥ममदिव्यातनुःकाशीसर्वायघ
पिसर्वथा तथाप्यंतर्गृहाकारामेमांतस्तनुरुत्तमा॥६॥अंतर्गृहेस्पप्राकारःकाश्मीरमणी
रंजितः सचेदानीमपिस्पष्टंजनैर्नोध्रंप्रयातिहि॥७॥तन्मूलेनंतभोगोवानरकेनापिचा
दृश्यंते तत्प्राकारप्रभापूरैर्दिशःसर्वाविभूषिताः॥८॥नानाविधानेकदिव्यरत्नराजि
राजितमृतदेवांतर्गृहंरम्यंममप्रियतरंवरं॥९॥तस्मिन्नंतर्गृहेरम्यनिवसाम्यनिशंशु
भे नान्यत्रवसतिर्नित्यंब्रह्मादीनामपिस्फुटं॥१०॥गंधर्वाणांमनुष्याणांमन्नामपिकिंपु
नः रमाद्देवादिनिलयायतस्तेदुष्टविग्रहाः॥११॥सर्वथांतर्गृहेवासोनकार्त्तव्यःशरीरि

भिः यतोमृत्युदिनिरोद्धुंतैर्नशक्यते॥१२॥प्रयादाघदिवामोहान्मत्रोत्सर्गंकरोतिपः अं
तयः अंतर्गृहेसपापिष्ठोघोरांप्राप्नोतियातनां॥१३॥किंचस्वकुलजाःस्वस्वधर्मेणोत्तमलोक
गाः नीयंतेनरकंघोरंसर्वेपियमकिंकरैः॥१४॥रौरवेतिघोरेषुपच्यमानादिवानिशं तिष्ठ
तिपुनरावर्त्तिदुष्टेभेनरकालये॥१५॥दुःसहंकैश्चिदनिशंतप्यंतेकेविदुद्दंडैः पच्यंतेतप्त
शूलाग्रेनिपात्यंतेमुहुर्मुहुः॥१६॥संतप्तवालुकामध्येभर्ज्यंतेनिर्भयंभटैः तप्तस्तंभापसैः पिंडैः
निपीड्यंतेदुरासदैः॥१७॥पुनस्तप्तशिलाग्रेषुनिपात्यंतेभटैर्मुदा संतप्ततैलमध्येतेनिक्षिप्यंतेपुनः
पुनः॥१८॥पुनः संतप्तरुधिरपायंपायंतिसाहसाः तप्तमूत्रंपाययंतिबुभुक्षातान्त्रमुद्ध
तान्॥१९॥तप्तशूलेप्रोथयित्वाभ्रामयंतिमुहुर्मुहुः ईदृशान्यतिघोराणिभुज्यंतेनरकाणितैः
॥२०॥पुराकश्चिद्द्विजवरोवेदवेदांगपारगः पत्नीसुतैर्भरिपुरायेःकाशीसंप्राप्यसंस्थितः॥२१॥
अंतर्गृहोद्बहिर्देशेस्थितोयमाश्रितःक्वचित्कदान्येकानितपःक्लांतोदुःसहं॥२२॥जलमात्रा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

जलमात्राशनोनित्यंनियतेंद्रियःप्रदक्षिणात्रयंकुर्वन्निसमंतगृहस्पसः॥१३॥ प्रसहंबिल्वपत्रैर्मं
लिंगरूपिणमर्चयंन् वर्षाणां नयुतंतस्थोज्वलद्दीपनिशं॥१४॥ततःकदाचिन्मोहेनानियतोपि
द्विजोत्तमः चकारानर्गलंरोदनंगर्गसंभावहे॥१५॥ततःस्वनिलयंप्राप्यस्वकीय
द्विजपुंगवःअंतर्गर्हेकृतंस्वेनमूत्रोत्सर्गंस्मरन्मुहुः॥१६॥रुरोदोच्चैःस्वकंदेहंस्वयमेवाभि
ताडयन् भूमौपतित्वाविलुठन्शिरःसंताडयन्मुहुः॥१७॥तत्पुरीशालानिकटवासिनोमे
मुनीश्वराःश्रुत्वातद्रोदनंसर्वेकिमासीदितिचोचिरे॥१८॥ पप्रच्छुःसरुदन्तुचेन्नरकावाससा
धनं स्वकृतपापजंकर्मभ्यःसम्पङ्न्यवेदयत्॥१९॥ततस्तान् प्राप्याश्चित्तंपप्राचेहस्वकृताघो
घनाशकं॥२०॥ तेश्रुत्वावाचमरुंतुदां हाहाहाहेतिरुरुदुर्निभृतंताडिताइव॥३०॥ततःसविनया
न्नेत्वातानेवऋषिसत्तमान् प्रायाश्चित्तंपप्राचेहस्वकृताघोघनाशकं॥३१॥तेवेदानखिलान्स
म्यगालोड्यापिपुनःपुनः तत्पापनाशकंसम्यक्प्रायश्चित्तंनसंजगुः॥३२॥रेविप्रदुर्मतेदुष

महापापंत्वयाकृतं नचास्यनिष्कृतिर्वेदासर्ववेदेषुसर्वथा॥३३॥बहुकालंतपःकृत्वाधर्मो
पःसाधितस्त्वया सोपिनष्टःक्षणेनैवतत्पापेनबलेनहि॥३४॥ये येधर्मास्त्वयासम्यक्साधि
ताःपूर्वमादरात् तेपिदुःखार्जिताधर्मानद्यएवनद्यएवनसंशयः॥३५॥नास्तेवशरणंलो
केतवेदृक्पापकारिणः यामीयाःकिंकराःसर्वेन्त्यंकुर्वंतिसाहसाः॥३६॥पुरापेतर्जितीःस
म्यक्कृत्वापातेयमकिंकराः नत्यक्तवंतिवसंतंवाप्यूलमुद्गरपाणयः॥३७॥बहुक्लेशार्जितोध
र्मःक्षणेनैवकथंगतः दुरदृष्टस्यमहात्म्यमिदमेवहिदृश्यते॥३८॥अत्यंतंदुर्नयोविप्रकाशी
वासोनसंशयःमनुष्यदेहमासाद्यकाश्यांस्थातुंनशक्यते॥३९॥अतिधर्मेणचेन्निसंकाशी
सोभविष्यति तदाकदीचिन्निश्रेयोभवत्येवमुदाबहुः॥४०॥कथंशिवंप्रयास्यामोविद्धेनाक्ष
रंपरं शांतंप्रसन्नमनघंकदावाक्षयधर्मतः॥४१॥कथमस्माभिरप्यत्रकाश्यांस्थातुंशक्यते
पातकानिबहून्येवसंभविष्यंतिसर्वथा॥४२॥बहुपुरापार्जिताकाशीकथंत्याज्यामनीषिभिः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

काशीप्राप्त्यर्थमेवाघतयः कृतमनेकधा॥४३॥देहपातः कदावान्नभविष्यतिपोबलात् शिव
मेवप्रयास्यामिःकाशीवासधर्मतः॥४४॥पुनरावृत्तिरहितंदुःखमात्रविवर्जितं सांबरूपंकदा
काशीनरणात्प्राप्स्यामिदृशोः॥४५॥बहुपुण्यैरियंकाशीलब्धाताभ्रमिदंवपुः नरत्वंकाशिका
यंप्रीयान्मुक्तिदामक्तवत्सला॥४६॥इतितद्वचनंश्रुत्वाब्रह्मभावेतानथद्विजः पापमया.
कृतंदुष्टमस्यनास्त्येवनिष्कृतिः॥४७॥इतःपरंमयाकार्यंपापशांतिकरंनहि पापिष्ठेनकृ
तंकर्मफलदंनभविष्यति॥४८॥अनेनैवहिपापेनतत्तत्कर्मसमुद्भवं विनश्यतिफलंन्न
नंपुराणवद्विनसर्वथा॥४९॥किंचास्मत्कुलजाःकेचिदूर्ध्वलोकगताःपुराः मयापनैव
तेसर्वेयास्यंतिनरकंध्रुवं॥५०॥अहमेवननष्टोस्मितेपिसर्वेविनाशिताः क्वगंतव्यंक्वगंतव्यंकिं
कार्यंमतःपरं॥५१॥नरकाएतिघोराणिभोक्तव्यानिकथंमया पितृभ्यश्चान्नभोज्यानिद्रष्ट
व्यानिकथंसदा॥५२॥एवंविलप्यबहुधाकालेनंसमतोद्विजः काश्यामेवमहादेविदुःखि

तोव्याधिपीडितः॥५३॥ततोयमभटाःसर्वेप्रणम्ययमभूपतिं कृतांजलिपुटाभूत्वाव
चःप्रोचुर्मदोद्धताः॥५४॥यमभटाऊचुःयमकस्मिद्विजः काश्यामृतःपापात्मनांवरःते
नेवांतर्गृहेपूर्वंमत्रोत्सर्गःकृतोस्तिहि॥५५॥तद्वराजाःपूर्वमेवस्वर्गलोकनिवासिनः अनं
तानरकेघोरेपातितास्तवकिंकिंकरैः॥५६॥पच्यंतेतेसदाघोरेनरकेयमकिंकरैः सकिम
स्माभिरानेयोनवाशासयशासक॥५७॥यमउवाच रेरेकाश्यामृतोजंतुर्बंधुपापश्रीयो
पिसन् नयामंलोकमाप्नोतिसत्यमेवोच्यतेमया॥५८॥श्रीकालभैरवःकाश्यामृतोजंतु
र्बंधुपापश्रयोपिसन् नयामंलोकमाप्नोतिसत्यमेवोच्यतेमया॥५८॥श्रीकालभैरवःका
श्यांमृतान्पापरतानजनान् अघोरयातनाप्राप्त्येचभटेभ्यःप्रयच्छति॥५९॥भवतांगमन
काश्याव्यर्थमेवभविष्यति दुर्बलाःप्रबलावीराःकालभैरवकिंकराः॥६०॥नानाविधानेकपा
पयातनाकारिणःसदाः नरबंधुमंदाःसम्यक्ताडयिष्याहुजं॥६१॥सोढुंनशक्यतेलोककाले

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

भैरवयातना तघातनावीक्षणंचदुःसहंदुःखदोयकं॥६२॥क्षणेनजायतेतत्रयातनायादृशीभटाः
तादृशीभयसाप्यत्रकालेननभविष्यति॥६३॥एकैकोयः कशाघातःससोढुंकेनशक्यते तादृशो
हिकशाघातःकेनकापिचशक्यते॥६४॥विविधायातनाः काश्यांजायंतेदुःसहाःसदा सर्वथैवनगं
तव्यंभवद्भिर्भयविह्वलैः॥६५॥समार्गःसर्वथात्याज्योभवद्भिर्दुर्बलैर्भटैः काशीभिन्नपदेशेषु पु
मतां पापिनोजनाः॥६६॥ कुभवंतः क्वकाशीक्वकाश्यामतोजनः भवद्भिस्मनेयायास्ता
डनीयाःप्रयत्नतः॥६६॥इत्थंयममवचःश्रुत्वातेसर्वेयमकिंकराः तद्दराज्यान्याचयंतोनरकेषु
सदास्थिताः॥६७॥सोपिद्विजःसदाकाश्यांकालभैरवकिंकरैः ताड्यमानःस्वकंपापंभुक्त्वातिदु
र्दिनं॥६८॥पापंभुक्त्वामतोयस्तुकाश्यांजातुर्भविष्यति सकालभैरवेणैवशिक्षितोभवति
ध्रुवं॥६९॥अल्पंचापिकृतंकाश्यांपातकंबर्बुरजायते पुराघमप्येवमेवात्रजायतेवरवर्णि
नि॥७०॥काश्यांकृतानिनश्यंतिकदाचन अणुमात्रंचतत्पापंमेरुतुल्यंभविष्यति॥७२॥

पुराघंपुराकृतंकाश्यांपापेनैकेननश्यति नचेत्पापंतदापुराघंवर्द्धतेबर्बुराश्रुभे॥७३॥दु
र्लभासर्वथाकाशीकाशीवासोतिदुर्लभः दुर्लभंमरणंकाश्यांकाश्यांधर्मोपिदुर्लभः॥७४॥का
श्यांधर्मार्थमुक्तंपुरुषंविघ्नराशयः समाश्रित्यखिलंधर्मंनाशयंतिमुहुर्मुहुः॥७५॥प्रतिक्ष
प्रतिपदंविघ्नसंघादुरासदाः धर्मोक्तमतिमंनाशयंत्येवसर्वथा॥७६॥पार्वत्युवाच म
हादेवेवमनिशंविघ्नोपद्रुतमानसः कथंकाशीनिवासार्थमुद्योगंकर्तुमिच्छति॥७७॥एवमु
क्तप्रकारेणाभुविकस्यापिसर्वथा नभविष्यतिविश्वेशकाशीवासोतिदुर्लभः॥७८॥कीदृशः
पुरुषोयोग्यःकाश्यांस्यात्पुरांतक कथंस्थानव्यमनिशंवदसर्वविशेषतः॥७९॥शि
वउवाच शृणुगौरिवरारोहेयथाशास्त्रंवदाम्यहं काशीवासाययोग्योहिपुरुषोवि
जितेंद्रियः॥८०॥निष्कल्मषोनीतियुक्तोनियतोनिर्गतस्पृहः शीर्णाबल्कलवीतां
गः पांडुपर्णाशनस्त्रियः॥८१॥दमयुक्तःशांतियुक्तोनिरीहोनिर्गतस्पृहः अ

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वांगयोगनिरतो मौनव्रतपरायणाः॥८३॥ विभूतिभूषणोत्रिपुंड्रांकितमस्तकः रुद्रा
क्षमालावतांगोलिंगपूजापरायणाः॥८३॥ तुल्यनिंदास्तुतिर्धीरस्तुल्योमानापमानयोः रा
गद्वेषादिरहितोविरक्तोविगतत्रयः॥८४॥ तुल्यनिंदास्तुतिर्धीरस्तुल्योमानापमानयोः राग
द्वेषादिरहितोविरक्तोविगतत्रयःपंचाग्निसेवनरतोनित्यंयात्रारतोनिशं निस्यातर्गृहपात्रा
यानिरतोदृढविग्रहः॥८५॥ पंचाक्षरजपासक्तःपक्षेपक्षेयथाविधं पंचक्रोशस्पयात्रायां
नियतःसत्यमानसः॥८६॥ सत्यव्रतःसत्यपरोनित्यंमत्पूजनेरतः मद्भक्तजनसंसेवीमाघिगै
कार्चनप्रियः॥८७॥ शंभुशास्त्ररतोनित्यंशैवव्रतरतःसदा काशीवासायमुख्योयंमध्यमो
पुच्यतेजनः॥८८॥ असंचिताक्षवपंच्यनीवारकणभोजनः यथोक्तपात्रानिरतःसर्व
संगविवर्जितः॥८९॥ निर्ममोनिरहंकारस्त्यक्तजनेसबंधुनिराकुलः सर्वदाधर्मपदीपा
द्यैर्मल्लिंगार्चनस्परः॥९०॥ वीतरागास्नेहाद्विवर्जितः वेदोक्तस्मरणासक्तोवेदाध्यपनत्ता

स्परः॥९१॥ यदछालाभसंतुष्टः प्रतिग्रहपराङ्मुखः भिक्षेपुत्रेचशौचसमहधिरलोलुपः॥९२॥
विभूतिधारणपरोरुद्राक्षाभरणाः सदा रुद्राध्यापजपासक्तः पंचाक्षरपरायणाः चांद्रायणा
दिनेकेषशिवव्रतपरायणाः शिवभक्तार्चनरतः सर्वदाशिवचिंतकः॥९४॥ अनन्यशरणो
नित्यंमदाराधनतत्परः कालभैरवपूजायांनियतः प्रतिवासरं॥९५॥ इतीमेमन्दजाः काश्यां
तिष्ठंतोपिनराधमाः काशीवासस्यमन्मंधर्मभाजोनसर्वथा॥९६॥ प्रत्यक्षास्यांस्थिताः
काश्यांपापमेवार्जयंतिते तदन्यैर्मन्दभैः काश्यांनस्थातव्यंकुदाचन॥९७॥ तदन्येरात्म
हत्यैवकिंपतेस्वियतेयदि मदुक्तकर्महानेरुक्तकाश्यांस्थेयमेवहि॥९८॥ काश्यांप्रतिग्र
होनेवकर्तव्यःसर्वथाजनैः यदिमोहात्प्रमादाद्वाकरोतिसपतत्यधः॥९९॥ नीवारपांडुपत्रा
णिभक्षयित्वायथोचितं स्थातव्यमनिशंकाश्यांमुक्तिकामेनशैलजे॥१००॥ तज्जदिनार्जितैः
स्वल्पैर्नीवारैर्वास्वकंवपुःपोषणीयंनिसयात्राशिवध्यान परायणैः॥१॥ दिनांतरोशनाथां

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

यसंग्रहः सर्वथात्नैः नकर्त्तव्योनकर्त्तव्यःकाश्यांप्रयतमानसैः॥२॥ काश्यांप्रतिग्रहासक्तैर्धनसंग्रहतत्परैः स्थितांतेयातनाघोराभोक्तव्यानात्रसंशयः॥३॥ कुप्रतिग्रहसंसक्तैर्दुरन्नाशनलोलुपैः अन्यायार्जितवित्तैश्चकाश्यांनस्थेयमंबिके॥१०४॥ असत्यवादिभिर्दुष्टैर्विषयासक्तमानसैः शिवाचारविहीनैश्चकाश्यांनस्थेयमंबिके॥१०५॥ मंदन्यनामंदन्यालोनोत्सुकैः मद्भाश्रयचित्तैश्चकाश्यांनस्थेयमंबिके॥१०६॥ पुत्रस्नेहरतैर्मूढैर्धीरैश्चपिशुनैर्जडैः स्वदेहयोषणासक्तैः काश्यांनस्थेयमंबिके॥१०७॥ शिवद्वेषरतैर्मूढैः क्रूरैः शैवनिंदकैः पंचाक्षरविहीनैश्चकाश्यांनस्थेयमंबिके॥८॥ परस्त्रीनिरतैर्नीचैः शैवशास्त्रविनिंदकैः रौद्रदुःखकरैः क्रूरैःकाश्यांस्थेयमंबिके॥९॥ भस्मोद्धूलनरुद्राक्षजटाहीनैरधर्मैः लिंगपूजाविहीनैश्चकाश्यांनास्थेयमंबिके॥१०॥ रागद्वेषाक्रांतचित्तैर्मदनीक्रांतविग्रहैः राजसेस्तामसैः श्वान्यैः कोश्यांनस्थेयमंबिके॥११॥ इदृशैःपापनिरतैः स्थितवाकाश्यांयथेच्छया देहांतेया

तनाः क्रूराः प्राप्तव्याःसत्यमुच्यते॥१२॥ पापभिरुभिरुल्लेखैः शैवशास्त्रविशारदैः लिंगपूजारतैः शैवैः काश्यांस्थातव्यमंबिके॥१३॥ मृद्भस्मत्रिपुंड्रनिष्टितैर्भस्मोद्धूलनतत्परैः शिवैकदीक्षितैः शैवैः काश्यांस्थातव्यमंबिके॥१४॥ शिवदीक्षापरैः शिवैः पंचाक्षरपरायणैः नन्नामजीवनैः शैवैः काश्यांस्थातव्यमंबिके॥१५॥ रुद्राध्यायजपासक्तैः शीवलीक्षणातत्परैः निष्कलंकैपरैः शैवैः काश्यांस्थातव्यमंबिके॥१६॥ रुद्राक्षमालाभरणोर्जितोद्दामंडलमंडितैः शिवध्यानरतैः शैवैः काश्यांस्थातव्यमंबिके॥१७॥ कलत्रपुत्रवित्तेषुस्नेहहीनैरनाकुलैः शिवभक्तिरतैःशैवैः काश्यांस्थातव्यमंबिके॥१८॥ यदृच्छालाभसंतुष्टैःसुखदुःखविवर्जितैः निःस्पृहात्रापरैः शैवैः काश्यांतव्यमंबिके॥१९॥ नित्यंमत्पूजनासक्तैर्मद्भक्तजनसेवकैः हृषीतैःकारणैःशैवैः काश्यांस्थातव्यमंबिके॥१२०॥ अंतर्गृहादिषात्रायांनित्यमुक्तमानसैः मातृवित्तकैःशैवैःकाश्यांस्थातव्यमंबिके॥२१॥ अस्पृहास्फेरनिर्विण्णैः प्रतिग्रहपराङ्मुखैः वशीकृतेंद्रियैःशैवैः काश्यांस्था

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तव्यमंबिके॥२२॥हरहरपरमेशानंदकंदेशशांभोशिवशिवकरुणाब्धेशंकरारोग्यहेतो भवभव
यहारिन्देवदेवेतिनिःसंशिवनगरनिवासंकांचिन्नावदंति॥१२३॥ इतिश्रीशिवरहस्येसप्तमांशेशि
वगौरीसंवादेकाशीमहात्म्येचातुर्थोध्यायः॥४॥श्रीपार्वत्युवाच महेशाखिलदेवेशकाशीवासु
रतैनरैर्ब्रह्महनियतंकाश्यांकिकर्तव्यंवदप्रभो॥१॥शिवउवाच कमलामलपत्राक्षिस्पृशे
त्त

स्मर्तव्यः शंकरः साक्षाद्रुद्रमेवजगत्प्रभुः॥१९॥तपरतीयास्ततः सम्यग्देवर्षिपितृदेवताः आपा
दमस्तकंस्पृष्ट्वासितादेरीवभस्मना॥२०॥वामहस्तेविनिक्षिप्यभस्मसंप्रोक्ष्यचोदकैः परिधानं
चकर्तमंततश्चाहतवाससा॥२१॥ततः सम्यक्शासीनः कुर्यादुद्धूलनंक्रमात् सद्योजाता
दिमंत्रैस्ततः समभिमंत्रयेत्॥२२॥ततोमूर्द्धललाटेचंकर्णकंठेचवक्षसि नाभावंसेबाहु
मूलेप्रकोष्ठमणिबंधके॥२३॥बाहुपार्श्वेपृष्ठदेशेनेत्रयोर्गंडमंडलेचकुर्यात्पंचाक्षरम्मंत्रैः
सम्यक्त्रिपुंड्रंभस्मरुचिः॥२४॥रुद्राक्षंधारणंकार्यंयथाविधिततः क्रमात् ततश्चस्वस्व
शाखोक्तसंध्याकायत्रियात्ततः॥२५॥ततोऽर्चयेद्गुरुरूपेमप्येवादिसाधनैः ततोमल्लिंगमम
लंपूजनीयंयथाविधि॥२६॥ततोविघ्नेश्वरंनत्वामानेवसुरपुंगवं पूजांकृत्वाविधानेन
प्रीणाम्यचपुनःपुनः॥२७॥ततश्चानिस्पयात्राथंदुर्गामादरात् नियतेनस्वार्जितैनगंध
पुष्पाक्षतादिना॥२८॥आदौनियममास्थायदंडपाणिंगणेश्वरं यथाविधि धूपदीपादिभिःस

म्यगर्चयित्वाप्रणम्यच॥२९॥ध्यात्वासम्यग्यथाशास्त्रंडंडपाणिंगणेश्वरं कृतांजलिपुटोभू
त्वाततोमिनंपठेत्॥३०॥निस्पयात्रांकरिष्यामिदंडपाणेप्रसादमे करुणाकरसर्वज्ञसुरासुरन
मस्कृत॥३१॥ज्ञानंवाप्यामहंस्नातुमुक्तोस्म्यघशांतये आज्ञांदेहिकृपासिंधोभक्तैकजी
वन॥३२॥इतिसंप्रार्थ्यनत्वादंडपाणिंतदाज्ञया यथाविधिततःस्नानंज्ञानवाप्यासमाच
रेत्॥३३॥ततश्चोद्धूलनंकृत्वात्रिपुंड्रंचततःपरं रुद्राक्षधारणंकृत्वाशिवपरायणः॥३४॥
ज्ञानेश्वराभिधंलिंगंसर्वेष्टफलदायकं प्रणम्यप्रार्थयेदेवंप्रसादेतिपुनःपुनः॥३५॥ततश्चबि
ल्वपत्राद्यैःसमर्च्ययथाविधि तदाज्ञत्वाततःसम्यङ्मत्वायंचविनायकात्॥३६॥दधिदूर्वा
दिभिःसम्यगर्चयित्वायथाविधि तदाज्ञयाढुंढिराजमर्चयेन्नित्यमादरात्॥३७॥गंधपुष्पा
क्षतैःस्रुद्भिर्विल्वपत्रैर्मनोहरैः दूर्वांकुरैर्यथायोगंनैवेद्यैश्चप्रपूजयेत्॥३८॥प्रदक्षिणा
दिकंकृत्वाढुंढीरांतंप्रणम्यच ततोज्ञांसमवाप्यैवपुनर्नत्वागणेश्वरं॥३९॥ततोमत्स्ज

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नार्थायपूजाद्रव्यंनवंशुभं गृहीत्वानियमेनैवमुक्तिमंडपमाश्रयेत्॥४०॥कृतांजलि
टस्तत्रपठेन्मत्रममुंततः पुनःपुनःप्रणम्येशंमामेवानंतमव्ययं॥४१॥शिवानंतमहादेव
सोमार्द्धशेखर यथाशक्तिमयापूजाकृतेभक्तवत्सल॥४२॥इतिसंप्रार्थ्यमामेवंततोनंदीश
मर्चयेत् ततोम्पयथायोरयालानपिक्रमात्॥४३॥यथाविधि नमकंचमकंचैवपठन्नन्या
न्मन्त्रानपि॥४५॥ततश्चगंधपुष्पाद्यैर्बिल्वपत्रैर्मनोहरैः धूपदीपैरनेकैश्चरर्चयेच्छिवा॥
४६॥प्रदक्षिणानमस्कारन्तैश्चकृताडनैः नानाविधस्तोत्रमंत्राराधयेथाविधि॥४७॥
उपविश्यततस्मुद्रांनिर्मलेमुक्तिमंडपेस्वहृत्कमलमध्येचिंतयित्वासदाशिवं॥४८॥पंचाक्ष
रजपंकुर्याद्यथायोगंयथाक्रमं ततःपरंपुनर्नत्वापुनःसंपूज्यमांविभुं॥४९॥अंतर्गृहस्थे
यात्रार्थंकुर्यात्संकल्पमादरात् ततःषष्टित्रिषगणानाथान्मपूजयेत्॥५०॥अष्टाशीतिस
हस्रेषभैरवांश्चततःपरं शतकोटिमहादुर्गाःपूजनीयाःप्रयत्नतः॥५१॥ततःपुनर्ज्ञानवा

प्यांस्तानत्वाविघ्नानन्तःततोंतर्गृहयात्रापिकर्त्तव्याविधिपूर्वकं॥५२॥स्वशक्त्यासंप्रसा
ध्यैवंतानंतर्गृहरक्षकान् अंतर्गृहस्थितंगणानिसंपूज्यायथाशक्तितः॥५३॥अंतर्गृहस्थानी
र्थेपुनःप्रभे स्नानंकृत्वाप्रयत्नेनभक्तिपूर्वकमादरात्॥५८॥ततोवीरेश्वरंसम्यक्पूज
यित्वायथाविधि तदाज्ञासमवाप्याथराक्षेत्रपालयतीश्वरं॥५९॥तत्रापिपूर्वतःकुंडेपुनः
स्नात्वायथाविधि भस्मनाविल्वपत्रैश्चयजेत्क्षेत्रपतीश्वरं॥६०॥उपहारैरनेकैश्चन
त्यैर्गीतैरपिप्रियैः समभ्यर्च्यततोगत्वासंप्रार्थ्यैशंतदाज्ञया॥६१॥ईशमभ्यर्च्यतद्दत्त
गच्छेच्छ्रीकालभैरवंस्नात्वाचभैरवतीर्थेयातनादुःखनाशके॥६२॥श्रीकालभैरवंस
म्यगर्चयेद्विधिपूर्वकं धूपदीपोपहारैश्चपुष्पैर्नानाविधैरपि॥६३॥प्रदक्षिणानमस्का
रैर्नृत्यैर्गीतैरनेकधा नानाविधोपहारैश्चपूजयेत्कालभैरवं॥६४॥ततस्तदाज्ञयागा
च्छेद्दक्षतुंडविनायकं तद्दक्षतुंडतीर्थेस्नात्वाविघ्नविनाशके॥६५॥दूर्वांकुरादिभि:

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सम्यगर्चयित्वावि नायकं वक्रतुंडंप्रसाध्यैवंतदाज्ञांसमवाप्यच॥६६॥आग्नीध्रेश्वरपूजार्थं
गछेन्नियमपूर्वकं तत्रापिशिवगंगायांस्नानंकृत्वाविधानतः॥६७॥शिवगंगोदकैःप्रुढैःस
तर्प्यस्वपितॄंस्ततः आग्नीध्रेशंततःसम्यक्पूजयेदिष्टदायकं॥६८॥पुनर्नांसम्यगाराध्यतत
श्चमदनुज्ञयाअत्रपरांपूजनार्थंगछेदर्घप्रगत्यच॥६९॥अन्नपरांमन्नादांनमेवा
द्यागभागिनीं सर्वसौभाग्यदांनित्यांस्वाभीष्टफलदायिनीं॥७०॥गंधैःपुष्पैस्तथाधूपैर्दीपैश्च
विविधैःफलैःनैवैद्यैरर्चयेन्नित्यंनावापूजोपहारकैः॥७१॥प्रदक्षिणान्नमस्कारैरर्चयित्वा
प्रसाध्यच ततोनिजालयंगत्वापुनरभ्यर्च्यशंकरं॥७२॥पंचयज्ञादिकंकृत्वाततःसंपूज्य
चातिथीन् प्रणाम्यस्वगुरून्वृद्धान्मान्यान्शेषोन्नमानपि॥७३॥पत्रंपुष्पंफलंनीरमन्न
मन्यद्वाम्याचितार्जितं मत्यैनिवेद्यतदनुभोक्तव्यंस्वस्थामानसैः॥७४॥यद्यदाप्तंयत्रंवा
फलमेववातन्नमत्यैनिवेद्यैवभोक्तव्यंस्वस्थयानसैः॥७५॥क्वचित्फलादिकंभक्ष्यंबडवै

स्त्राप्यतेतदा तद्विनाशनमात्रंहिगृहीत्वान्यद्विसर्जयेत्॥७६॥कदाचिद्यदिनप्राप्तंकंदम
लफलादिकं तदाऽजलमन्यद्वागृहीत्वासंवसेद्दृढं॥७७॥स्वस्वादृष्टानुरोधेनप्राप्यतेयद्य
दायदा तदल्पमल्पबुद्धित्वात्सुखंनभवेत्सदा॥७८॥यदाल्पंप्राप्यतेभक्ष्यंतदादुःखीनस
वेसेत् दुःखेनजयतीनाशोभविष्यतिनसंशयः॥७९॥सुखार्थंकामभोगार्थंकाश्यांनस्थी
यतेजनैः किंतुमोक्षार्थमेवात्रस्थीयतेमोक्षकांक्षिभिः॥८०॥एवंमुक्त्यर्थिनःसर्वेनि
राहाराजितेंद्रियाः शैवास्तद्दृष्टीःस्थितास्तैरेवमत्स्वरूपमुपागतं॥८१॥इदंप्रसंहिकंकर्म
काशीवासरतैःसदा कर्तव्यमतियत्नेनयातनाभीरुभिःनृभिःशुभे॥८२॥अतिक्रूरंकु
पाहीनंमत्वाश्रीकालभैरवं इदंप्रासंहिकंकर्मकाश्यांकर्तव्यमादरात्॥८३॥ऊर्ध्वंप्रास
हिकंकर्मत्यक्त्वायदिवसेन्नरः ससर्वयातनाभोक्ताभवत्येनसंशयः॥८४॥आचंद्रार्कम
हाघोरेनरकेवसतिर्ध्रुवा सासोढुंशक्यतेनैवक्षणमैरवयातना॥८५॥कोपदावा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ग्निनादग्धान्नक्षणादेवाहिभैरवः करोतिकाश्यांपापिष्ठान्दयामात्रविवर्जितः॥८६॥का
लभैरवपर्यंतंकृतनायंतिपापिनः तद्दत्तैरेवनीयंतेपापिष्ठापातनाश्रयाः॥८७॥कालभैर
वभक्तानांसंख्याकर्तुनशक्यते महावीरामदोन्मत्तादुर्वाख्रिदशैरपि॥८८॥कदाचिद्गणि
ताः संतिपांसुसेकततारकाः कालभैरवहस्तास्तुनसंख्येयाहिसर्वथा॥८९॥काश्यांपाप
रतंमर्त्यंकालभैरवकिंकराः गृहीत्वायांतिदुर्वासस्तविज्ञाप्यभैरवं॥९०॥नीत्वाहस
तोगायंतःपापिष्ठंत्रदहंतिते नक्तंतेनपातयित्वापाचयंतिपुनःपुनः॥९१॥नाशयंतिक
शाघातैःशूलाग्रैःछेदयंतिते संतप्तायसपिंडैश्चताडयंतियथेच्छया॥९२॥कथंवानकृताद्रुद्रा
नित्ययात्रातदापुरा तत्सापफलमेवाघभुक्ष्वेत्पुत्कानिहन्यते॥९३॥कथंमंतर्गेहयात्रादुर्दश्या
नक्तनालया तत्सापफलमेवाघभुक्ष्वेत्पुत्कानिहन्यते अनभ्यर्चैवविश्वेशंकथंभुंक्षेत्वयात
दा तत्सापफलमेवाघ॥९५॥अस्नात्वैवयाभुंक्षेज्ञानवाप्यातदामुदा तत्सापफलमेवा

घ०॥९६॥श्रीकालभैरवःशास्ताकथनार्चितस्त्वयातत्सापः॥९७॥त्वयानाभ्यर्चितःपूर्वंतदा
पश्युपतीश्वरः तत्सापः॥९८॥त्वयावीरेश्वरःपूर्वंसम्यङ्नाभ्यर्चितदा तत्सापः॥९९॥अंतर्ग
तदादुष्टमूत्रोत्सर्गयाकृताः तत्सापः॥१००॥तदाशैवजनद्रोहस्त्वयादुष्टपुराकृतः तत्सापः॥१०१॥
विभूतिधारणंत्यक्तंतदाभुंक्तंत्वयापुरा तत्सापः॥१०२॥लिंगपूजामकृत्वैवत्वयाभु
क्तंतदापुरा तत्सापः॥१०३॥वनिंदाकृतापूर्वंत्वयापापेनतेनहि. तत्सापः॥१०४॥तदाजलं
त्वयापीतममनिवेद्यैवशंकरे तत्सापः॥१०५॥कथंवानकृतःपूर्वंपंचाक्षरजपस्त्वया॥१॥
तत्सापः॥१०६॥कथंत्वयाकृतंदुष्टस्पृहयाणां तत्सापफलः॥७॥रौद्रस्त्वयानाभ्यर्चि
तस्तदा तत्सापः॥१०॥शिवस्यैवपरंनामनकथंजपितंत्वया तत्सापः॥११॥अस्नात्वागि
वगंगायांकथंभुंक्तंत्वयातदा तत्सापः॥१२॥कथंत्वयाकृतंस्मर्तृशिवनिंदुरभाषणात्तत्सा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प०॥१०३॥कथंत्वयाकृतंमूर्खविल्वस्यास्कंदनंपुरा तत्पाप०॥१४॥सेवितातकथंमूर्खवशैर्वेशिव
पराय०॥ तत्पाप०॥१५॥नपंचक्रोशयात्रापिप्रतिषेत्वया तत्पाप०॥१६॥काश्यांस्थित्वापिसततंस
पराय०॥ तंपाय०॥१७॥ज्ञानेवाप्यथवापूर्वंकथंनिष्ठीवनंकृतं तत्पापफल०॥१८॥शिवती
र्थमयीवैवकथंभक्षंत्वयापुरा तत्पाप० प्रदोषेशंकरःपूर्वंनाभ्यर्चितस्त्वया तत्पाप०॥२०॥र
वमन्यानिपापानिस्मृत्वास्मृत्वापुनःपुनः तपःश्लोदिभिःसम्यक्ताऽपसतिदा ॥२१॥पुराद्विजा
धिपःकश्चिद्भक्तिपरायणः शरदामयुतंचक्रेकाशीवासंस्वधर्मतः॥२२॥निर्यातुर्गेहयात्रा
दिर्वन्निजितमानसः निराहारेणासततंन्यसन्दुःखवर्जितः॥२३॥कदाचित्तंगुरुर्दृष्ट्वाशिष्यवी
क्ष्यकृतिं तमुवाचततः श्रुत्वाप्रणतंनतकंधरं॥२५॥शिष्यनीर्णशरीरंतेशयाचितंयदिद्राक्षं
तंभुंक्ष्वसादरं॥२६॥गुरुरुपोषणोदूनंशरीरंजायतेतव यथेष्टंनचभोक्तव्यमल्पंभुंक्ष्वय
थोचितं॥२७॥मलादीन्यपिजायंतेजीर्णान्नामन्नभक्षणात् तद्यंतुमहत्काश्यामद्यमादे

नसंचयम्॥२८॥सार्वर्याःपश्चिमेयामेपंचक्रोशाद्बहिर्व्रज कृतत्रैवनियतंमलमूत्रवि
सर्जनं॥२९॥शौचादिकंयथाशास्त्रंकुरुसततमादरात् ततःकाश्यांसमागत्यकर्मत्रास्म
हिकंकुरु॥३०॥इत्थंगुरुणासोपितयाचक्रेततःपरं एवंनिवसतस्तस्यभूयान्कालोग
तस्ततः॥३१॥अन्यगेहस्ययात्रादिकृत्वासर्वंकदाचन पयातंतंगृहेश्रांतोमध्यंतः।न्यूनं
विग्रहः॥३२॥ततस्तत्रैवदेहान्मलमूत्रादिनिःसृतं ततःसचेतनांप्राप्यस्वाश्रमंप्रतिसंप
यौ॥३३॥सचायस्वकृतंकर्मस्मृत्वास्मृत्वापापमन्वहं॥३५॥प्रवृत्त्यमानत्यापशांत्यैसंवत्सरायु
तं वह्निमध्येस्थितोनित्यमेपादेनसादरं॥३६॥तेनापिघोरतपसातावत्कालंकृतेनच न
शांतंतादृशंपापंप्रबलंचक्षणे॥३७॥ततःसचायुषिक्षीणेकाश्यामेवस्थितिर्द्विजः असह्य
दुःखभोगार्थंबहुकालेषुसर्वदा॥३८॥तंविलोक्यतंक्रूराःकालभैरवकिंकराःगृही
त्वासंयमनीघ्रंहृष्टचित्तादुरासदाः॥३९॥नीत्वातमग्नोविक्षिप्यदग्ध्वासम्यक्पु

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नः तीव्रैस्ततः काशाघातैर्दुर्दुः खमर्दनैः॥४०॥मलमूत्रादिकंदुष्टकथमंतर्गृहेकृतं तत्पाप
नाशकोधर्मः कोधनः कोपिवेदेतदृश्यते॥४१॥तादृशंचत्रहत्पापंकेननाशंप्रयास्यति कथंवायो
तनादुःखंनिवर्तंतेभविष्यति॥४२॥अंतर्गृहेकृतलिंगानिदिव्यान्यप्सद्मानिच निवसंतिसंततं
संमर्दसंक्षतिर्षांनविद्यते॥४३॥अंतर्गृहेकृतंपत्रमलमूत्रादिकंनरैर्लिंगेपतंतिर्हरयातना
कारणंसदा॥४४॥त्वयाकृतंमहत्पापंएवंयद्यपिसर्वदा सधर्मस्तेनपापेनसर्वानघोनरान्॥४५॥
एवंसंतर्ज्यसंतर्ज्यभैरवस्योवकिंकराः अशीतिपर्यंतदग्धाताडयंतेमठाः॥४६॥बद्ध्वापाशैस्ताड
यंतसंतप्तायसमुद्गरैः गृहीत्वाभैरवस्याग्रेचिक्षेपुःकुपितामुहुः॥४७॥दृष्ट्वातंदुष्टात्मक
ठीकृतलोचनः अपश्यत्कोपनिस्तेजान्कुपितःस्वभटान्प्रति॥४८॥भैराजवः श्रीकालभैरवश्रीन
न्महेशप्रियदूरपापिमर्त्यंपचास्यपचास्यपुररक्षकः॥४९॥अयंमहापातकिनामग्रगण्यो
दुरासदःअनेनांतर्गृहेपूर्वंमलमूत्रादिकंकृतं॥५०॥इतितद्वचनंश्रुत्वाभैरवोभीमविक्रमः

श्रीरामः
३८

चुकोपारुणदीर्घाक्षःत्रिज्वलत्सर्वतोपमः॥५१॥ततस्तत्कोपजोवह्निरुत्थितःप्रबलोमहान्न
न्निमुत्थितंदृष्ट्वाचुक्रोशोच्चैर्भयाद्विजः॥५२॥सएवध्वनिरत्युच्चैर्ब्रह्मलोकादिलोकगः सर्वेषां
चभयंतत्रत्रैलोक्यनिवासिनां॥५३॥तेनभैरवार्तस्वरंश्रुत्वारुद्रोनासमहत्तदा विधिःश्रुत्वात
तेशब्दंसभयःकंपमागतः॥५४॥कोपमार्तस्वरंसंप्रविश्योदरंमम तनोतिदुःखसंततमितिब्रु
ह्मारुरोदच॥५५॥मयादुःखकरःशब्दोनश्रुतःपूर्वमादृशःकोयंकृतःसमुत्थनःकिमेतस्यास्तिकारणं॥५६॥
इत्थंब्रह्मेर्यसमायुक्तस्तदाशंकरकिंकरंअयश्यद्ध्वलोकेषुसंचरंतंशिवप्रियं॥५७॥तमा
लोक्यानिविनायत्नाम्यचपुनः पुनः उपवेश्यासनेरम्येसंपूज्यचकृतांजलिः॥५८॥बाचस्पतिर्बि
श्रव्यमधुराक्षरसंयुतं उवाचनंचारुदिनपंनतकंधरः॥५९॥श्रीमन्शिवप्रियश्रेष्ठशेवोत्तमजितें
द्रिय कृतःसमागतंकुत्रसंचारःकेयतेसदा॥६०॥अमार्तस्वरःकस्यःसर्वलोकभयावहः किमस्ति
कारणालोकेतत्सर्ववक्तुमर्हसि॥६१॥शिवकिंकरउवाच पुराकश्चिद्विजःकाश्यामंतर्गेहेशिवा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मके मलमूत्रादिकं क्लानत्रैवसततोमतः॥६१॥ कालभैरवताडितः किंडतकोयसंभूतप्रलयानल
ताडितः॥६४॥ चुक्रोशात्ययमस्यचैदुःसहानलतापितः दुःखशामकरोधर्मेनेदृशस्येहविघते॥६५॥
अमुंदग्धानिकोपेनभैरवस्तदन्डक्रवं पुडुदीर्घकशाघातैस्ताडयिष्यतिदारुणं॥६६॥संतप्ततैलपा
त्रेषुयाचयिष्यसंशयः नक्रचक्रचप्रलाग्रदारयिष्यतितत्तनुं॥६७॥संतप्तभिंडिलाग्रेयातेयिष्यति
दारुणो ततःपुनःपुनर्नग्धापुनः संताडयिष्यति॥६८॥ यातनाबडुधानेनभोक्तव्याबडुकालि
काः यतःशैवेशिवमयेमलाघातगृहेकृतं॥६९॥इत्युक्तोसततोत्थायब्रह्मणापूजितस्ततः चचा
रविविधांल्लोकान्पथेषुप्रीतमानसः॥७०॥ब्रह्मज्ञानदृचनंश्रुत्वाकाशीदर्शनलालसःसभासन्दिः
सहस्रोलाकाशीप्रतिसमाययौ॥७१॥दुर्गागणान्भैरवाश्चगणेशान्प्रमथाधिपान् काशीसंरक्ष
कानन्यान्प्रसाध्याचपुनःपुनः॥७२॥काशीमंदारपुष्पाद्यैरभिपूज्ययथाविधिविवेशकाशी
मनलांसर्वभीघफलप्रदां॥७३॥ततःस्नशिवगंगायांस्नानंचक्रेयथाविधित्रागनीध्रेश्वरस

म्पूजयित्वातदाज्ञया॥७४॥ससभासन्दिरनथैः सहैवाग्नेसमाययौ विश्वेश्वरानिधंदिव्यं
लिंगंद्रष्टुंसमुद्यतः॥७५॥मध्यमार्गवक्रतुंडंसम्पूर्त्यतदाज्ञया॥७४॥ससभासन्दिरनथैः
सहैवाग्नेसमाययौ विश्वेश्वरानिधंदिव्यलिंगंद्रष्टुंसमुद्यतः मध्यमार्गवक्रतुंडंसम्प
र्त्यतदाज्ञया श्रीकालभैरवंद्रष्टुमाययौभयविकलः॥७६॥तदाददर्शवीरंतमुग्रशास
नमव्ययं प्रज्वलज्ज्वलिंसंकाशंविवतास्यभयानकं॥७७॥दीर्घदंष्ट्रंमहावाडुंदहंतंतेजसाज
नान् धृतदीर्घकशंधीरमसुग्रंमूलधारिणं॥७८॥अंतकिंकारधीशंसंवर्तनीललोहि
तंश्रेनतकिंकाराधीशंसंवर्तनीललोहितं स्वर्गादिलोकानखिलान्दहंतमिवसंस्थितं॥७९॥
सकालभैरवंदूराद्दृष्टातकोपवह्निनासंतप्तेतः क्षणाद्देनन्यपतभ्दुविमूर्छितः॥८०॥सा
भासदोपिन्यपतत्तत्रस्तेनामितविक्रमाः तत्कोपवन्हिज्वालाभिराहताःक्षणामात्रतः॥८१॥
तेसंज्ञांसमवाप्येवंबडुकालेनपीडिताः बडुप्राथनेदुःखशिवगंगांययुःपुनः॥८२॥नीह

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

रशीतलेरम्येशिवगंगाजलेमलेबङ्कालंनिमज्ज्यैवतस्थुस्तद्वहिपाडिताः॥८३॥ततोविश्वे
श्वरंदृष्टमन्यमार्गेणातेशुभे पपुराश्चर्यसंपन्नाःकंपमानाःपुनःपुनः॥८४॥नानाविधोपु
चारैस्तंदंडपाणिंप्रसाधयन् ततस्तदाज्ञयासकृज्ज्ञानवापीप्रगाम्यते॥८५॥विश्वतश्चक्षु
र्देवंविश्वतोबङ्कमव्ययं॥८७॥नानाविधानंरत्नैर्नानापुष्पैःसुगंधिभिः ततस्तदाज्ञयापा
सकृज्ज्ञानवापीप्रगाम्यते॥८५॥तत्रस्नात्वानिधामेविश्वतोङ्कमव्ययं॥८७॥नानाविधानं
तरत्नैर्नापुष्पैःसुगंधिभिः नानाविधोपचारैश्चसंपूज्यतदनंतरंद्रक्षिणानमस्कारैर्नत्वैर्गीतै
र्ननाहरैःस्तोत्रपाठैर्मंत्रपाठैःसम्यगाराध्यमाततः॥८९॥अंतर्गृहादियात्रांचकृत्वासम्य ग्य
थाविधि दिनाष्टकमुषित्वातेव्रत्सलोकमुपागताः॥९०॥ब्रह्मापाश्चततःसर्वेभैरवानलताडि
ताः विक्रमभैरवस्यैरांसंतोन्यवयन्सदा॥९१॥धर्मेरौवसदावंतिमुनयःकाश्याप्रकाश्यांमुदा
भानभैरवमुग्रशासनमजमत्वाप्रमादैर्विना मामाराध्यमनंतमव्ययमजेमोक्षप्रदंशाश्वतं

संपूज्यान्वहमंविकेबङ्कविधिरत्नोपचारैर्भृशं॥९२॥इतिश्रीशिवरहस्येसप्तमांशेवगौ
रीसंवादेकाशीमहात्म्येकाशीवासनियमविधिकथनंनामपंचमोध्यायः॥५॥पार्वत्युवाच
शिवकल्पाणदश्रीमन्सर्वज्ञाभिताविक्रम ज्ञानवापीतिसंज्ञेयमस्याःकथमभूद्वद॥१॥श्री
सदाशिवउवाच त्रिशूलाग्रेणासुभगेसावापीखनितापुरा आपतालंजलंतत्रतिष्ठतिमनो
हरं॥२॥काश्मीरमणिभिःशुभैःपुष्परामैर्मनोहरैः रत्नैरन्यैश्चविविधैर्बद्धासातदनंतरं॥३॥
तच्चाद्भुतंसमभवद्धेमपंकजवानने विचित्रगंधसंनद्धरातयोजनमायतं॥४॥सहस्रदल
संस्तत्कैसरागरुरंजितं तत्सुगंधेननिर्गंधंसुगंधमभवज्जलं॥५॥तत्रातिकल्पतरवस्तासु
गंधसमन्विताः स्वतःसुगंधाइवतेभांतिनिसंवरानने॥६॥तत्पद्ममकरंदेनसंपूतंराजतेना
लं तत्तिरस्कृतपीयूषंसुराणामपिदुर्लभं॥७॥सदाविकासमायत्तंसदाप्रेक्ष्यमनुत्तमं
कदाचिदपितन्नछंनभवत्येवसर्वथा॥८॥कनत्कनकनालाद्यंतद्धेमकमलंप्रभं ह

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मच्छन्नमिवाभातिकाश्याःकमललोचने॥९॥तत्कर्णिकामध्यदेशेसुंदरेमदुलेसदा कदाचिच्छी
लयासम्यगुपविश्यवसाम्यहं॥१०॥संविवंतत्रमामेकाकदाचिद्दूरवर्तिनी स्कृत्वाचवटुधासो
त्रैःसपर्ज्यविधिपूर्वकं॥११॥कृतांजलिपुटातस्थोपीनवक्षोजभासुरा विघुद्भ्रनेवविम
लाकमलामललोचना॥१२॥ततोमर्यैवसापृष्टाकासित्वंनिसाततः ऊवाचचचनंचारु
सर्वलोकहितावहं॥१३॥शंकराहंमिहत्वामिन्नेतन्नीथाधिदेवतामत्स्वार्थितंवरदेहिवरदा
नविचक्षणा॥१४॥इदंजलंमहादेव शैवोपःपाडुमिष्यति तस्यास्यचंचलामक्तिस्त्वयितस्थ
तिस्तथा॥१५॥ज्ञानवापीतिमन्नामत्रसिद्धंडत्रमोसर्वपापक्षयकरंजलंभवतुसर्वदा॥१६॥इ
तिसंप्रार्थितःसम्यक्कृतपालोकेचसिद्धये तथाचितंचरंदत्वातामाश्वास्यपुनःपुनः॥१७॥
मयातत्रैवसातंस्थीतेवखर्णिनिचतेचसातिस्तत्रकमलेगंधसंवृते॥१८॥तादृशंतीर्थम
मलंसर्वलोकेषुदुर्लभं स्नानंकृत्वात्रयत्नेनद्वादशीसोमवासरे॥१९॥तत्रदेवान्पितॄन्स

म्यक्तर्पीयपित्वनपि तज्जलैःस्वादुभिःसम्यक्स्नानेशमभिषिंचच॥२०॥गंधपुष्पाक्षजा
पैश्चपूजयित्वायथाविधिप्रदक्षिणानमस्कारैराराधयेदनुज्ञया॥२१॥मुक्त्यर्थंत्रिःपिबेत्सम्य
क्स्नानेशत्पनोदकं ततोपपानमात्रेणशुद्धोभवतिमानवः॥२२॥ततस्तद्दद्मुद्भवायते
लिंगमुत्तमंअतस्वहितार्थीतीर्थानमभिति श्रुतं॥२३॥तत्तीर्थराजरक्षार्थंदंडपाणिर्वन्त्र
तः मयासंस्थापितश्चक्तस्तत्तीरेविमलेशुभे॥२४॥विनातदाज्ञयालोकेयेनकेनापिवापि
शुभे स्त्रष्टुंनशक्यतेन्नतत्तीर्थंमुक्तिसाधनं॥२५॥पुराब्रह्मादिभिःसाकंविद्मुःकाशीदि
दृक्षया समाययोदृष्ट्वादूरात्काशीमनोहरां॥२६॥प्रणम्यदंडवद्भूमौभूयोभूयःकृतांज
लिःअवापपरमानंदंदृष्ट्वाकाशीतिसादरं॥२७॥इपदमक्षिपुगंधन्यंपुंडरीकतिभंमम य
तः शिवस्वरूपेयंकाशीदृष्टामयाधुना॥२८॥रक्तंपुंरजसंकाशमिवंधन्यंकरद्वयं येनकाशी
मयापूज्यामहेशस्यपरातनुः॥२९॥इदंधन्यंशरीरमेयेनकाशीशिवात्मिकाःश्रीलिंग

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नायात्रयानेनसर्वपापान्नोदिनी॥३०॥धन्योस्म्महं पुनीतोस्मिभाग्यचास्मिसर्वथा यतःशिवरू
पेयंकाशीसंप्राप्यतेमया॥३१॥धन्योभाग्यवतांलोकेनास्तिनास्त्येवसर्वथा यतोमोक्षप्रदा
दिव्याकाशीसंप्राप्यतेमया॥३२॥कृतार्थोस्मिकृतार्थोस्मिकृतार्थोस्मिनसंशयः यतःसांबम
योकाशीप्राप्यतेपुरापसंश्रया॥३३॥महद्भाग्यंमहद्भाग्यंमहद्भाग्यंमाधुनांयतोमया
शिवाकाराकाशीसंप्राप्यतेशिवा॥३४॥सकृत्काशीतिनामैवस्मरेद्यात्किनःपुराशिवसा
रूप्यमायन्नाःसाकाशीदृश्यतेमया॥३५॥यस्यांसर्वेश्वरःशंभुः सांबःसंसारमोचकःवस
तिसर्वदाचक्रेसाकाशीदृश्यतेमया॥३६॥यस्यांविश्वेश्वरंलिंगंज्योतीरूपसनातनं नि
वससंनिशंश्रेयंसकाशीदृश्यतेमया॥३७॥यस्यांमंदारसमेतःसन्दिव्यरूपधराशिवःकरोति
लीलामनिशंसाकाशीदृश्यतेमया॥३८॥यस्यांपूरोडुवदनापरमान्नप्रदायिनी अन्नपू
र्णास्थितिचक्रेसकाशीदृश्यतेमया॥३९॥यस्यांतिटुंटीशःसर्वेषफलदायकःसर्व

विघ्नहरोनित्यंसाकाशीदृश्यतेमया॥४०॥यस्यांशिवरतोनित्यंदंडपाणिःशिवप्रियः
नित्यंक्षेत्रावसतुषःसाकाशीदृश्यतेमया॥४१॥यस्यांबीरेश्वरःश्रीमान्करुणानिधिर
मयःचकारवतिंनित्यंसाकाशीदृश्यतेमया॥४३॥यस्यांतिष्ठंतिदेवेड्याःसदापशुपती
श्वरःपशुपाशविमोक्षायसाकाशीदृश्यतेमया॥४४॥यस्यांतिष्ठंतिसर्वेवांशास्ताश्री
कालभैरवः भक्तकल्पतरुःश्रीमान्साकाशीदृश्यतेमया॥४५॥यस्यामंतर्गृहंनामक्ष
त्रंशिवमयंशिवं तिष्ठतिश्रीकालावासंसाकाशीदृश्यतेमया॥४६॥यस्यामविशालाक्षी
शिवस्यार्द्धांगभागिनी भक्ताभीष्टप्रदानित्यंसाकाशीदृश्यतेमया॥४७॥यस्यांस्नात्वा
नरमर्त्यःस्यादाशिवपरायणाः शिवाकारमवाप्नोतिसाकाशीदृश्यतेमया॥४८॥यस्यां
मोक्षार्थिनःशैवानिराहाराःशिवार्चकाःनिवसंत्यनिशंशुद्धाःसाकाशीदृश्यतेमया॥४९॥यस्यां
श्राद्धंकर्मकृत्वातिष्ठंतिसादरं पायलेशविहीनास्तिब्रह्मांडगोलके सर्वांतिनाशि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नीधन्यासाकाशीदृश्यतेमया॥५२॥एवंवदंन्ययौविष्णुःकाशीनिकटमादरात्ततश्चक्रे
प्रणामानिदंडवत्सपुनःपुनः॥५३॥ततोनानाविधैःपुष्पैर्दिव्यरत्नैमनोहरैः नानाविधो
पचारैश्चकाशीपूजांचकारसः॥५४॥ततोनानाविधान्क्रूरान्काशीसंरक्षकान्गणान्
संपूज्यतदनुज्ञातःकाशीमविशदंबिके॥५५॥ततः सशिवरागायायथाशास्त्रंयथाक्रम
स्नानंकृत्वाप्रयत्नेनचकारोद्धूलनंततः॥५६॥त्रिपुंड्रधारणंकृत्वामंत्रपूतेनभस्मना
रुद्राक्षधारपाचक्रेसर्वपातकनाशकं॥५७॥अंत्रीधेश्वरमाराध्यपूजाद्रव्यैरासादरं संपूज्यन
त्वाविविधैःस्तोत्रैःस्तुत्वासदाशिवं॥५८॥ततस्तदाज्ञयाविघ्नपूर्वकंतुंडमुपागतः तत्रस्नात्वाविधा
नेनवक्रतुंडविनायकं॥५९॥सम्यगाराध्यविधिवत्पुनश्चादरपूर्वकंचात्वार्दकंसिमंभ्यर्च्य
तियत्नेनकालभैरवमागतः॥६०॥कालकूटेपथाशास्त्रंस्नात्वाविघ्नस्ततःपरंक्षीराब्धिमधुमि
सम्यभिषिच्यादिभैरवं॥६१॥दिव्यमंदारपुष्पाद्यैरुपहारैश्चशोभनैः प्रसाध्यभैरवंदेवंत्र

राम्यचतदाज्ञया॥६२॥ततश्चांतर्दिव्यलिंगानिपूजयामाससादरं यापभक्षेश्वरारंच
संपूज्यतदनंतरं॥६३॥ततोसंतोषमापन्नोवीरेशंसमुपागतः तत्रवीरेशकुंडेपुनःस्ना
त्वाविधानतः॥६४॥ततोददर्शवीरेशंभक्तवात्सल्यमयंहृदा प्रणाम्यबहुधापूजांचक्रेससाद
रं॥६५॥ततस्तदाज्ञांसंप्राप्ययोपशुपतीश्वरं तत्रपाशुपतकुंडविलोकातिमनोहरं॥६६॥स्ना
नंचक्रेविधानेनकुंडपालाज्ञयाततः स्नानंकृत्वाविधानेननत्वापशुपतीश्वरं॥६७॥कृपूजांवि
धानेनपूजाद्रव्यैरासादरं ततस्तदाज्ञयाऽघोरदंडपाणिमुपागतः॥६८॥दंडपाणिंसम्यभ्यर्चयत्र
साध्यतदनुज्ञायाज्ञानवापीप्रणम्यागेसंपूज्यचययोचितं॥६९॥स्नानंचक्रेततःसम्यक्विधि
पूर्वकमादरात् ततोज्ञानेशमभ्यर्चनत्वापंचविनायकान्॥७०॥इष्टिराजार्चनंचक्रेसम्यक्[illegible]
[illegible]यो॥७१॥ततोनंदीशमभ्यर्च्यद्वादपा
लानपिकृसात्रं चकारमदनुज्ञातोममाराधनमादरात्॥७२॥आदौपंचाग्नितः सम्यगग्निविघ्न

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

यथाविधि कामधेनुप्रसादेनसंप्राप्तैरमलैर्नवैः॥७३॥तीर्थोदकंसमाहृत्यस्वयमेवजनार्दनः अ
भिषेकांतत्रश्चक्रेरुद्रसूक्तेनसादरं॥७४॥ततःपरिमलद्रव्यैरभिषिच्यपथाविधि अनर्घ्यरत्ने
रकरोत्पूजांतदनुसादरं॥७५॥नवैःस्तोपहतैःपुष्पैर्विल्वपत्रैर्मनोहरैः मंदारयुष्पैरमलैरन्ये
श्चकुसुमैर्नवैः॥७६॥विचित्ररत्नमालाभिःसुवर्णाभरणैरपि भक्त्यासंपूजयामासविष्णुःश्रद्धा
समन्वितः॥७७॥ततोमनोहरैर्दिव्यैर्नवैश्चैरतिशोभनैः धूपदीपादिभिश्चापितोषयामासमाशु
भैः॥७८॥ततःप्रदक्षिणादानिकृत्वानत्वायथाप्रभाः॥८०॥शिवैकशरणोनित्यस्थिरोलिंगा
र्चनेरतः गोतुकामस्ततोविष्णुःकदाचिदिदमब्रवीत्॥८१॥ज्ञानंवापीतरैरम्यैतपःकृत्वायथा
विधिगम्यिष्येपयत्नकृच्चापिशिवेनप्रेरितस्ततः॥८२॥सकेदानीमियंकाशैदुःखदास्पृहसं
शयः अनंतजन्मतपसासंप्राप्ताशिवरूपणी॥८३॥इत्युक्तादनुज्ञांत्वाज्ञानंवापीत
रैश्रुभे साग्रयुगायुतंचक्रेविष्णुर्घोरंतरंतपः॥८४॥तद्दृष्ट्वातुनयःसर्वेतपोनिर्जितैर्दि

यंतपोनिधिरितिप्रीत्यानामचक्रुरकल्पषाः॥८५॥एवंसतस्यकालोभूत्पानतिक्रमतस्ततः
स्कांतपोविष्णुरराकृशस्वकंवपुः॥८६॥प्रज्वाल्यपावकान्सम्यगेकपादेनसंस्थितः पुनर्वीरेशानि
कटेतपस्तप्तुसमारभे॥८७॥तपोनिष्ठंततोभान्तुप्रणिपत्यजनार्दनंउवाचवचनंचारुनतांसः
कृतांजलिः॥८८॥जनार्दनतपोनिष्ठसर्वदेहिभिःपूजनीयोयतेनकोवादेवोत्तमःपरः॥८९॥
देवानांब्राह्मणांचकोवापूज्योविशेषतः सर्वदेवेषुविख्यातःसर्ववेदैश्चकस्तुतः॥९०॥कःसर्वे
श्वरिकामेःकोवाजप्योमनुःसदा एतत्सर्वविशेषेणावक्तुमर्हसिसादरं॥९१॥विष्णुरुवाच देवोप्र
योमहादेवःपूजनीयःप्रयत्नतः सएवजगदीश्वरः॥९२॥नतस्मादधिकोदेवःसएवाखिलपुंगवः वेदे
वेदांतसंवेद्यःसएवश्रुतिसंस्तुतः॥९३॥सएवसर्वलोकानांमोक्षदोमुक्तिनायकः सएवसर्वभा
वेनपूजनीयोद्विजामरैः॥९४॥जेगदुस्पृतेतस्मान्नास्तिनेवप्रलीपते तस्मैश्चप्रणिपत्यनं
तानिसएवपरमेश्वरः॥९५॥शंकरादधिकोदेवोनास्तिनश्रुतेच शंकरः सर्वदास्तुत्यो

India Gandhi National
Centre for the Arts

मधिकः शंकरोध्रुवं॥९६॥ पुनः पुनर्विचार्यैववेदशास्त्राणितत्वतः शिव एवसदापूज्यः स्मर्त्तव्यः
शिवएवहि शिवएवसदा ध्येयोमुक्तिरूपलेप्सुभिः॥९९॥ शिवान्योमुक्तिदोनास्ति शिवतोजा
नैः संप्राप्यः सर्वभावेन यत्नैश्चविविधैर्नरैः॥१००॥ वेदैरपिशिवोध्येयोनज्ञातस्तत्वतोनरैः
सएवसर्वदापूज्योध्येयः स्मर्त्तव्यएवच॥१॥ शिवोधनंशिवोबंधुः शिवस्त्रीताशिवः पिताशिव
प्रभुः शिवोदाताशिवान्नास्त्यधिकः॥२॥ शिवलिंगंमयापूर्वमार्चितंवहुसाधनैः इदानीमपि
पश्येतल्लिंगंसंपूज्यतेमया॥३॥ लिंगार्चनंजपुण्येनकाशीसंप्राप्यतेमया नचेच्छिवस्वरूपं
काशीसंप्राप्यतेकथं॥४॥ शिवलिंगंविल्वपत्रैः कोमलैः शुभैः नियतंपूजयेद्यस्तुसधन्यः पुरुषर्ष
भः॥५॥ अभिषिच्यमदेहावंत्रैधातास्नपनोदकंपिवेत्सर्वार्थसिद्ध्यर्थंसचेन्नरो घशांतये॥६॥ लिंग
पूजैवकर्त्तव्यामुनिभिश्चमुनिक्षुभिः अहर्निशं बहवोमोक्षमापन्नाः शिवलिंगस्यपूजया॥७॥ देवैर्नरैश्चगं

धर्वैर्मुनिभिश्चमुनिक्षुभिः अत्रमादेनकर्त्तव्यालिंगपूजैवसर्वदा॥८॥ ऊर्ध्वापनमइत्यादि
मात्रोलिंगस्यपूजने कर्त्तव्यमनिशंविप्रैर्वेदज्ञैश्चशिवात्परैः॥९॥ शिवस्यस
न्निधिर्लिंगेसर्वकालेषुसर्वदा तिष्ठत्यतोलिंगपूजाकर्त्तव्यासततंबुधैः॥१०॥ वेदोक्तलिं
गपूजैवकर्त्तव्यासततंद्विजैः वेदमार्गरतैः शुद्धैर्मोक्षरूपफलार्थिभिः॥११॥ शिवलिंग
मनभ्यर्च्ययोभुंक्तेमोहसंगतःसपातिनरकेघोरेयावदाचंद्रतारकं॥१२॥ आर्षावत्रेमुराक
श्चिद्ब्राह्मणोवेदवित्तमः सर्वसौभाग्यसंपन्नः सर्वशास्त्रविशारदः॥१३॥ कलत्रपुत्रपौत्रा
दिसौख्यवर्द्धिकरः सदानित्यंशिवार्चनरतः कृतज्ञः सर्वसंमतः कदाचित्क्षुधिः श्रांतोविप्र
शिवएवजन चकारभोजनमतः प्रदोषेवालवद्दलौ॥१५॥ ततः सद्ययोगनपतेर्गणमहिंसः
ततोयमभटैर्नीतः प्रलयेसंताडितोभृशं॥१६॥ यमाग्रेसमवेश्यैनंपुनःसंताडयन्मुदा तान्दृष्ट्वाचं
पतःप्रोत्यातदाकोपमितिस्फुटं॥१७॥ यमदूताऊचुः यमायब्राह्मणः परंविहायशिवए

Indira Gandhi National Centre for the Arts

जनं कृत्वा हैकदिनं मनाः शंकरस्मरणं विना॥१८॥ अनेनभक्तेमत्तेनश्रीतेनक्षुधितेनचशिवा
यानर्पितंदिव्यमन्नंखादियंमादरात्॥१९॥किंपुनर्यत्तमेतस्यनरकेचसतिर्मता कीदृशेनरकेयो
ज्योवदसर्वंविशेषतः॥२०॥यमउवाच शिवलिंगार्चनंनित्यंनिसंनित्यंसक्तमनेनकिं कदाचि
दुतवात्यक्तं मत्यंतज्ञायतांवृः॥२१॥यमदूताऊचुः शिवलिंगार्चनंनेनसंकृत्वानेनस्थितप
रा कदाचिदेकदात्यक्तंक्षुधितेनभशंयम॥२२॥इतितद्वचनंश्रुत्वाविचार्यवक्रुधोयमः धर्मशा
स्त्रविरोधेनवचोब्राह्मविचक्षणः॥२३॥पंचवत्सरपर्यंतंसशीलंनिरंतरंतिष्ठंतंतोभ्रमो
त्पतिष्यति॥२४॥इतिपूर्वंयमेनोक्तंतदानंदभवत्तथायत्नेनकर्तव्यालिंगपूजानिरंतरं॥२५॥
स्नानंसंध्यालिंगपूजाहोमश्चपितृतर्पणं स्वाध्यायश्चेतिषट्कर्मैः कर्तव्यंनियमेनहि॥२६॥नि
त्यमेनेवविधिनाब्राह्मणैर्लिंगस्यपूजनं तस्मादपिनसंत्यज्यंसर्वथाद्विजपुंगवैः॥२७॥लिंगार्चनवि
हीनस्यसमस्तानिफलाः क्रियाः ततःसर्वार्थसिद्ध्यर्थंलिंगपूजाविधीयते॥२८॥नित्यकर्मसम

र्थंनित्यमेनश्रुतंश्रुतौशिवलिंगार्चनंकार्यंतत्नेनपरमंद्विजैः॥२९॥विभूतिधारणंनित्यंरुद्राक्ष
धारणं शिवलिंगार्चनंनित्यंनियमध्यापनंयथा॥३०॥शिवलिंगार्चनंनित्यंकुर्वन्नपिकदाचन यदि
त्यक्षतिमोहेनप्रत्यवैतिनसंशयः॥३१॥सर्वेप्सितार्थदंनित्यंसुलभंलिंगपूजनंत्यक्त्वायाज्ञनाः स
र्वेनरकेनिपतंत्यहो॥३२॥लिंगपूजनमात्रेणावहवोमुनयःपुरा पयुःकैलासनिलयमयत्नेनैव
दुर्लभं॥३३॥लिंगपूजापरंशैवंनिरीक्ष्ययमकिंकराः॥इतोदेवपलायंतेस्मरंतोयमशासनं॥३४॥
नलिंगपूजनादन्यन्निश्रेयसकरंपरं सत्यमेतत्सत्यमेतन्नसंशयः॥३५॥इतिश्रुत्वनंश्रुत्वा
भानुःसंतुष्टयानसःलिंगार्चनपरोभूत्वाकाशयान्यवसदादरात्॥३६॥वीरेशानिकटेविष्णुरेकपादे
नसादरं चकरोग्रंतपस्तीव्रज्वलत्सचाग्निमध्यगः॥३७॥अशीतियुगपर्यंतंतपःकृत्वापुनर्मुदा
इदानींशिवगंगायांकरोऽनंतोबिकोः॥३८॥अत्रोदयोपितेदेवास्तेनेसहसादरं तथैवोग्रंतपः
कृत्वातिष्ठत्विकल्पसदा॥३९॥तज्ज्ञानवापीजलमादरेणदेवाः समस्ताःसततंवरेण्यं ज्ञाने

Indira Gandhi National Centre for the Arts

करुपंविमलं पिबंतिहृत्लिंगदृष्ट्वैशिवलिंगनिष्ठाः॥१४०॥ इतिश्रीशिवरहस्येसप्तमांशेशिवगौरी संवादेकाशीज्ञानवापीप्रशंसानामषष्ठोध्यायः॥६॥श्रीपार्वत्युवाच विश्वेश्वराशिवलाराध्यसर्वज्ञकृपानिधे क्रमुक्तिमंडपस्यानंतत्वमाणाकियन्मत॥१॥मुक्तिमंडपसंज्ञापिकथमस्याभवद्शुभा एतत्सर्वंविशेषेणाश्रोतुमिशंकर॥२॥श्रीसदाशिवउवाच अतिनिघनिदानीवरवर्णिनि मुक्तिमंडपमहात्म्यप्रणवश्येमनोहरं॥३॥यत्रज्योतिर्मयंगंमविश्वेश्वराभिधं तत्रास्तिरत्नप्रासादःसर्वलोकमनोहरः॥४॥तत्प्रासादप्रभासंघैर्दिशःप्रतिदिशास्तथा ऊर्ध्वलोकाःसर्वेपिदीपिताःमलंकृताः॥५॥ प्रासादोपिसरत्नाढ्योलिंगाकारोविराजते तन्मस्तमयभागोवानकेनापिचदृश्यते॥६॥अनर्घ्यरत्नमालाभिःसर्वदालंकृतःशुभःमुक्तामालापरिवृतोमुलभागोस्पसर्वदा॥७॥प्रासाददिव्यरत्ननिराजोदीपाइवांबिकेतिछंतीवरम्याणिनेत्रोत्सवकाराणिच॥८॥कदाचिदप्यंधकारसंबंधस्तत्रसर्वथा नास्त्येवरानदीपोयेसंबंधेनवराननेः॥९॥सहस्त्ररत्नप्रंगाराणांराजंतेतत्रसर्वदालिंगा

काराणिप्रंगाराणिप्रद्युम्नप्रतिमानिच॥१०॥तेजःपुंजइवाभातिप्रासादःसर्वदाप्रभेरत्नपुंजमयःप्रतिंसृतनोतिनिरंतरं॥११॥एशीकृतंमहारत्नप्रभेपमितिधीःसदा सर्वेषांभवतिस्पष्टंतत्प्रासादावलोकनात्॥१२॥विलाससदनेरम्यंममतादृशमंविके नान्यत्रदृश्यतेभक्तिनिसोत्साहकरंपर॥१३॥सहस्त्रकोटिगणैरुग्रैरुद्यतायुधैःवीरैःसंरक्षितोनित्यंप्रासादोविमलोमम॥१४॥श्रव्योद्गुंदुभिनिर्घोजायतेतत्रसर्वदा गायंतिगायकानित्यंशिवनामानिसादरं॥१५॥नृत्यनंदकरोभयःसर्वमंगलसंश्रयः देवैराराधितोनित्यंध्यातश्चसकलैःसुरैः॥१६॥नृत्यंतिनर्तकाश्चात्रविज्ञानविशारदाः नंदाद्यपुष्पसंस्तीर्णतोरणतोरणसंवृतः॥१७॥सप्तप्रासादसमोलोकेप्रासादोनेदृश्यते सर्वेषांमुक्तिदोनिदर्शनादेवसर्वथा॥१८॥तत्रलिंगंममास्त्येकरम्यंविश्वेश्वराभिधं तत्प्रभावोनदेवैश्चशक्यतेज्ञातुमंबिके॥१९॥तल्लिंगतत्वमनलैर्वेदैरपिननिश्चितं तत्त्वरूपंकथंतेयतदन्यैरल्पबुद्धिभिः॥२०॥वेदैरपियथाशक्तितदेवप्रतिपाद्यते तदेवोपास्यमखिलैस्तदे

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वामीश्वरायकं॥२२॥तदनिर्देश्यमलमप्रमेयमनामयं निष्कलंकनिराकानिराकारंतदेवहिनिरंजा॥२२॥
तदेवनिधनेत्यादिमंत्रवेद्यंमदात्मकं दर्शनादेवसर्वेषांमोक्षदंतत्सनातनं॥२३॥अनेककालम
सुनंतपः कुर्वंतिसदेविश्वेश्वराभिधोलिंगंइदमेवमनोरमा॥२४॥अनेककल्पपर्यंतमु
पविश्यमयापिवा प्रभावस्तस्यलिंगस्यवक्तुंकः कथमंबिके॥२५॥कदाचिदपिस्त्रिंगनदृष्ट
पेनसर्वथा नतस्यमुक्तिस्तासंसत्यंनसंशयः॥२६॥तद्दर्शनार्थंमुनयः कुर्वंतिवरुधातयः
नहिवेश्वेश्वरंलिंगंदृष्ट्वासर्वंयतंततः॥२७॥पन्नपश्यंतिमुनयोपन्नपश्यंतिदेवताःप
न्नजानंतिवेदाश्चतास्त्रिंगंप्रेश्यमन्वहं॥२८॥विचारापत्नीवरम्याणिबिल्वपत्राणिसादरं येना
र्पितानितास्त्रिंगेतेनमुक्तिरवाप्यते॥२९॥अभिषिच्यविधानेनयोमाबिल्वदलैर्मुदा पूजयिष्य
तिपुरापासमोक्षमाधिगछति॥३०॥मम्दकेनमपिप्रेमगापत्रंवाफलमेववा दत्तंचोपहृतं
यत्नतश्रद्धयाभिसादरं॥३१॥एकंबिल्वदलंरम्यममदकेनार्पितंमपि अनंताघहरंमनसस

मेवोच्यतेमया॥३२॥मम्दकोपिसविज्ञेयःसर्वभावेनसर्वथा सर्वविहायमामेवभजतेयः
सदामुदा॥३३॥विभर्तिरुद्राक्षपरोलिंगमेवार्चयेन्मुदा मामेव ॥ ॥ ॥ श्री
रामप्राकोपःसरावनप्रियः॥३४॥महापाशुपताःशुद्धामाहाशेवाश्चसर्वदा मामर्चयंतिमासेव
शवणंचाचरंतिच॥३५॥मम्दकेवयैःसततंमदर्चनंपरायणैः अविमुक्तंनिदंक्षेत्रमाश्रित्यस्थीयदे
मुदा॥३६॥शेवैःपाशुपतैः शुद्धैस्त्रिंगंपूज्यतेसदा तैरेवहिकृताहृजाजागरंतेसादरं मया॥३७॥
पत्रंफलंवापुष्पंवाजलंवास्वार्जितंशुभं मम्दकेनार्पितं सत्यमनंताघोकरंभवेत्॥३८॥पत्रेणापु
ष्पंचितंलिंगंमोक्षदंसर्वदेहिनां विश्वेश्वराभिधंतत्तुतत्रास्तादेधिति॥३९॥त्रासादवरस्थेवदक्षिणादि
शिभास्वरं रम्यमणिमयंस्थानमेकंतिष्ठतिपार्यहं॥४१॥तत्सहस्रमणिस्तंभैरुत्तमैरुन्नतैःशु
भैःरचितंराजतैः शृंगैर्हेमशृंगेश्वराजितं॥४०॥क्वचित्स्फाटिकशृंगाढ्यलिंगाकरैर्मनोहरैस्ते
देविनेत्रोत्सकरंसदा॥४१॥तत्पालकाश्चतुःषष्टिकोटिप्रथनायकाः उदायुधामहावीरामनप्रिय

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

करा:सदा॥४३॥तस्मिन्नेवमहास्थाने शैवस्तत्पालकास्तथा ऽपविश्यतिसंतुष्टास्तिष्ठंतिशिवपूजन
का: सादरभस्मदिग्धारुद्राक्षाधारणप्रिया:रुद्रसूक्तजपासक्तास्तिष्ठंतिविमलाशया:॥४५॥शैवंम
हामनुंनित्यंसर्वपापौघशामकं जपंत:सतंसतोवसंत्यंतमंदरात्र॥ ४६॥मुहूर्तात: करणोत्रजप:
शैवंमहामनु:शैवोमोक्षप्रदोनृणांभवत्येवनसंशय:॥४७॥एकदाप्यत्रशैवेनजप्त:शैवोमनुर्
दा अनंतगुणितोमत्तेपापदावाग्निशामक:॥४८॥शैवोमनु: स्वत: मुद्द: पापतूलादिनाशक:
सोप्यत्रजप्त:शैवेंद्र:सर्वाभाष्टप्रदोभवेत्॥४९॥शैवमहामंत्रोजप्य:पंचाक्षर:पर:शैवै मोक्षार्थि
भिर्नित्यशैवैरेवमहामंत्रोजप्य:पंचाक्षर:पर:शैवैर्मोक्षार्थिभिर्नित्यमत्रमध्येगएजंतुकै:॥५०॥त
न्मध्येकर्णिकाकारारत्नराजिविराजिता असुन्नतावेदिकैकातिशुद्धियदर्शना॥५१॥तन्म
ध्येवकाश्मीरमणिरंजितमासनं स्थितंतद्वपरिस्थमुपविष्टमयापुरा॥५२॥तदानीमागतो
काचिद्दिव्यंबनिर्भाजना विशालपद्मपत्राभनयनानयनाप्रिया॥५३॥तदारमालोमम्लाना

विम्राणामधुपावतां धत्वापद्माभहस्तेनक्षौमांबरविराजिता॥५४॥सामांदृष्ट्वानतग्री
वाग्रणाम्यमुडारदात्र बिल्वमंदारपुष्पैश्चचक्रेपूजांयथाविधि॥५५॥पूजयित्वाततःसामां
कृतांजलिमुपस्थितां इदमेववच:प्राहप्रीत्यासौरनेकधा॥५६॥महेशदिव्यस्थाना
निसंतिकाश्यामनेकधा किमत्रशोचतेनित्यंवसतिस्तवंशकर॥५७॥विशेष:कोत्रदे
वैशसर्वस्थानविलक्षणा:किमस्तितत्वमेतस्यवदसर्वविशेषत:॥५८॥पप्रच्छमेवसु
भगेतयातदवस:दरं ऽप्रश्नंदत्तवानस्मितमेवश्रृणुसादर॥५९॥काशीमंसर्वलोकेभ्योम
प्रियकरानघे तत्राप्यंतर्गृहंनामक्षेत्रंरुचिकरंमम॥६०॥तन्मध्यगमिदंरम्यंस्थानंप्रियतरं
मम तत्लिंगप्रियंयस्मात्तत्रप्रीतिर्ममानघे॥६१॥यथाग्रंवसासिगौर्याविर्निर्मितं तत्रकाश्मीरगणा
[illegible] ॥६२॥किंवकाप्यामतानरोवा
न्नरोवान्नशिवदेवान्शिवशिवार्चकान् शिवैकशरणांतत्रसमनीयततःपर॥६३॥एतस्मिंहास

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नेसम्यगुपविश्ययथासुखं ममांकेविमलेशुद्धशैवसंवेशयुसादरं॥६४॥शैवायासंतंशुद्धायनु
त्वंथंतदनंतरं शैवःपंचाक्षरोमंत्रोमयात्रोयदिश्यते॥६५॥मुक्तिमंडपसंज्ञास्यस्थानस्य
ऋतिःसमता यतोमयामन्नुःशैवोमोक्षायात्रैवदीयते॥६६॥अतःशैवोमहामंत्रोमुक्त्यर्थंशि
वतत्परैः जपनीयःप्रयत्नेनशैवैर्मुक्त्यर्थिभिःसदा॥६७॥अतिघोरतपःसाध्यंकाश्यांमरणान
विकेपतेत्रमरणादेवशैवैर्मोक्षोत्रवाप्यते॥६८॥पुराकश्चिद्द्विजाधीशःशिवलिंगार्चनप्रि
यः जन्मकोटिसहस्रेषुतपःकृत्वाहिनालयो॥६९॥अतिश्रांतःक्षुधाक्रांतोजंगमंलिंगमर्च
येन् जगामहिमवद्धेसं वेसौभाग्यसंयुतं॥७०॥तदातमागतंदृष्ट्वाहिमवान्शैवं अस्व
त्याशास्त्रपूजयामाससादरं॥७१॥प्रीतस्तदनुपूजांतेहिमवंतंनयान्वितं सर्वोक्त्यवचनंचो
रुजगादद्विजपुंगवः॥७२॥हिमवत्सर्वशास्त्रंमयाकृतं॥७४॥जन्मकोटिसहस्राणिगतानिप्र
तिजन्मनि लिंगपूजैवसततंकृतंविधिवदादरात्॥७५॥लिंगपूजाप्रभावेनजन्मांघयन्मम

माभवत् तदाश्रमतिजन्मानिवस्मर्यंतेनात्रसंशयः॥७६॥ततः सर्वमयानिस्संक्रियतेलिंगपूजनं
पातकानिविचित्राणिविनश्यंतिनसंशयः॥७७॥कांक्षितार्थमनोगःक्रियतेसर्वदामया जायं
तेबहवोविघ्नाःकिंकर्तव्यमतःपरं॥७८॥कुत्रकायंतयश्चर्याकर्तव्यंकीदृशंतयः कोवाविघ्नहरोमंत्रो
वदसर्वंविशेषतः॥७९॥हिमवान्उवाच गौरीशृंगमितिख्यातमेकंशृंगवरंमुने तत्रास्त्येकंसरोव
रंपद्मोदकंविराजितं॥८०॥तत्तीरेविमलंलिंगमेकंगौर्याविनिर्मितं तत्रकाश्मीरगणायः कः
श्चिद्गौर्यानिमितः॥८१॥तत्रगत्वासरस्तीरेस्नानंकृत्वाविधानतः लिंगंसंपूज्यपत्रेणयथाशा
स्त्रंततः॥८२॥यथाशास्त्रंविधानेनकाश्मीरगणनायकं पूजयस्वातियत्नेनगणानांत्वेतिमंत्रतः
॥८३॥तत्प्रीत्यर्थंतपश्चर्यांतत्रकार्यानिरंतरं पंचाग्निमध्येपंचास्यपुत्रध्यानपुरःसरं॥८४॥ग
णानांत्वेतिमंत्रोयंसर्वविघ्नविनाशकः जपनीयःप्रयत्नेनसर्वविघ्नोपशांतये॥८५॥इत्युक्तस्तद
नुज्ञातःसंतुष्टःशैवपुंगवः मत्साकृतार्थमात्मानंगौरीशृंगंजगामच॥८६॥तस्मिन्सरोवरेरम्ये

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

स्नात्वाथविधीपूर्वकं गौरीलिंगमितिख्यातेत्तलिंगमतिशोभनं॥८७॥ततोबिल्वदलैःश्वेतैलासरोवि
मलैर्जलैः पूजयामासएतत्सागौरीलिंगमघापहं॥८८॥ततोगणाधिपंसम्यगभिवंयथाविधि
चकारपूजांविमलैर्बिल्वदूर्वाकुरादिभिः॥८९॥प्रणम्यवङ्कुधास्तुत्वामन्डविघ्नहरंजपन् पंचाग्नि
मध्येसंविश्यपश्चक्रेदृढव्रतः॥९०॥शैवमुग्रतपोनिष्ठंविलोक्येंद्रादयःसुराः कंपायमानास्तिष्ठंति
कृतांजलिपु[illegible]टाःसदा॥९१॥एवमेवसशैवेंद्रस्त्रिपंचाशद्युगावधि चकारोग्रंतपः सम्यक्त्वाहा
रोमशंमुदा॥९२॥ततःप्रसाधितस्तेनगणेशोविघ्ननायकः विघ्नांधकारमार्तंडः शुंडादंडविराजि
तः॥९३॥प्रसन्नेसतिविघ्नेशेस्तुत्वामङ्कमङ्कःपयाचेसवरंस्वेष्टसर्वविघ्नौघनाशकं॥९४॥गौरी
सुतगणाधीशगजवक्त्रशिवप्रिय विघ्नेशजितपादाब्जप्रसीदोमव॥९५॥गणेशास्सर्वविघ्ने
शविघ्नान्संहरसंहर काशीस्थितिर्यथामेस्यात्तथाकुरुनमानघ॥९६॥काशीप्राप्त्यर्थमुक्तंपथ
मविघ्नराशयःनवाधंतेसदासम्यक्तथाकुरुगणेश्वर॥९७॥इतिसंप्रार्थितस्तेनगणेशोविघ्न

नाशकः संप्रीतोवरदस्तस्मैददौवरमनुत्तमं॥९८॥ततस्तदाज्ञांशैवःसंतुष्टस्तंप्रणम्यचका
शीशिवपुरीरम्यामाजगामहीतिः॥९९॥ततःकाशीरक्षकांश्चसंप्रसाध्यद्विजोत्तमः स्नात्वाचशि
वगंगायामाद्यांधेशंप्रणम्यच॥१००॥स्नात्वाज्ञामेशमभ्यर्च्यनत्वायंचविनायकान्॥१॥दुंढिरा
जंसमभ्यर्च्यसर्वविघ्नौघनाशकं ततोविवेशधर्मांमांमहाशैवाश्रयंसदा॥२॥इदमेवमहत्क्षेत्र
मुक्तिमंडपसंज्ञकं यत्रोपदिश्यतेमंत्रःशैवानांमुक्तिकांक्षिणां॥३॥अनन्यशरणानांतुम
न्मंत्राणामघापहं ततःप्रविश्यधर्मांमहाशैश्रयंसदा॥४॥मुक्तिमंडपमासीनंसुरवंद्यंद्विजो
मः ततोममांतिकंप्राप्यचैसेकारार्चनंमुदा॥५॥ममैवलिंगंविमलंमुक्तिदंवेदसंस्तुतं ततः
प्रणम्यबद्धांजलिरुक्तवांस्तोत्रैरनेकधा॥६॥चकारन्यबद्धांजलिरादरंभक्तिपूर्वकंउपविश्यततो
त्रैधंजप्त्वामंत्रंशिवात्मकं॥७॥ततोगृहीत्वाचादिकृत्वाभक्तिपुरःसरं ज्ञानवापीतटेरम्येनिरा
हारंजितेंद्रियः॥८॥चकारोग्रंतपःसम्यङ्मुक्तयर्थंशैवपुंगवः शिवैकनिरतंषट्सहस्रयुगा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वधि॥१०॥मंत्राधिराजममलंजयन्यापोघनाशकं ततःशरीरंविज्रहोज्ञानवापीतटेशुभे॥११॥लिंगाद्
जांघ्रुर्वाणोजनः। शिवशिवेतिच ततोममांकेसंविश्यममैवानुग्रहाद्विजः॥१२॥मंत्राधिममलं
पापौघवनपावकं शैवंप्राप्यमहामंत्रंमोक्षंसंप्राप्यशोभने॥१३॥मुक्तासामनोरम्यामुक्तिमंडप
देवता पयोक्षसदनंरम्यमंकेवरवर्णानि॥१४॥येमुक्तिमंडपमनर्घ्यमनन्यलभ्यंसंप्राप्यशै
वमन्नमप्यशेषमन्नमन्नमप्यतिपुराणेलभ्यंसंपूज्यंतिशिवमेकमुपास्यमाशांतेसर्वथासुर
वरंशिवमाप्नुवंति इतिश्रीशिवरहस्ये [illegible]नमांशेकाशीमहात्म्येमुक्तिमंडपंनाम्यामकथन
नामसप्तमोध्यायः॥७॥पार्वत्युवाच शिवानंदामयानंतज्ञानवापीतटेशुभेकेनपुराणप्रभावेनदंड
पाणिःस्थिरंस्थितः॥१॥पुराचीर्णाकेनजैनतपश्चकथंकृता कुत्रस्थितंपुराणेनतत्सर्वंवदशंकर।
२॥शिवउवाचनामकाश्यामेकंवरानने श्रीग्रसिद्धिकररम्यंविलासाश्रमक्षितिमे॥३॥बिल्वमंदारपुग
लोध्रद्रुमावृतं॥५॥अमृतार्जुनाश्वत्थकेतकीतरुसंवृतं नानाविधलताकीर्णानानाद्रुम

विराजितं॥६॥नानाविधानेकपुष्पसंकुलंसर्वदाशुभंनानाविधफलाकीर्णघनछायमघा
पहं॥८एतादृशवनेरम्येहेमराजिविराजितं रत्नसोपानसंबद्धसरःसंकंडसमन्वच्छुभे॥९॥
चलद्विमलकल्लोलकलसंकुलितंसदा परागपूर्णापरितःसुवर्चिरांतं॥१०॥तत्रांतदेशेस
तंशैवाः शिवपरायणाः भस्मोद्धूलितदेहांगात्रिपुंड्रांकितमस्तकाः॥११॥रुद्राक्षमालाभरणाः।
शिवनामामृतोत्सुकाः शिवैकदेवाविमलाःशिवाचाररताःसदा॥१२॥शिवैकशरणाःशुद्धाः
पंचाक्षरपरायणाः निष्कल्मषानिरातंकानिवसंतिशिवार्चकाः॥१३॥शिवाराधनसंसक्ताःशै
वशास्त्रविशारदाः पंचाग्निमध्येसततंकाशीमरणाकांक्षया॥१४॥तपः कुर्वंतिसततंमनंता
विजितेंद्रियाः जीर्णपर्णाशनाःकेचित्केचिदंबुकणाशनाः॥१५॥केचिद्वातारानाः केचिन्नि
राहाराःशिवप्रियाःशुद्धांतःकरणाःशुद्धाःशिवतत्त्वैकचिंतकाः॥१६॥नैवविमलस्थानेदंड
पाणिरयंशुभे पंचवात्सरिकोबालस्तपश्चक्रेदृढव्रतः॥१७॥पुराहिमालयेरम्येमानाधातु

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

विराजिते तपस्तप्तमनेनैवमहद्घोरंतरंमदा॥१८॥सकोटियुगपर्यंतं पंचाग्न्यंतरगः सदा
रुद्राध्यायजपासक्तः शिवलिंगैकपूजकः॥१९॥नियतोनियतेंद्रियः शिवचित्तकः
एकेनैवांघ्रिणास्थित्वाचक्रेघोरंतपः॥२०॥सर्वोत्तमंचेदवेदवेद्यंसर्वाधारंजगत्प्रभुंध्यायन्नेवंम
हादेवंगौरीरमणमव्ययं॥२१॥तद्घोरंतपसाभीताः भग्नाःसर्वेदिवानिशं नत्वाकृतांजलिपु
टास्तिष्ठंतिनतकंधराः॥२२॥लिंगपूजारतंदृष्ट्वातरवःपुष्पसंकुलाःकंपितास्तपसासर्वेस्वर्ग
एवनमंतिते॥२३॥प्रज्वलंत्यग्नयोनित्यंस्वातःकमलोचने तपःप्रभावभीतास्तेज्वालिताइवस
र्वदा॥२४॥एवंबहुविधंघोरंतपःकृत्वास्थितंपुरा लिंगार्चनरतंनेत्यंबालकंनैवतेनहि॥२५॥
ततःकदाचिन्नंदीशमाकृत्यवरवर्णिनिमयागतंतमस्तेनमत्यंपूजाकृताप्रभा॥२६॥बहु
धाचकृतंस्तोत्रंकृताश्चनतपोमदावरोपियाचितस्तेनशिवेभक्तिर्दृढास्त्विति॥२७॥दत्तोवरो
मयातस्मैसततःसादरंपुनः तपश्चाकारविमलोमौनव्रतपरायणः॥२८॥बहुकालंतो

पस्तप्तंततःपरमपित्रिये ततःपुनर्मयातत्रगतंतेनार्चितः॥२९॥तदामयासएवोभक्तपत्नी
विजितेंद्रियःशिवैकशरणाःशुद्धःपंचाक्षरपराः॥३०॥तपोघोरतरंनिसंकिमर्थंक्रियतेत्वया
किंतवाभीप्सितंतद्विदास्येवणवरंपरं॥३१॥इतिएवंततःसोपिवव्रेवरमनुत्तमंकाशीप्राप्तिर्म
मश्रीमन्नस्तितिप्रीतमानसः॥३२॥श्रुत्वातदुक्तंवचनंविविस्मपुनःपुनःवरीदत्तोमयादेवित
स्तेनोसार्थमुत्तमः॥३३॥ततोजन्मसहस्रांतेकाशीसंप्राप्यतेत्वया एवमेवमहद्घोरंकरिष्यसि
तपोपदि॥३४॥ततःकाशींस्वधर्मेणास्थित्वानियतमानसःतत्रघोरतरंभूयःकरिष्यसि
तपोनघ॥३५॥इतिदत्तोवरस्तस्मैतदनुव्रतिजन्मनिजातिस्मरस्तपोघोरंभूयोभयश्चकारसः
॥३६॥ततःकाशीमिमांप्राप्तयश्चक्रेसबालकःविघ्नैःसविघ्नितोभक्तोभशमनुत्तमः॥३७॥
तेनैवलक्षितोःसर्वेमुनयोब्रह्मवादिनः आश्चर्यमुनयश्चक्रुर्दृष्ट्वाबालकसुव्रतं॥३८॥दृष्ट्वा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

श्रुतंशिवरतंनिमीलितविलोचनं तंदृष्ट्वामुनयःसर्वेप्रणमंतिपुनःपुनः॥३९॥अस्थिमा
त्रावशिष्टांगलिंगांगलिंगाभ्यर्चनतत्परं तंदृष्ट्वातुसुरं दृष्ट्वैवमुनयःसर्वेविनमं
स्यन्तिनमस्कृः॥४०॥कृतांजलिपुटादेवानिवसंतिप्रणम्यतं सिद्धगंधर्वयक्षाद्याःपूजयं
तिमुहुर्मुहुः॥४१॥विघ्राननैकान्संदृश्यलिंगंएजनतत्परः तपस्तेपेव्रतरंचकेहरिकेशव
नेश्रुभो॥४२॥एवंनिवसतस्तस्यपुरः श्रीलागतंमया ततःसमागतंदृष्ट्वामामस्तौषीत्सबा
लकः॥४३॥दंडयाणिरुवाच विश्वेशप्रमथाधीशवृषभाधीशवाहन वेदवेद्यजगन्ना
थनमस्तेरुद्रमन्यवो॥४४॥कालकूटहरश्रीमन्कालकालकृपानिधेश्रीनीलकंठकामारिन्दु
तोतइषवेनमः॥४५॥त्रिशूलपाणेस्वात्मन् दानवंधोदिगंबरसर्वाधारसुराधीशनम
स्तेअस्तुधन्वने॥४६॥पिनाकपाणेदेवेशसर्वदेवोत्तमप्रभो अनादिनिधनादिनिधनान
तबाहुम्पासुतातेनमः॥४७॥निरंजननिराधारनिरवनिरामया निष्कलंकनिरातंकनमः।

सोमायतेसदा॥४८॥वेदांतवेद्यत्रिदशैकवंद्यत्रैकाग्निकालंत्रिपुरांतकेश अ
नंतकल्पाणगुणार्णवाघरुद्रायदेवायनमोनमः॥४९॥अणोरणीयान्महतोमही
यांस्त्वमेचनान्योजगदेकहेतोविश्वाधिकाशास्यपराक्षरेशांतायदेवायनमोनमस्ते
॥५०॥त्वत्तोजगज्जन्मवपत्यनंतत्वत्तोजगद्रक्षणमिड्यलेत्वय्येवनाशंसमुपैतिलोकः
शंभोपदेवायनमोनमस्ते॥५१॥त्वमेवयज्ञादिफलप्रदानात्त्वमेवशेवोत्तमधर्मगोप्ता
त्वमेवनानाविधसृष्टिकर्त्रेस्रुग्रूपदेवायनमोनमस्ते॥५२॥त्वत्तोनकिंचित्परमस्ति
लोकेत्वामेवदेवोत्तममामनंति त्वामेवशांतंशरणंप्रपद्येभीमापदेवायनमोन
मस्ते॥५३॥त्वमेवमोनाद्रमनःसरोजमध्यप्रविष्टःशिपिविष्टशोत्वमेवपूर्णः
पुरुषःपुराणोमयोभवायप्रणतोस्मिनित्यं॥५४॥त्वामनंतमनाद्यंतमामनंतिमहर्षयः
त्वमेवकर्मफलदःशंकरायनतोस्मिते॥५५॥त्वमेवभक्तसदारोदाकंचरप्रदः त्वमेवा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

भीषदोनात्यंमहादेवायतेनमः॥५६॥त्वामेवानंतमीशानंत्वामेवजगदीश्वरं वदंतिनिगमाःस
र्वमहेशातोनतोस्महं॥५७॥यादृशस्त्वंमहादेवतज्जानेतत्वतःशिव वेदैरपिनतेरूपंज्ञातमी
श्वरागतःभक्त्यत्वेनमहादेवमामंगीकुरुशंकर॥६१॥पूतोस्मिपुरापदेहोस्मिधन्योस्मिप
रमेश्वरयत्स्वत्सादकमलंदृष्टमयाशिव॥६३॥तपःफलितमद्यैवपुराकृतमहिंशं यत्स्व
त्सादकमलंदृष्टमयाशिव॥६४॥सीलिंगपूजाफलिताद्यकृतापूर्वमादरात् यत्स्वत्सा
दकमलंदृष्टमयाशिव॥६५॥धन्यामत्माभवन्माताधन्योभवन्मम यत्स्वत्सादकम
लंदृष्टमयाशिव॥६६॥धन्योमद्बंधुजाः सर्वेधन्यंमत्कुलमुत्तमः यत्स्वत्सादकमलंदृष्ट
मयाशिव॥६७॥जप्तःपंचाक्षरःश्रुद्धःफलितःश्रौतसंमतः यत्स्वत्सादकमलंदृष्टमयाशिव॥६८॥जन्मपूर्वार्जितानिपुण्यानिफलितानिसदाशिव॥६९॥प्रायश्चित्तंहरःप्रीतायथा
कालंकृतोमम यत्स्वत्सादकमलं॥७०॥ऋषयःपितरःसाध्याःप्रीताःसोमसवाअ

पि यत्स्वत्सादवहूपःप्रीतायथाकालंकृतामममाग्यस्यभाग्यमीदृङ्मकस्यचित् यत्स्व
त्सादकमलं॥७२॥भाग्यस्यपरिपाकोयंजातएवहितार्थदः यत्स्वत्सादकमलं॥७३॥उक्तवेववं
डुधाबालःप्रणम्यचशुंडेनशुंडःकृतांजलिपुटोभूत्वात्स्योसंतुष्टमनसः॥७४॥तस्यास्यिनात्रो
वरिष्टमंगस्पर्शमयाततःगणेषत्वमपिप्रीत्यादत्तंतस्मैमनोरमे॥७५॥ज्ञानवापीरक्षणार्थंत
त्रस्थापितोनदीचरोन्योपिमयादत्तःसंतुष्टेनततःपरं॥७६॥यस्तंस्तोत्रममलंपठेत्स
तांशुचिःकाशीवासोनिरंतस्मभवेत्तिवरानने॥७७॥तेदात्रभृतिपत्नीरेदंडंकांचनमुद्ग
हन् तिष्ठत्यसंतसंतुष्टःपूर्णभद्रसुतःशिशुः॥७८॥तेनैवतेअनेलोकःशिवद्वेषकरःसदा
ब्रह्मादयोपितत्वंथस्थुनोशुभा७९॥काशीविप्रोगतंतंतंसएवकुपितःसदामुनीनामग्र
वानांचदेवानामपिशिक्षकःदंडपाणिरूपायस्मिन्नमविष्यतिसर्वथा सविहायतदाकाशीया
निदेशातरंप्रति॥८१॥पूजनीयःप्रयत्नेनदंडपाणिर्मन्प्रियःकाशीवासरतैर्नित्यमप्रम

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नैयं योचितं ॥८३॥ यक्षेशः करुणासिंधुर्धनपो गणो ब्रह्मादा र्थकाशीसरं तैर्नरैर्भोजनी
यस्त्रयोदश्यां शेषः क्षीरादिसाधनैः ॥८॥ नमंत्रिस्थयः सर्वे पूजयंति चतं द्विजाः तस्यैवानुग्र
हात्सर्वे पूजयंति चतं द्विजाः तस्यैकानुग्रहात्सर्वेकाश्यांतिष्ठंत्यनाकुलाः ॥८७॥ अयंकुलोद्भवो विप्र
नुग्रहात् सामर्थ्यमीदृशंप्राप्तिवृत्तप्रतिबलान्वितः ॥८८॥ पूर्वपूर्वभवेष्वेवमनेनोग्रंतपः कृ
तं मामुद्दिश्यसम्पूजनफलजातमीदृशं ॥८९॥ यः कश्चिदस्तिसुभगोमद्भक्तोमत्परायणः स
र्ववः श्रेष्ठश्चभविष्यतिनसंशयः ॥९०॥ इदं मत्वैव मुनयोदेवायक्षानरोत्तमाः लिंगरूपिणा
मेकं मामर्चयंतिदृढव्रताः ॥९१॥ धृतत्रिपुंड्राजित मानगर्वोमनुष्यदेवर्षिवरान्विनीतिरीहाः
मामेकमीशंशरणंप्रपन्नास्तिष्ठंतिलिंगार्चनसक्तचित्ताः ॥९२॥ इतिश्रीशीवरहस्येसप्तमा
शेशिवगौरीसंवादेकाशीमहात्म्येदंडपाणीतिहासकथनोनामत्रयस्त्रिंशोध्यायः ॥८॥ शिव

श्रीरामः
५६

शिवउवाच कथांमम्यांप्रवक्ष्येहं श्रोतॄनंदकरांपरां स्मरणात्पापनाविमलामंबिकेपापहा

रिणीं ॥१॥ पुराकश्चिद्द्विजाधीशः पूर्वजन्मतपोबलात् काशीसंप्राप्यसचमामभ्यर्च्यविधिपू
र्वकं ॥२॥ ऊषित्वैकदिनंदीनः क्षुधार्त्तस्तंगतंरवौ वीरेश्वरालयेरम्येनिद्रांकार्त्तसमाययौ ॥३॥
गत्वातत्रमनोरम्यंरत्नस्तंभविराजितं नानाशिल्पगणाकीर्णंददर्शशिवमंदिरं ॥४॥ तत्रशैववरो
दृष्टः कश्चिल्लिंगार्चनप्रियः भस्मरुद्राक्षबद्धांगस्तेनैववरणीनि ॥५॥ तंप्रणम्यमहा
शैवकृतांजलिपुटोद्विजः उवाचवचनंचारुहृद्यंशैवजन ॥६॥ ब्रह्मऊवाच गत्वातत्रम
नोरम्यंरत्नस्तंभविराजितंविप्रशैववरश्रीमाकाशीवास्मरेनानघ काशीप्रभावःका
श्यादेवः पूज्योसिकःप्रभुः ॥७॥ किमेतल्लिंगमाहात्म्यंकिंनामास्येश्वरस्यच इदमेवमपाए
वंविचार्यवदसादरं ॥८॥ शैवाद्विजऊवाच इदंवीरेश्वरंनामलिंगंमंगलदायकं विश्वेश्व
रात्मभक्तंचसर्वपापभयापहं ॥९॥ पुराब्रह्मनाघोरंतपस्तप्तमनेकधा आब्रह्मकल्पमे
कांघ्रिःस्थितःपंचाग्निमध्यगः ॥१०॥ कुंडमस्येकविमलमत्रस्थंजलावहं तज्जलंपी

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नर्मत्रेणानरोपातिपरांगतिं॥११॥पुराद्विजाधमःकश्चिदस्मिन्कुंडेमनोहरे स्नानंकृत्वामहालिंगमभिदृष्ट्वाघृणाम्पच॥१२॥काशीमुत्कास्वदेशायपयोसतदनंतरं स्वदेशेब्रह्महत्यादिपातका निचकारच॥१३॥ततःकदाचित्सपैराद्देवीभर्तुःपुरोद्विजः काशीविश्वेश्वरत्येववंदन्याणान्मु मोचसः॥१४॥ततोयमभटाःक्रूराबध्वानिष्पुर्यमांतिकं तद्दृष्ट्वाब्रुवतःक्रूरंश्चित्रगुप्तमुवाच च॥१५॥अनेनकिंकृतपुराप्दुष्कलंवाविचारय कृतपापानुरोधेनदंडनीयःप्रयत्नतः॥१६॥ इतितद्वचनंश्रुत्वाचित्रगुप्तोविचक्षणाःपर्वतत्कृतपापानिनगादशमनंप्रति॥१७॥ततोवी रेशकुंडस्यस्नानंवीरेशदर्शन वीरेशकाशीस्मरणंजगादमतिकालिकं॥१८॥वीरेशदर्शनादी निश्रुत्वाकालसातःपरं प्रदक्षीणीकृत्यविप्रंदंडवत्प्रणिपत्यच॥१९॥अमूल्यरत्नखचितत्वासनेषु मे ऽपवेश्यार्घ्यपाद्यार्घैरचयामाससादरं॥२०॥ततोयमस्तभासम्भिरर्चितःसकलैरपिपूजितो यमभृत्यैश्चचित्रगुप्तेनचार्चितः॥२१॥इंद्रलोकंययौतत्रदेवेंद्रेणापिपूजितःततोविमानमा

रुह्यब्रह्मलोकं जगामसः॥२२॥तमागतंसमालोक्यब्रह्मातत्वविदांवरः ससभासःसमुत्थाय दंडवत्प्रणिपत्यतं॥२३॥स्फुरद्रत्नासनेरम्येभक्तिश्रद्धासमन्वितः ऽपवेश्यद्विजंसम्येगर्चयामासमादर॥२४॥ततोब्रह्मासभासम्भिर्विनीतैर्नतकंधरैः पप्रःकोयमितिघोसाबभाषेसवचस्तदा॥२५॥ब्रह्मोवाच अनेनदृष्टोस्तिविभुर्विश्वेशःपूजितःपुरा स्नानंवीरेशकुंडेपिवीरेशो वीक्षितोमुदा॥२६॥अंतकालेस्मृताकाशीवीरेशोपिस्मृतःपुरा यमेनपूजितःसम्यगिंद्रेणाचमयाप्पयं॥२७॥अशीतिपर्यंतंदेवमानेचसर्वदा पूजितोत्रमयासम्यक्प्रसहंनिवसिष्यति॥२८॥ततःपरमयंविप्रोमत्साचुचतरिष्यति काश्यान्यायार्जितैर्वित्तैस्तर्पयित्वासुरद्विजान्॥२९॥ततःसचेपरित्यज्यनिराहारोजितेंद्रियः पंचाग्निमध्यनियतोलिंगपूजापरायणः॥३०॥एकेनैवांघ्रिणास्थित्वामौनेनानियतोव्रती षड्कोटिपुरपर्यंतंतपश्चर्यांकरिष्यति॥३१॥ततःशिवप्रसादेनशिवांकमधिरुह्यच रौद्रंपंचाक्षरंलब्ध्वामुक्तिंगमिष्यति॥३२॥इतितद्वचनंश्रुत्वास

Indira Gandhi National Centre for the Arts

र्वेश्वरसभासदः तस्मैप्रणाम्यविधिवत्सर्जांचक्रुर्यथोचितां॥३४॥तदन्यापिकथातेनतदैवोक्तामु
दावहा अपाश्चर्यकराश्रव्यापरस्तिरेवतान्प्रति॥३५॥अत्रीवाच वीरेश्वरे पुराकाश्चिच्छैवःशि
वजनप्रियः लिंगार्चनपरोनित्यंशांतोनिर्जितमानसः॥३६॥पंचाग्निमध्यसंविष्टःपंचाक्षरपराय
णाःपंचीकृतात्मापंचात्मावभूवविजितेंद्रियः॥३७॥तस्यैवनिकटेकश्चिन्मपरश्चित्रचंद्रकःवीरेश्व
कुंडपानोपंथीपरुषसंनिभं॥३८॥दीर्घपिछाग्रभागेनदेवालयरजःकणान् दूरीकुर्वन्वाज्यमानो
न्यवसत्प्रतिवासरं॥३९॥ततःकदाचिन्नत्रैवमिल्वःकश्चित्समागतःतंदृष्ट्वासमपरोभीतोदूरंग
तोरुदन्॥४०॥किंकर्त्तव्यमयंदृष्टःप्राणाग्राहीसमागतःकिंकर्त्तव्यंक्वगांतव्यंहाकाशीत्यज्यतेमया
॥४१॥प्राणात्प्रयोपिकाशीयंनत्याज्यासर्वथाजनैःतादृशीयंमयाकाशीत्यज्यतेकिंकरोम्यहं॥४२॥
अनेकजन्मतपसालब्धाशीशिवात्मिका पतियंदुरदृष्टेनत्यज्यतेकिंकरोम्यहं॥४३॥काशीमुक्ति
प्रदारम्यासर्वथाविनाशिवा त्यज्यतेदुरदृष्टेनकिंकरोमिक्वयाम्यहं ४४ काशीपुरैवैकमि

लयासर्वार्त्तिभयंनाशिनी पापौघपरिपाकेनत्यज्यतेकिंकरोम्यहं॥४५॥महापद्मपिकाशी
यंनत्याज्यामुक्तिकांक्षिभिःत्यज्यतेसेयमेवाघमहापातकिनामया॥४६॥कानिपापानिदुष्टानिकृता
निबहुधामया विश्वेशनगरीकाशीत्यज्यतेकिंकरोम्यहं॥४७॥अपराधाःकृतांकेचामया काशी
वियोजकाःआनंदवनेदेशेनवियोगोजायतेमम॥४८॥कदाचिन्नकृतंप्रायोदंडपाणेपर्चनंमया
नोचेत्काशीवियोगोघकथंवाजायतेमम॥४९॥श्रीकालभैरवस्यापिकोपोजातोभविष्यति नोचे
त्कथंवियोगःस्याद्वीरेशेनमयाधुना॥५०॥हाकाशीशमहादेवकृपांकुरुकृपानिधेरुद्रावासवियो
गोघमयासोढुंनशक्यते॥५१॥भक्तवत्सलविश्वेशविश्ववंद्यजगत्प्रभोकाशीवियोगजंदुःखंनि
वारयनिवास्य॥५२॥हावीरेशकृपासिंधोहाभक्तजनवत्सल ममापराधाःक्षंतव्यादेहिकाश्यास ब३
दास्थितिं॥५३॥अपराधिषुभक्तेषुक्षमायुक्तामहात्मना इदंविचार्यवीरेशकाशीवासंप्रयच्छमे
॥५४॥मनोवाक्कायजन्मानिपातकान्निक्षनस्वमे प्रयच्छवासंगौरीशनिस्मानंदकानने शि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वेत्तिनामदाग्निःकरोसघवनक्षयंकुपातकंममाशुराकाशीवासंप्रयच्छमे॥५६॥अन्नपूर्णेसदापूर्णे
चंद्रार्कवरदेशुभे काशीनिवासंभिक्षान्नंदेहिशिवप्रिये॥५७॥इतिप्रलपमानंतंमपरंमुक्तान्
लुकं विलोक्यकरुणासिंधुर्वेशोभनकोसलः॥५८॥रौद्रदंष्ट्रेषुपश्यास्युलपाणिरुद्रमुखःअ
व्यमार्तिहरंवाक्यमुवाचाहूयतंद्विजा॥५९॥वीरेश्वरउवाचरेरेमपूरमाशेदीर्भयमुत्सृज अभयंतव
दास्यामिदुःखमाकुरुसर्वथा॥६०॥स्वजातिधर्ममाश्रित्यचापमारोपितंकरे धृत्वातिकृतिभिश्चोय
हिंसानैवकरिष्यति॥६१॥काश्यांधर्मार्थमायांतिपुरुषाःपुण्यतत्पराः नाधर्मार्थंचहिंसार्थंशोकदा
नार्थमेवच॥६२॥अतोदुःखनकर्तव्यंमपूरापाहिमाशुच सुखेनसंवसात्रैवकाश्यांधर्मेणसर्वदा॥६३॥
काश्यांदुस्वप्नदोमर्त्यो पुस्पकस्यापिदेहिनः यापेव [illegible]घोरंयावदाचंद्रतारकं॥६४॥चराचराणि
लिंगानिकाश्यांतिष्ठंत्यनेकधा तेषुसर्वेषुपूज्यैवकर्तव्याविधिवर्जनैः॥६५॥ततश्चैवशरीराणि
रम्याणिविमलानिच चरलिंगानिदिव्यानिविद्धेयानिमहात्मभिःकिंन्नरोमनुजोयक्षोगंधर्वो

वामरोपिवा तत्तच्छैवशरीरेषुदुःखदोयातियातनां॥६७॥रौवदुःस्वप्नदोविप्रापंजायतेक्रिमिः
तेनोरुघंपुनर्जन्मनारंनावाप्तेध्रुवं॥६८॥अरण्येनिर्जनेदेशेजलघासविवर्जिते मृकरोजायते
न्नंशैवदुःखकरः॥६९॥अमेध्यभक्षणासक्तोनानात्रणविदुषितःरासंभोजापतेन्नंकिंनरःरौ
वदुःस्वदः॥७०॥शैवदुःखकरोयक्षःश्वंगालोजायतेवने गंधर्वोजायतेगध्रःरौवदुःखकरोध्रुवं॥७१॥
रौवदुःस्वप्नदोदुष्टःकाश्यांदेवान्मतोनरःअघोरयातनांप्राप्यतिष्ठत्याचंद्रतारकं॥७२॥रौवंशरीरम
मलंशिवालयमदाहृतं तत्पदुःस्वप्नदानेनदुःखितोहंनसंशयः॥७३॥सर्वदेवोत्तमेनित्येमपिंडःस्वप्न
दोजनःअघोरनरकेनित्यंदुःखितोनिवसिति॥७४॥सएवधन्यःपुरुषास्मासएवजगतांगुरुःसएवदेव
पूज्यःस्याच्छिवेभक्तोभवाम्यहं॥७५॥ससर्वयातनाभोक्तासवेनरकालयःसएवदुर्भगोभाग्यो पस्मि
न्रुद्रोभवाम्यहं॥७६॥मामन्यदेवसदृशंमन्यतेयदिमानवः सोपिघोरतरेक्षोनरकेनिवसि
व्यति॥७७॥देवोत्तमोहमजरोनिष्कलंकोनिरंजनः नमत्तोम्यधिकोदेवोनमयासदृशोपिवा॥७८॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मद्भक्तसदृशोलोकेचास्तिनास्त्येवसर्वथा मद्भक्तएवपूजायामाधन्योमद्भक्तएवहि॥७९॥मद्भ-
क्तेपूजितेसम्यगहमेवास्मिपूजितः मद्भक्तपूजनेनैवंसंतुष्टोस्म्यहमादरात्॥८०॥तवाप्यमाहता
भक्तिर्मयिसंतिष्ठतिसर्वदा सुखेनसंवसात्रैवभिल्लाभ्दास्तिर्नतेध्रुवं॥८१॥त्वयापूर्वभवेसम्यङ्नारीसूर्थं
तपःकृतंतत्तेनजातविगमेमुक्तिस्त्रभविष्यति॥८२॥इतिदत्वाभयंशंभुःप्रीत्यापित्राशिवार्चकान् तत्रैवां
तर्दधेलिंगेश्रीमद्वीराश्वरामिधे॥८३॥इदृशःकरुणासिंधुर्वीरेशोभक्तवत्सलः तद्दर्शनंकृतंपूर्वमनेन
द्विजन्मना॥८४॥इदंशरीरमेतस्यचरलिंगनसंशयः॥८५॥शिवलिंगार्चकोनिसंपूर्वपूर्वघयां॥८५॥भव
न्दिरस्थशैवस्यपूजाकार्यात्रयात्नतः शिवःशैवार्चनादेवतुष्टोभवतिसर्वथा॥८६॥इत्युक्त्वासपुनःस्त्र
क्षासभासन्दिसंयथाविधि शिवलिंगाधियातस्मैपूजांचक्रेमनोरमा॥८७॥ईदृंवीरेश्वरक्षेत्रमीदृशं
सर्वकामदंशैवेंद्रैःसर्वदासेव्यंमुक्तिकामैर्नरैरपि॥८८॥इतिश्रीशिवरहस्येसप्तसंहितायांकाशीमहात्म्येशिवगौरीसंवादेवीरेश्वरेतिहासकथनंना
मैकोनत्रिंशोध्यायः॥९॥शिवउवाच॥ अन्यामपूर्वामनघांवक्ष्येशुभप्रदां पुण्यकथाश्रवणात्सघो
मुच्यतेसर्वबंधनात्॥१॥काश्यांपुरपतेःशस्यानमस्तुतमंशुभे निवसन्निहतस्तत्रन्विवसा
म्यहमादरात्॥२॥महापाशुपतेरत्रवसतिःक्रियतेसदा शैवशास्त्रप्रणेतारःसंतितत्रैवकोटिशः
॥३॥भस्मदिग्धकरांगास्त्रिपुंड्रांकितमस्तकाःरुद्राक्षमालाभरणादीर्घपिंगजटाधराः॥४॥
अघोरमूर्तिमनिशंध्यायंतोमामजंशिवं अघोरमंत्रविन्यासजपनिष्ठानिराकुलाः॥५॥नि
ष्कलंनिर्गुणंशांतंशिवमक्षरमव्ययं तुरीयमलाभजंतिशिवमेववा॥६॥अघोरमंत्रविन्यास
जपनिष्ठानिराकुलाः॥५॥निष्कलाः॥५॥निष्कलंनिर्गुणंशांतंशिवमक्षरमव्ययं तुरीय

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मनघंमलाभजंतिशिवमेववा॥६॥सुकपर्द्युपतीशस्यस्थानमन्यत्सर्वथा नगछंसेवनि
यताः शैवदीक्षापरायणाः॥७॥नित्यंशिवकथास्त्वेवसत्क्रांतःकरणाभदा शिवनामविहायान्यंन
वदंत्येवसर्वथा॥८॥तत्रपाशुपतंनामकुंडमस्तिवरानने तत्काश्मीरमणिश्रेष्ठरचितंनिर्मलोदकं
॥९॥तत्रकुर्वंतियेस्नानंभस्यलीसर्वथाशुभे नारकीयाचनांप्राप्यन शोचंतिकदाचन॥१०॥तत्रस्ना
त्वाचपीत्वाचाजुलंपापनाशकं सुधानिभंमणिछायासमाक्रांतमहर्निशं॥११॥तेस्यधूयंतिं
सद्योकनिर्धूताघानसंशयःपुनरावृत्तिरहितंसर्वाशास्यमनामयं॥१२॥तस्मिन्नेवाभवेकुंडेमंडू
कःकश्चिदुत्तमःसशिवान्नाम्यदस्तीतिदर्शनंनरतिंसर्वदा॥१३॥सेमंभूकस्तकाकेनकदाचि
द्दैवयोगतः पंचक्रोशाद्बहिर्नीतापतितश्चकचिद्रदे॥१४॥तत्रश्चक्रोशबद्धामंडूकःशोक
कर्शितःहाहापशुपतीशेतिवदन्नेवमडुमडुः॥१५॥धिक्शरीरमिदंकाशीवियुक्तंजन्मधिङ्म
नधिग्जीवनमिदंधिक्शिवेत्येववदन्मतः॥१६॥तंतथामतमालोक्यसुरासंडघमान

साः मंदारकुसुमैः पुण्यैश्चक्रुर्वृष्टिं मनोहरां॥१७॥स्वसमास्तत्सदेवेंद्रोदुंदुभिध्वनिपूर्वकं त
नः शिवशिवेतिमहादेवेतिवादिनः तद्देशंप्राप्यरमलाःकंपयंतोमहातलं॥२०॥ब्रह्मादर्दशंता
न्रुद्रान्त्रिपुंड्रांकितमस्तकान् रुद्राक्षमालाभरणान्शिवनामजपोत्सुकान्॥२१॥त्रि
शूलतोमराघस्त्रसंयुतांनग्निलोचनान् व्याघ्रचर्मपरीधानानारकंटानकल्मषात्॥२२॥
दृष्ट्वाभीतःकंपमानःप्रणिपत्यपुनःपुनः प्रत्येकंशिवभक्तानांचक्रेपूजांचजुर्मखः॥२३॥त
तःकृतांजलिपुटोमधुरंमधुराक्षरं जगादवचनंप्रह्लादिनीतोनतकंधरः॥२४॥कोमला
निशरीराणिभवतांशिवपूजकाः श्रुतानिक्षाधवेगेनगम्यतेगमनोत्सुकाः॥२५॥किमीद
शंमहाकार्यमन्यासाध्यमुस्थितं मत्साध्यंचेदहंप्रेषणीयोस्मिसादरं॥२६॥विनाभाग्येनभव
तामाज्ञाकास्विन्मस्यात् कथंभाविमहद्भाग्यफलमेतन्नसंशयः॥२७॥भवंतांश्रांतिनाशार्थं
पानःकार्यामयाधुना भवतांचसुखंमत्तस्तदाधन्योस्म्यसंशयः॥२८॥शिवभक्तशरीरात्तु

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

चरलिंगमतोमया शिवस्पृश्यर्थमंत्रैवपूजाकार्याविशेषतः॥२९॥शिवभक्तशरीरास्थचरलिं
गेसदाशिवः निसंसन्निहितःसांबोमोदतेभक्तवत्सलः॥३०॥ततःरौद्वशरीरास्थचरलिंगेसदाशि
वं गृह्णातिसादरंशंभुर्भक्तैर्देहप्रपूजकः सदा॥३१॥धन्याःरौद्रजनाःसर्वेशिवनामैकजीवनाःय
स्तज्जयामहादेवस्तद्भक्तोभवतिसानुगः॥३२॥रौद्रमुत्सृज्ययोन्यस्मिन्स्तनंचैकरिष्यति सापू
जीतकृतान्यत्रभस्मसाद्भवतिध्रुवं॥३३॥प्रज्वलद्वह्निसंत्यज्यपश्चान्यत्रहुतंहविः वथाभवति
सापूजातथान्यत्रकृताद्वथा॥३४॥पुराकश्चिद्वनाधीशोहिमद्वदेशसंस्थितः सपापबहधा
द्रव्यंनानाविधमन्नंमां॥३५॥पत्रपुष्पाम्बुशाकाग्निशाल्योभान्रागवर्जितान् दानपात्रस्थ श्रीराम
लंकादग्वरंग्वदंलितिधनार्जकः॥३६॥ब्रह्मणाऊवाचः रौद्रद्विजवरेदत्तंधनमल्पमपिप्रभो प्र ६२
वर्द्धतेनसंदेहोमेरुवत्तद्दिनेदिने॥३७॥रौद्रपात्रवयत्कादत्तमन्यत्रतद्धनं प्रयहंरोदनंकृत्वात
त्रदुःखेनतिष्ठति॥३८॥रौद्रंकथंविहापात्रदत्तंयातकिनाधनं इतिदुःखंविहायततोन

श्पनितद्धनं॥३९॥इत्युदीरितमाकर्ण्यसंपूज्यद्विजपुंगवान् बडुकालंततस्तस्थौवागम
नकांक्षया॥४०॥ततःरौद्वराणातुभवतेपूजनंमया क्रियतेपूजनंतत्तुस्वीकार्यंकृपया
मपि॥४१॥इत्युक्त्वासपुनःस्नात्वाशुचिःकरणसंयुतः मंदारपुष्पमालाद्यैश्चक्रेपूजांयथावि
धि॥४२॥विधायपूजाममलांनतांगंविनयान्वितं विधातारंविलोक्यैतेप्राहुर्वचनमादरा
त्॥४३॥शिवदूताऊवाच महादेवेसदाभक्तिस्तवास्तुचतुरानन श्रद्धयाकृतापूजालवपा
स्त्वीकृतामुदा॥४४॥कदाचिद्दैवयोगेनकाकेनात्रनिपातितः॥४६॥एतदानयवार्थंतुशि
वेनप्रेषितावयं अस्मिन्विमानेसंस्थाप्यनेयोयंशिवसंमतः॥४७॥इतितद्वचनंश्रुत्वातुतोष
चतुरानन: शिवएवसदापूज्यःकृपानिधिरितिब्रुवन्॥४८॥ततोविमानेविमलेस्थापनीयइति
ब्रियात् चक्रुर्मडूकदेहस्यसंशूद्रतामदर्चकाः॥४९॥तदन्वेवसमंडूकस्यत्कानिजतनुंमदा दि
व्यंशरीरंसंप्राप्यशैस्पर्शेनसादरं॥५०॥तमादिसप्रभंदृष्ट्वासर्वेब्रह्मादयःसुराःसंतोषंपरमंज

गमुः पुष्पवर्षिरभवत्तदा ॥५१॥ दुंदुभिध्वनिभिः पूर्णासर्वत्रपृथिवीतलं रंभाघानन्तदुत्तत्रगंध
र्वाश्चजगुर्मुदा ॥५२॥ सुगंधाः शीतलाः शांतावायवश्चवदुत्तदा शिराः प्रसन्नाः संभृताः भृताः तस्थुः
सुखमुदा ॥५३॥ ततस्तेकामगे भव्येविमानेपुष्पसंकुले समारोप्यमुदासर्वेतमेवचलिताः शुभे ॥५४॥
यमः प्रचलितंदृष्ट्वास्वर्गलोकोपरिभ्रमात् चक्रेनानाविधांपूजांततस्मैसम्यग्यथाविधि ॥५५॥
शिवदूतानपित्रोत्वायुथायोग्ययथाक्रमं पूजयामासरामेनोविधिसेद्रचसादरं ॥५६॥ पुष्प
वर्षिरभूत्तत्रपुनर्दिव्यामनोहरा ततः सर्वेसर्गलोकं मुनींद्रोपिसादरं ॥५७॥ पूजयित्वावि
मानस्थमासनेचैर्यथाविधि शिवभक्तन्यथायोगं पूजयामाससादरं ॥५८॥ चतुर्मुखंचवि
मलंपूजयामाससादरं पुनस्तत्राप्यभूत्पापुष्पवर्षिर्वरानघे ॥५९॥ ततोजग्मुर्ब्रह्मलोकं
ब्रह्मातत्रपुनर्मुदा चकारपूजाममलांशेवेभ्यःसयथाविधि ॥६०॥ तत्रविश्रम्यसंप्रीताब्रह्म
णासहतेततः विष्णुलोकंययुःसर्वेदिव्यंनेत्रमनोहरं ॥६१॥ विष्णुरालोकतान् शैवा

नभ्युत्थायसादरं कृतांजलिपुटोभूत्वाप्रणाम्यचमुकुर्मुकुः ॥६२॥ रत्नासनेषुशैवेंद्रान्उप
वेश्ययथाक्रमं चकारविविधांपूजांधन्योस्मीतिवदन्मुकुः ॥६३॥ विष्णुनापिकृतांपूजांस्वीकृ
त्यतदनंतरं सर्वलोकोत्तरंरम्यंकैलासमन्मुदा ॥६४॥ त्रिषष्टिकोटिप्राकाररत्नछायाविभूषितं
शतकोटिमनोरम्यरत्नद्वारसमन्वितं ॥६५॥ नानानर्घ्यमणिश्रेष्ठगणारंजितमुत्तमं षट्कुदुंदगणा
धीशरक्षितंचित्रमुन्नतं ॥६६॥ रत्नप्रसादनिकरैर्गोपुराग्रैर्विराजितं विलाससदनंरम्यमवाप्यस
दनंतरं ॥६७॥ विमानादवतीर्याथसशैवःसादरंमुदा प्रणम्यबद्धांजलिमानतांविभुं ॥६८॥
कृतांजलिपुटस्तस्योकंप्रमानोननाः ननः ततोदत्तंमयातस्मैगणाधिपत्यमनामयं ॥६९॥ दुःखमात्रंविहा
पाप्तसंतिर्यतियथासुखं इदंकाशीनिवासस्यफलमीदृशमुत्तमं ॥७०॥ इतोन्येपिशिवरताःकोटिरुद्र
कुंडवासिनःकालेनकाश्यामनिशंवसंतःशिवसंमताः ॥७१॥ शैवंपदमवाप्यातेस्थास्यंतिसुखिनः
सदाः धर्मसंपादितेनैवकाशीवासेनसर्वदा ॥७२॥ काशीपाप्युपतक्षेत्रंमहापाप्युयताश्रयं सापा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मुपतवर्याणांमोक्षदानात्रसंशयः॥७३॥रौवापाशुपतांश्रद्धापत्रतिघंतिसर्वदा लिंगार्चनव्रताधारास्त
त्रैवनिवसाम्यहं॥७४॥मन्त्रांमजयसंसक्तामल्लिंगार्चनतत्पराः तत्रकुर्वतिघंतुत्रसंनिहितो
स्म्यहं॥७५॥शंभोशंभोशंकरविश्वेशेसनिशंयत्रन्त्यति शैवःशिवरतस्तत्रनिवसामिवरानने॥७६॥
यत्रपाशुपताधर्माःशिवधर्माश्चसततं वसंतितत्रसततंनिवसाम्यहं मादरात्॥७७॥महापाशुपतेशै
वंमहाशैवंशिवव्रियं दृष्ट्वापूजायथाशक्तिकर्त्तव्यासर्वथाजनैः॥७८॥शैवानपूजयित्वैवयोगच्छसभि
माननः सयातिनरकंघोरंससप्तसमवोच्यतेमया॥७९॥शिवदीक्षापरैःशैवैर्वेभ्यःकदाचन नमस्का
रोनकर्त्तव्योयतःशैवाजनोत्तमाः॥८०॥रौवैरन्योन्यपूजातुकर्त्तव्याविधिवत्सदा अन्योन्यंपूजकाःप्र
ज्यास्तेभवत्यनघाःशुभे॥८१॥नकाशीसदृशंक्षेत्रंनशंकरसमःसुरः नशैवसदृशोविप्रोनमंत्रोन्यो
पिमोक्षदः॥८२॥श्रीमत्पाशुपतीशस्यसंनिधौपठितोपिमां ध्यात्वाशिवशिवेपेवंवदंत्यनिशमा
दरात्॥८३॥धन्यंपाशुपतस्थानंधन्याःपाशुपताजनाः धन्याःपशुपतीशपूजकाःसर्वदाशुभे

॥८४॥यस्मिन्पशुपतेस्थानेवसतांपठितामपि शिवतत्वमतिःश्रद्धावर्त्ततेबुधदुर्लभा॥८५॥
काशींपाशुपतीशस्यसंनिधानेस्थितिःसदा एवंक्रमधर्मनिरतैःकर्त्तव्यायनतःशुभे॥८६॥नि
राहाररतैःशुद्धैर्महाशैवैःशिवार्चकैः शेषंपशुपतीशस्यक्षेत्रेयत्नेनसर्वथा॥८७॥तत्रजप्तोमहा
मंत्रःशैवःशीघ्रफलप्रदः भवत्येवनसंदेहोजपनीयःप्रयत्नतः॥८८॥शैवदीक्षाशुभात्तत्रशैवेभ्यो
दीयतेमया ततःपंचाक्षरोमंत्रास्तत्रजप्योनिरंतरं॥८९॥पुराकश्चिन्नरश्रेष्ठःसर्वमत्सक्रपाल
कः सामंतन्नपवंधाधिर्बलवान्हिमवानिव॥९०॥अमितानेकवसुमान्कुवेरईवसर्वदा धीरोमे
रुरिवश्रीमान्श्रीबुलेशइवानिशं॥९१॥यितेवशास्तालोकानामातेवासंतरक्षकः कांतेवहि
तकृन्निसंनवेदुखितोसकः॥९२॥सकदाविद्ध्यारूढःसूर्यमंडलसंनिभः क्रीडारतोयथौभ्योय
मलोकापवीर्यवान्॥९३॥तमापांतंनृपंदृष्ट्वातेजिघमनलप्रभं भीतोभ्युत्थायशमनोन्नृपंघ्रसु
जगामच॥९४॥ततःसिंहासनेरम्येसंवेश्यन्नृपमुत्तमं चकारपूजांविधिवदर्घ्यपाद्यादिभिः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

क्रमात्॥९५॥ततोयमकृतांपूजांगृहीत्वानपनिर्मुदा रथमारुह्यवेगेनस्वर्गलोकंजगामसः॥
॥९६॥तमागतंनंदिपुरःसरंदेवेंद्रःसहसामुदा प्रणम्यविधिवत्पूजांचकारविनयान्वितः॥९७॥त
तःसराजाप्रबलोदेवेंद्रादिभिरन्वितः विमानवरमासाद्यब्रह्मलोकंजगामच॥९८॥ततःस्वा
ध्यतिंदृष्ट्वातमेचनृपतिंमुदा प्रसाम्यपूजयामासपरविधिविशारदः॥९९॥ततःसभामदस
र्वेकृतांजलिपुटाविधिं कोपनिस्सृचिरेमदंकपमाननतांननाः॥१००॥ब्रह्मोवाच श्रृणुवत्सो
वधानेनयन्मयोऽस्यमयोच्यते पत्रभावस्यकथनाद्रोमांचोजायतेमम॥१॥काश्यामंतर्ग
हरस्पेशेवृषभध्वजेश्वरः शिवापशुपतीश्वरः शिवापशुपताराध्यास्तिचस्यघविनाशकः॥२॥तन्नकुंडमभूद्दिव्यंत
तीरमुत्तमंविते विल्ववृक्षोमहानासीन्नवपत्रवसंयुतः॥३॥तन्मूलेसर्वदाशैवाःशिवमंत्रजो
पोत्सुकाःशिवस्त्रजापराःशुद्धास्तिघातिविगतस्पृहाः॥४॥शिवप्रियकरेरम्येतस्मिन्नादियुगेद्व
रे अवंतीशेकुनिर्भूत्वान्यवसन्नीडसंश्रयः॥५॥तत्रायनिवसन्निसंस्वचंचूपटसंचितैःकी

मलामलशरवाग्रबिल्वपत्रैःशिवप्रिये॥६॥तत्कुंडोदकसपुष्टैरम्लानैरघनाशकैः पूजापरा
तियात्नेनसम्यक्पशुपतीश्वरं॥७॥देवालयरजःपूजान्दूरीकुर्वन्निरंतरं आसायमातियत्नेनतिष्ठ
तिश्रीतमानसः॥८॥स्वपक्षधननोद्भूतवापुभिश्चानिशंमुदा तत्रांसशैवस्वेदानितिवारयजिसाद
रं॥९॥एवमेवस्थितस्तत्रकदाचियमुद्धतः चकारयुद्धमत्यंतंविहंगेनबलान्वितः॥१०॥युद्धमानेन
तेनैवपंचक्रोशाद्बहिर्गतं तातस्तत्रकिरातेनकेनचिन्निहतोमतः॥११॥ततोयमभटैर्नीतः सएव
शकुनिस्तदा यमःकोपमितिप्रीत्यापंचब्रह्मचसकिंकरान्॥१२॥यमदूताऊचुः पमायंशकुनिर्भग्नः
सदाविल्ववनाश्रयः काश्यांपशुपतीशस्यपूजकश्चविशेषतः॥१३॥देवादनेनकाशीसासक्तमोक्ष
प्रदापिती किरातेनहतोयत्रदुष्टेनशरधारिणा॥१४॥अपत्रस्याभिरानीतःकाशीवासरतःसदा पू
जनोयातियत्नेनशैवोयंशिवसंमतः॥१५॥इतितद्वचनंश्रुत्वासादरंधर्मराजपसतं पूजयामासशमनः
सिंहासनवरस्थितं॥१६॥ततः स्वर्गंसमासाद्यदेवेंद्रैरपिपूजितः मद्लोकमगमत्सर्वमयायंप

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

जितः शुचिः॥१७॥ततोन्यवसदत्रैव युगानामयुतंमुदा स्वतएवाततोगत्वाविचचारावनीतले॥१८॥त
तःकांश्चित्स्रजाधीशःपरंतपइतिश्रुतः ददर्शौत्तमतिप्रेमणावंद्रमध्यिरविप्रियं॥१९॥दृष्ट्वैनंनप
तिःसम्यक्पूजांकृत्वायथाविधि उवाचैनमतिप्रीत्यासकृताजलिपुटस्तदा॥२०॥इष्टदेवोभवा
नेवशंकरस्तुनसंशयःप्रसीदकरुणासिंधोभक्तार्तिभयनाशक॥२१॥शरीरंजीर्णमभवत्केशा
श्चपलिताममपुत्रोनजातोराज्यरक्षकोनास्तिसर्वथा॥२२॥पितॄणांमुणामस्त्येकमनिवार्यम
नामयं तद्ऋणंपरकमाणिनदृश्यतेसुतंविना॥२३॥विवेकीधर्मनिपुणोवेदशास्त्रार्थपारगः प
स्पनास्तिसुतस्तस्मात्संशयजन्मनसंशयः॥२४॥पुन्नामनरकंघोरमस्त्येकमाहुःस्वयं पतितं
तत्रमान्यस्तंविनानोद्धरिष्यति॥२५॥वंशवद्धिकरःपुत्रोयस्मिन्वंशेनजायते तद्वंशनाशस्तीव्रेणाभ
विष्यसेवसर्वथा॥२६॥पुत्रोहीनस्यदंजन्माधिङ्ममापिजरावतं धिक्पत्रानन्दमंवराज्यमेतद
कं॥२७॥सर्वदुःखनिवारकःमास्त्येवसर्वथालोकेपुत्रान्यस्तोषकारकः॥२९॥पुत्रदानंकरुणा

पलदन्यःपुत्रदःसुरः नास्त्येवसर्वथायस्माद्भवानसिमहेश्वरः॥३०॥शिवहिधर्मार्थका
ममोक्षप्रदःश्रुतःतदन्यस्तत्प्रदोनेतिश्रुतिर्वदतिशंकर॥३१॥इतितद्वचनंश्रुत्वातमुवाचायमा
दरात् स्वेदमाकुरुराजेंद्रपुत्रस्तेभवितेतिसः॥३२॥दुःखंविहायसंतुष्टोजगामसदनंनृपः ततः
षष्ठितमेमासेसंप्राप्तेस्वप्नभावतः तस्योत्तमांगादमलादाविर्भूतोयमादरात्॥३४॥तदादुंदुभ
योनेदुःपुष्पवृष्टिरभच्छुभा राजाबभूवसंतुष्टश्चंद्रोदयइवांबुधिः॥३६॥ब्राह्मणेभ्यस्तदा
राजापुत्रोत्सवसमन्वितः हिरण्यगोगजाश्वानांददावर्बुदमादरात्॥३७॥ऊर्ध्वमांगसमुद्भूतमेनं
वीक्ष्यसुतंनृपः ऊर्ध्वमांगजइत्येवंनामदिमंचकारसः॥३८॥जातिस्मरोयंबालोपिनवबिल्व
दलैःसदा लिंगपूजांप्रयत्नेनकरोतिनियमान्वितः॥३९॥रुद्राक्षमालाभरणोभस्मोद्धूलनतत्
परः श्रीमत्पशुपतीशेतिनामदिव्यंजपत्ययं॥४०॥अत्याश्चर्यंकरंकर्मक्रियतेबालकत्वया कि
मेतदितितंभैवपप्रोराजायमर्कः॥४१॥तंनोजगादबालोतंस्वपूर्वभवसंचितं तच्छ्रुत्वाविस्मि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तोराजातमुवाचसुतंप्रति॥४२॥शिवपूजाप्रभावेनसर्वंज्ञातंत्वयाशिशो कोहंपूर्वभवेसम्यि
चार्यवदसादरं॥४३॥इतिपृष्टःक्षणाध्यात्वाबालकःस्मिपूर्वकंजगादसर्वंचतांतंतस्यैवनपतेस्तदा॥४४॥
तवजन्मान्यतीतानिसंख्यातेषांनविद्यते तवैवपापसंघेनबहुकुत्सितयोनिषु॥४५॥तवजन्मा
न्यतीतानिसंख्यातेषांनविद्यते तवैवपापसंघेनबहुकुत्सितयोनिषु॥४५॥ऊत्पत्तिरभवत्सर्व
मतिदुःखभयावहातबमज्जपुरीषाध्वागर्भेषुबहुधास्थितिः॥४६॥सारमेयोदरेपूर्वंतवज
न्मसहस्रधा बभ्रवजन्मनातेनदुःखंभूर्त्वयासदा॥४७॥तदनंतरमेवामृत्तवरासभज
न्मना अतिदुःखप्रदंनित्यंसार्धंकोटिचतुष्टये॥४८॥ततःकोघष्ककंजातंतचकुटजन्मनां
ततःकोटिशतंजातमरणेवकजन्मनां॥४९॥सार्द्धंकोघष्ककंजातंततोमहिषजन्मनां ततः
कोघष्ककंजातंसापादंसर्पजन्मनां॥५०॥ततःशताष्टकंजातंसपादंकाकजन्मनां ततोदशा
युतंजातंसपादंगृध्रजन्मनां॥५१॥ततःशतायुतंजातमूल्काधमजन्मनां ततःकोघष

प्रसमंमुदा॥७३॥एवमेवानिशंतत्रमोदमानेनहित्वया वत्सरायुतपर्यंतंसतोषेणास्थि
तंपुरा॥७४॥कर्त्तव्यमितियत्तेनमयाराज्यस्यपालनं नराज्यविषयेदुःखंत्वयाकार्यंनराधिप॥७५॥
तवचद्वारिरसनाहात्रिसंध्यावस्थितिःसर्वभावेनसतंकुरुशंकरपूजनं॥७६॥शंकरंशंकरं
निःशंकंसमुपाश्रयशंकरस्मारकोनूनंभविष्यतिनसंशयः॥७७॥ब्रह्मोवाच इत्येतद्वचनं
श्रुत्वासम्यक्तदनंतरं शिवलिंगेविश्वव्यापिसदाशिवः नित्यंसन्निहितःसांबःपूजांगृह्णाति
सादरं॥७१॥ब्रह्महत्यायुतंसद्यःकोटित्रयंनरः ददातिशंभवेप्रीत्यालिंगरूपापसादरं॥७२॥त्रिका
लंमप्रमादेननपस्तल्लिंगपूजनं करोत्यपापिशोवाऽपिवह्वशेनपोषिताः॥७३॥विल्वदक्षाश्चव
हवःस्थापितास्तेनभूभुजा तद्विल्वलक्षमूलेषुलिंगानिस्थापितानिच॥७४॥विल्वकंटक
तीक्ष्णग्रेविद्धहस्तोपिभूपहिः त्वमेवानयत्पश्चाद्विल्वपत्रोत्तमंशिवं॥७५॥चंदनांगरुक
स्तूरीविलेपनवतोपिसः त्यक्तान्यस्मनानित्यंमंगलेपंकरोतिच॥७६॥स्त्रियोरत्नमालोपि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

भूपालस्तानिसर्वथा रुद्राक्षमालाभिश्चकारागविभूषणं॥९७॥नारीजघनसिक्तेशप्पोपि
नृपतिस्तदा तत्तत्कामसमशप्यायांतिष्ठस्यनिशमादरात्॥९८॥गानस्त्रियोक्तिनृपतिस्तत्कागानर
तिंसदा शैवी मेवकथाभ्यः शृणोप्रीतमानसः॥९९॥शैवदीक्षापिपालेनगृहीताशैवसत्तमात्
शैवव्रतानिसततंक्रियंतेनेनसादर॥१००॥एजयत्पतियत्नेनशिवमेवानिशंमुदा शैवमेवोत्तमं
मंत्रंजपत्सनुदिनंनृपः॥१॥अथंशिवप्रसादेनज्ञात्वासर्वोत्तमंशिवं आबाल्यमतिपालेनशिवए
जापरोभवत्॥२॥नित्यमन्मयलिंगानासहस्रंएजयत्सयं शैवद्विजार्बुदंस्थापयंददात्सन्नंसदा
नृपः॥३॥काश्यांप्रयहमागत्यविश्वेश्वरमथनृपः एजयत्पतियत्नेनरत्नाद्यैःशुद्धसाधनैः॥
॥४॥ततःसादरमागत्यश्रीमत्श्रुपतीश्वरं विल्वादिभिःसमभ्यर्च्यनत्वावीरेश्वरंततः॥५॥
नित्ययात्रादिकं कृत्वाशैवानभ्यर्च्यसादरं ततःस्वनगरंयातिप्रजापालनतत्परः॥६॥रत्नलिंगा
न्यनेनैवकाश्यामगणितानिहि स्थापितान्यपियत्नेनकालभैरवसन्निधौ॥७॥शिवएजा

प्रभावेनसर्वलोके षुसर्वदाअविघ्नितगतिर्यातिसोयंकामगयानगः॥८॥नशिवाराधनादन्यद्धो
केसर्वथासाधकं नशिवात्परमोदेवः सर्वाभीष्टप्रदायकात्॥९॥सभासदऊचुः कोयंपूर्वभवेब्र
ह्मन्किमनेनकृतंपुरा प्राप्तानेनकथंकाशीदेवामपिदुर्लभां॥१०॥संप्राप्तापिकथंकाशीसक्ता
मोक्षप्रदापिनी इदंविचार्यसकलवदसंतोषकारणं॥११॥ब्रह्मोवाच अथमासीत्पुराविप्रः
शिवव्रतपरायणः शिवैकदेवः सततंहिमवच्छिखराश्रयः॥१२॥तत्रश्वासानिलान्सर्वान्नि
रुध्यदृढमानसः पंचाग्निमध्यगोनित्यंचकारोग्रमध्यगोनित्यंचकरोग्रमध्यगोनित्यंचकरो
ग्रमयंतपः॥१३॥सहस्रयुगपर्यंतंयाकृत्वातपस्ततः चकारयुगपर्यंतंधूम्रपानमधोमु
खः॥१४॥ततःसमुद्रपर्यंतंपृथिव्याश्चप्रदक्षिणं सहस्रवारंयत्नेनकृतमासीदनेनहि॥
१५॥ततःकृतमनेनैवश्रीशैलस्यपृथङ्मुदा प्रदक्षिणंशिवध्यायेन्नतवारंप्रयत्नतः॥१६॥
ततःश्रीशैलशिखरेनिराहारंसंततं नपश्चकारानेनसार्द्धकोटियुगावधि॥१७॥त

तः सतप्रसोभीमान्निवृतः शोकर्षितः चकारदुःखंबहुधाप्रलयन्पतितोभुवि॥१८॥मश्रीशैलाय
रंक्षेत्रंतपःसिद्धिकरपरं आत्रापितयसःसिद्धिर्नजातोकिंकरोम्यहं॥१९॥काशीप्राप्यश्रमेवाचता
योघोरतरंकृतं तथापिकाशीनप्राप्तानेशःप्रत्यक्षतांगः॥२०॥यद्यत्रनियतेनूनंमोक्षोमभ
विष्यति तथापिकाशीइष्यासुरराणामपिदुर्लभा॥२१॥काशीनप्रायाणकालेबुबुधुर्धर्मान
रैःसदा कर्त्रव्यास्तेनकेनापिशक्यतेकर्तुमन्वहं॥२२॥क्वतेनामेनतपसाविहंगस्यापिवातंऊ य
दिदास्यति विश्वेशस्तदाकाशींव्रयाम्यहं॥२३॥येनकेनापिरूपेणाकाशीप्राप्तिरपेक्षिता
तादृशंभाग्यमेतस्यकृजीवस्यभविष्यति॥२४॥शिवमद्दिश्यबहुधापर्वपर्वभवेष्वपि तप
स्तप्तंशिवोमत्यनघ्रसीदतिसत्वरं॥२५॥कथंवादुरदृष्टानिमध्यमेयानिसंतिते काशीप्रा
प्तिर्यतोनित्यविघ्नितेवाधितिष्ठति॥२६॥किंकर्मकार्यंयातेनदुरदृष्टनिवर्हके किंकरो
मीतिनिश्चितमुविनिर्विण्णानसः॥२७॥एतस्मिन्नंतरेजातातदात्राशरीवाक् भा

नंदामतदारभ्यासर्वदुःखविनाशिनी॥२८॥ईतःसहस्रजन्मांतेकाशीसंप्राप्यतेत्वया
विहंगस्येवरूपेणाखेदंमाकुरुसर्वथा॥२९॥प्रतिजन्मनिसर्वेशंशंकरंतपसासदा समा
राधयतीत्रेणाकाशीप्राप्स्यथमादरात्॥३०॥इतिसंतोषदंरम्यमशरीरवचस्तदाश्रुत्वा
संतोषमगमज्जहौदुःखंततपरं॥३१॥सहस्रजन्मनांचातेकाशीप्राप्तिर्भविष्यति ततोघोर
तरंभयश्चकारद्विजसत्तमः॥३२॥तत्रक्वचित्पोघोरंकिंचित्कालंततःपरं श्रीशैलमभवत्प्राप्य
तन्तुंताविजहौद्विजः॥३३॥ततोऽविकुलेरम्येजन्मसंप्राप्यपावनं भयोघोरतरंचक्रेतपःशि
वपरायणः॥३४॥सहस्रजन्मपर्यंतमेवमेवपुनःपुनःऋविजन्मेवंसंप्राप्यतपः कृतंननेनहि
॥३५॥ततःकाश्यांविल्ववृक्षेविहंगस्येवकस्यचित् गर्भात्संप्राप्यजन्मापपूर्वमिलषितंमुदा॥३६॥
निर्गतस्यवमनघोयदायंविहंगोदरात् तदायपातरुधिरंकिंचिच्छेवस्यमूर्द्धनि॥३७॥तदाश
शापतदृष्ट्वारुधिरंशैवपुंगवः यस्यैतद्रुधिरंतस्यकाश्यांमास्त्वितिसंततिः॥३८॥ऊर्ध्वमन्योवि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

हगस्यैवरूपेणापिसदाशिवंजातिस्मरोविल्वपत्रैरभ्यर्चयतिशंकरं॥३९॥ततःकाश्यमृत्य
हुमतोदेवाततःरं स्थित्वात्रैवब्रह्मलोकेभ्यतिश्चाततः॥४०॥अथकदाचिदायातिमामिंद्रा
दिसुरानपिसभावयिसुनवात्रशिवलिंगार्चनप्रियः॥४१॥एतानाशैवानाविश्वेशःकरुणानि
धिः काश्यामरणामात्रेणनिर्वाणंप्रयछति॥४२॥अतःपरमयंपुत्रैराज्यविघ्नस्यसादरं काश्यां
शिवप्रसादार्थंकरिष्यतिनयोमुदा॥४३॥एतस्यतन्तरसेयंतनुर्नाम्नाभविष्यति एतच्छरीरवि
गमेमुक्तिरस्यभविष्यति॥४४॥धन्योयंसर्वथाधन्यावयमप्यस्यदर्शनात् इहशास्यहिशो
वस्यदर्शनंदुर्लभंध्रुवं॥४५॥श्रीसदाशिवउवाच इतिब्रह्मवाचःश्रुत्वातेतमवन्पोत्तम
न प्रणम्यपूजयामासुःपरमंविस्मयंगताः॥४६॥तस्मिंस्तोनराधीशोब्रह्मणापूजितःपुनः
श्रेष्ठःययौस्वनगरंरम्यंपिलावत्याभिधंमुदा॥४७॥पुरापशुपतीशस्यसन्निधानेशिवा
त्मके काश्विदासीद्विजःश्रेष्ठःसर्वदाशिवपूजकः॥४८॥तस्यैवनिकटेकश्चिच्छकुनः

कणामक्षकः न्यवसद्दूरितपसाकाशीं प्राप्यशिवालिकां॥४९॥सकदाचिद्द्विजस्यांकेनि
विष्टोदोहदाकिंतः तंविलोमकुशाग्रेणजघानद्विजसत्तमः॥५०॥तदावीक्षेवसमतःशकुनःतद्ग
र्भानिर्ययौसद्यःशकुनोदुःखकर्षितः॥५१॥सशकुनोजातमात्रःप्रलयन्नतिदारुणं गलद्अश्रु
कणाःशीघ्रंतमुवाचद्विजंतदा॥५२॥द्विजोधमकथंमातानिहतामसालपापात्मन्पुत्रा
स्तोपतिदेवापतिव्रता॥५३॥बालानांपोषणंमात्राकर्तव्यमतियत्नतः तेनैवजीवनंसम्यग्बा
लानांभवतिध्रुवं॥५४॥अथैवंधर्तुरेतस्यामति पोषणेनविनानास्तिवृद्धानामपिजीव
नं॥५५॥तदन्येपिमरिष्यंतिचास्याएवहिबालकाः तेषांमात्राविहीनानांकथंस्याद्धारणं
॥५६॥वयंधन्याभविष्यामःकाश्यांतनुवियोगार्थंकृतंमुद्दिश्यशंकरं॥५७॥मरणामात्रतः तवं
वयातनाघोरंभविष्यतिनसंशयः॥५७॥अस्माभिःपूर्वपूर्वेषुजन्मस्वप्रबलंतपःकाश्यां
तनुविघातार्थंकृतंमुद्दिश्यशंकरं॥५८॥काश्यांमंतर्गृहेशैवंजीवहत्याकृतालवा तेनपा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पेनदुष्टात्मनायातनातेभविष्यति॥६१॥अनेकयुगपर्यंतंघोरदुःखोघसंश्रयं पैशाचींतनुमा
श्रित्यवसदुर्भगदुर्मुख॥६०॥क्षुभ्रट्परीतःसततंनिर्जनंवनमाश्रितः निवसन्स्वदुराचारपि
शाचतनुसंश्रयं पैशाचींतनुमाश्रित्यवसदुर्भगदुर्मुख॥६०॥क्षुभ्रट्परीतःसततंनिर्जनंवनमाश्रि
तःविवसन्स्वदुराचारपिशाचतनुसंश्रयः॥६१॥एवंप्रलपमानंतंदृष्ट्वाब्रह्मोविहंगमं विलोक्यतंद्वि
जंचाथबभाषेवचनंतदा॥६२॥एतस्यमातानिहताकिमर्थंद्विजत्वया हत्वाकाश्यांपापंकिमर्थं
स्यापतेत्वया॥६३॥एतन्मरणमात्रेणपतिरस्यासुतादृशः मारिष्यत्यथवाश्वोवासंदेहोनात्रवर्त्तते
॥६४॥पिशाचतनवःप्राप्यामृतंतज्जीवसख्यया त्वयावनेनसंदेहोनिर्जलेनिर्जनेसदा॥६४॥
पिशाचतनवःप्राप्यामृतंतज्जीवसख्यया त्वयावनेनसंदेहोनिर्जलेनिर्जनेसदा॥६५॥कंचकाश्यांत्व
यापूर्वंपरार्थमतियत्नतः द्रव्यलोभेनदुष्टात्मन्रुद्राध्यायजपः॥६६॥तेनरुद्रपिशाचत्वंत्वयादुः
खदमन्वहं प्राप्तव्यमत्रसंदेहोमैरवस्यापितर्जनं॥६७॥रुद्राध्यायजपंकाश्यांयःपरार्थक

श्रीरामः ७२

रिष्यति सवेदराशिपरोपियिशाचोभवतिध्रुवं॥६८॥अल्पस्याप्यत्रधर्मस्यविक्रेतासर्व
थाद्विज भविष्यतिनसंदेहःपिशाचःपर्वताकृतिः॥६९॥अनंतफलदंधर्मरुद्राध्यायजपार्जि
तंकःप्रयच्छतिमूढात्मारत्नमेधनलोभतः॥७०॥शरीरमपिदेयंस्यात्कदाचिद्धनलोभतः फलं
नदेयमन्यस्मैरुद्राध्यायंजपार्जितं॥७१॥श्रीरुद्रजपमन्यार्थेयःकरोतिधनेच्छया सयातत्वे
वनरकेपापदांचंद्रतारकं॥७२॥पुराधननिधिर्नामकश्चिन्मूढचक्रपालकः वेदशास्त्रपुराणा
श्रोत्रस्यागोभवद्गुरुः॥७३॥तेनघोरतरंप्रेतयःपूर्वभवेसदा हिमवद्धिरिशृंगाग्रे
काशीप्राप्यर्थमादरात्॥७४॥कोटिजन्मावधिश्रीमाहिमवंतमुपाश्रितः सचकारतपो
घोरंकाशीप्राप्त्यर्थमेवहि॥७५॥तः।शिवप्रसादेनधनमर्जित्वधर्मतःकाशीप्रापस्मार्त
गोतरंगधनसंवृतः॥७६॥संप्राप्यकाशींविश्वेशंसंदृष्ट्वाविधिवद्विजः मनेकृतार्थमात्मानंशि
वैकशरणंसदा॥७७॥ततःस्वकंधनंसर्वंद्विजेभ्योदातुमुद्यतः प्रणम्यविप्रान्मलानुवा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

चशिवतत्परान्॥७८॥धननिधिरुवाच धनमर्जितमेतत्स्वयंः काश्यांमतोमम रुद्राध्यायजपंकु
र्वाणस्यकुतंमुक्तयं॥७९॥ब्राह्मणाऊचुः काश्यांपरार्थमनघोरुद्राध्यायजपोहिज कथंकार्यः
प्रयत्नेनवदास्माभिर्धनेच्छया॥८०॥परार्थधनलोभेनरुद्राध्यायजंयःकृतः द्विजैस्तोक्तान्तु
प्राप्नोपेशाचीदुःखदासदा॥८१॥किंधनेनाघबद्धेनाकिंकार्यंतेनसादरं किमेतद्धनपुत्रेनशा
रीरेणापितद्वद॥८२॥अस्माभिः पूर्वपूर्वेषुजन्मस्वप्रतिहतंपः कृतंतेनैवकाशीयंप्राप्यामहे
श्वरीप्रभा॥८३॥अतःपरंद्विजास्माभिः कर्तव्यंनास्तिसर्वथानधनेछाशरीरेछानवान्येछानसं
शयः॥८४॥अतःपरंद्विजास्माभिः कर्तव्यंनास्तिसर्वथा विश्वेशकृपयासम्यक्कृतंत्यागोभविष्य
ति॥८५॥ततोविश्वेश्वरःस्वांकेनैवरूपास्माकमादरात् शीघ्रंपंचाक्षरंदिव्यंतारकंदास्यतिध्रु
वं॥८६॥ततोनेकमहानेकेमहादुःखसंगसागोभविष्यति ततःप्राप्तंवयंस्माभिः स्वरूपंशंक
रस्यहि॥८७॥धर्मेणोवसदास्थेयंवयंकाश्यांप्रयत्नतः मोक्षंदास्यतिविश्वेशोदेहांतेसर्वथाद्वि

जा॥८८॥इत्युक्तातेद्विजाधीरानिष्टाधनलोभतः शिवलिंगार्चकास्तस्युःपांडुवर्णाजिलाशा
नाः॥८९॥ततःसविप्रःस्वधनंविलोक्यासंतंदुःखितः रुरोदोच्चैर्धनंन्यागःपात्रेनासादितंद्वि
जाः॥९०॥तदानीमागतःकश्चिद्ब्राह्मणोवेदपारगः मारोदीःकिमभीष्टंतेकरोमीतिसोब्रवीत्त
॥९१॥एतच्छ्रुत्वंद्विजश्रेष्ठप्राणम्यद्विजसत्तमः कृतांजलिपुटोनम्रोबभाषेवचनंमुदा॥९२॥द्वि
जवर्योनमाख्यानामस्तिकोघपुतंमम मन्मातंगकोटीनामस्ति लक्षबान्धवं॥९३॥सुवर्णा
लंकृतानारीरचितताश्चाणांतद्विजोत्तम संख्यानास्तिनदेहीगवामग्निमेवहि॥९४॥इदंधनंमया
दर्थंयःकरिष्यति रुद्राध्यायजपंसम्यक्कृतस्मैनास्त्यत्रसंशयः॥९५॥एकवारंकृतेनापि
रुद्राध्यायजपेनहि एकेनैवद्विजेनेदंप्राप्तव्यंधनमुत्तमं॥९६॥इदंधर्मार्जितंवित्तंश्रीरुद्रा
ध्यायजापके निधायतदनुप्रीतोभयास्यत्रनसंशयः॥९७॥इत्युदीरितमाकर्ण्यसएव
द्विजपुंगवः ऊवाचवचनंचारुतदाधननिधिंप्रति॥९८॥एकवारंद्विजश्रेष्ठयदर्थंसावधा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नतः रुद्राध्यायजपंसम्यक्करिष्येमुक्तिमंडपे॥९९॥इत्युक्तादनुज्ञातोमुक्तिमंडपमाश्रि
तः एकवारंचकाशथरुद्राध्यायजपंद्विजः॥२००॥समाप्तेजपतस्तेधनंधननिधिर्मुदा द
दौबहुविधंसर्वंगजाश्वादिकमादरात्॥१॥ततोधननिधिःकाश्यामत्यैरेवदिनैर्मुदाअ
वाप्यशिवसारूप्मेशिवस्यैवप्रसादतः॥२॥द्विजोपिसधनग्राहीततःस्वंनमानसःकोसिद्विप्रेति
पसाहकृताजलिपुटोवचः॥३॥परार्थधनलोभेनरुद्राध्यायजपःकृतःमयापूर्वप्रयत्नेनधर्मशास्त्र
विचक्षणा॥४॥परार्थकृतरुद्रजपसंचितपातकंकेननश्यतिकिंचात्रसाक्षान्नचदसादर
॥५॥वसिष्ठउवाच रुद्राध्यायंजपंपुरापरार्थंयः।करिष्यतिसपिशाचोभवत्येवनास्तित्यापं
निश्चितिः॥६॥वेदपारायणंमेरनैरपिसर्वदा अउग्राननपोभिश्चतत्पापंनविनश्यति॥७॥
काश्यांरुद्रंजपंकृत्वापरार्थंयत्फलंजीवति धिग्धिग्धिक्तस्याधिग्धिक्तस्यजीवनं॥८॥य
परार्थंरुद्रविक्रेताभवानप्यतिदारुणा द्विजरुद्रपिशाचत्वप्राप्तोप्यत्रसंशयः॥९॥महापर्व

तंसंकाशंशरीरंतेभवष्यति सत्यंग्रसदृशंवक्त्रंभविष्यतितवस्फुटं॥१०॥सहस्रयुगपर्यंतंक्षुत्प
ड्व्यसिनसदहोनिर्जनेस्थलेनकाश्यामेतत्परिरक्षतेदेवास्मृतंपरित्यजा तदारुद्रपिशाचत्वंप्राप्यदुःखम
वाप्स्यसि॥१२॥कोटिशस्तवपार्श्वस्थाःकालभैरवकिंकराःदीर्घतीक्ष्णैरुखड्गाग्रैक्रीडयिष्यंतिदुर्मदाः
॥१३॥सहस्रयुगपर्यंतमवस्थितेततःपरं प्राप्तोविद्वःखदंनिष्कालमरणंवयातना॥१४॥एकवारकृतो
न्यार्थंरुद्राध्यायजपोद्विज एवंदुःखप्रदःसोयंकिंपुनर्बहुधायजपःसदा निष्कामेरनघःसुखैर्मोक्षदः
शिवचिंतकैः॥१७॥रुद्राध्यायस्यमहात्म्यंब्रह्मणापिनबुध्यते किंतुतच्छंकरोवक्तायतेतत्तोध्रुवं॥१८॥
रुद्राध्यायजपःसम्यक्कर्तुंनेवनशक्यते ब्रह्मणापिनदेवेहैःसत्यमेवोच्यतेमया॥१९॥रुद्राध्यायजपेप्रो
क्तानियमावहवोमताः तेकथंनियमाकर्तुंशक्यतेमाद्दशैर्द्विजैः॥२०॥यथाविधिकृतःसम्यकरुद्राध्यायज
पोद्विजैःमोक्षप्रदोभवत्येवयायावरगणदावानलः॥२१॥रुद्राध्यायजपंकर्तुंनजानासितत्तत्स्वया क
थमन्यार्थमनघोरुद्राध्यायजपःकृतः॥२२॥रुद्राध्यायजपंकर्तुंयथाक्रमं मयापितः क्रियतेन
भवत्येवसर्वथा॥२३॥अष्टकोटिमहान्यासाः संतिशंकरचोदिताः रुद्राध्यायस्यविमलास्वङ्गा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नंतुकथंभवेत्॥२४॥इतितद्वचनंश्रुत्वाद्विजोदुःखाभिकर्शितः जगामनिलयंस्वंयंनानाधनविरा
जितं॥२५॥तंदृष्ट्वामुनयःसर्वेभानुंपश्यंतिसादरं प्रश्नयंतिचयापिवेत्सनिशाप्रवदंतिच॥२६॥सर्वस
न्निहितंक्रूरनापंवेश्यतिभैरव अनेनकथमन्पार्थंकृतोरुद्रजयोमुदा॥२७॥अत्रायाचितमप्यन्नंबहु
ग्राग्राह्यंनसर्वथा कथंबहुविधंद्रव्यंगृहीतंबहुसादरं॥२८॥अनेनान्यार्थमनघः कथंरुद्रजपः कृतः
स्वल्पग्रहजयोप्यत्रकर्तुमेवनशक्यते॥२९॥कथंकाश्यामपिस्थित्वाक्रियतेपातकंजनैः नश्यंताग्रा
यशोन्नयंघोरंभैरवयातना॥३०॥अपविलोक्यतेकाश्यामेकः पातकसंश्रयः कदाराघवयंनानांशी
घ्रमन्यत्रवा॥३१॥पापिद्यालोकनात्पुंयनश्यत्येनप्रतिक्षणं कदाकाशीमयंत्यक्त्वागछत्यन्यत्रसत्वरं
॥३२॥एवमुक्तास्थिताःसर्वेकश्यामेवततो मुनीरुद्रपिशाचत्वंप्रायघोरंक्षणानसः॥३३॥हिमवत्यव
नाकारात्तनुस्तस्याभवत्तदा सच्यग्रमात्रभयहृदनेयभयानकं॥३४॥तदैवकोटिशोवीराःकालभैरवकिं
कराःशस्त्रास्त्रैस्ताडयंतस्तंपीडयंतःस्थिताःसदा॥३५॥क्षुत्पिपासातुरोनित्यमिदानीमपिसंप्रति अग्रेभविष्य
त्यनिशंभैरवस्यापियातना॥३६॥काशीसम्पपुरीतुल्यामन्यत्रकुर्वंतिपातकं असत्यानेवजानंतिभावी

भैरवयातनां॥३७॥यःकाश्यांपातकंकृत्वान्योसत्रभविष्यति तेनघोरतरांनिसंप्राप्यापामीयत
नां॥३८॥पुनर्जन्मांतरंप्राप्यमनुष्यतः प्राप्नोसघोरमनिशंभैरवस्यापियातनां॥३९॥काश्यांतुकृतपा
पानांदुःखस्यांतोनविद्यते हादुराचारसंपन्नाकाश्यांतिष्ठंतिकिंवृथा॥४०॥तादृशानांदुष्टानांकाशी
वासोनयुज्यते गछदुष्टविहायैनांकाशीमन्यवदुर्भगं॥४१॥येनकेनापिरूपेणाजीवःशिवमतोस्थि
तः पूजनीयःप्रयत्नेनदेवगंधर्वमानवैः॥४२॥अयंशिवमयःपत्रीपूर्वभवेपिएतदुःखप्रदानेन
प्राप्याभैरवयातना॥४३॥अनेनपूर्वंबहुधाकाशीप्राप्त्यर्थमादरात् तपः कृतंमहादेवमुद्दिश्यहि
मवद्गिरौ॥४४॥तपोनिघ्नमुदीक्ष्याहिमवान्कंपमागतः देवाश्चकंपितानेनतपोनिघ्नेनसर्वथा॥
४५॥चचालावविरेवेनंदृष्ट्वैवंतपसंनिधिंसमुद्यतः क्षुभिताःसर्वेक्षभितोहमपिस्फुटं॥४६॥सह
स्रंकोटिनन्मुनिहृशानितपस्मरंगतानिकाशीसंप्राप्येकृतेनास्यबलेनहि॥४७॥अपेक्षुचत्रो
नाथोमस्सर्वेशंकरपूजपा अनंतमत्रमातंगाःस्थिताश्चेतऽहांगणा॥४८॥ऽन्ये:श्रवसमानाश्चाः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

केनकामरणान्विताः अनंताः पालितानित्यमनेनैवहिलीलया॥४९॥ग्रत्यहंशिवभक्तानांसाद्धंवृ
दचतुष्टयं दिव्यान्नदिव्यवस्त्राद्यैरनेनैवहितोषितं॥५०॥साद्धंछंदानिलिंगानिस्थापितानिहिमा
लये अनेनैवहिरम्याणिमोक्षदानिप्रभानिच॥५१॥अनेनैवशिवस्थानंश्रीशैलेकृतमुत्तमं हेम
रत्नमयंदिव्यरत्नमंजितं॥५२॥तत्रैवहेमप्रकारंचकारेकमनोहरं स्वर्गोद्दोटिवहच्छृंगरत्नपंक्ति
विराजितं॥५३॥तस्मिन्नेवशिवस्थानेलिंगरत्नमयंशुभं स्थापयामासविधिवन्मोक्षदंरत्न
नामकं॥५४॥तत्ररत्नमयंदिव्यंचकारवृषभोश्वरं अयमेवशिवश्रीशैवशिवपूजनतत्परः॥५५॥
गोदानानिचकारायंतत्रैवविधिपूर्वकं कोटिशःशिवतुष्ट्यर्थंतानदानानिचानघ॥५६॥निर्मा
यिवलिंगानांसहस्रंसार्द्धमुत्तमं कृत्वासपूज्यविधिवदयमश्नातपस्तपः॥५७॥अनेनैवस्वर्गलोकेपि
संचारोबुद्धाहतः क्षुद्धासम्यगेवास्मिन्देवैर्गाचनेकृतं॥५८॥तत्रीकरोतिदेवेंद्रमयमेवशिवार्च
कः करोतिसेवामेतस्मैदेवेंद्रोपिकृतांजलिः॥५९॥इंद्राद्याश्चसुरासर्वेकृतांजलिपुराः सदा कुर्वंति

सेचामेतस्मैकंपमाननाननाः॥६०॥सर्वभाग्यसमेतोपिनिसृष्टलक्ष्मीप्रियः चकारायमतिश्री
साभस्मोरुद्राक्षधारणं॥६१॥भस्मिन्येवानिशंशप्यामयंग्रसहमादराज् करोतिसुखशय्योपिस
र्वदाशिवचिंतकः॥६२॥शिवेतिनामलंजपस्यमहर्निशं नत्यसयंशिवस्याग्रेचित्रनृत्यविशार
दः॥६३॥नित्यंराजतलिंगानांसार्द्धकोटित्रयंमुदा ददातिशिवभक्तेसदाक्षीणमयद्विजः॥६४॥दि
व्यमणिमयंलिंगमेकमस्याभवत्पुरा तस्मिन्नसतिदेवेशः शिवोगौरीमनोहरः॥६५॥अयंशिवेक
शरणोविघ्नसामपिसर्वथा कदाचिदपिगर्वेणगणपत्वेवनध्रुवं॥६६॥अनेनेतादृशीपूजाशंक
रस्यकृतायया शिवान्यंदेवाः शक्तेकर्तुंयत्नसवत्सदा॥६७॥द्विजउवाच इदृशेनशकुतंस्यरूपेत्रा
तंकथंवद सर्वज्ञोसियतोब्रह्मन्भवान्शंकरपूजकः॥६८॥ब्रह्मोवाच अनेनकाशीयात्रार्थमु
द्युक्तपर्वमादरात् श्रुंताश्चकाशीयात्रायांनियमाः श्रुतिचोदिताः॥६९॥श्रुत्वान्नियमान्कर्तुमदृ
क्षःशोककर्शितः रुरोदविधिवत्काशीप्रायानेतिमुहुर्मुहुः॥७०॥नियमेनविनानेयंकाशीयात्राफ

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

लप्रदा नियमाचरणांकार्त्तुमन्यैर्नैवशाक्यते॥७१॥धर्मोहिनियमभ्रंशात्सर्वोनक्षोभविष्यति धर्मनाशेन
रौरिक्षोभविष्यत्येवसर्वथा॥७२॥तपःक्षेत्राकृतंपूर्वंमयायद्बुद्धधामुदा तत्सर्वंनियमभ्रंशात्क्षरो
नैवविनश्यति॥७३॥नमानुषेणदेहेनकाशीयात्रामयाततः कर्त्तव्यःनियमोचारुदक्षेणात्रनसरा
यः॥७४॥काशीप्राप्तिर्मनोद्वैश्याकाश्यामरणांततः तच्चस्वविहितेनैवं स्थितस्यमे॥७५॥धर्मोक्त
विहिताःशास्त्रेमनुष्याणांनपक्षिणां ततःपक्षितनुंबध्वाकाश्यांसक्षेत्रनुततः॥७६॥काश्यांमरणमात्रे
णमत्संप्रदायशंकरः शेवंपंचाक्षरंदत्वामोक्षंदास्यससंशयं॥७७॥इतिसम्यग्विचार्यायंत्यक्त्वापूर्व
तनुंततः अत्रैवशकुनिंजातोयोगमार्गविचक्षणः॥७८॥इदानींमरणासन्नःप्राणान्मुंचंस्वयंखगः सा
पुज्यरूपमोक्षश्चभविष्यतिशिवेछया॥७९॥फलितानितपांस्यस्यदानान्यद्भूतानिच काश्यामरणा
पन्नःशांकरोयंयतोमुदा॥८०॥धर्मःफलोन्मखाःसर्वेपूर्वंपूर्वंभवार्जिताःकाश्यांमरणमापन्नंयतोनै
नाघमुक्तिदं॥८१॥सर्वेमनोरथाःपूर्णाःकाश्यामरणमात्रतः पापलेशविहीनोयंधन्यःशंकरसंमतः

॥८२॥इदंमरणंकाश्यांदुर्लभंमुक्तिसाधनं धनंतधर्मसंघानांगरिपाकोयमद्भुतः॥८३॥ध
न्यानांमरणंकाश्यामेवमेववहिजायते शिवार्थंकृताधर्माणांशैवानांमोक्षदायकं॥८४॥एवमुक्त्वाद्वि
जंबुल्लातत्वायप्रुपतीश्वरं कालभैरवपूजार्थंययौबुल्लातपःपरं॥८५॥ततःसमरणाद्प्राप्तस्तस्मैपंचा
क्षरोमया दत्तस्ततःसमोक्षंचप्राप्यदेवर्षिदुर्लभं॥८६॥पुरापशुपतीशस्यकुंडेस्नानार्थमुत्तमे युवा
शैववरःकन्यकाः॥८८॥ततस्तमतिवेगेननिन्युःशैष्यालयंचताः तंदृष्ट्वासहसोत्थायशैवोनत्वाकृ
तांजलिः॥८९॥नानामणिगणाकीर्णमदुसिंहासनेप्रभे उपवेश्यततश्चक्रेपूजांतस्मैपथाविधि॥९०॥ततःप्रसन्नवदनशैववीक्ष्यस्थिरासने उवाचवचनंचारुशैवोनत्वापुनःपुनः॥९१॥कुतःस
मागतंश्रीमन्देवः कःपूज्यतेत्वयासर्वदेवोत्तमः कोवातंसर्वंवदसादरं॥९२॥शैवउवाचे काशीति
नगरीकाचित्सर्ववेदेषुविश्रुता नागलोकोपरिस्थाताक्षेत्रैकाशिवात्मिका॥९३॥साकाशी
सर्वदेवैश्चपूजितासादरंसदा साचानंततपोधर्मफलप्राप्याहिदुर्लभा॥९४॥ततःसमागतं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नित्यंमयासंपूज्यतेशिवः पन्नवेदाविजानंतिसशिवःस्मर्यतेसदा॥९५॥यस्यांतंनविदुर्वेदाब्रह्मवि
ष्ण्वादयःसुराःतस्यैवशंकरस्याद्यलिंगंसंपूज्यतेमया॥९६॥पद्मिंगपूजनंनित्यंसर्ववेदविशि
तं पन्नोक्षदमनायासात्तदेवक्रियतेमया॥९७॥शिवोस्माकुलजैःसर्वैराबालैःपूज्यतेसदा शि
वपूजांविहायोद्धुपीयतेनकदाचना॥९८॥नित्यमस्मत्कुलस्त्रीणांव्रतंहिशिवपूजनां॥शिवनामानिगा
यंतिकलकुंभाःस्त्रियदा॥९९॥बालाःक्रीडनःकालेपिलिंगंमन्मथमुत्तमं कृत्वाबिल्वदलैःसुद्धं
पूजांकुर्वंतिसादरं॥४००॥लिंगमनोहरंदृष्ट्वाप्रणमंतिस्त्रवंतिच नृत्यंतिबहुधाबालाःशंभो
शिवेतिच॥१॥नाहंभोक्ताशिवोभोक्ताशिवोन्नमितिबालकाःकुर्वंतिभोजनंसुद्धंव्रतिथ्रासे
पिसर्वदा॥२॥शिवायानर्पितंभोज्यंभुज्यतेनदाचनः शिवायानर्पितंनव्यंवस्त्रंनपरिधीयते॥३॥
शिवायानर्पितंदिव्यंचंदनंपुष्पमेवच नैवास्मद्पभोगार्थंक्रियतेस्मकुलोद्भवैः॥४॥ऊद्भूलनंत्रि
पुंड्रंचधारुद्राक्षधारणं सर्वपापहरंनित्यंक्रियतेस्मकुलोद्भवैः॥५॥शैवमंत्रविहायान्यो

श्रीरामः
७८

मंत्रेनैवहिज्यप्पते सर्वैरस्मत्कुलोत्पन्नैःशिवशास्त्रपरायणैःशिवाचारैःशिवनो
स्मान्यनामापरंस्मृतेनकदाचना॥८॥सर्वेप्यस्मत्कुलोत्पन्नाशिवनामैकजीवनाःशिवमामं
कृताधन्याःशिवैकशरणासदा॥९॥शिवोऽस्माकंधनंबंधुःशिवोऽस्माकंप्रभुःप्रभुःपिता शि
वोऽस्माकंहितोमाताशिवोऽस्माकंहिजीवनं॥१०॥पुराहिमालयेविघ्नंतपोनिश्चक्रुरुत्तमाः प्रा
प्यवाचचतुरोवाक्यंवाक्यविशारदः॥११॥सर्ववेदेषुविख्यातंशिवलिंगार्चमेहरेत्पद्मिंगमनघं
भव्यंनिर्विकारंनिरंजनं॥१२॥लिंगार्चनस्यमद्धात्म्यमेयंनिगमैरपि नज्ञातंसर्वथासम्यगितिज्ञातं
नयाध्रुवं॥१३॥शिवःकेनस्वरूपेणपूजितोमुक्तिदायकः शिवमूर्तिःकथंध्येयाशिवस्यकात्तिस
न्निधिः॥१४॥त्वयापिलिंगमहात्म्यंयज्ज्ञातंजनार्दन तन्मयाचस्त्वविज्ञायस्यमुगादारपूर्वकं॥१५॥
विष्णुरुवाच नमयाशिवलिंगस्यमहात्म्यंज्ञायतेविधे परंवेदविहितंक्रियतेलिंगपूजनं॥१६॥
यन्नवेदैरपिज्ञातंलिंगमाहात्म्यमद्भुतं तन्मयामादृशैर्वान्यैःकथंज्ञेयंभविष्यति॥१७॥अशो

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वलिंगमाहात्म्यंज्ञानुमेवसदाम्यहं क्रियतेत्रतयोघारंशिवमुद्दिश्यसादरं॥१८॥पंचाग्निमध्येवस
तस्तपोनिष्ठस्यसंततं वह्निकोटियुगाज्ञातामम शेवव्रतयोघारंशिवमुद्दिश्यसादरं॥१८॥पंचाग्नि
मध्येवसतस्तपोनिष्ठस्यसंततं इदंगंकिकर्त्तव्यमतःपरं तं वह्निकोटियुगाज्ञातामम शेवव्रतस्यहि॥१९॥
इदानीमपिदेवेशः शंभुर्मेनप्रसीदति जीर्णमेतदभद्रंगंकिकर्त्तव्यमतःपरं॥२०॥शिवप्रसादपो
वेनतपोनिधोजितेंद्रियः निराहारोसततमंत्रैवनिसाम्यहं॥२१॥त्वयाप्यत्रतपश्चर्याकर्त्तव्या
सादरंसदा शिवमुद्दिश्यविप्रेश मत्प्रसादंमहेशितः॥२२॥अस्यालिंगतलस्यमोक्षोनभ
वंतिध्रुवं ततःकुरुष्वयत्नेनतपोघोरंनरंमदा॥२३॥इत्युक्तोविष्णुनाब्रह्मातदाःपंचाग्निम
ध्यगः त्रिकोटियुगपर्यंचकारोग्रतपोमुदा॥२४॥तदातत्तपसाक्षुब्धाःसर्वेभूताःसुरास्तथा
चकंपेभस्मिरखिलासशैलवनकानना॥२५॥ततोनीरेषुबुबुदेवकल्पेषुशंकरः आविरा
सीद्विंगरूपीतयोर्मध्येतदाशिवः॥२६॥तंद्विंगमनलप्रख्यमनाद्यंतंविधिहरिःदृष्ट्वाभवतुःश्री

घ्रंतत्रेजोनिहतप्रभो॥२७॥ज्वलद्वहिगणारताद्विंगप्रभयादिशः प्रदीपिताः प्रभासेवजगद्वा
प्यस्थितातदा॥२८॥विधिरुवाचैवंविलुंप्रतिहतप्रभं कंपमानःस्वयंधैर्यान्मामैवंरितिसादरं
॥२९॥ज्योतिःस्वरूपममलंशिवलिंगमिदंशुभं प्रलयानलसंकाशंदृष्टमद्यश्रुभावह॥३०॥आ
विरासीत्कथंलिंगमेतन्मूलंतन्मूलंकुवर्त्तते काग्रभागोस्यविमलः संपूज्यःसर्वसाधनैः॥३१॥
मूलाग्रभागोलिंगस्यदृष्टव्यावातियात्ततः तद्दर्शनेनमोक्षोपिकरस्योघमविष्यति॥३२॥लिं
गमूलंविदित्वैवशीघ्रमायाहिमाधव मयालिंगाग्रभागोपिदृष्टेवागम्यतेध्रुवं॥३३॥सुत्का
हंसरूपेणायायाधर्वंविधिस्तदा विष्णुर्वराहवपुधापातालमगमत्ततः विदार्यसप्तपातालां
नवराहवपुषाहरिः ययौतीक्ष्णगदंधृत्वाभावायुवेगमुपाश्रितः॥३५॥ततोददर्शविपुलंलो
काधारमवास्थितम् कूर्मंजलमयेलोकेदृष्ट्वाचमनाकुलं॥३६॥तमप्यतीत्यसहसाप्रवि
श्यचमहाजलं सहस्रयुगपर्यंतंचचारजलमंडले॥३७॥ततःश्रांतःक्वचिद्विष्णुःकिंचित्का

Indira Gandhi National Centre for the Arts

लंजलेस्थितः पुनर्बभ्रामबहुकालंजलेबली॥३८॥तस्मिंगमूलममलमदृष्ट्वैवततोहरिः चिरकाले
नसंप्राप्यभ्रवंभग्नमनोरथः तदाविधिरपिश्रांतोबभूवकालमनाकुलः सदासर्वोर्ध्वलोकेषुत
स्मिंगाग्रमदृक्षया॥४०॥लिंगाग्रभागममलमदृष्ट्वाश्रांतविग्रहः खिन्नवितोमुचंप्रायश्चिन्न
वीर्यइवोरगः॥४१॥ततोब्रह्मात्मकंरूपंसमास्थायशिवंमुहुः प्रणम्यबहुधाचक्रेस्तोत्रमेतदथो
पहं॥४२॥ब्रह्मोवाच नमस्तेदेवदेवदेवायनमस्तेनंतमूर्तये नमोलोकैकनाथायनमस्तेस
र्वसाक्षिणे॥४३॥नमस्तेनिर्विकारायनमस्तेनिर्विकारायनमस्ते[redacted]नंतचक्षुषे
नमस्तेनंतहस्तायनमस्तेनंतरूपिणे॥४४॥नमस्तेलिंगरूपायनमस्तेसगुणाय्रभो नेम
स्तेजगदाधारनमस्तेविश्वभावने॥४५॥नमस्तेपरमात्मने नमस्तेलिंगरूपायनमस्तेविज्व
रानघ॥४७॥नमोवेदांतवेद्यायनमस्तेवेदरूपिणे नमस्तेज्ञानरूपायनमस्तेज्ञानदायक
॥४८॥नमस्तेनिः[redacted]रूपंचायनिरीहायनमोस्तुते निर्द्वंद्वायनमस्तेस्तुनिर्मलाया

स्तुतेनमः॥४९॥निरवद्यनमस्तेस्तुनिरामयनमोस्तुते निष्कलंकनमस्तेस्तुव्यापकाय
नमोस्तुते॥५०॥नमस्तेपंचरूपायपंचाकर्त्रेनमोस्तुते नमस्तेभूरिरूपायनमस्तेशर्मदायते॥५१॥
नमोहिरण्यहस्तायसेनान्येतेनमोनमः नमस्तेपंचरूपायपंचाकर्त्रेनमोस्तुते नमस्तेभूरिरू
पायनमस्तेशर्मदायते॥५१॥नमोहिरण्यहस्तायसेनान्येतेनमोनमः नमोदिक्पतयेऽभ्रवक्षा
णांपतयेनमः॥५३॥नमःसस्पिंजरायाद्यनमस्तेस्तुविधीमते नमः॥पथीनांपतयेबभ्रुशायनमो
स्तुते॥५३॥विव्याधिनेनमोन्नानांपतयेतेनमोनमः नमस्तेहरिकेशायनमोभव्योपवीतिने॥५४॥
पुष्टानांपतयेऽभ्यंनमस्तेपुष्टिदापते जगतांपतयेनित्यंनमोरुद्रायतेनमः॥५५॥परातताविनेनि
त्यंनमस्तेग्रहरूपिणे क्षेत्राणांपतयेनित्यंनमःसस्पतयेनमः॥५६॥नमोहंत्यायदाघ्न्यायविश्वरु
पायतेनमः वनानांपतयेनित्यंरोहितायनमोस्तुते॥५७॥नमस्थपतयेनित्यंवक्षाणांपतयेनमः
नमस्तेमंत्रिणेनित्यंवाणिजायनमोस्तुते॥५८॥कक्षाणांपतयेनित्यंनमस्तेस्तुभुवंतये ते

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वारिवस्कृतायेशनमस्तेवारिरूपिणे॥५९॥ॐसैर्घोषायवीरायनित्यंक्रंदयतेनमः पतीनांपतयेनि
त्यंक्रुत्स्नवीतापतेनमः॥६०॥नमस्तेधावतेनित्यंपशूनांपतयेनमः नमस्तेसेहमानायमानानी
तायेतेनमः॥६१॥नमोहरायव्याधिनीनांपतयेज्ञानचक्षुषे नमस्तेककुभायशकामरूपायतेनमः
॥६२॥निषंगिणेनमस्तेस्कन्दिनेवृधिमतेनमः नमस्तेतस्करायाघ्नतेपतयेनीतिदायिने॥६३॥नमस्ते
वंचतेनित्यंनमस्तेवंचतेनित्यंनमस्तेपरिवंचते स्तायूनांश्रयेनित्यंनमस्तेस्तुनिचेरवे॥६४॥न
मःपरिचरायेशपराशरेनमोस्तुते अरण्यानांपतयेनमोविश्वास्यकापते॥६५॥मृद्धतांपतये
नित्यंनमस्तेपायनाशक वृक्षतानांचपतयेनीलोल्मीषायतेनमः॥६६॥नमोगिरिचरायेशगि
रिवर्यशियांपते कुलुंचानांचपतयेनमस्तेसिंहरूपिणे॥६७॥नमोविचित्रवेषायवेदवेटकृते
नमःवेदमार्गायदुर्गायनमस्तेपाशधारिणे॥६८॥नमःपरश्वहस्तायनमस्तेशूलधारिणे
नमस्तेमृगहस्तायनमस्तेमृगरूपिणे॥६९॥नमोभवायरुद्रायनमःसर्वायसर्वदा पशुपा

श्रीराम
८१

राहरायेशनमःपशुपतीरातो॥७०॥नमोग्रायनमोनित्यं भीमायभयदायते अग्रेवधायभू
तायनमोदूरेवधायते॥७१॥हंत्रेहनीयसेनित्यंनमस्तारायेशेनमः नमस्तेशंभवेनित्यंनमस्ते
स्कन्दयोभवे॥७२॥शंकरायनमस्तेस्कन्दसर्वज्ञायनमोस्तुते नमोमयस्करायेशनमोमेशा
यतेसदा॥७३॥नमःशिवायदेवायनमःशिवतरायते नमस्तरस्विनेरौद्रआतार्यायचतेनमः॥
७४॥नमस्तीर्थायपादूल्यायनमःपार्यायतेनमः नमोवार्यायदेवायनमःप्रतरायायते
॥७५॥आलाघायनमस्तेस्कन्दनमःशष्प्यायतेमडं नमःफेन्यायदेवायसिकत्यायचतेन
मः॥७६॥प्रवाह्यायनमस्तेस्कूइरायायनमोस्तुतेनमोगोष्ठ्यायतेसतेसदा॥७८॥नमोगुल्या
तल्प्यायगेल्यायनमोस्तुतेकव्यायगह्वरेष्ठायहृद्यायतेनमः॥७९॥निवेश्यायथ्यायनमोनि
संध्यायेसभ्यायतेनमः रजस्यायनमोनित्यंशुष्यायचनमोस्तुते॥८०॥हरित्यायनमोस
देवमोप्यायतेसदा ऊलप्यायनमस्तेस्कन्दनमऊर्म्यायतेनघा॥८१॥नमःसूम्यायपरायायप

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

र्णाशघातनेनमः नमोपगुरमाणा यनमस्तेभिघ्रतेसदा॥८३॥नमआखिदतेनित्यंनमः प्रक्षिखदतेसदा नमोविश्वरूपायप्रुणातीतायतेनमः॥८३॥नीलग्रीवायनित्यायशितिकंठायतेनमःक्षपर्दकेशायतेनित्यंसहस्त्राक्षायतेनमः॥८४॥नमस्तेघोरहूयायनमस्तेशतधन्वने गिरिशानमस्तेस्तुशिपिविष्टायनमः॥८५॥नीडुघादेवायस्रुवायप्रथमायतेनमः नमोकूस्वायदेवायवनायनमोनमः॥८६॥नमोन्नियायस्रुवायप्रथमायनमोनमः आशवेतेनमोनित्यमजरायचतेनमः॥८८॥शीघ्रियायनमोनिरंशीभ्यायमहतेनमः नमऊर्म्यायनव्यायांवस्वन्यायनमोनमः॥८९॥स्त्रोतस्यायचमोनित्यंद्वीप्यायचनमोनमः नमोज्येष्ठायकनिष्ठायचतेनमः॥९०॥पूर्वज्यायनमस्तेस्तुनमस्तेपरजायच मध्यमायनमस्तेस्तुकूक्षांडायचतेनमः॥९१॥नमःपरतापायेशतारायसकलात्मने जघन्यायनमस्तेस्तुबुध्रियायनमोनमः॥९२॥सोभ्यायप्रतिसर्यायनमोयाम्यायतेनमः नमःक्षेम्यायक्षेमकर्यायनमोनमः॥९३॥पूर्वजायनमस्तेस्तुनमस्तेपरजायच म

ध्यमायनमस्तेस्तुकूक्षांडायचतेनमः॥९३॥श्लोकायचावसान्यायनमोमंगलरूपिणे नमोवन्यायकक्ष्यायश्रव्यायवनमोनमःप्रतिश्रव्यायश्रोतायरारण्यायनमोनमःसदाश्रुवेणायनमस्त्वापुरथायच॥९६॥नमःश्रूरस्वरूपायक्षेत्रेवभद्रायिणे नमोस्तुवर्मिणोऽभ्यंनमोनित्यंवरूथिने॥९७॥विल्मिनेतोनमोनित्यंनमःकक्षिनेसदा श्रुतायश्रुतसेनायदुंदुभ्यायचतेनमः॥९८॥नमस्तेआहनन्यायधृष्णवेप्रमृशायच नीक्ष्णेशविनमस्तुभ्यंनमआशुधिनेसदा॥९९॥नमोगिरिवेविश्वहंत्रेस्वापुधायस्तुधन्वने नमस्तुल्यापपथ्यायांयनमःस्तुघ्यायतेनमःसरस्यायनमोनिस्यंनमोनाघापतेसदावेशंतापनमस्तुभ्यंमग्रगरणायनमः॥५००॥नमोस्त्वानेपरूपायनेमःकूप्यायतेसदा नमोवर्ष्यायवर्ष्यायवर्ष्यापामतरूपिणे॥१॥नमोवेघायभीमायविद्युत्यायनमोनमःईध्रियायनमस्तेस्तुआतप्यायनमः॥२॥नमोवात्यापरेप्यायवास्तव्यायनमःवास्तुपायनमःह्रीध्रियायनमस्तेस्तुआतप्यायतेस्तुनमःसावांयसर्वदा॥३॥न

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मश्चंद्रकिरीटायप्रियतायनमोस्तुतेनमोव्रह्मण्यदेवेशायनमोनमः॥४॥नमोविश्वैकनिलयनमोविश्वैकसंस्तुतनमोविश्वैकवंद्यायसर्वाधारायतेनमः॥५॥नमोनंतगुणोपेतसोमसूर्याग्निलोचनप्रभोनमस्त्रिपंचकश्रीमन्नक्षत्रनाथायतेनमः॥६॥नमोविश्वृतपापायमहादेवायतेनमः नमस्तेपार्वतीनाथनमस्तेत्रिपुरांतक नमस्तेकरुणासिंधोनमस्तेभक्तवत्सल नमस्त्रिकालाग्निकालायकालकालायते॥८॥नमस्तेकलरूपायनमस्तेवरदायकनमःसर्वज्ञनमश्रीमन्सदाशिवनमोस्तु॥९॥हिरण्यरूपाहिरण्यपाहिरण्यनिलयायच नमस्तेस्तुहिरण्यात्मन्हिरण्यपतयेनमः॥१०॥नमोभवायभिमायभर्गायभयदायते देवतासार्वभौमायशंभवेप्रभवेनमः॥११॥नत्वदन्योमहादेवलोकनाथोजगन्मयः नत्वदन्यःसुराराध्योनत्वदन्योजगत्प्रभुः॥१२॥नत्वदन्योवेदवेद्योनत्वदन्यःसुरेश्वरः नत्वदन्यःसदासेव्योनत्वदन्योजगत्पितात्वमेवभक्तसंरक्षणंत्वमेवममजीवनत्वमेवममाताऽसित्वमेवाहपितामम॥१३॥त्वमाराध्यतमःशंभोममदेवोत्तमप्रभो नत्व

दन्यदद्वंद्वमचंपाणिकृपानिधो॥१४॥नश्रुणोमिकथामन्यांशिवनामविवर्जितांशिवनामान्यनामानिनवदामिमहेश्वर॥१५॥शिवलिंगंविहायान्यंनपश्यामिचसादरंशिवलिंगंविहायान्यध्यातंचनकदाचन॥१६॥अपराधान्क्षमस्वेशमशंकरसर्वगस्वरूपंतवचिह्नातंशक्यमेवनसर्वथावेदैःसर्वैरपिश्रीमत्तवरूपंसदाशिव नज्ञातंतादृशंरूपंमयाज्ञेयंकथंप्रभोलिंगमूर्तंचमयाज्ञातंज्ञात्वाचगतमीश्वर अपराधंक्षमस्वाघतमादेविकापते अन्योपिमद्धतास्सर्वेक्षंतव्याःपरमेश्वरमेश्वरअपराधाःकृपासिंधोदीनवत्सलशंकर॥२०॥अज्ञातंयादृहिमांशंभोकरुणारसवारिधेमानमुचमहादेवपाहिसदाशिव इतिस्तुत्वामहादेवपुराम्यवऊर्ध्वविधिः।कृतांजलिपुमस्त्वानिवसन्नातकंधरः॥२२॥विष्णुरुवाच महेशानतावत्रिगुणाहितामेपविमलत्वंराकारापारामित्तगुणागणाकारनिर्वाचनिराधारोधारमेवरनिराकारपरमब्रह्मापराकाराकरपरनमोवेद्यशिवते॥१॥नमोवेदाद्यवाग्विलेजगद्धुपा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

दाननियतस्वतंत्रासमंतानवधानिजाकारविरतोनिवर्तंतेवाचःशिवमजरमप्राप्यमनसायतोशक्राः
स्तोतुंसकृदपिगुणातीताशिवते॥२॥त्वदन्यंवस्त्वेकंनहिभुविसमस्तंनभवतोविभिन्नंविश्वात्मन्नंच
पूरमस्तीशभवतः ध्रुवंमायातीतस्त्वमसिसततंनात्रविषयोनतेकृत्संकृत्संक्वचिदपिनमोवार्यशिव
ते॥३॥त्वयैवेमेलोकानिखिलममलंव्याप्यसततंथेवान्यज्ञोकेस्थितमनघदेवोत्तमविभोत्वयैवै
तत्सृजगदखिलमीशानभगवन्विलासीयंकश्चित्तवशिवंचमोमेघ्याशिवते॥४॥जगत्सृ
ष्टंपूर्वंयदभवदुमाकांतसततंतवपालीलामात्रात्तदपिसकलंरक्षितमभूत्तदेवाग्रेमालघ्र
कटनयनोग्न्यभ्दतकणैर्जगद्ध्वास्थास्यस्जहरमोवेघशिवते॥५॥विभूतीनामंतोभवन
भवतोभूतिविलसन्निजावारश्रीमन्नतवगुणास्तोमाप्यवगता अतघाट्यायंत्वयिसकलवेदा
श्चचकिताभवत्पेवासोमप्रकृतिसनमोवर्ध्यशिवते॥६॥विराड्रूपंयत्तेसकलनिगमागोचरमि
त्तदेनेदंरूपंभवतिकिनिदंभिन्नमथवानजानेदेवेशत्रिनयनस्तुरारा ध्यचरणौ नमोकारो

येदस्त्वमसिहिमोथोघोरशिवते॥७॥यदंतंस्तस्वज्ञामुनिवरगणारूपमनवेदंसंचिंस्त्वम
नासिसगरहिताःययुर्दिव्यानंदंतदिदमथवाकिन्नुनतथाकिमेतज्जानेहशरणानमःशर्वशि
वते॥८॥ययाशक्तयासृष्ट्वाजगदथचसंरक्ष्यवकुधाततः सांद्रेतान्नवसतितदाधारमथवाइ
दंतेकिंरूपंनिरुपमनजानेहरविभोनिसर्गःकोवातेतमपिदिनमोभव्याशिवते॥९॥तवानंता
न्याकुःश्रुचियरमरुपाणिनिगमास्तदंतर्भूतंसासदसदनिरुक्तंखिदमपि निरुक्तंछंदोभि
र्निलयनमिदंचानिलपनंनविज्ञातंज्ञातंसकृदपिनमोज्येष्ठशिवते॥१०॥तवाभूतंसर्वंऋ
तमपिचसत्यंऋतमभूदृतत्यंसत्यंऋतेनुभयथारूपसकलंपतःसत्यंसत्यंसममपिसत्यं
तवविभोऋतंसत्यंसत्यंऋतमपिनमोरुद्रशिवते॥११॥तवामेयंयदपिनवमेयंविरचितंतवामेया
मेयंरचितमपिमेयंविरचितुंनमेयंमेयंचेन्नखलुपरमेयंपरमयंनमोयंनामेयंवरमपिनमोदे
वशिवते॥१२॥तवीहारंविदितमपिहारंविहरसेनवाहारंपहारंपहारंपहारीहरसिहरहारंनहु

Indira Gandhi National Centre for the Arts

रसि नवाहाराहारंपरतरविहारंपरतरंपरंपारंनानेनहिवल्लनमोविश्वशिवते॥१३॥यदेतत्तत्वं
तेसकलमपितत्वेनाविदितंनततत्वंविदितत्वेनाविदितंनचैततत्वंचोन्तियतनापितत्वंकिमुभवन्न
सेततत्वंतदपिचनमोवेधशिवते॥१४॥इदंरुपंरुपसदसदमलरूपमितिचेन्नजानेरुपांतरत
मपिभिन्नंपरतरंयतोनान्यद्रुपंनिरंतमपिवेदैर्निगदितंनजानेसर्वांतर्न्कचिदपिनमोनंताशिव
ते॥१५॥महद्भूतंभूतंयदपिचनभूततत्वविभोसदाभूतंभूतंकिमनुभवतोभूतविषयैः यदी
भूतंभूतंभवतिचनभूचभवतः प्रभाभूतंभूतंभवतिहिनमोयधशिवते॥१६॥वशीभूतास्तत
मपिभूतात्मकतयाबतेभूताभूतास्तवपदपिभूताविभूतयायतोभूताभूतास्तंकमनुहिभूतात्म
कतयानवाभूताः क्वचिदतेभूतास्तवयदपिभूताविभूतयायतोभूताभूतास्तवतनुहिभूतात्मक
तयानवाभूताभूताः क्वचिदपिनमोभूतशिवते॥१७॥नतेमायामापास्तेतमपिमायासतया
ध्रुवंमायामायालपिवरनमायामयमयी यदामायामायालपिनखलुमायामयतयानमा

पावापरमियमतत्तशिवनमः॥१८॥यदंतःसंवेद्यंविदितमपिवेदैर्नविदितंनवेद्यंत्रैन्नियतमपिवेद्यंन
विदितंतदवेदंवेद्यंविदितमपिवेदांतनिकरैःकरावेद्यंवेद्यंजिनमितिनमोतमपिवेदैर्नविदितंवेद्यंत्रैन्नि
यतमपिवेद्यंनविदितंतदवेदंवेद्यंविदितमपिवेदांतनिकरैःकरावेद्यंवेद्यंजिनमितिनमोमयेशिवते
॥१९॥शिवंशेवंभावंशिवमपिशिवाकारमशिवंनसस्पेशेवंतच्छिवमितिशिवंशेवमनिशंशिवंशांत
मत्वाशिवपरमतत्वंशिवमयंनजानेतत्तत्वंशिवमितिनमोवेधशिवते॥२०॥पदज्ञात्वातत्वंसवलम
पिमपिसंसारपतितंजगज्जन्मावर्तिवहतिसततंदुःखनिलयं पदेतज्ञात्वैवावहतिचनिष्ट
तिंपरतरंनजानेतत्तत्वंपरमितिनमोरेरम्यशिवते॥२१॥तदेवंपदद्वंनिगमविषयंमंगलकरंनदृष्टंकेना
पिध्रुवमितिविज्ञानेशिवविभो ततश्चित्तेशंभोनहिमनवेवादोघविकृतिःप्रयत्नालभ्येस्मिन्कि
मपिनमः पूर्णाशिवते॥२२॥तवाकल्पंस्रष्टुंदधरमचक्षुःश्रुतिपरंतदेवापादस्पन्दयनयदवी
नात्रतन्द्रते कदाचिद्वास्फुरतुरुकृपयाचेतशितवस्फुरद्रूपंभव्यंभवहरनमोनाघशिवते॥२३॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

त्वमिंदुर्भान्वस्त्वंऽऽतभुगसिवायुश्चसलिलंत्वमेवाकाशोसिक्षितिरसितथात्मासिभगवन् ततः
सर्वावारस्त्वमसिभवतोभिन्नमणवान्ततस्त्वंसारंतनो त्रिनयननमोनंतशिवते॥२४॥विधुंध
न्वेनिधंशिरसिमदुकंठेपिगरलंनवंनागाहारंभसितसमलंभास्वरतनौकरेशूलभालज्वलनम
निशांतरुकमितितेनतत्वंजानेहभवहरनमःरूप्यशिवते॥२५॥तवापांगक्रीडायदिभवतिभव्यः
प्रभकरःकरालिकास्मिंश्चिच्छ्वघातरनरेपिभवति सएवेतस्त्रोकान्विरचयतुमल्पोपिसमहान्कृपा
धारोपत्तेस्फुरवरनमोनंतशिवते॥२६॥भवंतंदवेशंशिवमितरगीर्वाणसदृशंत्रमादाधःक
श्चिघादिवदतिचित्तेमन्यते सदुःखलंध्यातेनरकमपियाति ध्रुवामिदंध्रुवंदेवाराध्यामितगुणा
नमोनंतशिवते॥२७॥त्रदोषेरतीचेमदुलतरसिंहासनवरेभवानीसारूढाममहृदपिसंवीक्ष्य
भवताक्षतंसम्यक्कनाट्यंप्रार्थनमपिवदोपिवदतित्रभावःकोवायंतवहरनमोहोप्यशिवते॥२८॥
श्मशानेसंचारस्तवकिलननटनापिगमनंयतोविश्वव्याप्यखिलमपिसदातिष्ठतिभवान विभु

निसंशुद्धंशिवमदृतंव्यापकमितिश्रुतिःसाक्षाद्यत्किंस्वयमपिनमःस्पष्टशिवते॥२९॥धनु
र्मेरुःशेषोधनुवरगुणोयानभवनिस्तवेनेंदुश्चक्रेनिगमनिकरावाजिनिकराःपरोलंक्ष्मंयंताविधु
रिधुरहंचेतिनिगमःकिमेवंत्वप्येषोनिगदतिनमःप्रणपशिवते॥३०॥मडंसत्वोपेतंभवनधयुक्तश्च
रजसानमोयुक्तंप्रभुंहरमपिशिवंनिष्कलमितिवदन्येषोवेदस्त्वंनसितदुयास्पष्टंसदं त्वमो
कांराकारोध्रुवमितिनमोनंतशिवते॥३१॥जगत्सृष्टिंवोधंत्रजतिभवतोनिर्गतमपित्रदृष्टि
व्यापारंपुनरपिसृष्टिंचसकलं त्वदन्यंत्वत्रेप्सुंत्रजतिशरणेतिनिगमोवदत्यद्धासर्व
शिवइतिनमःस्पष्टशिवते॥३२॥त्वमेकोलोकानामधिपतिरुमानाथजगतांशरण्यःप्राप्तस्त्व
ज्जलनिधिरिवांनतपसांत्वदन्योनिर्वाणान्वितरतिनिर्वाणपतिरप्यतःसर्वोत्कृष्टस्त्वमसिहिन
मोवीर्यशिवते॥३३॥तवैश्वांशोभान्वस्तपतिविधुरप्येषपवनोवह्नीयेषोवन्हिर्ज्वलतिसलिलं
चत्रवहति त्वयोज्ञाकारिवंसकसकलस्त्रवर्गस्यसततंत्वमेकःस्रातंत्र्यंवहसिहिनमोनंत

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शिवते॥३४॥स्वतंत्रोयंसोमःसकलभुवनैकप्रभुरयंनियंतादेवानामयमिहमियंतास्पनयरःशि
वःशुद्धोमायारहितइतिवेदोपिवदतिस्वयंतामाप्त्वास्पभवहरनमोरथ्यशिवते॥३५॥नमोरुद्रा
नंतामरवरवरनमःशंकरधिमोनमोगोरीनाथत्रिनयनशरण्यांघ्रिकमलनमःसर्वश्रीम
न्ननघमहदैश्वर्यनिलयस्मरारेपापारीनन्यजयनमःसेव्यशिवते॥३६॥महादेवास्मेयानघ
गुणागणाग्रामसतांतंनमोभ्योभ्यःपुनरपिननमोपुनरपिपुरारातिनरशंभोपुनरपिनमस्तेशि
वविभोनमोभ्योभ्योशिवशिवनमोनंतशिवते॥३७॥कदाचिद्रूपंतेनिखिलमियत्तद्विधि
कणिकाःकदाचिन्नक्षत्राणयपिसिकतालेशाःकुशलिना।अनंतैराकल्पंशिवगुणगणाश्चा
रुरसनैर्नशक्यंतेनिन्नंगणपिडमुखित्वाप्तिततं॥३८॥मयाविज्ञायेशानिशमपिकृतायेतुमनु
सासकामेनामेयाःसततमपराधावहुविधाःतयेवक्षंतव्याःक्वचिदपिशरीरेणवचसाकृतानेन
तेनूनंशिवशिवकृपासागरविभो॥३९॥प्रमादाद्येकेविदितनमपरातविधिहताःकृताः

सर्वेतेपिप्रशममुपयांतुस्फुटतरं शिवश्रीमन्नशंभोशिवशिवशिवमहेशेतिचपदं
चिच्छिंगामारेशिवहरवसामिस्थिरतरं॥४०॥इतिस्तुत्वाशिवंपित्रोःप्रणम्यचमुहुर्मुहुः
निर्विन्नंरणान्यवसत्तत्रकृतांजलिपुटःस्थिरः॥४१॥तदाशिवरूपमादायोवाचसर्वगःभी
षयन्नखिलान्भूतान्घनगंभीरयागिरामहोपरूपममलंकथंज्ञेयंभवादृशैःपन्नंवेदेव
पिज्ञातमित्यूक्तातर्धेशिवः।ततःपुनर्विधिस्तुसमारभेविघ्नश्चशिवतत्वज्ञानार्थमपिय
त्नतः॥४६॥नादृशंशिवमेवाघंपूजापिलावसाम्यहंनान्योममाचोदेवेषुविनाशंभुंसनातनं॥४७
लयापिशांकरंलिंगंपूजनीयंप्रयत्नतः विहायेवान्यदेवानांपूजनंशेषसर्वदाइष्टंशै
ववर्यंतंसंपूज्यभुक्तगाधिपः काशीवासनमेवसहपूजापुरःसरंशिवःपाशुपतावारःपुनःपतीश्व
रंदृष्ट्वासंतोषमापन्नतत्रैवोवाससादरं॥७०॥एतन्मेपापशुपतीश्वरसन्निधानवासस्यसम्प
गमलेफलमुक्तमघ॥७॥सेयंकथासकलपापवनाग्निरूपाश्रवासुखधारसमयीशिवभक्तवर्ये

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥५५१॥ इतिश्रीशिवरहस्येशिवगौरीसंवादेका०रेपप्रभुपत्नीश्वरेतिहासकथनंनामदशमोध्यायः॥१०॥शि
वउवाच ॐकारंनामविमलंक्षेत्रंकाश्यांवरानने सर्वपापक्षयंकरंतिष्ठेत्तेकंप्रभद्रदं॥१॥तत्रबिल्ववं
नंरम्यंनिसंनवदलान्वितं नक्षत्रलोदिशाखाग्रंघनछायमभिष्ठितं॥२॥तस्मिन्बिल्ववनेरम्येक्रीडा
र्थंगम्यतेमयाकिंचित्कालंविहृत्यहंवसामीप्रसहशिवे॥३॥विद्यमानमपित्रीसाकदाचित्सवनोमहा
नसमागतस्तातस्तेनकंपितातवोमशं कंपितन्यपतभ्दूमोविल्वशाखाप्रमुत्तमं नवारुणादलाक्रो
तंवित्तस्तिमितमविकेतद्दृष्ट्वातमपारमुंतदाप्रभृतिसर्वदातद्बिल्ववनरक्षार्थंयक्षःसंस्थापितोमया
वेदामूर्तिधरास्तत्रनवबिल्वदलैःशुभैः ॐकाररूपिणंनित्यमामेवाभ्यर्चयंतिच शिवतत्वमविज्ञाय
तज्ज्ञानार्थंमुनीश्वराःवेदाश्चसततंतयःकुर्वंविसाष्टांग॥८॥तत्रपंचाग्निनिरतानिरतानिराहाराजितेंद्रि
याः तपोघोरतरंकृत्वातिष्ठंतिविमलाशयः एकपादेनसंस्थाप्यप्रज्वलंतंहुताशनं चकारविस्तर
त्रैवतपोघोरतरंपुराब्रह्मणापितपस्तप्तंमहद्घोरतरंमदाइंद्रादिभिर्लोकपालैतपस्तप्तानिहैवहि

अनेश्चकविभिःशुद्धैर्मुनिभिर्ब्रह्मवादिभिः तपस्तप्तंपुरानित्यमत्रैवोंकारसन्निधौ सापमो
कारनाथस्यदर्शनंपापनाशकं कर्त्तव्यंनियतंयत्नात्सज्जाकार्यानिरंतरं प्रातिष्ठुल्लाचउदंश्यांपू
जाकार्याविशेषतः तत्रीत्यर्थंमहाश्रेष्ठाभोजनीयाप्रयत्नतः॥१४ ॐकारकुंडममलंतत्रास्ति
ष्ठतिनिर्मलंतत्रप्रातिदिनंस्नानेकर्मव्यंज्ञानवद्भवे॥१५॥तत्रश्राद्धंचकर्त्तव्यंपितॄंउद्दिश्यप्रसा
दरंकर्त्तव्यंतत्रयत्नेनप्रसहंतिलतर्पणं॥१६॥तत्रश्राद्धंकृतैःसर्वेपितरोनरकस्थिताः प्रयांतिब्र
ह्मसदनंमोदमानानसंशयं॥१७॥पुराकेनचिदत्रैवकृतश्राद्धंयथाविधीतेनतासितरः सर्वेनरकाद्भ
तुंमुक्ताः॥१८॥तदायमभटाःसर्वेयमशासनकारिणाः प्रगत्येवापिहन्सर्वान्पप्रुर्यमनिकै
तनं॥१९॥भटाऊचुः प्रयांतिनरकादेतेयमभिमपराक्रमाः विचार्यैतानितेयममर्चुर्यम
स्ततः॥२०॥ऊवाचचित्रगुप्तोवंधर्मोधर्मविचारकः किमेतैःकृतमस्तीतिबभाषेवचनंमुदा
॥२१॥चित्रगुप्तऊवाच काश्यांसोमेश्वरनाथस्यकुंडेपापौघनाशके स्नैनेतद्दृश्यतेनकृतंश्रा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ह्ययथाविधि॥२२॥हुतंपिंडदानंचतर्पणांचातिनैःकृतं तेनैवघोरकादुःखतापितरोऽखिलाः॥२३॥आ
ब्रह्मकल्पमनिशंब्रह्मणाएजिमुदा ब्रह्मलोकेनिवासंचकरिष्यतिमसंशयः॥२३॥इतितद्वचनंश्रुत्वा
यमः शीघ्रंसमुत्थितः ब्रह्मैकमासनंदत्वापूजांचक्रेयथाविधि॥२४॥ततोविमानमारुह्यब्रह्मलो
कंययुमदो इंद्रेणापूजितास्म्यकृतथादिक्कालपूजिता॥१५॥अभ्यागतान्वितान्दृष्ट्वासपूज्य
धिवद्विधिःब्रह्मलोकेविमलान्सर्वान्स्थापयामासादरं॥२६॥अतोत्रविधिवच्छ्राद्धंवर्जनीयंपितृभक्त
यै ओंकारेशार्चनंचात्रकर्त्तव्यंप्रतिवासरं॥२७॥त्रिलोचनाख्यममलक्षेत्रंकाश्यांवरानने निषदे
कंममासतंविलासास्पदमुत्तमं॥२८॥हेमप्राकारसंगाग्रराजमानमहोन्नतं किन्नरानमरगंधर्व
सेवितंप्रतिवासरं॥२९॥पिलाख्यंतत्रास्तिकुंडमेकंवरानने तत्रस्नात्वायथाशास्त्रंश्राद्धंकृत्वायथा
विधि॥३०॥त्रिलोचनाख्यलिंगस्यपूजाकार्यायथाविधि पुष्पैर्नानाविधैर्दिव्यैर्विल्वपत्रैस्तिला
क्षतैः॥३१॥शानित्रयोदशीदेविभविष्यतियदातदा तस्मिन्पिलिपिलिकुंडेस्नानंकार्यंप्र

यत्नतः॥३२॥तर्पयेत्पितॄन्सर्वान्त्रदोषेसमुपस्थिते त्रिलोचनेश्वरंसम्यगभिषिच्यप्रभोद
कैः॥३३॥गंधैस्तिलाक्षतैःपुष्पैर्बिल्वपत्रैश्चकोमलैः पूजयित्वाविधानेनधूपदीपादिभिःक्रमा
त्॥३४॥सम्यगभ्यर्च्यविधानेनततःकार्यंप्रदक्षिणंप्रणम्यबहुधासम्यक्स्तुत्वास्तोत्रैरनेक
धा॥३५॥त्वंगतिर्मोक्षकारेणाप्रतिष्ठाप्यकृताशनं परमान्नंगोघृतंचसंपाचनवमादरात्
॥३६॥तथाबिल्वसमिद्बिल्वदलान्यानीयसादरं होमःकार्यःप्रयत्नेनऋग्भिःसहतांत्रिकैः
॥३७॥मोक्षार्थिभिःसार्द्धकोटिहोमःकार्यःप्रयत्नतः पुत्रार्थिभिःसार्द्धकोटिहोमःकार्योयथा
विधि आयुरर्थिभिस्त्रिलक्षंतुहोमःकार्योयथाविधिस्वर्गार्थिभिस्तुकार्यःस्याद्धोमोलक्ष
चतुष्टयं॥३९॥एवंकृत्वाहविःसम्यग्दत्वाचैवाथदक्षिणां हुतंहोमादिकंसर्वंशिवायार्पयि
वेदयेत्॥४०॥भोजनीयांस्ततोविप्रायथेच्छंचादुभोजनैः सुवासिन्योभोजनीयादेवीप्रीत्यर्थ
मादरात्॥४१॥विघ्नकेवत्रकारेणाकृतहोमादिनाशिवः प्रीतोभवेद्यथायोगत्रयश्च

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तिनसंशयः॥४२॥रात्रित्रयोदश्यांप्राप्यकास्यांस्थित्वात्रिलोचनं योनार्चयतिमद्भक्तात्मासंभवस्यघ
संश्रयः॥४३॥उपोष्यासायमनयैःस्नात्वातंत्रत्रिलोचनः रात्रिपुत्रत्रयोदश्यांपूजनीयःप्रयत्न
तः॥४४॥पुराकश्चिद्द्विजाशिप्रर्दरिद्रोव्याधिपीडितः रात्रित्रयोदशीप्राप्यचकारोपोषणमु
दा॥४५॥ततःपिलिलाकुंडेस्नात्वाबिल्वदलैर्नवैः पूजांकृत्वात्रणाम्यायननर्त्तचपुनःपुनः
॥४६॥ततःपरांकुटीप्राप्यनिद्रांचक्रेसबालकः त्रिलोचनोपिसंतुष्टस्तद्वात्सवरंवृणुतवेप्सि
तं वरदोहंवरदास्येमाभैषीर्धैर्यमावह॥४७॥इत्युक्तोबालकःशीघ्रंयाचेवरमुत्तमं देवदेहि.
ममानंदमविच्छिन्नमनामयं॥५०॥जन्मादिदुःखशमयगर्भावासविनाशयः देहिमुक्तिकृपासि
धोत्रिलोचनगात्रभो॥५१॥इत्युक्तात्राणिपत्येशंदेवदेवंमुहुर्मुहुः कृतांजलिपुटोभूत्वापवसन्न
तकंधरः॥५२॥ततस्तस्मैमहादेवः कृपाब्धिर्भक्तवत्सलः गणत्वंददौप्रीतःसएवाहंविलोचनः॥
५३॥कृत्तिवासेश्वरंनामक्षेत्रमस्येकमुत्तमं तत्रापिबिल्वतरवस्तिष्ठंतिनवपल्लवाः॥५४॥त

त्रापिनृनयःशांतानिराहाराजितेंद्रियाः तिष्ठंत्यतिवसंतुष्टाःशिवध्यानपरायणाः॥५५॥अ
धोमुखाधःशून्यपानंकेचित्कुर्वंतिसादरं केचिदेकांघ्रिरणास्थित्वातपःकुर्वंत्यनाकुलाः॥५६॥केचि
दभ्यर्च्यमामीशंनत्वंकुर्वंतिपावनाः केचिल्लिंगार्चनंकृत्वाप्रणमंतिपुनःपुनः॥५७॥केचिन्मां
हृदिसंस्थापध्यानंकुर्वंतिसादरं केचिद्दायंतिसततंशिवनामानिपावनाः॥५८॥तत्रापिकु
डंस्थेकंकृत्तिवासेरासन्निधौ स्नानंप्रयत्नतःकार्यंतस्मिन्कुंडेशुभावहे॥५९॥तत्रस्नात्वा
विधानेनकृत्तिवासंसमर्चयेत् तत्रमोक्षप्रदंलिंगंदर्शनाद्घनाशकं॥६०॥मुक्तिकामैर्मु
निंद्रैस्तसर्वदासेवितंमुदा मुनिभिःसंस्तुतंनित्यंस्तुतंदेवैश्चसर्वदा॥६१॥माघकृष्णचतु
र्दश्यामुपोष्यनियतेंद्रियैःतत्रजागरणंकार्यंकृत्तिवासेरासन्निधौ॥६२॥प्रतियामेयथायो
गंपूजाकार्याप्रयत्नतः दीपप्रदानंकर्त्तव्यंगोघृतेनमनोहरं॥६३॥नवबिल्वदलैश्शुद्धैःपूजा
कार्याविरोधतः उपोष्यात्रात्रमादेनलिंगपूजायरायरोयतोः॥६४॥सर्वघोराघशांत्यर्थं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

कोटिजन्मतयोधिकं समग्नागररणाकार्यंतद्विनेसमुपस्थित्ते ॥६५॥ शिवरात्रिव्रतंयस्तुमोहेन
नकरिष्यतिसर्वधर्मच्युतोनित्यंनरकेनिवासिष्यति ॥६६॥ पुराहिमालयप्रांतेकश्चिदासीन्न
राधियः तेनरम्याः शिवकथाः श्रुताः सर्वमुदावहाः ॥६७॥ शिवरात्रिव्रतस्यापिमाहात्म्यश्च
नमेकदा तत्रैवकृत्तिवासेशमाहात्म्यमपिसंश्रुतं ॥६८॥ततः काशीप्रयाणार्थः मुद्यक्तोभू
न्नहाधियःततोविघ्नोमहानासीन्न धात्रा प्रतिबंधकः ॥६९॥ततोविघ्नविनाशार्थंसराजादृढ
निश्चयः तपःकर्तुसमारेभेतत्रैव गिरिशालये ॥७०॥ ज्वलंतंचाग्निमध्यस्थो निराहारोजि
तेंद्रियः शिवलिंगार्चनंकुर्वन्नचकारोग्रतपोन्नपः ॥७१॥ सलक्षयुगपर्यंतंकृत्वाघोरतरं
तपः ततोदुःखेनसंतप्तस्त्यक्तानिर्विण्णमानसः ॥७२॥ रुरोदोच्चैरतिक्लिन्नः शिरःसंता

ड्यपाणिना पाषाणमपिसंगृह्यताडयन्नुरसःस्थलं ॥७३॥ कथंकाशीमयाप्राप्यादृक्षो
विश्वेश्वरंकथंकृत्तिवासेशलिंगंचकथंदृश्यमतःपरं ७४॥ प्रायपर्वतसंकाशान्यतिघो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

राणिसंतिमे तांपातकानिबहून्येवकिंकर्तव्यमतःपरं ॥७५॥ इतिब्रुवाणंगतसन्निकटेप्रभो ॥
७७॥ तमागतद्विजंदृष्ट्वाप्रणम्यद्विजसत्तमं चकारविधिवत्पूजांनुवाचचवचस्तदा ॥७८॥ वेदशा
स्त्रीश्रयश्रीयाद्विजवर्यांघनाशक काशीप्राप्तिकरंपुण्यंकिमस्तिवदतत्वतः ॥७९॥ द्विजउवाच नृपो
त्तमशिवाकाराकाशीप्राप्तुनशक्यते मन्नृजैःसाकषप्राप्यादेवानामपिदुर्लभा ॥८०॥ नोल्पेनतपसाप्रा
प्याकाशीविश्वेश्वराश्रया बहुकालंतपःकेनकर्त्तव्यंघोरमुत्कटं ॥८१॥ किंचराज्ञामेधर्मोनभवि
ष्यतिसर्वथा किंतुकर्तव्यमनिशंप्रजानांपरिपालनं ॥८२॥ निष्कंटकमिदंराज्यंसकोकितपतेन
पःइदानीमखिलंराज्यंनष्टमेवभविष्यति ॥८३॥ शरीरंचाभवक्षीणंनपवर्यमनोहरं काशीप्राप्ति
करंघोरंतपः कर्त्तुनशक्यते ॥८४॥ अनेकजन्मनामंतेकृत्वाकृत्वाकृतायोनुहः अंतेशिव
प्रसादेनसाकाशीलभ्यतेजनैः ॥८५॥ कुभगवान्कुतपोघोरंतादृशंशिवदुर्लभं कुमान्यमिदंरु
पंकुकाशीप्राप्यसाधनं ॥८६॥ तोरयंमाकुरुराजेंद्रत्यजव्रतमतःपरं पालयस्वप्रजासर्वाः

नीतोवपरंतपः॥८७॥इतितद्वचनंश्रुत्वाधैर्यवानमितप्रभः विप्रंविसृज्यभ्योपितपस्तेपेदुरासदं॥८८॥
सलक्ष्यपुरपर्यंतमेकपादेनसंस्थितःचकारदुःसहंघोरंतपोमंत्रसिद्धिसाधनं॥८९॥ततश्चमंत्रसादेननि
र्हृताविघ्नराशयः ततःकाशीपयोराजाहृष्टांतःकरणाःप्रभोः॥९०॥तेनघोरंतपस्तप्तंपूर्वपूर्वभवेष्वपि
बहुकालंप्रयत्नेनकाशीप्राप्त्यर्थमादरात्॥९१॥काश्यांविशेषतीर्थेषुस्नात्वाप्रसहमादरात् नित्य
यात्रादिकंकृत्वानिवसन्निजितेंद्रियः॥९२॥ततस्तत्रैवनिवसन्माघकृष्णाचतुर्दशीं संप्राप्यपर
मंलेभेसंतोषंनरपतिस्तदा॥९३॥ततः सनृपतिस्तस्मिन्शिरात्रिदिनेशुचिः कृत्वायात्रादिकंसर्वमु
पोष्यनिपतोऽभवत्॥९४॥पत्नीपकरणांसर्वसपाद्यदृढमानसः कृत्तिवासेश्वरंसम्यक्संपूज्यविधि
पूर्वकं॥९५॥कृष्णगोघृतदीपाश्चचकारसमनोहरान् तद्दीपप्रभयालोकादीपिताःसर्वएवहि॥
९६॥स्तोत्रपाठैश्चनृत्यैश्चपुराणश्रवणादिभिः चक्रेजागरणंराजाकृत्तिवासंसमर्चयन्॥९७॥
ततस्तत्रैवएतान्माशिवलिंगार्चनेरतः पंचाग्निमध्यदेशस्थश्चकारोग्रंतपोनृपः॥९८॥कालं

समंतःसोपिमंत्रांकेसन्निवेशिताः मयापंचाक्षरोदत्तोमुक्तिमाप्नुत्पोत्तमः॥९९॥इदंशकृत्तिवासे
क्षेत्रंसर्वार्थसाधकं तत्रान्वहंपूजनीयःकृत्तिवासेश्वरोजनैः॥१००॥ततःप्रांतेसतिलिंगानिको
टिशःकमलाननेः तान्यप्येतादृशान्येवमुक्तिदानिनसंशयः॥१०१॥तीर्थमस्त्येकनामतत्रकृष्णामो
चकनामकं ततीर्थस्नानमात्रेणकृष्णाम्पोमुच्यतेजनः॥१०२॥तत्रश्राद्धविधानेनकर्तव्यंयत्न
तःसुभे तेनमुक्ताभवंत्येवपितरोऋणावैधनात्॥३॥पिशाचमोचमोचनंनामतीर्थमस्त्येकमु
तमं तत्रस्नात्वापिशाचाऽपिमुच्यतेसर्वपातकैः॥४॥श्राद्धंचविधिवत्रकर्तव्यमतियत्नतःपिशा
चभूताःसर्वेपिमुच्यंतेपितरस्ततः॥५॥तत्रापिसंतिलिंगानिभक्ताभीष्टप्रदानिच पूजनीयानिप्र
यत्नेनतानिविश्वस्थिभिः॥१०६॥तदग्रेयातनास्तंभोयोजनार्धदमुन्नतः ज्वल्यमानःसततंति
ष्ठत्यनलसंततिभिः॥१०७॥काशीतिष्ठंतियेमर्त्याःपातकादयपुराकृताः ज्ञानाग्निप्रदग्धलेबधा
पाचयंत्यत्रभैरवः॥८॥निर्यातगृहयात्रादिविघ्नघ्नात्सिद्धिदानिदकान् ददत्यमानस्तंभेस्मिन्पा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

चयपत्रभैरवः॥९॥अंतर्गृहेमलादीनिविसृजन्योवसेन्नरः तमानीयात्राबुध्वैवपाचयपत्रभैरवः॥
१०॥जाज्वमानान्युनिशंवहिकुंडानिसंतिच तस्मिन्पातयतिक्रूरस्तानेवानीभैरवः॥११॥तप्ततीक्ष्णासिकुंडानिघोराणिविविधानिच तिष्ठंतितेषुतानेवपावयिष्यतिभैरवः॥१२॥काश्यांकृतानिपापानिदुष्कृतानिक्षणेक्षणे तन्नाशोनभवत्येवाविनेतादृशयातनां॥१४॥तमनेभ्यर्च्ययोभक्तोकाश्यांस्थित्वापितानवः तमानीयात्रातीव्रेणपातयिष्यतिभैरवः॥१५॥विविधायातनाःसंघाभैरवेणायछयातकैः॥१६॥तत्रनेराप्येकदायस्कामज्जमतंगहेनरः त्रैकोटियुगपर्यंतमग्निकुंडेपतिष्यति॥१७॥पुरीयोत्सर्जकस्येतात्रिगुणंविधिचोदितं इतोप्यधिकमेवात्रभैरवस्तुकारयिष्यति॥१८॥भ्रमादेनकदाचिच्चेदेवस्याघातुवप्रभो नोचेन्नित्यंविसृजतोमलादीनिनतिष्ठंति॥२०॥घोराणिपातनास्थानान्यनेकानिवरानने तघातनास्तंभपार्श्वेतिकाष्ठानानिहि॥२१॥इहुनराकेनघोरंयातनास्थलमीदृशं सायातनाकथंसत्यंवदुःखप्रदा

पिनी॥२२॥प्रज्वलघातनास्तंभंदूरेदृष्ट्वैवकेचन बद्धाःपलायनाशक्ताः हाहाहेतिरुदंतिते॥
२३॥सहस्रबाहवःकेचित्केचित्करशतान्विताः केचिद्वक्षकराःक्रूराःकालभैरवकिंकराः
॥२४॥हस्तायुतान्विताःकेचित्केचित्प्रयुतबाहवः केचित्कोटिकराःक्रूराःकेचिन्नियुतबाहवः
॥१२५॥केचित्खर्वायुतकराःकेचिदर्बुदबाहवः केचिन्महास्खर्वहस्ताःकेचिच्चामितबाहवः॥१२६॥
सर्वेपिपर्वताकारावीर्यमानमदोन्नताः घनोन्नतोरुविषयतीक्ष्णादंष्ट्रायुधास्त्रबाहवः॥२७॥सन्नद्धाःसर्वदाभीमाःक्रूराभैरवकिंकराःईदृशोद्भुतदूतानांसंख्याकर्तुंनशक्यते॥२८॥यावंतोबाहवोयस्यनानाशस्त्रान्विताःसदा तावद्भिर्बाहवोदूतोनिघ्नंत्येकेकमुद्भटाः॥२९॥तत्रघातनास्थलेदुष्टब्रह्मविद्भ्यादयःसुराः रुदंतःकंपमानाश्चतिष्ठंतिस्वस्वधर्मतः॥३०॥काश्यांयेनकृतंपापंतेनैवंघोरयातनाभोक्तव्यासात्रसंदेहःसत्यमेवोच्यतेमया॥३१॥अंतर्गृहेमलादीनियेकुर्वंतिनराधमाः
यातनामिमाक्रूराप्राप्नुवंतिनसंशयः॥३२॥ब्रह्महत्यादिकंकाश्यांयेकुर्वंतिनराधमाः तेयातनामि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नाक्रूरांघ्रा व्रजंति नसंशयः॥३३॥शैवंशिवतरंकाश्यांयेद्विषंतिनराधमाः तेयातनामिमांक्रूरांघ्रान्व्रजंति नसंशयः॥३४॥यशैवंमान्यबुद्धनघनार्चयंतिनराधवाः तेयातनामिमांक्रूरांघ्रान्व्रजंतिन्संशयः॥३५॥ येशैवप्रधिक्कारंकाश्याकुर्वंतिदुर्जनाः तेयातनामिमांक्रूरांघ्रान्व्रजंति नसंशयः॥३६॥काश्यावसंतियेऽघाशावविघ्नापहारकाः तेया०३७॥येमामन्यसमंमत्वाकाश्यांतिष्ठंतिशंकरः तेयातना०॥३८॥शिवं सदापूज्यइतिमावार्चयंतियेतेयातना०॥३९॥नशिवादधिकोदेवइतिमांनार्चयंतियेतेया०॥४०॥शिवएवसुराराध्यइतिमांनार्चयंतियेतेयातना०॥४१॥शिवस्यतत्त्वंसकलेतिमांनार्चयंतियेतेयातना०॥४२॥येमामज्ञानम्यर्चकाश्यांतिष्ठंतिमानवाः तेया०॥४३॥सत्कांतिष्ठंतियेकाश्यांभस्मरुद्राक्षधारणाः तेयातना०॥४४॥येविहायंकस्तत्रशिवलिंगस्पृजनं तेयातना०॥४५॥नित्यांतर्गृहयात्रायेसत्कुर्वंतिष्ठंतिमानवाः तेयातना०॥४६॥ये काशीक्षेत्रमनघंमन्यक्षेत्रंसमंविदुः तेयातना०॥४७॥येरुद्राजपमन्यार्थंकुर्वंतिधनलोभातः तेयातना०॥४८॥दीक्षा विहायस्थाकाश्यांतिष्ठंतियेजनाः तेयातना०॥५१॥येमद्भक्तागार्ह्वनंत्यक्त्वातिष्ठंतिशिवनिंदकाः तेया०॥५२॥का

लभैरवमाराध्यमनाराध्यवसंतिये तेयातना॥५३॥पंचक्रोशायाश्चसत्कांतिष्ठंतिमानवाः तेतेपातनाः॥५४॥येकाश्यांशिवशास्त्रस्यनिंदांकुर्वंतिदुर्जनाः तेयातना॥५५॥अन्यतुल्यंतयायेतुशैवंजानंतिदुर्जनाः तेया॥५६॥शिवरात्रिंचतांकाश्यांयेनकुर्वंतिदुर्जनाः तेया॥५७॥दुष्टंत्यक्त्वातिग्रहासत्कांनिसंकाश्यांवसंतियेतेयातना॥५८॥येश्रद्दधतिनात्मवित्रयोषितविग्रहाः॥५९॥यघसायकरंकर्मकुर्वंत्यत्रहियेजनाः तेया०॥६०॥इदंमत्वासदाकाश्यांस्वस्वधर्मेणासर्वदा स्थातव्यंयातनातः सर्वैर्यातनाभीरुभिर्जनैः॥६१॥द्वित्रेष्वंतर्गृहेमंत्राघुत्सर्जनंकृतं तैरेदानीमपिक्रूरायातनाभुज्यतेध्रुवं॥६३॥शैवोप्यंतर्गृहेकुर्यान्मंत्राघुत्सर्जनंयदि भैरवस्तमपिक्रूरःपातयत्यत्रमंडले॥६४॥पस्वंतर्गृहमाराध्यंमंत्राघेदूषयिष्यति सयातनामवाप्नोतिपुनरावृत्तिवर्जितां॥६५॥इदंमत्वैवमुनयस्तिष्ठंत्यंतर्गृहाद्बहिः पंचक्रोशाद्बहिर्यांतिमंत्राघुत्सर्जनायते॥६६॥प्राणांतेदुःखकरकर्मनकार्यं सर्वथाजनैः काश्यांस्थित्वाविशेषतानकार्यंसत्यमुच्यते॥६७॥अंतर्गृहाद्बहिः काश्यामंतर्गृहेपि

वाजनैः नकार्यसर्वथायतान्मन्त्राद्यात्सर्जनंशुभे॥६८॥अंतर्गेहाद्बहिः कुर्यादादिमंत्रविसर्जनं पुरीवो
त्सर्जनंवापितत्प्रायश्चित्तमुच्यते॥६९॥पंचगव्यंयथाशास्त्रंग्राह्यंमुच्यते॥६९॥पंचगव्यंयथाशास्त्रं
ग्राह्यंमुंडनपूर्वकं ततोतिगेहयात्रेकार्यात्मविधिपूर्वकं॥७०॥ततः पंचक्रोशयात्रानिराहारेरासा
दरं कर्त्तव्याविधिवद्ब्राह्मभोजनंयाश्चयाततः॥७१॥इदंमंत्रोत्सर्जनस्यप्रायश्चित्तमुदाहृतं पुरीवोत्सर्जने
कार्यमेतद्दशगुणंक्रमात्॥७२॥एकमेवहिविज्ञेयंमंत्रंपत्राप्तिमुंडनं ब्रह्मणाश्चयथाशक्तिभोज
नीयाःप्रयत्नतः॥७३॥यत्रैकोदामलंत्यक्त्वैकोदामंत्रमेववा एवंकार्यंप्रयत्नेनप्रायश्चित्तंवरानने॥७४॥
मलमंत्रादिकंकाश्यांसकाशेवद्रुधाजनैः बहुधैवंतथाकार्यंप्रायश्चित्तंयथाविधि॥७५॥तादृशैर्यातनातः
कार्यंप्रायश्चित्तमयोदितं अन्यथायातनांघोराप्नुवंतिनसंशयः॥७६॥श्रीकालभैरवप्रातःकुंडमस्से
मुत्तमं कालाष्टमीदिनेतत्रस्नानकार्यंविधीयतः॥७७॥तत्रकुंनिकटेरम्यंलिंगंकालेश्वराभिधं मे
रवस्थापितंतिष्ठत्येकपापोघनाशकं॥७८॥तत्पूजनंयथाशास्त्रंकार्यंबिल्वदलादिभिः ततःपूजा

पयाशास्त्रंकर्त्तव्यामैरवस्यच॥७९॥प्रदक्षिणानमस्काराःकार्याःश्वेतरशतं जागरणोपवासे
नोनोयाहिभैरवः॥८०॥शुचिभिस्तिलपक्वान्नैःशेवाद्रात्नगुडावाःभोजनीयाःप्रयत्नेनभैरवप्रीति
कामुकैः॥८१॥पार्वत्युवाच कावाकालाष्टमीशंभोकालस्यप्रियाकथं जागरणोपवासेनकथंतुष्यति
भैरवः॥८२॥शिवउवाच कालाष्टमीतिविज्ञेयाकार्त्तिकासितसप्तमी तस्यामुपोषणंकार्यंतथाजागरणंनिशि
॥८३॥पुरारथंतरेकल्पेवसिष्ठाद्यामुनीश्वराः देवाश्चेंद्रादयःसर्वेकाश्यांसंपूज्यमंविभुं॥८४॥
नित्ययात्रादिकंकृत्वामध्याह्नस्थितेरवौ कृत्तिवाश्वरंप्राप्यबिल्ववृक्षादिसाधनाः॥८५॥कृत्तिवासेश्व
रंसम्यक्पूजयित्वाततःपरंध्यायंतःशंकरंनित्यमुपविष्टाःस्थिरासनाः॥८६॥तदानीमागतोब्रह्मा
कृत्तिवासेश्वरालयं रिक्तपाणिरनभ्यर्च्यशिवंमासानुसंस्थितः॥८७॥तदानीविस्मिताःसर्वेच
सिष्ठाद्यामुनीश्वराः तमूचुर्भ्रांतिमनसमायाविमुदाऽन्वितं॥८८॥ऋषयऊचुः किंब्रह्मन्त्वं
देवंशंकरंसाधमव्ययं अभ्यर्च्यरिक्तपाणिरुपस्थितः॥८९॥विल्ववृक्षाः करप्राप्याः संतिका

श्वांडभरिशः तथाविल्वानिपत्राणि[illegible]नानीतानिकथंत्वया॥९०॥विल्वकंटकसंविद्धकरंविल्वार्जन
प्रियाःभुक्ताभोगांश्चविपुलान्नरशिवलोकंप्रयांतिहि॥९१॥विल्वकंटकभीयाकिपत्रंतन्नार्जितंत्वयाकि
मेवंरक्षतेनाथशरीरंरणतवाधुना॥९२॥धर्मसिद्धिर्विनाक्लेशधर्मस्तुक्लेशाधिक्याक्
लाधिक्यमितिनज्ञायतेत्वया॥९३॥हंसतीर्थमिदंपुरायत्रतिवासेरासन्निधौ ततोजलंबानानीतंकि
देवार्थंवदाधुना॥९४॥अपामार्गस्यपत्राणिसुलभानिबहुनिच सत्पत्रतातिब्रह्मन्नानीतिनिकथ
त्वया॥९५॥रिक्तहस्तोमहादेवंयोयातिसमहानपि विनश्यतिनसंदेहोनरचाधिगछति॥९६॥पूज्य
स्यदेवदेवस्याकरस्यमहात्मनः नकरोतिचयःपूजांसंयातिनरकंध्रुवं॥९७॥प्रमादेनाभिमानेनत
थागर्वेणावाब्रह्मन्नाप्यशंभुरिक्तहस्तानधर्मोभविष्यति॥९८॥नधर्मस्ततोयातियावदाचंद्रता
रकं नरकेतस्यनरकान्निर्गमोनास्तिसर्वथा॥९९॥प्रणामाश्चत्वयाब्रह्मन्कृताःपापनाशकाःमहा
देवस्यतेशिराःप्रीणातिभगवान्शिवः॥१००॥शुभंनदृश्यतेब्रह्मन्नवाघात्रनसंशयः अनर्चितम

हेशस्यक्षशुभंत्वशुभंध्रुवं॥१॥इत्युक्तासंस्थितानंदेविब्रह्मातानऋषिसत्तमान् उवाचेती
वसंरुद्रःपापापाश्चयइहानिशं॥२॥ब्रह्मोवाच अहमेवाखिलैःपूज्यःपूज्योममनसर्वथा किंमूली
ममसंपूज्यःपूज्योहंस्थलिनोध्रुवं॥३॥वेदाःसर्वामयासर्वेसर्वालोकामयापुरा मदन्यःसर्जको
लोकेनास्तिपूज्योपिसर्वथा॥४॥श्रोतोयंनसंदेहःस्थलिपूजापरायणाः पूजामेवविहितावे
दास्तत्राऽसाक्षिणाःस्थलयन्नेवमेवान्यदपिश्रोतंस्मृतावविधितस्योक्तोमहाविष्णुरघ्योशिरु
पागतः॥६॥ततोभिषिच्यमाविष्णुःक्षीराघादिभिरादरात् चकारपूजांविविधांबिल्वपत्रादिभिस्तु
दा॥७॥धूपंदीपांश्चनैवेद्यंक्षीराज्यदधिमिश्रितं दत्वापुनर्ददौदीपान्पुनःपुष्पांजलिंददौ॥८॥ब्रह्म
क्षिणानमस्कारांश्चकारातदनंतरं ततःपंचाक्षरंशैवंजजापस्मजनार्दनः॥९॥ततस्तध्याननिरतंविधि
दृष्ट्वाहरिंतदाऽवाचवचनंभ्रांतःक्रोधमुत्पादयन्हरेः॥१०॥असंपूज्यैवपूजाहंमामयंविष्णुरुद्धतः
स्थलिपूजांकरोत्यत्रभ्रांतोयंनात्रसंशयः॥११॥इत्युदीरितमाकर्ण्यवचनंतद्विधेर्हरिः पूजांसमा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प्यतदन्जगादवचनंतदा॥१२॥विष्णुरुवाच हाहादुर्भगंदुर्बुद्धेकिमेवंवक्तुमिच्छसिकथंत्रातोघनातोसिप्रु
मनांघात्रदृश्यते॥१३॥सर्वदेवोत्तमःसांबःशंकरोभक्तवत्सलःसर्वेषामपिसंपूज्यस्तस्यपूज्योनदृश्यते
॥१४॥तस्मैवपूजाविहितासर्ववेदेषुसर्वथा तांरपूजयैवसंप्राप्योमोक्षोमोक्षप्रदःशिवः॥१५॥शि
वपूजामयापूर्वंबहुधैवकृतामुहुः शिवपूजाप्रभावेनपालयाम्यखिलं जगत् इत्युक्त्वैव
मेतविष्णुस्त्रातोसिनिजगादसः मत्तोन्योनहिसेपूजांहनाऋसशयः॥१७॥म्रांताःसर्वेकथंना
ताःपूज्यमास्सर्वसाधनैःनपूजयतिदुर्मतिमामिवेववदन्स्थितः॥१८॥तदाशंकरशान्तोवि
ष्णुःशंकरलोकशंकरं तुष्टावविविधस्तोत्रैरुवाचेदंवचस्तदा॥१९॥रामोप्रसीददेवेशान्ले
शंदूरीकुरुमेअशेषसंहराघनमधर्मस्यप्रवर्तक॥२०॥अधर्मेवर्द्धासर्वेषियास्यतिन
रकंध्रुवं कृपालरासिदेवेशाविधिमेनविनाशय॥२१॥अशेषायदुराचारास्यापनीयोनस
र्वथा अशेषशिक्षाकर्तव्यादेवेशास्मपुरांतक॥२२॥नोचेदधर्मदाढ्यंभविष्यतिनसंश

यःअधर्मंदृष्ट्वादेवानांदुःखंवद्धिर्भविष्यति॥२३॥इत्युक्तावचणांतोविष्णुःसत्रदिंससुरत्नदाप्रसीदे
शप्रसीदेशप्रसीदेतिवदन्मुहुः॥२४॥ततोग्ररूपादमघान्मतः श्रीकालभैरवःआविर्बभूवतदालोकान्भा
वयन्नखिलानपि॥२५॥व्याप्यापंसप्तपातालाननंतचरणोःस्वयं भ्रूभंगःस्वदादीश्वरोभिव्याप्तस
स्थितः॥२६॥दिशोदशव्याप्यहस्तैर्नरत्नैर्विवताननः अनंतस्सर्वतिमिरःकालानलसमप्रभः॥२७॥
नानाशस्त्रोद्यतकरोनानागंधानुलेपनः नानामाल्याद्यतोनारत्नाभरणसंवृतः॥२८॥अनंतरोमकूपेष
हन्तन्निगरणाब्रह्मन् निश्वासपवनेरत्नान्विसृजन्नक्तलोचनः॥२९॥अकालप्रलयाग्नीनांसमूहा
वेसंस्थितेदृष्ट्वातविस्मिताःसर्वेदेवाःसऋषिपुंगवाः॥३०॥चचालावनिरुद्विग्नावदुश्चकुलयर्वताः
शेषश्चकंपेसकलैःफणिभिश्चसमाहतः॥३१॥तत्रिश्वासमहावायुरुत्थितप्रलयोभवत् तत्करघातमा
त्रेणपेतुरुच्चाचतारकाः॥३२॥पपातमूर्छितोविष्णुस्तंदृष्ट्वाभीमविक्रमं पेतुर्मुनिवराःसर्वेदेवाश्चेंद्रपुरो
गमाः॥३३॥क्षुब्धाःसमुद्राःसर्वेपिक्षाराद्यिघृतवारिदाःदेवलाश्चबभ्रुस्तेमहाकल्पोलसंहताः॥३४॥
ततःसमेत्यलोकान्भावयन्नखिलानपि प्रणम्यमामुवाचेदंवचनंविनयान्वितः॥३५॥शंभोकिं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

करोवाएवघकार्यंतेकिमुपस्थितं शोधणीयाः समुद्राः किंक्षणेनैवाघलीलया॥३६॥किंवाकला
चलाःसर्वेपेषणीपास्त्वदाज्ञया मस्मीभूताश्चकर्तव्यादेवाःसर्वेकिमीश्वर॥३७॥किंभस्मनामुयैवी
रासरौलैवनकाननाः पृथिवीसतदीसर्वामामायपशंकरं॥३८॥माबिलंबंकुरुघेराकिंबिलंबेन
शंकरत्वत्रसादेनसर्वेषांनाराकश्चभवाम्यहं॥३९॥मयोग्रतरकृपेणात्रक्ष्मीस्मातुनशकाते देवो
त्तममहादेवहराज्ञायायमांविभो॥४०॥एवमुक्तोभैरवणातश्चमुक्तुंहृदाब्रह्मशिरछेदंकुरुछे
त्तवानहं॥४१॥ततोविधिभैरवस्तंदुष्ट्वाप्रस्फुरिताधरः नखाग्रेणवचिछेदशिरोस्मिपपातच॥४२॥
ततस्तस्यविधोछिन्नंत्रैथमाडशिरस्तदा जगामनागनिलयंप्रलयन्सचराचरं॥४३॥तदातस्यशि
रोदृष्ट्वाब्रह्मणाःफणिराट्तदा विस्मितोभूत्किमेतस्याशिरःछेदस्यकारणं॥४४॥ब्रह्मशिरोन्यमया
नुयश्चीयते ब्रह्मणोनशिवादन्यःशास्तादेवेषुविद्यते॥४५॥प्रायशोदेवस्यमहादेवस्यपूजनं न
कृतंब्रह्मणातस्माच्छिवेननिहतोविधिः॥४६॥प्रायशोब्रह्मणाशंभोर्धिक्काकावोतो ध्रुवं नं

दिकेरास्यवान्यस्यशिवभक्तस्यवाध्रुवं॥४७॥शिवेवाशिवभक्तेवानांदकेरांशिवाप्रियं यो
धिक्कारोतितस्यैपंगतिर्भवविसर्वथा॥४८॥अन्यथाब्रह्मणाकाडेशिरः छेदः कथंभवेत् ना
यंप्रलयकालस्तब्रह्मविष्ण्वादिनाशकः॥४९॥समयःप्रलयश्चास्तमावायेतस्तथाप्यहं काशी
प्रतिगामिष्यामियत्रप्रलयभानमः॥५०॥महाप्रलयकालेपिकाशीस्थोनविनश्यति ततःकाशीम
हंपास्येपत्रनप्रलयाम्दपं॥५१॥दग्धाभवंतुब्रह्माद्यालोकादाधाभवंतुवा यास्येहंसर्वथानिसाकाशीमा
हेश्वरीपुरी॥५२॥इत्युक्तोफणिराट्शीघ्रंकाशीप्रतिसमाययौ पाहिपाहिमहादेवप्रलयादितिसंव
दनं॥५३॥संप्राप्यकाशीस्वात्मात्रहृष्टहृदयःफणी अनन्यतत्तदात्मानंकृतंकृतार्थमाश्रया
५४॥दृष्ट्वाकाशीपुरींशीवरोवमोक्षप्रदायिनीं साक्षाच्छिवरूपेयदेवानामपिदुर्लभां॥५५॥कृपा
मेपिमहेशस्यसंप्राप्तातिष्ठतिध्रुवंकसंचकारसः॥५८॥आदिभैरवमभ्यर्चपदीपादिभिस्ततः
कृत्तिवासेश्चरंद्रहृद्यंपुष्पपाणिरुपाययौ॥५९॥तत्रश्रीभैरवंदृष्ट्वाभीमरूपंभयानकं चंकपेमृत्यु

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नः शेषः पपान पृथिवीतले ॥६०॥ ततश्चोत्थापितो विष्णुर्मया पूर्वसमुद्धृतः इंद्रादयः सऋषयोमयेवोत्था
पिताः शिवे ॥६१॥ विष्णुरिंदुः फणी पतिर्देवाश्चान्ये मुनीश्वराः ददृशुः छिन्नशिरसं विधिं पतितं भुवि ॥६२॥
ततोविष्णुः सदेवेंद्रः सऋषिसफणोत्तदा स्तोत्रैरनेकैस्तुष्टाव भीमश्रीकालभैरवं ॥६३॥ देवाऊचुः न
मस्तेकालनाथायनमस्तेकालरूपिणे नमोभीमायचोग्रायनमस्तेशूलपाणये ॥६४॥ नमस्तेका
लकालायनमस्तेकालभक्षक नमोदिगंबरानंतनमः परशुधारिणे ॥६५॥ नमोविश्वात्मकश्रीमन्त
मोविश्वैकजीवन नमस्तेसहस्राक्षसहस्रकरतेनमः ॥६६॥ सहस्रचरणायेमस्तेभैरवप्रभो
नमस्तेरुद्ररूपाय नमस्तेरुद्रसंभव ॥६७॥ नमस्तेशाश्वतानंदनमस्तेभावदेव नमस्तेसर्वलोके
शसर्वाधारामरार्चित ॥६८॥ नमस्तेदिक्स्वरूपायनमस्तेभास्वरूपिणे नमस्तेसर्वरूपायचंद्ररूपायतेन
मः ॥६९॥ नमस्तेग्रहरूपायरूपातीतायतेनमः नमस्तेसकलकल्पाणभाजनायामितात्मने ॥७०॥ न
मः परमवीरायः नमः परमधारिणे नमोऽमरुहस्तायः नमः खड्गधारिणे ॥७१॥ नमोनंतवग

णाधारत्रयोनंनस्वरूपिणे नमोविभूतिकवचव्योमकेशनमोस्तुते ॥७२॥ नमस्त्रिशूलनखरनम
स्तेमुंडमालिने नमः प्रेतासनासीनजपावरायनमोस्तुते ॥७३॥ नमोब्रह्मण्यरूपायविधिनाशक
तेनमः अशेषशैलवचेशशिवद्रोहिविनाशक ॥७४॥ शिवभक्तप्रियश्रीमन्नमः श्रीकालभैरवा
शरणयमूर्तेसर्वात्मन्नमस्तेभक्तवत्सल ॥७५॥ शिवनेत्रानलश्रीमन्नमस्तेशिवपूजक नमोरक्तां
बरश्रीमन्नमस्तेरक्तचंदन ॥७६॥ नमस्तेरक्तकेशायनमस्तेरक्तबाहवे नमस्तेरक्तभालान्यनमो
रक्तनस्कायतेते ॥७७॥ निर्विकोरनिरीहेशनिरंजननिराश्रय निरुपद्रवनिर्द्वंद्वनिरवद्यनि
रामय ॥७८॥ व्यालोपवीतिन्नुग्रात्मन्महाप्रलयकारण अनेकसोमसूर्याग्निगणाकारन
मोस्तुते ॥७९॥ दृष्ट्वातवेदमत्युग्ररूपंभीतादिवौकसः भीतोस्म्यहंदृष्ट्वासिंधोभीताश्चऋषि
पुंगवाः ॥८०॥ दृष्टुनेशक्तातेघोरंतवेदरूपमीदृशं सौम्यरूपंवहस्वेशप्रसीदकृपाकर ॥८१॥
दुष्टस्येयंमताशिक्षाशिवद्रोहरतालनः शिक्षेयमेवसर्वेषामशेषाणांदुरात्मनां ॥८२॥ इत्सा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

होघमहानासीन्ममश्रीकालभैरव दुरात्मायंशिवद्रोहीनिहतोघनस्त्वया॥८३॥यदामत्यंमहेशे
नविक्षुत्वंदत्तमादरात् तदापिभैरवश्रीमन्संतोषोनेदृशोध्रुवं॥८४॥अरेवेनिहतेदुष्टे धर्मोवि
स्थिरतांगतः अन्यथाधर्मलेशस्याप्यवस्थानंतुदुर्लभं॥८५॥पुरंतुभैरवश्रीमन्शिक्षस्याहितकारि
णी ज्ञाताभरणामात्रेणामुक्तिरन्नंभविष्यति॥९६॥ततोस्यमरणायेननभविष्यतिभैरव तथाशि
रंसिद्धिवासुयोजयामिखदाज्ञया॥८७॥एकंगतंशिरोस्येवपातालंप्रतिसत्वरं दुखमेवशेवानां
भावीत्यात्मापनापत्॥८८॥तेनोनःशिरसाब्रह्मादुःखितास्तिष्ठतुप्रभो मरणात्स्वदुःखानि
नेदृशानीतिमन्महे॥८९॥स्मरन्स्वकृतकर्माणिदुःखहेतून्यथाविधिःतिष्ठत्वाकल्पमत्यंतदुःखितः
प्रलपन्सदा॥९०॥एनंमालेक्षशिरसाहीनमन्येनराःसुराः शिवद्रोहंदुःखहेतुंनकरिष्यतिसर्वथा
॥९२॥ब्रह्मणोपीदृशंदुःखंशिवद्रोहरतात्मनः किमुतास्माकमित्यन्येभीताःस्यास्यंतिभैरव॥९३॥
शिक्षेयंमहतीन्नंब्रह्मणोमितविक्रम शिक्षेवकार्यव्याद्रोहरतात्मना॥९४॥अरेवानरकेघो

रेयातनीपात्रयानंतआत्मवियोगेस्यकथंभैरवा॥९६॥किंचास्मत्राणरूपस्यवधार्यरूपमीदृशं किमर्थंय
तमीशानकल्पक्षयेयथातेबांदुःखदहितोषदहिर्यथानमा॥९५॥त्राणोःसंयोजयाश्वेसत्वरंदुःखितो
स्वयं दुःखंकरंपरं॥९७॥महाकल्पस्यनाशेपिनघतंरूपमीदृशं प्रायशोभैरवश्रीमन्प्रलयांतकर
प्रभो॥९८॥कुटिलेनाक्षियातंन दृष्टमघहृतार्थोस्मिकोतद्रूपस्यदर्शना॥१००॥आघातदृष्टमेतन्न
रूपभैरवसर्वथा इदंकिंचिदपिद्रष्टुंनशक्यंसप्तमुच्यते॥१॥इत्युक्त्वामत्रविर्विष्णुभैरवंभीमशांस
नं मुहुर्मुहुर्णाम्यास्यपादमूलपपातसः॥२॥सोम्यरूपधरःश्रीमान्ततःश्रीकालभैरवः उस्याप्यविष्णुं
वचनंजगादेनंतथास्विति॥३॥ततःपरंभैरवस्यभीमरूपस्यकेशवः आज्ञामधोसमादायदृष्टधि
नोभवच्छिवा॥४॥तज्जोविधिकबंधेनताच्छिरांस्यवनीतलात् गृहीत्वायोजयामासयथास्थाव
यथाक्रमं॥५॥ततःसभैरवस्यैवप्रसादात्प्राणावानभत् ततश्चदुःखंसप्राप्यगतोन्यत्रसज्ज्वया॥६॥
ततोवबुःसुखंवाताःपुष्पवर्षंदिवंभुवेच प्रसन्नाश्चदिशःसर्वाबभूवुर्धर्मसाधुरा॥७॥सिधवो
विपथास्थानंतस्युःशैलाश्चपार्वति पृथिवीचजहौकंपशेषः स्वस्थानमीयुषी॥८॥एतस्मिन्

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

तरदेवः सूर्योप्यस्तगतः शिवे ततः संध्यादिकं कृत्वा शिवपूजापराः बभूवुः॥९॥ततः काशीपालनार्थं भैरवस्थापितो मया कृत्तिवासेश्वरस्येव दक्षिणादिशि सादरं॥१०॥ततः सायं विघ्नमुत्साः कृत्वा पूजां मम शिवे भैरवाभ्यर्चनायजग्मुर्भैरवसन्निधिं॥११॥ततस्ते भैरवं देवमुपचारैश्चषोडशैः संपूज्यार्घ्यप्रदानानि चक्रुर्भक्तिसमन्विताः॥१२॥ऊषोवरांस्यागमत्तमर्घ्यदानमिहस्मृतं तथाजागररात्रौ पूजायामचतुष्टये॥१३॥मेरुश्चायोगुरुपायस्त्वर्घ्यंनयछति तस्योपचारसंजनितेनफलंजागरार्जितं॥१४॥पाद्यं पुष्पाणिसजलान्यादायार्घ्यमनुत्तमं जयंतोददुरर्घ्याणिभैरवायामितात्मने॥१५॥भैरवार्घ्यग्रहाणेशभीमरूपाम्यानघ अतोनार्घ्यप्रदानेनतुष्टोभवशिवप्रिय॥१६॥सहस्राक्षिशिरोबाहोसहस्रचरणाजर गृहाणार्घ्यंभैरवदत्तपुष्पपरमेश्वर॥१७॥पुष्पाजलिंगृहाणेशभवभैरव पुनरव पुरर्घ्यंगृहाणेदंसपुष्पयानापहं॥१८॥इतिकृत्वार्घ्यदानानिनिशिविघ्नपुरोगमाः चक्रुर्जागररात्रौ पंचसंतोभैरवंप्रते॥१९॥भैरवस्यतकर्त्तव्यापूजायामचतुष्टये कार्यशिवकथालापैर्निशिजागररात्रिसदा॥२०॥जागरंचोपचारंचकृत्वा

कालाष्टमीदिने प्रयतःपापविनिर्मुक्तः शैवोभवतिशोभने॥२१॥योदेवि नैरवाष्टम्याऊपवासपरायनः करोतिमोहेनसयासेवहियातनां॥२२॥तस्मात्सर्वप्रयत्नेनभैरवस्यकर्त्तव्यासततंबुधैः यातनाभीरुभिर्यत्नेनभिश्चाष्टमीरवौ॥२३॥यथाहमन्वहं पूज्यस्तथाप्रत्यहमादरात् पूजनीयःप्रयत्नेनभैरवोभीमशासनः॥२४॥पुराविघ्नंनैवभैरवेणाहिभक्षितः निष्कासितश्चतेनैवपुनःसंस्थापितोहरिः॥२५॥पुराक्षीराब्धिमध्यस्थोविघ्नंलक्ष्मीसमन्वितः सायंकालेविसस्रिल्पंशोचरतिलक्ष्मीतस्योपरिवर्तितः॥२६॥तदाविलोक्यतंलक्ष्मीर्विघ्नंप्रोवाचसादरं रविरस्तंगतोमुंचशाप्यांमांचरतिंमपि॥२७॥सायंकालेशयानस्यलक्ष्मीर्नेहभविष्यति विशेषतःस्त्रीरतस्यसक्तसंध्यादिकर्मणः॥२८॥सायंकालेमहादेवःपूजनीयोखिलैरपि कुरुतस्मोद्भवनादिसर्वपापविनाशकं॥२९॥विल्वपत्रादिसंपाद्यंपूजदेवोत्तमंशिवंप्रणामानिकुरुष्वेशशरणंव्रजशंकरं॥३०॥सर्वेषांविघ्नदोषेषुपूजनीयःसदाशिवः इदानींसप्तमीयोगोविशेषेणाघवर्त्तते॥३१॥यःसप्तमीप्रदोषेषुशंकरंपूजयिष्यति मे

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तस्यनरकावासोदारिद्र्यंचनसर्वथा॥२९॥प्रदोषकालेभगवान्महादेवःसुराधिपःकरोतिताडवंदेवीमुपवेश्य
प्रभासने॥३०॥ताडवाभिरतंदेवंग्रहनक्षत्रमालिनं हृदिध्यात्वमहादेवंपूजयस्वसुरोत्तमं॥३१॥अभिषिच्य
महादेवंलिंगरूपिणमव्ययं क्षीरेणानेनपुष्पैश्चजलेनेहारसन्निभैः॥३२॥गृहीत्वाचंदनंदिव्यंशिवलिं
गंसमर्चय एतैर्नवैर्बिल्वपत्रैरभ्यर्चयमहेश्वरं॥३३॥धूपदीपादिकंदत्वानैवेद्यंचसमर्चयन्नामा
निकरुद्रोसाशेवंपंचाक्षरंजपन्॥३४॥कुरुत्वंमहादेवप्रीत्यर्थंकरडाडनैः प्राणायस्वमहादेवशर
॥३५॥शिवपूजार्थमालश्यंयःकरिष्यतिमूढधीः सहायक्षीरमंत्रंत्रंपिबतिसर्वथा॥३६॥यदिलक्ष्य
सिसायान्हिमहादेवस्यपूजनं तदालयामयाप्यद्यःखप्राप्यंनसंशयः॥३७॥यत्रजलेवन्हिचैवापर
जितःपरमेश्वरः तुष्टोभवतिगौरीशस्तमेवार्चयशंकरं॥३८॥धत्तूरकुसुमेनापिपूजितःपरमे
श्वरःतुष्टोभवतिगौरीशस्तमेवार्चयशंकरः स्वयंददातिपरमस्थानंयोगिनमपिदुर्लभं॥३९॥त
स्मादुत्थायप्रयत्नेनपूजयस्वसदाशिवं संपूज्यसायंचिश्वेशंनिष्पापोभवसत्वरं॥४०सायंकाले

महादेवंयोनार्चयतिशंकरं सएवसर्वपापानामाश्रयोभवतिध्रुवं॥४१॥सायंसत्कारंकर
स्यदेवदेवस्यपूजनं यस्तिष्ठत्यापदोघ्नंत्येसतिष्ठतिनसंशयः॥४२॥एश्वर्यंतुत्वायामोक्षशं
करस्यैवपूजया नादृशेनकथंताज्यंत्वयाशंकरपूजनं॥४३॥एश्वर्यमोक्षकामेनमोक्षका
मेनचानघ कर्तव्यमतियत्नेनशंकरस्यैवपूजनं॥४४॥महापातकयुक्तोवायुक्तोवासर्वपात
कैः मुच्यतेपातकैः सर्वैःप्रदोषेशिवंपूजच॥४५॥हितमेवमेवमयोक्तंतेनहियातवचि
सर्वथा अविलंबेनयत्नेनपूजयस्वमहेश्वरं॥४६॥इत्युक्तासंसंस्थितं लक्ष्मीर्नातचित्तो
हरिस्तदा उवाचनंलक्ष्मीकंपयन्कृपिनानंनः॥४७॥कोवाममास्तिसंपूज्योहंसर्वदेहिभिः
शंकरःकोवानरवपूजनेमुक्तिहेतुना॥४८॥इत्युक्तंतद्वचःश्रुत्वालक्ष्मीर्विष्णुमुवाचसा
हाहाचित्तोस्मोभ्रांतचित्तःकथंजातोसितद्रुद॥४९॥तवप्रभस्यकालोयंसत्वरंसमुपस्थितः नाचेन्महादेव
निंदाकथंकार्यालयाहरे॥५०॥दृश्यतेदुःखचिन्हानिप्रभाचिन्हंनकिंचन भ्रष्टश्रीमधर्म्मिष्ठमुत्तरीयम

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

धोगतं॥५१॥ त्रुटिताकंटमालाचभ्रष्टव्यथाक्षिमुत्थिता क्षणाद्धनैवसंप्राप्यमप्रभंनात्रसंशयः॥५२॥म
हादेवस्पर्योनिंदांकरिष्यतिसुरोपिवासचंडालइतिह्येषभवत्यग्रेपिसात्यजः॥५३॥एवमुक्त्वास्थितालक्ष्मीस्तदानीमेवमेवः क्षीरंक्षिप्त्वप्रमुखानब्धीधौसमापिलीलया॥५४॥पंचाशद्गव्यूतिपर्यंतंसमुद्रास्तस्यतद्दरे स्थितावित्रस्तुःस्थितोलक्ष्मीसहितःसंकटंवहन्॥५५॥ततश्चिक्षेपसकलानब्धीन्मितविक्रमः तां द्राङ्नःखमभूद्विष्णोर्नेत्राणामपिशोभने॥५६॥ततःपपातगहनोविवर्जितं पपातान्यत्रलक्ष्मीः सादुःखितोभयविह्वला॥५७॥पतितांशोकसंविग्नास्मरतीरांकरंतदा क्वासिशंभोमहादेवपाहिपाहीतिचावदत्॥५८॥एतस्मिन्नंतरेकालेविष्णुर्लक्ष्मीमुपाययौविष्णुदुःखितमालोक्यलक्ष्मीदुःखपराभवंत
॥५९॥लक्ष्मीरुवाचविष्णुंतांमयातववचःपुराःनश्रुतंतत्फलजातमाप्तदुःखमुपागता॥६०॥शंकरा
भ्यर्चनंयत्कृतंसायंस्थितमंतीमयाप्राप्तदुःखंदुःखमत्संश्रयात्वयापितत्॥६१॥आपदामाश्रयो
भ्रांतोहमपिदुःखभाक्मयाभ्रांतेननष्टंतत्सायंशंकरपूजनं॥६२॥विधुक्तकंनिरंतदुःखंप्राप्

तेबुधैः तदन्यैःसर्वथाप्राप्यंदुःखंनंक्षणेक्षणे॥६३॥सायंशिवार्चनंकार्यमप्रमादेनपावनैः न
स्यान्नप्रमादोभ्यादितिवेदोपिवर्णते॥६४॥अतःपरंप्रजयानिशंकरंलोकशंकरं अतियत्नेनकमलगतोमो
होमाधुना आयाहियामोनिलयंवैष्णवंदुःखनाशकं तच्छंकरार्चनाह्यंपदंसर्वार्थदायकं॥६५॥
इत्युक्तंद्वचनंश्रुत्वाविष्णुर्लक्ष्मीरुवाचतं क्ववैष्णवंपदंविष्णोविद्यापास्तितत्पदं॥६७॥तत्पदं
रिष्टिनाप्राप्तंदत्तंतत्रदिनापुरा तस्मैतेनकथंदेयंतत्पदंसर्वसौख्यदं॥६८॥अतःपरंकदानंदी
प्रसन्नस्तेभविष्यति ऋद्धिस्कंदिकेशस्यभूयसात्पसापिना॥६९॥यद्यपंदात्रदेवानांधिक्को
रेणामहेशितुः च्युतंतत्पदंसर्वनंदीकेनगच्छति॥७०॥शिवःकदोचित्तुपसाप्रीतोल्पेनभवस
यं नंदिस्कंनभवत्येवसहसाप्रीतमानसः॥७१॥शिवधिक्कारनिरतंनंदिकेशोवलान्वितः शस्त्रैः संता
डयत्यप्रसादुःखार्थंपातयत्यपिसापि॥७२॥अनेकेषुविचित्रेषुबहुदुःखप्रदेष्वयं अरीवान्यात्पत्येव
तेबांदुःखप्रदोमूढः॥७३॥यस्यकास्यापिवाविष्णोर्महादेवस्यशासनं नलंघनीयंसर्वेशा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

स्ता यस्मान्महेश्वरः॥७४॥सर्वेषामपिदेवानांयतः शास्तामहेश्वरः ततस्तदाज्ञाकारित्वंदेवानामुचितं
हरे॥७५॥इंद्रः पुरास्वर्गलोकेस्थितः राज्यसमन्वितः प्रदोषेनार्चयामासभ्रांतोदेवोत्तमंशिवं॥
॥७६॥तमुवाचशिवादेवीपूजास्वस्तिशंकरं तदाद्यगणानातेनकृजातद्रुवनस्पद॥७७॥स्वर्गलोक
स्थनोद्योहंपूज्योहमखिलैःसुरैः ममपूज्यतमोलोकेकास्तिद्यतिवदाप्रिये॥७८॥इत्युक्त्वाभोगानिर
तःशचीमालिंग्यसाधरं तस्थावींद्रःकल्पःपुष्पशय्यायांमदनातुरः॥७९॥तदानीनंदिकेश्वरस्मभ
यःकाश्चित्समागतः शिवावगणानावाक्यंश्रुत्रावेंद्रमुखोभूवा॥८०॥ततःसोप्यतिरुद्धःसन्रथ्
लंजयाहप्राणिनाद्रुतंततः सप्रलाग्रेशेथपांमाससत्वर॥८१॥ततश्चभ्रामयामासप्रलाग्रे
सन्निवोश्यतं द्वात्रिंशत्कल्पपर्यंतंचक्रवद्भ्रमनातरे॥८२॥ततस्तंपातयामाससमुद्दुर्दरपर्वते
पतित्वातत्रदेवेंद्रास्तिष्ठ्याघाषिडःखिनः॥८३॥नंदिकेश्वरस्मप्रसेनस्वर्गलोकःसमाव
तः इंद्रोपिसपतश्चर्यांपरीम्त्वाधितिष्ठति॥८४॥शंकरस्यावगणानाततः स्वमेपिस

र्वाथासर्वदेवाधिदेवस्यनकर्त्तव्याजनार्दना॥८५॥शिवंत्वदन्यसदृशंयेन्यदेवंसमंविदुःनतेंघातिन्त
नातरजास्तेनसंशयः॥८६॥अन्यदेवंसमंत्वाशिवंदेवोत्तमंप्रभुं आचंद्रार्कमघोरे पुनरकेप्पु
पतिष्यति॥८७॥समघपःसचंडालःसमहापानकाश्रयः मनुतोयोन्यसदृशंदेवंदेवोत्तमंशि
वं॥८८॥प्राप्तंशिवप्रसादेनविष्णुत्वंचत्वयापुरा ततस्त्वंसर्वभावेनशंकरंशरणाव्रजो॥८९॥
नान्यदेवसमःशंभुः तस्यावगणानाचिष्णोसर्वनाशायोपजायते॥९०॥ततःशंभुंप्रीणायत्व
तंपसोग्रेणासादरं प्रसन्नःपार्वतीनाथस्तुभ्यंनिधंप्रदास्यति॥९१॥इत्युक्तःसतयाविष्णुस्त
त्रैवोग्रतपस्तप्तवान्नुसमारंभेदिवंचाप्राच्यीस्पपावकान॥९२त्रिकोटिपुगपर्यंततपंस्तप्त्वै
चविष्णुना जिताहारेणतेनैवश्वासान्समुद्धिरुध्यच॥९३॥प्रसन्नोस्मितोविष्णोस्तदुग्रतप
साशिवे प्रसन्नेसतिभाविष्णुस्तुष्टावबहुधास्तवैः॥९४॥ततःपदादापितंचविष्णवेरिष्टसोम
या तत्रोवासमहाविष्णुस्तत्कालादुःखानिसर्वथा॥९५॥तदाप्रभृतिविष्णुर्मामप्रसादेनसादरं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पूजयसतिपात्तेनसर्वकालेषुतंद्रितः॥९६॥इतिस्त्रिंशत्सहस्त्रांतकल्पेविष्णुःप्रतापवान्नारसिंहंपरंरूपम्
ग्रंसंधारयिष्यति॥९७॥योजनानांशतंव्याप्तुभान्डमंडलसन्निभः कृत्वासदेवकार्यांणिदेवैः संपूजितस्त
तः॥९८॥नमन्त्रोभ्यधिकोलोकोनमयासदृशापिवानास्तीतिसुरवर्गेषुपश्यत्सुचवदिष्यति॥९९॥तदा
तुशारभंरुपंधत्वातंसंहराम्यहं नखाग्रैःप्रोथयित्वातंभ्रामयामिनसंशयः॥५००॥हरिंहरंतमीशान
विश्वस्यसकलस्यच अनुयास्यंतिमांदेवामतीनांऋषभंप्रभं॥१॥ततोविदार्यतेद्वोरुपवहाम्यहं भी
तास्तदानींमांदेवास्तोष्यतिबहुधास्तवैः॥२॥विदारितंविलोक्यापाडभैरवः प्रेषयिष्यतिपावारोःपुन
र्जीनशंकया॥३॥तदाप्रभृतिदेवानांनरसिंहनिपातनं पूजयिष्यंतिसन्नाम्नासर्वपापभयापहं
॥४॥अशेवंभैरवोवीक्ष्यदावानलसमप्रभः दहिष्यतिनसंदेहस्तमशेवंदुरासदं॥५॥अशेवनीरो
नार्थापकाख्याश्रीकालभैरवः स्थीपितोक्तिनयादेविसुगंधर्वपूजितः॥६॥दृश्यतेभैरवःकाश्या
मशेवप्रलयानलः चातुर्दशसुभूवनेषुतत्तुल्योनशासकः॥७॥हंसयब्रह्मविष्ण्वादीन्क्रोधसंक

लितेक्षणाःमहाकालानलप्रख्योदुरधर्षोममाप्ययं॥८॥चातनास्तंभनिकटेयदाश्लधरःस्थि
तः तदाममापिसुभगेदुर्निरीक्ष्याहिभैरवः॥९॥एकोप्यनेकधाभत्वाविश्वरूपोतिभीषणाःसंचरत्यत्र
हतोयंपातनास्तभवीथिषु॥१०॥विग्रहाःकालनाथस्यप्रज्वलन्दूधराइव यातनास्तंभपार्श्वेषुदृ
श्यंतेविविधाःशिवे॥११॥अथायुर्भैरवंक्रुद्धंपुराविष्णुपुरोगमाःतेनक्रोधानसंहतानिपेतुर्भुवि
मूर्छिताः॥१२॥ततस्तेपुगपर्प्याप्तंपतिताःपुनरुत्थिताः शोतेक्रोधानलेनोचैर्धस्यंतेवहिभस्मता
॥१३॥ब्रह्माश्रमंप्रतिगहंप्रविश्यायंतुभैरवः अशेवान्यश्यतिप्राज्ञैःशिवार्चनपराङ्मुखान्॥१४॥
भस्मोद्धूलनरुद्राक्षधरणादिपराङ्मुखान् लिंगएजाविहीनाश्चदृष्ट्वाक्रुद्धोभवेत्पयं॥१५॥
क्रोधोस्यविफलोतेवभष्यतिकदाचपस्मिन्क्रोधेपातयत्यत्रमंडले॥१६॥देवान्यमपिसंवेषां
शास्ताश्रीकालभैरवःतदान्येतरणाभतास्तुगंधर्वामुनयोनराः॥१७॥भैरवोभीमवेषोयंदुर्निरी
क्ष्यःसुरैरपि यदाक्रोधसमाक्रोतस्तेद्रष्टुनशक्यते॥१८॥अशेवशासकंक्रूरंप्राप्यश्रीकाल

Indira Gandhi National Centre for the Arts

भैरवं सुरवर्त्रसंवत्सास्यवकाक्ष्यांनिसंवरानने॥१९॥यदाऽशैवधर्माणांसंक्षयःसंभविष्यति
तदायंशांभवंधर्मस्थापयिष्यतिभैरव॥२०॥शैवधर्मक्षयंयस्तुकुर्ताभिछतिपार्वति सभित्रंत
भैरवोपंनरकेपातयिष्यति॥२१॥अशैवानंतदुष्टानांदुखदोभैरवोपरःअशैवानांतदेन्यस्तुशा
सकोनभविष्यति॥२२॥महात्म्यंभैरवस्यैदंसमाख्यातंमयाशिवे सर्वपापक्षयकरंपठतांश्र्
रावतामपि॥२३॥येनेदंपठ्यतेप्रातर्महात्म्यंभैरवस्यतु नतस्यसर्वथा दुखंस्वप्नेपिकमलानवै
॥२४॥इदंमाहात्म्यममलमादित्याभिमुखोयदि पठतिश्रीतहृदयोनसमाप्नोतियातनां॥२५॥वा
तग्रहादिरोगेभ्यरक्षाकरमनुत्तमं कुष्ठायस्मारोगादिविनाशकमपिप्रिये॥२६॥भूर्जपत्रेसि
खित्वेदंमाहात्म्यंप्रयहंशिवे यःपूजयिष्यतिप्राज्ञःसदुःखानिनश्यति॥२७॥एतन्माहात्म्यमंत्रै
स्तुप्रयहंभैरवार्चकैःप्राणानीयोभीमरूपोभैरवोभीमविक्रमः स्तोतिसुरवर्ग्वेषुपशुपास्तुचवदिष्य
तिबुधास्तवैः॥२८॥विदा॥२८॥कालीघट्यांविशेषेणकालभैरवसन्निधौ तत्रादुर्भावमहीत्यप

ठनीयंप्रयत्नतःश्रावन्भैरवस्येमांप्रादुर्भावकथांनर भैरवार्चरितःशैवोपातनानेवपश्यति॥३०॥नि
यंभैरवमहात्म्यमंत्रावर्त्तनपूर्वकं प्रदक्षिणादिकंकार्यंभैरवेयातनायहं॥३१॥श्रीकालभैरवेभक्तिः
सदाकार्याप्रयत्नतः पूजनीयोन्वहं पूज्योदेवानामपिश्रमसकः॥३२॥देवाश्चसर्वदाभाताः शासकंकाल
भैरवं पूजयंतियत्नेनप्रयहंभीमविक्रमं॥३३॥भैरवामर्चकंदृष्ट्वाभैरवाश्रेवितान्यपि तन्नाश
कानिशस्त्राणिस्वतरावप्रयातिहि॥३४॥भैरवोव्रत्सविघ्नवादीनापिसंतर्जयत्युरु तदन्यगणानाते
नकथंकार्यावदत्रिये॥३५॥नभैरवादुग्ररूपादन्यःकाश्यांप्रशासकः अशैवादयरःकाश्यांशास्योपि
नवरानसे॥३६॥अशैवंस्तनमालोक्यकाश्यांभैरवकिंकरा दीर्घतीक्ष्णायसास्त्रास्ताडयंत्युरुविक्रमाः॥
३७॥प्रलयानलसंकाशज्वालामालासमावृतःकालभैरवकोपाग्निरशैववनदाहकः॥३८॥ततःका
श्यांविशेषेणशिवैकपरदेवतैः शिवैःस्थातव्यमनिशमशिवैर्नकदाचना॥३९॥कपालीकुंडलीभीमो
भैरवोभीमविक्रमःव्यालोपवीतिकवचीशूलीस्मरशिवप्रियः॥४०॥एतानिदशनामानिपठन्यःप्रणा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नोत्सदा रौद्रैः शिवार्चकस्तस्यानास्तिभैरवयातना॥४१॥ककोटकश्चकाराऽत्र तपोघोरतरंपुरा
सहस्रएगापर्यंतंकाश्यांपंचाग्निमध्यगः॥४२॥तत्रककोटकस्यंचचलिंगंसंस्थापन्मुदा तल्लिंगस्य
पुरोभागेकुंडमेकंससर्जचा॥४३॥तदाघोरंतपस्तप्तेनतल्लिंगसन्निधौ तदातल्लिंगातःशंभुराविरा
समहंशुभे ततःसंचिक्षेपमानागःप्रणिपत्यपुनःपुनः कृत्वापूजांयथाशास्त्रंचकारस्तोत्रमादरात्
॥४५॥ततस्तेनैवनागेनयाचितोचवरोत्तमो एकोमहेश्वरभक्तिर्दृढास्तिति चा।परः॥४६॥अन्योनभःशु
क्लपक्षपंचम्यांपूजनामुदा स्नानंकुर्वंस्तत्रकुंडेतेघोरागदिमाप्तिति॥४७॥ततोदत्तंमनयात्तस्मैव
रहस्यमन्तमं ततःपरमपित्रीतात्तंघोरादुरंतपः॥४८॥विधिदोषादिशापार्थंतद्दिनेसर्वथाजनैः स्ना
नंकार्यप्रयत्नेनश्राद्धंचविधिपूर्वक॥४९॥ककोटकुंडनिकटेसंतिशेवाः सहस्रशः तेरपिस्वस्वना
म्नेवलिंगानिस्थापितान्यपि॥५०॥ककोटकस्तयस्यत्काशेवैःसहकदाचन स्नानार्थंशिवगंगायांगतः
शिवपरायणाः॥५१॥तत्रस्नात्वायथाशास्त्रमाग्नीध्रेश्वरमव्ययंसोदरंपूजयामाससशेवैः शिवत

सरः॥५२॥ततः पंचाग्निमध्यस्थमूर्ध्ववाहुंजितेंद्रियं जटाभस्मतवीतांगंददर्शमजनाईनं
॥५३॥दृष्ट्वाप्रणम्यबहुधाकृतांजलिपुटस्ततः उवाचवचनंचारु शिवभक्तहिताव हं॥५४॥किंना
मसर्वदासर्वैर्जपनीयंप्रयत्नतः कुत्रस्थातव्यमनिशंकथंध्येयोमहेश्वरः॥५५॥काश्मीरादीनि
लिंगानिसंतिनानाविधानिच तेषुश्रेष्ठतरंलिंगंकिंसिद्धफलदायकं॥५६॥कुत्रवादेवदेवस्यमहा
देवस्यसन्निधौ केनरूपेणाकर्त्तव्यंशिवलिंगस्यपूजनं॥५७॥इदंसर्वविशेषेणनिश्चित्यवदसादर
कृपयाशिवभक्तानांहितायाशिवपूजक॥५८॥विष्णुरुवाच ककोटकत्वयाप्टष्टंसम्यगेतत्पुरा
थोचितं यथाशास्त्रंयथाज्ञानंतथावक्ष्येश्रृणुप्रियात्॥५९॥वेदोपदीतोबहुधाप्रश्नशेवैःप
डक्षरःसएवसर्वाथाजप्यःशिवमंत्रोमुमुक्षुभिः॥६०॥शिवमंत्रजपासक्ताःमुक्ताःपूर्वंमुनीश्व
राःनशेवमंत्रादपरोमंत्रोमुक्तिप्रदायकः॥६१॥शेवंमंत्रंविहायान्यंमंत्रंयःसमुपासते समणिकं
रंगंत्यक्त्वाकाचार्थंयतातेध्रुवं॥६२॥प्रभावःशेवमंत्राणांज्ञायतेनमयाध्रुवं तत्वंडशिवंमंत्राणां

Indira Gandhi National Centre for the Arts

जानातिशिवएवहि॥६३॥पुराहिमालयाप्रांतेकश्चिद्विप्रोद्विजाधमः अस्त्रहत्यादियायानिचकारक्रूर
तानसः॥६४॥हतामृगवराःक्षुद्रामृगमांसमनेकधा भक्षितंगोसहस्राणिनिहताम्बशितानिच स
एवक्रूरसर्पोदशितोमस्कदाचन ततःशिवशिवेयेतदुक्तानामहिजोमृता॥६५॥तदानीकोटि
राःक्रूरायमदूताःसमागताःतानस्तेगंतुमुद्युक्तावध्यायाद्विजाधमं तदाकश्चिद्विमार्गेसं
चरन्शिवाकिंकरः तदुक्तंम्लेच्छकोलीनेनामश्रुश्रावशांकरं॥६८॥श्रुत्वातन्नामविमलंधन्यम
खाचतद्विजं यामीयकिंकरान्दृष्ट्वाजगादवचनमुदा॥६९॥शिवकिंकरउवाच रेरेयमभटाःक्रू
राःश्रृणुवचनंमम अनेनोच्चरितंदिव्यंशिवनामश्रुतंमया॥७०॥अयंशैववरोधन्योनास्यया
मीपुयातना देहंभस्मेमहेशेनयमापसंनसंशयः॥७१॥शिवेतिनामविमलंयदादाद्भक्तमादरात्
तेनैवाखिलयापानिनेष्यन्त्यस्यनसंशयः॥७२॥तदनंतरंमुक्तंयच्छिवनामाघनाशकं मुक्तिदंतद्भ
वद्भेवमाकुर्वत्वत्रसंशयः॥७३॥ननेयोयंभवद्भिस्तुगंतव्यंभवतांयदि जीवनेच्छातदानीचद्विज

प्यामिनसंशयः॥७४॥इतितद्वचनंश्रुत्वायमाःतेयमकिंकराः अनादृत्यैवतद्वाक्यंतंवध्यागंतुमुद्य
ताः॥७५॥तेदाभवन्महद्भूतंदेवदानवदुःखदं देवगंधर्वयक्षाणांदुर्निरीक्ष्यंभयप्रदं॥७३॥साद्भको
टिसहस्रंतेदुर्जयायमकिंकराः तैःसहैकश्चकारोग्रंजन्यंसशिवकिंकरः॥७७॥युद्धंप्रवृत्ताः
क्रूरायावंतोयमकिंकराः तावंतएवसंपन्नरोषाइतिविदुःस्फुटं॥७८॥शैवेमंत्रेषितंशूलमेक
मेवैकदातदा साईकोटिसहस्राणित्रिशूलानिसजायत॥७९॥शैवोविभूतिकवचःशूलमा
त्रकरःशुचिः चित्रंयुद्धंचकारैकःसहतैर्यमकिंकरैः॥८०॥एकमेनोग्रवीर्यंतंदृष्ट्वाशिवकिंक
रंदेवदानवगंधर्वायुःप्रतिदिशंप्रति॥८१॥तदाभटक्षोणितस्रवाहोमांसकर्दमःवयाके
नगणाकीर्णःसंकीर्णोयमकिंकरैः॥८२॥ततःशांतेघोरयुद्धेश्रुत्वावार्तांयमस्यदा सर्वसन्ना
हयुक्तःसन्योयुद्धमुवंप्रति॥८३॥तमागतंसमालोक्ययमंसशिवकिंकरः एहिराहियमेत्युक्ता
शूलंजग्राहपाणिना॥८४॥ननोएमः शूलंरुद्राक्षवलयवंतं विभूतिकवचंशोवंदंट

शशिवकिंकरा॥८५॥दृष्ट्वाद्भुतंजालपटःकंपमानोभयाकुलः प्रणम्यदंडवद्भूमौमज्जांचक्रेय
थाविधि॥८६॥पुनःप्रणम्यबद्धधा प्रसाध्यशिवकिंकरं जगादवचनंचारुविनयान्तपको
विदः॥८७॥शिवभक्तवरश्रीमन्कोयंतत्त्वविदावरः।तस्मिन्नीदृशीभक्तिस्तवजाताकथंवद॥८८॥
अनेनचब्रह्महत्यादिपापानिविविधानिच कृतानितीवदत्येव चित्रगुप्तोविशारदः॥८९॥
अनालोचितवक्तापनभवसर्वथा विश्वासोबद्धधास्यस्मिन्ननृतंवदसयं॥९०॥इदृशःपापा
निरतःकथंवारक्षितस्त्वया कथममहत्सेन्यमविचार्यत्वयाधुना॥९१॥प्रायशःपुण्यवानेव
भविष्यसयमीदृशः यतःशैवोत्तमेनात्रसन्निधानेकृतत्वया॥९२॥शिवलिंगार्चकाःशैवारुद्रा
क्षभसिंतावृताः बद्धपद्मफलेपुरोदृश्यंतेशिवसंमताः॥९३॥यस्मिन्देशेमहाशैवास्तिष्ठंतिशिव
पूजकाःतद्देशवासिनःसर्वेकृतार्थानात्रसंशयः॥९४॥शैवांगसंगमात्रेणाघशाचःपर्वमुद्गतः च
पेशाचतच्चुरत्क्रांगंधर्वोभवदुत्तमः॥९५॥यस्मिन्नदुष्यतिशैवेद्रुस्तस्मिन्दुष्यतिशंकरः शिवम

क्तप्रसादोयंत्रसादःशांकरोध्रुवं॥९६॥यत्रशैवोत्तमस्यास्तिसन्निधानमघापहं तत्रास्तिशंकर
स्यैवसंनिधानंनसंशयः॥९७॥शैवःशिवतरेःशांतःशिवस्यापरविग्रहः तस्मिन्दृष्टेमहादेवोदृष्ट
एवनसंशयः॥९८॥अयंतुभाग्यवान्धन्यपुण्यवानितिसर्वथा त्वत्सन्निधानलिंगेनसम्पगेवा
नुमीयते॥९९॥क्षमाकुरुजगद्गुरोशैवोत्तमशिवार्चक नतोस्मित्वदृहृकोयंसंहरसंहर॥५००॥
इतिहृचनंश्रुत्वासशैवोवीतमत्सरः निजगादततोवाक्यंयमंदृष्टयंकोविदः॥१॥अननत्वत्सह
सादिकृतंतत्सर्वमुच्यते तत्पातकमभन्नष्टमंतकालशिवस्मृतेः॥२॥अयंशिवशिवेत्युक्त्वाज
होप्राणानिहाधुना आघोक्तशिवशब्देनदग्धंपातककाननं तदनंतरमुक्तेनशिवशब्देनसर्वथा
॥३॥अयंशिवप्रसादेनभविष्यतिगणाधिपः॥४॥इतिहृचनंश्रुत्वाकंपमानोयमस्ततः पूजयामा
सविधिनाशैवमतमपिद्विजं॥५॥तदानीमेवविश्वेशप्रेषिताःशिवकिंकराः दिव्यरत्नविमानानि
समारुह्यययुर्मुदा॥६॥तदानींपुष्पवृष्टिश्चबभूवसुरनिर्मिता नेदुर्दुंदुभयोदिव्याःप्रसन्ना

Indira Gandhi National Centre for the Arts

श्वदिशोबभुः॥७॥ततस्तानागतान्दृष्ट्वाशमनःशिवकिंकरान् पूजयामासविधिवद्भक्तिश्रद्धासमन्वि
तः॥८॥ततोमतंद्विजंशैवेयस्यप्रुः शिवकिंकरा ततःसमभवद्विप्रोदिव्यरूपधरस्तदा॥९॥ततोवि
मानेतंविप्रंस्थापयित्वाशिवार्चकाः यक्ष्श्चवायुवेगेनकैलासंप्रतिशांकराः॥१०॥ततस्तस्मैमहेशो
नगराध्यक्षमनामयं दत्ततेदेवनागेंद्रात्रातिघतिसोधुना॥११॥इदृशावहवःपूर्वंमाहापातकि
नोजनाः मृतिकालेनविश्वेशस्मरणान्मोक्षमाययुः॥१२॥नरणामरणाकालेउशिवइत्यक्षरद्वयं
नायातिसहसान्नशंकरान्ग्रहविना॥१३॥शिवनामस्मृतिफलंवक्तुमेवनशक्यते साहस्रैरस्यतेः
शंकरेणविनाध्रुवं॥१४॥अतः पंचाक्षरंशैवंजपनीयस्वयासदा शैवंपंचाक्षराभ्योमुक्तिदोजप्य
तेमया॥१५॥शैवः पंचाक्षरोमंत्रःशिवरूपःशिवःप्रदःकाश्यामंतर्गृहेस्थित्वानपनीयःप्रयत्नतः
॥१६॥नकाशीसदृशंक्षेत्रंतत्रापंतर्गृहंवरं तत्रापुत्तमंज्ञेयंज्ञानवापीतटंशुभं॥१७॥तत्रजप्तो
महामंत्रः शैवोयंमोक्षदायकः तस्मान्मंत्रवरः शैवस्तत्रजप्योमनुःसदा॥१८॥पंचवक्त्रोदशा

भुजः सर्वदेवोत्तमःप्रभुः वेदोपगीतः सर्वज्ञः सोमसूर्याग्निलोचनः॥१९॥गौरीमुखितवामांगः
कल्पारागगुणासागरः सर्वलोकपतिःश्रीमान्सर्वदेवार्चितोविभुः॥२०॥निष्कलोनिर्गुणोनिर्गुणोनिर्लि
प्तोनिरुपाधिकः निरंजनोनिराकारोनिरवद्योनिरामयः॥२१॥ज्योतिःस्वरूपोविमलश्चिदुनसकलात्
मकः एकःपूर्णःशिवःशांतोमायातीतोक्षरः॥२२॥इतिध्येयःसदाशंभुरयमत्तदेहनिर्शं पूजनी
यःप्रयत्नेनप्रत्यहंविधिचक्षुनेः॥२३॥गंडकीनामविमलानदीपश्चमनोहराःतत्रसोमेश्वरनामक्षेत्रम
स्त्येकमुत्तमं॥२४॥तत्रैवशिवनाम्न्याःशिलाःसंतिशिवात्मिकाःशिलाश्चानादृशाःसंतिविविधाःशि
वसंमताः॥२५॥ताःसर्वाश्रापिसंपूज्यानिगाकाराःशिवात्मिकाः जत्पूजयामहादेवःसमाक्षात्सशि
तोभवेत्॥२६॥उन्मत्तमहिषाक्षाख्याःशिलाःसंतिशिवात्मिकाःताभ्यांफलेनलभ्यतेमासाक्षान्मोक्ष
प्रदायकाः॥२७॥तत्रैवशिवकुंडाख्यमेकमस्तिशिवालयं तत्रैवशिवरूपास्ताःशिलाःसंतिमिताःप्रु
भाः॥२८॥कापिलताश्चिलास्तलंपाश्चेश्यामेवसाशिला ऊर्ध्वोन्मत्तमहिषनेत्रसन्निभमुकटं॥२९॥
सेवेषट्रूणाभव्यालिंगदेशमनोहरे तत्रेशकरसान्निध्यंभवान्याश्चसदाध्रुवं॥३०॥तादृशीपार्वी

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

तः साध्याशिलाशंकरसंश्रयांतत्रार्चितोमहादेवः प्रीतोभवतिसर्वथा तत्रास्यापिकृतापूजाश्रद्दधानस्यशि
वार्चकैः सर्वपापहरामव्यासेधानंतापकल्पते॥३१॥मुद्गैर्नभस्मनानित्यंनवबिल्वदलैरपि पूजाका
र्यात्रयानेनतच्छिवैः शिवार्चकैः॥३२॥तत्सदाशिवनामाख्यामितिवेदेश्वरीपते तदेवाविमलंलिंग
मयासंपूज्यतेसदा यस्त्वेतल्लिंगपूजायांप्रयतोत्रवसेन्नरः ततस्यायातनाघोराभैरवीसाभविष्यति
॥३५॥काश्मीरालिंगपद्मरत्नान्यनेकान्यमलानिच सतिलान्यपिपूज्यानिमुक्तिकामैर्यथोचितं॥३६॥
ममत्वत्रैवससतंप्रीतिस्तिष्ठत्यनामया. मयेतदेवविमलंपूज्येतेलिंगमुत्तमं॥३७॥इदृशंदुर्लभं
भूलोकेलिंगमोक्षप्रदंवरं मयाप्यतंबलेनैवलब्धंलिंगमिदंपुरा॥३८॥इदंशंप्राप्यतेलोकेके
नाचित्तपसोबलात् इदृशानितुलिंगानिदुर्लभान्येवसर्वथा॥३९॥एतल्लिंगस्यपूजायामधिकारो
जितेंद्रियः शिवैकशरणाः शैवसदनोनैवसर्वथा॥४०॥अत्राभिषेकः कर्तव्योरुद्रसूक्तैरघापहै
विल्वपत्रैर्नवैः मुद्गैः पूजाकार्यात्रयत्नतः॥४१॥धूपदीपादिकंसर्वंस्वभक्त्याकार्यमन्यद्दि पूजातत्र
पनीयंशैवैः पंचाक्षरंसदा॥४२॥इदृशंलिंगमभ्यर्च्ययत्रतिष्ठतिशांकरः तत्रविश्वेश्वरोनित्यं

त्यंवासमन्वितः॥४३॥एवंविष्णुः वचश्रुत्वानागः ककोटकाभिधः ययौसोमेश्वरस्यानंशिव
नामशिलाश्रयं॥४४॥शिवकुंडेततः स्नद्वाविशंतपसोबलात् बहुकालंसमालोघश्चांतोनागाधि
पस्तदा॥४५॥अलब्धातादृशंलिंगमुत्तमंलक्षणासंयुतं चकारोग्रंततपस्तत्रमानवोद्दिश्यसादरं
॥४६॥ततश्चमंत्रसादेनलिंगंलब्धेवतादृशं आजगामपुनः काशींनागः पर्णासनोरथः॥४७॥
ततःसविष्णुनासाकंनागपातरंहेशुभे तपःकर्तुंसमारेभेपंचाक्षरपरायणाः॥४८॥वीरेशाद
क्षिणेभागेविष्णुर्बलसमन्वितः चकारकुंडंममलंनिर्मलोदकमुत्तमं॥४९॥सोयानानिचको
रात्ररत्नैरेवमनोहरैः ततस्तेनैवतत्तीरेकृताचमणिवेदिका॥५०॥यत्ररत्नमयंलिंगंसर्वाघौघ
विनाशकं विधिवत्स्थापयामासविष्णुः शिवपरायणाः॥५१॥ततस्तत्रैवविमलेलिंगेपार्श्वेजनार्
दनः पंचाग्निमध्येसततंतपःकर्तुंसमारभे॥५२॥षट्कोटियुगपर्यंतंचकारोग्रंतरंतपः तल्लिंग
पार्श्वेसंविश्यनिराहारेदृढासनः॥५३॥पुनरेकांघ्रिणास्थित्वाप्रज्वाल्यचयावत्

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

कान् षड्कोटिपुरापर्यंतंनंतपश्चक्रेबलान्वितः ततोधोमुखमासाद्यतयस्तंकंदुरासदं साध्यित्वा
रयर्यंतंब्रह्ममानेनविघ्नना॥५५॥ततस्तास्थापितोलिंगोप्रादुर्भूतोस्महंशिवे ततोमांपूजयित्वै
वंस्तात्रमेतच्चकारसः॥५६॥विघ्नउवाच नमामिविश्वेश्वरमादिदेवंनमामिविश्वोत्तममामीशा
नेक नमामिसर्वाधिकमंत्रमेयंनमामिशंभुंगिरिजासहायं॥५७॥नमामिकालांतकमुग्रभीशंन
मामिरुद्रांगधरंमहेशं नमामिसोमानलभास्कराक्षंनमामिवाहीकृतसन्महोक्षं॥५८॥नमामि
सर्वाधिपकंठमंत्रंनमामिनानाविधदिव्यवेषं नमामिप्रद्योतमभूतिभूषंनमामिसंरक्षितभूत
वेषं॥५९॥नयामिसर्वांगमवेद्यमाद्यंनमामिमायारहितंविरुद्रं नमामिलोकैकनिदानमंत्रंनमा
मिनानाविधसद्धितेहेतुं॥६०॥नमामिनाकेशवरार्चितांघ्रिंनमामिरुद्रैकलावतंसं नमाम्यने
नेकंदुरविघ्नभासंनमामिनिष्कारुणार्द्रभावं॥६१नमामिरस्योत्तमचंद्रकंक्रंनमामिदीर्घोरु
हिरण्यबाहुं नमामिशांताच्छहिरण्यरूपंनमामिदिव्योरुहिरण्यवर्णं॥६२॥न मामिसोमवरा

जकेतुंनमामिशर्द्रंवरधर्मसेतुं नमामिभीमंजगदेकनाथंनमामिरुद्रंजनमोक्षहेतुं॥६३॥
नमामिविरेश्वरमुग्रवीर्यंनमामिदेवंपटुनीलकंठं नमामिसर्वार्तिहरंसुरेशंनमामिदीर्घोरुजा
टाकलापं॥६४॥शिवएवशरण्यपुराणमूर्त्तिः शिवएवाखिलदेवचक्रवर्त्ती शिवविदारितामरी
र्त्तिः शिवएवमितवेदगीतकीर्त्तिः॥६५॥त्वदन्यंशरण्यंचरण्यंनजानेनजानेशिवामेपरुध्रे
णानजाने त्वंदान्योनदेवस्त्वदन्योनदेवस्त्वदन्योनदेवस्त्वदन्योदेवः॥६६॥त्वमेवप्रभुसर्वलो
केकनाथस्त्वमीशस्त्वमाराध्यमः त्वदन्योनपूज्यस्त्वदन्योनसेव्यस्त्वमेवासिपूज्यस्त्वमेवासिसे
व्यः॥६७॥त्वदन्यत्परंवस्तुनास्त्येवलोकेत्वदन्योनवेदांतवेद्यःपरेशः त्वमेवासिसर्वंत्वदन्यन्नकि
चिद्ध्रुवंसत्यमेतद्ध्रुवंसत्यमेतत्॥६८॥शिवात्परंनेतिवदंतिवेदाःशिवात्परंनेतिवदंतिवेदाःशिवा
त्परंनेतिवदंतिसिद्धाःशिवात्परंनेतिवदंतिशुद्धाः॥६९॥शिवएवाखिलाराध्यःशिवएवजगत्प्रभुर्न
शिवात्परमस्त्येकमेतत्सत्यंमयोच्यते॥७०॥शिवाज्ञयैवसूर्योयंतपतिप्रतिवासरं शिवाज्ञयैवचंद्रो

पंदीपयसक्लिन्नादिशः॥७१॥शिवाज्ञयैवशैलेंद्रफणिदिक्करिणाःसदा धृत्वातिष्ठंतिपृथिवींकंपमानाइवा
निशं॥७२॥शिवाज्ञयैवसततंप्रज्वलत्यनलःसदा शिवाज्ञयैववांतेवायवःसुखहेतवः॥७३॥शिवस्यैवप्र
सादेनदेवेंद्रःस्वर्गपालकःशिवस्यैवप्रसादेनसर्जकोमत्रजायतिः॥७४॥एवंस्तुत्वाहरिःशंभुमामेवशि
वमव्ययंभक्त्याप्रणम्यबद्धधानस्थोसनतकंधरः॥७५॥ततश्चवद्धकालीनचोरोग्रतपसाकृशं विद्युप्र
पुंजममलमेतदेववचोमया॥७६॥त्वद्भक्तेनोग्रतपसासंतुष्टोस्मिजनार्दनः वरंदास्येवरंब्रूहिस्तोत्रेणा
नेनचाम्रुना॥७७॥इतिपठस्ततोविष्णुःप्रणम्येशंकृतांजलिः ययाचेवरमुत्कृष्टंशिवेभक्तिर्दृढास्तिति॥
७८॥वरोत्तमंवरंदेहिवरदोत्तमशंकर अचंचलाशिवेभक्तिर्ममास्त्वितिपुनःपुनः॥७९॥अक्षमे
णामयादेवस्वल्पमेवतपःकृतं प्रसन्नोसिकथंशंभोकरुणाकरशंकरा॥८०॥दीनबंधोप्रसन्नो
सिकथंममं मयापूजाविधिःसम्यक्कृतवज्ञायतेशिवा॥८१॥तवस्वरूपंनज्ञातंत्वतोमेयविक्रम
तादृशस्यममाद्यैवप्रसन्नःकथमीश्वरः॥८२॥वंदेवापिनतेनत्वं ज्ञातमस्तिमहेश्वर तादृशशि

वात्वंतेकथंज्ञेयंमयाधुना॥८३॥त्वदन्यःकरुणासिंधुलोकेनास्त्येवसर्वथा पदल्पेनापितप
साप्रीतोसिभगवन्शिव॥८४॥त्वदन्यशरणावास्तित्वमेवशरणंमम रक्षरक्षमहादेवररक्षरक्षारि
वापते॥८५॥त्वदीयंपादकमलंदृष्टमद्यमयाशिव धन्योस्मिकृतकृत्योस्मिपतोधन्योनविघ्ने
॥८६॥त्वदीयपादकमलंनिधेहिमममूर्द्धनि येनधन्योभवाम्यद्यधन्यंकुरुसदाशिव॥८७॥
यन्नवेदपुराणाद्यैरुक्तत्वादपंकजं तदेवाद्यमयादृष्टंभाग्यस्यातोनमेशिवे॥८८॥यन्नसि
द्धैर्मुनिवरैःकपिलाद्यैर्नरीक्षितं मादृशकरस्येतद्दृष्टवपादांबुजं मया॥८९॥इत्युक्त्वापतितंस
म्यक्पादमूलेजनार्दनः ऊर्ध्वोत्थायविमृश्यतंदत्तास्त्रंवहवोवराः॥९०॥वैकुंठाख्यंमहास्थान
मद्यदृष्टंमयाप्रभो तदाधिपंसुखदंतंदातुंनमयाप्रभो॥९१॥लोकानांधर्मरक्षार्थंतंपालयेतिवरःपरः दत्तस्तदेवसतोपाददेवोदुष्टेभमयाप्रभो॥९२॥तदोनांपूजयामासकमलैरमलैः
समांसह सुनामभिः प्रतितन्नामसंख्यया॥९३॥तेभक्तिदर्शनार्थायतदेकंकमल[redacted]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मया दूरीकृतंतदेकोनानामसंख्यावमत्वच॥९४॥तदाविचार्यकमलमध्यातीतमादरात्स्वनेन
कमलेनैवनामसंख्यांवृद्धमत्वचमप्रयत्नात्॥९५॥तद्यप्तंमस्त्रीतिमंमतास्मिन्वरानने ततोने
त्रमयादत्रपुंडरीकनिभंशुभं॥९६॥पुंडरीकाक्षइत्येकंनामलब्ध्वाचविष्णुना तेनज्ञोरतरंतप्त
तपस्तत्फलमीदृशं॥९७॥तेनैवविष्णुनातत्रवक्त्रंलब्ध्वरानने सदशंवारमममलंकोटिस्पर्यस
मप्रभं॥९८॥तेनैवसर्वशत्रूणांविनाशंसकरिष्यति पुरामदंचिरेत्वाभिः स्थंतन्मुक्तमुत्तमं॥९९॥
वरान्येपयाचितस्तेनसर्वलोकहितावहः इदंपापहरंभद्याकुंडमस्त्वितिसादरं॥१००॥इदंमणिरा
णाकीर्णमणिकर्णीसमन्वितं मणिकर्णीतिविख्यातिकुंडंपातुजगत्रभो॥१०१॥अत्रैकमज्जनादे
चमुक्तायांतुजनाःसदा स्मरणान्नापिपापानांविनाशोभवतुप्रभो॥१०२॥यःकरोतिवितश्चाद्धमे
तत्तीरमनोहरेःपांतुतर्पितैरःसर्वैश्चस्नलोकंप्रतिप्रभो॥३॥यस्त्वत्रशेवःपुरायासात्तिनरा
णकरिष्यति शेवपंचाक्षरस्त्वतःसममामोतुशंकरः॥४॥ततश्चत्वत्रसादेनसमोक्षमग

॥१०४॥यः कल्पांतेखिलान्सम्यांसंहरत्येकोधितिष्ठति सदेवो॥१०५॥यद्वामागादहंजातोद
क्षिणांगाभ्दवान्विधे सदेवो॥१०६॥यस्यनेत्रत्रयंसूर्यसोमस्त्र्योग्निसंज्ञिकं सदेवो॥१०७॥य
स्त्वमेयविभोनन्यशरणाश्रियः सदेवा॥१०८॥यःशास्तासर्वदेवानांपितामाताचरक्षकः सदेवो
॥१०९॥यक्तदापपितामोज्यभोगोभोजकस्त्वच्च सदेवो॥११०॥यःसच्चिज्ञानमानंदोविज्ञान
ज्ञानमेवच सदेवो॥१११॥यःसाक्षीपरमाद्वैवंपरब्रह्मनरात्पर सदेवो॥११२॥अतःसर्वा
नराधीराःशंकरंकरुणाकरः पूजनीयप्रयत्नेनचातुर्वर्गफलार्थिभिः॥११३॥शिवस्मरणेनापा
सान्मोक्षलक्ष्मीश्चाप्यते अतोनंतविहायान्यःस्मर्तव्योमुक्तिकांक्षिभिः॥११४॥अतःकार्य
विहायान्यत्कुरुशंकरपूजनं तत्पूजयामोक्षलक्ष्मीःप्राप्तव्यानात्रसंशयः॥११५॥तमापदा
नस्पृशतिप्रोनित्यंशिवपूजकः अतःकार्यविहायान्यत्कुरुशंकरपूजनं॥११६॥तमेवभजे
तेलक्ष्मीर्योमित्यरिष्यपूजकाःस्युतः॥ ११७॥ नमश्चंद्रसंचंद्रेशानित्यशिवपूजकः अतः ७८ सप्त

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पुत्रपौत्रान्तेपोनिसंशिवपूजकः अतः॥७९॥सएवाश्रयतांयातियोनिसंशिवपूजकः अतः॥८०॥
सएवस्वर्गभागब्रह्मन्नयोनिसंशिवपूजकः अतः॥८१॥सएवलभतेमोक्षंयोनिसंशि
वपूजकः अतः॥८४॥अलोड्यवेदानखिलान्वेदान्सारमेतत्समुद्धृतं शिवपूजनमेवादौच
तुर्वर्गफलप्रदं॥८५॥शिवस्यार्चनात्पुंसांकिमलभ्यंजगत्त्रये यत्पूजनान्मोक्षलक्ष्मीः
सुलभाद्धस्तेप्सिता॥८६॥अस्माकंतुशिवादन्योनास्तिसंरक्षकस्ततः प्रजाभःशरणंस
वंशंकरंकरुणाकरं॥८७॥शिवोस्माकंधनंदाताशिवोस्माकंप्रभुपिता शिवोस्माक
परःसेव्यःसंसंसृतंमयोच्यते॥८८॥स्मर्त्तव्यःपार्वतीनाथः कर्त्तव्यशिवपूजनं स्थातव्य
शंकरस्थानेमर्त्तव्यंशिवसन्निधौ॥८९॥यस्यस्वर्गापवर्गौछातेनपूज्यःसदाशिवः स्वतंत्रः या
र्वतीनाथोयतुः स्वर्गापवर्गदः॥९०॥रहस्यंपरमंवक्ष्यामिगोपनीयंसनातनं यच्छ्रुत्वासर्व
पापेभ्योमुक्तोमुक्तिंचवदाति॥९१॥पुरातुहिमवत्प्रांतेकश्चिदासीद्विजोत्तमः लिंगपूजापर

योनिसंनिः कामः शंकरप्रियः॥९२॥ऐहिकामुष्मिकान्भोगानवाप्यधर्मशिवार्चकः सर्वदावि
ल्वयत्राघैरर्चयामासशंकरं॥९३॥ऊर्द्धंत्रिपुंड्राभ्यामलंकृतोनर्मदा रुद्राक्षैरप्यलंकृत
ध्यात्वेशंसोऽसंस्थितः॥९४॥रुद्राक्षकंकणोनित्यंवहन्रुद्राक्षमालिकां पंचाक्षरंपरं म
त्रंजजापायमहर्निशं॥९५॥पूजयित्वामहादेवंनत्वाग्रेपिनाकिनः आस्वेदमतियत्नेन
करताडनपूर्वकं॥९६॥स्तोत्रंशंभुकृतंसिद्धंसर्वदेवशिवामतं अनन्यशरणोनित्यंशि
वैकशरणोमुदा॥९७॥एवंप्रसहमाराध्यमाराधयतिशंकरं कार्यांतरंविहायैवजाड्यलेशवि
वर्जितः जलैःपुण्यैर्महादेवनमभिषिंचपुनःपुनः मूर्द्धमूर्द्धबिल्वपत्रैरभ्यर्चयतिशंकरं॥९९॥
शिवपूजाकरोयेषः शिवध्यानपुरःसरं प्रादक्षिण्यप्रणामादीनपीशध्यानपूर्वकं॥१००॥शिवम
भ्यर्च्यबिल्वाद्यैःश्रावणेशिवकथांमुदा विधायैवंसहोरात्रंमन्यकार्यविवर्जितः॥१॥एतादृश
द्विजंदृष्ट्वातत्पत्नीपतिदेवताकृताजलिरुवाचेदंवचनंललिताननां॥२॥स्वामिन्भवन्मिदानि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

शक्तिपतेशिवपूजनं अनेनभवतांमोक्षोभविष्येवसर्वथा॥३॥सकृदप्यर्चितः शंभुर्ददाति
परमांगतिं करुणासागरः सांबः किंपुनर्मुहुरर्चितः॥४॥अनन्यारणोयस्तुनित्यशंक
रमर्चयेत् तमभ्यापातिमुदितामुक्तिकांतानसंशयः॥५॥शिवाराधनसंसक्तमनन्यशर
णंसदा कथंसदक्षपतिविप्रेंद्र मुक्तिकांताविवोकिनी॥६॥मुक्तिकांताकामुकस्तन्नशिवान
र्चकस्ततः शिवार्चकंविहायेयंकंगमिष्यतिनंदन॥७॥यथाकामयतेवेश्याधनिकंध
नदमुखं तथाकामपतेर्नित्यंमुक्तिकांतानशिवार्चकं॥८॥नशिवाराधकादन्योमुक्तिकां
तामनोहरः तथाचमुक्तिकांतायाःपतिस्तुशिवपूजकः॥९॥किंचान्यदुक्तंमयिशास्त्रजाते
नच्छ्रोतव्यंप्रयत्नतः तत्सम्यगस्तुसम्यग्वातत्रविघ्ननंदीयतां॥१०॥विमलाधर्मध्वजाय
मुद्वाहः कृतःसम्यग्यथाविधि एतावत्कालपर्यंतंप्रजामपिनदृश्यते॥११॥यद्येकोपिभवे
त्पुत्रस्तस्मादन्योपिसंततिः वदंतेस्मयथासाकथंवादृङ्मेष्यति॥१२॥शिवभक्तः स

दाचारः सर्वदाशिवपूजकः यस्यकुलेनसंजातस्तत्कुलंकिंनतरिष्यति॥१३॥इतुक्त्वा
नघ्रवदनाकंपयंतीमुहुर्मुहुः तुहीमुवासविमलामुवाचाथसहिजः॥१४॥श्रोतुंकौतुहलं
भद्रेयदुक्तंतत्तथेवहि तथापिमोहमायायासाविछिन्नानहिवर्त्मनि॥१५॥शिवैकचारणाः
पुत्रोभवेद्यदितथैवहि सुखंभवत्यन्यथातुसुखलेशोपिनध्रुवं॥१६॥जातोपिपुत्रः
सततंशिवैकचारणाः सदा शिवंसपश्यसततंस्थास्यतीतिननिश्चयः॥१७॥पुरात्व
क्ष्मीरुवाचेवंविहंगंप्रतिहरिस्ततः एवमेवोत्तरंदत्वा पुनरन्यदुवाचव॥१८॥पुत्रस्तेभ
वितालक्ष्मीः कश्चिदसंततेसुदरः सपुण्यवाणीभविताजगन्मोहकरःसदा॥१९॥कदाचि
त्तादृशःपुत्रोभगवत्कृपयाविनी यदिनश्येत्तदादुःखंनकार्यंसर्वथात्वया॥२०॥अन्य
साधारणत्वेनयोविजानातिशंकरं सत्पुत्रोपितेपुत्रोमरिष्यतिनसंशयः॥२१॥अन्य
साधारणत्वेनमत्वादेवोत्तमंशिवं कोवाजीवतिकोवांतेसुखंप्राप्नोतितद्वदः॥२२॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

कोवामाहेश्वरीमाज्ञामन्यथाकर्तुमिच्छति शिवद्वेषरतोपक्षयंक्षत्रसनंसंजीवयिष्यति॥२३॥चंद्रे
णाविधिनेदृग्णामयाशिवद्रुषकः नद्रष्व्योरक्षणाऽदूरतोपास्तमाध्वजो॥२४॥कदाचिद्यादि
पश्यामोवयंशंकरद्रुषकं तदास्माकमवस्थानंनकुत्रापिभविष्यति॥२५॥ताडयिष्यतिस्मू
लाग्रेरस्मान्शंकराकिंकराः तेयतोनिर्मर्यावीरानास्मास्तेगणायांतिहि॥२६॥शिवभक्तिंप्र
कुर्वाणोरप्यस्माभिरहर्निशं.कंपायमानैरमरैः स्थीयतेसत्यमुच्यते॥२७॥पुरात्रिशि
वपूजार्थंतस्माभिरमरैः सायंकालेहरद्वारिद्रविशोनाभवत्तदा॥२८॥ततोस्मा
भिः सुरैः सर्वैः समग्रंहीभ्यसत्वरं द्वारिद्रवेद्रुमुत्क्रमादायार्चनसाधनं॥२९॥तदावेत्र
समादायकश्चिच्छंकरकिंकरः अभ्याययौवतिक्रुद्धःक्रोधसंरक्तलोचनः॥३०॥सत्व
रोमयामासवेत्रेकाञ्चनरंजितं वेत्राग्रसंगमात्रेणासर्वेपिपतिताबयं॥३१॥कःसन्
दोन्यथाकुरुतेवाज्ञांजगतीतले सुराणामपिशास्तारस्तेयतः क्रूरशासनाः॥३२॥

आदौसायंमहादेवंपूजयंतिविकाततः वयमत्रोभ्यर्चयंतंबांशंकरंचसुरेश्वरं॥३३॥ततो
गणाधिपतिःसांबमभ्यर्चयतिसादरं ततोर्चयतिसर्वेशंनंदिकेशोऽतिभक्तितः॥३४॥ततो
र्चयंतिसर्वेशंब्रह्मद्यथाः साध्यसाधनाः अनंताः ब्रह्मद्यास्तेषांसंख्याकर्तुंनशक्यते॥
३५॥ततःपरंसुरैः सर्वैरस्माभिः पूज्यतेशंभुःरोषाधिरुरगेश्वरैः॥३७॥ततोमानिग
णैरन्यैः पूज्यतेपरमेश्वरः ततोनरवरैरन्यैः पूज्यतेसततंशिवः॥३८॥एवमेवक्रमेणो
वसायमन्वहंमीश्वरः सर्वैःसंपूज्यतेसांबोदेवदेवोनमःशिवः॥३९॥रोषग्रहाराणा
पाद्यवेदमरावयं कोन्यःसमर्थःरोषाज्ञामन्यथाकर्तुमुच्यतां॥४०॥पुरासमागतःकाश्चि
दिहशंकरकिंकरः समागतोदोशीघ्रंभ्रमान्नेवास्थितंमया॥४१॥तदाहारवैकुंठं
सिंहासनसंस्थितः यतितोहंमहोरगयज्ञोपवीतादिविवर्जितः॥४२॥ततःपरंनिराहार
समाश्रित्यकंवपुः तपश्चीर्णोमयापूर्वंशिवमुद्दिश्यसादरं॥४३॥ततःपरंमयाप्रा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

तोवैकुंठोयं शिक्षया शिवपूजाप्रभावेनलब्धोपनान्यथाध्रुवं॥४४॥असंतसावधानेननदाप्र
तिसर्वदा शिवपूजारतेनैवस्थीयतेत्रमयाध्रुवं॥४५॥शिवनिंदकसंगश्चेत्क्रियतेभ्रांतितोम
या तदाजीवनमेवास्यनसांतंहिदुर्लभं॥४६॥इत्युवाचपुरालक्ष्मीर्विष्णुः शिवपराणाः
तथापसंतातः प्रबुद्धदुर्लभासत्समुच्यते॥४७॥अश्रुद्वासततिर्जातास्यस्माकंवप्रयोजको
सासततिर्यातास्माकंसुखदानंभविष्यति॥४८॥शिवव्रतपरानिसंसर्वदाशिवपूजक
अत्रोयस्यभवेद्भाग्यात्तस्यभाग्यंहरार॥४९॥जातोपिपुत्रः सर्वथायोनशैवोभवि
ष्यति व्यर्थंचजीवनंतस्यशिवार्चाविमुखस्यहि॥५०॥अशैवोयदियद्दैवोभवत्येकोमलेस
र्वदाः सर्वथापातिनरकंसमुच्यते॥५१॥विष्णुरुवाच इत्युक्तापाप्तिनीतध्येभार्यासंगमका
मिनी संवीक्ष्यसंगमंचक्रेततोगर्भंदधारसा॥५२॥ततोरतेचसापुत्रंपत्रायतेक्षणंदधा
नमतिसंतोषबभ्वसुतवत्सला॥५३॥ततःपुत्रंसमुत्पन्नंश्रुत्वातज्जननकर्तृयोजानको

स्तथाजानकर्मादिकंकर्मचकारमुदितानना॥५४॥ततोन्नप्राशनादीनितत्कालेसुतसि
तादृत्योपनयंचक्रेसुसूक्तंयथाविधि॥५५॥तमेवाध्यापमाससांगान्वेदान्सुधाक्रमशा
स्त्राणिधर्मशास्त्रादीन्यपिमेधाविनंसुतं॥५६॥तादृशंचसुतंवीक्ष्यपितरौमुदिताननौ पुत्र
पोषणासक्तौस्थितावन्नादिभिः सदा॥५७॥ततः कदाचित्तंपुत्रंविलोक्यातीवसुंदरं किम
स्यभाग्यंभावीतिदध्यौयोगपदुःपिता॥५८॥ततःसधीरशैवंमत्सुयाशंगमिष्यति अल्पा
युरितिनिश्चित्यक्षणंदुःखवशोभवत्॥५९॥ततश्चित्तंसमाधायसरावेद्विजपुंगवः पुत्रमा
हूयसस्निग्धवाक्येवचनंतदा॥६०॥श्रुतिपारगपुत्राहंदर्शनात्तवसर्वदा खिन्नएवचसा
म्प्रतंसंतोषोनोपलभ्यते॥६१॥ध्यानंविहायपुत्रेतमधमधमयाततः अल्पापुष्यस्यपि
ज्ञातंपितुःखंप्रवर्धकं॥६२॥इत्युक्तंहृच्छ्रुत्वातज्जननीसुतं समालिंग्यातिदुःखेन
रुरोदभूरिमज्जसा॥६३॥ततस्तज्जननंदेष्टीशोकार्तापिरंचतं उवाचवचनं पुत्रः पितः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

संतोषवर्द्धकाः॥६४॥पुत्रउवाच किमर्थंक्रियतेदुःखंमातर्मांस्पृचमास्पृच शरीरंचेदिदंगछेन्न
न्हानिर्नसर्वथा॥६५॥निस्नेहमज्जनंतोममनाशः कथंभवेत् कालत्रयेपिनाशस्तम्
विवाधितएवहि॥६६॥शरीरमेतद्विनश्यत्यात्वमितिचेन्मतिः जन्मस्यास्यशरीरस्यदुर्लभा
वास्थितिसदा॥६७॥शरीरनाशोविज्ञातोदेवादद्यमयाधुना अतः परंसावधानंपूजया
मिमहेश्वरं॥६८॥भस्मोद्धूल्यसर्वांगंधत्वात्रिपुंड्रंततः रुद्राक्षधारणंकृत्वापूजयामिस
दाशिवं॥६९॥शिवकाशीतिसंतंत्रंवक्ष्येनामशांकरं एतन्नामद्वयंयस्मान्मोक्षदंसर्वसि
द्धिदं॥७०॥शिवइत्यक्षरद्वंद्वंयेनसंस्मृतमादरात तेनसर्वाणिपापानिविनिर्जितान्येववस्तुतः
॥७१॥काशीतिपरमोमंत्रोगर्भारक्षामणिस्ततः सयेनजप्यतेतेनजितंलोकत्रयंध्रुवं॥७२॥श
रीरस्यावसानेस्मिन्काशीप्राप्तिर्मयाधुना दुर्लभासायंतः काशीदेवा नामपिदुर्लभा॥
७३॥यस्यांकाश्यांस्वराधीशोविश्वेशोविश्ववंदितः सावस्तिष्ठतिसाकाशीदुर्लभैव

नराणांध्रुवं॥७४॥यस्यांकाश्यांनिःविद्येनस्वर्गंभोगस्तरणीकृतः साकाशामोक्षदा
तिस्याकथंप्राप्तामयाधुना॥७५॥यस्यांकाश्यांतुचंडालःपूज्योविधुधोतमैः साकाशीदुर्लभा
जातामशस्तकाश्यामेवप्रजायते साधोजनाशोनान्यत्रसत्यंसत्यंनसंशयः॥७६॥ममजन्मान्य
तीतानिकोटिशोदुःखयोनिषु तेषुदुःखानिभुक्तानिकोटिशोहिमसंहृदुः॥७०॥मातृगर्भेम
लाक्तमत्रशोणितसंकले बहुदुःखंमयाभुक्तंबहुधात्रेसशयः॥७१॥प्रसवावसरेदुःखय
भुक्तंपूर्वमुत्कटं तादृशंदुःखमन्येनभोक्तमेवनशक्यते॥७२॥नरकेषुविचित्रेषुसंस्थितिश्चा
भवन्मम तेषुदुःखानिभुक्तानिबहुधालमतः परं॥७३॥पतोनारीधितः शंभुःपूर्वमादरपूर्व
कं अतीदुःखानिबहुधाप्राप्तान्येवमयापरा॥७४॥विज्ञाततन्नाशोहंभस्मोद्धूलनपूर्व
कं पूजयित्वामहादेवं शिवनामवनामते॥७५॥ममास्यशरीरस्यनापेक्षावर्ततेध्रु
वं स्नेहपाशोनभवतिशरीरेप्रीतिरस्तिमे॥७६॥केयंकालभवस्थानशरीरस्यास्मरोच

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ते तवतन्मेवदस्वाघातकरिष्येनसंशयः॥८७॥इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाननीनिजगादसासमा
लिंगयाश्रुपूर्णाक्षापुत्रंवीक्ष्यातिसुंदरं॥८८॥आब्रह्मकल्पपुत्रेदंशरीरंतवतिष्ठतु ता
वत्तामसंप्रीतिरन्यथादुःखमेवमे॥८९॥इत्युदीरितमाकर्ण्यमातुस्तद्वचनंसुतः भविष्य
तितथेवेतिजगादवचनंमुदा॥९०॥शरीरक्षणोपायस्तिष्ठत्येकोमहान्मम तंनोपायेन
मेमातःस्यास्यसेघातनुसदा॥९१॥शिवपूजैवसर्वेषांक्रतूर्वंफलप्रदाः ततःकिमत्रदे
हस्यरक्षितुमक्षमा॥९२॥शिवपूजैवसर्वेषांसर्वाभीष्टप्रदायिनी ततःशिवार्चनंनि
यंकरिष्यामीषासिद्धये॥९३॥ब्रह्मत्वंब्रह्मणोदत्त्वंशिवेनशिवपूजया तादृशाःकिंन
हादेवःशरीरंमेनरक्षति॥९४॥विष्णुस्त्वंविष्णवेदत्त्वंशिवेनशिवपूजया तादृशाः॥९५॥
इंद्रत्वंदत्तमिंद्रायशिवेनपूजया ता०॥९६॥इत्युक्तापितरंनत्वाबभाषेवचनंतदा मृत्यु
जयंमनुंमत्वमज्जसोपदिशंतिसः॥९७॥ततस्तमासिकंद्वादशाकरार्चनंतत्पर आनंदपरि

पूर्णोमुदाश्लिष्यस्तवमादरात् हाततंलभस्मरुद्राक्षालंकृतांगमकल्मषं पुत्रांस्तांकेसन्तिदेय
मनुंत्रेयंबिकंददौ॥९९॥ततःसतुहृदयः प्राप्यत्रेयंबिकमनुं सपूज्यपितरंसाम्बंमेधावीनि
यमेगृहात्॥१००॥ततस्तंनिर्गतंदृष्ट्वापुत्रंतज्जननीतदा हापुत्रपुत्रपुत्रेतितंनेवंसहनिर्ययौ॥१॥
ततःसगत्वामेधावीसस्मारमनुंतमं स्नानंचक्रेविधानेनमनुंत्रेयंबिकंस्मरन्॥२॥स्नात्वावा
सः सदायमाद्योक्षिप्तभस्मवारिणा ऊर्द्धूलनंचकारादौमंत्रेणैतेनभस्मना॥३॥त्रिपुंड्रालंकृतंच
क्रेललाटंसितभस्मना त्रिपायुषेतिवेदोक्तंस्मरन्मंत्रंशिवात्मकं॥४॥आदौमर्द्धविधायैव
त्रिपुंड्रंसितभस्मना त्रिपुंड्रधारणंचक्रेललाटेनदनंतरं॥५॥तानागोक्षपिसर्वेषुत्रिपुंड्र
विधिपूर्वकं जाबालोक्तेनमार्गेणचकारसितभस्मना॥६॥ततःपरंयथायोगंरुद्राक्षालंकृ
तःशुचिः संध्यांसमाप्यतदनुनत्वामातरमादरात्॥७॥सपाद्यबिल्वपत्राणिपुष्पाणि
विधानिचविधायमन्मयंलिंगंपूजयामासशंकरं॥८॥एवंदिनाष्टकंतस्यासपूज्य

Indira Gandhi National Centre for the Arts

परमेश्वरं ततोऽभिनवमेघाभः पुनः पूजांपरोभवंत्र॥९॥आदायजलपुष्पादीन्यनेकानि
शिवार्चकः संकल्पःपूर्वकंशंभोश्चक्रेरुद्राभिवेचनं॥१०॥तदेवमत्युग्रविविधैर्दुतैरुग्रैः समावृतः
समायायावतिरुद्रोविमशस्तमितस्ततः॥११॥तदातमागतंवीक्ष्यपुत्रंवीक्ष्यबालकं उवाचवच
नंभीतात्मातास्वस्यांव्रजति॥१२॥मेधाविजननीविमला० पुत्रकोयमिहायातिपश्यपश्याति
भीषणां प्रायशोमत्युरेवायंभविष्यतिनसंशयः॥१३॥विशीर्णज्यायतेस्नानिदानीहृदयंमम
नानुभूतंमयाएवंभूतमेतादृशंध्रुवं॥१४॥इत्युक्तेतद्वचः श्रुत्वापूजनशंकरंचमुदा मोनीधे
यंबकंमहामंत्रंजजापास्थिरयासनः॥१६॥ततस्तोत्रंचकारेदंमहामृत्युविनाशकं अर्जलिंमूर्धि
+र्धबद्धेनाज्ञापयामासंतया॥१५॥ततोयथाक्रमंपूजांकृत्वादेवस्यशूलिनःपुनर्विन्यु
स्यध्यायन्नेवंत्रिशूलिनं॥१७॥मेधावीउवाच ॐनमःशंभवेनित्यंमृत्युंजयनमोस्तुते ॐ
नमःपार्वतीनाथशरणागतवत्सल॥१८॥ॐन्नमोविश्वरूपाय ॐन्नमोनंतमूर्तये

ॐन्नमोरुद्रहीनायनीलरूपायतेनमः॥१९॥ॐन्नमोनिष्कलायेशॐन्नमोनिर्गुणायते ओं
नमोनिर्विकारायशांताकारायतेनमः॥२०॥ओंनमोनिष्प्रपंचायनमः श्रुत्यात्मकायते ॐ
न्नमः कालरूपायकालनीतीयतेनमः॥२१॥ॐन्नमःश्रीमहेशायसर्वाधारायतेनमः ॐन्न
मःपुरापरूपायपुराणातीतायतेनमः॥२२॥ॐन्नमोभस्वरूपायतेनमः ॐन्नमोजलरूपा
ये ओंनमोग्निस्वरूपायॐन्नमोवायुमूर्तये॥२३॥ॐन्नमः आकाशरूपायदिक्स्व
रूपायतेनमः ॐन्नमः कालरूपःपंचकृपःयतेनमः॥२५॥ॐन्नमोमानरूपायचंद्ररूपायते
नमः ॐन्नमःसर्वरूपायशररायायनमोनमः॥२६॥ईत्यादितवोजंभेदधामीतिपर्यंतेन
मकंपठित्वापुनःस्तोत्रं प्रणासोस्मिमहादेवप्रयत्नोस्मिंसदाशिव निवारयमहामृत्युंजय
नमोस्तुते॥२७॥गौरीपतेविरूपाक्षशरणागतवत्सल निवारयमहामृत्युंमृत्युंजयनमो
स्तुते॥२८॥कालकूटधरश्रीमनकालकालकृपानिधे निवार॥२९॥चंद्रशेखरविश्वात्म

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नकरुणाकरशंकरं निवार०॥३०॥ऋग्यजुःसमारुपेशत्रिलोचनस्तोत्रम निवारय०॥३१॥
अनंतामयकल्पाणाकल्पाणगुणासंश्रय निवार०॥३२॥सुरेश्वरसुराध्यदग्धत्रिपुरकानन
न निवारय०॥३३॥त्रिशूलपाणेपापारिनकल्पक्षयकरानघ निवार०॥३४॥पाशाकुधरश्री
मननमोडमरुत्स्वरा निवारय०॥३५॥भस्मोद्धासितसर्वांगहरानिर्हुनकल्मष निवारा।
३६॥प्रदशंयमाहाश्चर्यकल्पक्षयकरंहर निवारय०॥३७॥भुजंगभूषणाश्रीमन्नरुसभध्व
जाविश्वग निवार०॥३८॥इतिस्तुत्वामहादेवंदत्वापुष्पांजलिंततः प्रणाम्यबद्धधात्रीसान
नन्त्रीस्वेदमादरात्॥३९॥पुनःसंपूज्यविश्वेशंबिल्वपत्रैमनोहरैः पुनर्मस्तुहरमंत्रंजजाप
द्विजपुंगवः॥४०॥तदानींद्विजमालोक्यशिवपूजापरायणा चित्रगुप्तविलोक्येदंमत्पुर्वचनम
ब्रवीत्॥४१॥मत्पुःएनमयास्पहि धर्मेणशिवलिंगाग्रेकथंतिष्ठति पश्यत॥४३॥एनमुद्दिश्य
बद्धधात्मधयःप्रेरिताःपुरा तेपिनेनंस्पृशन्त्येवदुष्टःस्वप्नदाअपि॥४४॥मयाघयेनचैनेन

नेतुमेनंसंमागतं तच्चयेनकार्यंतुदश्यतेनाघंसर्वथा॥४५॥धत्वासमानपिष्यामियमघ्रे
गम्यतेमया परंतुगतिरेवात्रकुंठितामसर्वथा॥४६॥अत्माहतंतुगमनंममहर्वमनुत्सदा अधे
वकुंठितंजातंगमनंद्विजबालके॥५७॥मापंजीवनकालोस्यन्मत्पुकालोयमिसह समागतोस्मि
मरणंकथमस्यनजीयते॥४८॥मंपातुतादशानीतायादशाःसुखदातीः कथमेकुंठितारा
क्रियेतस्मिन्द्विजबालके॥४९॥इदंपुत्रीमयानीतःपूर्वमंपतनीलया ब्रह्मपुत्राश्चवै
हवीनीतीरवमुक्तंहुः॥५०॥विष्णुपुत्रोपिमदनोलक्ष्मीप्रियविधेनः अंपतबलवान्नी
तः क्षणेनैवहिलीलया॥५१॥एतादृशास्यशक्तिर्मेकथमघेवकुंठिताकिंकर्तव्यंमयेदानीक
र्तव्यंनोपलभ्यते॥५२॥कथमेतादृशःकालोममेदानींसमागतः अयमल्पापुरल्पोमु
पानोतुंनशक्यते॥५३॥अधिकारःशिवेनाघमहरीकृतोथवा पदीदूरीकृतान्योपिमत्सुनै
वात्रदृश्यते॥५४॥ इत्येवंतद्वचः श्रुत्वाचित्रगुप्तोमहामतिः वचोमत्तुमुवाचेदमतिविस्म

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

यकारणा॥५५॥चित्रगुप्तः महामत्सुहरं मंत्रंजपत्सामिहार्मकः संपूज्यशांकरंलिंगंबिल्वपत्रा
दिनिर्मुदा॥५६॥स्वर्गापवर्गदातारंशंकरंयोर्चयिष्यति सवमस्तुवशंयातिसत्यंसत्यंनसंशा
यः॥५७॥अभीप्सितार्थदंनित्यंमहेशंयोर्चयिष्यति सनमस्तुवशंयातिसत्यंसत्यंनसंशयः
॥५८॥अनन्यशरणोनित्यंयोर्चयिष्यतिशंकरं सन०॥५९॥मत्सुजयंमहारुद्रंयोर्चयिष्यति
शंकरं सन०॥६०॥वेदवेदांतसंवेद्यंयोर्चयिष्यतिशंकरं सन०॥६१॥अप्रमेयमनाद्यंतंयोर्चयि
ष्यतिशंकरं सन०॥६२॥ओमाकांतंप्रयत्नेनसततंयोर्चयिष्यति सन०॥६३॥श्रीनीलकंठंविश्वे
शंसततंयोर्चयिष्यति सन०॥६४॥मत्सुजयसम्पूज्यबिल्वपत्रादिसाधनैः कालमृत्युंतरंत्येव
किंमृत्युमस्यचः॥६५॥यस्सुजयामहाविघ्नविघ्नंत्वप्रापदुर्लभं तदर्चनपरःकोपिनमर्क
वशमेष्यति॥६६॥यस्सुजयापुत्रान्पौत्रान्लक्ष्मीप्रापदुर्लभं तदर्चन०॥६७॥यस्सुजयापुरादे
वाः सर्वदेवत्वमापयुः तदर्चनः॥६८॥यस्सुजयापरोमोक्षोप्यतेनैवलभ्यते तदर्चन०॥६९॥

यस्यस्मरणमात्रेणाविनश्यंत्यापदःक्षणात् तदर्चन०॥६८॥यस्सुजयापरोमोक्षोप्यतेनैवलभ्यते तदर्चन०॥६९॥यस्यस्मरणमात्रेणाविनश्यंत्यापदःक्षणात् तदर्चन०॥७०॥यस्य
भावंनजानंतिवेदाअपिसहस्रशः तदर्चन०॥७१॥यःसच्चिदानंदघनः सर्वज्ञश्चिन्मयः प्र
भुः तदर्चन०॥७४॥नेत्रोविश्वकर्त्ताविश्वाशापरकः तदर्चन०॥७५॥यमर्चयंतियोगींद्राःसर्व
दासांबमीश्वरं तदर्चन०॥७६॥सएवसुखमाप्नोतिसएवाखिलसंपदः यस्यानिशंमहादेवे
भक्तिरव्यभिचारिणी॥७७॥तस्यैवजन्मसफलंजीवितंचसुजीवितं यस्य०॥७८॥तस्यैवज
न्मधन्यंतस्यैवकुलमुन्नतं यस्य०॥७९॥तस्यैवभाग्यमुत्कृष्टं तस्यैवसकलंजनकोधन्याध
न्यास्तस्यपितामहाः यस्य०॥८०॥तस्यैवारोग्यमनिशमायुर्वृद्धिःक्षणे यस्य०॥८१॥तस्यैव
भाग्यमुत्कृष्टं तस्यैवसकलोत्सवाः यस्य०॥८२॥तस्यैवविमलंज्ञानंतस्यैवविमलंमनः यस्य०
॥८३॥तस्यैवविमलंशीलंतस्यैवविमलंयशः यस्य०॥८४॥अस्यास्तिकोबालकोपिमत्सुजं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यमनामनयं जपत्वयंमहामंत्रंपूजयित्वासदाशिवं॥८५॥मत्युंजयेनमंत्रेणामुन्मयंलिंगमुत्त
मं सप्तविल्वतरोर्मूलेपूजयत्वलोकया॥८६॥यस्तुविल्वतरोर्मूलेमृद्धोमत्युंजयोत्त
मः स्पत्युभयंनास्तिसर्वंसत्यंमयोच्यते॥८७॥विल्वमूलेमहादेवंलिंगरूपिणमास्तिकाः पू
जयंस्तियत्नेनमत्युपाशविमुक्तये॥८८॥सिद्धंतिसर्वदस्तस्यविल्वमूलेशिवार्चनात्
यस्यास्यनंत्यगाभक्तिर्महादेवेसुरोत्तमे॥८९॥चरितारंचनकुरुतेशिवेकारणोयदि
पूजयिष्यतिगौरीशंसमोक्षमाधिगछति॥९०॥बिल्वमूलेबिल्वपत्रैःक्षीरेणघृतखंडितैः
कृत्वाशीवेघृतमनुनालक्षाधयतिभक्तितः॥९१॥विल्वमूलबिल्वपत्रैघृताक्षुद्धखंडितैः कृ
त्वाशीवेघृतमनुनालक्षमतेसंपदोरवा॥९२॥एतोविल्वतरोर्मूलेशिवंयदिमत्युंजयात् तदासकु
रुसंदिद्योमंत्रंसिद्धिंप्रयछति॥९३॥एतस्याहिपिताप्रद्योमहाशीवोत्तमोयतः ततस्तदुपदिद्यो
स्पमंत्रः सफलितोध्रुवं॥९४॥ज्वल्पत्युलेनसंकाशंयशशीवोत्तमाभंकुंडलनत्रिपुंड्रा

म्यांकृद्राक्षोरायमन्वितं॥९५॥रुद्राक्षकंकणःसांबंलिंगरूपिणासहपं अभ्यर्चपतिपश्यानंवि
ल्वपत्रैरखंडितैः॥९६॥आब्रह्मकल्पमेतस्यमरणंनभविष्यति सिद्धमत्युंजयमनोरस्यस्यान्म
रणंकथं॥९७॥यस्यमत्युंजयोदेवोयस्यमत्युंजयोमनः तस्यदूतनरोमत्कव्याधयः किमुतापरे॥९८॥मत्कुंजपतियोदेवः सचमत्युंजयः स्मृतः सदृशंकरणंवान्यत्तादृशोनास्तिसर्वथा
॥९९॥येतुमत्युंजयंनित्यंपूजयंतिद्रयात्मतः तेषांचपुनरपिमरणंनभविष्यतिसर्वथा॥४००॥अ
थशिवंकुमारणाःश्रीमत्युंजयजापकः कथमत्युद्रशंगछेन्मत्कधिकरणाद्रमः॥१॥ब्रालो
पिबलवानेषयतोमत्युंजयाचकः अतोधिकरणंतस्यकर्तुमत्रनशक्यते॥२॥मत्युंज
यमुपाश्रित्यधिकर्तुंयोनशक्यते सकिंशासयितुंशक्योमत्युंजयपदाश्रयाः॥३॥यंमत्कुंज
यमाश्रित्यस्थितोन्यैःपूज्यतेसदा सकिंस्वत्वाशक्योमत्युंत्रयवशंगतः॥४॥सर्वथानव
शंवास्यासयतवत्तथासति आवाहयामोतिलयंथामनोत्रप्रयोजनं॥५॥विघ्नः इत्य

Indira Gandhi National Centre for the Arts

दीरितमाकर्ण्यमत्फुल्लद्वदनंतदा सत्यमुक्तमितिज्ञात्वाविन्नःस्वनिलयंययौ॥६॥ततस्तज्जननी
मत्फुल्लाब्जविलोकसा आनंदपरमंत्रापपविलोक्यचमनैकं॥७॥ततःसाहर्षसंपन्नाआ
नंदाश्रुयुतलोचनातदाप्रोवाचसुतंसुधामधुनां पुनर्जीवितवानिति॥८॥तदापुत्रोपिसाऽऽशीर्बिल्व
पत्रैर्महेश्वरं संपूज्यसपुनःस्तोत्रंचकाराघविनाशकं॥९॥मेधाउवाच जयविश्वोत्तमश्री
मन्नयभक्तजनाप्रिय जयमत्कुंजयानतजयमत्फुल्लसरोरुह॥१०॥जयगौरीपतेद्व
त्पन्नद्रुयशंकरशाश्वत जयविश्वैकवंद्येशजयविश्वेश्वरप्रद॥११॥जयमन्मथ
कालाग्नेजयकालहरानघ जयपिंगजटाजूटजयभूतिविभूषणा॥१२॥जयत्रिलो
चनमेयजयफुल्लवरप्रिय जयकल्याणानिलयजयकल्याणदायक॥१३॥जयशैवज
नाधारजयशैवजनाप्रिय जयशैवोत्तमाराध्यजयपंचमुखानघ॥१४॥जयनिष्कलकोमा
रेजयनिर्मलचिद्गुणा जयशांतमहादेवजयाप्रियशंकरशाश्वत॥१५॥जयभस्मांगलिं

तांगजयरुद्राक्षभूषण जयशंभोसुराधीशजयसर्वामरार्चित॥१६॥जयभानुशशांकरज
यचंद्रकलाधर जयानेकगुणाकारजयानेकगुणाश्रय॥१७॥जयपुरायेकानिलयजयोमा
गार्चनप्रिय जयभक्तैकमंदारजयबिल्वदलप्रिय॥१८॥जययज्ञफलाकारजयपुण्यफलाप्र
द जयश्रीमंगलाकारजयश्रीमंगलप्रद॥१९॥जयोग्रजयोग्रजयपापारेजयभूतेश्वरप्र
भो जयभीमभवांबोधभवबोधाभयप्रद॥२०॥जयश्रीकंठसर्वज्ञजयसर्वविभूषण जयमाड
नसर्वांगजयभक्तार्तिभंजन॥२१॥जयभर्गमहेशानजयशर्वशिवाप्रिय जयधात्रादिवंद्याघ्रे
जयवत्रादिपूजित॥२२॥जयश्रीविष्णुनेत्राब्जपूजितांघ्रिसरोरुहजयोज्वललाटाक्षजयश्री
वृषभध्वजा॥२३॥जयचिद्घनचिद्रूपंजयदेवशिखामणे जयकंपूरगौरांगजयशाश्वतसर्वा
॥२४॥जयसर्गैकराशास्यजयस्थितिकराश्रयजयमायागुणातीतब्रह्मोडुक्षपकारणा॥२५॥
जयाद्वैतस्थनिर्लिप्तनिरानंदजयाखंडमयाकारजयश्रीचंद्रशेखर॥२६॥जयवेदांतवेद्येश

जयमंगलविग्रहजयामितप्रभावाघजयागम्यगुणाश्रय॥२७॥जयाश्रितामरतरोजयविल्वदलार्चित
जयसर्वागमस्तव्यजयसर्वागमप्रिया॥२८॥जयरुद्रजयोमेशजयोत्कृष्टजयेश्वरजयशंभोजयाराध्यज
यसर्वोत्तमोत्तम॥२९॥जयमाथेकशराशररूपपुंडरीकज जयपंचाक्षरकारजयपंचाक्षरप्रिय.
॥३०॥जयगौरीप्रियानंतजयपूर्णमनोरथजयोंकारमपाकल्पजयसर्वात्मकप्रभो॥३१॥जयकु
देंदुधवलजयवत्सलापितामह जयवरामुखनंदीरागराजनाथादिसेवित॥३२॥जयचिन्मयचिन्म
त्रैजयानंदमनोन्मय जयाप्तमयानिर्द्वंद्वनिराहानिरुपाधिक॥३३॥प्रसीदप्रसीदप्रभोचंद्रमौ
लेप्रसीदप्रसीदप्रभोनाथबंधोप्रसीदप्रसीदप्रभोमन्मथारे प्रसीदप्रसीदप्रभोश्रुतिपाणेप्रसी
दप्रसीदप्रभोमृडमस्मा॥३४॥प्रसीदप्रसीदप्रभोघृणासिंधो प्रसीदप्रभोदेवबंधोप्रसीदप्रसी
दप्रभोमत्सुबंधो॥३५॥विष्णुः इतिस्तुत्वामहादेवंपुनः संपूज्यसादरं प्रणाम्यभक्तिभा
वेननत्रीस्वेदमादरात्॥३६॥ततःशिवमभिस्पृश्यसमालिंग्यनन्दिजपन् सत्वाकृतार्थमा

त्मानंपरमंपर्यपश्यंत॥३७॥ततोमध्याह्निकीपूजांकृत्वाबिल्वदलाभिः स्तुत्वाप्रणाम्यब
ह्वधापुनः संपूज्यशंकरं॥३८॥पूजांसमर्प्यपूतात्मालिंगमादायमन्मयंजलेसंस्थापयामास
सबिल्वदलमर्भकः॥३९॥ततोंमालोक्यप्रणाम्यचरणोस्पृशन् मात्रासहगृहं प्रापदुंदुभिध्वनि
पूर्वकं॥४०॥ततोददर्शजनकंशिवपूजांबुजध्योजापरायणं त्रिपुंड्ररेखाविलसद्भालमार्गम्
कल्मषं॥४१॥रुद्राक्षमालावलयंभस्मोद्धूलितविग्रहं शिवपादांबुजध्यानसक्तंशुचिमानसं॥
४२॥मंत्राणामाश्रयंनित्यंशिवमंत्रजपोत्सुकं शिवनामामृतंभूयःपिबंतंमुदरादरात्॥४३॥मां
त्राधिराजममलंसर्ववेदांतसंस्कृतं वेदावतंसमाराध्यंजपंतंशिवसंमतं॥४४॥ततः प्रणाम्यब
द्धांजलिपुटोभर्कः तादृशंपितरंदृष्ट्वास्वकृतार्थममन्यत॥४५॥शैवीतनूस्तापितापि
समाप्याशिवपूजनं ददर्शविनयान्नम्रसुतमेधानंजनदा॥४६॥ततस्तमंकमारोप्यानशि
रोजिविघ्रायसादरं समालिंग्यातिसंतोषभरस्तवीक्षणात्॥४७॥विष्णुरुवाच इदं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मुक्तंमयाव्रह्मन्कोतुकार्थंमयाधुना केनवाज्ञायतेपूर्णंशिवपूजाविधेः फलं॥४८॥समभ्यर्च्य
महादेवंमानवोपिसकृन्मुदा तृणीकरोतिसहसासुरानस्मानपिध्रुवं॥४९॥नपश्यंतेवदुः।
खानिशिवपूजापूजापरायणाः स्वप्नेपिसर्वथाव्रह्मन्सत्संसत्संनसंशयः॥५०॥ततोयात्वेन
सतंश्रीमहादेवपूजनं कर्त्तव्यमन्यदेवानांसत्कापूजनमादरात्॥५१॥शिवपूजाकल्पवृक्षो
पृथाकामाश्रयतेति तथास्मदादिपूजातुनभविष्यतिकामदा॥५२॥सर्वकामाश्रयायस्यान्यहो
देवस्ततःशिवः कामितार्थप्रदः सम्यक्भविष्यत्येवपूजितः॥५३॥यदिकामेश्वरःकामान्न
जितोनप्रयच्छति तदाकामप्रदोन्यःकिंभविष्यतिवदत्वमे॥५४॥अतः सर्वात्मनासर्वपरित्य
ज्यप्रत्ततःपूज्यतो॥५५॥महेशपूजयाव्रह्मन्न पापंतापंचनश्यति ततःशिवार्चनसमंपु
ण्यंकापिविनाविधौ॥५७॥यदिनाराध्यतेशंभुरस्माभिरतिपात्ततः तदाधिकारान्स्मा श्रीरामः
कंशिवोदूरीकरिष्यति॥५८॥देवतासार्वभौमस्कंदवः श्रुतिश्रुतः ततोवयंतु सर्वेपि २२८

हादेवस्यसेवकाः॥५९॥सेवकैर्यदिसेव्यस्यपूजानक्रियतेतदासेव्यात्सुखंकथंप्राप्यतस्माभिःशि
वसेवकैः॥६०॥शिवपूजापरंव्रह्मन्नापदोनस्पृशंतिहि ततःसर्वंपरित्यज्यपूजयामःसदाशिवं॥६१॥
शंकरंशरणंयामोभक्तानामीप्सितप्रदायकं शरणंशंकरादन्योनास्माकंसत्यमुच्यते॥६२॥यःशंकरंवि
हायान्यंशरणंयातिमोहितः सदुर्भगइतिज्ञेयोमोहपाशविनिर्जितः॥६३॥किंत्रवक्ष्योक्तेनसा
रमेतद्वचःश्रृणुभजंस्वशिवमेवैकमस्माकंशरणंशिवः॥६४॥भवदानस्यापिज्ञातमेवप्रयोजनं
त्वयाकिमर्थमिंद्रस्यमोहःसनानिर्मितः॥६५॥कश्चिन्मामीश्वरंमत्वाभ्रमेणाऋषिबालकः तपःक
रोतिमद्धानाशालग्रामशिलातले॥६६॥तत्रगास्याम्यहंव्रह्मन्नलमप्याहिसान्वगः निवर्त्तनीपरा
पसीमामुद्दिश्यजडाकरः॥६७॥शिवउवाच इत्युक्तेंद्रादिभिःसाकंशालग्रामशिलास्थलं प्राप
विष्णुःसलक्ष्मीकोगरुडाधेश्चसंयुतः॥६८॥ददर्शसमरुद्विघ्नंव्रह्मेंद्रादिसमन्वितं ततःप्रणम्यवक्ष्यमा
धास्तुत्वास्तोत्रैरुपास्थितः॥६९॥सयाचेवरंदंवदेहिदेहीतिसादरं ततोविष्णुरुवाचेदंवचनं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

स्वानुसारतः॥७०॥अत्रघोरतपस्तप्तंमामुद्दिश्यजडाकर मोक्षदानेनशक्तोहंससंसयंनसंशयः॥७१॥मोक्षप्रदाताभगवान्देवदेवोत्तमः शिवः नशिवान्योमोक्षदातासंसयंनसंशयः॥७२॥स्वर्गापवर्गदातारंस्थितिस्थितकारणं मोक्षार्थमतियानेनशरणंव्रजशंकरं॥७३॥ईश्वरत्वन्नमेणेवमहादेवेनवंचिताः मामर्थयंतिवहवःशिवमायाविमोहिताः॥७४॥मुक्तिरजंतवेनज्ञाताकिंरजतायते तथाहमीश्वरत्वेनज्ञातश्चेदीश्वरोस्मिकं॥७५॥ईश्वरःसर्वविघानानिसाधेरीश्वरःशिवःविज्ञातोनतदन्यस्तवस्तुतस्त्विश्वरोध्रुवं॥७६॥महादेवः इतिविप्रुवचःश्रुत्वाबभावेवचनंहिजः ममदेकुंठवासोवादेयइत्यभिमयंतं॥७७॥ततोविप्रुरुवाचेदंवचनंसुरसन्निधौ विप्रवैकुंठवासोपिमयादातुंनशक्यते॥७८॥धिकारेमयाप्राप्तोवैकुंठस्यशिवार्चनात् पथेछमधिकारोपिममनास्त्यधुवं॥७९॥तुभ्यंवैकुंठवासोपिमयादातुंनशक्यते शिवपूजांविनातत्रवासस्त्वतिदुर्लभः॥८०॥क्षणार्द्धमपियद्वासान्महत्सुखमवाप्यते तत्सुखं

दुर्लभंविप्रविनाशंकरपूजया॥८१॥स्वतंत्रः पार्वतीनाथः सर्वदेवशिखामणिः ससमाराधितोभीवंप्रयछतिनसंशयः॥८२॥अस्तुतावयंसर्वेब्रह्माद्यानात्रसंशयः अतोस्माकंनभीत्यर्थदानेसामर्थ्यमेवन॥८३॥मामुद्दिश्यतपश्चर्यायाकृतासिद्ध्यर्थदेवदेवोत्तमंशिवं॥८५॥शिवंपंजस्वयत्नेनत्यक्त्वान्याशामहर्निशं प्रयछतिमहादेवः पूजितोभीघमर्दनः॥८६॥संतुष्टश्चेन्महादेवस्तत्पादेयंनदृश्यते ददातिमोक्षपर्यंतंपूजितःपार्वतीपतिः॥८७॥अनभ्यर्च्यमहादेवंयः सुखंप्राप्तुमिछति समुद्रंइतिविज्ञेयस्तत्वज्ञैःसत्यमुच्यते॥८८॥मयाविचार्यदेवेभ्यःसर्वेभ्यस्तत्वमादरात् शिवसंपूज्यतेनित्यंसंसयंनसंशयः॥८९॥पशुपाशविमुक्तिंचागंरुद्राक्षभस्मान्वितं लिंगपूजापरंनित्यंशिवंमंत्रजपोत्सुकं॥९०॥पशुव्रह्मादिकानदेवान्शिवनामजपोत्सुकान् भस्मोद्धूलितसर्वांगान्लिंगपूजापुरायणान्॥९१॥देवर्षिपक्षगंधर्वकिन्नरेस्वरगैरपि पूजनीयःप्रयत्नेनशिवएवेहसिद्धये॥९२॥शिवपू

Indira Gandhi National Centre for the Arts

जैवसर्वेषामभीष्टफलदायिनी तत्तस्त्वमतियत्नेनकुरुशंकरंपूजनं॥९३॥शिवपूजनमात्रेणात्व
यामोक्षश्चलभ्यते किमर्थमन्यपूजार्थंयत्नोपिवृदंस्वनो॥९४॥त्रिपुंड्रधारणंकृत्वाभस्मोद्धूलन
नपूर्वकं रुद्राक्षधारणंकृत्वायजदेवोत्तमंशिवं॥९५॥विभूतिधारणंयत्नात्कृत्वारुद्राक्षधा
रणं मामापूजयविश्वेशशिवलिंगस्वरूपिणं॥९६॥ शिवः इत्युक्तेरुद्रादिभिः साकंविघ्नविघ्न
विधिसमन्वितः वैकुंठंप्रायविमलमारुचगरुडंमुदा॥९७॥अतोमदर्चमादेवमोक्षः संप्राप्यतेशि
वे विनामदर्चनंदेविमोक्षोनभवतिध्रुवं॥९८॥पूजितोहंमहादेवोयस्ययद्भोप्सितं त
तत्तद्दास्यामिसुभगेसत्यंसत्यंनसंशयः॥९९॥देवतासर्वभोगोहंभुक्तिमुक्तिप्रदायकः सत्य
मेतत्पुनःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥५००॥सर्वाधारस्सर्वलोकैकबंधुस्सर्वाशास्संसर्ववेदांतवे
द्यंसर्वातीतंसर्वमोक्षैकहेतुंविज्ञायेशंमामनन्यांभजंति॥५०१॥ इतिश्रीशिवरहस्येसप्तमां श्रीराम
शेशिवगौरीसंवादेषोडशोध्यायः॥१६॥शिवापरामस्फ शिवऊवाच अथातःसंप्रवक्ष्या २३०

मिपूजोपकरणंशिवे अधिकार्यपिपूजयामुच्यतेश्रृणुसादरं॥१॥ब्रह्मक्षत्रियविट्शू
द्रदेवगंधर्वमानवाः यक्षादयोपिसंसिद्धामांशंपूजयंतिहि॥२॥ब्राह्मणोदेवमुनिभिदे
वेश्वाहरहः शिवे वेदमंत्रैरहंपूज्यस्तंदन्येतंत्रमार्गतः॥३॥आदौमज्जनासर्वयत्कर्त्त
व्यंतदुच्यते कर्त्तव्यकरणाभावेनाधिकारीभविष्यति॥४॥प्रातः शौचादिकंकृत्वास्नानंका
र्यंप्रयत्नतः रुद्रस्नैर्मार्जनंचकर्त्तव्यंस्नानतत्परैः॥५॥जलेनिमज्यमामीशंध्यात्वासांबं
महेश्वरं महादेवेतिमंत्रोपंजपनीयौषधाशिवे॥६॥ततः प्रयातीदेविकर्त्तव्यंजलतर्पणं
परिधानंततः कार्यंवस्त्रचीर्वादिभिशिवे॥७॥तदनंतरमात्मन्यभस्मग्राह्यंप्रयत्नतः सद्योजा
तादिभिर्मंत्रैस्ततः समभिमंत्रयेत्॥८॥ततःशरीरंसर्वांगंभस्मनोद्धूलयेत्ततः त्रिपुंड्रधा
रणंकार्यंजाबालोपनिषात्क्रमात् रुद्राक्षधारणंकार्यंततोंगेषुयथाक्रमं ततःसंध्यांप्रय
त्नेनकर्त्तव्यासकुशाततः॥१०॥ गोमयेनभुवंसम्यगनुलिप्योक्षिपेज्जलं ततोपविश्यसकु

रोत्वासनेजलशोधिते॥११॥पंजोपकरणंद्रव्यंसर्वंस्वीकार्यमादरात् अष्टोपात्राणिसंग्राह्याणि
र्घ्यार्थंमतिशोभने॥१२॥तानिसंप्रोक्ष्यसकुशंजलंतेषुप्रदापयेत् पूरयित्वाततोमंत्रंमुद्रांचैव
जपेन्ततः॥१३॥सौवर्णंराजतंताम्रंमथवामन्मयंशिवे शिवलिंगाभिषेकार्थंपात्रंग्राह्यंप्रय
यत्नतः॥१४॥विल्वपत्राणितस्यात्रेस्थापनीयानिपंडितः तेदुपर्येवसंस्थाप्यशिवलिंगंप्रय
त्नतः॥१५॥ततोरौद्रेणमंत्रेणसंप्रोक्ष्यार्चनसाधनं भस्मनांगानिसंमृज्यसंकल्पंचसमा
चरेत्॥१६॥ततःकुंदेंदुधवलमुद्धृत्यसर्वत्रशिवपंचाक्षरंमारभेणशिवं ध्यात्वानमःशिवा
येतिमंत्रेणसम्पूजयेत्॥१७॥जलकुंभमस्मपूतंस्यद्धूम्रलमनुपठेत् मूलमंत्रस्तु
सर्वत्रशिवपंचाक्षरःस्मृतः॥१८॥पठनीयोन्यमंत्रांतेमूलमंत्रस्तुसर्वतः मूलमंत्रोपमंत्रा
स्तुसर्वेमंत्रायतःस्मृताः॥१९॥सुगंधंतुलमीशानपवित्रकलशाहृतं अभिषेकार्थममलंसु
द्धार्थंचमहेश्वर॥२०॥इतुक्त्वाशंकरंध्यात्वासर्वदेवशिवांमणिं पंचाक्षरजपः कार्यो

दशवारंप्रपूजितः॥२१॥ततोघमर्ज्यमेत्यमर्घ्यांपपिनिवेदयेत् अर्घ्यमंत्राश्चविध्यस्तेषु
प्यंतेसयाधुना॥२२॥पृथिवीरूपविश्वेशपृथिवीजनकप्रभोगृहाणार्घ्यमिदंशंभोप्रसीदसुर
सत्तम॥२३॥जलरूपमहादेवजलप्रभवकारणा गृहार्घ्यं०॥२४॥तेजोरूपमहेशानतेजो
जनकशंकरगृहाणार्घ्यं०॥२५॥वायुस्वरूपसोमात्मन्वायुप्रभवकारणा गृहाणार्घ्यं०॥२६॥
आकाशरूपसर्वेशआकाशजनकप्रभो गृहा०॥२७॥सूर्यस्वरूपसूर्येशशिवस्सर्वैकका
रणा गृहा०॥२८॥चंद्रस्वरूपचंद्रौलिन्चंद्रशेखरसर्वग गृहाणार्घ्य॥२९॥यज्वमूर्तेजग
न्मूर्तेपुष्पकंफलप्रद गृहाणार्घ्यमिदंशंभोप्रसीदसुरसत्तम॥३०॥अर्घावर्घ्यादेयानि
मंत्रैरेतैर्यथाक्रमं श्वेतशोल्यक्षतांश्चैवबिल्वपत्रैर्युतैर्जलैः॥३१॥ततः॥३१॥ततःपंचाम
तैःस्नुद्धाभिषेकंसमाचरेत् पंचामृतैस्नानमध्येजलस्नानंसमाचरेत्॥३२॥क्षीरंगव्यमि
दंस्नुद्धजलसंयुतमीश्वर अभिषेकार्थमानीतंगृहाणोमामहेश्वर॥३३॥दधिगव्यमिदं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प्रुद्धंपरिप्लुतमुमायते अभिषेकार्थं॰॥३४॥घृतमेतन्महादेवस्नुगंधंगव्यमुत्तमं अभिः॥३५॥न
वंमधुसमानीतमिदंकोटाघदूषितं अभि॰॥३६॥शर्करेयंसुतानीतासिताकोटाघदूषिता अभि॰
॥३७॥एवंपंचामृतैरीशमभिषिच्याततः परं सांगेननमकेनेशंसावंमामभिषेचयेत्॥३८॥
जलधारालविछिन्नासंपाद्यामविभक्तितः साधारामृतधारासामुक्तिधारामवाप्नुया॥३९॥
ततःपरंकल्पनोपंबिल्वबिल्वपत्रोत्तरासनं हेमादिनिर्मितंमस्यंमूलमंत्रेणाभक्तितः
॥४०॥ततोनवेनप्रुद्धेनवस्त्रेणापरिवेष्ट्यमांसितेनभस्मनासम्यगर्चयेन्मूलमंत्रतः॥४१॥
चंदनेनसुगंधेममूलमंत्रेणार्चयेत्ममप्रेत्वेकेकपूजातेदेपमाचमनंमम॥४२॥ततः
शालपक्षतैश्चेतैरर्चयेन्मातिलान्वितैः ततोदल्वदलैःप्रुद्धैरर्चयेदघनाशकैः॥४३॥बिल्व
पत्रंगृहाणशिवबिल्वपत्रप्रिवप्रभो प्रसीदभगवन्शंभोपातकान्निहरस्वमे॥४४॥अमुकं
त्रंसमुच्चार्यमूलमंत्रमधिये बिल्वपत्रैःसमभ्यर्चपुष्पैरपिसमर्चयेत्॥४५॥साज्ये

मागरुसारेणासुगंधेनमनोहरः धूपस्ततःकल्पनीयोमूलंयत्नपरःसदा॥४६॥धूपग्रहा
णदेवेशसुगंधंसघृतंशिव पातकान्निहरस्वेशधूपदानेनमादरं॥४७॥दीपंगृहाणदेवेश
पातकध्वांतनाशकं प्रसीदपार्वतीनाथदीनबंधोदयानिधो॥४८॥इतिदत्वाधूपदीपौनवेद्य
परिकल्पयेत् ततःपरंकल्पनीयंकरोद्वर्तनमादरात्॥४९॥ततःपरंधूपमेशानतांबूलमि
दमुज्ज्वलं एलालवंगकर्पूरयुक्तमुमापते॥५०॥ततःप्रदक्षिणाःकार्याद्वादशैकादश
शाथवा ततःप्रणामाःकर्त्तव्याएकविंशतिसंख्यया॥५१॥नृत्तंचततःकार्यंसांवध्या
तपुरस्सरं शिवपंचाक्षरःप्रुद्धोजपनीयःप्रयत्नतः॥५२॥अष्टोत्तरसहस्रंतुन्यासध्यान
पुरःसरं शिवपंचाक्षरीजप्यंहृन्यासादिकंविना॥५३॥ततःपरंविल्वपत्रैःपुष्पैर्नो
नाविधैरविधैरवि पुनःपूजाप्रयत्नेनकर्त्तव्यातिप्रयत्नतः ततःछत्रंचामरंचदर्पणंच
निवेदयेत्॥५६॥पुर्ननैत्वाक्षमस्वेतिसंस्पृशेद्ध्यानपूर्वकं स्पर्शंकृत्वापुनर्मंत्रममुमेव

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पठेच्छिवे॥५७॥अयंमइतिमंत्रेणास्यघ्राहस्ततलेनमां अघोरास्त्रार्तमंत्रोजयनीयः षडक्षरः
॥५८॥एवंपूजान्वहंकार्यात्रिषुकालेषुसादरं निसापूजेयमलेभुक्तिमुक्तिफलप्रदा॥५९॥प्रा
तःसंध्याविधायादौपूजनीयोन्वहंशिवः कार्यमन्यन्नकर्तव्यमामनभ्यर्च्यसर्वथा॥६०॥एवंप्रय
लतः कार्यरात्रौनेमंमपूजनं पृथाकथंचित्कर्तव्यमरात्रौनापिसर्वथा॥६१॥नपेयंजलमप्यादौमा
मनभ्यर्च्यसर्वथा पिबेद्यादप्रमादेनरतःपापीभविष्यति॥६२॥असत्कुलप्रसूतानामभाग्यानांदुरा
त्मनां निसंमर्चनेश्रद्धाकलौनउपभविष्यति॥६३॥अन्यकर्मरतादुष्टावेदमार्गविवर्जिताः द्विजाःक
लौभविष्यंतिशिवपूजापराङ्मुखाः॥६४॥अर्च्यंशिवमनर्च्यादावनर्च्यार्चनतत्पराः द्विजाः कलौभ
विष्यंतिशिवपूजापराङ्मुखाः॥६५॥शिवमर्च्यमनर्च्यान्यमनर्चंयोर्चयिष्यति सजारजइतिज्ञेयो
वेदमार्गबहिष्कृतः॥६६॥मदर्चनपरोनित्यंत्रिकालंभविष्यति तमूर्ध्वनेउनिशंमित्रतिज्ञेयंम
मप्रियं॥६८॥स्नोद्भूतनसंसक्तोपत्रिकालंभविष्यति तमूर्ध्वनेउ०॥६९॥त्रिपुंड्रधारणासक्तो

पत्रिकालंभविष्यति तम०॥७०॥पंचाक्षरजपासक्तोपत्रिकालंभविष्यति॥७१॥मदेकशर
णोनित्यंयोमांसंभ्यर्चयिष्यति तम०॥७२॥मत्कथाश्रवणासक्तोमन्मनोयोभविष्यति तम०॥७३॥
मद्दत्तयासततंयुक्तोयोमद्याजीभविष्यति तम०॥७४॥मामेवसततंध्यायायःप्रद्वेषोभविष्यति
तम०॥७५॥रुद्राध्यायेनसततंयोमांसंस्नापयिष्यति तम०॥७६॥बिल्वपत्रैस्त्रिशार्वेमांनित्यं
पूजयिष्यति तम०॥७७॥अर्चयिष्यतियोनित्यमखंडैःशालितंडुलैः तम०॥७८॥पक्वान्नित्यंतिलैः
कृष्णैःश्वेतैर्वापूजयिष्यति॥७९॥असितैर्वासितैर्वामांसिद्धार्थैर्योर्चयिष्यति तम०॥८०॥नीवारतं
डुलैः साग्रैर्योमानर्चयिष्यति तमः॥८३॥शामकतंदुलैर्नित्यंयोमभ्यर्चयिष्यति तम०॥८६॥
नित्यंस्तुवर्णपुष्पैर्मांयोर्चयिष्यतिभक्तितः तम०॥८७॥नित्यंचंपकपुष्पैर्मांर्चयिष्यतिसा
दरं तम०॥८८॥नित्यंकुरुयेर्मांयः शिवमभ्यर्चयिष्यति तम०॥८९॥कमलैरमलैरम
लैर्भक्त्यायोमामभ्यर्चयिष्यति तम०॥९०॥नीलोत्पलैःपुंडरीकैर्योमांमभ्यर्चयिष्यति तम०॥९१॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

कल्हारैः परयाभक्त्यायोमामभ्यर्चयिति तम०॥९२॥पुन्नागैः सततंभक्त्यायोमामर्चयि तम०॥९३॥शात
पत्रैरनर्घैर्नायोमामभ्यर्चयिष्यति तम०॥९४॥कदंवपुष्पैरमलैर्योर्चयिष्यतिसादरं तम०॥९५॥ना
गचंपकपुष्पोर्नायोर्चयिष्यतिभक्तितः तम०॥९६॥सितासितैः पारिजातैर्योर्चयिष्यतिनांशिवं तम०॥९७॥
अर्चयिष्यतिमायक्तकरवीरैः सितासितैः तम०॥९८॥विविधैर्मल्लिकापुष्पैर्योमामभ्यर्चयिष्यति
तम०॥९९॥धत्तूरकुसुमैः प्रदैर्योर्चयिष्यतिमांप्रभुं तम०॥१००॥विविधैरर्कपुष्पैर्नायोर्चयि
ष्यतिभक्तितः तम०॥१॥द्रोणपुष्पैः शमीपुष्पैर्योर्चयिष्यतिमांप्रभुं तम०॥२॥योक्तदाडिमिपु
ष्पैर्नांसावमभ्यर्चतिं तम०॥३॥निलमर्जुनपुष्पैर्नायोर्चयिष्यतिसादरं तम०॥४॥पक्तकंदलपु
ष्पैर्नांनिलमभ्यर्चयिष्यतितम०॥५॥योविल्वपत्रांतकुसुमैर्निलमभ्यर्चयिष्यति तम०॥६॥यो
निलंबहतीपुष्पैर्नामीशंपूजयिष्यति तम०॥७॥जंबूपुष्पैराम्रपुष्पैर्योमामभ्यर्चयिष्य
ति तम०॥८॥पक्तवेतसपुष्पैर्नांसादरंपूजयिष्यति तम०॥९॥कुशापुष्पैःकाशापुष्पै

र्योमामभ्यर्चयिष्यति तम०॥१०॥बंधूकपुष्पैरमलैर्योर्चयिष्यतिमामजं॥११॥पलाशपुष्पै
रमलैर्योर्चयिष्यतिमामजं तम०॥१२॥लोध्रपुष्पैरतिश्वेतैः सांबंमामर्चयिष्यति तम०॥१३॥जपाप्र
सूनतुलसीपत्रैर्योर्चयिष्यतिमानवः तम०॥१४॥पूजयिष्यतियोमभक्त्यानियंदमनकैनमां तम०॥१५॥
पूजयिष्यतिमायक्तजंबीन्नबदरीफलैः तम०॥१६॥योमांद्राक्षाफलैरीशमभ्यर्चयतिसादरं
तम०॥१७॥नारिकेलफलैर्यक्तमामर्चयतिसादरं तम०॥२०॥दूर्वायामार्गदमैर्मांभक्त्यार्पा
भ्यर्चयिष्यति तम०॥२१॥भृंगराजरामीपत्रैर्योमामभ्यर्चयिष्यति तम०॥२२॥दध्यन्ने
नाज्यपुक्तेनयोमामभ्यर्चयिष्यतिमांमभ्यर्चयिष्यति तम०॥२३॥क्षीरान्नेनाज्यपुक्तेनयोमा
मभ्यर्चयिष्यति तम०॥२४॥शर्करघृतथ्वान्तैर्योमामभ्यर्चयिष्यति तम०॥२५॥मदालयेदीप
मालांयक्तनियंकरिष्यति तम०॥२६॥कर्पूरदीपदीपांक्तमत्यभक्त्याकरिष्यति तम०॥२७॥
साज्यगुग्गुलधूपेनयोमांसंपूजयिष्यति तम०॥२८॥यः साज्यागुरुधूपेननियंमांधूपयिष्य

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ति तम्॥२९॥आर्यावर्तेऽथाकश्चित्ब्राह्मणोवेदवित्रमः भसितोद्धूलितवपुस्त्रिपुंड्रांकितमस्तकः
॥३०॥रुद्राक्षमालाभरणः सांबमामजमीश्वरं संपूज्यबिल्वपत्रैराललोकमुदितःस्थितः॥३१॥तदा
नीमागतःकश्चिन्मदंत्यसुरपूजकः दृष्ट्वातल्ललाटोगोम्रांतोब्राह्मणंवराजः॥३२॥सदेववि
न्मोवित्तंदृष्ट्वामठचैतसंधेर्यंकृत्वाकियत्कालंतरंपरिणम्यवचनं॥३३॥ब्राह्मणः मन्तिदित्व.
ललाटंगगद्गदमुखदूरतः मादर्शयमुखमत्यशिववाचितदुर्भगा॥३४॥भस्मालयानित्रिप्रोक्ता
ललाटंवदविप्रमेः तद्भस्मलेपनायाहुस्तत्कथंनिश्चितंमहा ३५ त्रिपुंड्रंभस्मनेत्याहुश्रुतिभिर्भस्म
धारणंश्रावश्यकमितिप्रोक्तंकथंनहतेत्वया ३६ त्वयावेदमनर्थ्यंनिश्चितंनेस्मर्यतेकथं सत्यवद
त्यादिधर्मान्सावधानेनसंस्मर ३७ अनुस्मिष्यसेभोस्त्वंयथापमुपार्जनं भ्रमेणापिकृतंकर्मपापस
पारंध्रुवं ३८ उद्धूलनंत्रिपुंड्रंवाणमात्रमपिहिद्विजैः नत्याज्यमेवनत्याज्यंनत्याज्यंसत्समुच्यते ३९ उद्
धूलनंत्रिपुंड्रंवब्राह्मणोयदिसंत्यजेत् प्रमादात्स्ववामोहात्सयानरंध्रुवं ४० संध्यात्यागेनविप्राणांब्रा

ह्मणप्रच्यवोयथा तथैवभस्मत्यागेनब्राह्मणप्रच्यवोध्रुवं॥ ४१॥यज्ञोपवीतत्यागेनब्राह्मणप्रच्यवो
पथा तथैवभस्मत्यागेनब्राह्मणप्रच्यवोध्रुवं॥४२॥स्वाध्यायाध्ययनाभावेब्राह्मणप्रच्यवोयथातथैव
भस्मत्यागेनब्राह्मणप्रच्यवोध्रुवं॥४३॥नादर्शयमुखमत्यमूर्ध्वपुंड्रविनिर्दितं स्वयंनहोन्य
नाथार्थमुद्योगंकुरुवेकर्यं॥४४॥त्रिपुंड्रधारणंकृत्वाप्रातःकार्यंशिवार्चनं ताद्विहायक
यंत्रांसास्त्वारःक्रियतेत्वया॥४५॥प्रातःशिवार्चनंकार्यंभस्मधारणपूर्वकं तस्मान्नप्रमदोभमादि
तिवेदःस्मृतोनकिं॥४६॥त्रिसंध्यमपिसंपूज्यशिवलिंगमितिश्रुतिः कथंनस्मर्यतेमूढमं
त्रोज्ञातःकथंवदा॥४७॥शिवउवाच इत्युक्तमादोवचनंविप्रस्त्वाततः परं तंप्रणम्यज
गादेवंकृतांजलिपुटः शिवं॥४८॥द्विजउवाच द्विजानेनमयाभालंमदा म्नायाघदूषितं
पापश्चित्तंकथंस्यान्नवदस्वबालत्वोदितं॥४९॥शिवः इत्युक्तोद्विजंसम्यक्प्रणम्यचपुनः
पुनःस्तुत्वाचकारविधिवत्प्रायश्चित्तमतंद्रितः॥५०॥ततोमस्तोद्धूलनादीनिनिसर्गकुर्वन्ततोद्रितः॥५१॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ततःप्रयातेतः कार्यविघ्नेरुद्भवादिकं तत्यागेसर्वथाविघ्नंषाब्रह्मन्नपतःशिवे॥५३॥धर्मार्थकाममो
क्षेषायेमांतुसर्वथा मदर्चनंप्रयातेनकर्त्तव्यंविधिपूर्वकं॥५४॥मदाराधनसंसक्तांयेमदेकप
रायणाः तेषांतुनरकावासोनभविष्यतिसर्वथा॥५५॥पुरायमभटाः क्रूरायमशासनकारिणाः स
चरंतोवनोपवेसोत्साहंसंस्थिताः शिवे॥५६॥तदाकश्चित्द्विजवरोमदर्चनपरायणाः उद्दालब
त्रिपुंड्राभ्यांरुद्राक्षैश्चविभूषितः॥५७॥पंचाक्षरजपासक्तोमत्पूजानिरतः सदा उवासविल्व
छायायांचिल्वपत्राब्रनाश्रयः॥५८॥ब्राह्मणाः द्विजोत्तमयापूर्वंपातकंबहुभक्तं इदा
नोमपिपापप्रोतनिहत्तमनोममा॥५९॥किंचिद्दूनशतंजातंवत्सराणामपिद्विजस्वर्थार्थंस्वर्ग
स्थोवामरणंमेभविष्यति॥६०॥तदातंद्विजमालोक्यब्राह्मणाः कश्चिदागतः ततस्तंमनिवाघद
वेभावेवचनंद्विजः॥६१॥किंचत्वन्नोपिजानासिकश्चित्पूर्वदिनेद्विजे तद्दृष्टंस्वप्नवत्तातस्मरा
मस्यद्विजोत्तम॥६२॥नीलाद्रिसान्निभादायमद्दनाभायानका अतःपरंद्विजाधीशकिं

कर्त्तव्यंवदस्वमे॥६३॥यदुक्तंतद्वचःश्रुत्वातमुवाचद्विजोत्तमः परदुःखप्रहारेणुस्तवज्ञाःशि
वचिंतकाः॥६४॥द्विजातेयदिमोक्षेछातदायत्नेनसादरं कुरुदेवाधिदेवस्यमहादेवस्यपूजं
नं॥६५॥महादेवार्चनात्पुंसांविनश्यंत्यघकोटयः सत्यंसत्यंपुनःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते
॥६६॥शंकरस्मरणादेवविनश्यंत्यघकोटयः यत्पूजनाद्धिनश्यंतिपापानीत्रनास्तुत
॥६७॥शिवपूजनमात्रेणमुच्यतेदुःखसागरात् सत्यमित्यादिवाक्यानिसंतिवेदेषुभू
रिशः॥६८॥वेदाःप्रमाणमस्माकं ब्राह्मणानांनसंशयः॥६९॥शिवपूजाविनामोक्षोनभविष्यतिसर्वथा सत्यमित्यादिवाक्यानिस
तिवेदेषुभूरिशः॥७०॥वत्सरादूरणान्मोक्षोनयागोर्विविधैरपि किंतुमोक्षोमहादेव
पूजयैवेतिहिश्रुतिः॥७१॥धर्मार्थकाममोक्षस्तुशिवपूजाविधेःफलंसत्यमित्यादिवाक्या
निसंतिवेदेषुभूरिशः॥७२॥ततःपूजयदंशंमहादेवसुमापतिं उद्दालनादिकंकृत्वा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

जाबालोक्तविधानतः ॥७३॥ इतितद्वचनंश्रुत्वाविश्वस्यद्विजपुंगवः स्वात्वाद्भुतोद्भूतादिवकाराशिवपूजनं ॥७४॥ततोनत्वामहादेवंसम्यक्स्तुत्वाचनर्तनं ॥७५॥ततः सद्भः स्वान्यपिलान्यपास्यनदनुग्रहात् मदूपमगमद्दिव्यंतन्मस्जाविस्मयान्वितः फलं ॥७६॥तदानीद्विज संवादंश्रुत्वातेयमकिंकराःतत्पुरुषंचपतितंविलोक्यतमुपायपुः ॥७७॥ततस्तेदूतोन. त्वाविल्वार्जुनपदद्विजं किंनपंपुरुषोमुक्तइतियप्रछुरादरात् ॥७८॥मुक्तएवेतिद्वाभ्रुत्वातमभिपूज्यते यपुरंतवेगेनयमस्यैवनिकेतनं ॥७९॥ततस्तेयममालाकसभासन्दिरुपासितं दंडनिवेद्यकालायतस्थुरिवन्नमुखाभटाः ॥८०॥यमः खिन्नमुखान्दूतान्विलोक्यासंतदुःखितः किमासीदितिपप्रछुतेचतांतंन्यवेदयन् ॥८१॥ततस्तद्वचनंश्रुत्वाप्रहस्यमुदितानतः यमोवचनंचरुपमहतहितावहं ॥८२॥यमउवाच महादेवाराधनंश्रुत्वाप्रहस्यमुदितानतः यमोवचनंचरुपमहतहितावहं ॥८३॥प्राप्यते

सर्वथामुक्तिः शिवपूजकपूजकैः मुक्तिर्नलभ्यतेकिंतैः साक्षाच्छंकरपूजकैः ॥८४॥शिवलिंगार्चनंकृत्वाशिवलिंगस्यसन्निधौ येनपंक्तातनुंत्यजेनमुक्तिः प्राप्तेवसर्वथा ॥८५॥भस्मधारणमात्रेणमुक्तिःसंप्राप्यतेनरैः ततः कथंनसंप्राप्यामुक्तिः शंकरपूजया ॥८६॥शिवपूजनरतदृष्ट्वाभस्मधारणतत्पराः कीकटेपितनुत्सृज्यशिवरुपंव्रजंतिहि ॥८७॥शिवपूजमहात्म्यंशिवेनज्ञायतेध्रुवं तदन्येस्तत्कथंज्ञेयंतत्वतोस्माभिरादरैः ॥८८॥रावणस्यपुजानंतिसम्यग्रात्नपरीक्षकाः तथाशिवार्चनस्यापिमहात्म्यंवेदशंकरः ॥८९॥अतःपरंहितंवक्ष्येश्रुत्वैवंतयलतः कर्तव्यमपिवक्ष्येहमंत्रमादेनसादरं ॥९०॥त्रिपुंड्रमात्रयभालेभासते भस्मनाकृतं तानुदक्षाप्रियमेधासः प्राप्यंताघ्यादिसाधनैः ॥९१॥अतःपरंहितंवक्ष्येश्रुत्वैवंतयलतः कर्तव्यमपिवक्ष्येहमंत्रमादेनसादरं ॥९२॥त्रिपुंड्रंरुद्राक्षधरःशिवपूजोपरायणः शिवएवतिविज्ञेयोभवाब्दिःसर्वथाभटाः ॥९३॥भासतेभालमनिशंयस्यकेवलभस्म

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नातस्पमालाक्षतामालेलिखितेवनसंशयः॥९३॥भस्मरेखात्रयंस्पृष्टंतन्मालाक्षत्रयं मालाक्ष
इतिसंज्ञायितदाकारैर्लिखति॥९४॥मालयदेभस्मरेखांस्वरूपैस्त्रिभिरक्षरैःमालाक्षतामा
विनीतिमालाक्षाक्षरलेखनं॥९५॥अतः केवलभस्माकाः शिवपूजापरायणाः शिवाका
राईतिज्ञेयाःसर्वसंपत्तेनसंशयः॥९६॥भस्मोद्धूलितसर्वांगान्दृष्ट्वात्सोत्साहमन्वहं पूजय
त्वंतियात्तेनमंत्रमालस्पराङ्मुखाः॥९७॥रुद्राक्षमालाभरणान्भस्मधारणापूर्वकं पूजय
त्व०॥९८॥शिवलिंगार्चनासक्तान्भस्मधारणापूर्वकं पूजयंत्व०॥९९॥शिवनामजपसक्तान्
भस्मधारणापूर्वकं पूज०॥१००॥शिवप्रदक्षिणासक्तान्भस्मधारणापूर्वकं पूज०॥१॥शि
वाभिवादनासक्तान्भस्मधारणापूर्वकं पूज०॥२॥शिवाग्रेनर्तनासक्तान्भस्मधारणा
पूर्वकं पूज०॥३॥धूपदान्रशंकरस्यानेभस्मधारणापूर्वकं॥४॥दीपदानशंकरस्यानेभ
स्मधारणापूर्वकं पूज०॥५॥सोमवारव्रतपरान्भस्मोद्धूलनपूर्वकं पूज०॥६॥प्रदोष

पूजनासक्तान्भस्मोद्धूलनपूर्वकं पूज०॥७॥निसंशिवकथासक्तान्भस्मोद्धूलनपू
र्वकं पूज०॥८॥भस्मार्द्रनीव्रतपरान्भस्मोद्धूलपूर्वकं पूज०॥९॥त्रयोदशीव्रतपरानभ
स्मोद्धूलनपूर्वकं पूजयं० रुद्राध्यायजपासक्तान् भस्मोद्धूलनपूर्वकंपूज०॥११॥रुद्रा
भिषेकसंसक्तान्भस्मोद्धूलनपूर्वकपूजयं०॥१२॥शिवध्यानरतान्निसंभस्मोद्धूलनपूर्व
कं पूजयं०॥१३॥शिवभक्तार्चनपरान्भस्मोद्धूलनपूर्वकं पूजयं०॥१४॥बिल्वपत्रार्ज
नरतान्भस्मोद्धूलनपूर्वकं पूज०॥१५॥बिल्वपोद्यानसंसक्तान्भस्मोद्धूलनपूर्व
कं पूजयं०॥१६॥बिल्वारोपणासंसक्तान्भस्मोद्धूलनपूर्वकं पूज०॥१७॥बिल्वस्थां
नसंसक्तांभस्मोद्धूलननपूर्वकं पूजयं०॥१८॥बिल्वपूजनसंसक्तान्भस्मोद्धूलनपूर्वकं पूजयं०
॥१९॥बिल्वदर्शनसंसक्तान्भस्मोद्धूलनपूर्वकं पूजय०॥२१॥बिल्वाभिवादनासक्तान्भ
स्मोद्धूलनपूर्वकं पूजयं०॥२२॥शिवहरभवभर्गभीमशंभोत्रिनयनशंकरशर्वचं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

द्रमौले भवशरणमितीरयंतयेतान्भजंत मुदविनयेनपूजयध्वं॥२३॥पुरहरसुनाथमन्म
थारेहरिनयनामलयज्ञपतिताघ्र भवशरणं०॥२४॥निरुपमकरुणासुधैकसिंधोगिरिश
महेश्वरपावंतीराशंभो भवशरणं०॥२५॥धृतभसितभुजंगराजराजत्रियहरिब्रह्ममहि
व्यनीलकंठ भवशरणं०॥२६॥विनिहतनरसिंहचर्मवस्त्रासुरदुष्कंधराग्निमस्तंभव०॥२७॥
विहितविनोदितभास्वराघ्रमस्तंभवशरणं०॥२८॥शरणादशिविद्विषत्कालकालत्रिदशा
वरामरसविताघ्रिपीठ भव०॥३०॥येभस्मधारणात्सत्कोहोमकुर्वंतिमानवाः तान्पातय
ंतुनरकेघेतिघोरेषुपातनेषु॥३१॥येभस्मधारणात्सत्कोहोमकुर्वंतिमानवाः तान्० ये
भस्मधारणात्सत्कोपिबंतिजलमादरात् तान्०॥३३॥येभस्मधारणाधारणाधारणात्सत्को
भक्षयंतिफलादिकं तान्०॥३४॥येभस्मधारणात्सत्कास्त्वेषंकुर्वंतिभोजनं तान्०॥३५॥
येरुद्राक्षानधत्वेवसंध्याकुर्वंतिमानवाः तान्०॥३६॥येरुद्राक्षाधनधत्वेवहोमकु

र्वंतिमानवाः तान्०॥३७॥येरुद्राक्षानधत्वेवपिबंतिजलमादरात् तान्०॥३८॥येरुद्राक्षा
नधत्वेवभक्षयंतिफलादिकं तान्०॥३९॥येरुद्राक्षानधत्वेवस्त्वेषंकुर्वंतिभोजनं तान्०
॥४०॥येशिवाराधनंसत्कापिबंतिजलमादरात् तान्०॥४१॥येशिवाराधनं सत्कास्त्वेष
कुर्वंतिभोजनं तान्०॥४३॥ येश्रीरुद्रजपंसत्कापिबंतिजलमादरात् तान्०॥४४॥येश्रीरु
द्रजपंसत्काभक्षयंति फलादिकं तान्०॥४५॥येश्रीरुद्रजपंसत्कास्त्वेषंकुर्वंभोजनं तान्०
॥४६॥पंचाक्षरजपंसत्कायेपिबंतिजलंजनाः तान्०॥४७॥पंचाक्षरजपंसत्कायेफ
लादिचभक्षितं तान्०॥४८॥पंचाक्षरजपंसत्काभुक्तंयेरादराज्जनैः तान्०॥४९॥
रुद्राभिषेकंपानीयंनपिबंतिसुन्यहंचये तान्०॥५०॥येनकुर्वंत्यहरहः प्रणामान्शूल
पाणये तान्॥५१॥येनकुर्वंत्यहरहर्बिल्वपत्रैः शिवार्चनं तान्०॥५२॥येनकुर्वंत्यहर
हः शिवाग्रेनर्त्तनंमुदातान्॥५३॥ येनकुर्वंत्यहरहः त्रिकालेशंकरार्चनं तान्०॥५४॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

येनकुर्वंत्यहरहर्भस्मोद्धूलनमादरात् तान्०॥५५॥येनकुर्वंत्यहरहस्त्रिकालंभस्मधारणं तान्०
॥५६॥येनकुर्वंत्यहरहः पंचाक्षरजपंद्विजात्०॥५७॥येनकुर्वंत्यहरहःश्रीनंदुद्रुजपंद्विजाः
तान्०॥५८॥येसोमवासरेस्वेष्टंदिवाकुर्वंतिभोजनंतान्॥५९॥शिवरात्रिव्रतंपुण्यंयेनकु
र्वंतिदुर्द्धियः तान्०॥६०॥येवांशिवकथालापेघश्रद्धादुःखनाशनं तान्०॥६१॥येनकुर्वंतिस
ततंस्वशक्त्याशिवपूजनं तान्०॥६२॥येनकुर्वंतिसततंस्वशक्त्याशिवदर्शनं तान्०
॥६३॥येकुर्वंतिमंत्रनेत्रंपिशिवानंदामघास्त्रेया तान्॥६४॥सुरायानादेसंस्पृष्टायेपापंघान्त्र
राधमाः तान्०॥६५॥येचसंतिद्विजाभस्मोशिवपूजापराङ्मुखाः तेभ्यःस्वाहानिरकाण्येतान्यत्र
यामटाः॥६६॥येभस्मधारणंसत्काजलाघाहारतत्पराः तेभ्यः॥६७॥चकारभोजनंमत्तस्त्काप्रभ
स्मधारणा अतोयमग्निकुंडेस्मिन्पतितः परिवर्त्तते॥७०॥प्रज्वलच्छस्त्रकुंडेषुपतिष्यत्यघमोहनाः
ततःसंतप्तरुधिरेपतिष्यत्यघमोहनाः॥७१॥सार्द्धंवर्षसहस्रेषुनरकेघवंस्थित्वाततःपरं चंडाल

योनिष्वेवायंमनुष्यत्वंनिमेष्यति॥७२॥एकैकनरकावासः कल्पैःशतयुगावधिः तावत्पर्यंतमनिश
मतिदुःखंभविष्यति॥७३॥येभस्मधारणंसत्काश्वेष्टंकुर्वंतिभोजनं तेषामेतादृशीघोरायातनात्रहि
जायते॥७४॥येशिवाराधनंसत्काश्वेष्टंकुर्वंतिभोजनं तेषामेतच्छाङ्गुणायातनात्रभविष्यति॥७५॥शि
वार्चनंशिवध्यानंमंतकालीनमाप्तियात् तद्धराकृत्यदुरितंमोक्षंदास्यतिसंशयः॥७६॥नाहापातकि
नोपंतेशिवपूजांविधायते प्राणांस्त्यजंति तेषांन्यायातनानभविष्यंति॥७७॥दुर्लभंदुर्लभंपुंसा
मंतकालेशिवार्चनं सप्तसप्तमिदंसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥७८॥राकारान्ग्रहजातंकुर्वंतंशि
वार्चनं तेनसद्योभवंत्येकजन्मनिधूतकल्मषाः॥७९॥शिवार्चनेननश्यंतुपापेषुविविधेष्वपि ततः
संप्राप्नुवंत्येवशिवमकल्मषाः॥८०॥शिवार्चनंविनाप्तिपापनाशस्तथासति शिवार्चनेननश्यंति
पापानिविधान्यपि॥८१॥शिवार्चनपरःपापान्नबिभेतिकदाचन कृतशिवार्चनेपापान्यस्तंयांति
वसर्चया॥८२॥यथादावानलेशीघ्रंनश्यंतितृणभादयः तथाशिवार्चनेवनश्यंत्यघकृतक्षणा
त्॥८३॥यःशकरार्चनपरोभस्मोद्धूलनपूर्वकं अनन्यशरणोनित्यंसपापंनैवाबिभेतिक

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

दाचन कृतेशिवार्चनेपापान्यस्तंयांत्येवसर्वथा॥८३॥यथादावानलेशीघ्रंनश्यंतिशलभादयः तथाशिवार्चनेनैवनश्यत्यघकुलक्षणात॥८३॥यःशंकरार्चनपरोभस्मोद्धूलनपूर्वकं अनन्यशरणोनित्यंसपापैर्नैवलिप्यते॥८४॥अनन्यशरणानित्यंशंकरार्चनतत्परः तएवधन्याःपूज्याश्चप्रयातेनान्यवासरं॥८६॥त्रिपुंड्रधारणप्रीतियेषांस्वाभाविकीभवेत् तएवधन्य॥८७॥शिवलिंगार्चनप्रीतियेषांस्वाभाविकीभवेत् तएव॥८८॥रुद्राक्षधारणप्रीतियेषांस्वाभाविकीभवेत् तएव॥८९॥रुद्राध्यायजपेप्रीतियेषांस्वाभाविकीभवेत् तएव॥९०॥पंचाक्षरजपेप्रीतियेषांस्वाभाविकीभवेत् तएव॥९१॥शिवार्चनपराःसर्वेचतुर्वर्गफलाश्रयाः ततःशिवार्चनपरैरप्राप्यनास्तिसर्वथा॥९२॥येयजंतिमहादेवमुपचारैःकृतषोडशैः तेसर्वैर्भाग्यमतुलयाभविष्यंतिनसंशयः॥९३॥यस्यस्मरणमात्रेणसंप्राप्यतेजनैः तस्यार्चनेनसौभाग्यमवश्यंप्राप्यतेजनैः॥९४॥मुक्तिमुक्तिप्रदन्येषांमहादेवस्यपूजनं सत्यंसत्यंपुनःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥९५॥शिवपूजाविहापान्यन्नाभीष्टफलदायकं सत्यंसत्यं॥९६॥वैकुंठलोकंसंप्राप्यविष्णुःशंकरपूजया सत्यं॥९७॥सत्यलोकंविधिःप्रापशंकरस्यैवपूजया सत्यं॥९८॥शंकरार्चनादेवस्वर्गंप्रापशचीपतिः सत्यं॥९९॥किंचकिंवदुनोक्तेनसत्यंत्वेकंचवोमय अशेषानर्थहत्रशेषांस्तुनकदाचना॥३००॥शेषास्तेयेमहादेवमनन्यशरणाःसदा पूजयंतियतस्तेनतेसंपूज्यामध्रुवं॥१॥शेषास्तेयेमहादेवमनन्यशरणाः सदा पूजःयंभस्मछन्नसर्वांगास्त्रिपुंड्राकिंतमस्तकाः तेशेषाः॥शंकरासक्तास्तुदृज्यानमध्रुवं॥२॥येकंठार्पितसंशयं॥४॥येषांभस्मनिरुद्राक्षेभक्तिरव्यभिचारिणी तेषां॥५॥येकुर्वंतिशिवध्यानमप्रमादेनसर्वदा तेषां॥६॥येचकुर्वंतिपत्तेनसोमचारुव्रतेजनाः तेषांः तेषां॥७॥येकुर्वंतिशिवस्थानेधर्मदानप्रयत्नतः तेषां॥८॥येकुर्वंतिशिवस्थानेदीपमालांप्रयत्नतः तेषां॥९॥येकुर्वंतिप्रयत्नेनबिल्वपत्रैःशिवार्चनं तेषां॥१०॥येकुर्वंतिप्रयत्नेनभस्मरुद्राक्षधारणं तेषां॥११॥येकुर्वंत्यतियत्नेनरुद्राध्यायजपंमुदा तेषां॥१२॥येकुर्वंतिप्रयत्नेनपंचाक्षरजपंमुदा तेषांमुक्तिर्भवत्येवमाकुर्वंत्वत्रसंशयं॥१३॥शेषास्तुरुद्रारु

Indira Gandhi National Centre for the Arts

द्राक्षभो गिभोगविभूषणाः त्रिपुंड्रचंद्रार्द्धधरानिसंशंकरकिंकराः॥१४॥कुःसमीक्षापितुरांतकोम्यकिं
करकिंकरान् यैरिंद्रोपेंद्रचंद्राद्याःसुरार्चासमुपेक्षिताः॥१५॥इंद्रोपेंद्रादयोदेवीः शेचानंदघ्रातियात
तः अम्युक्षायार्घ्यपाद्यैः पूजांकुर्वंतिसादरं॥१६॥भरिभाग्यप्रभावेनशैवान् पूजयतेनन्वस
क्रितः॥१८॥रुद्राक्षभस्मभरणाः शिवैकपरदेवताः पूज्याभवंतियत्नेनब्रह्मनारायणादिभिः॥१९॥
मागछंतुभ्रमुरणापि पूयेरोवग्रहान्प्रति भवद्रूपसमालोकतेषांपीडाभविष्यति॥२०॥भवत्कृतंय
दिभवेत्तेषांदुरंतदामया साज्याभनंतःसर्वोपिशिक्षरणीयाश्चयत्नतः॥२१॥भवद्भिःशिवपूजा
र्थंगम्यतेयदिसादरं सोम्यरूपधरैरेवगंतव्यंपुष्पपाणिभिः॥२२॥पृथाशिवार्चनेप्रीतिस्तथाशै
वजनार्चने प्रीतिः कार्यातयाप्रीसाप्रीतोभवतिशंकरः॥२३॥पुराविष्णुप्रभृतिभिः कदाविभ्रुतले
गतं तदाहिपालयंप्रातेददृशुः शिवपूजकं॥२४॥भस्मोद्धूलितसर्वांगात्रिपुंड्रांकितमस्तकं रुद्रा
क्षमालाभरणंपचाक्षरपरायणं॥२५॥एतादृशंविलोक्येतेरोमांचांचितविग्रहाः शिवंसपू

ज्यनत्वातंप्रणम्यरतिभक्तितः॥२७॥ततः कृतांजलिपुटाविद्म्वा घास्तत्रसंस्थिताः शैवः सना
पूजांताविम्वादीनवलोकयत्॥२८॥कृतांजलिपुटानदेवानदृष्ट्वासंतुष्टमानसः प्रणम्यरो
वद्भ्यातानकुशलंपर्यपृछत॥२९॥ततः प्रसन्नवदनेविष्णुः शिवपरायणः उचाचचचनंचा
रुश्रद्धाभक्तिपुरःसरं॥३०॥यद्भवद्भिर्नजातेतत्तुपुरायेनभूयसा अतः परंतुकुशलमस्माकंभावि
सर्वदा॥३१॥शिवैकरारणास्पाघदंत्वत्पादपंकजं अतः परंतुकल्यारणमस्माकंभाविसर्वथा॥३२॥
शिवभक्तस्यसंसर्गः कल्यारणंतनुतेनृणांकिंशिवपूजापरैः शैवैर्वहवः पूर्वमुद्धृताः॥३३॥यस्यांगे
भस्मितं भातिभवरोगभयापहं तद्दर्शनंभाबुकानिभयंसंजननिष्यति॥३४॥यस्यास्तिरुद्रा
क्षनित्यभक्तिरव्यभिचारिणी तद्दर्शनेनपापानिनश्यंतिबहून्यपि॥३५॥त्रिपुंड्रंबालचंद्रांकरुद्रा
क्षफणिभूषणाः शैवाः शिवैकरारणाः शिवस्यापरविग्रहाः॥३६॥शिवनामामृतास्वादमोदमाना
मनीषिणः भवरिपुरूपप्रभावेनदृश्यंतेवत्सशंकराः॥३७॥इदृशीशांकरीनिष्ठाकिंनानंततपःफ

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

लंधन्योसिवयमप्येतेधन्याःस्मस्तवदर्शनात्॥३८॥शांकरांणांदर्शनेनधन्याजाताःपुरायतः अतोवु
येचधन्याः स्मस्तवशांकरदर्शनात्॥३९॥इत्युरीदीतमाकर्ण्यविष्णुवाक्यंसशांकरः कृतांजलिपुटो
भूत्वाविष्णुंप्रत्याह शांकरः॥४०॥भस्मभासितभालायरुद्राक्षाभरणायते चंद्रचूडकिरीटायनमः
शैवायविष्णवे॥४१॥शैवोत्तमस्त्वमेवासिविष्णोधन्योसिसर्वथा ज्ञातंयत्तत्त्वयातत्वंशैवःसम्प
गसंशयः॥४२॥सएवधन्यःपूज्यश्चयस्तत्ववेदशांकरं अतःशांकरतत्वज्ञैः पूजनीयोभवान्म
या॥४३॥विष्णुर्वत्सप्रसादेनत्वयाप्रश्नसंशांकरःशांकरोनुसदानुष्यशिवैकशरणोभच॥४४॥
पमऊवाच इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाविष्णुरानंदपूरितः प्रणम्याभ्यर्च्यतंशैवंजगामचतदाज्ञ
या॥४५॥अतःशैवाः पूजनीयाः प्रयत्नेनस्वशक्तितः शैवाः शिवैकशरणाःपतःशांकरविग्रहा
;॥४६॥स्वप्नेपिशैवाधिक्कारोनकर्त्तव्यः सुभस्मुनिःसत्यमेतत्सत्यमेतद्धुवमुजमुच्यते॥४७॥
शैवद्रोहोन्यमेणापिनकर्त्तव्यः इतीयंतेकदापिनैवकर्त्तव्यायांचैवंविफलाममा॥४८॥क्रियतेय

दिमोहेचभवद्भिः शैवपीडनं तदानुनरकावासोभविष्यतिमध्रुवं॥४९॥ममैवनरकावासोन
किंतुभवतामपि भविष्यतिनसंदेहः सत्यमेवोच्यतेमया॥५०॥भूयोभूयोतियत्नेनयाचेयंक्रियते
मया ततोभवंतः शैवानांपूजयंतुपदांबुजं॥५१॥सदेशोयानतस्त्याज्योयत्रास्तिशांकरः भवद्भिः
क्रूररूपैश्चतत्रगंतव्यमेवन॥५२॥किमुक्तेनात्रबहुनासारंवचनमुच्यते शैवाः पूज्याःप्रयत्ते
नभवद्भिःसाधुसाधनैः॥५३॥शिवः इत्युक्तास्तेभटाः सर्वेयत्नेनविनयान्विताः दुःखंविहाय
तेकालंप्रणेमुर्भक्तिपूर्वकं॥५४॥एतस्मिन्नंतरेदेविदुंदुभिध्वनिपूर्वकं नंदिध्वजसमाकीर्णंवि
मानंदृश्यदिवि॥५५॥तद्विमानस्थमालोक्यतेज्यः पूजमथंद्विजं पमःसंतुष्टहृदयश्चित्रगुप्तमु
वाचच॥५६॥चित्रगुप्तविमानस्थःकोयंयातिवदस्वमे किमनेनकृतंपुरापंविचार्यादरपूर्वकं
॥५७॥चित्रगुप्तउवच किंवक्तव्यमघाकालकालकालस्यकीर्तनात् पापिनोपिप्रयास्यंतेकैलासंनि
लयालयं॥५८॥ब्राह्मणोप्यपमाचारंसंत्यजापिसंगमात् स्वकुलाचारसंगस्तक्तएवदुरा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

म्मना॥५८॥अनेनवहवहवः शिष्टाब्राह्मणाएवंसंहताः एवंसंहताः एताः एतद्धतद्धत
ब्राह्मणानांसंख्यांकर्तुंनशक्यते॥६०॥यावोहताब्रह्मणानामनेनैवचक्रेटिशाः वित्तापहारोव
दुधाब्राह्मणानांहतोमुना॥६१॥बहुधानेनभुक्तोहिपुत्रपौत्राब्राह्मणास्त्रियः मधुनासपु
त्रोवंभुक्ताश्चान्याःपरास्त्रियः॥६२॥कदाचिद्धुवनेदक्षास्वकन्यामतिसुंदरी नामाकार्यप्रयाते
नरेमेरौतिविशारदः॥६३॥तस्यामुत्पादयामासकन्यकाद्वयमुत्तमं कालेनयौवनंप्राप्यस्थितंतत्क
न्यकाद्वयं॥६४॥ततः कामातुरोमेरुसुंदरंकन्यकाद्वयं तत्रापिजनयामासपुत्रान्दुःसंगमद्भियान्
॥६५॥एवमन्यानिपापानिकृत्वापंसंस्थितःपुराएवंस्थितोवनंप्रापकदाचिदथसंहतः॥६६॥त
त्रापश्यद्द्विजान्मार्गेदशवित्तकरान्मुदा ततस्तान्हंतुमुद्युक्तः शस्त्रंजग्राहपाणिना॥६७॥त
तोजघानतेषांद्वौद्विजानमितविक्रमान् ततस्तान्हंतुंदक्षोविप्रोदुःखमगातो॥६८॥ततस्त
तादृशंदशंदृष्ट्वाविप्राद्वौवारितावुभौ तमेवहंतुमुद्युक्तौद्रव्यलोभवशीकृतौ॥६९॥ततस्त

च्छस्त्रमादायद्विजौतौनंनिजघ्नतुः ताभ्यांहतस्सपापिष्ठःपपातपृथिवीतले॥७०॥त
दावनेनरःकश्चिच्छस्त्रपाणिरुपाययौ तंविलोक्यजगादेवपतितोप्यवनीतले॥७१॥आ
हरास्त्रंसहरेतीहराधुना इत्युक्तासजहौप्राणान्शास्त्रघातनिपीडितः॥७२॥ततस्तद्वचना
देवहंतौतौविप्रसत्तमौ ततीग्रहीतादंडंसयमोविप्रघातकः॥७३॥प्रहृष्टवदनोभिक्षो
विप्रौनिक्षिप्यभूतले तावाशाघमदास्यत्तेरुपलेश्रमहत्तरैः॥७४॥अहरेतादितद्वा
क्यंसर्वसाक्षीसदाशिवःश्रुत्वापार्श्वंस्थितान्सर्पान्प्राहगणान्प्रतिकृपानिधिः॥७५॥महा
देवः रेरेभोभ्यगणाएहिप्रणतौतद्वचः पश्चुत्वामवतश्चेतःप्रसादमुपगच्छ
ति॥७६॥अकश्चिन्महापापीमतोव्रह्मवधक्रियः तत्कृतानांतुपापानां संख्यानास्त्येवसर्वथा॥७७॥तिनैवोक्तमिदंवाक्यंश्रुतंतद्दृश्यतेमया आहारास्त्रंसहरेतो

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प्रहरप्रहराधुना॥७८॥इत्युक्त्वासर्मितःपापीकृतघ्नस्यवधःखलः तत्पातकानिनश्यन्तिद्वा
क्योच्चारणात्तदा॥७९॥आहरेत्यादिवाक्यस्यहरनामंघनाशकंजातंहिमतकालीनंसर्वया
पविनाशकं॥८०॥अतःपरंसंहरेतिवाक्यस्यहरनामतः तस्मैविनष्टपापायमोक्षंदास्याम्यस
शयं॥८१॥प्रहरप्रहरत्यत्रयन्नामहयमास्तितत् मत्प्राप्त्यर्थमभूत्समुच्चयमुजमुच्यते
॥८२॥आहरेत्यादिवाक्यस्यहरंनामचतुष्टयं सर्वाघप्रदंसत्समुपसर्गविनाकृतं॥८३॥
अबुद्धिपूर्वकंवक्त्रबुद्धिपूर्वकमेववा मन्नामोच्चारणंपुंसांसर्वपापप्रणाशनं॥८४॥मृतिका
लीनमन्नामस्मरणान्मोक्षमाप्नुहं दास्यामिसत्यमेवेतिप्रतिज्ञेयंमयाकृता॥८५॥आहरेत्या
दिवाक्यस्यान्वयसंगन्विहायत्र राजतेमुक्तिदंदृढात्तन्मेनामचतुष्टयं॥८६॥महापातकि
नाप्युक्तंमन्नाममृतिकालिकंतस्मैमोक्षंददाम्येवनात्रहि॥८८॥मृतिकालिकमन्नामस्म
रणाद्दुष्कृतिःपुरा मोक्षःप्राप्तःकिमस्यत्रचित्रंनामैवेतादृशं॥८९॥हरेनामहरत्येवया

तकानिबहून्यपि यातःपापहरत्वेनप्रसिद्धंनामतादृशं॥९०॥सद्यःकृतमहापापोप्यंतकालशि
वस्मृतेः मोक्षंप्राप्नोत्यतः सोमंतमिहानयसत्वरं॥९१॥इत्युक्तः समहेशेनतमेवानयतिद्विजं अतःप
रंनतस्यास्तिदुःखलेशोपसर्वथा॥९२॥इत्युक्तंतद्वचःश्रुत्वायमः संरुषमानसः श्रुतंकिंचित्रगुह्यो
क्तमितिहतान्ववावसः॥९३॥ततःसाधुःसंत्रापमानवसरपुंगवं सोपिमाप्रापसुभीयमेन
परिएजितः॥९४॥अतएवातिपातेनमदचेनपराः निः॥श्रमसंप्राप्नुवंतिस्वभेनवरानने॥
९५॥देवानासार्वभौमोहंमदेकशरणात्मनां मोक्षंदास्यामिसुभगेसत्यंसत्यंनसंशयः॥९६॥रुद्राक्षा
गदकंकणाः सितलसद्भस्मांगागाः सदा रामोशंकरचंद्रशेखरमहादेवेतिसंवादिः॥९७॥मन्ना
मैकसुधासमुद्रलहरीकल्लोलंलोलं ग्लसज्जिह्वाजिह्मविवर्जितामहिताः सत्यंब्रवीमिप्रियो॥९८॥
इतिश्रीशिवरहस्येसप्तमांशेशिवगौरीसंवादेनामसप्तदशोध्यायः॥१७॥शिवउवाच शृणुदे
विकथामन्यामृतिसंतोषदामिसां यत्कथाश्रवणादेवदृढचित्तामविष्यसि॥१॥पुरासर्गेशचौ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ता यंदृष्ट्वागुरुरतिप्रियंउवाचवचनंवाग्मीसास्मितंप्रीतिपूर्वकं भक्तलोकातीर्थसेवार्थमयागतमने
कधा दृष्टानिशिवातीर्थानिवेदोक्तान्येवसादरं॥३॥तीर्थेषुबहवोदृष्टाः शैवाएवशिवार्चकाः तेषां
तुदर्शनादेवसंतोषोवर्द्धतेमहान्॥४॥भस्मोद्धूलितसर्वांगादृश्यंत भाग्यातोयदा तदासाम
तिसंतोषोभवत्येवनसंशयः॥५॥दृश्यतेपत्रेवमस्माकंद्राक्षमक्षाणाः तत्रतत्रतदातेषुशिवबु
द्धिः प्रजायते॥६॥तत्संगतिंविहायात्रेवलादागम्यतेमया तासंगतिपरित्यागः कार्यएवनशं
सतो॥७॥यथातत्रसुखंभूरितथानात्रमनध्रुवं शैवानामेवसंगेनस्थातव्यमितिधीमता॥८॥
शैवाः शंकरतत्त्वज्ञाबहवः संतिभूतले तेषांदर्शनमात्रेणानश्यत्यघकुलक्षणात्॥९॥यु
दातेबिल्वपत्रैश्चयंतिमहेश्वरं तदातद्दर्शनंसम्यगदृष्टंस्यायतेमया॥१०॥तद्दर्शने
नसंतोषोजायतेयादृशात्तदा तादृशात्त्वत्रसंतोषः कदापिनभविष्यति॥११॥शिवलिंगार्चं
नंकृत्वाभक्तिश्रद्धापुरःसरं प्रणाम्यनतंनकृत्वाकृतिविविधैस्तवैः॥१२॥शिवनामामृतं

पीत्वासंतुष्टाः संतिसर्वदा तद्दासाकस्यनोत्सा होनकेनाप्यनुभूयते॥१३॥तेषांशिवार्चनंसत्काका
र्यमत्यन्तविघ्नप्रदक्षिणाविनान्यत्रसंचारोपिनदृश्यते॥१४॥शिवोत्कर्षप्रधानैवकथासंश्रूयते
हितैः वेदार्थएवसततंविचार्यस्थाप्यतेमुदा॥१५॥वहिष्कृतेषांगमनंबिल्वपत्रार्थमेवहि तदा
न्यार्थंतुगमनंनतेषांनेवदृश्यते॥१६॥एतादृशाशिवाचारनिरताः शिवपूजकाः बहवः संतिभू
लोकेशिवपारिषदाइव॥१८॥काश्चिद्बिल्वदलैरीशंसंपूज्यातिप्रयत्नतः स्तोत्रैरनेकधास्तुत्वादृष्टचे
तोबभूवस॥१९॥तदाकश्चिद्द्विजस्तत्रसमागत्यतमब्रवीत् एनमेवातियत्नेनकिमर्थंपूजयत्ययं
॥२०॥यथापमेवमेवान्याः पूज्यास्तिष्ठंतिदेवताः ताविहायातियत्नेनमेवकिं॥२१॥देवाः सर्वेसमा
एवतथावैनंविशेषतः एकमेवात्रसंपूज्यमोहेनायंतिष्ठति॥२२॥इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वासशै
वः शिवपूजनं शीघ्रंसमाप्यपप्रच्छेनानिर्यशैशिवमंडपात्॥२३॥ततोजग्राहतंविप्रंशिवान्कं
र्वादिनं गृहीत्वातस्यरसनांमुत्वायसज्ञघानतं॥२४॥विप्रान्डलिप्तारसनांमुखेतस्यततः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

परं प्रक्षिप्यविचक्षाएवंमुखंतस्यचक्रमंक्रोधसंकुलः ततःपरंसुखंप्रायस्तशिवाराधनंप्रियः॥
॥२७॥एतादृशःसशैवेंद्रःशिवाद्वेषकवादिनं हत्वैवचंडचंडालगृहमध्येविनिक्षिपत्॥२८॥त
तःपरंस्वचंडालैर्गृहमध्येनिपातितः एवंबहुविधंदुःखंप्रायशंकरदूषकः॥२९॥तरीवेंद्रदु
तंहत्वाप्रापानंदमखंडितं ततःपरंयमभटैःसनीतोरुद्रिजौधुना॥३०॥तस्यकिंशासनंभा
वितद्रक्ष्यप्रयांततः वक्तुंवार्तामिमामिंद्रंसंप्राप्तोस्मितवांतिकं॥३१॥क्षमप्यपाहिदेवेंद्रसत्व
रं सानुगोधुना द्रक्ष्यंकालस्यदनमशेवभयदंसदा॥३२॥इतितद्वचनंश्रुत्वादेवेंद्रोगुरु
णासह पयाचत्संत्वरेणयमदर्शनुकांक्षया॥३३॥ततस्तंनागतंदृष्ट्वायमोदेवेंद्रमादरात्
पूजयित्वासगुरुमुपवेश्यासनेशुभे॥३४॥तदानीमेवयामीयाःशिवाद्वेषकवादिनं क्रोध
पिंगैवश्मश्रुलाग्रेतं मानीयविचिक्षिपुः॥३५॥ततपरंचित्रगुप्तंविलोक्सयमस्तदा ब्रूयास्ति
स्माहविनयान्चित्रगुप्तोथपिंगैवश्मश्रुलाग्रेतमानीयविचिक्षिपुः॥३५॥ततपरंचित्रगुप्तंविलो

क्सयमस्तदा ब्रूयामित्याहविनयान्चित्रगुप्तोप्युवाचतं॥३६॥यमायब्रास्मणोनेनक्रू
तंशंकरद्वेषणंशिवायदुःखंदत्तंवमहादेवस्यनिंदया॥३७॥देवाधिदेवमजरमनन्यदृशं
शिवं अन्यदेवसमत्वेनज्ञात्वामोहात्मब्रवीत्॥३८॥इत्युक्तोचित्रगुप्तोक्तं श्रुत्वाकालो
तिभीषणाः क्रोधाविष्टोब्रवीद्दूतान्द्विजमात्रानयेति॥३९॥ततःपरंसनिक्षिप्रोयमदूतैर्मया
कुलैः ततःमलमतिक्रूरोगृहीत्वातंताडयत्॥४०॥ततघ्नीमादायकालस्तीक्ष्णशासनः ताडया
मासवेगेनक्रोधसंकलितेक्षणः॥४१॥संतप्तायसपिंडेनतंताडयदुद्धतं ततोविधसंतप्त
शस्त्रेश्चतंताडयत्॥४२॥ततःपरंप्रयत्नेनसंतप्तायगिरिसन्निभांशतघ्नीसमुपादायतंपा
ताडयद्विजं॥४३॥ततस्तमायसस्तंभेसंतप्तेवाहिप्रवलैः प्रध्यातंसतिवेगेनबद्धंक्रूरशा
सनः॥४४॥ततस्तंताडनायायदूतान्यमयुतंयमः प्रेरयामासप्रलयाग्नेस्ताडयंतिसत्वरं॥
४५॥एवमादिश्यकालोयंसंहृत्याधरपल्लवं निश्वासवायुन्विसन्नन्नुवासक्रूरशासनः॥४६॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वचनंनिनयान्नयकोविदः॥४६॥देवेंद्रउवाच यमास्यउशिवाज्ञाकारिणःशासनंकृतं किमे
ना?
तद्दृशंयमंदृष्ट्वादेवेंद्रोभयविह्वलः शनैरुवाचवैदुष्टान्यच्छशासनंजातंशिवानुत्कर्षन्उत्कर्षवादिनः आ
ह्वस्मकल्पमेतस्यकृतंभाग्येवशासनं॥५०॥शिवानुत्कर्षवादीयःससुरोक्तनरोक्तवा तस्या
नेवशास्तास्मिसाहमत्युग्रशासनः॥५१॥शिवभक्तोस्म्यहंतस्माच्छिवानुत्कर्षवादिनं पातयि
ष्यामिनरकेघशेवेघनसंशयः॥५२॥सार्द्धलक्षंदानिनरकान्पातिदुःखप्रदानिहि तेषांपुत्रपौत्रदु
ष्टःपातनोयोनसंशयः॥५३॥किंचैतासितरः सतिस्वर्गेधर्मवराजिते तेप्यानेपाहिनरके पातनी
याः प्रयत्नतः॥५४॥सर्वदेवोत्तमंशंभुंयोन्यथावक्तुमिच्छति तस्यापिनरकावासः सम्यगेवभवि
ष्यति॥५५॥यःशिवंदेवदेवेशमन्यथावदतिस्फुटं तस्यवासोस्तिनरकेघिसत्रास्तिकिमद्भुतं॥५६॥
भ्रमेणावाप्रमादेनयद्वामोहेनशंकर जानातियोन्यथातस्यनरकेवस्थितिर्ध्रुवं॥५७॥इंद्रो
श्चबहवोजाताः शिवानुत्कर्षवादिनरकेघतिघोरेदुष्कृतिषुजिपातनां॥५८॥इंद्रोत्यस्फु श्रीगणः
चंद्रोवाप्रद्वेषेंद्रोस्फुकिंनम पदितेषुशिवद्रोहोनरके पातयामितान्॥५९॥शिवद्रोहियदि २४८

भवेदुपेंद्रोहीयदिभवेत्तदामच्छास्यएवसः॥६१॥प्रियामातदा पातपिष्यामिनरकेघशेवेनसंशा
यः॥६०॥मत्संमहेशभक्तायकिमुपेंद्रः करिष्यतिशिवद्रोहीयदिभवेत्तदामच्छास्यएवसः॥६१॥शा
सनीयाः प्रयत्नेनशिवान्कन्उर्ववादिनः इत्याज्ञांशंकरेणावमत्संदत्तामुदा॥६२॥इत्युक्तंद्व
चः श्रुत्वादेवेंद्रोभयसंकुलः उवाचविनयेनैवकृतांजलिपुटस्तदा॥६३॥इंद्रउवाच एतैः किंकृ
तंपापंनरकेषुपतितैर्यम तासर्वमविशेषेणावमत्संयथाक्रमं॥६४॥शिवः इत्युक्तंद्वचः श्रुत्वा
यमोवक्त्रमुपक्रमे अंगुल्यग्रेणातीक्ष्णेनदर्शयन्नुग्रलोचनः॥६५॥यमः एतेसर्वेपिपापिष्ठाः शि
वार्चनपराङ्मुखाः एतेसर्वेपिपापिष्ठाः शिवस्मृतिपराङ्मुखाः॥६६॥एतेशिवायसाधांगप्रणा
मांकारिणोमंत्रमात्र नित्यंसदग्धसर्वांगास्तिष्ठंत्येतान्विलोकय॥६७॥यःशंकरायसाधांगप्रणा
मान्नकरिष्यति सदग्धोग्निकुंडेषुपतित्वंवहतिष्ठति॥६८॥एतेसक्तशिवालापाःशिवध्या
नपराङ्मुखाः संदग्धशस्त्रकुंडेषुतिष्ठंत्येतान्विलोकय॥६९॥एतेसर्वे महादेवकथाश्रवणवर्जि

नाः भुजंगगर्तपतितास्तिष्ठंतेनान्विलोकया॥७०॥एतेसर्वेह्रदोदेषुसक्तशंकरएजनाः घोरवह्निकुंडेषुतिष्ठंतिपतिताः॥सदा॥७१॥एतेशिवानर्पितान्नफलदुग्धादिभोजनाःक्रिमिपूतास्त्रकुंडेषुतिष्ठंतेनान्विलोकये॥७२॥एतेशिवाभिषेकांबुपानधारणवर्जिताः समस्त्रंरेतःकुंडेषुविलुठंत्यवलोकया॥७३॥सक्तपंचाक्षरजपाः सर्वेप्यतेदुराशयाः संतेदुराशयाः संतप्तामध्यकुंडेषु विलुठंतेनान्विलोकया॥७४॥सक्तरुद्रजपात्वेतेरुद्राध्ययनवर्जिताः संतप्तमस्त्रकुंडेषुतिष्ठंते नान्विलोकया॥७५॥एतेसर्वेपिमोहेनशिवान्यकर्मवादिनः बह्वन्नदग्धापसस्तंभेघ्नंत्यश्नान लार्पितान्न॥७६॥एतेसर्वेश्रुतिप्रोक्तभस्मद्रूलनवर्जिताः तिष्ठंत्यजगरावर्तेदुःखार्तास्तान्विलो कया॥७७॥भस्मत्रिपुंड्ररहिताः सर्वेप्येतेशचीपते दश्यमानालोहवाकेतिष्ठंतेतान्विलोकय ॥७८॥एतेसर्वेपिदेवेंद्रसक्तरुद्राक्षधारणाः संतप्तवह्निकुहरेतिष्ठंतेतान्विलोकया॥७९॥ एतेदिवाफलान्नादिभोक्तारःसोमवासरे संतप्तश्लेष्मकुंडेषुतिष्ठंतेतान्विलोकया॥८०॥

काश्यांहत्वापातकानियेऽकाशीबहिर्मृताः तेसर्वेपतिताःसंतिवह्निकुंडेषुपश्यतान्॥८१॥का श्यांमंतर्गेहेमध्येमलादिनिक्षपयेन्मृताः काशीबहिर्देशेतिष्ठंतिमलहृदे॥८२॥एतेकाश्यामपि स्थित्वाविनाविश्वेशदर्शनंभक्तंकाशीबहिर्देशमृतेरवोहृदेस्थितैः॥८३॥एतेकाश्यामपिस्थित्वानहृ तंभस्मधारणा ततःकाशीबहिर्देशेमृतएषहृदयस्थितैः॥८४॥एतेकाश्यामपिस्थित्वासक्तरुद्रा क्षधारणा ततःकाशीबहिर्देशेमृतएषहृदस्थितैः॥८५॥एतैःकाश्यामपिस्थित्वानंहृतंभैरवा चिंतनं ततःकाशीबहिर्देशेमृतंएषहृदस्थितैः॥८६॥एतैःकाश्यामपिस्थित्वानहृतंभैशिव चिंतनं ततःकाशीबहिर्देशेमृतंएषहृदस्थितैः॥८७॥ततैःकाश्यामपिस्थित्वानहृतंशैवएज नं ततःकाशीबहिर्देशेमृतंएषहृदस्थितैः॥८८॥एतेसक्तशिवाचाराःसर्वेसक्तशिवव्रताः विविधेछेदनिष्ठंतिनरकेष्ववलोकेय॥८९॥साद्भुदेषुनरकेघातेषाप्रतिवासरं मु ऊर्मऊर्मवसेववासोऽसहदुःखदः॥९०॥अशैवाःसंतियेवंतस्मृयतांमपिसवंदा भ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वसेतेषुनरकेषवश्यंवसतिध्रुवं॥१॥एनंपश्याग्निकुंडस्थंवार्तांप्यस्योच्यतेमया तद्वार्ताश्रृणा
त्सघोरांचोपिमविष्यति॥२॥अयंकुरुठकानामब्राह्मणोवेदपारगठ धनधान्यादसंपन्नो
महिष्यादियोवकः॥३॥कोटकोटरदृपैकः पुत्रोस्यामवदुन्नमः ससर्वदाशिवाचारानरतः
शिवतत्परः॥४॥ऊहूलनत्रिता निसंशिवकथामेवशृण्वन्प्रीतमानसः॥५॥संपवारप्र
यत्नेनपूजयहोगिरिजापितं बिल्वपत्रपुष्पाद्यैः पूजयतिभक्तितः॥६॥व्रणान्मन्युरुधाक्ष
त्वासाष्टांगान्भक्तिपूर्वकं नत्वंचकारयत्नेनशिवदीक्षातिहर्षितः॥७॥पूर्वंमंत्रंततोभूयं
यावदन्नमयेक्षितं सोपदंशंसमानीयनिवेदयतिशंकरे॥८॥अन्नार्पितंमहेशायफलंवाजले
मेववा नगृह्णासेवनियमान्निसंशयपथपूर्वकं॥१००॥भस्मनोभभवोभावीसुरूपमपिचेद
नं नतेनलालितंभालेविभूत्यासर्वथा॥१॥तदूलितांगमालोक्यहृष्टोभवतिसर्वदाकरास्ते
ऊहूलनभक्त्यानित्यमायादमस्तकं॥२॥निसेप्युहूलनेतस्यभक्तिः श्रद्धापितादृशीवेदोक्त

महतीभक्तिस्तस्योहूलनबोधके॥३॥खेदेनोहूलितंभस्मदेहाऊछतिचेत्तदा पुनरुहूलनं
सम्यक्करोतिविधिपूर्वकं॥४॥त्रिपुंड्रधारणासम्यक्करोतिचततः परंपुहूलनपुंड्रान्यांसर्वदा
पिनिरूपितः॥५॥ऊहूलितानंकितांगंयदापश्यतिनःक्षणेदृष्ट्वाभानुंयत्नेनशिवंध्यात्वासति
ष्ठति॥६॥अथकेचलभस्मागाविप्रचंडालमेववा दृष्ट्वासंतोषपूर्णांगः कशेत्यभ्यर्चनंमुदा॥७॥नि
संशयंधामेवप्रणोतिप्रीतमानसः शिवंसहैवसाततंतिष्ठतिप्रीतिपूर्वकं॥८॥सकदाचि
त्रयत्नेनविल्वपत्रार्चनप्रियः एकाकीविल्ववृक्षाध्ववनंप्रायमगावतां॥९॥तत्रकश्चिद्वो
रूपःपर्वताकृतिः विलोक्यबालकंविप्रमाजगामातिवेगितः॥१०॥ततोहसमायांतंपि
शाचंवीक्ष्यदूरतः जगादवचनंबालोहसन्विस्मयपूर्वकं॥११॥कोटकोटरः पिशाचोयस
नागत्यकिंवामत्संकरिष्यति॥१२॥परिवेषक

Indira Gandhi National Centre for the Arts

रिष्यामि भस्मनासावधानतः परिवेषमतीत्यापमार्गतंडुलान्कुर्याः कथं॥१३॥ वेदाक्तवंति बहुधा
प्रभावं भस्मनः सदा जानंति महिमानंतेनदेवाधियतेमया॥१४॥ मंत्रपूतमिदं भस्ममम रक्षांकरिष्यति
सर्वसंसर्गमिदं संपत्संशयोनात्रसर्वथा॥१५॥ नकरिष्यतिचेदस्मात्सिशाचाद्रक्षणंमम तेदाभस्मक
थंभद्राघोरसंसारसारनाशकं॥१६॥ संसारभस्मात्सकं भस्मघोरपापौघभस्मकं भस्मनाभ्दस्मइये
वाश्रुतिरेववलंमम॥१७॥ देवएवप्रमाणमेब्राह्मणात्समंज्ञेमज्ञानः तथाचेदंधृतंभस्मभयंनैना
शयिष्यति॥१८॥ इत्युक्त्वाभस्मसंगृह्यशिवमंत्राभिमंत्रितं चकारोद्धूलनंविप्रत्रिपुंड्रंयथा
विधि॥१९॥ परिवेषंततश्चक्रेभस्मनात्रित्रिरात्मिकः ततःसमागतः सोपिपिशाचोविकृताननः
॥२०॥ गृहीत्वाकामतंतत्रसाधतमुविस्तृतंपरिवेषाद्बहिःस्थित्वाबलवान्दुःखितोथन
त्॥२१॥ अतःपरंवैपराकोरांपिनशशाकाभिमंत्रितं तभ्दस्ममंडलंप्रोद्धमहारीवृक्ष
तंस्तभं॥२२॥ बहुधापरिवृत्यापपरिवेषंमुहुर्मुहुः अपतन्मलसोज्ञातः खेदपूरितविग्र

हः॥२३॥ततःसादूरतः स्थित्वापरिवेषाम्दुवाचनं बालकान्नत्वयाकिंवाकृतमस्तिवदस्वमे
॥२४॥ अहंतपर्वतोनाकारः सिंहानामपिमर्दकः एतादृशस्यमेबालकथंवाकुंठितंबल॥२५॥ एव
विलोक्यतंदुष्टंविलोक्यासंतदुःखितं ऽवाचवचनंबालः स्मितंपूर्वमंतंद्रितः॥२६॥ काटकोटरः
रेरेपिशाचकिंपूर्वंपापमस्तिकृतंत्वया येनप्राप्तंपिशाचत्वंबहुदुःखप्रदायकं॥२७॥ इत्युक्तंतद्व
चःश्रुत्वादुःखितस्तमुवाचसः नस्मर्यतेत्वया येनप्राप्तंपि मयापापमितिनत्वायुनःपुनः॥
॥२८॥ इत्युक्तंतद्वचःश्रुत्वादूचेविनयान्वितं मंत्रितंभस्मसंगृह्यतन्मूर्द्धविनिक्षिपन्॥२९॥
ततस्तभ्दस्मयोगेनध्वस्तपापःस्ततःक्षणे दिव्यांश्चकांतनुंप्रापस्वर्यमंडनसन्निभां॥३०॥ततः
संतुष्टहृदयःयुध्वेःसंपूज्यबालकं नत्वाकृतांजलिपुटः कृतार्थोस्मीत्युवाससः॥३१॥ तंदृष्ट्वा
विदस्मितोबालस्तमुवाचवचोमुदा किपातकत्वयापूर्वंकृतंनिपतनंमोदया॥३२॥ ततस्तबाले
कंदृष्ट्वास्मितपूर्वकमादरात् ऽवोचवचनंचारुप्रतिज्ञापूर्वकंमुदा॥३३॥ गंधर्वोहंद्विजश्रेष

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ज्ञानशास्त्रविशारदः मयादुः खं पुरादत्तरौद्र्यामिततेजसे॥३४॥एवं मुक्तं मयापूर्वं रौद्रमालो
कबालक भस्मनाश्वेतमभवच्छरीरंनितिमोहतः॥३५॥ततः सदुःखितः रौद्रोमांराशापहितक्षणे पि
शाचतन्नुमाश्रित्यंवृनेतिष्ठतिस्मवरं॥३६॥तदाप्रभृतिघोरेपिशाचतन्नुरागतः कल्यानानयुतज्ञा
तंदुखंभुक्तमयाबेऽ॥३७॥त्वत्प्रसादेनदेवेंद्र मुक्तोहंघोरपातकात् त्वदीयंसंदेहः पालनी
योस्मिसर्वथा॥३८॥पुनर्मत्यमंत्रपूतंभस्मदेहिद्विजोत्तम यघोगंनमयाप्राप्तोगंधर्वांत
नुरुत्तमा॥३९॥उपकारोमयाकार्यः स्वरात्त्यारौद्रपुंगव किंवातत्रेसितंवक्तुंवदात्रभुव
नत्रयं॥४०॥शिवभक्त्यानवान्निपनापकामोसियद्यपि तथापिवदरौद्रंमांसंतोषार्थमादरा
त्॥४१॥इत्युक्तोतद्वचः श्रुत्वाभस्मदत्वाभिमंत्रितं मयास्मतस्त्वमायाहिपुवाचप्रीतिपूर्वकं॥४२॥
ततःसनत्वारौद्रंतथेत्युक्त्वाजगामसः ततःपरंबिल्वपत्रारोपहस्तंसमुपुत्रकं॥४३॥सत्त्रा
ण्तरंस्मारिंबिल्वपत्राणिदरं गृहीत्वासवनत्कात्स्वगृहाभिमुखंययौ॥४४॥तदा

नीमेवसविताससंप्रापाक्तगिरिंतदावालः प्रदोषकालीनांपूजांकर्तुंसमाय भे॥४५॥सं
गोमयमयंलिंगंसंपाप्यनयवतः ध्यात्वासम्यङ्महादेवंचकारावाहनंमुदा॥४६॥
तदानीतत्पितापुत्रः क्वगतोस्तीतिदुःखितः आजगामातिसंवदन्॥४८॥लिंगोपरिस्थि
तंदृष्वातासितश्चरणद्वयं चिच्छेदक्रूरशस्त्रेणक्रोधसंकुलितेक्षणः॥४९॥ततःसमुत्पति
तःपितादुःखाभिकर्षतः हाहाहतोस्मिपुत्रेतिरुरोदाश्रूणिमोचयन्॥५०॥ततःसंज्ञि्का
मुत्सायप्राणेभ्योपिवियोजयन्शिवलिंगेकथंदत्तोचरणचितिसंवदन् एतस्मिन्नंतरेत
स्यक्रोधःशांतोभवत्तदा ततःपूजांचकारायंशिवलिंगीतरेतदा॥५२॥तदानींतिसत्सः
शिवप्रत्यक्षतागः विलोक्यशंकरंरौद्रस्तुष्टावविधेस्तवैः॥५३॥ततोदेवोभवत्वेतिवरादत्तोशि
वेनहरौद्रस्तद्वाक्यमाकर्ण्यययाचेन्पंवरमुदा॥५४॥त्वत्प्रसक्तमेमगौरीशभक्तिरत्यंतिचा
रिणीशिवभक्तिरभीष्टानिमत्यंदास्यसंसरायं॥५५॥किमत्रिदशभावेनत्रिदशत्वेनमेम

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तं निर्देशात्वमयाप्राप्यंमहेशांतंवे पूजया॥५६॥अधुनानिर्देशात्वंचममभक्तिमहेश्वरः मू
लोकएवस्थित्वाहतवपूजोकरोम्यहं॥५७॥अनेकजन्मतपसामानुषंजन्मलभ्यते तत्रापिहि
जजन्मदेवप्रसादेनलभ्यते॥५८॥तत्रापिभारतेवर्षेजन्मदुर्लभमेवहि ब्राह्मणेषुभारतेवर्षेत्व
प्रसादेनलभ्यते॥५९॥तत्रापिभरिभाग्योनत्वयिभक्तिःप्रजायते सोमोक्षदाभवत्येव
भक्तिरमलिचारिणी॥६०॥स्थित्वास्मिन्भारतेवर्षेपूजांकरोम्यहं पुष्पैर्नानाविधैर्दिव्यैर्बि
ल्वपत्रैश्चकोमलैः॥६१॥अविच्छिन्नायथापूजाक्रियतेसर्वदामया तथावरंमहादेववृ
हिमत्संसरोत्तम॥६२॥किंचमांप्रार्थयविभोकाशीदेवोत्तमेश्वर पत्रंगत्वानशोचंते
देवाइवशिवार्चकाः॥६३॥विश्वेशोतिगुरूपेणापत्रत्वंयाचितोसि तत्रास्तुममदेहस्य
विनाशः शीघ्रमीश्वर॥६४॥तत्रास्तुतेनोःशंभोमत्संचाक्षरः परःदेवस्त्वयाकृपांसि
धौघंलब्ध्वामोक्षमाप्नुयां॥६५॥भक्तिर्वैश्वेश्वरेलिंगेकाश्यांनिवसतोमम यथा

दृढमवेन्नित्यंतथाकुरुमहेश्वर॥६६॥अथंवरोत्तमः शंभोवरोन्योनेवयाच्यते अयमे
ववरोयस्मादनेकतपसांफलं॥६७॥यमः इत्युक्तंतद्वचःश्रुत्वातथास्त्वित्यब्रवीद्वितः
तत्रैवांतर्दधेलिंगेलिंगरूपीसदाशिवः॥६८॥तस्मिन्नायशिवद्रोहीतत्पुत्रोवमारितः
भक्तावकूनिदुःखानिस्थास्यत्यत्रसशयः॥६९॥पश्यशंकरभक्तानांमाहात्म्यमतिशो
भनं अंगराद्विजंतातंहत्वाद्वेषात्पितिष्यति॥७०॥स्नेहाश्रयःपितातत्रापंथंवेदवि
दुत्तमः तथापिनिजधानेनशिवद्रोहंवशात्सुतं॥७१॥पितापितामहोवास्तुभ्रा
त्राणःक्षत्रियोथवा शिवद्रोहिपदिभवेत्सहंतव्य इतिश्रुतिः॥७२॥शिवद्रोहिणा
मायांतंयाद्दशंताद्दशंद्विजं हत्वामोक्षमवाप्नोतीत्यतिश्रुतिरनेकधा॥७३॥प्रबल
श्चेच्छिवद्रोहीपदिहंतुंनशक्यते तेदादेशांतरंगत्वादतियत्नेनसादरं॥७४॥तथा
चश्रुतितत्वज्ञः शैवः स्वपितरंद्विजं श्रुतितत्वविचारेवजघानश्रुतिपारगः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

॥७५॥ त्रिवान्यस्तुल्यत्वंयः शिवेवक्तुमिच्छति वियोजयतितुंशीघ्रंप्राणेभ्योयंशिवार्चकः
॥७६॥ शिवेशिवान्यदेवेभ्योन्यूनत्वंयेनवोच्यतेतानुत्कंकचैरवेविदारयतिसंवरा॥७७॥दक्षा
स्तेनतुर्यावर्तनःशिवानुत्कर्षवादिनः तावतामपिसर्वेषांमुखानिश्चालपत्ययं॥७८॥दिवायेनन्न
नेणापिभुज्यतेसोमवासरे तमानीयक्रूरचित्तः काशाभिस्ताडयत्यये॥७९॥योभस्मधारणा
त्कामोक्षमिच्छतिमानवः तमानीयातियत्नेनयापाशैस्ताडयत्यये॥८०॥रुद्राक्षधा
रणात्सक्तंयेनमर्त्यंकारागृहेप्रयत्नेनप्रवेशयतिसंवरं॥८१॥शिवालिंगार्चने
सक्तामोक्षमिच्छतियोनरः तामानीयापयसैःपिडैः सताडयतितत्तनु॥८२॥येननार्चितेनिस
र्गादेवेशिवपूजनं तमानीयातियत्नेनकंटकैस्ताडयत्यये॥८३॥शिवव्रतानित्यक्तानियेन
नित्यमात्रादपि तंनरंस्रवलोहिध्वागतैसंपातयत्यये॥८४॥अधर्मनिरतात्दुष्टापशा
सयन्तेवमार्तिकः बहून्धर्मरतानेवचकारायंशिवार्चकः॥८५॥एवमेता दृशंकृत्वा

तद्देशाधिपतिर्धनी तद्दर्शनार्थंयत्नेनसामात्यः समुपाययौ॥८६॥आगत्यासंतवनयासराजा
कुसुमांजलिः पूजयामासशैवेंद्रंसामात्यः सानुगोमुदा॥८७॥ततःसशैवः संदृष्ट्वाभस्मभूषितवि
ग्रहं कुशलंकिमुराजेंद्रेत्याबभाषेनताननं॥८८॥ततःसरानावेनयात्समाराभ्योवाचसादरं
बृहस्पतिरिवार्तंश्रव्यवचनमुत्तमं॥८९॥राजाः शैवेंद्रत्वत्प्रसादेनकुशलंसर्वतोमम राष्ट्रं
सर्वंत्वत्प्रसादोत्सुखेनैवाधितिष्ठति॥९०॥यस्मिन्राष्ट्रेत्वयानित्यंस्थीयतेशैवपुंगव तस्मि
न्राष्ट्रेसर्वंसदाममस्यैवसर्वदा॥९१॥तवदर्शनमात्रेणकृतार्थोस्मिशिवार्चक आज्ञा
पयमयानित्यंकिंकर्तव्यंब्रयत्नतः॥९२॥इत्युक्तादृचः श्रुत्वाबभाषेशैवपुंगवः स्मितपूर्वं
ब्रयत्नेनवाक्यमेवमनोहरं॥९३॥कोटकोरुवाच अस्त्रमादेनसततंभस्मनोद्धूलनंकुरु
त्रिपुंड्रधारणंसम्यक्कुरुविध्युक्तमार्गतः॥९४॥रुद्राक्षधारणंनित्यंकुरुयत्नेनसादरं शि
वपूजांप्रयत्नेनकुरुबिल्वदलैर्मुदा॥९५॥शैवंपंचाक्षरंनित्यंजपयत्नपुरःसरं कालत्र

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

येप्यर्चयस्वशिवलिंगंप्रयत्नतः॥९६॥रुद्राभिषेकपानीयं निवेदितंशकरायतांबूलंस्वीकुरुप्रियं
॥९८॥शयनेभोजनेनित्यंशंकरंस्मरसादरं नित्यंशिवकथामेवश्रृणुभक्तिपुरस्सरः॥९९॥रौवैः
सहैवसततंवार्तांकुरुयथोचितं रौवेभ्यएववस्त्रेतधनंदेहिस्वशक्तितः॥२००॥रौवानेदृष्ट्वाति
यत्नेनपूजयोत्थायसादरं रौवेष्वविनयेनैववार्तांकुरुकृतांजलिः॥१॥रौवेनकुरुकोटिल्पद्र
व्यदानेनाप्यसर्वथा रौवानतोषयत्नेनपूजयास्वर्चयान्नप॥२॥अरौवानतियत्नेनसंहारादर
पूर्वकं अरौवसंश्रयंदेशंमायापालयनराधिप॥३॥शिवालयानियत्नेनकारयस्वस्वशक्तितः शिवालयेषुसर्वेषुसर्वेषुकारयास्वार्चनंमुदा॥४॥शिवस्थानेषुरम्याणिजलकुंडानिकारय शिवस्थानेषुविभवाः कारणीयाः प्रयत्नतः॥५॥कारयस्वालंकृतानिशिवस्थानानिसादरं नाथकारयसर्वेषुशिवस्थानेषुसादरं॥६॥दीपमालालंकृतानिशिवस्थानानिकारय सनोर्जीनानिनित्यंचशिवस्थानानिसर्वदा॥७॥डुडुभिध्वनिपूर्णानिशिवस्थानानिकारय सपुष्पजलसिक्तानिशिवस्थानानिकारय॥८॥मायालयस्वतद्राष्ट्रंयद्राष्ट्रंशिवालय मावलोकयतंदेशंयोदेशोस्तिशिवालयः॥९॥मावलोकययत्नेनास्त्रियंसक्तंशिवार्चनं मावलोकंयमर्त्यांश्चशिवचिह्नविवर्जितान्॥१०॥शिवव्रतानिसततंकुरुयत्नेनपार्थिव नित्यंपार्थिवलिंगानिपूजयनरेश्वर॥११॥यक्तपार्थिवलिंगानिपूजयिष्यतिसादरं समहाभाग्यभरभ्रस्त्वालभतेशाकरंपदं॥१२॥यस्यास्तिश्चर्यमोक्षेच्छातेनयत्नेनसादरं पूजनीयविधानेनपार्थिवलिंगमुत्तमं॥१३॥राजान्पार्थिवलिंगस्यपूजनादेवसर्वथा मुक्तिकांतासमायातिस्वयमेवानियत्नतः॥१४॥मृन्मयंलिंगमभ्यर्च्यमहादारिद्र्यनाशकं तेनदारिद्र्यनाशक्तभवत्येवहिसर्वथा॥१५॥अर्चितेपार्थिवलिंगनाशयत्यघपर्वतान् ददातिमहदैश्वर्यंमुक्तिमंतेददातिच॥१६॥पार्थिवलिंगमभ्यर्च्यशिवैकपरदेवतेः नान्येरिष्यहजाचालस्तत्तथैवहिसर्वथा॥१७॥शिवान्पदेचतासक्तः पार्थिवलिंगमर्चयन् नतस्यलभतेमोक्षंनीतिसत्यमिसाह गौतमः॥१८॥अतः शिवोभवश्रीत्यापार्थिवलिं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

गमर्चय तत्पूजयात्तवेष्टार्थाः सिध्यंत्येवनसंशयः॥१९॥कुबेरस्यधनंपूर्वंसर्वविश्रवसाहृतं त
तोदरिद्रः समभूत्कुबेरोधनवर्जितः॥२०॥ततोनिदुःखंप्राप्यजगामहिमवद्गृहं हिमवान्पूजयि
त्वातंपप्रच्छसंदुःखितं॥२१॥किमासीद्राजराजाधिपिन्नएवाहिशंतं खेदकारणामाचक्ष्वदुः
खंत्यक्त्वास्थिरोभव॥२२॥एवंपृष्टोहिमवतावाष्पधारापरिप्लुतं जगादवचनंदुःखागतंधनमि
तिस्वकं॥२३॥तच्छ्रुत्वाहिमवान्धीरोविस्मितःपर्यपृच्छतः कथगतंकिमधासीदितेनप्रत्युवाच
सः॥२४॥पूर्वंकल्पान्तरेनष्टंसायंशिवीनं,ततःपरंमयाराज्ञानकृतंशिवपूजनं॥२५॥तदा
नीविश्रवानामगंधर्वःकश्चिदागतः तेनसर्वंधननीतंतिरस्कृत्यैवमातृतः॥२६॥इत्युदीरितमा
कर्ण्यकुबेरस्याहितावहं वभाषेवचनंधीमान्विचार्यचपुनःपुनः॥२७॥कुरुष्वपार्थिवंलिं
गंवीडशांगुंगुलमुन्नतं अनावृतासमावृत्तमास्निग्धाग्रमनुन्नतं॥२८॥सासाद्ववत्सरंयत्पू
जांकुरुसांगंनिसंशयं॥२९॥आनयस्वातियत्नेनहे
जयस्वविधानतः भस्मरुद्राक्षवीतांगोव्रत्नचर्यासमन्वितः॥३०॥रत्नैःपद्मैर्बिल्वपत्रैःपूजयस्व
महेश्वरं सहस्रंरुद्रयंत्रीसादीपानांलिंगसन्निधौ॥३१॥प्रदक्षिणंशतंनित्यंसम्यगघोत्तरंकुरु प्र
णामान्कुरुसाष्टांगंनिसंशयोत्तरंशतं॥३२॥परमान्नेनचैवंकुरुयत्नेनसादरं कपूरदीपा
नमलान्कुरुसार्द्धपुत्रत्रयं॥३३॥गंडालागरुधूपेनप्रीणयस्वमहेश्वरं॥३४॥चतुर्विंशति
सहस्रंजपयचाक्षरंसदा॥३५॥एवमेवान्वहंप्रीत्यासप्तवारंमहेश्वरं पूजयस्वातियत्नेनशि
वैकधारणाःसदा॥३५॥साद्ववत्सरपर्यंतमेवंकृत्वाशिवार्चनं ततःकुरुयथाशास्त्रमुद्यापं
नमतंद्रितः॥३६॥उद्यापनविधिंवक्ष्येसम्पूर्णंसर्वविशेषतः यत्कृत्वैवाविलंबेनप्राप्स्यसेध
नमुत्तमं॥३७॥कृत्वामध्यंलिंगमानेनसोवर्णंलिंगमुत्तमं संपादनीयंयत्नेननवलक्षंतालु
क्षितं॥३८॥राजतान्यपिलिंगानितादृशानिचतद्दरा संपाद्यहेमर्षभाःकार्याःपंचदशोत्त
माः॥३९॥सौवर्णंपुत्तंविंशत्याकार्यंलिंगंहिरण्मयं राजतान्यपिलिंगानितेनमानेनकां

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तेनकर्त्तव्याविधिपूर्वकं रात्रौजागरणंकार्यमुपोषणपुरःसरं॥४७॥ततः प्रातः समुत्थायस्नात्वापूजां विधायअ

रयेत्॥४०॥सोबलैरियुतैः कार्यएकैकोवृषभेश्वरः अन्यस्नानातिरिक्तंतुवृषभेसाः प्र
कीर्त्तिताः॥४१॥एतानिसोपकरणान्युपरादीयततः परं ग्राह्याणिपट्टवस्त्राणिश्वेतान्यखण्डुला
निच॥४२॥ततश्चश्रावणेमासिपौर्णमास्यांविशेषतः उद्यापनंप्रयत्नेनकर्त्तव्यंविधिपूर्वकं॥
४३॥आचार्यस्तत्रकर्त्तव्यस्तदन्यःसौवपुंगवः तत्रब्रह्मातुकर्त्तव्यस्तदन्यःशांकरोत्तमः॥४५॥
तत्स्वेच्छुःप्रयत्नेनविप्राःषोडशशांकराःनिमन्त्रणीयाविधिवदर्घ्यदानपुरःसरं॥४४॥त
तोलिंगानिदुग्धाद्यैरभिषिच्यपृथाविधि नंडपेस्थापनीयानीवितानाद्यैरलंकृते॥४६॥रात्रौ
पूजांप्रकुर्य्युर्ब्राह्मणैःसहसर्वेश्चशांभवोर्यत्नपूर्वकं॥४८॥मध्याह्नेशंकरायुक्तेपरमान्ने
नसादरं॥होमंकार्यःप्रयत्नेनपंचाक्षरविधानतः॥४९॥पंचलक्षंप्रयत्नेनकृत्वातुपरमा
न्नतः ततःसबिल्वमधुनाहोमस्तावान्विधीयते॥५०॥ततःसक्षीरमधुनाबिल्वपत्रा
न्वितेनच संज्यक्षीरमधुनाबिल्वपत्रान्वितेनच॥५१॥एवहोमःप्रयत्नेनकर्त्तव्यस्तद

नंतरं लिंगदानानिक्रार्याणिराजाबालोकविधानतः॥५२॥भोजनीयाः प्रयत्नेनततः
शांकरपुंगवाः सुवर्णंपुनरुत्कृष्टदक्षिणात्रविधीयते॥५३॥वृषभान्वितलिंगानिद
त्वावस्त्राणिचादरात् क्षुद्रांतंकर्मकर्त्तव्यंमहादेवार्पणंततः॥५५॥एवंकरोतियःसम्य
क्महादेवस्यपूजनं तेनेवानिधयः प्राप्तानेवाप्स्यतेसंशयः॥५५॥एवमोक्तोहिमवता
सचकारातदाव्रतं ततः कुबेरःसंप्राप्यशीघ्रंसानिधयोनवा॥५६॥तदाप्रभृतियात्रेनकुबेरः
शिवपूजनं सप्तवारंप्रयत्नेनकर्त्तव्यंसमुपचक्रमे॥५७॥अतः पार्थिवयत्नेनभावान्पिशि
चार्चनं कुरुयत्नेनसतांबिल्वपत्रादिसाधनैः॥५८॥सर्वदाशंकरस्यैवकुर्ध्यान्नप्र
ततः निरीक्षयप्रयत्नेनपूजितंश्रीमहेश्वरं॥५९॥जपेत्पंचाक्षरंमंत्रंप्रणवादेनसादरं तं
नसर्वार्थसिद्धिस्तेभविष्यतिनसंशयः॥६०॥क्षणाद्दृष्टविराजेद्वंशंकरध्यानवर्जितं मानु
रुद्रीपदेशोयंसर्वार्थफलदायकः॥६१॥सर्वसाधारणोधर्मोइदानींमदुरीकृतः राजान्

धर्मेणास्माकं पालयस्वस्वकाः प्रजाः॥६२॥ यमऊवाच इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाराजाविनयपूर्वकंशिवंसंपूज्यतेनेनजगामनगरंस्वकं॥६३॥तस्मैशिवस्पजनकःशिवद्रोहवशादिह पतितोभूद्दुःखानिभुक्तातिदुःखितः॥६४॥अनेनवरणोदत्तः शिवलिंगोपरिभ्रमात् तावताप्यन्धभूयंतेदुःस्वान्येतानिसर्वदा॥६५॥ध्यायमानाग्निकुंडस्थोइवमन्मथत्वयास्तंभंदंदशमानंतसमालिंग्याधितिष्ठति॥६६॥मन्मथोयंताड्यतेसंतक्षायसम्परवलैः कशाजिस्ताअतैतेवैकैदाघैश्चदारुणैः॥६७॥भिंडिपालेस्तावतेयंतमुन्नतैःसातनासंपिंडश्चताअतेदुःखदायकैः॥६८॥कथंवातप्रप्रलाग्रैः प्रोथितोस्यातिदारुणैः कथंवातप्ततैलेनसिच्यतेदुःसहेनचा॥६९॥अन्यदेवसमोरुद्रोनरुद्रोदेवतान्तमः इत्युवाचपुराकामस्तस्पेदंकर्मराणःफलं॥७०॥सर्वदेवाऽधिदेवेशंशिवंयोमन्यतेन्यथा तेनैचसेवदुःखानिप्राप्नुवंतिनसंशयः॥७१॥महाविष्णुब्रियतमः शबराचिस्तथाप्पयं भुक्त्वाघोराणिनरकान्यत्रातिष्ठतिसर्वदा॥७२॥नरकेपति

तंश्रुत्वामन्मथंकमलापुराः दुःखाद्विष्णुब्रावेदंवचनंसारुदन्मुखी॥७३॥लक्ष्मीः तवप्रियतमोमारीनरकेपतितोहरे तमुद्धरातियत्नेनममदुःखनिवारय॥७४॥इतितद्वचनंश्रुत्वासलक्ष्मीरमणोब्रवीत्तदुःखमाकुरुमुग्धेतिपुनरन्यदुवाचच॥७५॥अस्मदादिसमत्वेनशिववेदस्मन्मथः देवाधिदेवः साशिवः सोस्मत्तुल्यः कथंभवेत्॥७६॥अहेऽदेवदेवस्यमहादेवस्यसेवकः मतुल्यकथंभूपाच्छिवोदेवाशिवामणिः॥७७॥सवेकोदधिकृःसेव्यःसर्वसेव्योमहेश्वरः तथैवसेवकान्मत्तोमहानेवमहेश्वरः॥७८॥महेश्वरइतिख्यातःशिवतथासति सोस्मत्तुल्यकथंभूयात्सर्वदेवमहेश्वरः॥७९॥ब्रह्मेन्द्रचमुरवादेवाःशंकरस्यैवसेवकाः ततस्तुल्यतांशंभोःकथंभवतितद्वद॥८०॥सेव्यसेवकाऽल्पंचेन्मन्यतेमोहतस्तदा ससेवकोदंडनीयःसेव्येनभविष्यतिध्रुवं॥८१॥बयंब्रह्मादयोदेवाःशिवसंपदद्वारकिंकराः ताऽयतेतेनदेवेनसमाःस्यामः कथंप्रिये॥८२॥अस्मान्नगणायत्येवकोपिशंकरकिंकराः तादृशाःशंकरास्माभिः कथंतुल्योभविष्य

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ति॥८३॥मन्मथः समहादेवभस्मतुल्यमसन्पात अतस्तेनैवपापेननरकेपतितोध्रुवं॥८४॥अ
तुयत्पूजयास्माभिर्देवत्वंकमलेमलोतेनदेवेनतुल्यत्वंकथमस्मासुतद्वदा॥८५॥योन्यतुल्यतया
देवंत्रमराणामपिमहेश्वरं सघोरनरकावासंप्राप्नोत्येवनसंशयः॥८६॥तद्दुःखारायपातोपिमया
कोऽन्यराक्षुतं कृतोपिफलोभविष्यतिनसंशयः॥८७॥पतितोयमहस्तेयः श्रीमहादेवनिंदकः
नतस्यनिगमस्तस्मात्कल्पकोघर्वदेरपि॥८८॥यमस्तुदेवदेवस्यमहादेवस्यकिंकरः सकिं
महचनश्रुत्वापातनंनकरिष्यति॥८९॥शासनीयःप्रयत्नेनयुत्रापिशिवनिंदकः सशास
नीयएवातःपालनीयोनताहशः॥९०॥तद्दुःखारायपातश्चोक्रियतेचमयाद्विज तदासमा
पितेनैवसहस्थेयंभविष्यति॥९१॥तद्दुःखारार्थमुद्यक्तोविद्धुमास्यमद्विज अहोवा
यमितिज्ञात्वाग्रहिष्यत्येवसर्वथा॥९२॥गृहीत्वासतुकालोमामोचयिष्यतिनध्रुवं
तद्दस्तेपतितः कोपिनमुक्तोघापिदृश्यते॥९३॥अतस्तत्रप्रयत्नस्तुनचालिप्स

तिसर्वथा वसत्वमोमितिप्राहलक्ष्मांलक्ष्मीपतिः स्वयं॥९४॥अतोमद्दस्तपतितः स
रोपिशिवनिंदकः मुक्तोतिष्ठतिचोरोसौनरकान्नसंशयः॥९५॥अनंतवत्सहं
साभिर्यावद्दुःखमवाप्ये ततोपिदुःखमधिकंप्राप्नुतेशिवनिंदया॥९६॥ब्रह्महत्याकृतायेनतस्यैव
नरकेस्थितिः तद्दराजानंनरकस्तेनयायेनपापेननध्रुवं॥९७॥शिवनिंदाकृतायेनतस्यैवन
रकस्तुनकिंतुतद्दराजानंचनरकेघातेषुसंस्थितिः॥९८॥शिवनिंदासमंपापंनभूतंनभवि
ष्यति तपायस्याप्यतेदुःखंतदुःखमतिदुःसहं॥९९॥रोचीपतेसमुत्पन्नोयद्दशेशिवनिंदकः त
द्दशेनरकेघोरपतिष्यत्येवसर्वथा॥३००॥मसंरक्षतितद्दशंशिवनिंदाघादवानलः तद्दशेका
लकूटाभोजतोस्तिशिवनिंदकः॥१॥यस्यचंद्रोसमुत्पन्नः शिवनिंदापरोनरः तद्दशेजल
मप्यत्यंनग्राह्यंसर्वथाद्विजैः॥२॥तच्चंडालकुलंज्ञेयंयत्कुलेशिवदूषकः ततस्तत्रतन्नग्रा
ह्यंजलमन्नादिविवेकिभिः॥३॥शिवनिंदकवक्त्रेजालंपिबतिमोहतः तप्तंघृतंदाका

Indira Gandhi National Centre for the Arts

र्पप्रयत्नेनविवेकिभिः॥४॥सकृभस्मत्रिपुंड्रस्यग्रहेभुक्तेतुमोहतः प्रायश्चित्तंद्वादशाहंकर्त्त
व्यमतियत्नतः॥५॥सकृलिंगार्च्चनग्रहेयदिभुक्तेभ्रमाद्द्विजैः तदातद्विगुणंकार्यंप्रायश्चित्तं
मनंद्रितैः॥६॥यत्कृभस्मत्रिपुंड्रस्पर्शोयदिद्वंमुखंभ्रमात् तदास्पर्शविलोक्यादौसवासाज
लविशेत्॥७॥सकृभस्मत्रिपुंड्रस्पर्शोयदिभवेद्भुमात् स्नात्वोपवासः कर्त्तव्यः शिवपूजा
पुरःसरं॥८॥सकृभस्मत्रिपुंड्रेणयद्यालापःकृतोभवेत् तदोपवासंकर्त्तव्यस्त्रीहं व्रतमवा
दिभिः॥९॥विभूतिधारणंसत्कृयदिभुक्तेभ्रमाद्द्विजैः तदातन्नानिष्कास्यंचरेच्चांद्रायणा
त्रकं॥१०॥रुद्राभिषेकपानीयंपीत्वायदिभुक्तेतदातन्नानिष्कास्यंचरेच्चांद्रायणात्रयं॥१२॥
शिवपूजांविहायैवयदिभुक्तेभ्रमाद्द्विजः तदातदन्नंनिष्कास्यंचरेच्चांद्रायणाषकं॥११॥रुद्राभि
षेकपानीयंनपीत्वायदिभुज्यते. तदातन्नंनिष्कास्यंचरेच्चांद्रायणात्रयं॥१२॥रुद्राक्षधारणं
सत्कृयदिभुक्तेप्रमादतः तदन्नंनिष्कास्यंचरेच्चांद्रायणद्वयं॥१३॥यद्येकदेवतस्यकृंप्रायश्चि

त्तमिदंतदंतस्यागासंख्यायाकार्यंप्रायश्चित्तंयथोदितं॥१४॥यदिभुक्तेमासमात्रंसंस
कृभस्मधारणं तदातुसानुपापिष्ठेनप्रायश्चित्तमर्हति॥१५॥शिवपूजादिकंसत्कृप्येवमेव
द्विजाधमः प्रायश्चित्तायुतेनापिशुद्धोन भवतिध्रुवं॥१६॥शिवपूजादिकंसत्कृयेनराः पा
पिनोजनाः तएवैतेपुनरकेघानीयपातिताः॥१७॥अत्यंतस्थूलभंगुरायसत्कृशंकरपू
जनं पतंतिघोरेनरकेघेतेषुजडबुद्धयः॥१८॥भस्मोद्धूलनमायुष्यंसत्कृशंकरजावा
लत्वोदितं पतंति०॥१९॥सात्कृकिंपुंड्रमनघंकेवलंतित्वोदितं पतंति०॥२०॥रुद्राक्षधा
रणंसत्कृपापारणपदवानलं पतंति॥२१॥रुद्राध्यायंसत्कृपापारणपदवानलं पतंति०॥२२॥
पंचाक्षरजपंसत्कृपापारणपदवानलं पतंति०॥२३॥रुद्राभिषेकपानीयंसत्कृघनाशकं
तपंति॥२४॥अरण्येविल्वयत्राणिसंतिरम्याणिभूरिशः तेषांशाखाश्चितोयस्मादतेनरकपा
तिनः॥२५॥अत्यंतस्थूलभंगुरंशिवइत्यक्षरद्वयं मुदानोच्चारितंयस्मादतेनरकपाति

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नः॥२६॥मुक्तिकांतावशहेतोःशिवमंत्रोविराजति कथमेतेपतंत्यत्रनरकेमहदुतं॥२७॥शि
वमंत्रजपोनिष्ठायेषांनैवभविष्यतिते यांतुनरकावासोभविष्यत्येवसर्वथा॥२८॥शिवमं
त्रोह्युद्धरणोनरकध्वांतविनाशकः तस्मिन्सतिपतंत्यत्रकानरकेषुयतंत्यहो॥२९॥पु
राकश्चिन्नराधीशोमित्रराडितिविश्रुतः युवासुघटनुगोरःसुंदरः शूरशासनः॥३०॥त
द्दृष्टितगजाश्वानांनसंख्यादृश्यतेमया सचैसामंतभूपालास्तदाज्ञाकारिणःसदा॥३१॥
एतादृशःसभूपालः स्वपत्नीमतिसुंदरी तिरस्कृतस्वर्गनारीदृष्ट्वावचनमब्रवीत्॥३२॥
राज्ञोवाच आपाहिसुभगेभद्रेरात्रिर्जातावधभ्यसौमत्यमालिंगनंदेहियेनसुखीभवाम्यहं॥३३॥
त्वदालिंगनमात्रेणसंतोषोयादृशोमम नादृशोममसंतोषोनान्यसंगेनजायते॥३४॥बहिस्थि
त्वातवेवेदंसौंदर्यंतिसुंदरं अतिसौख्यंकरंचित्तेध्यायतेसर्वदामया॥३५॥इत्युक्तवद्वचः॥ श्रीराम
श्रुत्वासुभागासामनोहरा जगादवचनंचारुसद्भावैराग्यसाधकं॥३६॥सुभगाउवा २६१

च शंकरार्चनकालोयंक्रियतेशंकरार्चनं अयंतेभोगकालोनोमयानागम्यतेधु
ना॥३७॥कृत्वामपिराजेंद्रमहादेवस्यपूजनं वृथाकालोननेयोयंपरलोकार्थिभि
र्नरैः उपेंद्रेंद्रादयोदेवागंधर्वामुनिसत्तमाः आसिन्काले महादेवंपूजयंतिप्रयानतः॥३९॥
यागयुक्तानीसाक्षाद्भवानीसापिशंकरं सपूजयतिपानेनसाधनेनऊमिर्मदा॥४०॥
कुमारादिगणाधीशाः सर्वेप्यर्चंतियानतः पूजयंतिमहादेवं ब्रह्मविष्ण्वादिपूजितं॥४१॥
गंधर्वोरगयक्षाद्याविविधैःसाधनैःशिवं पूजयंतिप्रयानेनसर्वदेवोत्तमोत्तमोत्तमः॥४२॥
अयंसोमान्वितः ततःपुण्योधुनाशंभुर्चिल्वपत्रादिसाधनैः॥४४॥त्वंचापिशंकरंसम्यक्
पूजनीयःप्रयत्नतः बिलंबंमाकुरुंगीत्यासावधानोभवाधुना॥४५॥करिष्यसिसदाभक्त्या
यदिशंकरपूजनं तदाविपुलभोगांतेलप्स्योमोक्षस्त्वयाध्रुवं॥४६॥प्रभप्यंमहादेव
वैकुंठंप्रापकेशवः तमनाद्यंतमीशानंशंकरंशरणंव्रज॥४७॥सर्वदेवोत्तमः सांबः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सर्वदेवशिखामणिः पूजनीयः प्रयत्नेन भक्तिफलेप्सुभिः॥४८॥महद्भाग्यतवास्येवं तथाचबहु
साधनैः पूजयस्वमहादेवप्रमादेनसर्वदा॥४९॥दीपानलक्षवाधिक्रीसाधकैर्राजितान्रचय
स्वातियत्नेनमहादेवालयेसदा॥५०॥लक्षपूजांकुरुक्षीरान्नैरन्वहमादरात् हेमपुष्पैश्चविल्वैः
लैर्हेमबिल्वदलैरपि॥५१॥शतवारंप्रयत्नेनदधिदुग्धाज्यमिश्रितं नैवेद्यमतियत्नेनशंक
रायनिवेदय॥५२॥यद्यस्मिन्भाग्यसमयेशंकरंनार्चयिष्यसि तदाकदावादेवेशंकरं पू
जयिष्यसि॥५३॥राजन्नैश्वर्यमखिलंतादृक्सफलंभवेत् यद्यर्चयिष्यसिश्रीमादेवदेवं
महेश्वरं॥५४॥शिवानर्पितरत्नानिभविष्यंतिवथातव तथाहमादेवक्तानिभविष्यंत
वथाध्रुवं॥५५॥धिक्धिक्तवैश्वर्यंयन्नेशार्चनसाधनं ईशान्योपिमहेशान्योनास्तिनास्ये श्रीराम
वसर्वथा॥५६॥राजन्माकुरुभोगेछांराज्येछामपिसत्यज कुरुयत्नेनसततंश्रीमहादेवपूज १६१ रा
नं॥५७॥विहायचंदनंराजन्भस्मनांगंविलेपय विहायरत्नाभरणंकुरुरुद्राक्षधारणं॥५८॥

श्रृणुशैवंकथांरम्यांकथामन्यांत्यजादरात् जपपंचाक्षरंशैवं महापातकनाशकं॥५९॥अनि
त्यमिदमैश्वर्यंराज्यंतेदुःखदायकं त्यजैश्वर्यमिदंशीघ्रंपूजयस्वंमहेश्वरं मापिमाकुरु
राजेंद्रस्नेहंदुःखैकसाधनं स्त्रीवशोनिधनंयातिसत्यमेवोच्यतेमया॥६१॥मांसग्रंथीस्त
नावेतौकिमन्यास्तिवदस्वमे विदारितेमांसमात्रंनिःसरिष्यतिसर्वथा॥६२॥श्लेष्मा
गारमुखंपश्यातेवचनंविनाश्रये विवेकोश्लेष्मपानार्थंयततोकिंवदस्वमे॥६३॥म
त्रागारोयोतिदेहः सादुर्गंधिसर्वदा तत्रयः कुरुतेप्रीतिंसएवाहनराधमः॥६४॥अतस्त्यजत
पिप्रीतिंकुरुशंकरपूजनं भजनिष्यमहादेवंब्रह्मविष्ण्वादिसेवितं॥६५॥देवानासार्वभौम
स्यमहादेवस्यसर्वदा विष्णुब्रह्मादयःसर्वेपूजांकुर्वंतियत्नतः॥६६॥योवनभ्रांतचित्तेन
त्वयापक्तंशिवार्चनंतत्यागेनरकावासोभविष्यतिनसंशयः॥६७॥राजन्शिवार्चनत्यागा
त्संतंतिनरकेजनाः प्राप्तानिनरकाप्यद्यापुरापक्तंशिवार्चनैः॥६८॥नित्याडितिंद्वाक्ष

Indira Gandhi National Centre for the Arts

श्रुत्वावचनमब्रवीत् कथंज्ञातमिदंसर्वमितिसातमुवाचच ॥६९॥ अदंपूर्वभवेराजन्नाकिरा
ताधमकन्यकाजातंहिलीवहनंपूर्वकाषकिंकरायदिन ॥७०॥नप्राप्तमन्तंसंपूर्णाकदाचिद
पिसर्वदा वस्त्रसवान्नीकातंचयत्नंऽपरिधीयते ॥७१॥वनेगतंमयापूर्वकाष्ठान्याहर्तुमेक
दा तत्रशैवोमयादृष्टःशिवपूजाविशारदः ॥७२॥नाघंकृत्वास्थितंतेनशंकरायेश्वरायतत्ततः
तंवीक्ष्यशंकरंनत्वामयानाघंकृतंतदा ॥७३॥ततोदेवाद्भुतस्मिन्नन्नरायेमरणंमम तदानी
मागतंमत्पुष्पकंस्वर्गलोकतः ॥७४॥तत्रगत्वास्वर्गलोकेबहुकालंस्थितंमया ततोनराधिनाथ
संभूतमुदरेमया ॥७५॥रंभाघाश्चजिताः सावासोदर्यराममध्रुवं सर्वदासुखमेयास्तिममदु
खंनकिंचन ॥७६॥शिवप्रणामनाघाभ्यांनिरंतरंसुखंयया प्राप्तमंतेमयामुक्तिःप्राप्तामा
संत्यमुच्यते ॥७७॥अतीतानागतज्ञानंमहादेवप्रसादतः ममजातमतः सर्वंसर्यातेनात्रसं
देहः श्रद्धत्वपृथिवीपते ॥८१॥एकवारंनतेनैनप्रणामेनचशंकरः सौभाग्यमीदृशं

मत्वमतिकारुणाददौ ॥८२॥ मयात्वहनिरांसांवः पूज्यतेबऊसाधनैः इदानींऽविरो
धेणपूज्यतेपार्वतीपतिः ॥८३॥ इत्युदीरितमाकर्ण्यरोमांकर्ण्यरोमांचिततनूरुहा
कोहंपूर्वभवेवंसवजीवनं ॥८५॥ कथंपार्थिवल्वपत्राणिसमानुत्वयापुरा वनंप्रविश्यगृह
नंऽबिल्वतरुसंश्रितं ॥८६॥तत्रैवबिल्वपत्राणित्रीठितानित्वयावने बहूनितानिसंवृ
ध्वायरावर्तत्वयावनात् ॥८७॥मध्येमार्गेतदाघोराबहवःसमुपागताः तद्दर्शनेनभीतिस्ते
बभूवप्राणहारिणी ॥८८॥सर्वाणिबिल्वपत्राणित्यक्त्वैवत्वरयात्वया प्रयत्नाश्रमतंनी
तंभद्येनमतत्वया ॥८९॥एतानिबिल्वपत्राणिशिलिंऽर्नार्मदे पतितानितदातेनसं
तुष्टः पार्वतीपतिः ॥९०॥ततः परंलिंगरूपीचपुमेवमहेश्वरः कृपालुः पार्वतीयुक्तःस्तवप्र
त्यक्षतांगतः ॥९१॥ वरंवरस्वराजन्नप्रत्यक्षेयरमेश्वरे राज्यंदेहिमहादेवमुक्तिंचाति
प्रणाम्यता ॥९२॥ततःसपार्वतीनाथस्तथास्त्वित्युक्तवान्मुहुः तत्रैवातर्हधेलिंगेबिल्वपत्रा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

भिवेष्टितो।९३॥ततःपरंसमुत्पन्नंक्षयाक्षोराश्वरोदरेभुज्यतेराज्यभागादिशंकरानुग्रहात्स
दा॥९४॥त्वयाज्ञातंबिल्वयत्नैर्महेशार्चनंकृतंतथापिभाग्यमतुलंददौतुभ्यंसदाशिवः॥९५॥
एतादृशःकृपासिंधुस्त्वयानाभ्यर्च्यतेशिवः यत्प्रसादेनसौभाग्यंप्राप्तमेवंत्वयाधुना॥९६॥
मोहंसत्यंधुनाराजन्पूजयस्वमहेश्वरं निमज्याभिचारेणशंकरंशरणंव्रज॥९७॥इत्यु
क्तःसतदाराजासंपत्काममोहमन्वहं अत्यंतंसावधानेनचकारशिवपूजनं॥९८॥शिव
स्थानानिबहुधाकारयामासभूपतिः रत्नपुष्पैर्महादेवंपूजयामासतत्परः॥९९॥सुवर्णा
बिल्वपत्रैश्चदशलक्षाणितैर्नृपः पूजयामासयत्नेनहेमपद्मैश्चसंततं॥४००॥अम्लेश्चपु
ष्पैरनिशंसंख्यादीनेमहेश्वरं पूजयामासयत्नेनबिल्वपत्रैश्चकोमलैः॥१॥दीपान्तत्क्षणावधि
प्रीत्यादशवन्यहमादरात् नैवेद्यानिप्रयत्नेनसबहुददानिनृपः॥२॥एवंशिवार्थमखिलं
रत्नारंनिवेद्यसः शिवमेवसदाध्यात्वास्थितःशिवपरायणः॥३॥ततस्तस्याभवत्

त्रःशिवपूजापरायणः तस्मिन्समयेतद्राज्यंसपत्नीकोवनंययौ॥४॥तत्रैतेनप्रयत्नेनवि
ल्वपत्रैर्महेश्वरः पूजितःसततंभक्त्यासपत्नीकेनसादरं॥५॥नवानिबिल्वपत्राणिसंयाघ्रगिरिजा
पतिं पूजयित्वाग्रतस्तेशाननंतंचचकारसः॥६॥ततःकदाचित्संपूज्यबिल्वपत्रैस्मदारि
वं पंचाक्षरंजपंकुर्वन्सपत्नीकोमतानृपः॥७॥तदेवकरुणासिंधुर्महेशोवीक्षतंनृपसहस्त्रप्रे
क्षयामासगणानांपुष्पकान्वितान्॥८॥ततःपुष्पकमारुह्यसपत्नीकोनराधिपः अनेनैवाहि
नागैर्गणागतःशंकरसन्निधिं॥९॥तदादुदुभयोनेदुःपुष्पवृष्टिर्बभूवच जगुर्गंधर्वपतयोने
तुश्चाप्सरोगणाः॥१०॥संपूजितोमयाराजापुष्पैर्नानाविधैस्तदा तदानीमेवमाहवचनंप्री
तमानसः॥११॥राजोवाच यमशासक्षयात्तेनशिवपूजापराभवान् अशेषानभिलं
ड्यपातयंश्चदुराशयात्॥१३॥इत्युक्तासयतोपूर्वंसोत्साहंहृदिताननः बहुधैवमेवोक्तं
बहुभिःशंकरैर्मुदा॥१४॥यःशिवस्तस्यनियमात्पूजनंक्रियतेमया शिवेदृढमहोत्सा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

महानेवहिजायते॥१५॥रुद्राक्षधारणंमुख्यंकेवलंभस्मधारणं लिंगार्चनंकेवलंचयस्यशैवसमु
च्यते॥१६॥तादृशस्यपितुः शैवस्यपुः पूजांनकरिष्यति सोप्यस्मिन्नरकेघोरेपतित्वातिष्ठति
ध्रुवं॥१७॥शंकरस्यास्त्रियः शैवस्तातःशैवार्चनंसदा प्रयत्नेनैवकर्त्तव्यंतेनाऽभ्यर्चशंकरः॥१८॥
पुत्रास्तिनरकाम्दीप्तेतेनकार्यशिवार्चनं शैवार्चनंचनंत्रकर्त्तव्यमप्रमादेनसादरं॥१९॥पु
श्पेनंमलकुंडस्थंमंत्रपंक्तिनिभक्षकं सतत्यतीक्ष्णशस्त्रोघैस्ताड्यमानमहिंसा॥२०॥अथै
तद्ब्राह्मणाः सर्ववेदशास्त्रविशारदः अनेनब्रह्महत्यापागाः कृताःस्वर्गार्थमादरात्॥२१॥अत्रै
नैवैकदादक्षः शैवः शिवपरायणःनानादृष्ट्वाग्रहवचनमयमेवागतोगृहं॥२२॥अने
ननियमेअनेननियमेनेदं पूज्यतेभ्रांतचेतसा भस्मनागमयंश्चेतंकरोतीतिभ्रमात्तदा॥२३॥
इत्युक्तंहृच्छ्रुत्वाशैवोदुःखमुपागतः अनेनशिवलिंगस्यनामनोच्चारितंमुदा॥२४॥जगा
देदमितिभ्रांत्यभ्रांत्यासंपूज्यतेतिचं श्रीसदाशिवलिंगस्यनामग्रहणमाचरेत्॥२५॥नश्यं

तिपापगिरोवज्रसंताडितेवभस्मनागमयंश्चेतंकरोतिस्मृतवानयं॥२६॥नवेत्तिभस्म
मामाहात्म्यमयंयायत्नदुरात्मः ईदृक्स्मृत्वाशंविन्नहृदयंतंदृष्ट्वाशैवंपुंगवं बभा
षेचनंराजादेवात्तत्रसमागतः॥२७॥राजोवाच किमासीदधुनाब्राह्मन्नकिंवादुःखस्यकारणं
दुःखंचेत्तवमद्राष्टोराघ्रहानिंविधास्यति॥३०॥इत्युक्तंराजवचनंश्रुत्वाशैवोत्तमस्तदा
प्रदर्शैनमनेनोक्तंवचस्तस्मैन्यवेदयत॥३१॥ततःसराजाधर्मज्ञानाकृपद्विजपुंगवान्
एतस्यकीदृशीशास्तीःकर्त्तव्येपब्रवीत्तदा॥३२॥ततस्तेब्राह्मणाः सर्वेधर्ममार्गप्रवर्त्तकाः
श्रुत्वाशैवोस्यकर्त्तव्यःशीघ्रमित्यब्रितदा॥३३॥इतितद्वचनंश्रुत्वाधर्मज्ञःसनराधिपः तस्मै
चकारशीघ्रेणाश्रुत्वाशैवंप्रयत्नतः॥३४॥शैवदुःखप्रदोमर्त्यः शिवपूजापराङ्मुखठ आतता
पितिविज्ञेयस्ततोहत्तमएवसः॥३५॥यघातताविनपूजांमहन्याद्धनवित्तमःपापेवनरकंघो
रंयावदाचंद्रतारकं॥३६॥अतएवधर्मज्ञालोभमोहविवर्जिताः अशैवानांप्रयत्नेनकर्त्तवं

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

त्रेवहिशासनं॥३७॥तदादुःखमयंभुक्तंतथात्रापिसमागतं एतस्यवक्रुधाग्रेपिभविष्येत्ववयातना
॥३८॥कल्पकोघयुतंघोरंदोषंसमुपाश्रितः ततोयंपुल्कसोभूत्वाखाडालोपिभविष्यति॥३९॥
आलोकयेतान्संतप्तांस्तांश्चमनानयोधनैः तदंस्तभान्समालिंग्यसंस्थितान्दुःखितान्सदा॥४०॥
उपहासाःकृतास्तेतःशैवस्यचलतःपथितेनदुःखमिदंभुक्तंतिष्ठतेहिसर्वदा॥४१॥भिंडिवा
लैस्ताडयमानान्पश्येतान्सावधानतः एतैस्तुरोवधिक्कारःकृतोमोहेनसत्वरं॥४२॥संतप्तागा
रशाकटस्थितानेतान्विलोकय एतैर्गर्वेणानकृतंशैवातांवदनंमुदा॥४३॥विदार्यमाणान्कृ
कचैःपुरोतान्साधनतःअभ्युत्थानंनरैर्नैतैः कृतंशैवायभक्तितः॥४४॥पश्येतान्श्लेष्मकुं
डस्थानेतैरेवदुरात्मभिः अन्यैरुत्पत्तयाज्ञातः शैवः शिवपरायणा॥४५॥पश्येतान्मलकुंड
स्थावर्ध्वपुंड्रधारान्मुदा पश्येतान्कालकूलकुंडस्थांस्तप्तचक्राकितान्सदा॥४६॥पश्ये

तान्मूत्रकुंडस्थानेतैरेवदुरात्मभिः शंकरायानिवेद्यैवजलंयोतंप्रमादतः॥४७॥य

शेतान्मूत्रंकुंडस्थानेतैरेवदुरात्मभिः शिवानर्पितंमेवान्नंभुक्तंयात्तपुरःसरं॥४८॥पश्येतान्मूत्रकुं
डस्थानेतैरेवदुरात्मभिः शिवायानर्पितं दुग्धंसाज्यंयोतंप्रयातनतः॥४९॥पश्येतान्मलकुंडस्थाने
तैरेवदुरात्मभिः शिवतीर्थमयाविवभुक्तंयात्तपुरःसरं॥५०॥पश्यसंतप्तशस्त्राग्रैर्भ्रामंतमतिदा
रुणा अनेनकृताःपूर्वंशंकरायप्रदक्षिणाः॥५१॥पश्येतान्पतितांस्तप्तलोहस्तंभेभयप्रदे शिवायनकृ
तास्चेतैः साधुगर्जनयोभ्रामात्॥५२॥पश्येतान्मलकुंडस्थान्समंत्रंमलभक्षकान् एतैःपुराकृतावा
भुक्तंसर्वदासोमवासरे॥५३॥मूत्रगर्तेस्थितान्पश्यनित्यंसंतप्तमूत्रयान् त्रिपुंड्रधारांस्तत्काभु
क्तमेतैर्दुरात्मभिः॥५४॥पश्येतान्मलकुंडस्थानसमंत्रंमलपूप्रयान् शिवार्चनंविहायैवभुक्तमेतै
दुरात्मभिः॥५५॥पश्येतांकृमिकुंडस्थान्कृमिभक्षणतत्परान् रुद्राक्षधारणंत्यक्त्वाभुक्तमेतैर्दुरात्म
भिः॥५६॥अग्निकुंडादिकुंडस्थानश्येवाकृमिकुंडस्थान्पश्यसादरं मूलादिभिस्ताडयमानान्सर्वदा
दुःखवहितान्नरान्॥५७॥अशैवःसंतियावंतःपातालेपृथिवीतले तावंतोप्यघुतिष्ठंतिनरकेषुवि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

त्लोकय॥५८॥अशेवाबहवोभस्मोभविष्यतिकलौयुगे तेपातनीपापतेननरकेषमयाध्रुवं॥५९॥अन्यान
रसंमत्वापेतिचंतिमहेश्वरं अशेवास्तइतिज्ञेयास्तेघोरनरकाश्रयाः॥६०॥शिवार्चनंविहायान्यंपर्चय
तिनराधमाः अशेवा०॥६१॥शिवस्यवातियत्नेनपश्यंतिसादरं अशेवा०॥६२॥येनकुर्वंतियत्नेनत्रि
कालंशंकरार्चनं अशेवा०॥६३॥शिनेवातियत्नंनयेनपश्यंतिसादरं अशेवा०॥६४॥येनकुर्वंतियत्ने
नप्रदक्षिणानुपापतेः अशेवा०॥६५॥विश्वाधिकमाकांतननमस्पतियेसदा अशेवा०॥६६॥शिवमेवा
तियत्नेनेनाभिध्यायतियेसदा अशेवा०तियत्नेननामनोच्चारयंतिये अशेवा०॥६९॥शिनेवातियत्नेनरु
द्रेत्रिसदेवये अशेवा०॥७०॥येनकुर्वंतितेसततंकेवलभस्मधारणां अशेवा०॥७१॥येनकुर्वंतिस
ततंभस्मनोनोद्धूलनंसदा अशेवा०॥७२॥येनकुर्वंतिसततंगलेरुद्राक्षधारणां अशेवा०॥७३॥
येनकुर्वंतिसततंरुद्राध्यायजपंसदा अशेवा०॥७४॥येनकुर्वंतिसततंपंचाक्षरजपंसदा अशे
वा०॥७५॥दत्तजप्तंकृतंतप्तंनशिवायार्पयंतिये अशेवा०॥७६॥येनकुर्वंत्यहरहः शिवाग्रेनर्तनं

र्तनंमुदा अशेवा०॥७७॥येनभुंजतेफलीन्नादिशंकरनर्पितंसदा अशेवा०॥७८॥निसमय
निचारेणशिवभक्तानयेमुदा अशेवा०॥७९॥र्वदासर्वभावेनशिवनिष्ठानयेमुदा अशेवा०
॥८०॥शिवनिर्माल्यनजनजनजनेनपिवंतुसदाहुये अशेवा०॥८१॥नभोजयंतिशैवंयेक्षीराज्या
दिभिरादरात अशेवा०॥८२॥नतोषयंतियेशैवंस्वशक्त्याद्रव्यदानतः अशेवा०॥८३॥अस्पृ
श्यशिवकुशरणायेनमनोवाक्कायकर्मभिः क्षेत्रंयन्पक्षेत्रसमंविदुः अशेवा० शिवयात्रांविहाया
न्ययात्राकुर्वंतियेमुदा अशेवा०॥८५॥शिवकुशरणायेनमनोवाक्कायकर्मभिः अशेवास्ता इ
तितेयास्तेघोरनरकाश्रयाः॥८६॥ईदृशानामशेवानांनरकेभ्योनिर्गतिः अनेकब्रह्मकल्पेषु
गतेष्वपिनसंशयः॥८७॥एतेषांकोटिशोजातास्तत्रकल्पास्तथामिताःनिर्गच्छंतिततोघोरेभ्योनरकेभ्योनिष्कृतिः॥८८॥
ध्वंध्वस्तएवघटोभस्मीयदिकर्मक्षमोभवेत् अशेवानांतदाप्येभ्योनिर्गतिः॥८९॥भस्मसाद्दग्धमेवा
न्नंयदिपुष्किरभवेत् अशेवान०॥९०॥मृतोदग्धोभस्मभूतोयदिजीवतिमानवः अशेवान०॥९१॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सुगंधंयुष्पमुत्कृष्टंगानेयदिजायते अशो०॥९३॥यदिस्वभावतोवह्निर्भवत्यंतशीतलः अशो०॥९३॥
यदिस्वभावतः सौम्यंजलंपजतिसर्वदा अशोवः॥९४॥पृथ्विनायांदिशिस्वल्पंयदि भानुरुदेष्यति अ
शो०॥९५॥पृथयंदेवनित्यः सुमेरुदक्षिणादिशि अशो०॥९६॥क्षीराध्वप्रमुखाः सर्वेसमुद्रायदि
संगताः अशो०॥९७॥पातालोयदि अशोवा०॥५००॥वज्रनाकेनकिंवाक्यमेकंसयमुदीर्यते अशोवा
नीमघोरम्योनानिर्गमः॥१॥अतः प्रयत्नतोनित्यंकर्तव्यंशंकराचन शिवोभक्त्याशिवोनिसंभज
नीयःप्रयत्नतः॥२॥आपांवर्तेपुराकश्चिद्ददर्शगायारगः शिवेकशररणोनिसंशिवपूजायरायाः
॥३॥रुद्राक्षमालाभररणोभस्मोद्धूलितविग्रहः भस्मत्रियुंड्रनिटिलः शिवध्यानपरःस्थितः॥४॥ए
तद्द्विजेश्रेष्ठकश्चित्खोऽशावृषिकः वेदाध्ययनसंपन्नोददर्शवनमध्यगं तदानीतंद्विजंदृष्ट्वा
शिवपूजापरंमुदा प्रणम्यविनयोद्वेल्लन्वाचसंकृताजलिः॥६॥स्वामिन्सर्वज्ञविप्रेंद्रमोक्षोपायंवदत्वमे प्र
यन्नोस्मिकृपासिंधोशिक्षयत्वंयथोचितो॥७॥इतितद्वचनंश्रुत्वाशिवपूजासमोप्यसः उवाचेदंवचनं

चारुसर्वलोकहितावहं॥८॥ब्राह्मणोमप्रमादेनसादरं श्रृणुसिद्धंवदिष्येहं मोक्षोपायमनाकुलं
॥९॥यामिनीयश्चिमेयामेकुरुशंकरचिंतनं ततःशौचादिकंकृत्वाकुरुस्नानंप्रयत्नतः॥१०॥स्नानका
लेमहादेवंस्मरसांबमतंद्रितः परिधायतोवस्त्रंभस्मनोद्धूलनंकुरु॥११॥ततःशिरोललाटादोय
थामंत्रंयथाक्रमं त्रिपुंड्रधारणंश्रोतंकुरुकेवलमादरात्॥१२॥त्रिपुंड्रधारणात्स्वर्गंतदनंतर
मेववा विप्रमुच्चंदनादीनीललाटादोनलायया॥१३॥विप्रजावालमार्गेणकुरुरुद्राक्षधारणा ततः
कुरुपथायोगंध्यादेवीततोजपं॥१४॥ततःकुरुपथायोगंहोममाज्यादिसाधनैः ततोयत्नेनविधि
वन्महादेवार्चनंकुरु॥१५॥महादेवस्यपूजायांसावधानःसदाभवः रुद्राध्यायेनसततंमभिषे
कंकुरुप्रभोः॥१६॥बिल्वपत्रैर्महादेवंपूजयंस्चातिभक्तितः रांभीःपंचाक्षरैर्वाबिल्वपत्रार्पणं
कुरु॥१७॥पंचाक्षरंमहामंत्रः सर्वमंत्रशिरोमणिः तेनसंपूजितः शंभुर्भुक्तिंमुक्तिंप्रयच्छति॥१८॥
वैदिकोयंमहामंत्रस्ततोवैदिकपूजनं शिवप्रियकरंयस्मात्तेनपूजयशंकरं॥१९॥फलंनो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नेनवारंभः कुरुनैवेद्यमादरात् प्रदक्षिणाविधानेनेकुरुसम्यक्प्रदक्षिणाः॥२७॥साष्टांगा
न्कुरुयत्नेनप्रणामान्श्रीमहेशितुः शंकराग्रेप्रयत्नेनकुरुनर्तनमादरात्॥२८॥पश्चान्निःसृ
यत्नेमपूजितंसांबमीश्वरं पिबयत्नेनसततंशिवानिर्माल्यजोदकं॥२९॥एवंनेवप्रयत्नेनमध्याह्नेपि
महेश्वरं बिल्वपत्रादिभिः सम्यक्पूजयस्वातियत्नतः॥३०॥सायंकालेपियत्नेनपूजयस्वेवमी
श्वरंपूजांप्रदोषकालेनादृताद्दृढांभवाद्विजा॥३१॥शिवंपंचाक्षरंमुच्चैर्जपयत्नपुरःसरं निवे
द्यशंकरायान्नंततोभुंक्ष्वयथोचितं॥३२॥स्मरन्यत्नेनसततंमहादेवकथाः शुभाः निरंतरंमति
म्प्रीत्याकुरुशिवाभिवादनं॥३३॥स्वरात्रेर्यापुष्पपत्राद्यैः शिवानांपूजनंकुरु दूरेपिपतितंशिरो
वाःशंकरपूजकाः॥३४॥तत्रापिगत्वायत्नेनकुरुशंकरपूजनं कुरुसंध्यापमनिर्शंकरैः सर्वदा
॥३५॥मासंत्यजंश्चमेणापिद्विजशंकरसन्निधिंकुरुप्रीतिप्रयत्नेनशंकरे शिवसादरं॥३६॥स
दाशिवकथांशिक्षांशिरसास्वीकुरुद्विज शिवबुद्धिंकुरुप्रीत्याशिवेसुसततंद्विजा॥३७॥सहस्रा

शंकरास्फटिकंपात्रंतथान्योपदिशंतिते तथापिशैववर्त्मायासेवापापापनोदिनी॥३८॥शिवाःशंक
रतत्त्वावरुक्तोऽर्द्धमाम्भवि तादृशान्सावधानेपूजयस्वस्वशक्तितः॥३९॥अशिवपत्रा
णितत्रमावसमावस अशिवसंगमोदुःखेनकावासस्साधनं॥४०॥अशिवंपथिवान्मत्रकदा
चिद्दिपश्यति तदाभस्मनांगानिसंस्पृश्यार्कविलोकया॥४१॥कायमुद्धूलनंकृत्वाकुरु
शंकरपूजनं प्रदक्षिणानमस्कारनर्तनानिकुप्रिया॥४२॥जपेत्पंचाक्षरंनित्यंरात्रावतियत्न
तः शिवस्यसन्निधावेवशयनंकुरुसादरं॥४३॥ऊर्द्धपुंड्रंचकृत्वेवशयनंकुरु यत्नो
पवीतवान्नित्यंकुरुरुद्राक्षधारणं स्निग्धार्चनंचविविधंवृत्वाद्विजजलंपिब॥४४॥सर्वदासा
धनेनकुरुशंकरचिंतनं कर्मणामनसावाचाशंकरंशरणंव्रज॥४५॥शंकरप्रवणंयत्नमनोवाक्का
यकर्मभिः सत्यंत्यंवसंसारमनायासेनसर्वथा॥४६॥शंकरंशरणंगत्वासदेवशिवमाणि
संसारसागरंघोरंनतिष्यंतिमानवाः॥४७॥संसारतरणेपायः श्रीमहादेवपूजनं नातस्मादधि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

कोपायः सर्वसंसंवदाम्यहं ॥४३॥ मोक्षोमिच्छतियोमर्त्यः शंकरा भ्यर्चनंविना समर्वइतिविज्ञेयः सतुस्माभाष्यएवन ॥४४॥ शंकराभ्यर्चनानिसंकर्तुसर्वश्रुतिश्रुतं तत्यागेरौरवे घोरेभवत्येवहिसंस्थितिः ॥४५॥ महादेवार्चनादेवमुक्तिसमभिचारिणी शिवमन्यभिचारेणपूजयत्यत्रयत्नतः ॥४७॥ शिवमन्यभिचारेणयोन्वहं पूजयिष्यति नतस्यनरकावासः सर्वथेतिहिश्रुतिः ॥४८॥ पथापतिव्रतानारीपतिसेवायरातथाशिवमभिचारेणपोन्वहं पूजयिष्यति नशिवमेवभजद्वीसमनोवाक्कायकर्मभिः ॥४९॥ महापापविघोरायांमाविस्मरमहेश्वरं नायास्संसायदः पुंसाशंकरस्मरणोद्यतः ॥५०॥ शंकरस्मरणादेवमहापातककोटयः विनश्यंक्षणादेनसत्यंहिश्रुतिः ॥५१॥ ततः प्रयत्नतोनिसंशंकरं पूजयप्रभुं श्रीमहेशार्चनादेवमोक्षइत्यहिश्रुतिः ॥५२॥ करुसर्वप्रयत्नेनरत्नवद्भस्मसंग्रहं क्षणाद्धंमविनस्येयंभस्मयोगंविनाद्विजा ॥५३॥ स्वेदादिनाकदाक्लेद्भस्मनिर्यातिनक्षणो करुजाबालविधिनाभस्मनोद्धूलनाद्विजा ॥५४॥ सितकेवलभस्मांग

त्रिपुंड्रांकितस्फटिकं शिवलिंगैकनिरतंनमंतिरक्षदेवताः ॥५५॥ शिवमन्यभिचारेणयदियास्यसि तदाविघ्नकारणाभ्रतिभिः पूजनीयोभविष्यसि ॥५६॥ भरिपुरापवतांयुसाशिवएवेष्टदेवतं अन्येषामल्पपुराणामादेवतास्याच्छिवेतरः ॥५७॥ शिवैकदेवायेतेषांशिवंभवतिसर्वदा शिवान्यदेवायेतेषांनशिवंसर्वदाभवेत् ॥५८॥ भजंत्यभाग्यापापाप्तिशिवान्यमशिवार्थिनः तेषांतुघोरसंसारान्निर्गमोनकदाचन ॥५९॥ अशेवंयस्यनिटिलेतस्यैवाशिवदेवतं शिवयस्यललाटेस्तितस्यस्याद्देवतंशिवः ॥६०॥ भजत्वमपियत्नेनशंकरंलोकशंकरं नित्यमन्यभिचारेणशरणंयाहिशंकरं ॥६१॥ संसारतरणोपायः शंकरस्यैवपूजनं सत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते ॥६२॥ संसारसर्पदष्टस्यशिवपूजनमौषधं तदन्यदौषधक्लाप्तिनास्तिनास्त्येवसर्वथा ॥६३॥ येमग्नाः सततंघोरसंसारसागरे तैरन्वहंप्रयत्नेननाराधिगिरिजापतिः ॥६४॥ तत्तत्सर्वप्रयत्नेनपूजयस्वमहेश्वरं संसारसागरंघोरंयदिसंतर्तुमिच्छसि ॥६५॥ इत्युक्तंद्वचः श्रुत्वासंतुष्टाहृदयेनदा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सर्वमन्यत्परित्यज्य शिवपूजापरोभवत्॥६६॥ततः सबालकस्तत्र बिल्वपत्रैर्मनोहरैः समर्चयन्म
हादेवम्त्वासप्रीतिमानसः॥६७॥ऊर्ध्वपुंड्राभ्यामुलंकृतानन्दार्द्रजः शिवपूजांप्रकुर्वाणः
कृतार्थस्वममन्यत॥६८॥अन्यानबिल्वैरातान्नेरसंख्यातैर्महेश्वर पूजयंस्वातियत्नेनप्रसहंसु
दितानन:॥६९॥आस्वेदमतियत्नेनप्रणामीत्सचकारचचकारनर्त्तनंनिसंशंकराग्रेप्रयत्नतः॥७०॥
सशंकरैकशरणाः सर्वदाशंकरार्चकाः शंकरंपूजयन्नेवजहौप्राणान्कदाचन॥७१॥ततस्तस्मैन
हेशोनविमानंप्रेषितंमुदा सवितानंसमारुरुक्षंगतः शंकरसन्निधिं॥७२॥अनेनैवहिमार्गेणास
गीतः शैवपुंगवा तदातस्मैमयापूजाकृताशक्त्यनुरोधतः॥७३॥तदासमामुवाचैवप्रहसन्चन्द्रशे
खरः शिवपूजाप्रभावंजोमन्यतेमन्यथामुदा॥७४॥यमकिंक्रियतेनित्यंसर्वदासावधानतः
अशैवास्तत्तशस्त्राद्यैः शास्यतेखलुसत्वरं॥७५॥अशैवैस्तुत्वयाकालकूपानक्रियतेखलुअशै
वाःखलयासंतेनरकेषुयथायथं॥७६॥अशैवानग्निकुंडेषुपातयस्वप्रयत्नतः विदारयस्वत्रक

काचैरग्नितप्तैश्शंकरान्॥७७॥इत्युक्तासयशैवः शिवाराधनतत्परः इंद्रोपेंद्रादिभिः सम्यक्पू
जितः शंकरालयं॥७८॥मयालब्धोधिकारोयंदासोबान्महेश्वरात् तदैवमाहवचनंशंकरः सुरसत्त
मः॥७९॥श्रीमहादेवःरेरेयमत्वयानित्यंपूजाकर्तव्यतेदृश्यते शृणुष्वसावधानेनचित्तमन्यत्रमाकुरु॥
८०॥येमामभ्यर्चयिष्यंतिशंकरं तानर्चयानिरीहभक्त्यापुष्पबिल्वदलादिभिः॥८१॥
अनन्यचित्ताःसततंयेमद्भक्तिंप्रकुर्वते तानर्च०॥८२॥येमामनन्याःसततंप्रणमंतिस्तुवंतिच तान
र्च०॥८३॥येमदर्पितकर्माणोमदेकशरणाःसदा तानर्च०॥८४॥येकुर्वंतिप्रयत्नेनभस्मनोद्धूलनंसदा
तानर्च०॥८५॥त्रिपुंड्रांकितनिटिलारुद्राक्षाभरणाश्चये तानर्च०॥८६॥रुद्राध्यायजपासक्ताः
पंचाक्षरपराश्चये तान०॥८७॥नित्यंशिवकथासक्ताः शिवनामपराश्चये तानर्च०॥८८॥शिवलिं
गंसम्पूज्यपोषंनदंतिसर्वदा तान०॥८९॥येमांसर्वोत्तमत्वेनज्ञात्वातिष्ठंतिसर्वदा तानर्चयानि
शंभक्तापुष्पबिल्वदलादिभिः॥९०॥ऊर्ध्वलक्षणसंपन्नाशैवाइत्यवगम्यतां एतादृशानांशै

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वानांपूजयापूजितोस्म्या॥९१॥ उक्तलक्षणसंपन्नानभविष्यंतियेजनाः अशैवास्तेततःसेवांकुरुशा
सनमन्वहं॥९२॥अशैवाघोरनरकेघशेष्यंतिसुदुर्यतः पातनीयाः सर्वथैवमामाकुरुकृपांयम॥९३॥
अशैवेभ्यस्मादाहृत्यकृपांयदिकरिष्यसि तदाऽहंपातयिष्यामिभवंतंनरकेघहं॥९४॥यःशिवद्रोहि
णंस्तेऽनुशासनीयास्त्वयान्यहं अन्यथात्वधिकारोयमन्यस्मैदीयतेमया॥९५॥इत्युक्तोहंमहेशेन प्रेषि
तोस्मिशचीपते तदोद्भ्रमतियत्नेनमयात्रस्थापनेध्रुवं॥९६॥सदाशिवः इतिकालवचः श्रुत्वारा
चीनाथस्तदाशिवे रोमांचिततनुर्जातोबाष्पपूरितलोचनः॥९७॥एतस्मिन्नंतरेदेविब्रह्मलोकनि
वासिनः कोटिशः पतिताविप्रानिष्यमाणरकारणवे॥९८॥नरकेपतितान्दृष्ट्वातानिद्रोयमब्रवीत्
कथमानोगलद्बालघ्नोयमदृष्टभयानकं॥९९॥इंद्रः एतेकेकिंकृतंकर्मस्थितंकुत्रयुगायम कोदाम्वि
धेघुनरकेघोरेस्थास्यंतिततदृढं॥६००॥नभलोकात्समायातमेतैः किंस्वर्गलोकतः समागतमतः
कालेकिमेतन्नाम्नुतेवद॥१॥यमः इंद्रवचयम्नुतेदृष्ट्वातांश्चराम्सादरंपृष्ट्वातत्स्वकथनंश्रु

त्वामयप्रदं॥२॥एतत्कुलसमुत्पन्नः काशीश्राद्धविधानतः काश्यांपिंडप्रदानानिचकारविधिपू
र्वकं॥३॥एतेतेनैवपुण्येनब्रह्मलोकमुपागताः पुरात्रुस्थितमत्रैवनरकेघतिदुःखितेः॥४॥एतत्कु
लसमुत्पन्नः काश्यांस्थित्वायदातदा चकारतर्पणंतेन प्रीत्याघेतेतदातदा॥५॥सुधापानेनयाप्री
तिर्देवानामभवत्सदा ततोप्यधिकतृप्तिर्वैपितॄणांश्राद्धतोभवेत्॥६॥काशीस्थितिलतोयेपितृभ्योदत्तमक्षय
मेवयातथा सुधापानेपितॄणांतृप्तिः सर्वमंत्रनसंशयः॥७॥काशीस्थंसतिलंतोयंपितृभ्योदत्तमक्षय
तृप्तिः तर्पितास्तेमतंमत्वासंप्रीणयतितर्पितृन्॥८॥मणिकर्णीजलंयेनपितृभ्योदत्तमादरात्
तेनदत्तंसुधासिंधुःपितृभ्योनात्रसंशयः॥९॥पितृनुद्दिश्यसंनिलंक्षीराज्यमधुसंयुतं मणिक
र्णयांयेनदत्तंसपितॄन्तारयिष्यति॥१०॥अमासोमवतीप्राप्यकाश्यांश्रीवृषभध्वजं यः करोति
पितृश्राद्धंसपितॄन्तारयिष्यति॥११॥अमासोमवतीप्राप्यपुरेतद्दुरासंभवः श्राद्धंचकारयत्ते
नदृषभध्वजसन्निधौ॥१२॥अथवंशिरसंपृष्ट्वाद्दकालेसभक्तिमान् ब्राह्मणान्श्रावया

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मासश्राद्धभोजनतत्परान्॥१३॥ पठन्नथर्वशिरसंपः कुर्याच्छ्राद्धमादरात् सपिंडीरयवैर्वाजगणास्पा
विरोधतः॥१४॥ तेनपुण्यप्रभावेनपुरैतेमुदिताननाः तिरस्कृसामतंतस्थुःपूजिताब्रह्मणायुरा॥१५॥
नियंब्रह्मसभासद्भिर्ब्रह्मणापिसमार्चिताः अतिसंतोषमासाद्यब्रह्मलोकेस्थिताध्रुवं॥१६॥अथै
वंघटिकास्र्वकाश्यामेतत्कुलोद्भवः श्रीमंदांतर्हरम्येचक्रेमंत्रविसर्जनं॥१७॥तेनैवपातकेनैतेस
र्वेनासितारोधुना पच्युताब्रह्मसदनात्पतितानरकार्णवे॥१८॥अतःपरंतमशस्त्रैरेतेसंताडितास्ततः
पतिष्यंत्यग्निकुंडेषुघोरेष्वविविधेषपि॥१९॥ततःपरंमत्रकुंडेपतिष्यंतिदारुणे ततःपुरीषकुंडे
षुपतिष्यंतिदारुणे॥२०॥तानक्षमकटाहेषुतप्तेतेलाढ्यतेषपि पतित्वावह्निकुंडेषुपतिष्यंतिततः
परं॥२१॥ततस्तमोयमसभेघंटेबद्धाःप्रयांततः ताडनीयास्तमशस्त्रैराकल्पंनात्रसंशयः॥२२॥
अनंतंब्रह्मकल्पांतेप्यंतनरकलोकतः निर्गतानभविष्यंतिसंसत्यराचीपते॥२३॥शिवः इत्यु
क्त्वाप्रेरयामासदूतास्तान्ताडनायसः ततस्तमोयमशस्त्रैस्ताडिताः पितरःशिवे॥२४॥पार्वत्युवा

च अंतर्ग्रहेकृतोयेनमंत्रोत्सर्गोदुरात्मनी सगतः कुत्रतद्वार्तांवदशंभोदयानिधो॥२१॥शि
वः अंतर्गहेसमोहेनकृत्वामंत्रविसर्जनं हाहतोस्मीतिदुःखेनरुरोदबडधाशिवे॥२२॥स
यदांतर्गहेमोहंचक्रेमंत्रविसर्जनं तदांतर्दृष्टेर्विप्राजाबालश्रुतिपारगाः॥२७॥इत्या
तमब्रुवन्सर्वेपित्रोधात्मन्विलोचनाः पापात्मंस्ताडयेतंस्तेत्राहस्तावरानने॥२८॥विप्रः सविप्रशं
कलागारेश्रीमदंतर्गहेत्वयामंत्रोत्सर्गःकृतोमोहात्तेनदुःखमवाप्स्यसि॥२९॥सर्पपाइवलिगा
निश्रीमदंतर्गहंसदा तिष्ठंतितेषुपतितंमंत्रमेतत्तवाधुना॥३०॥अनेनमंत्रपातेनपापमात
कर्मार्जितं तावत्पापंब्रह्महत्याकोटिभिश्चनचार्जितं॥३१॥अनंतब्रह्महत्याचपातकानिकदा
चन विनश्यंतीदृशंपापंकदापिनविचक्षणे॥३२॥अंतर्गहेप्रवेशात्तुसुराणामपिदुर्लभः इद
मंतर्गहेरौद्रंमंत्रोत्सर्गःकथंकृतः॥३३॥यथाकथंचिद्यात्रार्थंमंतर्गहेप्रविश्यते शंकरानु
ग्रहान्नोचेत्प्रवेशोप्यतिदुर्लभः॥३४॥अंतर्गहंपूजयंतिदेवाबिल्वदलादिभिः स्तुवंत्यंतर्गहे

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

याः कृतांजलिपुटाः सदा॥३५॥यस्मिन्नंतर्गृहे सांबो विश्वेशो देवतोत्तमः तदंतर्गृहमुत्सृज्य कोवा नाराधयिष्यति॥३६॥अंतर्गृहे पूजयति यो विल्वकुसुमादिभिः तानर्चयंति पत्रेण सस्यसंपन्नसंश्रयः॥३८॥अनेतशाखोवेदोवा शोवामुनयोथवा अंतर्गृहस्यमाहात्म्यनज्ञानेयेवक्लृप्ताः॥३९॥एतादृशि वागारेश्रीमदंतर्गृहेत्वया कपर्दिकृतदुराचारे मत्रस्योत्सर्जनंवद॥४०॥नत्वदन्योमहापापीयाफरारि स्त्वमीदृशः तवेदृशस्पदुष्टस्यमुक्तिरस्तुदुर्लभा॥४१॥नरकेषुपतिष्यंतितेरस्त्वंसर्वथा तवा पियातनाघोराभविष्यंतिनसंशयः॥४२॥तवाऽब्रह्मकल्पांतेप्यनुयायातनाद्विज भविष्यंतिनसंदेहोवेदाएवात्रसाक्षिणः॥४३॥यद्यच्चतेतदुत्सृज्यगतस्तदाभैरवयातना अनेककल्पयंतेभविष्यंतिनसंशयः॥४४॥अन्यत्रापितदुत्सृज्यगेघोरांतेयमयातना अनेककल्पयंतेभविष्यंतिनसंशयः॥४५॥पितृचिःसहदुःखानियस्मोकेत्वयाद्विज भोक्तव्यान्यतिघोराणितत्तस्मात्प्रच्युतिस्तव॥४६॥तत्पापिरुग्रैर्दूतैर्वायागेर्वावऊदक्षिणोः क्वत्रुतस्यास्पपापस्यचिनाशोनभविष्यति॥४७॥

संतप्तमत्रकुंडेषुतववासोभविष्यति ततःपुरीषकुंडेषुवासस्तवभविष्यंति॥४८॥संतप्तलोहसं भोगेवध्वासंतप्तश्वखलैः भवांतंताडयिष्यंतियमदूताः शरीरके॥४९॥ततस्तापापसैः पिंडैर्भवंतंपा पकृत्तमं ताडयित्वातप्तशस्त्रैस्ताडयिष्यंतिसंततं॥५०॥शिवऊवाच इत्युक्तोतत्तोविप्रोभस्त्रिपुष्ट्वा तुतंद्विजंयर्युपीत्रार्थमुद्युक्तमन्नामस्मृतिपूर्वक॥५१॥ततःसलासितोविप्रैर्वडुभिर्निर्दितोमुहुः जहौकाशीन्निमांपुण्यांशिवस्यसर्वश्रुतिश्रुतां॥५२॥ततःसदुःखितोविप्रःकाशीत्यक्त्वातमांतुरः जहौप्राणांस्ततोनी तःसदृष्टोयमकिंकरैः॥५३॥ततःसपातितोविप्रोयमाग्रेक्रूरशासनैः तंदृष्ट्वाप्राहरामनश्चित्रगुप्त विशारदं॥५४॥यमःचित्रगुप्तायमामीतोमदीयैःकिंकरैरिहअनेनविकृतंकर्मतदुदस्वयथार्थतः ॥५५॥इत्युक्तश्चित्रगुप्तोपियमेनयममाहतं तत्कृतंदुष्कृतंकर्मविचार्यादरपूर्वकं॥५६॥चित्रगुप्तःअ पंकाश्यांशिवागारेश्रेष्ठःमदंगृहेयमः भ्रमान्मत्रविसर्ज्यादोततःकाशीवहिर्गतः॥५७॥काश्यांमंत र्गृहेयेनकृतंमत्रविसर्जनं तेनघोराणिदुःखानिपापानिनसंशयः॥५८॥यमस्तमतिवेगेन

नीडयिलायसैः शरैः श्रांतोभटान्वाचेदंताडयेति सत्वरं॥५९॥ततोयमभटायमेनप्रेरिताः पिंडे
तंछिंजंताडयामासुस्तप्तत्रैरतिदारुणैः॥६०॥ततः सपातितोविप्रस्तप्तमत्रहृदेनटेः ततः पातितो
विप्रोवन्हितप्तमलहृदे॥६१॥प्रतप्तलोहस्तंभाग्रेसंबद्धस्तप्तश्रृंखलैः ताडितस्तप्तशस्त्रौघैर्मिंडि
पालैश्चताडितैः॥६२॥ततप्तलहृदे प्रतप्तलोहस्तंभाग्रेसंबद्धस्तप्तशृंखलैः तैलकराहेषुपातितः
सततोभटैः प्रज्वलद्वह्निकुंडेषुपातितः ततस्ततः परं॥६३॥एवंप्राप्यस्थितोविप्रः पितृभिस्सहतानं अनंतदुःख
दंदेविपुनरादृत्तिदुर्लभा॥६४॥येकाश्यांमृतकथांत्यक्त्वास्थित्वाकाशीवहिर्गताः तेषांमपिभवत्येवं घो
रानरकयातना॥६५॥येकाश्यांमृतकथांत्यक्त्वास्थित्वाकाशीवहिर्गताः तेषां॥६७॥काश्यामन्यत्रवा
येतुभक्तानाराधयंतिमां तेषां॥६८॥विभूतिधारणादीनित्यत्क्वातिवेनराः तेषां॥६९॥सोमवारव्र
तंशैवंनकरिष्यंतिपेजडाः तेषां॥७०॥एवंयमभटैः क्रूरैः शासमानंद्विजाधमं तंदृष्ट्वाहवचनंरा
जोपतिरवस्मयः॥७१॥ इद्रःयमेदमेवतेकार्यमन्यत्कार्यंतकिंचन कार्यांतरंयदिभवेन्नहृद

स्वमभाषणा॥७२॥अशैचरिक्षन्यत्रदमत्रनास्तिप्रयोजनं अशैवान्यतान्यश्वनरकेषुपथा
क्रमं॥७३॥यानदुःखमिहप्राप्यमनुद्भूतिभस्मना तावदुःखंत्रसहस्राकोटिभिश्चनलभ्यते॥७४॥
यावदुःखमिहप्राप्यत्यक्त्वभस्मत्रिपुंड्रकं तावद् यावदुःखमिहप्राप्यशिवानल्कर्मवादिभिः तावद्॥७५॥
यावदुःखमिहप्राप्यशैवदुःखप्रदैर्नरैः तावद्॥७७॥त्रिपुंड्रोद्भूलनादीनिनकरिष्यंतियेद्वि
जाः तेषामघोरनरकेष्वशीघ्रन्यहस्थितिः॥८०॥इदंविचार्यबहवः कर्मसुद्भूलनादिकं उद्भूल
नादिसंसक्तानपश्यंत्येवयातना॥८१॥यस्यभालंमहद्दाग्यादस्मरेखाविराजितंसघोरत
रसंसारंतरिष्यत्येवसंशयः॥८२॥मुक्तिकारणमिसाद्भूः केवलंभस्मधारणा तत्रापिशिवभक्ति
श्चेत्किंवक्तव्यमतःपरं॥८३॥भाग्येनभाषितंभव्याद्भूलंकेवलभस्मना तस्मान्मीयतेभोग्यभा
लेभासितभस्मना किमत्रबहुनोक्तेनसारमेकवचस्मृणु अशैवदुःखदानार्थंशिवेनप्रेरितोस्महं॥८५॥
या मर्त्यातालातलादिभ्योथशैवानानयानयाम्यहं पात॥८७॥श्वेतद्वीपादिपश्चाद्रौवानन

पाम्यहं पात०॥८८॥क्षीरवृक्षप्रमुखाद्भिर्भोज्यशैवान्नयाम्यहं पात०॥८९॥श्वेतद्वीपादपिक्षुक्षीरो
दान्नयाम्यहं पाम्यहो पात०॥८९॥हिमवत्पर्वतादिभ्योप्यशैवान्नयाम्यहं पात०॥९०॥अशैवमु
कुंदोपिपक्षयातीभवेद्यदि मुकुंदमपिघोरेस्मिन्नरके पातयाम्यहं॥९१॥अशैवजनसंघादः प्रल
याग्निरहंयमः मत्कोपानलदग्धांगानशैवान्यश्यसादरा॥९२॥मत्कृतोयातनासंघानविष्यतिस
र्वथा अशैवेषुकृपालेशोप्यस्मनेनभविष्यति॥९३॥अशैवमात्रदाहार्थंस्पृहामातरावमा अ
शैवदाहकः कालोयमइत्याहुरार्तिकाः॥९४॥अशैवाः संतियावंतस्तावंतः शत्रवोमम अतएवहि
घोरेषुपतिष्यंतिनरकेषुते॥९५॥अतएवशाचीनाथयदितेनरकाभयं जदाभजस्त्वसततंदेवदेवं
निशिवं॥९६॥इदमत्वेवसततंविक्षुशकरपूजनं करोतिसावधानेनबिल्वपत्रादिसाधनैः॥९७॥
ब्रह्मापिप्रत्यहंसोवंशिवलिंगस्वरूपिणं पूजयत्यतियत्नेनयातनाभीरुदारतः॥९८॥कश्यपोत्रिर्वसि
ष्ठाद्यऋषयः शैवपुंगवाः पूजयंतिमहादेवंसावधानेनसर्वदा॥९९॥गंधर्वोरगयक्षाद्याः सर्व

पिगिरिजापतिं पूजयतिप्रयत्नेनप्रत्यहंविधिपूर्वकं॥७००॥शिवः इत्युक्तःसशाचीनाथोय
मंसंपूज्यसादरं यमाज्ञयाश्चर्यलोकंसगुरुः सान्दगोययौ॥१॥यमोक्तप्रतिसंधायविस्मितःसशा
चीपतिः तदाप्रभृतियत्नेनशिवपूजापरोभवत्॥२॥बृहस्पतिश्चयत्नेनशिवलिंगस्वरूपिणं मा
मर्चयत्यहरहर्बिल्वपत्रादिसाधनैः॥३॥पुरावैश्रवसीकाचिदार्यावर्त्तेस्थिता निशिकामातुरंपति
प्राहस्वयंमत्पूजनेरता॥४॥विप्रसी बाल्येनाराधितः शंभुर्ज्ञानेनलघ्वाधुना कामातुरेणानाराधि
भगवान्गिरिजापतिः॥५॥अधुनागानिसर्वाणितिपत्यतियद्गृहे अर्घचेन्नार्चितः शंभुरर्चनो
पः कदालया॥६॥गलारूपेबिल्वपत्रैः कोमलैर्बहुभिर्नवैः कृत्वायार्थिवलिंगानिपूजयस्वयथा
विधि॥७॥कुशपुष्पैः काशपुष्पैः पलाशकुसुमैरपि पूजयस्तमहादेवंलोकाधिपसदा॥८॥नीलो
त्पलकृतांमालांकृत्वायत्नपुरः सरं लिंगरूपायसांबायमहेशायसमर्पया॥९॥नवबिल्वकृतां
मालांतथाधत्तुरमालिकां लिंगरूपायसांबायमहेशायसमर्पये॥१०॥पुरायोबेशाखमासो

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यमस्मिन्मास्करोदये स्नात्वापूजयतोरीशंबहुभिर्बिल्वपत्रवैः॥११॥अस्मिन्मासिमहेशाय
जलधारांप्रकल्पय शिवालयंजलैश्शुद्धैः परियसादरं॥१२॥चंदनंदेहिदेवायसकर्पूरंसुशी-
तलं ततोनवैर्बिल्वपत्रैपूजयस्वसदाशिवं॥१३॥धूपस्वमहादेवगुग्गुलेनयथाविधिदीपय
स्वमहादेवदीपैः कर्पूरसंभवैः॥१४॥दध्यन्नेनमहेशायनैवेद्यंकल्पयादरात् पुनर्धूपादि
कं कृत्वाचामरंवीजियेश्वर॥१५॥एवमाराधयाराध्यंमहादेवंकृपानिधिं सुप्रसन्नोमहादेवो
भक्तिमुक्तिंप्रयच्छति॥१६॥नयौवनंस्थिरंविद्धिनैश्वर्यमपिचंचलं इदमेवविदित्वैवपूजय
स्वमहेश्वरं॥१८॥अधुनायौवनाधस्तात्वदेवोत्तमेशिवे नोदतिभक्तिरमलाभुक्तिमुक्तिसुक्ति
फलप्रदा॥१९॥अहोमोहस्यमहात्म्यमीदृशादुरतिक्रमं येनमोहेनविश्वेराःपूजनंविस्मृ
तंत्वया॥२०॥विश्वेराः करुणाः सिंधुः सर्वदेवशिखामणिः येनाराध्यतेनित्यंपूज
न्मानिरर्थकं॥२१॥विश्वेराःपूजनंकर्तुनिर्मितंयत्करद्वयं तेनचेन्नार्चितः शंभुस्त

द्वृथादग्धकाष्ठवत्॥२२॥विश्वेशापूजनंदृष्टुंनिर्मितंनयनद्वयं तेनचेन्नोक्षिविश्वेरास्त
द्वृथानयनद्वयं॥२३॥श्रोत्रेशिवकथाश्रोतुंनिर्मितेसाकथामुदा तास्चाचेन्नश्रुताश्रोत्रे मर्त्य
नास्तित्रसंशयः॥२४॥शिवनामजपंकर्तुंसृष्टाजिह्वातयायदि नजप्तंतेमनुःशैवः साजिह्वाचर्म
वद्वृथा॥२५॥येनचित्तेननध्यातोभगवान्पार्वतीपतिः तच्चित्तंपित्तवन्निंद्यंनवाधयतिकिंपद
॥२६॥दंडवत्प्रणामंतेशंभोःकृतंनसार्थकंकुरु अन्यथातन्दुरेघातेसदग्धातन्द्रुवद्वृथा॥२७॥प्र
णामंतिमहादेवंदंडवद्येपदातदा पतंतिपापगिरयोवज्रमेतादिताइव॥२८॥निरीश
वरिवेवशिवेयेवशिवयजयं विहितंपरलोकेमातःकरुष्वशिवार्पणं॥२९॥परलोकस्य
पाथेयंमोक्षोपायमनामयं पुण्यसंघैकनिलयंशिवइक्षरद्वयं॥३०॥श्रीसदाशिवः इति
तद्वचनंश्रुत्वाकथंज्ञातमिदंत्वया तद्वदस्वेतितामाहसातमाहततः शिवा॥३१॥विप्रसती०
एवंजन्मन्यहंविप्रकन्यासंविप्रसमेधसः अस्मद्गृहंप्रातपदेशंकश्चिद्विल्वेतरुस्थितः॥३२॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

विल्वायाश्चजलंदत्तंकदीचिद्यातोमया तेनपश्चाद्वितोवक्षस्ताद्विल्वतरुपश्चवैः॥३३॥मत्पिता
पूजयामासमहादेवमुमापितं शिवंसंछादयामासताद्विल्वतरुपश्चवैः॥३४॥तेनपुत्रप्रभा
वेनजन्मनामेशतत्रयं मयाविज्ञायतेविद्वन्मुक्तमुपायोपितत्वतः॥३५॥श्रीशिवउवाच इति
तद्वचनंश्रुत्वापत्कासमदनमथा शिवार्चपरोजातोमुक्तःश्रुतदनात्परो॥३६॥मासुया
श्रियोभक्त्यामाराधयतिश्रिये सम्पत्तिलभतेनसंसयंसत्यंनसंशयः॥३७॥शिवेमदर्चनश्री
तिर्महद्भाग्यफलंततः॥मदर्चनंप्रयत्नेनकर्तव्यंविधिवत्सदा॥३८॥तारकः सर्वलोकानामहमेव
ततः सदा॥पूजनीयःप्रयत्नेनसर्वोपायैर्यथाविधि॥३९॥सर्वेषामेववेदानांसारभूतामदर्च
नः॥मदर्चनंसदाकार्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥४०॥जपनीयोहमानित्यंपूजनीयोहमन्वहं सत्य
मेतत्समेतदुद्धृत्यभुजमुच्यते॥४१॥मुक्तिदाताहमेवास्मिसर्वस्यजगतःशिवे ततःसर्वैर्यत्नि
त्यंपूजनीयोहमात्मिके॥४२॥सर्वोत्तमःसर्ववरःसर्वपूज्योहमंबिके अयमर्थस्तुविदि

र्घवेदेरेवोच्यतेध्रुवं॥४३॥सर्वभावेनसततंपूजनीयोहमंबिके मदर्चनान्मुक्तिमुक्तिसंप्राप्ये
सयमुच्यते॥४४॥संसारपाशनाशार्थंमामेवमुनिपुंगवः पूजयंस्यातियत्नेनभस्मोद्धूलितविग्रहः
॥४५॥विचार्यवेदवेदांतानिदंनिष्पादितंबुधैः शिवएवसदाध्येयोमुक्तिकामैरितिध्रुवं॥४६॥मु
क्तिंत्यक्त्वसर्वथानास्तिशंकराराधनंविनासत्यंसत्यंपुनःसत्यमितिवेदोपिवर्त्तते॥४७॥अतोन्यूहंप्र
यत्नेनपूजनियोहमंबिके विल्वपत्रादिभिःसम्यक्चतुर्वर्गफलार्थिभिः॥४८॥मदर्चनप
राधीरामेदेकपरदेवताः निर्दग्धकल्मषादेविप्रविशंतिमपिध्रुवं॥४९॥विश्वाधिकोहमज
रोनिष्कलोनिर्गुणोंबिके मयिप्रविष्टोस्म्योन्यंनप्रविशत्येवसर्वथा येमामनन्यशरणाः॥
सितभस्मभालारुद्राक्षकंकणालसत्कारदंडपूजनाः सपूजयंत्यहरहः श्रुतितत्वमतंतनेव
घोरनरकादहमुद्धरिष्ये॥७५१॥इतिश्रीशिवरहस्येसप्तसंहितायांशिवगौरीसंवादेनामश्चाद्यशो
ध्यायः॥१च॥श्रीसदाशिवउवाचशिवेदक्षिणाकैलासोविलासस्याश्रयोमम अथापत्तके

लास्तत्तथैवस्मृवदः सदा॥१॥सवर्णामुखरीनामनदीतन्नास्तिशोभन अश्वत्तस्नानमात्रेणाह
र्प्यतेसर्वकिल्बिषैः॥२॥तत्तीरेकोटिशः संतिबिल्ववृक्षामनोहराः अखंडबिल्वपत्राणितेषुति
ष्ठंतिकोटिशः॥३॥सुवर्णामुखरीतीरेकोटिशः संतिशांकराः तेसर्वेनियताहारामस्मोद्धू
लितग्रहाः॥४॥त्रिपुंड्रमात्रविलसद्भालाः घंगातिशोभनाः रुद्राक्षमालाभरणाजटामंडले
मंडिताः॥५॥शिवपूजैकनिरतानिरीहानिर्मलाशयाः शिवनामैकनिरतास्तत्तकभोगा
निराकुलाः॥६॥स्वप्नेप्यनशरणामदेवपरदेवताः मन्नाममात्रयापूतामदेवशरणाः
सदा॥७॥यःवलिंगार्चननिसेसर्वदासक्तमानसाः ध्यायंति तेमहादेवमाम्नाघंतम
घयं॥८॥निष्कलंनिर्गुणंशांतंशिवमक्षरमव्ययं सर्वधारंविदित्वामांवसंतितेः॥९॥तत्रत्यक्ततनु
र्नरैःकीटोवामशकोपिच मुक्तोभोगान्यथाकामंमत्स्वरूपंप्रयातिच॥१०॥तत्रास्तिपर्व
तः कश्चित्सदात्मकएवहि सत्लिंगमयोयस्माच्छिवाकारः सर्ववतः॥११॥तत्रवर्तस्य

विविधिवद्देशाखेमाघमासिवा कृत्वाप्रदक्षिणांसम्यक्सप्तजन्महापिविमुच्यते॥१२॥कैला
सनामकंलिंगंतत्रास्तेकंमदात्मकं तत्रतल्लिंगरूपेणनिवासाम्यहमादरात्॥१३॥कर्पूरगौ
रंतल्लिंगंपश्चियाभिमुखंसदा वर्णांतरंप्रतियुगेतस्यलिंगस्यजायते॥१४॥विष्णुब्रह्मादयो
देवासततंशिवपूजकाः तल्लिंगमतियत्नेनपूजयंतिमुमुक्षवः॥१५॥तल्लिंगदर्शनात्सघो
नश्यत्यघकुलंशिवे तल्लिंगंसाधनेनपूजनीयंमुमुक्षुभिः॥१६॥सुवर्णामुखरीतीर्थंत्रा
त्वासम्यग्यथाविधिअशेषयापनिर्मुक्ताभविष्यंतिनसंशयः॥१७॥सुवर्णामुखरीतीर्थंत्रा
त्वासम्यग्यथाविधि अशेषयापनिर्मुक्ताभविष्यंतिनसंशयः॥१७॥स्नात्वातत्रविधाने
नपितॄन्संतर्प्यवारिणाऽन्नादिभिश्चसंतर्प्यसर्वपापैःप्रमुच्यते॥१८॥तत्रश्राद्धकरणा
द्धितरणांश्रेणवंधनोत्तमुच्यतेमनुजः सद्यःपद्मपत्रमिमांमसा॥१९॥तत्रस्नात्वाविधि
धानेनस्वशक्त्याशिवयोगिनेदेयंसुवर्णायानेनमत्प्रीत्यर्थमतंद्रितैः॥२०॥भोजनीयःप्र

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यत्तेनशिवयोगीपथास्तुवं सद्गधापरमान्नाचैर्यथेवंघृतमिश्रितैः॥२१॥तत्तुक्षेत्रंशिवक्षे
त्रमतएवहिशांकराः भोजनीयाप्रयत्नेनतीक्ष्णीबाधनादिभिः॥२२॥एकस्मिन्भोजितेशैवे
भोजिताः कोटियोगिजाः पतत्रीवमुखद्वारा भुज्यते गिरिजेमया॥२३॥परंतुश्रद्धयाभक्त्याचि
न्येनविचक्षणैः भोज्यतेयदिशैवेद्रक्तदात्रुज्यतेमया॥२४॥शिवयोगिनिसंतुष्टेसंतुष्टोस्म्य
हमंबिके शिवयोगिरूपेणसंचाराम्यहमेवहि॥२५॥शैवक्षेत्रेषुसर्वेषुपूज्याःहिशिवयोगिनः
अर्हंतुपूजितःसर्वंशिवयोगिनिपूजिते॥२६॥तंत्राद्रीकृत्तिकायोगेपानघदिनेसंपूज्यमा
विल्वपत्रैर्ब्रह्महापिविमुच्यते॥२७॥वैशाखपौर्णमास्यांयःसंपूजयतितंत्रनायदियातार्द्रयुक्ता
यांसमोक्षधिगच्छति॥२८॥योमांबिल्वदलैस्तत्रकोमलैःपूजयिष्यति ससंघएवसंसारान्मुक्तो
भवतिसर्वथा॥२९॥शैवःप्रसहमागत्यतत्ररत्नैमनोहरैः तदेवलिंगममलंसंपूजयतिसादरं॥३०॥अलब्धमैलक्षरत्नैः शैवःप्रसहमादरात् समर्चयतितल्लिंगंनियमेनातियत्नतः॥३१॥

तत्रकश्चिद्भुजोनिसंनियमनेवसादरं तुंडेनजलमानिपुन्दानामभिषिंचति॥३२॥ततः
परंविल्वपत्राणपादायोच्चस्वतुंडतः नामर्चयतियत्नेनपुष्पैनानाविधैरपि॥३३॥अथयदास
नायातिमत्पूजार्थंमदाहियः तत्सर्वंफणिसद्रत्नैः पूजांकृत्वासगच्छति॥३४॥तानिरत्नानिदू
रेपहस्तापाषाणशंकया दूरीकरोतिरत्नानिसकोपः सत्वरंशिवे॥३५॥एवंप्रसहमेवाय
रत्नानिविमलान्यपि दूरीकृत्वैवबिल्वैर्मांपूजयामासभक्तितः॥३६॥तदूरीकृतरत्नानिदृष्ट्वा
शैवः सविस्मितः केनदूरीकृतानीतिदुःखंप्राप्नोत्यहर्निशं॥३७॥अलब्धमानिरत्नानिसमा
नोपमयामुदा समर्प्यंतेमहालिंगंकेनदूरीकृतान्यहो॥३८॥शिवपूजाधनंयत्नात्सातंयदु
पार्ज्यते तत्कृतोदोषलेशोपिकिनतस्याभिजायते॥३९॥इतिकृत्वामहदुःखंरत्नैः संपूज्यमांपुनः
सयातिनागकुहरंनानानागविराजितं॥४०॥एवमेवसमागत्यपूजयित्वापुनः पुनः संयात्यथ
तिसततंपुनरायातियातिच॥४१॥उमाम्यांहसितंनागाम्यामेवमन्वहमादरात् लिंगरूपेण

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पित्रोत्सवं कृत्वानुदास्थिते ॥४२॥ ततः कदाचित्सफणीपूजां कृत्वाप्रयातितः कीयमायातितंदृष्ट्वेनमनचेति
संस्थितः ॥४३॥ दृष्ट्वामहतायत्नेनशिवपूजाविनाराकं किनारायामिदेवोवानरीक्तनसंशयः ॥४४॥ म
यालयंप्रयत्नेनरत्नैरन्वहमादरात् पूजतेशंकरस्तीनतिष्ठत्येवरंकरे ॥४५॥ इतिनिश्चित्यनागेंद्रः क
पिलोनिलीयसः स्थितस्तदाद्विपः सोपिपूजार्थंएनुयागतः ॥४६॥ द्विपः सन्नानिदूरीकृत्यतत्र
पुरे विल्वपत्रैः प्रसन्नेश्वरपूजयामासतत्रादरं ॥४७॥ द्विपस्तस्मिन्दिनेभ्योबिल्वपत्रार्थंमादरात्र
सं पूज्यनत्वायत्नेनत्वयाबाहिरागतः ॥४८॥ बहिरागत्यरम्याणिबिल्वपत्राणिशोभने गहीत्वाप
जयामासभक्तिपुरःसरं ॥४९॥ ततस्तंदंतिनंदृष्ट्वानागःसत्वरमन्मुखः तद्दंतिदंडद्वारेण
शिरोमध्यंजगामसः ॥५०॥ ततस्तद्दंशितोदंतीद्वारस्तंभेशिलामये शिरःसंघर्षयामासक्रोधेनक्रो
धेनक्रोधसंयुतः ॥५१॥ ततस्तत्संघर्षणेनैवस्फुटितंतच्छिरस्तदा निर्जगामततोभोगीमृत्यु
स्तच्छिरस्तदा ॥५२॥ ततोविषाद्वितोदंतीमृतोभूमौपपात्तच्चपतितंदंतिवर्यस्मिन्नागेचपार्थि

वीतले ॥५३॥ प्रादुरासमहंदेवितदातद्दंतिगमध्यतः ततस्तांभ्यांततोयात्वाक्षीरुद्रेणयथाक्रमं
॥५४॥ ततस्ताभ्यांप्रयत्नेनदृष्टोयंवरऊर्जितः उभयोरपिनामत्तोदलिंगंप्रख्यातमेष्यतु ॥५५॥ नामान्यद्द
त्तिरस्त्वेषापार्थिवामावयोस्सदा मुक्तिस्त्वद्दर्शनादेव भविष्यत्यघसर्वथा ॥५६॥ इत्युक्तंहृदयंश्रु
त्वावरोदतस्तदाशिवे जयोर्मुक्तिरभूद्देविमत्साक्षात्कारस्ततः ॥५७॥ पार्वती० महादेवगजास्या
स्पभक्तिरेतादृशीत्वयि कथंजाताभोगिनोपितृदस्वमहेश्वर ॥१८॥ अनंतजन्मभिर्घोरैर्यदि
तत्तंतपस्तदा त्वयिभक्तिर्महादेवंभविष्यत्यथानुनं ॥५९॥ शरीरंयस्यचरमंतस्यैवत्वयिशंकरे
भक्तिर्भवतिसाभक्तिदानन्यगाप्रभा ॥६०॥ येषांसंसारविच्छित्तिर्यद्दृहायगमेसति तएवसर्व
भावेनशरणंयांतिशंकरं ॥६१॥ सोकंठंनीलकंठेतिश्रीकंठेतिवदंतिये तेषांशरीरंचरमंसत्य
स्तिहिश्रुतिः ॥६२॥ विश्वाधिकंमहादेवंविश्वेशेतिवदंतिये तेषांशरीरंचरमंसत्यमित्यतिहि
श्रुतिः ॥६३॥ देवतासार्वभौमेतिशंकरेतिवदंतिये तेषां० ॥६४॥ सर्वदेवाधिदेवेति

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

महेशेतिवदंतिये तेषां॥६५॥सर्वोत्तमांनंतरात्तेश्रीरार्वेतिवदंतिये तेषां॥६६॥विदारितन्दसिंहे
तिश्रीरुद्रेतिवदंतिये तेषां॥६७॥गरुडध्वजयेचोतिसर्वश्रोतिवदंतिये तेषां॥६८॥विष्णुनेत्रार्चि
तांगुष्ठमहादेवेतिवादिनः जीवन्मुक्ताइतिह्येतासत्यमित्यस्तिहिश्रुतिः॥६९॥अनन्यशरणाानिस
र्वेर्चयंतिमहेश्वरं तानहंपूजयामीतिवेदोपिवदतिस्वयं॥७०॥अनन्याः शंकरंनित्यमेर्चयंतिस
सुरेश्वरं तेषांगर्भवासादिदुःखानीसन्तिहिश्रुतिः॥७१॥एवंसतिहियोनिंसंविल्वपत्रजलादिभिः क
रोतिपूजनित्यंकथंत्वयिमहेश्वर॥७२॥कोयंपूर्वभवेत्वामिन्कमनेनकृतंतपः पूज्यतेस्यविगर्ह
सघोमोक्षमावाप्त॥७३॥नागोप्पंसदाभक्त्यारानेरत्युत्तमेर्मुदा पूजयासाईभावेनलिंगरूपेवपि
प्रभौ॥७४॥एकैकस्यचरत्नस्यमोस्यमेवनविद्यते तादृशानि समानीयकथमर्चनं॥७५॥एतत्सर्व
विरीक्षणाश्रोतव्यमितिवक्त्रेतं वदसर्वज्ञसर्वेशकरुणाकरसाकर॥७६॥ईत्युक्तंतद्वचःश्रुत्वासर्व
देवशिरवामणिःउवाचनंचीस्श्रोचनंदकरंपरं॥७७॥सदाशिवः हसन्तीपूर्वदेविब्रह्मन्॥

वेदपादगः मलयाचलदेशस्योदरिद्रोव्याधिपीडितः अन्यार्थंशिवभक्तायामनेनोयोषणा
कृतं कृतंजागरणंरात्रौतेनयामचतुष्टयं॥७९॥रात्रावन्यकृतांपूजांशिवलिंगेमदाप्तके ददर्शायम्
तिप्रीत्यादीपमालांचतंकृतां॥८०॥ततः कदाचित्सपेणादष्टोभक्तस्ततोमृतः ततोयमभवद्
तीर्थमविक्रयदोषतः॥८१॥पूजाविलोकितातेनरात्रौभक्त्यातोमम तेनज्यातिस्मरोजातो
द्वापजन्मन्यपिप्रिये॥८२॥आबाल्यमतियातेनममपूजाकरोत्ययं कदाचिदपिनत्यक्त
मनेनममपूजनं॥८३॥बिल्वपत्रैर्जलैः पुष्पैर्नामभ्यर्च्यान्वहंततः जलंपिबतितन्मत्वनि
वेद्यैवप्रयत्नतः॥८४॥एतादृशाद्विपंदृष्ट्वाव्रत्नविक्रयादयः सुराः पूजांप्रयत्नेन मंतिचमुदुः
॥८५॥यादशस्तादृशोडालएववा मामनीयः पूजनीयोमदर्चनपरायणः॥८७॥भार्यापि
यदिपत्तेनमदर्चनपरासदा तस्यानिष्टरमुक्तातेनरकंयातिसर्वथा॥८८॥पुत्रोपिय
दिपत्तेनमदर्चनपरक्तदा तस्मिन्निष्टरमुक्तातेनरकंयातिसर्वथा॥८९॥अथमादे

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नसतांनिधायस्पशिवार्चने सपूजनीयोयत्नेनतास्मिन्नन्नः सदाभवेत्॥९०॥अतएवागच्छंसर्व
प्रणामंतिसुराः सदा बिल्वार्जनेद्रियंनित्यंमदर्चनपरायणाः॥९१॥समर्थोपिपुराविप्रोवेशा
स्त्रविशारदः मत्पूजानिरतोनित्यंहमवत्सर्वतोस्थितः॥९२॥सदर्शास्त्रगंधर्वशिवपूजापरंपरायणा
सरत्नेरुत्तमैर्नसंमार्चयात्सादरी॥९३॥द्विजस्तुसुस्त्रगंधर्वप्राणिपत्याभिपूज्यचरत्नानिकुत्रसं
तीतिपप्रछुविनयान्यतः॥९४॥ततस्तद्वचनंश्रुत्वागंधर्वस्तमभाषत विनयेनप्रणम्येनमदर्च
नपरायणं॥९५॥गंधर्वउवाच सुमुद्रैः सहसख्यमेवकुधावतेद्विज तैरेवेतानिरत्नानिदी
पंतेमत्यमन्वहं॥९६॥रत्नैः प्रत्यहमभ्यर्चशंकरं ततः परंजलादीनिगृह्णतेनियमान्मया॥९७॥रत्ने
रभ्यर्चितेलिंगेसर्वपापैः प्रमुच्यते रत्नपूजनमात्रेणमुक्तोश्वेवहवंभुवा॥९८॥भवत्येवहिसंतुष्टः
शंकरोरत्नपूजया संतुष्टेशंकरेमुक्तिर्हस्तलभ्यैवसर्वतः॥९९॥नागलोकेपिरत्नानितिष्ठंत्य
मानिच गच्छपूजयत्नेनपातालेनागजन्मना॥१००॥इत्युक्तः सतदाविप्रस्त्यक्त्वासघृणांतं

स्वकानांगोवभूवनागः सन्पूर्वजातिस्मरोभवेत्॥१॥ततोब्रह्मातपत्नेनसनागोन्वहमा
दरात् रत्नैरत्युत्तमैः सम्यक्पूजयासभक्तितः॥२॥एतादृशेदेविशिवपूजायणो तन्मानसे
वहितद्विजप्रख्यातेमुक्तिदायका॥३॥पश्चिमाभिमुखंलिंगंकालहस्तीश्वरंमदा स्मृत्वाभिस
र्वपापेभ्योमुक्तोभवतिसर्वथा॥४॥पश्चिमाभिमुखंलिंगंरौद्राकारमनुत्तमं बिल्वपत्रैः समभ्य
र्च्यपूर्णातिममसन्निधिं॥५॥नदंपेनतद्विजंगंतपूजन्मानिरर्थकं॥७॥श्रीमद्दक्षिणकैलासं
सर्वेब्रह्मादयः सुराः तिष्ठंतिवेदवेदेशामामभ्यर्चन्वहमुदा॥८॥तत्पश्चात्कालहस्तीशंपोनु
सेवितुमिच्छति समदीपोगणोद्भवोममप्रियकरश्चसः॥९॥प्राणाविश्लेषसमयेकालहस्तीश्वेति
मां यःस्मरिष्यतिभागेनात्समेमोक्षंददाम्यहं॥१०॥यंयंकामयतेकामंप्राणाविश्लेषलक्षणे
तास्मिन्क्षेत्रवरेदेवितंतंकामंसविंदति॥११॥तन्मोक्षदंकामदंचात्रक्षेत्रमनुत्तमं अतएव
हितत्क्षेत्रंसेवनीयंप्रयत्नतः॥१२॥पुराकश्चिद्विजैः स्नात्वा मुखरीजले पूजयामा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

सपत्नेनकालहस्तीश्वरंमुदा॥१३॥ततः प्रदक्षिणादीनिकृत्वास्वयाचिंतया ततःस्वप्नेबुभ्वैवं
तस्यचिंताविनाशकः॥१४॥यांस्वप्नश्रवणादेवरोमांचस्तोभविष्यति सुभगोतादशाक्षुप्रणुस्व
प्नंप्रातःततः॥१५॥शिवउवाच चिंतामाकुरुविप्रेदक्षेत्रेस्मिन्कामदेमम चिंतितार्थप्रदोत्रा
हंनिवसामिनसंशयः॥१६॥मादेहपातयात्ननकुरुमत्फजनंसदा तेनाहंसर्वथाकामान्पू
रयिष्येनसंशयः॥१७॥मायाश्रीत्यमहादेवंसर्वाभीस्मितदायकं नकोपिचिंतावशगोनजा
तोनभविष्यति॥१८॥तावदुःखानिचिंतापिपावन्मानोपसेवते मयिसंसेविनेनित्यंभवया
नंदएवहि॥१९॥अहंत्वनन्यसदृशः सर्वदेवशिरोमणिः ऊर्ध्वंद्रंद्रादयोदेवाःसर्वेपिमम
सेवकाः॥२०॥मत्तएवाभवद्विघ्नुमत्तएवाभवद्विधिःमत्तएवात्तदन्यच्चजगदासीच्चराचरं॥२१॥
चिंतानकार्यांविप्रेंद्रत्वाभीष्टंददाम्यहं मद्भक्तायस्मुशीलायनादेयममकर्हते॥२२॥द्विजो
पेंद्रत्वमिंद्रत्वंब्रह्मत्वंवायदिच्छया प्रार्थ्यतेतन्मयातुभ्यंदेयमेवनसंशयः॥२३॥किं

चेर्दकामिकंक्षेत्रंममप्रियकरंद्विज अत्राभीष्टंददाम्येवमद्भक्तायनसंशयः॥२४॥
एतादृशंस्वप्नवार्तांमातरुस्यायवतः कथयामासशैवेभ्योविनीतोभक्तिपूर्वकं॥२५॥
ततस्तांस्वप्नवार्तांतेश्रुत्वाशैवोत्तमात्तदा संतोषंपरमंप्रापुरपूर्वस्वप्नवार्तायाः॥२६॥
तदाप्रभृतिविप्रोसौप्रयत्नेनमदर्चनं कृत्वाकदाचिद्विजहोप्राणान्मामनुस्मरन्॥२७॥
तदावीक्षेश्वरोवायसोहंप्रत्यक्षतांगतः ततःप्रणम्यमांविप्रश्चकारस्तोत्रमादरात्॥२८॥
ततःसविप्रोविनयान्नत्वासंपूज्यमांशिवे इदमेवचःप्राहकृतांजलिपुटस्तदा॥२९॥
द्विजउवाच अनाथंपदंदेहिमत्परंकरसर्वगः यस्याप्यननिवर्त्तंतेकल्पांतेप्यक्षयंपदं॥३०॥
नयानयास्यतेशंभोविस्मरंतेनकिंमम विस्मारपिप्रतोघोरोगभवोसौखिलैः श्रुतैः॥३१॥
संसारोपिमहान्देवविस्मृतोप्यनुभूयते ऊर्ध्वंतिवडुधाजातंतमास्यादियोद्य॥३२॥त्व
यादृशोसिवैकुंठशिवभक्तायविस्मवे त्वयिभक्तिःकृतांतेनतदर्थंप्रार्थयेश्वर॥३३॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

अलब्धान्यपदस्यासीत्तद्विष्णोः परमं पदं॥३५॥नित्यंनित्यंनिष्कंटकंराज्यंभाग्यवानभिवांछति
निष्कंटकीदरिद्रस्तुकुत्सितान्नमिवांछति॥३६॥अलब्धान्यपदोविष्णुस्तदावैकुंठवांछया
त्वपिभक्तिंचकारातोवैकुंठंप्रापकोशवः॥३७॥नयावैकुंठलोकस्तंमनसापिनगच्छति
तस्मात्पदंमहादेवदेहिमत्समनामयं॥३८॥मयाब्रह्मत्वमिंद्रत्वंकृतंयवसवस्त्रभो नत
तत्रवांछास्वब्रह्मपिजायतेमन्मनस्त्वपि॥३९॥इत्युक्तोतद्वचःश्रुत्वाशंकरोमहामनः तस्मै
मुक्तिंमर्यादयाप्रीतिपूर्वकमादरात्॥४०॥घृष्णुर्दत्वाहरिस्तत्रसर्वदाअ
नन्यमनसःसांतमर्चनपरायणाः॥४१॥तेवैमेचब्रह्मादीन्कदाचिदपिशाभने शे
वानगणायंवेमर्चनपरायणाः॥४२॥अस्माभिरत्रमरणान्मुक्तिःप्राप्येवसर्वथा विष्णु
ब्रह्मादिदेवानाकदामुक्तिर्भविष्यति॥४३॥संसारपाशसंबंधाविष्णुब्रह्मादयःसुराः ते
घांडब्रह्मकल्पांतेमुक्तिरीशप्रसादतः॥४४॥अस्माभिरल्पकालेनशंकरार्चनपूर्व

कं श्रीमद्दक्षिणाकैलासेतन्मुख्याज्येहमुक्तये॥४५॥अस्माभिर्भारतेवर्षेजन्मप्राप्यतं
पुस्यातवाप्युक्तमंक्षेत्रंशैवप्राप्तमिदंमहत्॥४६॥अस्माभिःसावधानेनभस्मोद्धूलितविग्र
हैःनित्यंश्रीकालहस्तीशःपूजनीयोयथाविधि॥४७॥पश्चिमाभिमुखंलिंगमिदमत्यंत
दुर्लभं एतत्स्पर्शनंध्यानंविनावक्तव्यस्तुया॥४८॥यश्चिमाभिमुखंलिंगंयद्यन्यत्रापि
तिष्ठति तत्रापिमरणेमुक्तिर्भविष्यत्येवसर्वथा॥४९॥कालहस्तीश्वरंलिंगंयाश्चिमाभिमु
खंशिवा स्वयंयत्नेनसततमभ्यर्चयतिसादरं॥५०॥सचैवामुक्तिदानार्थंमार्दभंनोत्रशं
करः महायद्यपिनत्याज्यमिदंक्षेत्रंशिवात्मकं॥५१॥कालहस्तीश्वरंलिंगंविल्वपत्रैर्जल
स्नातैः यःपूजयिष्यतिप्रीत्यानंतस्यनकाम्दयंशंकरापांचदुग्धन्नैराकंराघृतसयुतं दे
यमत्यंतयत्नेनशिवप्रीत्यर्थमादरात्॥५२॥यत्रकुत्रापियत्नेनभोजितेशिवयोगिनि तं
त्रापिशंकरप्रीतोभवत्यत्रकिंपुनः॥५३॥यद्यत्रशंकरोभक्त्यापूजतेशंकरार्चकः

तदाऽक्षोभवत्सेवसांवासर्वोत्तमः शिवः॥५५॥अत्राल्पमपिचेज्जप्तंतदानंत्यायकल्पते अत्राल्प
मपिचेद्दत्तंतदानंत्यायकल्पते॥५६॥मरिष्यायप्रभावेनप्राप्तेक्षेत्रमीदृशं अस्मान्निरातिय
त्तेनस्थातव्यंशिवंपूजकैः॥५७॥इत्येवन्यांन्यंचदंतस्तेमुनयोब्रह्मवादिनः श्रीमद्दक्षिणा
कैलासेनिवसंतिमनोरमे॥५८॥पुरानिकल्पवोनामसुनिभिर्गपूजकः श्रीमद्दक्षिणा
कैलासेचकारवसतिंशिवे॥५९॥तेनतप्तंतपोघोरंतत्रैवाग्निप्रयानतः तेनैवतपसादेवीः
क्षुद्धाःसर्वेपिशाकरि॥६०॥भस्मनोद्धूल्यसर्वांगंसमर्चंतात्यका मामेवसततंध्यात्वापू
जयित्वास्यतःशिवे॥६१॥तंददर्शमहोशेवंविनीतंइतिशाकरः दृष्ट्वातंपूजमासंबिल्व
पत्रेणाभस्मना॥६२॥ततस्तमब्रवीद्देवोनिष्कल्मषमनाकुरु मुक्तिक्षेत्रोत्तमंक्षेत्रंक्षेत्र श्रीराम
किमस्तीतियथार्थतः॥६३॥ततोनिष्कल्मषोविप्रोविनीतमभाषत मुक्तिक्षेत्रोत्तमंमुक्षे २८६
त्रंकाश्येकाश्रुतिसंमतं॥६४॥मुक्तिक्षेत्रमिदंविप्रमुक्तिक्षेत्रोत्तमंतुनमुक्तिक्षेत्रो

त्तमाकाशिनान्येतिश्रुतिरास्तिहि॥६५॥महेशराजधानीयासासर्वश्रुतिसंश्रुता सातु
काश्येवनान्येतिवेदाःसंतिसहस्रशः॥६६॥व्याचष्टेतारकंब्रह्मयत्रसांवः सदाशिवः त
देवमुक्तिक्षेत्रंसुश्रेष्ठमितिकथ्यते बुधैः॥६७॥इदंमुक्तिप्रदंक्षेत्रंकाशीसंज्ञाप्रसि
द्धकं ततस्तदेवहिक्षेत्रंमुक्तिक्षेत्रोत्तमोत्तमं॥६८॥यत्रदेवीस्तिविश्वेशोविनायकः ततः क्षे
त्रोत्तमंनान्यक्षेत्रमित्यस्तिहिश्रुतिः॥६९॥काश्यांविश्वेश्वरूपेणमुक्तिः पूजीकृताद्विजे
ततःसदृशंक्षेत्रंनास्तिनास्तीपिश्रुतिः॥७०॥यत्रास्थानपुल्कसोपिधिक्कारोतिरा
चीपतिं ततःकाश्यामिधंक्षेत्रंततःविश्वेश्वराश्रितं॥७१॥यत्रवैश्वेश्वरोलिंगंद
ग्धापिमुनिपुंगवः नगर्भभाकपुनः सएवसत्यमितिश्रुतिः॥७२॥तत्रास्तिमणिक
र्णिकंकुंडंकेशवनिर्मितं ततोपीत्वापयोभूयस्तन्मयोनभविष्यति॥७३॥मणिक
र्णीयःस्नाविधःसस्नाविष्यशिवोदरे शिवोदरेप्रविष्टोयः सपुनर्जन्मभाकनै

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

॥७४॥ मणिकर्यावसे घस्तनियमेनसमन्वितः सवसत्येवकैलासेनानागणानिवेवितो॥७५॥
मणिकर्णेपविष्टेनसुखंयदनुभूयते सुखंतदहरेविप्रनक्रतोरपिनभूयते॥७६॥म
णिकर्यांनरःस्नात्वादृष्ट्वाविश्वेश्वरंप्रभुं स्ववंशकोटिसंयुक्तः प्रयातिशिवमव्ययं॥७७॥
परंतुकाशीक्षेत्रस्यप्राप्तिरत्यंतदुर्लभा सामहेशप्रसादेनभवतीपुण्यकर्मणा॥७८॥त
त्तत्राप्तिकोमनेनकार्यप्रत्नतोमुदा सांउघेतपसात्रैवकाशीप्राप्तिर्भविष्यति॥७९॥इति
तद्वचनंश्रुत्वातपश्चक्रेततोद्विजः तत्रदक्षिणकैलासेसर्वकामप्रदेप्रभुं॥८०पुरातत्र
ममक्षेत्रेकश्चिदिक्ष्वाकुनाश्रयः पूजयामासयत्नेनमल्लिकादिभिर्मुदा॥८१॥प्रत्यहं
मामनभ्यर्चनंकृत्वाजलादिकंकरोति सततंमत्तोमसक्तोदक्षधारणा॥८२॥अरण्ये
प्रत्यहंतेनस्थीयतेचनचासिना तत्रास्थित्वापिमामेवस्मरत्यस्मत्यभिनंदति॥८३॥सम

त्यमांसमलमारुवाघोत्वाघभक्षितः उपहारंप्रयातेनकल्पयत्यन्यहंमुदा॥८४॥क

सुमैर्बिल्वपत्रैश्चसुखमध्यास्थितेर्जलैः मामर्चयतियत्नेनभिक्षोर्नियमपूर्वकं॥८५॥तं
दृष्ट्वामुनयःसर्वेभिक्षोंतादृशमन्वहं दुःखितावतिष्ठंतिसुखमध्यजलार्बकं॥८६॥उच्छि
ष्टोदकमानीयकिंनित्यमभिषिंचति मांसोपहारंवापिनिवेदयतिकिंजडः॥८७॥प्रत्यहंनि
यमेनैवबिल्वपत्रैर्मनोहरैः पूजयत्यवनीशानंशिवलिंगस्वरूपिणं॥८८॥इदृशोसुखमध्य
स्थःशिवसन्निधितंचतिदुर्बुद्धिरिदृशीजाताकथमेतस्यसर्वदा॥८९॥एवंनकार्यभिक्षोर्ति
घंस्माभिरिहोच्यते रारंपापात्मरक्षरःसर्वानेवहनिष्यति॥९०॥एवंस्थातामुनिवराः प्र
त्यहंदुःखिताःशिवे तत्रास्थितेघतिष्ठंतिनित्यंकृत्वासंस्थितेः॥९१॥तेतपोप्यप्रभोस्येनं
नरापतिकदाचन किंन्वास्मिन्शिवभक्तेत्वंदृष्ट्वात्रस्थोस्थितोशिवे॥९२॥सदाचारो
राजोसौनियमेनशिवार्चकः पूजनीयोतियत्नेनतस्मिन्निष्ठरवदेद्रुः॥९३॥कदाचित्सर्व
रत्नभिक्षोर्वनमध्यगतेः शिवे भिक्षोघमांसुसंतप्तस्तोषितश्चबभ्रवसः॥९४॥तस्मै

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वनिकटे कुंडं शीतलोदकसंभृतं स्थितंतथापिभिक्षेननपितंशीतलंजलं॥५॥मयास्त्रीका
लहस्तीशोविल्वपत्रादिसाधनैः नाराधितः यत्नेननतश्चपुतः पुनः॥६॥विभूतिर्नधृ
ताप्युद्धासर्वपापापनोदिनी रोवः पंचाक्षरः स्नानजप्तः शिवसान्निधे॥७॥एवंसतिर
षार्तैनजलंयेयंकथंमया तत्रयादिगछंतिगछंत्यधास्वोमम॥८॥तत्रादितेनचेय
ंतातद्रक्षातदामम सर्वथानरकावासोनभविष्यतिशाश्वतः विभूतिधारणात्पत्था
पाचेसायतंजलं तदाऽनरकावासोभविष्येवसर्वथा॥९००॥विभूतिधारणात्पत्का
पीतकोश्चिपुराजलंतेदुःखमतुलंकचित्सोयतेचक्रकारवे॥१॥त्पत्काशिवार्चनंकोश्चिपु
रापीतंजलंततः तेदानीमपिध्यातेमज्जयतेदुःखमायसे॥२॥पंचाक्षरजपंत्पत्काकोश्चि
यातंजलंपुरा तेनपापमत्रसमलंपोवातिघातिदुःखिताः॥३॥ततःशिवार्चनंत्पत्काभस्मनो
धारणंतथा पंचाक्षरजपंत्पत्कानयेयंकथंमया॥४॥किमतेमेमकर्त्तव्यंप्राणोदेहेनवा

मम मयाशिवार्चनादीनित्पत्कायेयंजलंकथं॥५॥एवमसंतयत्नेनशरीरंयदिरक्ष्यते न
दाकिनिदमंकल्पशरीरमेवासिष्यति॥६॥यशोमांसत्वगाढ्यपरीषनिलयंसदा शरीर
मेतदुर्गंधिकिमनेनसुखंमम॥७॥आंत्रास्थिबद्धसमलमयायत्नसंकुलं क्षपिक्षु
रोगसंबंधशरीरमेनरोचते॥८॥अनंतानिशरीराणित्पत्कान्येवपुरामया इदमप्यधुना
त्याज्यंत्वात्तेनमयाध्रुवं॥९॥वस्त्राणिकतिनद्यानिकटिबद्धानिसादरं तन्नोशेनयथा
दुःखंतथेहापिनसंशयः॥१०॥मयाएवंस्थितंननंशंकरारधनेविना अतःप्राप्तानिव
क्षुधाशरीराणिमयापुरा॥११॥शिवपूजनमेवोक्तं संसारोच्छेदकारणं तथासत्यंघम
नुसाशंकरपूजयास्यहं॥१२॥सर्वमापिसर्वभूतांतरात्मासाक्षीचेतानिर्गुणश्चेश्वरश्च सोमो
निसोनिर्विकारश्चिदात्मानीलग्रीवःपातुमामादिदुःखात्॥१३॥मायातीतोमहितारोधलो
कः सामाकारः सामवेदस्वरूपः सर्वाशास्यः सर्वरूपो महेशोनीलग्रीवः॥१४॥व्यक्ताव्यक्तानां

Indira Gandhi National Centre for the Arts

दिकर्माभिगम्योव्यक्ताव्यक्तानादिधर्माभिगम्यः व्यक्ताव्यक्तानादिवेदाधिगम्यानीलग्रीवः॥
॥१५॥यंवेदांतानैवजानंतिशंभुंयस्मान्नियंवेदइदाचोनिदृताः यंब्रह्मानैवजानंतिसोयंनील
ग्रीव०॥१६॥यत्समांगादुभ्दवःसप्तिकर्तुर्यहोमागाज्जन्मसंप्रापविस्मृः यसर्वेशःसोम
पंतस्थोनीलग्रीवः॥१७॥यस्मादाग्राज्जज्ञिरेदेववर्गायन्मिश्चासोवेदजालंसमस्ता
योयज्ञेशःसोयमंवासमेतोनीलग्रीवः॥१८॥यंसर्वेशांतत्वतोवेदविद्याविद्यांशपज्ज
यंयादरेणासोयंशर्वः सर्ववेदांतवेद्योनीलग्रीवः०॥१९॥यस्यापांगस्यंदमात्रेणा
नित्यब्रह्मोपेंद्रादयःकंपमानाःदूरेतिष्ठंत्यहंसोयमीशोनीलग्रीवः॥२०॥य
स्यापांगस्यंदमात्रेणानित्यब्रह्मोपेंद्रादयःकंपमानाःदूरेतिष्ठंत्यहंसोयमीशो
दोग्रीवस्मरंतंतमस्मात्सीयंनेत्रंसम्यगुन्मीलयंतंमांवीर्यंपज्जयामासशंभो

नीलग्रीवः०॥२१॥यस्यस्मर्तृसर्वयोपेचनोशोपत्पज्जातोघोरसंसारनाशः यस्य
स्तुत्यास्तुतिरापेक्षसोयंनीलग्रीवः॥२२॥सदाशिवउवाच एवंस्तुत्वासमिन्मोमानंदा
श्रुलसन्मुखःदध्योदेवाधिदेवंमामनंतापूतविग्रहं॥२३॥तदानीमभवद्दधिमंदारकु
सुमान्वितं शरीरंसिक्तमभवत्सुभवत्यातदाशिवे॥२४॥यदाद्धिरभूद्म्यासपिधा
यमुखंतदा स्थितोमत्तेजलस्यास्यप्रवेशोमास्त्विति प्रिये॥२५॥ततोस्यतृट्ततदाशांता
जलयानंवनाब्धिये जलंनपीतंभितेनपाप्यमानमपिध्रुवं॥२६॥ततःसविस्त्वेपत्राणि
पुष्पाणिसुत्तमानिच मांसान्यपिविचित्राणिसमादायेवनिर्गतः॥२७॥ततःशनैर्भिक्षः
कालस्त्रीश्वरालयं संप्रायपज्जाद्मांसंगृहीत्वामुदिताननः॥२८॥ततस्मात्वाप्रयत्ने
नैसुरेणामुखरीजले भस्मनोद्धूलनंकृत्वापात्रेपुंडूंचचकारसः॥२९॥ततोगृहीत्वापा
प्यारिणिवित्रीतिचादरात मांसंचजगृहेभक्तोजलंचसुखतस्तदा॥३०॥ततोमु

रवजलैः सम्यगाभिषिच्यसमाहितः विल्वपत्रैः संपूज्यश्रपूजां चक्रे प्रयत्नतः॥३१॥ततोमा
सानिसर्वाणिसुस्वादूनिप्रयत्नतः मत्यर्पयिवेदयामासपंचाक्षरपुरस्सरं॥३२॥प्रदक्षिणा
नमस्कारान्ततंचक्रेपंचवारस्तः ततः पंचाक्षरंमंत्रंजजापप्रीतमानसः॥३३॥एतस्मिन्नं
तरेदिव्यऋषयोब्रह्मवादिनः सायंप्रदोषपूजार्थंकोटिशः समुपागताः॥३४॥तदामपाभिषे
भक्तिप्रख्यापनमनीषया दृढदेवालयस्यैवभक्तरक्षार्थमुद्यताः॥३५॥भक्तरक्षमाणंतंतं
दृष्ट्वादेवालयमंत्रं ऋषयोविस्मितास्तेशिवालयात्॥३६॥भक्तरक्षमाण
ंतंदृष्ट्वाभिस्तोदेवालयंतदाविस्मितश्चिंतयामासकिंकर्तव्यमितिद्विजे॥३७॥भक्तरक्षमाणस्त
वाराःशिवलिंगेपतिष्यंति तत्पातेनाखिलाघातः शिवलिंगे भविष्यति॥३८॥जीवतास्मय
माघातोमयातोमयाद्रष्टुंनशक्यते भक्तरक्षमाणस्तुपाषाणान धर्त्तुमायतोदृढः॥३९॥शांति
श्रममनास्त्वेवचहस्तावोंराधारतो पतिष्यंत्येवपाषाणाः शिवलिंगोपरिध्रुवं॥४०॥तन्दि

तांनवत्वत्राशिवलिंगोपरिस्थिते भक्तरक्षमाणस्तुपाषाणोमत्पश्चेत्पतिष्यति॥४१॥यदिपाषाणा
भारेणमच्छरीरंपतिष्यति तदातुशिवलिंगाग्रेशरीरंमेपतिष्यति॥४२॥ततःपरंतुपाषाणा
ते [illegible] प्रयत्नेत्याघातोनभविष्यति॥४३॥
येनकेनापिरूपेणशिवलिंगस्यसर्वथा आघातोनयथात्रस्यात्तथाकार्यंप्रयत्नतः॥४४॥बहिःप
लाप्यगमनेरक्षितेपंतनुभवेत् किमत्रिफलंमेतत्स्वशरीरस्यतुरक्षणे॥४५॥देहरक्षणमा
त्रेतुपुरुषार्थोनसर्वथा एतत्संरक्षणा कार्त्तकोन्वयत्नकरिष्यति॥४६॥सुखलेशोपिनास्य
घबहिश्चेद्भवतेतदा शिवलिंगाघातहेतुदर्शनेक्षणेभवेत्॥४७॥किंचात्रयदिभागेनश
रीरंचेत्पतिष्यति तदामुक्तिरनायासाद्भविष्यतिमम ध्रुवं॥४८॥यदिस्याच्छिवलिंगस्यसंनि
धौमरणंतदा मुक्तिकांताकराक्रांतासएवभविष्यति॥४९॥मरणंदृश्यंपुंसाशिवलिंगस्य
सन्निधौ तत्रचेन्मरणंपुंसांसंसारोनपुनर्ध्रुवं॥५०॥शीर्यमाणस्वभावेस्यशरीरस्यास्यरक्ष

णां आस्तिन्कालेकथंकार्यंपरलोकार्थिनामया॥५१॥यदामृत्युः समायातितदारक्षरान
स्तु कर्त्तुनशक्यतेनरं मुपायैः कोटिशः कृतैः॥५२॥मृत्योरागमनेऽन्त्रकर्त्तव्यंस्यात्पलं
यनं कृतेपलायनेतेनत्यज्यतेपिनसर्वथा॥५३॥मृत्युनैवहिनान्यत्तुनमृत्युभयनाशकः य
स्यमृत्युभयंनास्तिसतुमृत्युंजयः स्मृतः॥५४॥एकस्यैवमहेशस्यमृत्योर्नास्तिभयंततः शि
वएवहिदेवेषुमृत्युंजयइतिस्मृतः॥५५॥मृत्युपाशावशाः सर्वेविष्णुब्रह्मादयः सुराः तत
स्तदर्चनांत्युक्तान्मृत्युभीतिर्ननश्यति॥५६॥अतोमृत्युंजयस्यैवपूजनंमृत्युनाशकं मृत्युं
पस्यपूजापिकर्त्तव्याभक्तिपूर्वकं॥५७॥बाह्यैर्हेहस्परंयंमिदानीयदिगम्यते तदामृत्युंजये
भक्तिर्मनकावाभविष्यति॥५८॥मृत्युंजयेन्यभक्तस्यनमृत्युभयनाशकः ततोन्यभक्ति
स्त्याज्यैवश्रीमृत्युंजयपूजकैः॥५९॥श्रीमृत्युंजभक्तस्यमृत्युर्नास्त्येवसर्वथाततोमयाप्रय
तेनस्थातव्यंशिवसान्निधौ॥६०॥इत्युक्तासहदोमिल्लैर्धैर्यैर्नीवचसंस्थितैः॥६१॥तदानीता

दृशंदृष्वासर्वेतेऋषियोगवाः अतिविस्मयमापन्नास्तुष्टुवुर्धिक्षमादरात्॥६३॥धन्योसिकृतकृत्योसि
सिकृतार्थोसिनसंशयः यतःसदाशिवेभक्तिरीदृशीत्वयिराजते॥६४॥भाग्यस्यतवनोतोसिसत्य
सत्येनसंशयः यतः॥६५॥तवधन्यतरोदेहः सत्यंसत्येनसंशयः यतः॥६६॥तवैवजीवनंधन्यंसत्यं
यतः॥६७॥तवैवजन्मसफलंसत्यं यतः॥६८॥तवधन्यतरोदेहः सत्यंसत्येनसंशयः यतः॥६९॥
[illegible]र्थधन्यंसत्यं तवजनकोधन्योसत्यं यतः॥७०॥तवैवकुलमुत्तमंसत्यं यतः॥७१॥
राक्तिस्त्वमान्वीसेवधैर्यमेतदमानुषं भक्तिरीदृशीलोकेनकुत्रापिश्रुताक्वव॥७२॥य
स्याप्येतादृशीभक्तिर्महादेवेसुरोत्तमे तस्यहस्तगतावास्तिमुक्तिर्नानसंशयः॥७३॥त्वयैवं
मानुषंरूपंधृतमस्तिशिवप्रियः भवान्कश्चिन्नदेवोस्तिदेवमध्येनसंशयः॥७४॥देवैर्यपू
दृशीभक्तिराकरस्यजनार्दनः शिवार्चनपरोजातस्तत्यवेनापतोहरिः॥७५॥विदित्वातत्यतो
विष्णुर्देवदेवंसदाशिवं पूजयामासबहुधातपश्चरणमेवं[illegible]॥ विष्णुः स्वनेत्रक

मलैसमुत्साघप्रयाततः चकार नदितोभत्माशिवपादांबुजार्चनं॥७७॥अनेककल्पपर्यं
तंपुरानारायणास्वयं चक्रैरीश्वरमुद्दिश्यतपश्चर्यंप्रयत्नतः॥७८॥सएवविष्णुः शैवेद्रोगहो
त्वामान्यतीर्थं एवंशिवार्चनपरास्तिष्ठन्तंतसंशयः॥७९॥कथमेतादृशंधैर्यमनुष्यस्य
विष्यति यद्दृस्यमानयावाणीघप्यासीत्सुस्थिरं मनः॥८०॥एवंस्तुत्वास्थिताः सर्वेभिन्नमेन
मुनीश्वराः भिक्षुरूपमन्मनोभूत्वा नाध्यापयन्तेवुसंस्थितः॥८१॥ततोमुनिवरैर्दृष्टोयथास्था
नंशिवालयः ततोवभ्रुविनलापुष्पवद्विमनोहरा॥८२॥ततसभिक्षुः संतुष्टःपुनरभ्यग
मांमुदा विस्मितोनिर्यथोमदंमुक्तासविलोकयन्॥८३॥भिक्षुंविलोक्यमुनयस्तमेवज
हिरागतं पुष्पाद्यैः पूजयामासुर्विनयानतकंधराः॥८४॥ततःसंपूज्यमांभक्त्याविल्वप
त्रादिसाधनैःजग्मुःस्वस्वालयंसर्वेरांसंतस्तस्यविक्रमं॥८५॥एतादृशाःकृतमदंतः कोटिशः
संतिशाभदे तस्मिन्नेवशिवक्षेत्रे मदर्चनपरायणाः॥८६॥पार्वती०कोयं पूर्वभवेशो

कुत्रवासंस्थितः पुरा कथमेतादृशीभक्तिः स्वतस्तवदप्रभो॥८७॥संदाशिव० अयंपूर्वभवे
( ) विकुकुटोमांसभक्षकःभिक्षुनकेवचित्सोपियोषितोहिमवद्गिरौ॥८८॥
समिक्षुःप्रस्थंधन्यावनेहत्वामृगान्बहून् ऊनमंमांसमादायघचितिप्रीतिपूर्वकं॥८९॥ततो
भिक्षुःसमादायघृतंमांसमुत्तमं मस्यंतिवेधपत्तेनस्वयमश्नातिसादरं॥९०॥मस्यंनिवेदितंमां
समन्यस्मैनददातिसः स्वयमेवातियत्नेनप्राश्नातिप्रीतिपूर्वकं॥९१॥तमद्दृष्टमाशमांसस्यकस्मि
द्धेशः कदाचन पपातभ्मोतन्मांसंकुकुटेनचभक्षितं॥९२॥ततःसभिक्षुस्तंशीघ्रंजघानक्रो
धसंकुलः ततःसकुकुटःप्रापभिक्षुजन्मैवसत्वरं॥९३॥भिक्षुजन्मसमासाद्यसतुजातिस्मरोऽभ
वेत् ततोबाल्यंसमारभ्यशिवपूजापरोभवत्॥९४॥कुकुटःस्थितापूर्वंमांसभक्षणवासना
तयावासनयामांसंवादयतिसादरं॥९५॥तंतुमत्स्यंनिवेद्यैवभक्षयन्वहंमुदा संपूज्यसादरंभक्त्या
लिंगरूपिणमव्ययं॥९६॥अतीतज्ञानवानेवजातोभिक्षोगिरिद्रजे जस्मनानानागतज्ञानंभवा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

लंचशाश्ववंजातिस्मरत्वंसौंदर्यमन्नैवेद्यस्यभक्षणात्॥९५॥मन्नैवेद्यमनुक्षिप्तमन्यान्धि
क्षसतन्मयोश्नातिसाऽमर्वज्ञःसभूपालोपिजायते॥३००॥अन्योछिष्टकृटेमन्नैवेद्यंऽभक्षितं वि
नातीतज्ञानमास्मिन्नविभक्तिश्चशाश्वती॥१॥यथाभक्त्यानुनिश्रीपालजिताःसाधुवत्तयः भक्तिक्ष
तादृशीप्राप्तान्नैवेद्यस्यभक्षणात्॥२॥ततःपरमयंनिश्चःसर्वभक्षक्रपालकः बभूवसर्ववेत्ता
चसर्वसौभाग्यसंयुता॥३॥स्वर्गलोकादिलोकेऽसंचचारन॥...धयःदृष्ट्वाः ब्रह्मादिभिर्नस्म
पूजितश्चबभूवसः॥४॥राज्यंधनंसंप्राप्यसोयंब्रह्मादरात् रत्नैर्लक्षमितैर्नित्यंचका
रमत्पूजनं॥५॥अथलक्षमितैर्नित्यंस्वर्णपुष्पैश्चसादरं पूजयामासभक्त्यायंमानना
घंतमव्ययं॥६॥दीपान्लक्षावधिन्नील्वाकृत्वामालांसुशोभितान् ददातिस्मचमनिःशंतथाऽऽ
कर्पूरदीपकान्॥७॥एवमयंतपतेनमदार्चनपरायणाः कृत्वाराज्यंततःपुत्रेराज्यंसचं
न्यवेदयत्॥८॥ततोदक्षिणाकैलासेनिवसन्मदर्चने बहुकालमुवासायंतत्रतंऽ

जहौ॥९॥ततस्मैतन्मयादत्तोमोक्षोपिवरवर्णिनि मुक्तिमिच्छंस्तथान्येपि मुक्तिमदर्चकाः
सदा॥१०॥विश्वस्यनांघ्रियुतेनयस्तुसंपूजनंविष्णुं सभक्त्याराज्यमनिशंतेमुक्तिंप्रयास्य
ति॥११॥राज्यंत्रयोदशंकृत्वाप्यन्वहंपूजितोविधौ मुक्तिदश्चनसंदेहः सत्यंसत्यमयोच्यते॥१२॥
रावणाद्वेदवेद्योमांमुक्तिंत्रदायकं नमदन्योमुक्तिदातामुक्तिदातास्तिचेत्क्वचा॥१३॥मदन्या
र्चनसंसक्ताः प्रतिजन्मनिरुद्भगाः भविष्यंतिभ्रचपुत्रानानाकृतितपोनिजाः॥१४॥विश्वस्यनां
घ्रियुतेनसर्वदामामुपासते भूरिभाग्याश्रितामत्यासदन्योन्यमुपासते॥१५॥यस्यानुग्रहमिच्छामि
तस्मैवराज्यंददाम्यहं मोक्षमंते ...
प्रयच्छामित्रतिज्ञेयंममप्रियं॥१६॥मांनोमुक्तिप्रदंसत्वामासेवंगतकल्मषाः भजंतिसततंभक्त्या
भवबंधविमोचकं॥१७॥तत्रदक्षिणकैलासेपुराकश्चिद्द्विजोत्तमः मामभक्त्यास्थितः प्रीत्या वि
ल्वपत्रार्पिसाधनैः॥१८॥तस्यपत्नीबभूवैकासुभगायुवतीस्त्रिया तपास्वाहायबुधानित्यं का
रसंगमं॥१९॥अथनिर्धनतंसेवाकरोतिममसन्निधौ दूरीचकारसततंरजांसिशिवचिंत

कः ॥२०॥ सुवर्णानुरवरीतोयैश्चमन्वहमादरात् अभिषिच्यास्थितः पूर्वं रुद्राध्याय
पुरःसरं ॥२१॥ कोमलैर्बिल्वपत्रैर्मांपूजयामाससादरं पुष्पैरन्यैश्चसततं पद्मैर्नीलोत्प
लैरपि ॥२२॥ चकारानुक्षणंविप्रोभस्मनोद्धूलनंमुदा ऽद्धूलितंविलोक्यांगंदद्यौभस्मसर्वदा
द्विजः ॥२३॥ भालंत्रिपुंड्रैरखाभिरलंकृतमहर्निशं स्मृत्वास्मृत्वास्वसुतद्योनिसंनर्त्यचकार
सः ॥२४॥ शिवेतिनामविमलंसदाजह्वेवसास्थितः रुद्राक्षधारणंतस्यप्रीतिमुत्तमास्थि
ता ॥२५॥ भस्मरुद्राक्षसंछन्नोयदामामर्चयेत्सुधीः तदासतुष्टश्चपरःसकरोत्यर्चनंमुदा ॥२६॥
अशेषान्दूरतोदृष्ट्वाकरोतिरविदर्शनं अरीवंसभ्रमात्यस्मैप्रायश्चित्तंकरोतिहि ॥२७॥ ऊर्ध्व
पुंड्रांकितान्विप्रान्सतुसंपूज्यदूरतः त्रिपुंड्रविहितैर्विप्रैश्चकारप्रीतिमन्वहं ॥२८॥ एतादृशं
विलोक्यैनंपत्नीभोगपराङ्मुखं रात्रावाकारमासेभोगार्थंभोगलोलया ॥२९॥ साराप्यापावसनं
तद्धस्तेचंदनंददौ ददौमाल्यानिचप्रीतासुगंधीनिमनोहरा ॥३०॥ तदासरोवोनिर्गत्यमातुलिं
गफलोपमं तस्याः कुचयुगंरम्यंददर्शाद्भुतशिवो ॥३१॥ तेनतस्मिन्कुचयुगेशिवालिंग

मनोभवत् ततःसलिंगसदृशंपस्पर्शकुचमंडलं ॥३२॥ ततःसलिंगबुध्यैवगंधमाल्यादिभिर्द्विजः
पूजयामासयत्नेनविकाररहितस्सदा ॥३३॥ ततप्रदक्षिणादीनिचकारप्रीतमानसः ततःपूजां
समाप्यापंसत्वरंबहिरागतः ॥३४॥ बहिर्निर्गत मालोक्यतत्पत्नीदुःखितातदा ऽवाचेदंवचोदे
वितच्छ्रुत्वाकृष्णयथाक्रमं ॥३५॥ निर्विकारःपतिर्यंसर्वदाशिवाचिंतकः मनोनिवृत्तिरेतस्यवि
षयेभ्यस्सदा ॥३६॥ भाग्यवान्नात्रसंदेहोभाग्यमीदृङ्कस्यचित् वैराग्यमीदृशंलोकेबऽपुनःप्र
फलं ॥३७॥ स्वोधीनात्यक्तवसनांसक्तवसनांयुवतीं मतीसंदरी मामवीक्ष्यसुभगोविकारंना
पंसंवेत्था ॥३८॥ शिवलिंगमपंसर्वंजानात्येवमुदारधीः अस्तिन्विकारलेशोपिन मयादृश्यते
ध्रुव ॥३९॥ विकाररहितेप्रीतिः स्त्रीषुनैवभविष्यति विकारतोयतः प्रीतिः स्त्रीषुपुंसांप्रजा
यते ॥४०॥ अत्तापिरुष्यवपुषारोहिन्द्रतांचकुन्यका विकाराक्रांतहृदयः सघोरंदुःमुपत्रा ने
॥४१॥ मासार्धेरपिदुर्दैवैः कृतःस्त्रीसंग्रहोमुदा दुर्लभः पुरुषाणांतुनिसर्गेन्द्रियनिग्र

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

हः ॥४३॥ विषयेभ्यः परावर्त्य निराहारो कदाचन साहारो विषयेभ्यः परावर्त्य नेहदृश्यते ॥ ४४ ॥ भा.
यमेतत्स्यद्विश्वस्तः पश्चाद्यापि भ्यस्यसि नित्यशः तत्तु सदेहः प्रवृत्तिर्नास्पदं दृश्यते ॥ ४५ ॥ एवं
निश्चित्य चित्तं स्वपुरुषोदुर्ल्लभो भुवि विषयेभ्यो निवर्त्यनिश्चेष्टं जितमनेन सदाप्रः ॥ ४६ ॥ अ
तः परं कृपयाकार्यामयैतन्नेदृशी शिवालिंगेकानिरतासिवपूजाकरोम्यहं ॥ ४७ ॥ मया
पिसर्वदाशंभुः पूजनीयः प्रयत्नतः शिवपूजोपकारार्थंशरीरंजायतांमम ॥ ४८ ॥ किंवा
पुनर्देहेनयौवनेनापिकिंमम यावदास्तिबलंतावन्महेशंपूजयाम्यहं ॥ ४९ ॥ नित्य
मन्मयलिंगानांशतमभ्यर्च्ययाम्यहं प्रदक्षिणानमस्कारान्करिष्येहपथेस्थया ॥ ५० ॥ इ
दानीपार्वतीनाथोयदिनाभ्यर्चतेमया वाईकेशिवपूजांशक्तिर्मेकथंभवेत् ॥ ५१ ॥
किंचितावदयंदेहःस्यास्यतीतिननिश्चयः एवंसत्यधुनासम्यक्शंकरंपूजयाम्यहं ॥ ५२ ॥

शिवपूजापरंचित्तंयत्नेनन्नभविष्यति तदुःखसहस्रमेभ्योदुःखायहिभविष्यति ॥ ५३ ॥ म
हेशस्यप्रसादोस्तिमयिसर्वात्मनायतः विरक्तोयमभ्रमोभ्रंतोनतस्यापरमाततः ॥ ५४ ॥
अतः परंदुःखानि मयाप्राप्यानिनध्रुवं दुःखनाशार्थमेवाहंकरिष्येयत्नमादरात् ॥ ५५ ॥
दुःखनाशोपिनान्यस्माद्विनाशंकरपूजनं अतएवमहादेवंपूजयामियथाविधि ॥ ५६ ॥ नानावि
धानिदुःखानिपापजन्यानिवस्तुतः तानिवस्तुतः तानिपापानिनश्यंतिमहेशस्यैवंपूजया
॥ ५७ ॥ इत्युक्त्वाविषयेभ्यःसानिवर्त्यानियतेंद्रिया गृहंदत्वाशंभवायपरावर्त्यततोगृहात् ॥ ५८ ॥
ततःपरंप्रयत्नेननस्वर्णमुखरीजलेनात्वाचकारप्रयत्नेनभस्मनोद्धूलनंमुदा ॥ ५९ ॥
कृत्वात्रिपुंड्रमनघालटादौततःपरं सुवर्णाभरणान्यत्नाच्चकेरुद्राक्षधारणं ॥ ६० ॥ चको
राभरणं प्रशस्तरुद्राक्षैरेवसादरं कंठकर्णादिदेशेषु भक्तिश्रद्धापुरःसरं ॥ ७१ ॥ ततस्तीर्थ
जलंरम्यंबिल्वपत्राण्यथादरात् गृहीत्वासावधानेनममपूजांचकारसा ॥ ७२ ॥ ततः प्र

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

दक्षिणादीनिकृत्वामोनेनभक्तितः निमीलितांक्षीमङ्गेहेसंविधोमयितसरा॥६३॥जगौ
ददर्शशैवेंद्रकृपालंशिवतत्परं तेनाप्यवभावेस्मकृतांजलिपुटाशिवं॥७४॥सुभगाऊवाच शै
वोत्तमकृपालुस्त्वंशिवपूजापरायणः शिवपूजाकथंकार्यावदतन्मेयथादरात् ईतितद्वचन
श्रुत्वासशैवोमत्परायणः॥७५॥तामवाचग्रहाभूतिरुद्राक्षभस्मधारणा॥६६॥शैवैः धन्यासिकृ
तकृत्यासियतस्त्वंशिवतत्परा शिवपूजाविधिंचक्षेम्पृणुमोक्षदमादरात्॥६७॥शौचाधदि
कंतिवत्पादौस्नात्वोकलेवभस्मानाचिपुंडुधारणाकार्यततोरुद्राक्षधारणा॥६८॥ततापरं
बाणलिंगंमन्मयंलिंगमेववा पूजनीयंप्रयत्नेनविल्वपत्रादिभिर्मुदा॥६९॥पंचाक्षरेणाक
र्त्रंमंत्रैभिःशंकरः पूजनं षडंक्षरेणाकर्त्तव्यंपुरुषैश्चप्रयत्नतः॥७०॥स्पर्शः पार्थिवलिंग
स्पचाणलिंगस्पचादरात् स्त्रीनिःकार्यः स्थावरस्यलिंगस्यतन्नुसर्वथा॥७१॥विहितश्चरलिं
गेषुस्पर्शः स्त्रीणांप्रयत्नतः नस्थावरेषुलिंगेषुसस्पर्शमतन्मयोच्यते॥७२॥स्थावरे

ष्वपिलिंगेषुयत्रादिंभविष्यति तत्रपार्थिवकर्त्तव्यंस्पर्शनंस्त्रीभिरदरात्॥७३॥स्त्रीभिःस्वशै
विकर्त्तव्यंः पंचाक्षरपुरःसरं पूजाप्यन्यायथायोगंपंचाक्षरपुरःसरं॥७४॥पंचाक्षरःपरोमंत्रः
सर्वमंत्रशिरोमणिः स्त्रीनिरथन्वप्यन्वहंजप्यः सहस्त्रंविधिपूर्वकं॥७५॥पंचाक्षरप्रभाव
स्तुनशक्तोमाहीर्जनैः किंतुवेदमहादेवस्तत्रंभ्दानंयथार्थतः॥७६॥जपेपंचाक्षरेस्मुद्धेनशास
चकुलंक्षणात् पंचाक्षरोमहामंत्रः साशिवात्साकएवहि॥७७॥इत्युक्तास्मुभगासाध्वीतंप्रणम्य
पुनर्द्विजं मत्यंपंचाक्षरंदेहीसाबभाषेकृतांजलिं॥७८॥सशैवेंद्रःकृपासिंधुस्ततस्तस्मैयथा
विधिददौपंचाक्षरंशुद्धंसर्वपापौघनाशकं॥७९॥ततस्तदाज्ञयासाध्वीतंप्रणम्यपथाविधि
नित्यंपार्थिवलिंगानिपूजयेमाससादरं॥८०॥एतादृशीसुशीलातादृक्षाभूमयापुरुषरु
पेणागतंलीलाविहारिणं॥८१॥साचाप्रतिमासौंदर्यमीयदृक्षातनः परं निमीलिताक्षिपुग
लाशिचध्यानंचकारसा॥८२॥तदवोक्तमिदंवाक्यमयासादरमंबिके तेनापितन्मनोवृत्ति

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

रन्यथानवमन्वहि॥८४॥तवेदंयौवनंबालेयरिप्राप्तमितिस्फुटं इदंयौवनंकापिनदृष्टंसर्वथा
मया॥८५॥तवेदमुखचंद्रोयंपरिप्राप्तकलस्तदा संतप्तदृक्षणाकलश्चद्रःसाऽप्राप्तः कदाचन॥८६॥
तवेदमक्षिपुगलंधिक्कृतामलपंकजं भालपट्टनिभंवक्त्रनकुत्रापिस्तिवक्तृतः॥८७॥तवसीमं
तरेखेयंकेनावासदृशीभवेत् भ्रमभ्रमरपुंजोपिधिक्कृतः केशपाशतः॥८८॥नासेयंतिलपुष्पा
णिधिक्करोत्येवसर्वथा कुचयुग्मामिदंयत्नेतदृष्टनकदाचन॥८९॥त्रिवल्यपरिनीलेयंरोमावल्यपि
राते अपंजघनदेशोपिबालेसर्वसुखप्रदः॥९०॥लट्वसदरंरूपेनानुभूजंमयाध्रुवं रंभोर्व
श्यादिरूपंचनेदृशंहिभविष्यति॥९१॥एवंसतिवयाबालेकिमदंक्रियतेवद वरमासदरंशीघ्रं
विलंबमाकुरुप्रिये॥९२॥धनधान्यादिसंपत्तिर्भूयसीममवर्त्तते साधनानिबहून्येवभोगा
र्थंसंतिमद्गृहे॥९३॥इदंयौवनंप्राप्यभोगेच्छाक्रियतेयादे तदेदंयौवनंधन्यमन्यथावन्य
थाध्रुवं॥९४॥इत्युक्तंमद्वचःश्रुत्वातयेवसमुदीरितं तदानेत्रेनीलेवपश्यंतीपूजितंशि

वोत्पाप्सुमगोवाच मैवंवदक्वविप्रेंद्रसंसारेसारतांकुरु संसारोन्मूलनायेहेकुरुशंकरपूज
नं॥९५॥आसारतरसंसारप्रचारचतुरोनरः स्मरस्मरहरंनित्यंसारंमास्मरमास्मरा॥९७॥अधी
तेवेदशास्त्राणांकथंज्ञेतादृशीमतिः अज्ञानेनैकथंज्ञानमादर्तंस्फुरदुज्वलं॥९८॥दुर्लभंप्राप्य
जन्मेदंवृत्तंनाथमतिसत्तम कथंनराधयंतेनिसदेवोमहेश्वरः॥९९॥नित्यमास्मन्नपिक्षेत्रेस्थिता
स्मरहरोहरः नाराधयंतेकथंमर्त्यास्त्यक्त्वाविषयवैरतिं॥४००॥भज्ञानिसंप्रयत्नेनसर्वसंसारमोच
कं अनर्थहेतुसंसारेनकुरुधरतिद्विजः॥१॥स्मरनिःसारसंसारतरुमूलमनातुरः संसारघो
रकूपेषुपतितापिमूढमूढः॥२॥पुनःसंसारकूपेषुपतनेछाकथंतव अयुक्तंक्रियतेवृत्तंनयु
क्तंनाकिमपिध्रुवं॥३॥कथंसंसारकृत्यंयलोघक्रियतेलया असंतदुर्लभंक्षेत्रमिदंवृत्तादिसं
वितं॥४॥अत्रास्यत्वापिसततंकथंनाराधयतेशिवः मिसंश्रीकालहस्तीशंसर्वदुर्गतिहरंहरं॥५॥
आमिषिंचंप्रयत्नेनबिल्वपत्रैःसमर्चय प्रदक्षिणानमस्कारैःप्राणायस्वसदाशिवं॥६॥जपपं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

चाक्षरंशैवंसंसारोन्मूलकारणं शरीरंसबलंतिष्ठत्यधुनायोवनंतवा॥७॥सहस्रंकुरु
सांगंगान्प्रणामान्शंभवेमुदा बलंयावच्छरीरेस्तितावच्छंकरमर्चय॥८॥निर्बलेनशरी
रेणशंकरार्चाकथंभवेत्॥९॥शंकरश्चेत्कृपासिंधुरधुनापूज्यतेतदा निःसारतरंसंसार
तरुनाशोभविष्यति॥१०॥पुरुषार्थोयमेवैकः पुरुषाणांद्विजन्मनां यःस्वभावोमहादेवप
दपंकजसाश्रितः॥११॥पूजितः सामतोवापि वेददीतिपरं पदं तमेवदेवदेवेशंमहेश
शरणंव्रज॥१२॥पथेदानीमपेप्रीतिस्तथा प्रीतिंसदाशिवे कुरुयत्नेनविप्रेंद्रतांप्रीतिंमपि
माकुरु॥13॥नपिचेत्क्रियतेप्रीतिः सुखमल्पंभविष्यति सुखात्ज्ञातमप्पल्पमंतेनरकस्य
साधनं॥१४॥प्रीतिश्चक्रियतेमिसंशंकरे भक्तशंकरे तदाप्राप्यंलयाविप्रसुखमक्षय्य
मन्वहं॥१५॥जनानिक्षेपलाभार्थंयानंकुर्वंतिसादरंतेतुस्फुटितकाचार्थंयानंकुर्वंति
केवलं॥१६॥शंकरःसुखनिक्षेपान्स्वभक्तेभ्योददातिसः अतस्तंसुखनिक्षेपान्लभशं

करपूजया॥२७॥यंप्राप्यनानिवर्त्तंतेयोगिनोयतवृत्तयः तमेवभजदेवेशंदेशंदेवमुमा
पतिं॥२८॥साबमूढयानंदलिंगरूपंभजप्रभुं तस्यैवभजनेनत्वंतंप्रभुंप्राप्स्यसिध्रुवं
॥२९॥प्रत्यगात्मास्ववेसाक्षीलिंगरूपेणाति तमर्चयप्रयत्नेनमुक्तिंमुक्तिप्रयत्नेनमुक्तिंमु
क्तिप्रदायकं॥३०॥उमासहायमानंदंयःस्त्रीणांचापिध्यति नतस्यानंदलेशोपिसर्वेनसंशयः
॥३१॥सर्वांतररगतंसर्वसाक्षिणंसर्वकर्मणां नाराधयसिविप्रेंद्रः कथंवासावधानतः॥३२॥
नपश्यतिमहादेवंसर्वसाक्षिणमीश्वरं अंतएवकुर्वंतिमर्त्याः शंकरपूजनं॥३३॥अनेना
यासेनसंप्राप्यामुक्तिंयस्पूजयाद्विज तमर्चयत्नेनबिल्वपत्रैर्वनस्थितैः॥३४॥सुवर्णमू
ल्यरत्नैर्यैबिल्वपत्रैश्चशंकरं पूजयस्वलभस्वेशान्मुक्तिंमुक्तिंद्विजोत्तम॥३५॥यमर्चयंति
देवाश्चतमर्चयमहेश्वरंयंभजंतिमुनींद्राश्चतंभजस्वमहेश्वरं॥३६॥नीलोत्पलानिसंसृज्य
तैरर्चयसदाशिवं तैरर्चितोमहादेवोमुक्तिंमुक्तिंप्रयच्छति॥३७॥पूजयित्वामहादेवंजप

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पंचाक्षरंमुदा तेनैवमोहविच्छित्तिर्भविष्यतितव ध्रुवं॥२८॥शतश्रुतिश्रुतंपुराणंज
परुद्रद्विजोत्तम रुद्राध्यायेनपेनरः प्राणांतिभगवान्शिवः॥२९॥मुक्तिप्रदत्रयंप्राहुर्मु
ननयः शिवतत्परः लिंगार्चनंरुद्रजपःपंचाक्षरजपस्तथा॥३०॥तापत्रयोपशमनमे
तत्त्रयमतोद्विज कुरुयत्नेनसततंसंसारमारतिकुरु॥३१॥मामेकांतास्थितामेकांविप्रमा
मविलोक्य पाहिपाहियथाकामंयत्रकुत्रापिसत्वरं॥३२॥एकांतकांतवासिनीदृष्ट्वा
स्त्रियंसर्वेपिसज्जनाः दूरतोयांतिविप्रेहत्वयाकिंक्रियतेवद॥३३॥विषयेभ्योनिवर्त्तो
मांबलाद्यदियास्यति तदभ्यशापोमयादेयः ससमंत्रान्पथात्पुना॥३४॥ततःपरम
हंदेवितास्मिन्शिंगेमदालये अविरासंत्वयासार्कंदिक्षुब्रह्मादिवंदिता॥३५॥एव
वदंतीसादेविदृष्ट्वासंपूजितंशिवं निवारयेन्मोक्षतिपूजाचक्रेपुनः पुनः॥३६॥
ततस्तक्षावबुधमेवमांसोत्तमं वरंयाचेसाशंभोत्वयिभक्तिर्दृढास्त्व

ति॥३७॥पुनःसंपूज्यमांसम्यायाचेसावरांतरं त्वप्येवाहनिशंचेतः स्थिरमा
स्वितिसादरा॥३८॥इत्युक्तानन्त्रवदना पश्यंतीमसदांबुजं पुरभ्यर्चयामासविल्वपत्रादि
भिर्मुदा॥३९॥ततस्तस्येवरंददत्वामयात्वंतहितंशिवे रावंसासुभगासाध्वीस्थितादृढम
नोरथा॥४०॥ततस्तत्रैवसुभगासामामभ्यर्च्यसादरं तत्रैवविजहोप्राणान्महादेवेतिवा
दिनी॥४१॥ततः सासर्वदुःखानिविहायैवहितत्क्षणो प्रायमुक्तिंमंत्रसादात्सामस्पृजावि
धैः कलं॥४२॥मरीभवतुमारीवामामभ्यर्च्यसदाशिवं धर्ममर्थकामंचप्राप्यमुक्तिंचविंदति॥४॥
श्रीमद्दक्षिणाकैलासेविलासः क्रियतेमया भक्तास्तत्रान्गच्छंतेशिवैकशरणाशिवो॥४४॥श्री
कालहस्तीशयीनाकपालीकंदर्पदर्पाभ्रकालाकालनारायणाराधितपादयत्रेयहनिशंतत्र
वदंतिशेवः॥४४५॥इतिश्रीशिवरहस्येसप्तमांशेशिवगौरीसंवादेदक्षिणाकैलासवर्णनंनामै
कोनत्रिंशोध्यायः॥१९॥श्रीसदाशिवउवाच देविकांचीपुरीकाचीपत्रवेगवतीनदी तत्रवा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

समयक्षंतेनिसंवत्सादयः स्वराः॥१॥एकांबरामिः धृलिंगंतत्रास्त्येकंमदात्मकं तद्दर्शनेनयापा
निविनश्यंत्येवतत् क्षणे॥२॥कोटितीर्थाभिधंतीर्थंतत्रास्त्येकमघापहं तत्रैकमज्जनादेव ब्रह्म
हत्याविमुच्यते॥३॥तत्रश्राद्धंविधानेनकर्तव्यंपितृमुक्तये तर्पणंपाश्चपातरः कोटितीर्थोदकैः शु
भैः॥४॥कोटितीर्थेनरःस्नात्वासंपूज्यैकांबरेश्वरं मुच्यतेसर्वथादेविब्रह्महत्यापुतैरपि॥५॥
तत्रैवमामुपाश्रित्यऋषयोव्रत्नबादिनः वसंतिबहवस्तेषांसंख्याकर्तुंनशक्यते॥६॥
भस्मोद्धूलितसर्वांगास्तेसर्वेनियतेंद्रियाः रुद्राक्षमालाभरणास्त्रिपुंड्रांकितमस्तकाः॥७॥न
चिंतांमऊतप्राणामदाराधनतत्पराः स्वप्नेप्यन्यंनपश्यंतिमांविहायवरानने॥८॥तत्क्षेत्रमू
रिभाग्येनप्राप्नुवंतिनराःशिवे तत्रास्पर्धंतयश्चर्याकुर्वंतिऋषयःसदा॥९॥अनेकयुगपर्यं
ते तत्रघोरतरंतपः चकारविघ्नरूपापिमामाराध्येवतिष्ठति॥१०॥तत्रमांप्रत्यहंविघ्न
र्लक्षबिल्वदलैर्नवैः करोतिपूजनंभक्त्यात्रिकालंसाधनजः॥११॥प्रदोषसमयेविघ्नमा

मभ्यर्च्यविधानतःसेवांकरोतिसानंदमदंगमभिवादयन्॥१२॥बिबिधैः कुसुमैः पद्मै
र्बिल्वपत्रैश्चतुर्मुखः मामभ्यर्चततः सायंतालान्यादपतेशिवे॥१३॥वाद्यंवाद्यकोधत्सा
सायमभ्यर्चमांशिवं करोतिगानमलागानशास्त्रविशारदा॥१४॥इंद्रः संपूज्यमांसायंबि
ल्वपत्रादिभिर्मुदा करोतिवेणावंवाद्यंतत्रद्रुतिर्ववणात्॥१५॥राचीनृत्यंकरोत्यग्रेसायमन्व
हमादरात् रंभाद्यैः साहसंतुष्टासायंसंपूज्यमांशिवे॥१६॥लक्ष्मीः सायंसमभ्यर्च्यस्वर्णबि
ल्वीमुरद्वयं गृहीत्वातंवपार्श्वस्थाभवतीमुपसेवते॥१७॥देवान्मत्तस्थान्पार्श्वसायंसंपूज्यमां
शिवं सेवांकुर्वंतियत्नेनतंवैवरवर्णिनी॥१८॥विघ्नप्रभृतयोदेवाः सर्वेपिनमसेवंकाः कु
र्वंतिसेवानिशंसायंकालेविशेषतः॥१९॥विघ्नप्रभृतिदेवानांपत्न्यो पास्तास्तथैलजे तं
वदास्पर्धंतस्तास्तेसेवांकुर्वंतिसादरं॥२०॥कामाक्षीरूपमासाद्यत्वयातत्रमनोरमे स्थि
तेसतत्वंतुदेवदेवांगनार्चिता॥२१॥कुबेरेणपुरातत्रस्तंभविराजितं शिवस्यानंद

तंरस्यरत्नागोपुरराजितं॥२२॥पंचक्रेरामितंचक्रेहेमप्रकारमुत्तमं चक्रेप्राकारश्रृंगा
णिश्रेष्ठरत्नमयानिस॥२३॥स्थापतेत्रेतसततंमयातत्रशिवालये नच्छिवालयरत्नानां
प्रभयाव्याप्तादिशारा॥३४॥

[illegible]

पुराकेदाचिद्धिमवान्युवहैणमुत्तमं तु
भ्यंकारुंसमारेभेमहदैश्वर्यगर्वितः॥२५॥ऐश्वर्यंतुपुरातस्मैदत्तमस्तिमयाशिवे.त
दविज्ञायरत्नानितुभ्यंदातंसमारभे॥२६॥कोटिशोरत्नभाराणिगृहीत्वासततःपरं॥
जगामततः कांचीदूरादेवददर्शसः॥२७॥हेमप्राकारसंयुक्तांरत्नगोपुररंजितां द्व
द्वाकांचीपुरीरम्यांविस्मयंसमुपागतः॥२८॥समासाद्यततः कांचीस्नात्वातीर्थेषुसादृ
रं रत्नैरभ्यर्चयामासहेमचानुत्तमैस्ततः॥२९॥षष्टिकोटिसहस्रैस्तुरत्नैर्मामन्वह

शिवे पूजयन्नेवसततमुवावीकल्पादरात्राइणाबिल्वमुनापितपत्तपंकोटित्रयपु
णावधिकांच्यामेकांघ्रिणास्थित्वामामुद्दिश्यप्रयत्नतः॥३१॥तदर्शनेरतास्तत्रबहवःसांनि
शाकराःमोक्षार्थिनःसदातत्रमामेकमजरामरं॥३२॥तपस्यंतंमहाविघ्नैकपादंजितें
द्रियः चतुर्भुजःसमभ्यर्च्यप्रपच्छवत्कृतांजलिः॥३३॥ब्रह्मोवाच विघ्नासपूजतेनित्यं
त्वयाकिंप्रार्थतेमुदा अत्रेवातिष्ठतेनित्यंस्थापतेकिंवदस्वमे॥३४॥विघ्नः अस्याका
च्यांमहादेवः क्षमाक्षीचन्द्रभःब्रह्मन्नालंकरोतिसततमर्चितःसकलैःसुरैः॥३५॥उ
मासहायःसर्वेशोमहादेवोजगत्प्रभुः पूज्यतेनित्यमेशःप्रणतोनाह॥३६॥स
र्वेशाःशंकराःसांबःपूजनीयःप्रयत्नतः ततोमयापिसततंपूज्यतेयावतीपतिः॥३७॥देवे
तीसार्वभौमोयंसर्वदेवशिरोमणिः सर्ववेदांतवेद्योयंशिवएवेहश्रुतिः॥३८॥शिवेशि
वार्थिभिर्नित्यंपूजनीयःप्रयत्नतः ततःशिवोर्थिनानित्यंमयासंपूज्यतेशिवः॥३९॥दे

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वानांमानवानांचसांबःसंसारमोचकः संपूजितःकरोत्येवसंसारतरुनाशनं॥४०॥पार्वतीहृ
र्बलंदृष्ट्वियावदापुरनामयं तावद्यत्नेनसंपूज्योनित्यंसांबःसदाशिवः॥४१॥तस्यैवाक्षिपुरांध
न्यंयेनसांबः सदाशिवः संपूजितः प्रयत्नेनदृश्यतेंप्रत्यहंमुदा॥४२॥तस्यैवाहिशिरोधन्यंयेन
नसांबः सदाशिवः प्रणाम्यातिप्रयत्नेनप्रत्यहंपूजितोमुदा॥४३॥तस्यहस्तद्वयंधन्यंयेनसां
बः सदाशिवः पूज्यतेबिल्वपत्रार्घैः प्रत्यहंप्रीतिपूर्वकं॥४४॥तस्यैवरसनाधन्याययासांबः
सदाशिवः स्तूयतेसावधानेनसानंदंमधुरोक्तिभिः॥४५॥तस्यैवाहिमनोधन्यंयेनसांबःसदा
शिवः ध्यायतेसर्वकालेषुकालमृत्युविनाशकः॥४६॥उद्धूलितांगोयोनित्यंमहेशमुपसेवतो
तस्यभाग्यस्यनांतोस्तिसत्यमेवोच्यतेमया॥४७॥यस्तुसांबंमहादेवंनाभ्यर्चयतिसादरं सघो
रतरसंसारसागरान्नोत्तरिष्यति॥४८॥शंभुर्नाराधितोयेनभगवान्भक्तवत्सलः तेनसंसा
प्यतेभ्योगर्भवासोनसंशयः॥४९॥गर्भवासभयंयस्यभविष्यतिचदुर्मुखतस्यतन्मृत्यु

नाशस्तुनविनाशंभुपूज्यया॥५०॥शंभोशंभोमहेशेतियेवदंत्यनिशंमुदा नतेषांग
र्भभीर्यस्तदन्येषांतुगर्भभीः॥५१॥शिवेतिपरमेशेतियेवदंत्यनिशंमुदा नते०॥५२॥मृ
त्युंजयामरेशेतियेवदंत्यनिशंमुदानते०॥५३॥महादेवेमहेशेतियेवदंत्यनिशंमुदा नते०॥
५४॥त्रियंबकेतिशर्वेतियेवदंत्यनिशंमुदानते०॥५५॥शंकरोमासहायेतियेवदंत्यनिशंमुदा
नते०॥५६॥त्रिपुरारेमखारेमखारेतियेवदंत्यनिशंमुदा नते०॥५७॥त्रिलोचनेतिगर्भेतियेवदं
त्यनिशंमुदा नते०॥५८॥पिकपाणीशेतियेवदंत्यनिशंमुदा नते०॥५९॥चंद्रचूडेतिभीमे
तियेवदंत्यनिशंमुदा नते०॥६०॥यस्यस्मरणमात्रेणसघः संसारनाशनं तस्मैदेवाधिदेवस्य
शिवस्यस्मरणंपरं॥६१॥यस्यदेवाधिदेवस्यपूजनंसर्वकामदं तस्यदेवाधिदेवस्यशिवस्य
स्मरणंपरं॥६२॥यस्यदेवाधिदेवस्यपूजनंसर्वकामदं तस्यदेवाधिदेवस्यशिवस्यैवार्चनं
परं॥६३॥नयस्यनामसमनामश्रुतौश्रुतंचवा यस्यदेवाधिदेवस्यनामस्मर्तव्यमेश्वरं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥६७॥शिवपूजाविहीनान्यन्नास्तिमोक्षस्यकारणं॥सत्यंसर्वनिदंसमुद्धृत्यभुज्यतेते॥६९॥धर्मार्थं
काममोक्षाणांसाधनंशिवपूजनं धर्मादिसिद्धिर्नास्त्येवविनाशंकरपूजया॥६६॥यः शंकरोतिसर्वे
षांपूजनंस्मरणादिभिः सशंकरः पूजनीयोनियमेनान्वहं मुदा॥६७॥धर्मार्थंकाममोक्षाणांकरामलं
शंकरार्चनात् लभ्यतेसर्वथाब्रह्मन्नन्यथानकदाचन॥६८॥शिवान्नः शंकरोनास्तिदेवोधन्येषुवाबि
धेसएवशंकरस्तस्मात्तस्यैवाभ्यर्चनंवरं॥६९॥शंकरंयोर्चयेन्नित्यंशंकरंसर्वसाधनैः शंकरस्त
स्यनियमाच्छंकरस्तुभविष्यति॥७०॥शंकरेतिमुदापमुदायस्तुवदिद्यत्पन्नवासरं सतुधन्यतरो
ज्ञेयःससंसत्यमयोच्यते॥७१॥संसारसागरंतर्तुतरिर्नावैवशांकरं तदन्यत्तुनसंसारघोरसागर
तारकं॥७२॥शांकरंनामविमलंमिथान्मिघतरंविधिं तन्नाममुक्तिदंभव्यंसंसारभयनाशकं॥
७३॥शंकरस्मरणान्नित्यंतथाशंकरपूजनं तत्त्यागेनरकावासोभवत्येवनसंशयः॥७४॥कृता
दयोयुगायेतुतेषुसर्वेषुसर्वदा पूजनीयोमहादेवोब्राह्मणाद्यैःसुरैरपि॥७५॥हरः स्मरहृ

रोब्रह्मन्घोरसंसारतारकः दुतः स्मरोमहेशेनसंसारप्रवर्त्तकः॥७६॥परंत्वमिचारेणा
भक्तिः कार्यामहेश्वरे सानांशयतिसंसारंभक्तिरव्यभिचारिणी॥७७॥पथातिव्रताभुद्धानान्य
कामयतेतथा शांकरः शंकरादन्यंनार्चयत्येवसर्वथा॥७८॥शांकरः शंकरादन्यंयर्चयतिमोह
तः सशांकरः कथंभ्यान्नशिलैकपरोयतः॥७९॥मोक्षोपिशांकरस्यैवमोक्षोनान्यस्यवाथा
सत्यमेतत्पुनः सत्यंपापयः क्रियतेमया॥८०॥एतावत्कालपर्यंतंशांकरान्यसासर्वथा नजातामु
क्तिरग्रेपिनभविष्यतिवस्तुतः॥८१॥अशांकरास्तु सर्वेपिनरकेध्रुवसंस्थिहि तेषांतुनिर्गमो
नास्तिकल्पकोटिशतैरपि॥८२॥यमेनाऽकृतः पन्थाःक्रूरचक्षुषा मत्संनिधौसशपथः
कीदृशस्तंवदाम्यहं॥८३॥यमऽवाच अशांकरान्पातयामिनरकेघनिशंध्रुवं अत्रसाक्षी
महादेवःसर्वदृषासदाशिवः॥८५॥अशांकरानयःपिंडैःसंतर्प्यैस्ताडयाम्यहं अत्र०॥८६॥
अशैवांस्तपरशस्त्राग्रैरत्युच्चैस्ताडयाम्यहं अत्र०॥८७॥अशैवान्वाल्पकायंत्रैसंतप्तेभर्जया

म्यहं अत्र॥९०॥अशोवान्मलकुंडेषुसर्वदापानयाम्यहं अत्र०॥९१॥अशोवानग्निकुंडे
षुसर्वदापातयाम्यहं अत्र०॥९२॥अशोवांस्तप्तशस्त्राग्रैसर्वदापातयाम्यहं अत्र०॥९३॥
अशोकरान्नसंसक्ष्येवस्नघ्नमप्यहं अत्र०॥९४॥अशोकरन्नसंसक्ष्येमित्रघ्नमप्यहं
॥९५॥अत्रशोकरंनसंसक्ष्येपुत्रघ्नमप्यहं अत्र०॥९६॥अशोकरंनसक्ष्येसक्ष्येतातघ्नमप्यहं
अत्र०॥९७॥अशोकरंनसंसक्ष्येसक्ष्येभ्रातृघ्नमप्यहं अत्र०॥९८॥अशोकरंनसंसक्ष्येवीर
घ्नमप्यहं अंत्र०॥९९॥अशोकरंनसंसक्ष्येसक्ष्येराजेघ्नमप्यहं अत्र०॥१००॥अशोकरंनसंस
क्ष्येसक्ष्येमघपहं अत्र०॥३॥अशोकरंनसंसक्ष्येसक्ष्येस्वर्णापहारिणा अत्र०॥४॥अशोकरं
संसक्ष्येसक्ष्येन्यवनितापहं अत्र०॥५॥अशोकरंनसंसक्ष्येभ्रूणघ्नमप्यहं अत्र०॥६॥अशोवान्
दलयोम्येवतप्तघोरघरहूजैः दलितान्याचपिष्यामितप्तैलानियातनान॥७॥अशोवांस्तप्तमुस्त
लैः कंडयामिपुनःपुनः ऽलरवलेषुतप्तेषुयातयित्वायथेप्सया॥८॥ऽपेद्रोवामहेद्रोवायश्च

कश्चिदशंकरः तमानीयासितैः शस्त्रैस्तीडयिष्येनसंशयः॥९॥इतिपूर्वंयमेनोक्तंरापथश्चक्र
तास्तदातत्कृतः शपथोमिथ्याकदापिनभविष्यति॥१०॥नयातुशंकरस्येवएजनंक्रियतेसदा ममप्र
ज्यतमः कोपिशंकरान्योनदृश्यते॥११॥देवदेवोत्तयः शंभुः सर्वदेवाशिरोमणिः सयेनपूज्यतेनि
संसंतुधन्यतरोभुवि॥१२॥शंकरध्वरणाचित्तंयस्यजातंभविष्यति नतस्मादधिकोधन्यःसर्व
नसंशयः॥१३॥यस्यास्तिशंकरेभक्तिरच्छिन्नाजगत्त्रयी तस्मैमोक्षागनायोगाभंगसंगःसदा
भवेत्तत॥१४॥सएवमुक्तिकांतायाः कांतइत्युच्यतेबुधैः यकरोतिमहादेवेभक्तिमत्यभिचा
रिणी॥१५॥महादेवसमोदेवोनभूतोनभविष्यति वयंयस्यमहेशस्यदासाःसर्वेपुरजा॥१६॥
योदेवेषुमहान्देवःसमहादेवऽउच्यते तत्तुल्योन्यःकथंभवादेवेषुन्येषुवाविधे॥१७॥मन्दे
षुयथाश्रेष्ठोवस्त्रणोवस्त्रवित्तमः तथेवश्रीमहादेवोदेवेषुश्रेष्ठऽउच्यते॥१८॥चतुष्पादे
षुगोःश्रेष्ठायथास्यद्याघनाशिनी तथेवश्रीमहादेवोदेवेषुश्रेष्ठऽउच्यते॥१९॥लोहेषुकां

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

चनंप्रदंपयाश्रेष्ठमितिश्रुतं तथैवश्री०॥२०॥सागरेप्रपयाश्रेष्ठः क्षीराब्धिरितिसंश्रुतः तथै०॥२१॥मुक्तिक्षेत्रेषुसर्वेषुकाशीश्रेष्ठायथाश्रुता तथै०॥२२॥यथास्वर्गादिलोकेषु कैलासःश्रेष्ठउच्यते तथै०॥२३॥एतादृशोमहादेवोवेदवेद्यंसंश्रुतः स्मर्त्त०॥पूजनीयश्चसर्वथासदाजनैः॥२४॥महादेवंसमभ्यर्च्ययोमोक्षमभिवांछति तादृङ्नास्तुसावांछानिष्फलैवभविष्यति॥२५॥मोक्षहेतुर्महादेवस्तस्मान्मोक्षार्थिभिर्जनैः महादेवः प्रपात्रेणपूजनीयोन्वहंमदा॥२६॥महादेवःसुराध्यक्षोमोक्षदातातातः सदा पूज्यतेसर्वभावेनमयासादरमन्वहं॥२७॥महादेवंसमुपाश्रित्यसर्वदानिर्वृसाम्यहं तारयिष्यतिसंसारान्मामतंतुकृपानिधिः॥२८॥सपितामगवान्शंभुर्मन्मातासुभगाशिवा कुमारगणानाथोऽविघ्नेमन्त्रातराऽभवो॥२९॥सखायःशांकराःसर्वेतल्लोकनिवासिनः शंभुरेवकृपांभोधिराराध्यदेवतंमम॥३०॥एतादृशंमहद्भा

ग्यंपतभ्रष्टतपः फलं इदृशंभाग्यमन्यस्यकदापिनभविष्यति॥३१॥स्वप्नेपिभगवान् शंभुर्भक्तभीतभंवापहः स्मरिष्यतेकुमारेणादृश्यतेसततंमया॥३२॥देवतासार्वभौमोयं गर्भीभूतोभवःप्रभुःप्रभवाविभवाभूतिःसंभूतिर्भवभंजकः॥३३॥सुभगैःसेव्यतेशंभुर्भगवान्भक्तवत्सलः संप्राप्यतेमोक्षलक्ष्मीरवपाते॥३५॥अन्यनशरणानिसंपेक्ष्यंतिमहेश्वरं तैरेचसर्वसौख्यानिप्रोक्ताव्यानिनसंशयः॥३६॥ऊर्द्ध्वपुंड्रंभस्मनोगानिसर्वदाविधिपूर्वकं याशिवाराधनेकुर्यात्सधन्यः सत्समुच्यते॥३८॥यस्तुनित्यंप्रपात्रेणशिवं स्मरणादरात् करोतिभूतिपूजांगः सधन्यइतिगीयते॥३९॥पुरोकश्चनविप्रोभद्रं नवद्वेशसंश्रयः ददर्शशांकरंविप्रंशिवपूजापरायणं॥४०॥तदृष्ट्वादूरतःस्थित्वाप्रणम्यसपुनःपुनः कृतांजलिपुटोभूत्वाप्रपछेवंद्विजोत्तमं॥४१॥विप्रऊवाच शांकरोत्तमविप्रेंद्रतवैतद्दर्शनादहं कृतकृत्यस्तुजातोस्मिपुलकांकितविग्रहः॥४२॥मयाकृतानि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पापानितेषांनगणनाद्विज तत्पापनाशकं पुराणपठितस्याद्यशंकर॥४३॥ब्रह्महत्यादिपापानिकृतान्येवघृणांविना किंतान्निवर्त्तकं विप्रवेदवेदांतसंश्रुतं॥४४॥तावैवेतानिपापानिकृतानिद्विजसत्तम अज्ञानान्नकृतान्येवतानिपापानिसर्वथा॥४५॥किंचातिसुंदरीमातायुवतीशयनास्थितावलाद्भुक्तामयापूर्वमथोभयोर्गतः॥४६॥मतिकालोपिसंप्राप्तोदुःसहोद्यःखदायकः किंकर्त्तव्यंमयाविश्रवदकारुणिकोत्तम॥४७॥शंकरःकरुदेवाधिदेवस्यमहादेवस्यपूजनं तत्पूजयैवकपानिविनश्यंतिनसंशयः॥४८॥करुश्रोतंप्रयत्नेनकेवलंभस्मधारणं विनातेनद्विजीनाऽधिकारःशिवार्चने॥४९॥येशंकरार्चकरार्चकानिसंभस्मेद्धूलितः विग्रहाःशिवैकनामनिरतास्तेपूज्याःसाधनादिभिः॥५०॥यमशंकरसंवादः श्रुतःपूर्वमयाद्विज तमेवक्ष्येयत्नेनश्रृणुपापभयापहं॥५१॥पुराकाश्र्द्विजः पापीकाकटेकुषदूषितः ऽवा

सत्रब्रह्महत्यादिमहापापनरःसदा॥५२॥तादृशस्याभवत्पुत्रावार्द्धकेसोमवासः तदाप्रभृतिपत्नेनव्रतंसोमवारसोमवासरइत्याख्यागृहीतावालकस्यसः॥५५॥ सोमवासरमुश्चेतिवदत्यनुदिनंपिता सोमवासरतिष्ठेतिवदत्यनुदिनंमुदा॥५६॥वमेवपिता नित्यमवहारेषुसर्वदा तमाकारयतिप्रोक्तान्नाम्नातस्यिता मुदा॥५७॥एवमेवस्थितःपुत्रेकदाचित्सपर्दशितः वभूवमस्छितोविप्रः सदुःकुष्ठदूषितः॥५८॥ततःपरंसोमवारेतितंसुतं आकार्यसम्यतः कृच्छ्रविषण्णविग्रहः॥५९॥ततःसमायद्दूतायमस्यातिबलान्विताः अगत्यनेनमुक्तकानानशस्त्रपाणयः॥६०॥तदानीमागतःतः काश्चिच्छिवभक्तःशिवार्चकः यमदूतानुवाचेदंकेपवनपथिवीतलं॥६१॥शिवभक्तःरेरेयमभटाःक्रूराभवंतोयांतुदूरतः ननेयोयुंभवद्भिस्तुपत्नोन्नतुवथाध्रुवं॥६२॥एतस्यतुसुतःसोपंयस्याख्यासोमवासरः विहायास्यांतिमंक्रूतवासरेपक्षरत्रयं॥६३॥सोमइत्यमलंनामसर्वपापविनाशकं यन्नामस्मरणादेवमोक्षलक्ष्मीरचाप्यते ऽमयासहितः सो

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मुनः सनुदेवशिखामणिः॥६४॥तन्नामयस्तुतस्यास्तिनतस्ययमयातुनाः यः कश्चित्सतमंमर्त्यः
समुक्तोभवतिध्रुवं॥६५॥योभक्त्याशांकरंनामगृह्णातिप्रसहंभटाः गृह्णात्यंतुतन्नामयु
त्रदग्रापियानतः॥६६॥तथापितस्यपापानिविनश्यन्त्येवसर्वथा॥६७॥येनकेनापिरूपेणना
मगृह्णातिशांकरं यःशिवोनश्चयोवासमुक्तोभवतिध्रुवं॥६८॥सोममामहयंश्रुहमने
नेहमतिक्षणे गृहीतएवापमुक्तोयंभवतिध्रुवं॥६९॥नस्यघत्रोभवाद्रुक्तकृतापापोप्य
यंद्विजः व्रयांतुसत्वरंदूताः प्राणेछायदिजायते॥७०॥एतस्मिन्नंतरेकश्चिच्छांकरः शंक
रेरितः रम्यंविमानमादायसत्वरंसमुपास्थितः॥७१॥तदानीतंविलोपिशांकरंयमकिंकराः
मतंबध्वासमानेतुमुद्यमंचक्रुरुद्धताः॥७२॥हदृष्टातद्धनुष्टंकान्सतुशंकरादिकरः समः
हनास्त्रमादायमोहयामासतानुभटान्॥७३॥ततोविमानेरत्नाढ्येतंव्रतेश्वरस
शांकरः पयोकैलासनिलयेसचैदेवाभिवंदितं॥७४॥तदानांतंविलोक्ये

वविमानस्थंद्विजंयमः सांमोहितान्मदान्दृष्ट्वायशोशंकरसन्निधौ॥७५॥दंडमुद्यम्यधावाग्रेविनया
वनतोयमः कृतांजलिपुटोक्तस्योमहादेवस्यप्रभुलिनः॥७६॥ततोयमंविलोक्यैवसर्वदेवशिखामणिः
उवाचवचनंसांबः शिक्षयन्यतमादरात्॥७७॥शिवः अनेनहताः सन्तिमद्भिन्नाः पापकोटयः तथाप्यपातुनिष्पापोमन्नामस्मरणादभूत्॥७८॥सोमवासरसंभूतो पुत्रोस्याभूद्विचक्षणः सोमवासर इत्येवतन्नामापचकोरहि॥७९॥व्यवहारेषुसर्वेषुतन्नाम्नापुत्रमन्वहं अनेकपापसंघातंलात्सुतवात्सल्यतोयम॥८०॥सोमवासरइत्यत्रसोमइत्यक्षरद्वयं अनेकपापसंघानांवि
नाशकरमुत्तमं॥८१॥यदायदायंतन्नामग्रहणंकुरुतेयमं तदातदापापराशिः संकंपमिहसंस्थि
तः॥८२॥यदोच्चरतितन्नामतदैवाघकुलंमहत् निपतिकंपमापन्ननिर्गंतंतद्विनश्यति॥८३॥
व्रसंगेनापिसन्नामसोत्साहंयोनुशीलयेत् सपापमात्ररहितोभविष्यत्येवसर्वथा॥८४॥यमसन्ना
मदावाग्निः पापारण्यदवानलः तस्मिन्नुच्चरितेनाग्निनश्यत्यघकुलक्षणात्॥८५॥कंपातंकोनिति

Indira Gandhi National Centre for the Arts

घंतिस्मतिमन्नामस्मरणादेव तद्घतः पापसंघानांमहाश्चनिरितिश्रुतं॥८६॥यस्यांतिनाश्यानिपा
तकानिमहांत्यपातानिचसंतितावंतिपातकानिवदस्वमे॥८७॥पुरापुराद्वपवंतमपिपापानि
रोमशः कृत्वांतकालेमन्नामस्मृत्वामृत्युतागतः॥८८॥पथाकालानलज्वालासंदग्धागिरिको
टयः तथामन्नामसंदग्धामहापातककोटयः॥८९॥चंडालंमपिनरंणास्मरंचेतसं संसारसागरा द्वी
रात्तारपामिनसंशयः॥९०॥अंतकालेस्मृतंयेनमन्नामाघौघनाशकं तेनतीर्णास्त्रयोलेवघोरसंसा
रसागरः॥९१॥मन्नामस्मरणांनाममनेवस्मरणंयम ततोमपिस्मरेकुत्रपातकानामवस्थितिः
॥९२॥तावदेवदेवहिपापानिवसंतिपुरुषेयम स्मरेनयावन्मन्नामनमहापातकनाशकं॥९३॥ता
वदेवविनश्यंतिमहांतकोटयः यावदेवन्नामस्मरणाज्ञवणांमनः॥९४॥सोमइत्यत्रसोवर्णश्चा
रणाघ्रयघोदयः मवर्णश्चारणोभ्यस्तत्रवेशः कथमवेत्॥९५॥अपंस्मृत्वासोमनामनमहा
पांतकनाशकं तांस्तान्जहौतस्मादयमुक्तोनसंशयः॥९६॥हितमन्यद्वदिष्यामियमाहंतव

सादरं शांकरानन्वहं मन्त्रापजपस्वप्रयत्नतः॥९७॥येचंद्रशेखरमहेशकृपानिधानश्री
विश्वनाथकरुणाकरशंकरेति निसंवदंतिसितकेवभस्ममालास्तेशांकरास्तवयमान्वहमर्चा
नियाः॥९८॥येमामभर्गभगवन्भवभव्यरूपभालेक्षणाग्न्युगणाकोटिनिमेश्वरेतिनित्यं०
॥९९॥योविश्ववंद्यविबुधोत्तमविश्वबंधोकालाग्निसंनिभन्दसिंहनिपातनेति नित्यं०॥१००
येकालकालपुरस्वदनप्रणम्यंविश्वंभराखिलगुरोभगहन्शिवेति नित्यं०॥१॥येदानवांसल
परापरदेवदेवोत्तमसदाशिवसर्वगेति नित्यं०॥२॥येसर्गरक्षणविनाशविधानहेतोगौरी मनो
रमणासर्वसुराधिपेति नित्यं०॥३॥येनित्यनिष्कलनिरंजनभासमानमायाघतीतनिरंगमा
नविभ्वरोति नित्यं०॥४॥येनीललोहितनिरीश्वरनिष्प्रपंचपंचाननाभयनिरंतरनिर्गुणेति
नित्यं॥५॥येविष्णुमुख्यसुरवर्गनिसर्गसेव्यस्वर्गापवर्गफलवर्गविधापकेतिनित्यं०॥६॥येसो
मंगलनिधाननिधानहेतोकारुण्यसागरशरशरण्यगणेश्वरेति नित्यं०॥७॥येदेनदुर्ल

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मघृनाथमाघादरपूर्वकं तदत्वहंस्मारप्रीत्यासावधानेनयातनाः॥८॥मृत्योहितनुराएवशांक
राःसर्वदानम अतस्तेसर्वदापूज्यास्त्वयायत्नेनसादरं॥९॥अशांकरान्प्रत्नेननरकेषुयथायथं
पातयप्रोथयात्रिशुलपाभ्रोद्युभर्जय॥१०॥अशांकरेभ्यःसततंदेहिदुःखान्यसराथः अशांक
रेषुरामनकृपांमाकुरुसर्वथा॥११॥अशांकरःकृपापात्रंनभवत्येवसर्वथा अशांकरार्थमेवा
द्यपुरास्त्वाहियातनाः॥१२॥इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाप्रणम्यत्रिपुरांतकं कृताजलिपुटोभूत्वाबभा
षेवचनंयमः॥१३॥यमः महादेवकृपासिंधोत्वदाज्ञाशिरसाधृता सर्वदेवोत्तमश्रीमन्नशासितो
स्मिसुरोत्तम॥१४॥त्रिषष्टिकोटिदूतानेशांकरास्त्रविमोहिताः पतिताः संतिनिःसंज्ञामृतदेहाइ
वाधुना॥१५॥अघशांभोतदुत्थानंयथामवतिसत्वरंतथाविधेहिकरुणाकरुणाकरशंकर॥१६॥
इतितद्वचनंश्रुत्वातथास्त्वत्याहशंकरः ततःसनिर्गतःकालःशंकरप्रेषितोद्विज॥१७॥अतःशि
वैकशरणाभवानपिभवाद्विज शिवैकशरणान्नांतुनास्पेवयमयातना॥१८॥बिभेतिशांकर

दृष्ट्वापमोपिसतांद्विज ततोभजंमहादेवंशांकरोभवसर्वदा॥१९॥सितकेवलमस्मांगाःशि
वैकशरणाःसदा भजशंकरमानंदंसर्वदेवशिरवामणिं॥२०॥अर्चयस्वमहादेवंसावधानेनस
र्वदा त्रिकालप्रमादेनशिवंध्यापुरःसरं॥२१॥भस्मनीदूलयांगानिमंत्रवत्सावधानतः कुरु त्रि
पुंड्रंतदंनुमालांचगलेषुसादरं॥२२॥जाबालोक्तेनमार्गेणाकुरुरुद्राक्षधारणा मारुद्राक्षविभूति
भ्यांप्रमत्तोभवसर्वदा॥२३॥विभूतिधारणांनित्यंतथारुद्राक्षधारणं शिवार्चनंतथानित्यंश्रुत्य
णांनाविशेषतः॥२४॥निधनत्सादपोमंत्रानमोंतापापनाशकाः तैरन्वहंपूजनंपोलिंगरूपी
सदाशिवः॥२५॥द्विजवेदेषुरोवेदविहितंलिंगपूजनं संधर्मः सर्वफलदःस्वयंनित्योपिसर्वदा
॥२७॥शिवालिंगार्चनंनित्यंनित्यंयोनकरिष्यति सयातिनरकंघोरंयावदाचंद्रतारकं॥२८॥
नित्यमादैरत्नाद्यैर्बिल्वपत्रैःसदाशिवः पूजयस्वमहादेवंतस्मान्मात्रमदोभव॥२९॥बिल्वपत्रैर्महा
देवंयोनित्यंनार्चयिष्यति सकर्मभ्रष्टएवेतिवदंतिश्रुतयोविदुः॥३०॥बिल्वपत्राण्युद्धानिस्व

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

तःपर्युषितान्यपिशंकरार्चनयोग्यानिभवंतीत्यस्तिहिश्रुतिः॥३१॥स्वर्णबिल्वपत्रंचरात्रंचर
जतंतथा नहिपर्युषितंयस्माच्छुद्रमेवस्वयंयतः॥३२॥अर्पितान्यपिबिल्वानिप्रक्षाल्यचपुनः
पुनः शंकरायार्पणीयानिनचानियादिनक्वचित्॥३३॥शिवलिंगंसमभ्यर्च्यबिल्वपत्रैः प्रयत्नतः
भीक्ष्यमन्वहंविप्रेरन्यथापातियातना॥३४॥सुक्केराटितमार्द्रंवाबिल्वपत्रंशिवाप्रियं तस्माद
र्चयप्रयत्नेनबिल्वपत्रैः सदाशिवं॥३५॥अनाघ्रातंबिल्वपत्रंयादृशं तादृशंशिवे विनिक्षि
प्यमहापापैर्मुच्यतेनात्रसंशयः॥३६॥सदाशिवंबिल्वपत्रैराछिद्रैः कोमलैर्नवैः पूजयतिय
स्तेनसमोक्षमधिगछति॥३७॥बिल्वपत्रैर्नवैर्नित्यंयः पूजयतिशंकरं सधन्यइतिवेदांतैः
सर्वैरप्युपबृंहितं॥३८॥महादेवंप्रयत्नेनघ्रातबिल्वदलैर्नवैः संपूज्यमोदतेरुसधन्यइति
गीयते॥३९॥एवमेवमध्यान्हसायाह्नेपिसदाशिवं वि[redacted]

ल्वपत्रैः समभ्यर्च्यधन्योभवतिमानवः ४० बिल्वपत्रार्चनात्प्रीतोयथाभवतिशंकरः तथाकाम्येनस
प्रीतोभविष्यतिमहेश्वरः ४१ ततःप्रजपत्तेनमहादेवमुरोत्तमं महापापविनिर्मुक्तोभविष्यसिनसंशयं
४२ विष्णुः इत्युक्तस्तेनरोषेणनप्रणम्यशिवार्चकं उवाचभस्मनांगानिशिवार्चनपरोभवत ४३ उ
वाचनत्रिपुंड्रांकेवलाभ्यामलंहनः रुद्राक्षधारणंकृत्वासचकारशिवार्चनं ४४ ततःशिवप्रसा
देननिर्मुक्तोभविष्यसिनसंशयः ४२ विष्णुः इत्युक्तस्तेनरोषेणनप्रणम्यशिवार्चकं उवाचभस्म
नांगानिशिवार्चनपरोभवत ४३ उवाचनत्रिपुंड्रांकेवलाभ्यामलंहनः रुद्राक्षधारणंकृत्वा
सचकारशिवार्चनं ४४ ततःशिवप्रसादेननिर्मुक्तः सर्वपातकैः प्रपेदेगणानाथत्वंशिवलिं
गार्चनाद्धि ४५ अतः प्रयत्नतः कार्यंशिवलिंगार्चनंविधेःशिवलिंगार्चनंनित्यंकुर्वतःप्रत्यवैनि
हि ४६ देवानांमानवानांचऋषीणामपिवस्तुतः शिवएवप्रयत्नेनपूज्योभवतिसर्वतः ४७ शि
वलिंगार्चनत्यागेमुक्तिरत्यंतदुर्लभा ततः कुरुप्रयत्नेनशिवलिंगार्चनंविधे ४८ इदानींशंकरो

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मुक्तिस्वभक्तेभ्यस्तथासन्निकृष्टभक्तिंमहादेवलभमुक्तिमनाममो ४९ विधेकार्यसिद्धायान्यत्स
रंशंकरंमन्त्रंस्मरेशंकरेनित्यंसंसारीनभविष्यति ५० संसारनरणोपायः शंकरंस्मरणंविधे
नतः स्मरान्त्रंभक्तशंकरंलोकशंकरं ५१ विचार्यवेदान्वेदान्तान्मेनिरेसाधनंहितैः सदुज्यः
शिवएवेतिनिश्चितः पुरः ५२ ततः प्रजग्मतेनमहादेवमनेहितः तस्मिन्सदुजितेनित्यमुक्तिर्भ
वतिसर्वथा ५३ यस्तोषवेनानाथेचनुर्वेगफलप्रदे किंमेसम्भवस्यनकिंचिदपिसर्वथा
५४ यंपश्यतिमहादेवः सादरंकरुणानिधिः तमुद्धरत्वयत्नेनघोरसंसारसागरात् ५५ शंकरः
करुणासिंधुर्यदिदृश्यतिसादरं कोटिजन्मार्जितंपापंनिमेषात्तस्यनश्यति सर्वथा ५६ प्रसन्नेसत्युमाकांतएवा
कोवाकाजोथावा प्राप्तोनिधनंस्थानंयोगिनामपिदुर्लभं ५७ अनेकजन्मसिद्धोयंस्थितप्रज्ञेनयत्न
तदा प्रसीदतिमहादेवः सोयः स्वर्गापवर्गदः ५८ शिवनाममणिः कंठेयस्यनिष्ठतिसर्वदा सकाल
कूटनामेतिसत्यमेवोच्यतेमया ५९ श्रीनीलकंठश्रीकंठशितिकंठनिवासिनः वेकुंठलोकंतस्यस्तथा

तिष्ठतिनिश्चलुसर्वदा ६० संपूज्यशंकरंनित्यंशिवनाममनेपिच शिवनामामृतादन्यन्नभवत्यमर्त
विधे ६१ पुराकांचीपुराणासीत्कश्चिद्राजावलोत्कटः विश्वामित्रोदरेशंकरोनाचारतेहिंस
६२ सराजाशंकरंविप्रप्रणम्याभ्यर्च्यसादरं स्तोत्रंजलिपुटोभूत्वाप्रपच्छविनयान्वितः ६३
विश्वामित्रः शिवंशंकरंतत्सखाशंकरात्मकं त्वदंघ्रेनेनसंतुष्टमभूद्यमनोमम ६४ इत्यु
क्तंसहस्रात्मिरंसर्वंपुत्रोसिच गतानिशासतोराज्यंममत्वंत्रिविधंजिते ६५ भुक्तंमयापुत्र
स्त्रीणांसुरीणां यथासुखं जातास्त्रयोनेपुत्राःवेरशास्त्रविशारदाः ६६ ऊर्वरेणास्तिसर्व्यं
मेसर्वंप्रीतिकरंधनंनिस्पृहेनामिरत्नानिविविधानिच ६७ रणवनसमाःसंतिकोटिशो
हेरणाःसम ७३ः अश्वाः समासंतिनरंगाःकोटिशोमम ६८ कामधेनुसमाः सप्तिसमगाःकोटिको
टयः अन्यानन्यत्नलभ्यानिसंतिवस्तूनिकोटयः ६९ सर्वरत्नकोशास्त्रिदशेनेत्यहंमम जाय
तेसुखंविप्रभाग्यवद्भिर्नमायुना ७० एतादृशंमहद्राज्यंकृपयाशंकरंमयोपपादितम्

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

र्वेश्वरशंकर ७१ शंकरश्च मित्रः पर्वभवेरनघभक्तानसिद्धलालितः सदाभिरक्षारहितापानकं च
अंधाकूपे ७२ मांसार्थमानयत्नेन वहवोहिंसिता मृगाः भक्षितेनच दुःखेन मांसमत्तुनममानुषे ७३
कंकारणंसमाश्रित्यशरीरंयास्यितेत्वया पदानयन्तश्वरकोनिरुद्धाश्चयमाः पुरः ७४ शिवशंकरमा
श्रित्यब्राह्मणावरकोहनोः कनोमार्गनिरोधश्चब्राह्मणानांपुरत्वया ७५ एवमेवास्मिन्नपर्वमहारण्ये
करकंमेणा त्वंनेनादशचिनेनरहोबिल्वाजनप्रियः ७६ सर्वेबिल्वपत्राणिसंपाद्यान्वहमादरात्
शिवासेगंसमभ्यर्च्यसजिवित्वास्यितः पुरः ७७ सर्वापिकृतपापस्यतवैनासान्नरामतिः सा
मतिर्निर्मूलानित्यसुहृदासीन्नरानव ७८ त्वयापत्यंनसत्तेनबिल्वपत्राणिसादरं संपाद्याभ्यर्चनेनि
गंत्रिकालंसावधानतः ७९ कृत्वाकृत्वापिपापानित्वयाप्रत्यहमादरात् बिल्वपत्रैर्महादेवः पूज्यते
यत्नतर्वकं ८० बिल्वपत्राजनैर्नित्यंकुर्वतासेकरहस्यं बिल्वकंरकसंविद्धमभ्यासमन्त्रप ८१
मराचराबिल्वपत्रंसादरंस्यतेत्वया नरानरानानुज्ञानाबिल्वकंरकसंश्रिता ८२ बिल्वकंरकाबि

ल्वांगोप्यन्वहंप्रीतिपर्वकं बिल्वपत्राजनेनात्मवंविरतोनेवसंस्थितः ८३ वसंतेबिल्वपत्रेषुपति
तेषुपुरात्वया बिल्ववृक्षाग्रमारुहेबिल्वपत्राण्यमादरात् ८४ तदानीचासुरभयन्नरानेनेवकोपितः
ममोपरिपतितपर्वभवान् त्यक्तनवस्तनः ८५ तदाहेतुभयोनेतुः पुष्पदन्तिरभन्नप त्वद्दानाथेब्र
ह्मोक्षात्तदानत्रेसमागताः ८६ मनोविमानमारुत्यब्रह्मलोकेगंगंत्वया लोकेस्मिन्नेराजन्नसा हं
कोटिमुगाएकं ८७ यावस्मिन्नब्रह्मलोकेनावदत्यंतमयत्नतः चकारएजनेनुभंब्रह्मामादरमन्व
हं ८८ ततःपरंनरेंद्रस्यपुत्रभावमुपागतः तदाश्रमेनिसोत्थानिभुक्तान्येवत्वयाच्य ८९ प
द्मगंधास्त्वयाभुक्तानार्यः कमललोचनाः पुत्राश्चबहवोलब्धाः सेपरस्यनिरामयाः ९० इहैवभु
क्तभोगस्त्वंशिवदूतानरानने प्रयछतिमहादेवोमोक्षमव्यतिरेकेण ९१ शिवार्चनेनसंप्राप्तमिहभुक्त्व
त्वयानृप प्रारब्धान्तेनभक्तोसिशिवः सेवस्यतेत्वया ९२ शिवार्चनेनिहादान्यत्रमहाभाग्यकारणं भा
ग्यहीनाःशिवार्चनेनभवंत्येव ९३ शिवेसंपूजिते सांबे सर्वकामसमृद्धिमत् सदा राजन्सिध्यति

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सर्वार्थाः सत्यमेवोच्चैर्नेमयो सिंहासनाधिपत्येच्छा मोक्षाप्तिवाञ्छिना मयास्मिन्नेनकर्त्रंशिव
पूजनंमन्त्रं ९५ शिवेसंवंसमाराध्यसर्वदेवशिरोमणौशिवेसुरेस्मत्वमापन्नस्ततः परन्तो म
हेश्वरः ९६ ब्रह्मात्वमसमापन्नः शंकरस्येशपूजया इंद्रोवोऽत्वमापन्नः शंकरस्येवपूजया ९७
मेनाचैवं तिविश्वेशे शिवेनित्यंसदाशिवं नोनिर्भाग्यामवेत्सेवप्रतिजन्मनिसर्वथा ९८ अन
विनंमहेशाराधनेनजीवं कृवामोक्षकथानेयोदुरतःमापशाद्दनं ९९ अनविनमहादेवंपु
स्कादिप्रमन्त्रं ननोघोरेषुनरकेषुनिशंप्राप्यतेप्राणिनः ३०० अनविनमहेशस्यसुखंना
स्त्येवमर्वथा दुःखौघावेशसदनं भयोभयः समश्नुते १ इहमेनावरेश्वर्यमन्यालभ्यंखंडितं त्व
यापापमभ्रानकेवलंशिवपूजया २ शिवार्चनास्तरोधर्मोनास्तिनश्चयनेमयो सत्यमुद्ध
रुजमुक्तये ३ शिवार्चनेनधर्मोर्थकाममोक्षास्तःसर्वथा प्राप्तव्याएवनात्रेदसत्यंमत्सेनसंशयः
४ शिवार्चनपरानूनंराजनथन्याश्तिस्मृताः अतःशिवार्चकोविप्रुधन्यःसंसिधियते ५

मयानित्यंसदमेहस्थशिवमर्चनं शिवमभ्यर्चयत्नेनब्रह्मत्वंकिंनयासिते ६ गच्छकाशी
प्रतिपीत्वाविश्वेशोमत्रानिष्ठितंगत्वाविश्वेश्वरंनत्वापूजयस्वयथाविधि ७ प्रातःकालेप्रयत्नेनम
णिकर्णीजलेमले स्नात्वाऽत्रेवमवोगत्वेपुरश्चपूजनं ८ रुद्राक्षधारणंकृत्वासंध्यात्रयं
प्रयत्नतः मौनानत्वेविल्वपत्रापूपापप्रतिवासरं ९ पूजयस्वप्रयत्नेनविश्वेशांवमजंशि
श्वेश्वरंनरः काशीमात्यजमात्यज १० किंचकिंवेहनमत्यमेकवचः श्रृणुशिवंसदा
पूजयत्नेवंगकलाधिभिः ११ अतः प्रयत्नेनगत्वाकृशंकरपूजने सर्वदाप्रसादेनभ
स्मधारणपूर्वकं १२ अतःपरंप्रयत्नेनविश्वेशंनित्यंभज सर्वमावधानेनभजसांवसदाशि
वे १३ कृत्वाप्रासादमत्यंतमत्यंतशिवगेहिनं मत्सदेवपुरीमध्येनानारत्नविराजितं १४ अत्यु
त्यंमहांवसुमाकीर्णंविलोक्य संपूजयत्नमालाभिर्हरेस्वेरापप्रभुं १५ प्रासादस्यसुमा
कीर्णंयः पश्यतिसदामुदा नमन्नरेश्वनपतिविमुक्तस्तारयः पुरः १६ सहस्रंचैवसंवीनं सो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वर्णरत्नरञ्जितं कारयस्वरथंराजनत्रोक्तगोरत्नोचितं १७ एताहङ्मासुकंनोरत्नाभरणाभ्यधि
नः रत्नमालास्वकनाकुरुष्वमारुह्यनिष्टुं १९ एनाहत्यारथारूढंगवेरीरमणप्रभुं विलोकया
मिपत्नेनविस्मुवस्यादिनं २० रथारूढंत्रिदेहस्थोसोममभ्यर्चनंमुदा संसारसागरोत्तारन्मुक्ती
भवतिमानवः २१ रथोत्साहकारंयस्यगतिसप्रतिसंक्रमणप्रभोः सावस्यदर्शनकार्यरथस्य
तदामुदा २२ रविसंक्रमवेरथारूढमुमापति, मुच्यतेपापकोटिभ्यः सद्यएवनसंशयः
२३ रुत्वाप्रत्यंयत्नेनरत्नहस्तामुनेरथं रथारूढंत्रिदेहस्थासवैपापैः प्रमुच्यते २४ पुराक
श्चिन्नरापापनिस्संचस्यवधेरतः परदारस्तोनिस्संपरद्रव्यतः सदा २५ मद्यमांसाशनोनि
त्यंगोवधरुन्मुदा समानसंगनिरतोभगिनीगमनेप्रियः २६ सदृष्ट्वामुक्तीनांगवल्लोत्सवप्र
त्तेनु यत्नेनमुपमुक्तेवमत्तेनजनिनं २७ सकृत्तादृग्मांप्रापकांचीपुरोपायसंश्रयां भाग
त्वेनमहादेवेरथारूढमलोकयन् २८ ततः सनिर्गतः कोव्यासर्पेवविषयातुरः ततोरत्न

र्थमलोक्षालांसजहारच २९ तमुवचततोराजन्नक्षालांपतिदेवना ननाननाभमत्यस्मा
ध्यानंतोरुकरहरिं ३० मामास्पृशेवत्वादृष्यदिमांस्पृशसि शिरः सहस्रधाछिन्नतवाद्य
हंभविष्यति ३१ इत्युक्तंतहचःश्रुत्वाप्यंगंधर्वबलान्वितः कुमानुरस्तरोगंमस्पृशानिलोलुपः ३२
ततस्तस्यशिरः छिन्नंसहस्रधा ततोऽतीसमागत्यनिन्युस्तंमहेश्वरं ३३ ततोविलोक्यकालस्तंवि
चगुप्तेविचारकं वभावेकोपमेनस्वधर्मः कृतिसाहसं ३४ विचगुप्तः समानेशुतेपापमाज
न्मारणंसदा पानकानांचगानांकुर्वेमुस्यनशक्यते ३५ तथाविलुप्तमेतेनपुण्यमेकंमहत्त्र
यं तत्पुण्यसहशंपुण्यनकिंचिदृश्यते ३६ रथारूढमुमाकांतदर्शनंसमवाप्तवा ३७ यः सार
श्रित्वेसोमेश्वरारूढंविलोकयेत सोनेनत्वत्सत्कारिणानत्रभोविमुच्यते ३८ इत्युक्तंतहचः
श्रुत्वापमः संतुष्टमानसः दशरत्नसमन्वितंसोमाहात्म्यसमन्वितं ४० ततोध्यारिभिरभ्यर्चपुष्पके
सेविशेषतः ततः सोमेश्वरोमासखर्गलोकमवाप्तवं ४१ ईदृक्षमागतेदृष्टापुष्पकस्यसुरान्वितः उ

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पवेश्वासनेश्वरेश्वरजयामासमासारं ४२ इंद्रोपिपेपयासब्रह्मलोकेश्वरत्वं ब्रह्मानमाराधनेहरूपेण
यामासमासारं ४३ ब्रह्मणापूजितोनित्यंब्रह्मलोकेसनिष्ठति सकोटियुगपर्यंतंब्रह्मस्थानेसर्व
दा ४४ ततः परंचक्रवर्तीसभविष्यतिभूतलेनराजानिस्थानंसप्तमंभविष्यत्येवसर्वदा ४५ जानि
स्मरः सदेवेशंमहादेवंभजिष्यति रथोत्सवाश्चिकंठोमोः कारयिष्यतिसर्वदा ४६ महाप्रवरणोनि
त्यंशिवपूजांकरिष्यति ततः शिवाचैवनेवसमुक्तेरपिभविष्यति ४७ शिवाचनात्परंराजेननमोक्ष
स्यान्निकारणं सप्तमेनतुनः सङ्गसुलभंभवेत् ४८ संसारसागरंतीर्त्वसुपायः शिवपूजनंसंसा
रोत्तरणोपायस्तदन्योनेहदृश्यते ४९ भस्मरुद्राक्षधारीयः शिवपूजयिष्यति तस्यसंसारदुःख
मिनभवंत्येवसर्वथा ५० संसारागाधकूपेषुनैवंतिनरापिच येनार्चंतिशिवंलिंगमकरंवेजगत्प्रभु
५१ अहन्यनाप्रकाशेनकेवलेशिवपूजनेयामोसः संप्राप्यतेमर्त्यैः शिवैकरक्षणेः ५२ शिवार्चने
नसंसृष्टंनरकंनभूतलेनच ५३ चैनेनसुलभोमुक्तिर्नाकरग्रहः ५३ मुक्तिकामावरंयानिव

श्रीएम०

३१५

रांयानिजगत्रय वरंप्रयांतिहेवाश्चश्रीमहादेवपूजनान् ५४ सहस्रंवाजिमेधानांयत्फलं
लभ्यतेनृप ततोनेनगुणापुण्यंलभ्यतेशिवपूजक ५५ सहस्रंराजसूयानांसंगानांयत्फलंनृप
नृप ततो० ५६ सहस्रंवाजपेयानांसंगानांयत्फलंनृप ततो० ५७ सहस्रंपौंडरीकानांसंग
गानांयत्फलंनृप ततो० ५८ सहस्रंहारशाहानांसोनांयत्फलंनृप ततो० ५९ शिवपूजेन
नेयत्फलंसमवाप्यते ततो० ६० पूजनंयावत्फलंप्राप्यंश्रीमहादेवपूजया तावत्फलंकपूप्रा
प्यतेनरश्चधर्मकोटिभिः ६१ शिवार्चनेनृपस्यधर्मोकोटिफलंनृपतत्फलंशिवपूजान्यधर्मेप्रा
प्यतेवाह ७० पूजनांशिवपूजायांधर्मः सर्वोपसत्फलंपुण्यंमुक्तिवेदभविष्यति ७२ शिवार्चे
नान्मुक्तिर्भाग्यंनाश्रुत्वापिकोटिशः मनुष्यैर्नेनभूतेनसर्वेविनाशंकरपूजनया ७३ शिवार्चनंपरंपुण्यंश्रे
ष्ठंसर्वोपरिस्थितं अतस्तत्सकलंपुण्यंनश्यतेनश्यतिध्रुवं ७४ मुक्तिः शिवार्चनेनेतिश्रुतिडिंडिरवः श्रु
तः सतुडिंडिरवोस्माकंमुक्तिरत्योककारणं ७५ ततः कुरुप्रयत्नेनमहादेवार्चनेनृप भस्मरुद्राक्षधृ

नोऽशोविस्वपुत्रादिसाधनेः ७६ उद्धूलनत्रिपुंड्रंचमनसाविनलंघय उद्धूलनत्रिपुंड्राभ्यांविना
नान्यंशंकरं ७७ जाबालोपनिषन्मंत्रैर्भस्मोद्धूलनमाचरेत् भस्मोद्धूलनमंत्रैर्भस्मस्नानंविधा
रणं ७८ मित्यंकार्यप्रयत्नेनभस्मनिरुद्राक्षधारणं नाभ्यामप्रमदोमूर्ध्वोदिनिजांगुलवादिनः ७९
सर्वमंत्रोत्तमोमंत्रः शिवमंत्रः ऋतिश्रुतेः ततस्तमनिशंप्रेम्णाजपरुद्राक्षमालया ८० रुद्राक्ष
मालयाजप्तः शिवः मंत्रषडक्षरः मोक्षप्रदोभवत्येवसत्यमेवोच्यतेमया ८१ जपेयावत्फलंप्रा
प्यंविष्णुमंत्रमयमालया ततःसहस्रगुणितंमुक्तामालिकयाफलं ८२ जपेयावत्फलंप्राप्यंमौक्ति
कोत्तममालया ततः सहस्रगुणितंफलस्फटिकमालया ८३ जपेयावत्फलंप्राप्यंमुक्तास्फटि
कविद्रुमैः ततोनंतगुणंपुण्यंरुद्राक्षमालया ८४ शिवमंत्रोबिल्वमूलेजप्तोरुद्राक्ष श्रीरामः
मालया अभीप्सितार्थफलदोभवत्येवनसंशयः ८५ शिवमंत्रोवेदमंत्रोवेदांतैः संस्कृतोमु
ऊः अतोमंत्रोयमप्रलोजपनीयः प्रयत्नतः ८६ शिवमंत्रसमोमंत्रोनास्तिनश्रुतेश्चतो ३१६

अतोयंवैदिकोमंत्रोजपनीयोमुमुक्षुभिः ८७ नाभिरुद्भंजलेस्थित्वाशिवमंत्रमनुत्तमं
योजपेदस्मशानागः समुक्तोभवतिध्रुवं ८८ उपदेशोस्तुवामास्तुशिवमंत्रस्यवस्तुतः
तथापिजपनीयोयंमंत्रःशैवः षडक्षरः ८९ हस्तोयमेनहस्तादिपादकाभिमुखंमुखं हस्तादि
वदस्यशरदंहसुखार्थायादिमुच्यते ९० अनेनन्यस्तहस्तादिपादकामिमुखंमुखं हस्तादि
मुच्यतेराजन्नशिवमंत्रजपाध्रुवं ९१ मद्यंपीत्वापिमांसानिभुक्त्वापिन्यसन्नमः मुच्यते
नात्रसंदेहः शिवमंत्रसपाध्रुवं ९२ शिवमंत्रामलोराजन्नदोषारण्यविनाशकः अतएवप्र
यत्नेनजप्तः शैवः षडक्षरः ९३ रुद्राक्षधारणंकृत्वाभस्मनोद्धूलनंतथा त्रिपुंड्रधारणंकृ
त्वाजप्यः शैवः षडक्षरः ९४ रुद्राक्षधारणेकोग्यः शैवमंत्रोत्तमः रुद्राक्षधारणश्चैतेमतो
वैदिकसंमते ९५ उपनीतेरवेकार्यवेदस्याध्ययनंप्रतिनयथा नयेवंशंकरेरेवंकार्यरुद्राक्ष
धारणं ९६ चंडास्यमथवामंत्रेनाधिकारस्तथानृप अशंकरस्याधिकारोनास्तिरुद्राक्षधार

Indira Gandhi National Centre for the Arts

महादेवसंभवनिः प्रजयामासयत्नेनसंतुष्टहृदयोरेवनाः शेवाश्चनिस्मनासेनतुष्टिपुष्टिरिषदाः स्मरनाः
७ मोक्षः संप्राप्तेरामुक्तीहशेरेवशंकरैः अशंकरैनसंप्राप्तोमोक्षः सर्वोत्मनाध्रुवं ८ सर्वोत्क
लक्षणाभ्रष्टाचेनसेवनशंकरागासर्वेषांनरकेवसंस्थितिः ९ मोक्षोराजन्नशेवाभक्तानिषतेन
नमोक्षेलुप्तायदितेभवेन १० विस्मः इत्युक्तासनुशेवेंद्रसेनभूपेनपृच्छितः पपावेकाग्रहृदया स
प्रजाकंठहृषमानसः १२ ततः समुपनिर्मेहत्यनुचकारसुशिवालयं त्रिशंचस्यापयामासतत्रास्मि
नेवशिवालये १३ ध्वंचकारयामासमरकतारिरत्नमयं महस्रद्वारसंशोभंरत्नमालाविराजितं
१४ अथपुनश्चथश्रृंगाणांशोभिविविराजितंहेमध्वजापुनाकीर्तिहेमहविराजितं १५ वेकुंठम
यनीत्येवसंस्थितंतेनसंतुष्टःप्रजासंवस्मादरं १७ साहकोटित्रयंदीपिनाः शंकरालये नहीप श्रीएम.
कानियुजेनकोचीमंदीपितानरा १८ प्राकारः कृतिसंनलक्षद्वारसमन्वितः सुसर्वसुरसंसेव्यः
सर्वगंधर्वसेवितः १९ देवगंधर्वमुनीनाकोटिभिश्चसमावृतः प्राकारश्रृंगोवेकुंठः सम्मतोनो ३१८

अथ शेषोनामेवंसंभवनेः २० ततप्राकारवरकुंटमहादेवसंभवनिः प्रजुपामासयत्ने
नसंतुष्टहृदयोविधे २१ एवंहत्वासदेवप्रजोपानिः पुत्रेपुराजंविन्यस्यशंकरोमहिशिवात्मिको
२२ कार्यकोविश्वरनिर्मलंप्रजास्यंनयत्नेः निस्पृहोवकुंठंप्राप्तवान्शिवयापरोभवन २३ का
यशिवेकरारंभेः सहनिस्संवसन्नृपः शेवधमतुसर्वेषुशिवानिमानभवन्नतः २४ यही
त्वाशिवेहशंचशिवेकरारंभवन शेवोभूत्वानेनाराजासमोक्षमगमद्विधे २५ अतः प
यत्नतोप्राप्यशेवेहशास्तुमुक्षुभिः अत्यंतभक्तियुक्तैश्चान्येश्चविधिपरैर्नृ २६ शिवेशोश
यरक्षित्वाप्रजन्यप्रजेषिष्यति सदुर्भगाःनिनेयः सत्यमत्यंतसंशयः २७ अशेवाश्चसदाप्राणाना
मुविष्यंतिचभक्षिताः अशेवासेनभविष्यंतिसर्वेनारकिनोविधे २८ अतोवाचे एवंशेवनाः स
वेशेवाएवास्यनाः द्विजाः अशेवासेनकपंजानामुविष्यंतिनकंहरे २९ विस्मः पुराहुभिक्षमभ
वद्वादशाब्दमेवर्षाणान नदानीगोतमप्राप्ताक्रषोवदत्तोविधे ३० सगोतमोऋषीनहृष्टान

दारुनिक्षपीडितान् अदारंकल्पकामसनेभ्यः स्वतपसोवात्मान् ३१ ततः परंकदाचित्तेगौतम
स्वाहस्त्रिमासुने नीकारमस्मरणासक्तांचक्रुस्ताकुंटिलाशयाः ३२ नीकारमस्मरणारक्तांग
दृष्ट्वागौतमस्तरा तरोवनाद्ध्यामाज्ञानेस्मागंनिवारयन् ३३ तरागसंबंधमात्रेणासाभेभ्य
निनोवशोः मोहेनागौतमेनेनिनदातेकथयोवदन् ३४ ततः संगौतमोमानागोहेनेनिनतः प
रं अपश्यत्स्तिधानेनस्त्रिमेनरिनिसादरं ३५ तत्स्त्रिमोहात्वानांगंक्रोधसमाकुलः शाप
पनानथोन्सर्गानोगौतमोऋषिपुंगवः ३६ गौतमः अद्यप्रभृतिवेदोक्तेविधस्तुहस्तिनेद्विजाः
मामूषाऽवनाअद्याधर्मारिकस्वदायनी ३७ अद्यप्रभृतिवेदोक्तेवलेभस्मधारणं मामू० ३८ श्रीगणेश
अद्यप्रभृतिवेदोक्तेमुंडनंशिखधारणं मामू० ३९ अद्यप्रभृतिवेदोक्तेकेवलेशंकरार्चने मा
मू० ४० अद्यप्रभृतिवेदोक्तेशुद्धस्त्रिवधुरे मामू० ४१ अद्यप्रभृतिवेदोक्तेकंथा ३१५
मजकोद्विजाः मामू० ४२ अद्यप्रभृतिवेदोक्तेशिवरात्रिहनेद्विजाः मामू० ४३ अद्य

प्रभृतिवेदोक्तेसोमकासरंजनेद्विजाः मामू० ४४ अद्यप्रभृतिवेदोक्तेकुशोदकासेपिमो
क्षरेमामू० ४५ अद्यप्रभृतिलोमानिमस्त्रियानिभवंतवः वनंतु मरकेमूर्यमालेमरुत्ता
पनाद्विजाः ४६ भवंतोमामविष्यंतशिवेकपरदेवतः अन्यदेवसमत्वेनजानंतशिवमद्वयं ४७
नमशिष्यानियोस्तोक्तेशिवेकपरदेवतः समानिनरकंघोरंयावदाचंद्रतारकं ४८ अन्यदेवेष
मत्वेनयोजानातिमहाशिवे सवेशाकोटिसंपुक्तोयात्येवनरकंध्रुवं ४९ सर्वदेवोत्तमंदेव्यः
सर्वदेवोत्तमोत्तमः महादेवः सुरारोध्यः कथमन्यसमोभवेत् ५० त्रिकोत्तस्त्रिवप्रजापा
मोमूषाऽवनामनिः मोमूषाऽवनाप्रीतिः शिवनामनिषेवणे ५१ मामूषाऽवनाप्रीतिः शि
वंनेवेद्यमोजने शिल्वपत्राजनेप्रीतिमोमूषाऽवनाद्विजाः ५२ मामूषाऽवनावप्रीति० शि
वलिंगानिशीक्षणे मामूषाऽवनाप्रीतिः शिवलिंगाग्रनमने ५३ श्रोतेशिवकथास्तावेमामूषा
ऽवनामनिः श्रोतेमहेशमाहात्म्यंमामूषाऽवनामनिः ५५ महेशयात्राकरणेमामूषाऽ

वसोमतिः महेन्द्रसूनिर्मुनिप्रोक्तिर्मोमुदाऽकल्पोऽहिजाः ५५ महेशाकाङ्क्षाकरोमाभयाऽकल्पोमतिः
अवहन्मासमधाशाधाधर्मोदुः खदायकाः ५६ नाकंतः संतुभवनोसंततोवधिरेवरा अशोकाः
संतुभवनोपुरुषोत्तादयोद्विजाः ५७ पुत्रैः सहैवनिरंतुभवनोनरकेसदा अंतेभवंतुचेडाला
दुः खदारिद्र्यपीडिताः ५८ विस्तुः हनिद्रारक्तासुनाल्पकेनगोतमः स्वाप्नमंपथो ततस्तोवि
नष्टदाऽकल्पकोविज्ञाविधे ५९ अनोगोतमशाधेनशोधमेवरिष्कृताः अशोधमेमा
श्रित्यस्थितास्तेऽकल्पपुत्रा ६० ततस्त्राश्चाभवन्त्यशोधमेवरिष्कृताः अशेतहद्र
विष्यतिततस्त्राश्चचतुर्मरव ६१ अशोवाल्पवरकोमविष्यतिकलोयुगे श्रीवास्यदेवम श्रीएमः
स्त्रेषकरिष्यतिभ्रमान्विताः ६२ मत्रिकालापविष्यतिस्वल्पदेहन्वहिजाः हिजधर्मोम
मित्यशेकरिष्यतिचधानं ६३ मोजनानिकरिष्यतिरिवसेऽमवासरे श्रीवत्सश्चिह्नत्यागं
करिष्यतिहिजाधमाः ६४ क्वचित्कचित्रविष्यतिशोवाः धार्मिनाः कलोअशोन्यरिष्यतिम ३१०

यपाश्वस्यापिनोनियमःपुरा सनातनोकान्यतनवेदोरविष्यतिसर्वथा ६७ अशोवान्त्रास्यणा
नहत्वाक्षत्रियान्त्राश्चसर्वथा अशोमविष्यतिनरकागामवेविधे ६८ मरिष्यशोकरागोग्रोका
लोदुः खंकरिष्यति अशोकुराः शोवधर्मान्त्राविष्यतिसर्वदा ६९ अशोवधमेमोश्रित्यरस्या
स्यंतिपुरुषाधमाः अप्रीतिंजनयिष्यंतिशोवधमेषुदुर्भगाः ७० शोवधमेषुनशेषुमुक्तिरेषु
ननःपरं सुराःसर्वेविसनंतेभविष्यतिदुः खिताः ७१ अशोवचद्विकंकुधाभविष्यतिकलोयुगे
शिवप्रजोविरागेवकरिष्यत्यन्यप्रजनं ७२ शिवान्यरेवलोमल्लिकरिष्यत्यतिमत्तनः शिव
लिंगंकरिष्यतिशोवनिदामहिजाः ७३ द्यूतिशोवसुरागोपुनकरिष्यतिसर्वथा रुद्राधाम
जपेद्यतिनकरिष्यतिसर्वथा ७४ शोवेधरश्मोश्चद्दानकरिष्यतिसर्वथा विभत्यरुद्रनेश्चद्दान
करिष्यतिसर्वथा ७५ त्रिपुंड्रधारणेश्चद्दानकरिष्यतिकलेवरे रुद्राक्षधारणेश्चद्दानकरि ७७
ष्यतिकेवरे ७६ अशोमषन्नेशेवकरिष्यतिद्विजाः श्रीनेशिवन्नेश्चद्दानकरिष्यतिसर्वथा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

अशौवान्भोजयिष्यंतिश्राद्धेषुप्रातिपूर्वकं अशौवान्भोजयिष्यंतिपूर्वकालेषुसादरं॥७८॥अ
न्येपिशांभवाधर्मानचलिष्यंतिसर्वथा अशौवधर्मसंक्रांताम्भूर्विनशामविष्यति॥७९॥अमंत्र
नादरहितः कुरुशंकरपूजनं आलस्यमाकुरुब्रह्मन्महादेवार्चनेसदा॥८०॥अस्मद्भाग्यवशा
त्सर्वमस्मभ्यंगौतमोमिषे शापंनप्रददौतस्माद्वयंधन्यानसंशयः॥८१॥अस्माभिरतियत्नेन
कर्त्तव्यंशंकरार्चनं प्राप्तव्यंशंकरस्थानयोगिनामपिदुर्लभं॥८२॥एकावरेणनिशपूजय
लंतः अस्माकंजननीमाताकामाक्षीमपिपूजय॥८३॥ब्रह्मन्नहमाकांतमंतकांतकमन्वहं
अर्चयाम्यतियत्नेनपुष्पाद्यैरिषदेवतं॥८४॥देवतासार्वभौमोयंशिवएवेषदेवतः अतःव्रपान्नी
नियंशिवपूजांकरोम्यहं॥८५॥शिवार्चनंपरमंयद्वै मुक्तिःशिवार्चनादेवसत्यंसत्यंनसंशयः
रोधमः सर्वधर्मोत्तमोत्तमः अतः शिवार्चनंकार्यंत्यक्त्वान्यंसुरपूजनं॥८६॥शिवार्चननेन स

प्राप्यआनंदंपरमंयदं मुक्तिःशिवार्चनादेवसत्यंसत्यंनसंशयः॥८७॥शिवार्चनेननश्यंति
पातकानिवडुन्यपि शिवार्चनेनसंप्राप्योधर्मश्चबहवोविधे॥८८॥संसारिणोभविष्यंतिशि
वलिंगार्चनंविना दारिद्र्यंचभविष्यति तथानारकिणोविधे॥८९॥नित्येनकरिष्यंतिश्रीमहा
देवपूजनं तेभविष्यंतित्येवयापिषाजन्मजन्मांतरेविधे॥९०॥सुरापानादिपापानियैः कृतं
निपुरासदा तेषांनभवतिश्रद्धाकेवलेशिवपूजने॥९१॥ब्रह्महत्यादिपापानियैः कृतानिपुरा
मुदा तेषांनभवतिश्रद्धाकेवलेभस्मधारणे॥९२॥यैः पातकानिसततंकृतानिसततंविधे
तेषांनभवतिश्रद्धारुद्राक्षधारणे॥९३॥किंचकिंबहुनोक्तेनयेमहापातकाश्रयाः तेषां
नभवतिश्रद्धाशिवधर्मेषुसर्वथा॥९४॥महादेवः इत्युक्तोविष्णुनाब्रह्मामावैकांबरेश्वरः
संपन्नातिप्रयत्नेनकांचीवासंचकोरच॥९५॥विष्णुश्चलेइंदुप्रभतिसराशिरोरत्निर्वातभि
र्पद्मरागायाविराधिस्फुरदनेघनस्वस्वरुतिकांप्रकांप्रकांतं यत्पादारविंदंनमनिगा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मशिरोरत्नमुकुटंप्रभुंलक्ष्मीकांताक्षिकांतंगिरिवरतनयेसाधुसंतोभजंति॥४९॥ईतिश्रीशिवरहस्यसप्तमांशेशिवगौरीसंवादे विंशोध्यायः॥२०॥श्रीशिवऊवाच शिवेसुक्षेत्रमुस्सेकमरुणाचलनामकं अरुणाचलनाथस्यस्मरणमंगलावहं॥१॥तत्रसंतिमहाशैवाः शैवशास्त्रविशारदाः रुद्राक्षभस्मोभरुभरणाः श्रीरुद्राध्यायजापकाः॥२॥तत्रब्रह्मसरोनामसरस्तिष्ठतिशोभनेतत्रैकस्नानमात्रेणमुच्यतेसर्वकिल्विषैः॥३॥शिवेमकरसंक्रांतावरुणाचलनामकं दृष्ट्वाविमुच्यतेपापैरनंतैरसंशयं॥४॥तत्रारुणाचलेशस्यप्रतिसंक्रमणेशिवे तत्रारुणाचलेशस्यक्षणंकृत्वानपुनर्गर्भाग्रवेतरा॥५॥विक्रुब्रह्मादयोदेवाविसंक्रमणेशिवे तत्रारुणाचलेशस्यवंदेयंवदक्षिणां॥६॥अरुणाचलनाथंवोरथारूढंविलोकयेत् नास्यभूयःसंसारसागरे यतनशिवेदासक्तवंतिसततंतत्रमरुणाचलनायकं मुनयःसिद्धगंधर्वाःसक्तवंतिसततंशिवे ॥८॥पुराकश्चिन्महापापीनिर्धनोलुब्धकःसदा ब्रह्महत्यादिपापानिकृत्वाकृत्वैवसास्थि

तःतदं॥सददर्शैकदाशैवान् शिवयात्रापरानशिवे ततोवमाद्येवचनंनत्वातान्द्विजसत्तमान्॥१०॥ कुत्रवोगम्यतेशैवाः सत्यमत्यंवदंतुवः कःसमाराध्यतेनित्यंभवद्भिः साधुसाधनैः ॥११॥शैवाऊचुः अरुणाच्चः अरुणाचलयात्रार्थंगम्यतेस्माभिरादरात् अन्यत्रकुत्रगंतव्यमस्माभिः शिवदेवतैः॥१२॥श्रुत्वैमध्याह्नसमयेभवद्भिर्मकरस्थेभविष्यतिदारुणाचलेशस्यपूजाकार्याप्रयत्नतः॥१३॥अरुणाचलनाथस्यतदानींमंचयेन्मुदा समहापातकेभ्योपिमुच्यतेनात्रसंशयः॥१४॥येनारुणाचलेशस्यपूजनंनकृतंमुदा तेनमुक्तिः कथंप्राप्यादरिद्रोणासुखंयथा॥१५॥अस्माभिःपूज्यतेनित्यंमहादेवपदांबुजं यत्पादपूजयापूर्वंविरूक्षविरूक्षवान्॥१६॥शिवंसदापूज्योब्रह्मणानांविशेषतः ततःशिवान्यदेवानांनाचनंकिंपुनर्द्विजैः॥१७॥विभूतिधारणंनित्यंरुद्राक्षाणांयथातथाविभूसुद्रलनंनित्यंतथारुद्राक्षधारणं॥१८॥शिवलिंगार्चनंनित्यंरुद्राध्यायजपस्यथा पंचाक्षरजपोनित्यंतथा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

द्वच्छैवाभिवादनं॥१९॥सोमवारव्रतंनित्यंशिवरात्रिव्रतंतथा शिवपात्रादिकंनित्यंमहेशास्म
रणंतथा॥२०॥इमानिनित्यकर्माणिकुर्वन्नित्यमतंद्रितः यस्तिष्ठतिसदाविप्रः समुद्रोभवतिध्रु
वं॥२१॥भस्मस्नातोभस्मनानित्यरुद्राक्षैरविभूषितः यःपूजयेन्महादेवंससमाम्नोतिशंकरं॥२२॥शि
वलिंगार्चनमहापापात्प्रमुच्यते शिवलिंगार्चनंकार्यंभस्मधारणपूर्वकं॥२३॥शिवलिंगार्चनं
कुर्वन्भस्मधारणपूर्वकं नरोनलिप्यतेपापैः पद्मपत्रामिवांभसा॥२४॥इत्युक्तंदृच्छः श्रुत्वा
सपापीतैर्द्विजैसह अरुणाचलयात्रार्थंययौसंतुष्टमानसः॥२५॥ततोव्रत्नसरस्यादौस्नात्वासं
तर्प्यचातिथीन् अरुणाचलनाथस्यचक्रेपूजांसपातकी॥२६॥ततोरुणाचलेशास्यसचकारद
क्षिणां सददर्शततस्तत्रस्थारूढंमहेश्वरं॥२७॥सततस्तत्रविजहौप्राणान्तिर्मुक्तपातकः त
तोमर्त्तिकंप्रापसएववरवर्णिनि॥२८॥अरुणाचलनाथस्यमहिमाहिमहान्शिवे वक्तुं
नरःक्षंतेदेविमहिमातस्यसर्वथा॥२९॥धन्याःपूज्यतेमानिसंमरुणाचलवासिनः कीटाद

योपितत्रस्थाःशिवरूपानसंशयः॥३०॥तत्रपूर्वमभूद्राजाकश्चिन्दीनेश्वराभिधः तस्य
प्रभावंवक्ष्यामिश्रृणुसादरमंबिके॥३१॥सतुपूर्वंभवेविप्रोदरिद्रोव्याधिपीडितः तेनदुष्टा
निपापानिकृतानिचमुहुर्मुहुः॥३२॥दुष्टप्रतिग्रहासक्तः सर्वदापापचिंतकः दुष्टविप्रापहा
रीसर्वदासक्तमानसः॥३३॥इदृशःसतुपापिष्ठः कदाचिद्द्विजनंययौ शाकादिकंसमानेतु
मुत्थायशोभने॥३४॥तत्रपश्यद्विल्ववृक्षंनवपल्लवसंयुतं लिंगंचापश्यदमलंतत्रना
मदमुत्तमं॥३५॥ततःसचिंतयामासदृष्ट्वाबिल्वतरुंद्विजः लिंगंचनामदृंदृष्ट्वाकिंकर्त्तव्यमिति
प्रिये॥३६॥एतस्मिन्नंतरेकालेतस्यपत्नीसमागता तांदृष्ट्वासदंतीभार्यामुवाचेदंद्विजस्तदा॥
॥३७॥द्विजः अपिभार्येमयापूर्वंबुभुक्षापापकंकृतं तत्पापनाशः केनापिनविनाशंकरार्च
नं॥३८॥एतादृशानिदानानिगृहीतानिमयाप्रिये यदानगृह्णातिनैवनम्यःपुरुषोभवेत्
॥३९॥तुलाद्रव्यंमयापूर्वंबुभुक्षाभक्षितंमुदा तत्फलेनरकोत्पासःसत्यंसत्यंनसंशयः॥४०॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

बणिगासीत्सुराकश्चित्तेनस्वर्णतुलाकृतातद्द्रव्येणाभवत्स्वर्जीवनंमासपंचकं॥४१॥मृद्वे
णाकेनचित्स्वर्णतुलाकृताप्रिये तंद्रव्येणाभवत्स्वर्जीवनंमासपंचकः॥४२॥कियत्कालंन
यापएवंवणिग्दत्तधनैःप्रिये कृतमसंतपत्नेनस्वकुटुंबस्यपोषणं॥४३॥वणिग्दत्तेनवित्तेनतन्नेयः
पोषपिष्यंति सभ्रूकानरकंघोरंतिष्ठसेवनसंशयः॥४४॥गोर्गृहीत्वाग्रजदत्ताशिवक्षेत्रेमयापुरा
गृहीत्वागोः शिवक्षेत्रेवाणिग्दत्तापिसादरं॥४५॥शिवक्षेत्रेगृहीत्वागांयावद्रोमसंख्यापापतंति
घोरनरकेदारुणेदुःखदायके॥४६॥रातादशानांपापानांनिष्कृतिःशिवपूजया भविष्यतिनसंदेहः
श्रुतिरेवात्रकारणं॥४७॥अतःपरंमयात्रैवस्थातव्यमतियत्नतः अत्रैवशंकरंनित्यमर्चयिष्यामि
सादरं॥४८॥सत्पत्रबिल्वतरवोनवपल्लवसंवृताः लिंगार्चनामदंतिष्कर्मनादिघदायकं॥४९॥संसा
रदुःखबद्धमुक्तमेवमयापुरा सुखलेशापिनास्मेवसंसारे दुःखसागरे॥५०॥स्ववन्मत्रेपुरीवा
ध्रेशरीरेदुःखसाधने कः प्रतिकुरुतेमंडोमलकूपइवान्वहं॥५१॥एतावत्कालपर्यंतं भ्रमेणो

वस्थितंमयानाराधितोमहादेवोविघ्नत्रस्तादिवंदितः॥५२॥अघनामदलिंगस्यदर्शनादृष्टमं
तिः ममजातामहद्भाग्यंमनास्यत्रसंशयः॥५३॥इतःशाकादिकंनीत्वाग्रामेनानाजनाश्रये स्थि
त्वाकिमन्यत्कर्तव्यमत्रैवसाम्प्रं॥५४॥ग्रामेसंसारिणःसंतिबहवोमोहसंकुलाः तद्दर्शनेचित्त
वृत्तिरन्यथेयंभविष्यति॥५५॥बिल्ववृक्षौघसंवीतेस्थातव्यंनिर्जनेवने कर्तव्यंदेवदेवस्यमहादेव
स्यपूजनं॥५६॥अनर्च्यंमहादेवंयदिपश्येत्तुनंतदा आचंद्रार्कंमघोरेषुनरकेषुवसाम्प्रं॥
५७॥अनर्चितंमहादेवैर्नरकेस्थीयतेसदा अतःप्रयत्नतःकार्यंमयाशंकरपूजनं॥५८॥शंकरे
ऽर्चितेनिसंनश्यंत्यघकुलानिहि धर्मार्थकाममोक्षाञ्जलभ्यतेखलुसर्वथा॥५९॥शिवइतिनि
श्चित्यनियतस्तत्रैवसवनेद्विजः ऊवासभार्यासहितः संपज्यग्रामन[illegible]सुवासनां
॥६०॥तदाप्रभृतितत्रैवसभार्यः सवसन्द्विजः पूजयामासतंनर्मदेलिंगमुत्तमं॥६१॥च
कारकुंडममलंतस्यलिंगस्यसन्निधौ तत्रस्नात्वामहादेवंपूजयामासमासदा॥६२॥अभि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

क्षिप्त्वा महादेवांतकुंडस्थोदकैः समाः पूजयामास यत्नेन बिल्वपत्रैः समाहितः॥६३॥ स्वहस्त
लब्धैरक्षिद्रैर्बिल्वपत्रैर्नवारुणैः पूजयामास भक्त्या शिवलिंगस्वरूपिणं॥६४॥ एवं स यत्नेन
मासमन्वहं मनोमयं प्रदक्षिणानमस्कारान्सचकास्तुतिं तथा॥६५॥ ततः सकंदमूलादि किंच
त्संपायसादरं मध्यनिवेद्य यत्नतस्तेनाहारमकल्पयत्॥६६॥ एवं संपूज्य यत्नेन तेन मासद्वयं
स्थितं ततः सत्रविज्ञप्तो नंदिनाध्रिगासन्निधौ॥६७॥ तत्स्वल्पेपि मतात्तत्र वने भर्तुर्विदाग्निना
ततः ससंवत्सात्स्वर्गं बुद्धकालं मदाज्ञया ब्रह्मलोके स्थितं तेनततः कल्पावधिप्रिये ब्रह्म
णापूजितेनैव भक्तिश्रद्धापुरः सरं॥६९॥ ततः सबलिचक्रस्य भूपालस्याभवत्सुतः जातोजा
तिस्मरः स्वांचितपामासमामजं॥७०॥ पार्वत्युवाच महादेवकृपासिंधोविघ्नब्रह्मादिदैवतं
गर्भवासः कथंजातस्त्वद्भक्तस्यवदत्वमे॥७१॥ गर्भवासोतिदुःखापदुःखपापसमुद्भवं तस्मा
तकं कथमज्ञस्यविघ्नशांकर॥७२॥ त्वद्वचनं यानितस्यानिमहेश्वर पुनः पापेनसंबद्धः क

थमासीद्वदप्रभो॥७३॥ त्वद्वचनेनसंदग्धमहापातकपर्वताः तेषुपापानिपुनः क्वास्यवदत्व
मे॥७४॥ बिल्वपत्रैरासंपूज्यसकृदप्यहंहरं सर्वपापविनिर्मुक्ताः शिवंयांतीतिहिश्रुतिः॥
७५॥ क्वशिवार्चनपर्यंतंपपातकानामवस्थितिः शिवेतिस्मरणादेवनस्यत्यघकुलंयतेः॥७६॥ यः
शिवंपूजयेद्भक्त्यासमुक्तः पापकोटिभिः शिवरूपंव्रजातीतिश्रुतिस्त्रबलीयसी॥७७॥ ईश्वरः
गिरिजेबलिचक्रस्यललाटात्प्रादुरासतः तंमन्यंतभूपालः पुत्रत्वेनतदाध्रुवं॥७८॥ प्रादु
रासीद्दादेविसभालात्तस्यभूपतेः तदादुंदुभयोनेदुः पुष्पवृष्टिर्मुदाभवत्॥७९॥ प्रादुर्भूतःस
भूपश्चध्यानस्तिमितलोचनः ससारस्वकृतांपूजांलिंगेबिल्वदलादिभिः॥८०॥ आनंदाश्रु
लवाकीर्णः स्मरन्मामीशमव्ययं हृवासासायममलः कंपपन्नवनीतलं॥८१॥ तंविलोक्यो
श्रुपूर्णाक्षंसराजाविस्मयंगतः गौतमाः गौतमायसमाचख्यौवार्तांमेनामशोधतः॥८२॥ गौ
तमः सततोगत्वाबालकंवीक्ष्यसादरं जगादतस्यवृत्तांतमशेषंप्रतिधानतः॥८३॥ गौतमः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

राजन्नयंपुराविप्रोमहापापगणाश्रयः अनेनैतादृशैनैव पूजितः पार्वतीपतिः॥८३॥ततस्तु
नुजहौसोपांशवलिंगस्यसन्निधौ स्वर्गलोकेस्थितंपूर्वमनेनतदनंतरं॥८५॥ब्रह्मलोकेस्थितंरा
जन्नाकल्पंशिवपूजनात् ललाटात्प्रादुरासीत्तवभाग्यवशान्नृप॥८६॥ईदृक्तंतद्वचः श्रुत्वाबा
लकः शीघ्रमुत्थितः ननाममुनिशार्दूलंगौतमंशैवपुंगवं॥८७॥लकः भस्मोद्धूलितसर्वांगरुद्रा
क्षाभरणाप्रिये शिवलिंगार्चकश्रीमन्शैवोत्तममुनीश्वरा॥८८॥त्वंशैवरत्नोसिशिवार्चनप
रायण किंकर्त्तव्यंमयानिर्वदानिश्चित्यसादरं॥८९॥गौतमः धन्योसिकृतकृत्योसिसफलंत्वज्ज
वितं सफलंजन्मतेबालधन्योयंजनकस्तथा॥९०॥बालिचक्रोभवेद्दुःखशरीरंचातिदुर्बलं अतः
परंप्रयत्नेनकुरुराज्यपालनं॥९१॥किंचभस्मोद्धूलितांगः कुरुशंकरपूजनं शिवस्यार्चनेनै
वजातिस्मृतिरुत्तमा॥९२॥जातिस्मरत्वंभूयत्वंलावण्यंचशिवार्चनात् संप्राप्यतेनलभ्यमा
मुक्तिश्चांतेनसंशयः॥९३॥कस्तिष्ठतिमहादेवादपरः कामितार्थदः अतोन्वहंप्रयत्नेनपूज

यस्वसदाशिवा॥९४॥यस्यप्रसादलेशेनविष्णुर्विष्णुत्वमाप्तवान् तादृशः शंकरःपूज्यो
ब्रह्मेंद्रविष्ण्वादिवंदितः॥९६॥कृतंसंयरब्रह्मपुरुषंकृष्णपिंगलं ऊर्ध्वरेतंविरूपाक्षंविश्वरू
पंभजाम्यहं॥९७॥विष्णुब्रह्मेंद्रचंद्राद्याः सेवकायस्यभूतलेः तमेवदेवदेवंभजशंकरन्व
हं॥९८॥यतोवाचोनिवर्त्तंतेअप्राप्यमनसासह तमे०॥९९॥यस्यनिःश्वासपवनाद्वेदाः सर्वेपि
प्रभूतिनः तमे०॥१००॥योमतीनाममुनातेराज्ञीनाथस्यपः पिता तमे०॥१॥यश्चतुर्वक्त्रजनको
योविष्णोर्जनकः प्रभुः तमे०॥२॥योधर्माधर्मोद्भवार्थफलदः श्रीगौराप्राणवल्लभः तमे०॥३॥
योवेदांतोद्भवस्थानंयोवेदांतशिरोमणिः तमे०॥४॥योविष्णुमौलिमंदारमकरंदाइपादुकः
तमे०॥५॥योवेदांतोद्भवस्थानंकंदर्पदमनोयोनिर्योयोमनोन्मनः तमे०॥६॥चिदाकृतिर्न
सिंहोयोयोमहाविष्णुनाशकः तमे०॥७॥यतःसर्वमभूद्दृश्यं जगदेतच्चराचरं तमे०॥८॥य
न्मयासवतेचातोयन्मयोदेतिभान्वमान् तमे०॥९॥यन्मयादनलेंद्रौद्वौस्वस्वकर्मणितिष्ठ

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

तः तमे०॥१०॥यद्यदेनमहाविघ्नः कदाचनोपितिष्ठति तमे०॥११॥यद्यदेनचतुर्वक्त्रःकं
यमानोपितिष्ठति तमे०॥१२॥योऽग्नावौषधीष्वप्सुविश्वव्याप्याधितिष्ठति तमे०॥१३॥योन
तोनिष्कलोनन्योनिरुपाधिकः तमे०॥१४॥यःसर्वत्रासर्वात्मासर्वव्यापीसदाशिवः तमेवदे
वदेशभजशंकरमन्वहं॥१५॥त्रिकालमप्रमादेनशिवमर्चयसादरं कुरुभस्मोरुलना
दिकुरुरुद्राक्षधारणं॥१६॥गृहाणशांभवीदीक्षांमोक्षार्थमपिपंडितः मोक्षस्तुनभ
वत्येवविनांशांभवदीक्षया॥१७॥सन्यासयोगघानन्यःप्रुद्रसस्वानिरामयं
प्राप्यब्रह्मामृतंतस्मान्निवृत्तानभवंतिहि॥१८॥सन्यासयोगोविज्ञेयोयादीक्षाशांभवीमता सादीक्षा
कैवल्यमुक्तासन्यासइतिगीयते॥१९॥वक्ष्येशांभवदीक्षायाःस्वरूपलक्षणमप्यहं यद्दीक्षयामोक्ष
लक्ष्मीरदूरस्थाभवति॥२०॥आपादमस्तकंकार्यंभस्मनोद्धूलनंसदा त्रिपुंड्रधारणंकार्यंललाटादिषुभस्मना॥२१॥रुद्राक्षधारणंकार्यंसप्रमादेनसततं लिंगपूजेववर्त्मनाकेवलास

र्वसाधनैः॥२२॥वेदावतंसः सततंजप्यःशैवः षडक्षरः रुद्राध्यायजपः कार्यःशिवसंज्ञंस
माश्रयः देवतासार्वभौमोयः सर्वदेवशिरोमणिः सएवसर्वदाध्येयः पार्वतीरमणोत्रभुः
॥२४॥सभस्मधारणाभाव्यसदारुद्राक्षधारणा श्रौतरुद्राक्षभस्माभ्यांत्रच्युतः पतितोभवे
त्॥२५॥शैवव्रतानिकार्याणिनान्यकालेषुसादर शैवव्रतेपरिभ्रष्टोभ्रष्ट एव भविष्यति॥
२६॥दशशैवव्रतान्याहुर्जाबालश्रुतिपारगाः तानिनिद्रतानिनिद्रतानि यत्नेनकार्याण्येवबु
धैः सदा॥२७॥प्रत्यहंप्रातरुत्थानेनकर्त्तव्यंनक्तभोजनं कालाष्टम्यांतूपवासव्रतं भोजनं
यत्नपूर्वकं॥२८॥अवश्यंसितभूतायांकर्त्तव्यंनिशिभोजनं असितायांतुभूतायांतत्रकार्यं
द्विजातिभिः॥२९॥एकादश्यांसितायांतुपञ्चम्यंभोजनमाचरेत् असितायांतुभोक्तव्यंनक्तभो
ज्यंतुशंकरं॥३०॥त्रयोदश्यांतुभोक्तव्यंरात्रावेवप्रयत्नतः शिवलिंगार्चनंकृत्वास्वशक्त्यापञ्चोप
पूर्वकं॥३१॥निशियत्नेनकर्त्तव्यं भोजनंसोमवासरे उपोषणादिनान्यस्मिन्नदिवसेनियमो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

त्ययं॥३२॥पर्वण्यपिदिनेत्याज्यंभोजनंसोमवासरे किमुतान्येषुदिवसेधिनिजाबालवादि
नः॥३३॥भोजनीयः प्रयत्नेनशैवः रात्रिपुरःसरं शिवार्चनंविनाकोलोननेयोद्विजजन्म
भिः॥३५॥व्रतान्येतानिनियमोकर्त्तव्यानिद्विजन्मभिः व्रतान्येतानिदुष्कामबंतिपतिता
द्विजा॥३६॥एतावंतःशैवधर्माः शैवदीक्षातिगोयते एतद्दीक्षापरिभ्रष्टाः पतंतिनरकेध्रु
वं॥३७॥नयस्यशांभवीदीक्षातस्यमोक्षोविदुर्लभः सत्संसमितिप्राहजाबलिःस्वयमास्ति
कः॥३८॥यस्यशांभवदीक्षायांसंसक्तहृदयोद्विजः तमर्चंतिसदेवापिविष्णुब्रह्मादयःसु
राः॥३९॥द्विजत्वमपिसंप्राप्यशैवदीक्षापराङ्मुखाः येभावंतितेसर्वेयांतिनरकंध्रुवं॥४०॥
आशांभचाभविष्यंतिचाप्तेकलियुगेद्विजाः तेगमिष्यंतिनरकंयावदाचंद्रतारकं॥४१॥अ
शांभवार्थंसंत्यजंतिनरकाणिपुरार्यतः तत्रएवतेयांतिनरकेष्वसंभावतः॥४२॥अशांभव रामः
गृहाइयानरकाणितथासतिअशांभवाः व्रयासेवस्वग्रहान्प्रतिसत्वरं॥४३॥अशांभ ३२८

वान्नमन्नेणापिमाविलोकयसर्वथा यदिपश्यसिमोहेनतदास्यंविलोकय॥४४॥आशां
भचान्द्विजान्सर्वान्म्लेच्छारोपयादरात् आशांभवानांहननेपातकंनभविष्यति॥४५॥
शैवधर्मपरिभ्रष्टादुष्टाएवद्विजास्ततः दुष्टरक्षापरोधर्मोराज्ञांभवतिसर्वथा॥४६॥
शैवमध्येवसश्रीमाशैवान्योक्षयसर्वदा शैवानेवार्चयश्रीमाशैवमेवविलोकय॥४७॥
शिवालयानिपात्रेनकारयस्वयंप्रयत्नतः बहिर्बिल्ववनान्येवकारयस्वप्रयत्नतः॥४८॥
विल्वपत्राणिसततंत्वमेवाहरसादरं आदरेणबिल्वपत्राणिपूजयस्वसदाशिवं॥४९॥
अनर्घ्यमहादेवंमामामुक्ष्यभ्रमादपि शिवतीर्थमयोत्वंमामामुक्ष्यकदाचन॥५०॥कुरु
यत्नेनसततंमहादेवंनिरीक्षणं कुरुयत्नेनसततंशिवमंत्रंजपंसदा॥५१॥सर्वदानीलकंठे
तिमहादेवेतिसंवदहृदिशंकरमाराध्यात्वंवससर्वदा॥५२॥रुद्राक्षभस्मनानित्यंभस्म
यस्त्वंकुरुपदापुत्रामविष्यंतितदाननविलानपि॥५३॥शिवनामांकितानेवकुरुयत्नेन

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सादरं तानप्यवश्यंयत्नेनशांभवान्कुरुसादरं॥५४॥ब्रह्महंशिवपूजायांनियोजयन
पात्साजान् पदान्नफलदध्यादिभोक्तव्यंतैर्भविष्यति॥५५॥तदातोकनमुः सोमेत्यादिमंत्रान्पठन्
मात् हावुहावु इत्यादिमंत्रान्पठन्ततः परं॥५६॥अंगुष्ठमात्रपुरुषोयोंगुष्ठंचसमाश्रितः इशःस
र्वेस्यजगतः प्रीत् प्रीणातिविश्वभुक्॥५७॥ इतिवैदिकमंत्रेणशिवायान्नंनिवेदय रौद्रेभ्योप्य
मुनान्नानिमन्त्रेणनिवेदय॥५८॥ततः परंश्रद्धयाभिसादिमन्त्रपंचकं प्रत्येकंसमनुध्यैन्
नः प्राणाऽरु॥५९॥ततः परमुमाकांतंकवलेकवलेस्मर मध्येजलादियानेपिस्मरसांबम
हेश्वरं॥६०॥स्मरहृदिमाहादेवंकुरुमौनेनभोजनं वक्तव्यंकुरु॥५९॥ततः परमुमाकां
तंकवलेस्मर मध्येजलादि पानेपिस्मरसांबं महेश्वरं॥६०॥स्मरहृदिमाहादेवंकुरुमौ
नेनभोजनं वक्तव्यंयदिमध्येस्यात्तदाशिवकथांवद॥६१॥भृंक्ष्वरौद्रैः सहान्नानिवरौ
द्रैः सहामृतं वसरौद्रैः सदाप्रीत्यायजरौद्रैः महेश्वरं॥६२॥श्रृणुरौद्रकथांनिसंघोर

पातकनाशिनींवदशंकरसर्वेरा महादेवेतिसर्वदा॥६३॥अयंद्विजातिमात्रस्यधर्मो
ऋसमुदीरितः ब्रह्मक्षत्रियवैश्यानामेषधर्मः सनातनः रौद्रक्षेत्रमिदंज्ञेयमरुणा
चलनामकं अरुणाचलनाथस्यत्रिकालंकुरुपूजनं॥६५॥अरौचानांशिवक्षेत्रेप्रवे
शोनयथातथा कुरुदैवादागतां स्त्वान्प्राणैरेवंवियोजय॥६६॥वाजपेयफलंप्राप्यम
रौद्रानांविनाशाते अरौद्रनाशनंपुण्यंपरमोक्षमुच्यते॥६७॥रौद्रधर्मंसुसंतत्तं
निष्मातोभवसर्वथा शिवसेवार्चयप्रीत्यारिद्रैकपरदेवतः॥६८॥त्रियंबिकोदेवंरौद्रंभज
शंकरमादरात् त्रियंबिकेतिमंत्रेणयजसांबंसदाशिवं॥६९॥त्रियंबिकेतिमंत्रेण
यः पूजपतिशंकरं ससर्वान्लभतेकामानितिजाबालवादिनः॥७०॥त्रियंबकं
कररणान्सांवकान्नितिमन्महे निरंवकान्मन्महेहं त्रियंबकंपराऽनुरवान्॥७१॥
सदाशिवः इत्युक्तापूजितोराज्ञागौतमः स्वाश्रमंययौ तदाप्रभृतिमत्पूजानि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

यतोब्रालकोप्यभूत्॥७२॥तयितानंदघ्नकृतकृत्यममन्यतः स्वात्मानमधिभूपालः कृत
कृत्यममन्यत॥७३॥ततस्मिंस्तन्सुतेराज्यंनिवेद्यस्वयमादरात् गृहीत्वाशांभवींदीक्षांतत्रै
वोवाससतत॥७४॥तत्पुत्रस्याभवत्प्रीतिर्महादेवेमधिप्रिये मधिप्रीतिर्यथातस्यातथानान्यस्य
सर्वथा॥७५॥सनानादेशराजभ्योजगृहेकन्यकाः सुभा योयोददातितांतांवैसगृह्णात्येवकं
न्यकं॥७६॥एवगृहीत्वाबसतस्तस्यलक्षंमनोरमाः जयांबभूवुरमलेरूपलावण्यशोभि
ताः॥७७॥शिवाग्रेनर्त्तनोपेताः पत्न्यस्ताविनियोजयत् नियोजिताःस्त्रियस्ताश्चचक्रुर्नर्त्त
नमादरात्॥७८॥त्रिकालंनर्त्तनंकृत्वापत्न्यस्ताःसाध्वीरक्षिताः संपूज्यशंकरंनिषमाया
तिसदनंव्रजति॥७९॥गायंतितामहेवाग्रेप्रातिवासरमंबिकेताः सर्वदापिमज्जापत्नीकृत्व
वसंस्थिताः॥८०॥एकैकस्यांपंचपंचपंचपुत्रास्तस्याभवन्शिवे मन्नामविहितांश्चक्रेसपुत्रो
नखिलानपि॥८१॥सतान्शंवभवदीक्षायांविनियोजयदादरात् पुत्रास्तस्याभवन्सर्वेमद

र्चनपरायणाः॥८२॥शिवव्रतानिसततंतैः कृतानिघ्नतोतः दृष्ट्वातान्व्रत्नविष्ण्वाधा
तोएववस्थितासदा॥८३॥ब्रह्मलोकादिलोकेषुस्थितंतैस्तुकदाचन कदाचिद्बालकैस्तै
स्तुपथिव्यामेवसंस्थितं॥८४॥स्वर्गलोकेयदाबालास्तेनातासादरंतदा तानिंद्रःपूजयामास
बृहस्पतिसमन्वितः॥८५॥कदाचित्तेगताः पूर्वंसत्यलोकेनपात्मजाः तदाब्रह्मासमुत्थाय
चक्रोत्पूजनंमदा॥८६॥कदाचित्तेगताःपूर्वंविष्णुलोकेनपात्मजाः तदाविष्णुःसमुत्था
यचक्रोत्पूजनंमु॥८७॥इशास्तेसदावालाःमदाराधनतत्पराः स्थितारेवातियत्नेनशिवं
व्रतपरायणाः॥८८॥तस्याभवन्नेषपुत्रश्चंद्रमौलिरितिश्रुतः सददंशंवहिर्ग्रामान्मन्दाल
ब्रात्मणंवने॥८९॥ततःपरमशैवोयंमयादृष्ट इतिप्रिये जघानतच्छिरःसद्यःशस्त्रमुद्या
घवीर्यवान्॥९०॥ततोस्ययातनाकाममन्दालस्यभवितिइतिज्ञात्वायोशीघ्रंधर्मराजानि
केतना॥९१॥ततस्तमागतंवीक्ष्यचंद्रमौलिंनयोतमं अभूत्स्वायेनयानेनचक्रेपूजांतदा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यमः।।२३।।ततः परं समानीतः सनन्दालोद्विजोभटैः तंवीक्ष्यकालस्तदनुचित्रगुप्तमुवाच।।२३।।यमः किमनेनकृतं पापंतत्सर्ववदतत्वतः यद्यंघोरपापीस्यात्तदाभुंजतुयातनां।।२४।।इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाचित्रगुप्तोविचक्षणः विचारपूर्वकंग्राहवचनंवाग्विशारदः।।२५।।चित्रगुप्तः अथातवेदशास्त्रापाकृतंयागश्चसादरं एतादृशोप्ययंभालेनन्दालोपयेति मोहतः।।२६।।वाग्विशारदः यद्येकघपिविध्वंसन्नन्दालेलापयिष्यति तदाविध्वंसमाप्नोतिब्रह्महत्यासंशयः।।२७।।मोहेनापिमदंयस्तुललाटेलापयेत्सदा समुंजतेयातनां घोरांयावदाचंद्रतारकं।।२८।।अकृतंसर्ववेदोपियोनन्दालोभविष्यति सर्वेषांनास्तिनिष्कृतिः।।२९।।अथात

घमानसः तदाकृतार्थमात्मानममन्यत गिरींद्रजे॥१३॥रौक्षतपरा जाताः पुत्राः सर्वे ममेदृशाः ईतोधिकंमहद्भाग्यंकस्यवाभुविति हति॥१३॥एकोपियदिपदृशेशांभवेतिस्वतः सोपिवान्नत्रमोवंशोपतः शांभवेवान्वयं॥१४॥पंचलक्षममीपुत्राममसर्वेपिशांकराः मम भाग्यंस्यकिन्यूनंधन्योहंमात्रसंशयः॥१५॥सर्वभूचक्रनाथत्वंशांभवत्वंचसर्वथा अनल्पपुत्रवत्वंचमयाप्राप्तंशिवार्चनात्॥१६॥शिवः कृपालुर्देवेशोमत्वभाग्यंकथंददौ बहुकालं पूजनंचनकृतंसाधुसाधनैः॥१७॥नासहयंबिल्वपत्रैः पूजितःपार्वतीप्रभुः कथमेतादृशंभाग्यंददौमत्वमनामयं॥१८॥यदिवासरमात्रंचेत्पूजितः शंकरस्तदा ददातिकोदृशंभाग्यंतत्रविज्ञायतेमया॥१९॥एतादृशंकृपासिंधुशंकरंलोकशंकरंयेनार्चयंतितेमूढाःसंसेनसंशयः॥२०॥शंकरस्यार्चनंपुण्यमिहामुत्रफलप्रदं कार्यंसिवार्चनंनित्यमिहामुत्रसुखार्थिभिः॥२१॥कृतानंतमहापापोप्यभ्यर्चयतियः शिवं मुक्तयातकोमर्त्यो राज्यंमोक्षंच विंदति॥२२॥मनुष्याणांगतिर्नित्यंत्रैलोक्येप्यविधिनाइदृशंहिमहद्भाग्यंप्राप्तंशं

करंजयाम्॥२३॥जातिस्मरत्वंबहुपुत्रतांचभूचक्रनाथत्वमखंडितंचं मोक्षंचदातुंशिवएवशक्तः सत्यंपुनःसत्यमिदंत्रिसत्यं॥२४॥कः शंकरान्मोवितरेत्तभाग्यंकः शंकरान्मोवितरेत्तमोक्षंकः शंकरान्यस्तनुतेसुखानिकः शंकरान्योविधिविक्षसेव्यः॥२५॥यस्यादपद्मंनिगमांतवेद्यंयस्यादपद्मंमुनिवंदवंद्यंयस्यादपद्मंविष्णुवंतंयस्यादपद्मंरमाराणांब्रजामि॥२६॥यस्यादपद्मांबुजरेणुमिश्रंमुकुंदचंद्रेंद्रचामुंडवाद्याः समर्चयंत्यन्वहमादरेणातस्यादपद्मंरमाराणांब्रजामि॥२७॥यस्यादपद्मांबुजमादिविक्षुस्वनेत्रपद्मेनमनोहरेणासमर्चयामासतदर्चनेनसौभाग्यमुत्कीसुलभेनलभ्ये॥२८॥यन्नामसंकीर्तनमेकमेवविनाशयत्याशुमहाघसंघं तंवेदमीशंशरणंब्रजामिब्रह्मेंद्रविष्ण्वादिसुरैकवंद्यं॥२९॥यन्नामपीयूषमपीपमानाभवंतिसंसारसमुद्रमग्नाः तंदेवमीशंशरणंब्रजामिब्रह्मेंद्रविष्ण्वादिसुरैकवंद्यं॥३०॥यन्नामयात्रोच्चरणेनसद्यो धन्याभवंत्येवहि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पापिनोपि तंदेवमीशं०॥३१॥यन्नामदेहक्षयपूर्वकालेस्मतंददासेवहिमोक्षमेकं तंदे
वमीशं०॥३२॥यन्नामतत्वंनविधिर्विवेदयन्नामतत्वंनविवेदविष्णुः तंदेव०॥३३॥यन्नामतत्वं
नविवेदवेदोप्यनंतशास्त्राणिसंकुलस्वरूपः तंदेव०॥३४॥यन्नामसंसारसमुद्रविद्रं विद्रानंकुसं
र्वभयापहारिं तंदे०॥३५॥न्नोपमसंकीर्तनएतज्जिह्वाः सदाचिधिंद्रावरजादिपूज्याः तंदेव०
॥३६॥यन्नामदिव्यामृतपानसंक्तानिदंतिदेवानपिविस्मरंतं तंदेव०॥३७॥यन्नामगाको
ठिसहस्रकोटिप्रदानपुण्याधिपुण्यपुण्यंतंदेव०॥३८॥यन्नाममात्रोन्नतदंतिकोटिप्रदानपु
ण्याधिकपुण्यपुण्यं तंदेव०॥४०॥यन्नामरत्नोन्नमकोटिकोटितुलाप्रदानाधिकपुण्यपुण्यं तं
देव०॥४१॥यन्नामस्मृतोत्रममवाजिकोटिप्रदानपुण्याधिकपुण्यपुण्यं तंदेव०॥४२॥यन्ना
ममहेमोन्नमकोटिकोटिप्रदानपुण्याधिकपुण्यपुण्यं तंदेव०॥४३॥यन्नामकन्यार्बुदकोटि
कोटिप्रदानपुण्याधिकपुण्यपुण्यं तंदेव०॥४४॥यन्नामसस्पर्वतसर्वपृथ्वीप्रदानपुण्या

धिकपुण्यपुण्यं तंदेव०॥४५॥इत्युक्त्वासततंपुत्रान्सर्वान्नाकूंपसादरं उचाचवचनंचारु
स्वपुत्राणांहितावहं॥४६॥राजोवाच. अर्चयध्वंमहादेवंविष्णुब्रह्मादिवंदितं त्रिकालमप्रमा
देनबिल्वपत्रादिसाधनैः॥४७॥भजध्वंमंत्रमादेनशिवंब्रह्मादिवंदितं जपध्वंमनिशंप्राणायामेन चैव
पंचाक्षरंपरं॥४८॥ऊहूलनंत्रिपुंड्रंचतथारुद्राक्षधारणंमाप्यजध्वंमाप्यजंध्वंनिशाकालेपिसर्वथा
॥४९॥शृणुध्वमतियत्नेनमोक्षदांशांभवीकथांशांभवैः सहसेलापांकुरुध्वंभस्ममुद्धूलिताः॥५०॥
आज्ञांभवान्नशिक्षयध्वंशिक्षयध्वंप्रयत्नतः विप्रुद्धरणंभवीदीक्षांपालयध्वंप्रयत्नतः॥५१॥मेयां
कार्यांतपश्चर्यांशिवमुद्दिश्यसंततं कुर्वंतुसकलाधमान्प्रजांपालनपूर्वकं॥५२॥शिवः इत्युक्त्वास्व
सुतान्राजास्नात्वाब्रह्मसरोवरे तपः कर्तुंसमारेभेनियतोनिर्जितेंद्रियः॥५३॥ऊहूलनंत्रिपुंड्रा
ख्यंरुद्राक्षैश्चविभूषितः शिवलिंगार्चनपरः शुशुभेन्नपतिः शिवे॥५४॥न स्त्रीगएजनंप्र
एयंतपइत्युच्यतेबुधैः अतस्तदर्चनेनिद्यात्स्यज्जातावरानने॥५५॥फलानिभक्षयित्वैवमा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

समात्रमुवाससः ततोमासंजग्राहारंचकारनियतेंद्रियः॥५६॥ततश्चक्रेनिराहारंवत्सरत्रयमा
दरात् तेनैवतपसादेवाब्रह्मक्षुभिताभवन्॥५७॥ततस्तस्यमनोऽहंविष्णुरूपंधृतंमया ध
वोऽहंवेधसंरूपंततस्तंत्रगतंमया॥५८॥वैनतेयसमारूढंशंखचक्रगदाधरं पीतांबरंधरंराजा
मोहयञ्चलवात्स्यतः॥५९॥ततोदेवोवरंराजन्निस्तुतंसादरंमया ततोमांप्रत्युवाचेदंतदृश्ये
श्रूणुसादरं॥६०॥राजोवाच नभवत्तोवरंयाचेयातः क्षुद्रोहरंभवान् परंतुसर्वदेवेशाद्वरंयाचे
महेश्वरात्॥६१॥आदिविष्णुर्यतः पूर्वंयस्माज्जातोमहेश्वरात् तस्मादेववरंयाचेरांकराद्भोकरांक
रात्॥६२॥यतश्चाद्भुतयोजातोदेवदेवान्महेश्वरात् तस्मादेववरंयाचेरांकराद्भोकरांकरात्॥६३॥
यस्मादिंद्रादयोजातादिक्पालाः श्रीमहेश्वरात् तस्मा०॥६४॥देवायस्मात्समुत्पन्नादेवदेवान्महे
श्वरात् तस्मा०॥६५॥यस्मात्सूर्यः समुत्पन्नोदेवदेवान्महेश्वरात् तस्मा०॥६६॥यस्मादजायताकी
र्तिदेवदेवान्महेश्वरात् तस्मा०॥६७॥यस्माच्चंद्रः समुत्पन्नोदेवदेवान्महेश्वरात् तस्मा०

॥६८॥यस्माद्वायुः समुत्पन्नोदेवदेवान्महेश्वरात् तस्मा०॥६९॥यस्मादायः समुत्पन्नोदे
वदेवान्महेश्वरात् तस्मा०॥७०॥यस्मादग्निः समुत्पन्नोदेवदेवान्महेश्वरात् तस्मा०॥७१॥यस्मा
त्क्षोणीसमुत्पन्नादेवदेवान्महेश्वरात् तस्मा०॥७२॥यस्मादोषधयोजातादेवदेवान्महेश्वरात्
तस्मा०॥७३॥यस्मादन्नंसमुत्पन्नंदेवान्महेश्वरात् तस्मा॥७४॥यस्माद्वीपाःसमुत्पन्नादेवदेवान्म
श्वरात् तस्मा०॥७५॥यस्मात्द्विपादःसंभूतादेवदेवान्महेश्वरात् तस्मा०॥७६॥यस्माच्चषड्दोजा
तादेवदेवान्महेश्वरात् तस्मा०॥७७॥यस्मादष्टपदोजातादेवदेवान्महेश्वरात् तस्मा०॥७८॥य
स्माद्दशानिजातानिदेवदेवान्महेश्वरात् तस्मा०॥७९॥यस्माद्विराजातादेवदेवान्महेश्वरा
त् तस्मा०॥८०॥यस्माद्रुद्राः समुत्पन्नादेवदेवान्महेश्वरात् तस्मा०॥८१॥यस्यांतनविदुर्देवाम
वदाद्याः पिनाकिनः तस्मा०॥८२॥यस्यस्वरूपंननांतंसर्वथाभवदादिभिः तस्मा०॥८३॥येब्रह्मा
देनविष्णुत्वंत्वपात्राप्तंपुराहरेतस्मा०॥८४॥ब्रह्मत्वंब्रह्मणाप्राप्तंयत्प्रसादात्पुराहरे तस्मा०॥८५॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

इंद्रत्वंप्राप्तमिंद्रेणयत्प्रसासुरहरे तस्मा०॥८६॥वासयंवापुरनिशंपस्माद्दीतोमहेश्वरात्
तस्मा०॥८७॥सूर्योप्यहरहोदेतिपस्माद्दीतोमहेश्वरात् तस्मा०॥८८॥उदेतिवह्निश्चंद्रश्चंयस्मा
द्दीतोमहेश्वरात् तस्मा०॥८९॥यद्दंतैर्मेदिताःशैलामंदारप्रमुखापुरा तस्मा०॥९०॥यद्दंतैः
क्षणमात्रेणसमुद्राश्चुलकीकृताः तस्मा०॥९१॥यद्दंतैःक्षणमात्रेणालोकामत्सासिताःपुरातस्मा०
॥९२॥तृणीकृतोसियद्दंतैस्त्वमेवगरुडध्वज तस्मा०॥९३॥तृणीकृतश्चतुर्वक्त्रोयद्दंतैर्हंस
वाहनः तस्मा०॥९४॥तृणीकृतः शचीनाथोयद्दंतैः स्वर्गभूपतिः तस्माः॥९५॥यतोवाचोनिवर्त्त
तेअप्राप्यमनसासह तस्मा०॥९६॥यदंतंसत्परंब्रह्मपुरुषंकृष्णपिंगलं तस्मा०॥९७॥यदक्षरंवि
रूपाक्षमक्षय्यफलदायकं तस्माः॥९८॥यद्ध्रुवंतमनाद्यंविश्वरूपमनामयं तस्माः॥९९॥यो
निर्गुणोनिराकारोनिरुपाधिर्निरंजनः तस्मा०॥१००॥यः सर्वदेवदेवांतश्चितिपाधोमहेश्वरः तस्माः
॥१॥यःसृजत्यवतिस्वैरंहंतिसर्वमिदंजगत् तस्मा०॥२॥त्वयात्वन्नेत्रयत्नेनपूजितंपत्पदांबुजं ज

स्माणाश्॥कंदर्पदर्पदलनोपः स्वतंत्रोमहेश्वरः तस्मा०॥४॥यःसर्वशिक्षकोदेवोनरसिंहनि
पातनः तस्मा०॥५॥देवतासार्वभौमोपःसर्वदेवशिरोमणिः तस्मा०॥६॥मधुसूदनयोदेवो
मधुसूदनसूदनः तस्मा०॥७॥यद्दत्यमत्सागीर्वाणाभवत्प्रभृतयोहरे तस्मा०॥८॥यद्द
त्यंवेत्रसंत्रस्ताःश्रीहरेभवदादयः तस्मा०॥९॥नयस्मात्परमोदेवोनयेनसदृशोथवा त
स्मा०॥१०॥यःसर्वदेवदेवेशोमहादेवोखिलेश्वरः तस्मादेववरयाचेशंकरंरंकशंक
रात्॥११॥त्वयामत्तोहरेदेयःकथमित्थंतमोवरः महेशादपरःकोवाभवेदित्थंवरप्रदः॥
१२॥वरोदेयइतिस्वैरंकथंधाष्ट्यीकृतंत्वया मपिधाष्ट्यमिदंकृतंवनेवोचितंहरे॥१३॥
अस्वतंत्रेणाहरिणात्वयाचेद्वीयतेवरः तुम्पनेववरोदेवोमयाकिंनभविष्यति॥१४॥य
थाहमस्वतंत्रोस्मिसर्वकालेष्वसर्वथा तथात्वमप्यस्वतंत्रःसस्पमेवोच्यतेमया॥१५॥स्व
तंत्रःश्रीमहादेवस्तदन्येभवदादयः अस्वंत्रास्तोमत्प्रवरदाताकथंभवान्॥१६॥ह

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

रकोवावरोदेयोदातुंशक्तिःकदाचन॥१७॥पीतांबरजी
र्णमेकंवदीयमिहतिष्ठति तस्मिन्नपिनमेप्रीतिर्बिहंगत्वेननिश्चिते॥१९॥वैकुंठलोकवास
स्तवयादातुंनशक्यते किंचेक्षापिनमेतत्रकिंतत्रास्तिवदस्वमे॥२०॥सुदर्शनाभिधंचक्रंतवपा
दातुंनशक्यते तत्किपत्कालपर्यंतंस्थित्वाशोकरमेष्यति॥२१॥लक्ष्मीतोप्यधिकाप्रद्धाःसतिलक्ष्
स्त्रियोमम ततोलक्ष्म्यामपिप्रीतिर्मनास्त्येवसर्वथा॥२२॥अस्तुतत्रेणाहरिणामोक्षोदातुंनश
क्यते अतःपरंत्वयादेयंकिमस्तिवदतन्मम॥२३॥गच्छगच्छहरेश्रांतःश्रमोभ्यानमतव अघप्र
भृतिरौवेसुधार्घ्यमाकुरुसर्वथा॥२४॥अत्रषवैदिकमार्गेषुदुष्टेष्वत्वयाहरे वरदास्येवरदास्ये
इतिकार्यात्रतारणा॥२५॥शांभवव्रततिष्वेषुमादृशेषुत्वयाहरे वरदास्येइतिवैरंकर्थकार्यात्र
तारणा॥२६॥वरदाताहमस्मीतिभ्रांतिमाकुरुमाधव तवचेद्वरदात्वंतरेद्विप्रोपिसागरा॥ श्रीराम
॥२७॥वैकुंठःप्राप्तइत्यत्रगर्वंमामाप्रदर्शयतत्राधिकारमात्रेणागर्वस्तिकथनीदृशः॥२८॥ ३३६

हरेवैकुंठलोकस्यत्वधिकारोतिचंचलः अधिकारेततस्तस्मिन्नकाचाप्रीतिर्भविष्यति
॥२९॥शिवोविष्णुत्वमन्यस्मैदास्यत्यग्रेस्वतःप्रभुः दत्वावैकुंठंशानस्तस्मैदास्यतिशंकरः
॥३०॥तस्मैददातिविष्णुत्वंसोऽपिःपार्वतीपतिः तस्मैददातिवैकुंठंसुदर्शनमपिप्रभुः॥३१॥
बहवोविष्णवोजाताः संख्यातेषांनविद्यते अतःपरंभविष्यंतिबहवोविष्णवोहरे॥३२॥अ
संख्याताहताःपूर्वंमहादेवेनविष्णवः बहवोग्रेपिहंतव्याविष्णवःशूलपाणिना॥३३॥शिवमु
द्दिश्ययोमर्त्योविष्णुत्वप्राप्तयेतपः करिष्यतियत्नेनविष्णुत्वंतेनलभ्यते॥३४॥ब्रह्मत्वमप्ये
वमेवलभ्यतेबहुभिर्हरे इंद्रत्वमप्येवमेवलभ्यतेबहुभिहरे॥३५॥अधिकारविरोधोयंविष्ण
वमतिचंचलः अतोतिचंचलेनास्मिन्प्रीतिंमाकुरुमाधव॥३६॥विष्णुत्वप्राप्तिमात्रेणाग
र्वश्चेदृदृश्यतेत्वया गाणपत्यस्यतुप्राप्यामभ्यानगर्वोभविष्यति॥३७॥गर्वंविहायसततंपूजय
स्वमहेश्वरं गर्वेनसहतेशर्वंगर्वापहारकः॥३८॥गाणपत्येकृतेपाशर्वं पूजयस्वमाधव किं

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मक्तितववैकुंटेविद्मल्लेवावदस्वमे॥३९॥शिवार्चनेनसंतुष्टोगाणांपत्यंमहेश्वरः॥५०॥
दास्यतिगोविंदसिद्धिक्षेत्रेमिदंयतः॥४०॥गाणापत्यंशिवाद्ध्यायशिवसेवापरोभव॥४१॥
दास्यतिमुक्तिंचशंकरः करुणाकरः॥४१॥तिष्ठहयद्यागच्छेतस्त्वतः कार्यंनमेहरेस्यास्मस्य
त्रपथेकुंचेत्तदामोनेनसवस्व॥ ४१॥श्रीमहादेवउवाच इत्युक्तासनपोदेविभस्मधत्वाशि
वार्चकः मदेकशरणोभूत्वामामभ्यर्च्यस्थितोमुदा॥४३॥तदामेकशरणंतंदृष्ट्वानपतिंशि
वेसंतुष्टोस्मिमयातस्मैस्वस्वरूपंप्रदर्शितं॥४४॥अनंतोघमहानंदोनानाभरणविभूषितं
मांविलोक्यातिसंतुष्टस्तूष्णीमवन्पतिः शिवे॥४५॥राजोवाच कृतार्थोस्मिमहादेवकृतार्थोस्मि
महेश्वरकृतार्थोस्मिहरानंतकृतार्थोस्मिशिवापते॥४६॥नमस्तेदेवदेवीयनमस्तेशंकरप्रभो
नमस्तेपार्वतीनाथनमस्तेनीलकंठायनमस्तेनीललोकरुणाकर॥४७॥नमस्तेमुक्तिमदारना
मस्तेभक्तवत्सल नमस्तेशर्वसर्वेशानमस्तेपुरस्दन॥४८॥नमस्तेनीलकंठायनमस्तेनीललो

हित नमस्तेभगवन्शंभोनमस्तेवृषभध्वज॥५९॥नमस्तेनिर्गुणायनमस्तेसगुणाप्रभो
नमस्तेनिः कलश्रीमस्तेशशिशेखर॥५०॥नमस्तेचंद्रचूडायनमस्तेभरिभक्षण नमस्तेसर्पभू
षायनमस्तेशूलपाणिने॥५१॥नमस्तेविश्वरूपायनमस्तेविश्वचक्षुषे नमस्तेविश्वमूर्तायनम
स्तेविश्ववाहवे॥५२॥नमोनेतगुणाधारनमोविश्वंभरायते नमः खट्वांगहस्तायनमस्तेपस्तेपर
मात्मने॥५३॥नमस्तेभूरिरूपायनमस्तेभूरितेजसे नमोविद्मवादिवृंघायनमस्तेस्वरूपिते॥५४॥
नमस्तेदेवदेवेशानमस्तेसुरसत्तम नमस्तेअस्तभगवन्नमोविश्वेश्वरायते॥५५॥महादेवन
मस्तेस्तुत्यपंचकनमोस्तुते नमस्त्रिकालाग्निकालायनमस्तेत्रिपुरांतक॥५६॥नमःकालाग्निरु
द्रायमहारुद्रायतेनमः नमस्तेकालरुद्रायनमः सर्वेश्वरायते॥५७॥वमः परमरूपायसदाशि
वनमोस्तुते नमःश्रीविश्वनाथायविद्मनेत्रार्चितांघ्रये॥५८॥नमोविश्वैकवंद्यायविश्वाशा
स्यापतेनमः नमोवेदांतवेद्यायनिर्मलायामितात्मने॥५९॥नमस्त्रिशूलहस्तायकंदर्पदल

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नायते नमोऽमरुहस्तायचिरूपायनमोनमः ॥६०॥ विदारितन्रसिंहायसंदग्धमदनायते हं
नत्रस्तोत्तमांगायशंभवेप्रभवेनमः ॥६१॥ गरुडध्वजवंधायमकरध्वजहारिणे पुरुषध्वजमिश्रा
यभवायप्रभवेनमः ॥६२॥ विश्वाकारायविश्वायनमस्तेविश्वतस्त्विषेविश्वभव्रनमस्कृभ्यंनम
स्तेविश्वमूर्तये ॥६३॥ अनंतविभवश्रीमन्नप्रमेयगुणार्णव अपराधान्क्षमस्वेशकरुणासा
गरप्रभो ॥६४॥ धत्वारूपांतरं पूर्वस्थितंशंभोत्वयातदा नार्चितोध्यादिभिस्तत्रनापराधोममत्र
भो ॥६५॥ सोमार्द्धशेखरश्रीमन्विश्वरूपस्त्वमस्यतः विश्वरूपस्यतेपूजाकर्तुमेवनशक्यते ॥
६६॥ विष्णुब्रह्मादिरूपाणिगृह्यतेशंकरत्वया यदातदातुतद्रूपपूजायांनहिमेरुचिः ॥६७॥तदा
तुशांभवंनेजंस्वरूपंध्रियतेतदा पूजाप्रयत्नतः कार्या यत्रपुष्पफलादिभिः ॥६८॥शांभवं
रूपमेवैकंपूजनीयंप्रयत्नतः नाशांभवंपूजनीयंरूपमित्याहिश्रुतिः ॥६९॥ स्वलिंगंपूजनी
यंवैदिकश्रुतिचोदितं ऽमार्द्धविग्रहामूर्तिः पूजनीयाथवाद्विजैः ॥७०॥ नगुणोनिष्कलंसाक्षा

च्छिवलिंगंशिवात्मकं पूजनीयंप्रयत्नतद्विजैर्वेदविदांवरैः ॥७१॥ शिवात्मकंपूजनीयंलिं
गमेवद्विजैः सदा निधनेत्यादिभिर्मंत्रैर्लिंगस्यप्रतिपादनात् ॥७२॥ मूर्तिपूजाविचेत्कार्या
मूर्तिःसोमार्द्धशेखरा सांबात्रिनयनापूज्यानान्यंसर्वात्मनाद्विजैः ॥७३॥ पूजनीयःप्रयत्ने
नशास्त्रेषुस्मृतिभाषया नान्यःपूज्योमन्त्रमेणापीत्यस्तिहिश्रुतिरीश्वर ॥७४॥ शिवउवाच इति
कृत्वार्घ्यपाद्यैर्नामभ्यर्च्यप्रयत्नतः कृतांजलिपुरोतिष्ठद्विनयानतकंधर ॥७५॥ वरंदकृष्णरा
जेंद्रवरामिवंददाम्यहं मत्तोवृणुष्वमाचिरंयतोस्मीसुकृवानहं ॥७६॥ इत्युक्तंद्युचः श्रुत्वासंपू
ज्यार्घ्यादिभिर्नृपः कृतांजलिपुटोभूत्वायपार्वेवरमीदृशं ॥७७॥ राजोवाच महादेवकृपासिंधोवि
भ्रुवस्त्रादिवंदितममास्त्वचंचलाभक्तिस्त्वयीवाव्यभिचारिणी ॥७८॥ महाप्रलयकालेपिशंभो
त्वत्पादपंकजात् मच्चित्तचंचरीकोयंमायात्वन्यत्रसर्वथा ॥७९॥ महापापपिशाचोयंत्वदन्यंना
र्चयाम्यहं ईदृशीनमभक्तिर्यात्सदाभवतुप्रभो ॥८०॥ यथात्वदन्यपूजायांमतिर्मेनभविष्य

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ति तथाकुरुमहादेवप्रसादंमपिसर्वदा॥८१॥सदाशिवमहेशेतिनामोच्चारणात्परा रसनेयं
ममास्त्वेप्रसादादहर्निशं॥८२॥नत्रिपुंड्रधारणेप्रीतिरक्तमे नातस्मादनिष्टनासक्तप्रीतिरा
पद्मपिप्रभो॥८३॥त्वत्पादपद्मपूजायामसक्तप्रीतिरखंडितः पत्पादपूजनाढ्येभ्यामुक्तिकांतातिदु
र्लभा॥८४॥त्वन्नैवान्यामरेप्रीतिर्ममास्तुमहेश्वर प्रीतिरस्तुमहादेवशिवलिंगैकपूजने॥
८५॥निवृत्तमस्तुमच्चित्तंपुत्रपौत्रादिषुप्रभो त्वत्पूजासाधनेसक्तंचित्तमस्तुममान्वहं॥८६॥
शिवाभक्तत्वत्कथामात्रश्रवणाद्यवणंमनः ममास्तुप्रीतिरनिशंत्वत्सेवायामुमापते॥८७॥श्री
शिवउवाच ईत्यनेकेवरान्तेनदत्ताद्वावरानने दत्ताश्चतेवरास्तस्मैवराः सर्वेपिमोक्षदा॥
८८॥ततःपरंसमुत्थायोमामभ्यर्च्यप्रयत्नतः प्रणम्यदंडधात्क्षोक्षतांजलिपुटः स्थितः
॥८९॥ततः सर्वेदुपश्यास्तत्रैवांतार्हितंमया तदाप्रभृतिराजापिमदेकरायणोभवत्॥९०॥

मत्पादपद्ममकरंदरसाश्रयाणांमामेवपूज्यतमभिसन्दचितकानांसचोर्यदंसकलदेवग

णांभिवंद्यांप्रेक्ष्यश्चारेत्वमन्यसेव्यमुमासहायं॥३९१॥इतिश्रीशिवरहस्येसप्तमांशेशिवगौरी
संवादेनाम एकविंशोध्यायः॥२१॥पार्वत्युवाच किंचकारसमुत्पालः करुणाकरशंकरात्सर्वव
दसर्वज्ञविस्तरेणाविशेषतः॥१॥सदाशिवः शिवपूजांतंदृष्ट्वासमुत्पालोनंदचंडः अभ्युत्थायाति
यत्नेनकुर्वन्नेवस्थितोर्चन॥२॥नंदर्चनेनयथाप्रीतिस्तथानन्दकपूजने प्रीतिः स्यातान्पुस्पा
स्पमेवानुग्रहात्सदा॥३॥शेवानांपूजनेश्रद्धापथातस्यस्थिताप्रिये तथानान्यस्यसुभगेस
र्वकालेष्वखंडिता॥४॥एकदासनपोदेविगौतमंशैवपुंगव भस्मोद्धूलितसर्वांगंददर्शग
हमागतं॥५॥ततः पुरंसमुत्थायकृतांजलिपुटोन्पः प्रददावासनंरम्यनानारत्नविराजि
तं॥६॥तत्रोपविष्टंशैवेंद्रंगौतमंमुनिसेवितं अर्घ्यपाद्यादिभिःसम्यक्पूजयामाससादरं
॥७॥भस्मनासमलंकृत्यबिल्वपत्रैश्चतंमुनिं उवाचवचनंराजाकृतांजलिपुटः शिवे॥८॥
राजोवाच गौतमाद्यासिधन्योहं भावुकंभाविभूरिशः त्वद्दर्शनांडशैवानांदर्शनंडुर्ल्भ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मंमुने॥९॥माननीयोध्वजातोहंत्वदागमनतोमुने शिवार्चनव्रतस्यास्यनवात्रागमनंभ्रु
वं॥१०॥एतच्चसदनंसर्वंत्वदागमनतोमुने त्वदंघ्रिजलसंसेकाद्दूरियंपावनीकृता॥११॥
त्वत्पादसेवनात्तप्ताः पितरःसागतयः सुराः अतःपरंभविष्यंतिकृत्याणानिचभूरिशः॥१२॥
मापिस्नेहवशादेवत्वयाधात्रागतंमुने अन्यथाशिवभक्तस्यतवात्रागमनंकुतः॥१३॥
वदमोक्षप्रदानधर्मान्चराणांनाविशेषतः पद्मंश्रवणेनापिपापनाशोभविष्यति
॥१४॥शिवउवाच इत्युक्तास्तस्थितोराजातदानीनेवतासंताः पंचलक्षमितादेवि गौतमंद्र
ष्टुमागतः॥१५॥रुद्राक्षैर्मालाभरणान्भस्मोद्धूलितविग्रहान् त्रिपुंड्रचंद्ररेखांकांस्तान्
ददर्शसगौतमः॥१६॥गौतमःशांभवान्दृष्ट्वापुत्रानतिविस्मितः अघधन्योहमस्मीतिव
वंदेसकृतांजलिः॥१७॥दृष्ट्वाहिभूरिभाग्येनशांभवान्बहवोमया शांभवेवेक्षणाज्जाता
धन्यमघतनंदिनं॥१८॥प्रणतंतंमुनिंदृष्ट्वास्वपुत्रेष्वतनोन्नपः कंपमानस्तमुस्थायवचनं

शिवं॥१९॥राजोवाच स्वामिन्नेतेतुमत्पुत्राः शिष्यत्राप्यास्त्ववध्रुवंएनादृशेबुधाणातिस्त्व
यिकार्यानस्त्वर्चया॥२०॥गौतमः ब्राह्मणाः क्षत्रियावैश्याश्शूद्रावान्येपिवान्नरशांभवायदितै
सर्वेपूजनीयः प्रयत्नतः॥२१॥दुर्लभंशंकरस्यैवशांकरस्यापिदर्शनंशांकराः शंकरस्यैवप्रि
याः पारिषदाःखलु॥२२॥अर्चनीयाः प्रयत्नेनचंडालोपिशिवार्चकः किमुतान्येद्विजाणा
घाः शिवाराधनतत्पराः॥२३॥चंडालोप्युत्तमोविप्रादशैवाच्छिवपूजकः शिवार्चनपरा
देन्यः कोवाश्रेयोभविष्यति॥२५॥अशैवोधीतवेदोपिद्विजोनियमयातनां अल्पजोपिशि
वाचारोनद्विजोसेवयातनां॥२५॥शिवाचाररतःशूद्रोप्यसौतमइतिश्रुतः शिवाचारविहीन
स्तुब्रह्मणोप्यधमाधमः॥२६॥शैवाः प्रपातंतः पूज्याः सर्वदासर्वदेहिभिः प्रीतोभवतिगौरीशः
शैवानामेवपूजया॥२७॥अयंतुपरमोधर्मः शैवानांपूजनंनृप शिवपूजैवशैवानां पूजा
नंनात्रसंशयः॥२८॥वर्णानांपरमोधर्मः शांकरस्यार्चनंपरं नातस्मादपरंनस्मादपरोध

मोक्षाणांनांपरमोन्नपा॥२९॥द्विजानांतुविशेषेणशिवस्यैवार्चनंनृप धर्मस्तत्रनसंदेहःस
संसत्यंवदाम्यहं॥३०॥सर्वधर्मोत्तमोधर्मः शंकरस्यैवपूजनं सत्यमेतत्सत्यमेतदितिजाबा
लवादिनः॥३१॥धर्मार्थकाममोक्षास्तुनविनाशंकरार्चनं धर्मार्थाः शिवेनैवदापंतेना
त्रसंशयः॥३२॥यत्फलंप्राप्यतेराजन्महादेवस्यपूजया तत्फलंनैवसंप्राप्यमश्वमेधार्बुदै
रपि॥३३॥यत्फलंप्राप्यतेराजन्महादेवस्यपूजया तत्फलंनैवसंप्राप्यंवाजपेयार्बुदै
रपि॥३४॥यत्फलंप्राप्यतेरान्महादेवस्यपूजया तत्फलंनैवसंप्राप्यमतिरात्रार्बुदैरपि
॥३५॥यत्फलंप्राप्यतेराजन्महादेवस्यपूजया तत्फलंनैवसंप्राप्यमग्निष्टोमार्बुदैरपि॥
३६॥यत्फलंप्राप्यतेराजन्महादेवस्यपूजया तत्फलंनैवसंप्राप्यंराजसूयार्बुदैरपि॥३७॥
स्वर्गएवहिसंप्राप्यःसांगोयागार्बुदैरपि शिवार्चनेनासंप्राप्याधर्मार्थाइतिश्रुतिः
॥३८॥शिवार्चनसदृशः कोवाधर्मोभविष्यति यतः शिवार्चनंश्रौतंसर्वाभीष्टप्रदाय

कं॥३९॥शिवार्चनेनयत्प्राप्यनान्यर्मतःसत्यमेतत्सत्यमेतदितिजाबालवादिनः॥४०॥शि
वपूजाप्रभावस्तुशिवेनज्ञापतेनृप तदन्येरस्मदाद्यैस्तुज्ञापतेनाल्पबुद्धिभिः॥४१॥शिवा
र्चनप्रभावस्तुवेदैश्चबहुधाश्रुतः वेदैरपिनविज्ञातस्तत्प्रभावोनराधिप॥४२॥देवैरपिन
विज्ञातंशंकरार्चनजंफलं तदन्यैरस्मादाद्यैस्तुकथंज्ञेयंनराधिप॥४३॥पुरादेवाःसगंध
र्वाऋषयश्चमुमुक्षवः हिमवद्गिरिमाश्रित्यास्थितास्तेत्वबभूवुः॥४४॥तदाविघ्नस्तु
त्वासोनंमत्वापोब्रह्मवादिनः राजन्प्रणाम्यपप्रच्छुर्विनयान्नतकंधराः॥४५॥ऋषयऊचुः च
र्मार्थकाममोक्षाणांमधियोहंमनीश्वराः मत्रःपरतरोनास्तीत्यब्रवीन्मोहतोऽकःकर्ताकश्च
तत्प्रदः एतत्सर्वंविशेषेणवदमाधवसादरं॥४६॥विघ्नः धर्मार्थकाममोक्षाणांहरिः॥४७॥
इतितद्वचनंश्रुत्वाबभाषेवचनंविधिः धर्मार्थकाममोक्षाणांहंकर्तेतिमद्व्रते॥४८॥इति
इतितद्वचनंश्रुत्वातमुचुर्मुनिपुंगवाः विघ्नंचमोहितंदृष्ट्वाश्रीमहादेवमायया॥४९॥विधे

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

विधेविधत्तेऽवदत्यन्यत्वयान्यत्समुदीर्यते एवंसतिकथंहेयंतत्वमस्माभिरिहरौः॥५०॥सर्वैकवाक्य
तायत्नतत्वविनिश्चयः नान्यत्रसर्वथाब्रह्मन्तत्तत्वस्यनिर्णयः॥५१॥वाक्यमेतादृगुद्धार्यप्रतिपाद
कमीदृशं तत्वनिर्णायकंमुनाकथंतद्वदाधुना॥५२॥इतितद्वचनंश्रुत्वाब्रह्मोवाचसनातनः ब
भाषेवचनंभस्मशिवमायाविमोहितः॥५३॥ब्रह्मोवाच मन्मायामोहितोविष्णुस्तथावदतिसत्व
रंअतएवहितद्वाक्यंमप्रमाणंनसंशयः॥५४॥सहाहंसर्वलोकानांपालकश्चनसंशयःसहा
रकश्चलोकानांसत्यमेवोच्यतेमया॥५५॥नास्तिमत्सदृशोदेवस्तातः पूज्योहमन्वहं धर्मा
र्थकाममोक्षाणांप्रदातात्वाहमेवहि॥५६॥इतितद्वचनंश्रुत्वामुनयोविस्मयंगताः प्रमाणत्वेन
तेवेदानेवततःपरं॥५७॥ततोवेदाःसमागत्यसर्वेमुनिधराःस्थिताः संतोषंपरमंप्रापुर्वे
दानदृष्ट्वामुनीश्वराः॥५८॥नत्वावेदास्ततःसर्वेमुनयोब्रह्मवादिनः कोवापूज्यतमोदेवस्तंव
दंत्वितिसादरं॥५९॥प्रज्यात्यपावकंसम्यक्ऋग्वेदः प्रथमंततः सद्यंभूजसमुद्भूतत्वा

माहनपोत्तमा॥६०॥ऋग्वेदउवाचसोमस्त्रिनेत्रोजानातामतीनांदिवःपथिब्राश्चतथानिलाग्नेः
॥६१॥सर्वेद्रयोरश्चिमरुद्गणानांसोमस्त्रिनेत्रोजनितोतविष्णोः॥६२॥तस्मात्सविष्णोर्जनितामहेशाः
सर्वप्रयत्नैःसततंभवाब्दिःसेव्यःससोमःसचमुक्तिदातासएवमोक्षाधिपतिश्चसत्यं॥६३॥तस्मान्म
हेशादपरंनजानेमुक्त्यर्थिसेव्यंसुरवंदवंद्यं तस्मान्महेशंशरणंव्रजध्वंसत्यंपुनःसत्यमिदंत्रिसत्यं
॥६४॥स्वर्गादिफलप्रदाताम्हेश्वरान्यस्तुनसर्वथैव तस्मान्महेशंशरणं व्रजध्वंसत्यंपुनःसत्य
मिदंत्रिसत्यं॥६५॥आसंसारसमुद्रमग्नानसर्वथातेशिवभक्तिभाजः तस्मात०॥६६॥मोक्षप्रदःको
पिनशंकरान्यः सर्वोत्तमःशंकरएवसत्यं तस्मात०॥६७॥यः केवलंशंकरमेवनित्यंसमर्चयिष्यतिनि
रंसधन्यः तस्मात०॥६८॥देवेषुसर्वेष्वपिदेवपूज्योदेवोमहादेवइतिप्रसिद्धः तस्मात०॥६९॥भजंति
देवेशमनन्यभाजोमुक्त्यर्थमेकंशिवमेवसंतं तस्मात०॥७०॥नशंकरान्योमुनिमोक्षहेतुर्नशंकरान्यः
सुरमोक्षहेतुः तस्मात०॥७१॥नशंकरान्यःकरुणानिधानोनशंकरान्योखिलवेदवेद्यः तस्मात०॥७२॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

येपजपंत्यन्वहमंबिकेशंतेगर्भभाजोनभवंतिमर्त्याः तस्मात०॥७३॥येषामन्यंचरमंसारारं
तेषांशिवेभक्तिरुदेतिनित्यं तस्मा०॥७४॥यन्मायया मोहितोयन्मायया विभ्रमरय
चमोहितः तमेवभस्मांकितसर्वगात्राभजध्वमघघ्नमतित्रिनेत्रं॥७५॥संसारपाशोघदिना
शहेतुंगुणोघसेतुंमुनिमुक्तिहेतुं श्रीपार्वतीनाथमनन्यभाजोभजध्वमघघ्नमतित्रिनेत्रं॥७६॥
अमेयमाद्यंतविहीनमेकंनिरंजनंनिष्कलमादिदेवं श्रीपार्वतीनाथ०॥७७॥महेश्वरंसाम
नाथंवेदांतवेद्यंत्रिदशैकवंद्यं श्रीपार्वता०॥७८॥विश्वाधिकंविश्वविभूतिहेतुंश्री
[illegible] रुद्रमन्याप्रतिमंसरेशं श्रीपार्वता०॥७९॥यसादपन्नार्त्र[illegible]
लभ्योमोक्षःसमस्तैरपिदुर्लभोपि श्रीपार्वतीनाथ०॥८०॥यन्नामसंकीर्तनमात्रयत्नादसंतिरोधा
विधिविघ्नवंघाः तस्मान्महेशादधिकोनदेवः सत्यंपुनःसत्यमिदंत्रिसत्यं॥८१॥भजंतिमोहेनरो
वान्यमन्येसदामहापातकसंगदुष्टाःभजंतिधन्याःशिवमेकमीशंशिवंभवंतोपिभजंतुविप्राः॥

॥८२॥विश्वाधिकः शंकरएवसत्यंसत्यंपुनःसत्यमिदंत्रिसत्यं अत्रायमेवञ्चलनोहिसा
क्षीमयाद्विज्ञानान्मुच्यतेच॥८३॥विश्वधिकंरुद्रमुपेद्रवंवयंभजामःसततंवरेण्यं रुद्रस्य
विश्वाधिकतांवदंतिसर्वेपिवेदाःसततंद्विजेंद्राः उक्तार्थसत्यार्थममुंपहानलंहस्तोधरिंध्यानिसरा
पोत्रअत्राग्निदिव्येनमंत्रमर्थंरुद्राधिकत्वंखलुसाधयामि॥८५॥नवाग्निदिव्यादधिकंहिकि[illegible]
यंघस्तितत्सत्यवाणिदिव्यंरुद्राधिकत्वंप्रतिपादकत्वमप्यन्यथास्यात्कथमत्रविप्राः[illegible]
ब्रवीमिध्रुवंमघसत्यंसत्यंब्रवीमिध्रुवंमघसत्यं रुद्राधिकत्वंप्रतिपादयामिदेवोनरुद्रादधिकोस्ति
कोपि॥८७॥रुद्रस्यपुत्रः सहरिःसपुत्रास्पितुः कथंस्यादधिकः सपुत्रः पितुः कथंस्यादधिकः च
पुत्रपुत्रः पुतुः सेवकएवसत्य॥८८॥सोमस्त्रिनेत्रोजनितोतविष्णोरित्युक्तमादावधानपर्वतदेवस
त्यंहितदेवसत्यंतदेवसत्यंतदेवसत्यंहितदेवसत्यं॥८९॥ब्रह्मेंद्रचंद्रार्कयमानिलाद्याः श्रीपार्वतीना
थकभक्तभक्ताः सत्यंपुनः सत्यमिदंत्रिसत्यंसत्यंपुनः सत्यमिदंत्रिसत्यं॥९०॥पन्नुवेदउवाच अ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

णोरणीयान्महतो महीयानात्मागुहायांनिहितोऽस्यजंतोः तोः तमक्रतुंपश्यतिवीत
शोकोधातुःप्रसादान्महिमानमीशं॥९१॥क्रतुसंपरंब्रह्मपुरुषंकृष्णपिंगलंऊर्ध्वरेतंविरूपा
क्षंविश्वरूपंवदाम्यहं॥९२॥विश्वाधिकोरुद्रएवसमहाऋषिरुपधात् सएवसर्वदेवात्मासए
वम्प्रसत्तमः॥९३॥हिरण्यबाहुमीशानंहिरण्यपतिमव्ययं भस्मध्वाललाटेभजध्वंवमध्व
जं॥९४॥अंबिकापतिमव्यक्तमुमापतिमनामयं भस्मध्वा०॥९५॥रुद्रंपशुपतिंस्थाणुं
माघंतरहितंशिवं भस्मध्वा०॥९६॥अनंतमव्रतीकारमपराद्धंतेनसं भस्मध्वा०॥९७॥
आनंदमयमीशानमद्वैतंनिष्कलंप्रभुं भस्मध्वा०॥९८॥निर्गुणांनिर्मलंशुद्धंनिरवद्यंनि
रंजनं भस्मध्वा०॥९९॥शांतंप्रसन्नवदनमुमास्लिष्टविग्रहं भस्मध्वा०॥१००॥अभ
यप्रदमीशानंसर्वाशास्पंसुराधिपं भस्म०॥१॥सोमरुद्रांतान्नमश्चमरुतांरांगमीश्वरं भ
स्म०॥२॥उग्रंभीमंभवंशर्वंभक्तसर्वंभक्तसर्वप्रदंहरं भस्म०॥३॥महेशंशंकरंशंभुंशर

णागतवत्सलं भस्म०॥४॥भगवंतमुमाकांतमनंतमयराजितं भस्म०॥५॥विश्वेश्वरंमहादे
वंत्रिपंचकंतंशिवं भस्म०॥६॥त्रिपुरांतकमाराध्यमाराधकवरप्रदं भस्म०॥७॥त्रिकाला
ग्निकालंसाकारंनिराकारंसमंगलं॥८॥भस्म कालाग्निरुद्रंकामारिकालकूटविषादनं भस्म०
॥९॥नीलकंठंभस्मगुंठंसर्वेश्वरमकल्मषं भस्म०॥१०॥सदाशिवंशिवाकारंश्रीमहादेवमा
धिकं भस्म०॥११॥ईशानंसर्वविद्यानांसर्वविद्याप्रदंसदा भस्म०॥१२॥ईश्वरंसर्वभूतानांब्रह्मणः
धिपतिमक्षयं भस्म०॥१३॥ब्रह्मणोधिपतिंदेवंपरंब्रह्मसदाशिवं भस्म०॥१४॥विश्वतश्च
क्षुषंदेवंविश्वतोमुखमव्ययं भस्म०॥१५॥विश्वतोबाहुमव्यक्तंविश्वतःपादमक्षरं भस्म०॥
१६॥समस्तदेहंउमाशास्पंसोमंसोमार्द्धधरं भस्मध्वाललाटेभजध्वंवमध्वंज॥१७॥
भजध्वंश्रीमहादेवंचतुर्वर्गफलंप्रदं महादेवंपरंमंत्रंमाभजध्वंमुनीश्वराः॥१८॥महा
देवंविहायान्यंमंत्रंयोर्चयिष्यतिसविहोयाम्यतंमरवोरेतः पिबंतिसर्वथा॥१९॥नास्ति

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पूज्यतमोदेवः शिवान्यः सर्वथाद्विजाः सत्यमेतत्सत्यमेतत्सत्यमेतन्नसंशय॥२०॥शि
वात्पूज्यतमादन्योनास्तिपूज्यतमोध्रुवं सत्यमे०॥२१॥शिवएवाखिलाराध्यःशिवएवविलेप्य
ःसत्यमे॥२२॥शिवेरावामराधीशाःशिवोदेवशिवामाताःसत्तमे॥२३॥शिवःसर्वोत्तमोनान्यविष्णु
ब्रह्मादिवंदितः सत्यमे०॥२४॥देवेषुनाधिकःकोपिशिवाद्देवोत्तमोत्तमात् सत्यमे०॥२५॥शि
वस्यभृत्याःसर्वेपिविष्णुब्रह्मादयःसुराःसत्यमे०॥२६॥सुरान्यःश्रीमहादेवादधिकोक्तीतियो
वदेत् सचंडालःसत्यमेतत्समहापातकाश्रयः॥२७॥यश्चंडालोमपयश्चाजारश्चभविष्यति
सशिवादधिकोदेवस्तिष्ठतीतिवदिष्यति॥२८॥विश्वाधिकोरुद्रएवेत्युक्तमादौमयाद्विजाः
सदुक्तंतथ्येवेतिदिव्यंचकरवाण्यहं॥२९॥अग्निदिव्यादरंदिव्यंनास्त्येवेतिविनिश्चितं नतो
ग्निदिव्यमथेवकरिष्यामुक्तसिद्धये॥३०॥विश्वाधिकोरुद्रएवेत्युक्तोक्तैरवसिद्धये तत्यतेत
कटाहंवाप्रवेक्ष्यामिनसंशयः॥३१॥विश्वाधिकोरुद्रएवसत्यमेतन्मुनीश्वराःसत्यमेतत्सु

नःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥३२॥हरिंहरंतंश्रीरुद्रंविश्वस्येशानमव्ययं भजध्वंमुनयोनिरं
तरान्यामरंजनं॥३३॥योन्याराधनसंसक्तः शंकरंनार्चयिष्यति नतस्मादधिकःपापीसचंडालो
नसंशयः॥३४॥जाग्रतिश्रीमहादेवेधर्मार्थफलदातरि विहायान्यंनमरकः समर्चयितुमिच्छति
॥३५॥कृतानियेनपापानि विविधानिपुरासदा तेनत्रिलोचनादन्यः पूज्यतेकश्चनामरः॥३६॥नित्यं
त्रिलोचनादन्यंसुरंयः पूजयिष्यति सलोचनोपिविप्रेंद्राः सविलोचनएवहि॥३७॥दुर्बुद्धयः
पूजयिष्यंतिशिवान्यममरंद्विजाःसुधियः पूजयिष्यंतिशिवंकेवलमव्ययं॥३८॥शिवान्यंपूजयि
ष्यंतिशिवमायाविमोहिताः शिवमायाविनिर्मुक्ताः शिवमेवार्चयंतिहि॥३९॥शिवान्यंपूजयिष्यंति
येतेवैशिवचिंतकाःसत्यमेतत्पुनः सत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥४०॥कृतेपातकिनंदुष्टंनशिवान्यस्य
पूजकःसत्यमेतत्पुनःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥४१॥शिवान्यमशिवंज्ञात्वातंशिवंयोर्चयिष्यति त
स्याशिवंमहादिग्धंमिहामुत्रापिसर्वथा॥४२॥शिवार्चकाःप्राप्नुवंतिशिवंचैवद्विजोत्तमाः अशिव
वंप्राप्नुवंत्यन्येत्वशिवाराधकाः सदा॥४३॥इतिमत्वाभवांस्तूर्णमभयानीरमंप्रभुं भगवंतम

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वारांतिं भजध्वमभयप्रदं॥४४॥सामवेदः नमोहमायरुद्रायमोहमायनमोनमः मांईहमापश्युङ्का
पंधन्वनेचनमोनमः॥४५॥नमोनमस्तापस्तापसापतापसेशापवेनमः नयोनमोविशोलायश्रीपु
नर्वसेनमः॥४६॥योज्ययोर्म्यापसौम्यायशांम्यायपरमास्त्रने नमः शिवायपरायसुपरायनमोनमः॥४७॥
महापारायपार्यायपारदायनमोनमः सुन्वतेपारावंदायपुरुषायनमोनमः॥४८॥नमः सुपुरुषायप
यंश्रीमहापुरुषायच नमोन्तायान्नपतयेराकाक्षायपामिताक्षिणे॥४९॥नमोवयन्नदायापिरुद्रायापा
मितवर्चसे नमस्तिरस्देभ्यः स्थिरायस्थिरधन्वने॥५०॥नमःप्रतिपादायापिनमः पटरिणेसदा नम
स्त्रिपवकायापिनमस्तस्मैकपर्दिने॥५१॥नमोव्रात्नाधिपतयेश्रीविष्णुपतयेनमः नमोखिलाधिपतयेवि
रूपाक्षायमन्यवे॥५२॥एकएवमहारुद्रःसर्वदेवोत्तमोत्तमः नतस्मादधिकः कोपिसत्यमेवोच्यतेमया॥५३
मयस्मादधिकोदेवोदेवदेवान्महेश्वरात् सएवसर्वदासेव्यःश्रीरुद्रोविश्वशासकः॥५४॥श्रीरुद्रादधि
कः कोवाभविष्यस्यधिकः सुरः विष्णुवासुराः सर्वेशंकरस्यैवकिंकराः॥५५॥ईद्रोपेंद्रब्रह्मतयःसर्वेशं

करकिंकराः तदन्यःशंकरःसोयंशंकरोदेवतोत्तमः॥५६॥शिवमेवाधिकंमन्येदेवेदेवोत्तमंप्रभुं
देवोत्तमान्महादेवात्कोपिनास्त्यधिकः सुरः॥५७॥देवोत्तमोमहादेवसर्वदेवनमस्कृतः सत्यमेतत्पुनः
सत्यंसत्यमेतन्नसंशयः॥५८॥शिवः कल्याणनिलयः सर्वदेवशिखामणिः सत्यमेतत्॥५९॥शिवप्र
भुः श्रीमान्विष्णुब्रह्मादिपूजितः सत्यमेतत्०॥६०॥विष्णुब्रह्मादिजनकः शिवएवसुरोत्तमः सत्य
मेतत्०॥६१॥विष्णुनेत्रार्चितारक्तदिव्याश्रीचरणः शिवः सत्यमेतत्०॥६२॥नशिवादधिकोदेवः श्रु
तिः श्रोतव्यएववा सत्यमेतत्॥६३॥शिवान्यस्त्वशिवस्तस्मादशिवोनाधिकः शिवात् सत्यमेतत्
॥६४॥शिवान्योप्यधिकोक्तीतिजावजल्पतिवादिध्याति सत्यमेतत्०॥६५॥देवोत्तमोमहादेवः
सर्वदेवोत्तमोत्तमः सत्यमेतत्०॥६६॥सर्ववेदोक्तसर्वेधः शिवएवद्विजोत्तमा सत्यमेतत्०॥६७॥
स्वर्गापवर्गदोविप्राः शिवएवेमन्महे० सत्यमेतत्०॥६८॥शिवएवसदासेव्योभुक्तिमुक्तिफलप्रदः
भिः सत्यमेतत्०॥६९॥सृष्टिस्थितिविनाशानांशिवएवहिबकारणं सत्य०॥७०॥बहवोवि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ह्मऋषवः पूर्वंलीलयायेननाशिताः तेनसोमेनकस्मैसंः कस्मादधिकोथवा॥७१॥बहवो
विधयः पूर्वंयेनदेवेननाशिता० तेन०॥७२॥बहवोहरयः पूर्वंयेनदेवेननाशिताः तेन०॥७३॥
बहवोनवः पूर्वंयेनदेवेननाशिताः तेन०॥७४॥बहवोवायवः पूर्वंयेनदेवेननाशिताः तेन०
॥७५॥बहवोध्वंगनयः पूर्वंयेनदेवेननाशिताः तेन०॥७६॥बहवोपिमापूर्वंयेनदेवेनना
शिताः तेनः॥७७॥बहवोभुजगाः पूर्वंयेनदेवेननाशिता तेम०॥७८॥बहवोगिरयः
पूर्वंयेनदेवेननाशिताः तेन०॥७९॥बहवः सागराः पूर्वंयेनदेवेननाशिताः तेनसोम.
स्कल्पः कस्मादधिकोथवा॥८०॥यदाज्ञाग्राहकोविष्णुर्विधिरीदृश्वसर्वदा तस्मात्सदा
शिवादन्यः कः पूज्योहोभविष्यति॥८१॥यस्मैमयानमस्काराःकृताः पूर्वंमयापराः सएव
सर्वदेवेशः सत्यंसत्यंनसंशयः॥८२॥सविष्णुब्रह्मरुद्राधीराःसविघ्नादिपितामहः सएवपूज्यः
सर्वैर्वासविघ्नादिपितायतः॥८३॥शिवएवाखिलाराध्यः सत्यंसत्यंमुनीश्वराः सत्यंसत्यं

पुनःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥८४॥अग्निदिव्यंकटिव्यामिमदुक्तार्थस्यसिद्धये सत्यं
सत्यंपुनःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥८५॥अथर्वणाः ॐकारःप्रणवोज्ञेयः सर्वव्यापीसएव
वहि सर्वव्यातियोज्ञेयः सोनंतइतिमन्महे॥८६॥योनंतइतिविज्ञेयःसर्वस्यात्तारमिति
मन्यते यत्तारमितिविज्ञेयंतत्सूक्ष्मइतिगीयते॥८७॥यत्सूक्ष्मइतिविज्ञेयंतच्छुक्ल
मितिमन्यतां यच्छुक्लमितिविज्ञेयंतद्विचैतन्यमेवहि॥८८॥यदेचैतन्यंतदेवैकंपरं
ब्रह्मेतिमन्यतां सएकःसर्वमूलात्मासएकोरुद्रउच्यते॥८९॥सईशानःसभग
वान्समहेश्वरउच्यते समहादेवएवेशःसमहान्विष्णुरुदितः॥९०॥द्वितीयोनयतोरुद्रात्ततएकः
सउच्यते ब्रह्मविष्ण्वादिकान्लोकान्ससृजतिसंहरतिच॥९१॥स्वयंनित्योविभुश्चैकःसए
कोरुद्रउच्यते रुद्रंस्त्रियंवकोनान्योरुद्रइत्यभिधीयते॥९२॥सर्वाञ्छोकानीशानोमिरीशतेयो
ढशक्तिभिःसर्वंव्यापत्रिनयनस्तस्मादीशानउच्यते॥९३॥यःसर्वान्सभावानीक्षतेसज्ञानम

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

शेषतः स्वविरीक्षयतेयोगंतस्मात्समर्गवान् शिवः ॥ ९४ ॥ यः सर्वलोकान्संभक्षः संभक्षयतिसं
ततंसृजत्यधिसंवातितस्मात्सहि महेश्वरः ॥ ९५ ॥ सयोभवान् परित्यज्यज्ञानयोगेसगोचरे त्रैश्च
र्यंमहतिस्वछेमहादेवोमहीयते ॥ ९६ ॥ शिवोयंविश्वतश्चक्षुशिवोयंविश्वतोमुखः शिवोर्यवि
श्वतोबाहुर्विश्वतस्यान्महेश्वरः ॥ ९७ ॥ रुद्रोयमग्नावुदकेचौषधीषुवनस्पतिष्वपि रुद्रोयंसर्वभूतेषु
भवनेषुविवर्त्तते ॥ ९८ ॥ उपास्योयमुपास्योयंरुद्र एवानिशंशुधैः सयंपुनः सयंमुहुरभ्यंजमु
च्यते ॥ ९९ ॥ मुनयः शिवएवैकोध्येयोनित्यंशिवंकरः सर्वमन्यत्परित्यज्यध्यायमानाःशिवंनचा २०० ॥
यःसर्वैश्वर्यसंपन्नः शर्वःसर्वेश्वरोहिसः अतःसर्वंपरित्यज्यपूजयंतुमहेश्वरं ॥ १ ॥ सशिवः ॥
सर्वदुःखेभ्यः संतारयतितारकः ततःसर्वंपरित्यज्यपूजयंतुमहेश्वरं ॥ २ ॥ सर्वोपास्यःसर्व
ज्ञःसर्वेषामीश्वरःशिवः ततःसर्व० ॥ ३ ॥ सःसर्वात्मामहादेवःसृजत्यवतिहंतिचततः सर्वः ॥
४ ॥ विष्णुःस्वनेत्रपद्मेनपूजयामासशंकरं ततः सर्व० ॥ ५ ॥ ब्रह्मेंद्रमुखाः सर्वेपूजयंति

महेश्वरं ततः सर्व० ॥ ६ ॥ स्वतंत्रः स्वतंत्रात्माशिवोमोक्षप्रदायकः ततः ॥ ७ ॥ सर्वेषामपिसंपूज्यः
शिवोदेवशिखामणिः ततः ॥ ८ ॥ सर्वदेवोत्तमात्सोवादन्यः पूज्योनसर्वथा तत० ॥ ९ ॥ श्रीरुद्र एव
संपूज्यः परित्यज्यान्यदन्यह सत्यंसत्यंपुनः सत्यंपुनः सत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते ॥ १० ॥ श्रीरुद्र एव
संपूज्यः इत्युक्तंस्वार्थसिद्धये प्रज्वलत्तमंवहिंहस्ताभ्यांसुवहाम्यहं ॥ ११ ॥ श्रीरुद्र एवसंपूज्योमु
मुक्षुभिरहर्निशं मुक्षवोमनसावाचाकर्मणाश्चातियत्नतः ॥ १२ ॥ श्रीरुद्र एवसंपूज्यइत्येवंनवदंति
ये तेसर्वेजानजाड्येयाः सत्यमेवोच्यतेमया ॥ १३ ॥ पूजयध्वंमहादेवंमाधवेंद्रादिपूजितं तदन्योक्ष
दोनास्तिसत्यंसत्यंनसंशयः ॥ १४ ॥ गौतमऊचुः इतिमन्निधरेवेदैरुक्तानिवचनानिते श्रुत्वासेतोष
मापन्नामुनयः शौनकादयः ॥ १५ ॥ तदानीमभवद्राजन्नशरीरवाक् तामेवचाचवक्ष्यामि
शृणुपापविनाशनीं ॥ १६ ॥ अशरीरवाक् मुनयः सत्यमेवोक्तंवेदैः सर्वैरपिध्रुवं शिवान्योनाधिकः
कोपिसत्यंसत्यंनसंशयः ॥ १७ ॥ शिवादधिकोनास्तिशिवेनसदृशोथवा सत्यंसत्यंपुनः सत्यमुद्धृत्य

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मुजमुच्यते॥१८॥सर्वोत्तमोमहादेवः सर्वदेवशिरोमणिः सत्यमेतन्मुनः सत्यंसत्यमेतन्मु
नीश्वराः॥१९॥सर्वैः पूज्योमहादेवस्तस्यपूजैनोविद्यते तस्मात्पूज्योमहादेवः सर्वेषामपिस
र्वदा॥२०॥तत्पादपूजनाद्विप्रमुक्तिर्मुक्तिप्रापकर्मदंतमेवदेवदेवंदेवेशंपूजयध्वंसदाशि
वं॥२१॥भजध्वंशिवज्ञानायमनोवाक्कायकर्मभिः लभध्वंदुर्लभंदेवंरक्षरक्षवदोदाद्वि
जाः॥२२॥निधनेत्यादिभिर्मंत्रैः पूजयध्वंमहेश्वरं परित्यज्यान्यदेवानामर्चनंबुद्धिपूर्व
कं॥२३॥अग्निरित्यादिभिर्मंत्रैर्विभज्यांगानिभस्मना भजध्वमप्रमादेनवृषभध्वज
मव्ययं॥२४॥शिवेभवेतियत्नेनपूजयध्वंमुनीश्वराः अन्यथानरकावासोभविष्यतिन
संशयः॥२५॥नयमस्पृक्पापविप्रास्ततोन्वहमुमापतिं पूजयध्वंतियत्नेनबिल्वपत्रादि
भिःसदा॥२६॥शिवमायापरिक्रांताभविष्यंतियदाजनाः तदाशिवान्यदेवानांकरिष्यं

तिहिपूजनं॥२७॥शिवमायापरिक्रांतानयावत्तावदन्वहं पूजयध्वंप्रयत्नेनशिव
मेवसुराधिपं॥२८॥शिवान्यदेवानाराध्यनराः संसारभाजनाः भ्रमाभ्रमान्नसंसारात्प्र
च्यवंतिदुर्भगाः॥२९॥संसारतरणोपायः शंकरस्यैवपूजनं नान्यस्मादपरंविप्राःस
यंसर्वंनसंशयः॥३०॥यःशंकरंदेवदेवंनाभ्यर्चयतिसर्वदा सदुर्भगइतिविज्ञेयः सत्यंमु
नीश्वराः॥३१॥भगवंतमुमाकांतंभगवंतोभजंतिताः भवंतोपिभजंत्वीशमनिशंशिवशंक
रं॥३२॥यन्मोपयामोहितोयंविष्णुब्रह्मापिपद्मिनीः तमेवदेवदेवेशंभजध्वंवृषभध्वजं
॥३३॥प्राप्नुवंतियदादुःखंब्रह्मविष्ण्वादयःसुराःतदाभवंतितेसर्वेशिवमायाविमोहिताः॥३४॥
नयेभवंतिविप्रेंद्राःशिवमायाविमोहिताः तेसर्वदासुखंप्राप्यसंतिसंसारिनश्चयं॥३५॥अर्थगृहेधन
मस्तिनपश्यंतियथातथा नपश्यंतिशिवंमूढाः शिवमायाविमोहिताः॥३६॥जरामृत्युंवर्तमानंनपश्यं
तियथातथा नप०॥३७॥समुद्रस्थंनपश्यंतिश्रेष्ठंतीरंयथातथा नप०॥३८॥तोयंवर्तंनपश्यंतिभा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नुमंतंयथातथानपु०॥३८॥ऊर्ध्वमध्यगतंक्षीरंनपश्यंतियथातथा नपु०॥३९॥मुकुटंस्वोत्तमां
गस्थंनपश्यंतियथातथा नपु०॥४०॥सर्वव्यापीसर्वरूपःशिवः सर्वत्रतिष्ठति तथापितन्नपश्यंति
शिवमयाविमोहिताः॥४१॥शिवान्यान्पूजयंत्यज्ञाः शिवमयाविमोहिताःसंसारेयातयेतान्शिवा
मयादुरत्यया॥४२॥पूज्योहमित्यंविद्मुः शिवमायाविमोहितः वदंत्यज्ञोनजानातिशिवंस्वोत्पत्ति
कारणं॥४३॥ब्रह्माप्येवंनजानातिशिवंस्वोत्पत्तिकारणं यथाविद्मुक्तयाब्रह्माशिवमायाविमोहि
तः॥४४॥शिवमायामोहितानांविद्मुर्वादीनांदुरात्मनां स्वेष्वेवपूज्यताबुद्धिर्जायतेनिरयप्रदा॥४५॥
जायतिश्रीमहादेवेनिःपूज्यतमेद्विजाः यः पूज्यमन्यंमन्यतेसचंडालएवहि॥४६॥नित्यः पू
ज्यतमोदेवः श्रीमहादेवहि तस्मात्पूज्यतमोनान्योदेवोधन्येऽवाद्विजाः॥४७॥महेशावंचितंतेपू
जनीयोमुनीविभिःसस्यमेतत्समेतदुद्धृत्यभुजमुच्यते॥४८॥महेशान्नापरोदेवः सेव्योमुक्त्यो
र्थिभिर्द्विजाः महेशादपरः कोवामुक्तिदानाभविष्यति॥५०॥गौतमः एवमानंददाराजन्श्रुता

तैरशरीरवाक् संतोषंपरमप्रापुर्मुनयस्ततः पस्तेततः परं॥५१॥शिवमायाविनिर्मुक्तोविद्मु
श्चसदनंतरं ऋषीन्देवान्सुरस्कृत्यबभाषेचेतनंतदा॥५२॥विद्मुरुवाच शिवमायामोहितेनविद्मुनैव
मयापुरा पूज्योहं मुक्तिदानाचेत्युक्तमज्ञाननोद्विजाः॥५३॥उन्मत्तवत्प्रलपितंमयापूर्वं मुनीश्वराः
तद्विस्मरंतुमुनयः क्षमध्वंसत्तमाधितं॥५४॥नस्ताश्चसन्निपातेनप्रलपंतियथेच्छया तथा
प्रलापोपकृतोमोहितेनोमायया॥५५॥यदामाहेश्वरीमायामोहयिष्यतिमोतदा मयाप्रलापःकि
यतेनान्यथामुनिपुंगवाः॥५६॥यंयंमाहेश्वरीमायामोहयिष्यतिमोहिनी तंतंमत्तंविजानीथाःप्र
लपंतंपथेऽवया॥५७॥देवदेवोत्तमःसांबोमुक्त्यर्थिभिरहर्निशं पूजनीयः प्रयत्नेनसत्संसत्संनस
रायः॥५८॥जनकोममगौरीशोभवानीजननीमम ततस्तौपितरौनित्योममपूज्यतमौशिवौ॥५९॥
जनकः सर्वदेवानांजनयामासशिवा ततः शिवोददौमत्यंविद्मुंमुनिपुंगवाः॥६०॥सुदर्श
नाभिधंचक्रंवैकुंठंचददौशिवः लक्ष्मीमपिददौमत्यंनित्यंमानंदवर्द्धनी॥६१॥मयामन्नेत्रपद्मे

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नपूजितेशिवपादुके शिवापादुकपोरेवु पूजनंक्रियतेमया॥६२॥महतामममाग्येनमहादेवः
कृपानिधिः मुक्तिदोमकृतापूजास्वीकरोतिप्रतिक्षणं॥६३॥ममाराध्यतमोदेवः शिवएवमुनी
श्वराः ततएवमयानित्यंशिवएवहिपूज्यते॥६४॥शिवएवममाराध्यशिवएवधनंमम शिव
ममस्वामीशिवएवप्रभुमम॥६५॥शिवएवहिनिक्षेपः शिवएवहिजीवनं शिवएवहिकल्पाणं
शिवएवहिभूषणं॥६६॥शिवएवममाशास्पः शिवएवहिजीवनं शिवएवममाभूर्त्यः शिवए
वममसेवदः॥६७॥शृणोम्यहंशिवकथाः शिवमेवार्चयाम्यहं पश्यामिशिवमेवाहं शिवमेववदा
म्यहं॥६८॥यमाऊः श्रीमहादेवंदेवासमहमीश्वरं पूजयाम्यतियत्नेनप्रणामामिचसर्वदा॥
६९॥यमाऊः पार्वतीनाथंदेवासमहमीश्वरं पूजयाम्यतियत्नेनप्रणामामिचसर्वदा॥७०॥
यमाऊः श्रीविरूपाक्षंहमीश्वरं पूज०॥७१॥यमाऊर्जगतामीशंवेदासमहमीश्वरं पूज०
॥७२॥यमाऊः परमेशा० नंवेदासमहमीवेदाममीश्वरं पूज०॥७३॥यमाऊःरोभ्रमनघंवेदास

महमीश्वयमाऊश्चंद्रशिरसंचेदासमहमीश्वरं पूज०॥७४॥यमाऊस्तारकंब्रह्मवेदासमहमीश्वरं
पूज०॥७६॥यमाऊः सर्वकर्तारंवेदासमहमीश्वरं पूज०॥७७॥यमाऊर्निष्प्रतिद्वंद्वंवेदासमहमीश्व
रं पूज०॥७८॥यमाऊर्यज्ञफलदंवेदासमहमीश्वरं पूज०॥७९॥यमाऊमोक्षदातारंवेदासमहमी
श्वरं पूज०॥८०॥यमाऊर्यज्ञानदातारंवेदासमहमीश्वरं पूज०॥८१॥यमाऊः शांतिदातारंवेदासमह
मीश्वरं पूज०॥८१॥यमाऊः श्रीमहेशानंवेदासमहमीश्वरं पूज०॥८३॥यमाऊः रोंकारंनित्यंवेदास
महमीश्वरं पूज०॥८४॥यमाऊः शिवमद्वैतंवेदासमहमीश्वरं॥पूज०॥८७॥यमाऊर्निगुणंशांतं
वेदासमहमीश्वरं पूज०॥८६॥यमाऊर्निश्चिंपशुद्वंवेदासमहमीश्वरं पूज०॥८७॥यमाऊर्नि
द्वंद्वंनित्यंवेदासमहमीश्वरं पूज०॥८८॥यमाऊस्त्रिमनघंवेदासमहमीश्वरं प्र०॥८९॥यमाऊर्मृ
त्युंहतारंवेदासमहमीश्वरं पूज०॥९०॥चोडुर्यशिवमद्वैतंनमजसनिशंतुये तेसर्वेपिडरासा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नः ससंससंनसंशयः॥९॥पुनःपुनर्विचार्येदमुच्यतेसादरंमायाशिवएवान्वहं पूज्योब्रह्म॥
धैर्विधानतः॥९२॥गौतमऊवाच ईतिविष्णुवचः श्रुत्वातेसर्वेमुनयोनष्संतोषपरंप्राघुस्तदाल
क्ष्यनाइवं॥९३॥ब्रह्मोवाच शिवमायामोहितेनब्रह्मणोवंपुरामया पूज्योहमुक्तिदाताचेत्युक्तंमयान
तोद्विजा॥९४॥ब्रह्मशांभवीमायामोहयत्यखिलंजगत् जगन्मध्यगतंकिंमानमोहयतिकिंद्वि
जाः॥९५॥सर्वेपिमोहिताः पूर्वममराः शिवमायया तन्मायया मोहितास्तेविनष्टाश्चामरास्तदा मो
हयत्यमरान्सर्वान्महादेवः स्वमायया स्वमायया मोहितांस्तान् विनाशयतिसत्वरं॥९७॥सुरान्वि
नाशयित्वे सुरानन्यान्सृजत्युतः शिवमोहिताःक्रविनश्यंत्येवंसर्वथा॥९८॥शिवमायाविमुक्तो
जातस्तावद्महाद्विजाः नोचेद्विनाशोभवितामायात्रानसंशयः॥९९॥यदाहमोहितोजातःश्री
महादेवमायया तदैवमोहितोविष्णुः श्रीमहादेवमायया॥३००॥कोवाविष्णुरहंवोवानंदिकै
शोपिशाकरःकदाचिदभवत्पूर्वंशिवमायाविमोहिताः॥१॥ब्रह्माडमध्येयावंतोविष्णुब्र

स्नादयः सुराः तावंतोपिसुराविप्राः शिवमायाविमोहिताः॥२॥शिवमायामोहितेनयद्यत्र
लपितंमया तत्सर्वंमुनिश्रेष्ठामनोवाक्कायकर्मभिः॥३॥शिवएवसदापूज्योमुमुक्षु
भिरनेकधा सत्यंसत्यंपुनः सत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥४॥शिवमायाविमुक्तोनसमो
वोच्यतेमया पूज्यःसर्वप्रयत्नेनशिवएवमुमुक्षुभिः॥५॥शिवान्यः कोत्रिदेवेषु स
पूज्योमुक्तिकांक्षिभिः यतः यतः शिवान्येसर्वेपिजीवाएवेतिनिश्चयः॥६॥शिवःपुराय
तमेवेदपूज्यतेमुक्तिकांक्षिभिः गतपुराणैः पापरुपैः शिवान्यः पूज्यतेजनैः॥७॥द्वि
जाधन्यास्तएवेतिविज्ञेयाःपुराणसंश्रयाः पूजयंतिमहादेवंयेनन्यंसारणाः सदा॥८॥मन्य
तेशिवमद्वैतंचतुर्थंब्रह्मवादिः सएवपरमात्मातुविजिज्ञास्योमुमुक्षुभिः॥९॥सर्वव्यापी
सर्वरुपः परमात्मासदाशिवः श्रुतिभिःपरमात्मातः शिवएवेतिगीयते॥१०॥चतुर्जालि
ब्रह्मकोशमूर्ध्वंनीचपश्यति तमतीत्यस्थितः शुद्धः परमात्माशिवः स्मृतः॥११॥य

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

माङ्कः शंकरंवेदाः सर्वदाः सर्वदेवशिखामणिंसएवसर्वदापूजोमुमुक्षुभिरनेकधा॥१३॥यमा
ङ्कमोक्षदंवेदासर्वदेवशिखामणिं सएवसर्वदापूजोमुमुक्षुभिरनेकधा॥१४॥यमाङ्कनिर्गुणं
वेदाः सर्वदेवशिखामणिः सएव०॥१५॥यमाङ्कःशाश्वतंवेदाः सर्वदेवशिखामणिंसएव०॥१६॥
यमाङ्करक्षरंवेदाः सर्वदेवशिखामणिंसएव०॥१७॥यमाङ्करक्षरंयंवेदाः सर्वदेवशिखामणिं
णिं सएव० यमाङ्कर्व्यापकंवेदाः सर्वदेवशिखामणिंसएव०॥१९॥यमाङ्कःपरमंदेवाः सर्व
देवशिखामणिं सएव०॥२०॥यमाङ्कःसर्वदंवेदाःसर्वदेवशिखामणिंसएवः॥२१॥यमाङ्कः
सर्वगंवेदाःसर्वदेवशिखामणिं सएव०॥२४॥यमाङ्कविघ्नजनकंवेदादेवशिखामणिं सः
एव०॥२५॥यमाङ्कर्वेदजनकंवेवशिखामणिं सएव०॥२७॥यमाङ्कलोकहंतारंवेदादेवशिखा
मणिं सएवः॥२८॥यमाङ्कविघ्नहंतारंवेदादेवशिखामणिंसएवशिखामणिं सएव०॥
२९॥यमाङ्करंबिकानाथंवेदादेवशिखामणिं॥३१॥यमाङ्कःस्कंदजनकं वेदारंवेदादेवशि

खामणिं सएव०॥३२॥यमाङ्कर्ब्रह्मपरमंवेदादेवशिखामणिं॥सएव०॥३३॥यमाङ्कः परमो
दारंवेदादेवशिखामणिं सएव०॥३४॥यमाङ्कज्ञानमानंदंवेदादेवशिखामणिं सएव०॥३५॥य
मामरादिपुरुषंवेदादेवशिखामणिं सएव०॥३६॥यमाङ्कपंचपुरुषंवेदादेवशिखामणिं
सएव०॥३७॥यमाङ्कर्गगनाकारंवेदादेवशिखामणिं सएव०॥३८॥यमाङ्कश्रीमहाभर्गवे
दादेवशिखामणिं सएव०॥३९॥यमाङ्कः ब्रह्मगाकारं वेदादेवशिखामणिं सएवं०॥४०॥य
माङ्कः प्रणवाकारंवेदादेवशिखामणिं सएव०॥४१॥यमाङ्कः शिवमंकंवेदादेवशिवखामणिं
सएव०॥४२॥शिवाभिधंपुरब्रह्मसेवयैवंप्रयात्ततः नासेवयैवंविप्रेंद्रामुक्तिर्भवतिना
न्यथा॥४३॥पार्वतीसहितोनित्यंध्यातव्यः श्रीमहेश्वरः पूजनीयोलिंगरूपीशिवलिंगी
महेश्वरः॥४४॥मोक्षोनास्त्येवविप्रेंद्राशिवलिंगार्चनंविनातस्मात्प्रयत्नतः कार्यशिव
लिंगार्चनंबुधैः॥४५॥मुक्तिः प्राप्याद्विजश्रेष्ठाः शिवस्यैवार्चनात्ततः शिवपूजाप्रव

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

लेनकर्त्तव्यामुक्तिंकांक्षिभिः॥४६॥योनित्यंश्रीमहादेवंनाभ्यर्चयतिमूढधीः समुत्कानर
कंघोरंचंडालोपिभविष्यते॥४७॥सर्वदेवोत्तमोध्येयः शिवएवेतियोवदेत् सविप्रः सर्वदावंद्योवि
प्रवर्यसमुद्भवः॥४८॥महादेवः सर्वरूपीसर्वव्यापीतियोवदेत् सवि०॥४९॥महादेवार्चनेनैव
मुक्तिः प्राप्तेतियोवदेत् सवि०॥५०॥महादेवोज्ञानरूपीज्ञानदश्चेतियोवदेत् सवि०॥५१॥म
हादेवः परंब्रह्मपरमात्मेतियोवदेत् सवि०॥५२॥मुक्त्यर्थिभिः शिवान्योपिसंपूज्यइतियोवदेत्
संजारजइतिज्ञेयोजन्मन्मांतरेद्विजैः॥५३॥शिवादप्यधिकोन्योस्तिसंपूज्यश्चेतियोवदेत् संजा०
॥५४॥यथाशिवस्तथाविष्णुस्तोतव्यावितियोवदेत् संजारजइतिज्ञेयोजन्मजन्मांतरेद्विजैः॥
५६॥देवोत्तमोमहादेवः कथंस्यादितियोवदेत् स०॥५५॥महादेवमहारुद्रशंकरेतिनयोव
देत् स०॥६०॥शिवविश्वेशसर्वात्मन्महेशेतिनयोवदेत् स०॥६१॥उमाकांतविरूपाक्षसर्वज्ञे
तिनयोवदेत् स०॥६२॥देवानासार्वभौमेतिगौरीशेतिनयोवदेत् स०॥६३॥उमारमणवि

श्वात्मन्नमरेशेतियोवदेत् सध्यइतिविज्ञेयः सत्यंसत्यंद्विजोत्तमाः॥६४॥विदारितन्नसिं
हेतिमहादेवेतियोवदेत् स०॥६५॥विरूपाक्षामराधीशकपर्दिन्नितियोवदेत् सध्य०॥६६॥वि
ष्णुतातमहारुद्रगौरीनाथेतियोवदेत् सध०॥६७॥विष्णुपूजितपादाकुंचंद्रचूडेतियोवदेत् सध०
॥६८॥श्रीनीलकंठकामारेपरमेशेतियोवदेत् सध०॥६९॥परात्परतरश्रीमन्विश्वनाथेतियो
वदेत् सध०॥७०॥यस्त्रिकालंमहादेवंपूजयिष्यतिसादरं सपूज्यः सर्वदादेवैः कृत्योवेदैश्च
सर्वदा॥७१॥योनन्यशरणोनित्यंशिवमेवार्चयिष्यति स०॥७२॥नित्यमभ्यर्चकोयः शि
वाराधकोभवत् स०॥७३॥शिवान्यान्परिहायैवयः शिवंस्तौतिसर्वदा स०॥७४॥भस्मत्रिपुंड्ररु
द्राक्षैर्भूषितोयः शिवार्चकः सपूज्यः सदादेवैः कृत्योवेदैश्चसादरं॥७५॥शंकरंमुक्तिदंत्यक्त्वा
योन्यमभ्यर्चयिष्यति समुखस्थंपयस्त्यक्त्वाकरोतः पिबतिसादरं॥७६॥शिवान्यमरंभक्त्यायः पू
जयतिसततं ससंसारीजन्मजन्मन्यनिकृंतितयोनिजः॥७७॥नेयस्यपार्वतीकांतेभक्तिर

व्यभिचारिणी सत्जारएवेतिकर्तव्योनिर्णयोबुधैः॥७८॥दारिद्र्यापसंबंधोनिरयेगमनंत
था चंडालयोनिप्राप्तिश्चशिवान्यसुरपूजनात्॥७९॥शिवान्यंसुरमभ्यर्चकः श्रीमन्भवतिद्वि
जाः शिवान्यपूजनात्संभवत्यशिवमेवहि॥८०॥शिवान्याराधनात्सुसंदारिद्र्यमभिजायतेदारि
द्र्यात्कंकृत्वाप्रयांतिनरकंध्रुवं॥८१॥अनभ्यर्च्यशिवंपूर्वंबहवोनरकंगताः अग्रेप्यन्यगमि
ष्यंतिशिवान्याराधकाज्जुनाः॥८२॥अनन्यायेमहादेवंनार्चयंतिसर्वदा तेसर्वेपिप्रायास्यंतियेः न
रकंसप्तमुच्यते॥८३॥शिवैकशरणाएवनभविष्यंतियेजनाः ते०॥८४॥शिवचिह्नांकिताएवभविष्यं
तियेजनाः ते०॥८५॥शिवमेवप्रयत्नेनचिंतयंतिनयेजनाः ते०॥८६॥शिवमेवार्तियत्नेनप्रस्तुवंति
नयेजनाः॥८७॥श्रुत्वाशंकरनामानिप्रहृष्यानभवंतियेते०॥८८॥दृष्ट्वासंपूजितंलिंगंप्रहृष्यानभ
वंतियेते०॥८९॥आस्वाघ्यशिवनैवेद्यंप्रहृष्यानभवंतियेते०॥९०॥आघ्यायशिवनैवेद्यंप्रहृष्यानभ
वंतियेते०॥९१॥शिवलिंगमुपस्पृश्यप्रहृष्यानभवंतियेते०॥९२॥ध्यात्वामहेश्वरंनित्यंप्रहृ

ष्यानभवंतितेते०॥९३॥ध्यात्वासर्वोत्तमंसांबंप्रहृष्यापेभवंतितेधन्याः सत्कुलसंभूताद्विजाश्च
व्रतिजन्मनि॥९४॥अघ्यायशिवनिर्माल्यंप्रहृष्यापेभवंतितेध०॥९५॥आस्वाघ्यशिवनैवेद्यंप्रहृष्य
यापेभवंतितेध०॥९६॥शिवलिंगमुपस्पृश्यप्रहृष्यापेभवंतितेध०॥९७॥दृष्ट्वासंपूजितंलिंगंप्र
हृष्यापेभवंतियेध०॥९८॥श्रुत्वाशंकरनामानिप्रहृष्यापेभवंतितेध०॥९९॥श्रुत्वाशिवकथांनि
यंप्रहृष्यापेभवंतितेते॥४००॥धृत्वात्रिपुंड्रंरुद्राक्षंप्रहृष्यापेभवंतितेध०॥१॥कृत्वारुद्रजपंनित्यंप्र
हृष्यापेभवंतितेध०॥२॥कृत्वापंचाक्षरजपंप्रहृष्यापेभवंतितेध०॥३॥स्थित्वानित्यंशिवक्षेत्रेप्र
हृष्यापेभवंतितेध०॥४॥शिवार्चनपरादन्योनधन्यइतिमन्महे ससप्तेपुनःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥
५॥नमस्कुर्मःशांकरेभ्यःशांकरेभ्यःपुनर्नमः तेमतःशंकरस्यैवनित्यंकुर्वंतिपूजने॥६॥भगवान्पा
र्वतीनाथोयथासर्वसुरोत्तमः तथाशिवैकशरणाःशांकराःपुरुषोत्तमाः॥७॥संप्राप्यमानुषंजन्मयो
नन्यशरणाःसदा नार्चयिष्यंतुमाकांतंसचंडालोभविष्यति॥८॥शिवानाराधकामर्त्यामंजंयस

Indira Gandhi National Centre for the Arts

जतांद्विजाः सत्यमेतत्पुनः सत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥९॥द्विजाः साहजिकी श्रद्धिर्येषामस्तिशिवार्चने
तएवधन्याःपूजाश्चएवपुरुषोत्तमः॥१०शिवस्याभ्यर्चनाज्ज्ञातोगोविंदःपुरुषोत्तमःपुरुषोत्तमइत्या
ख्यामतः श्रायजानाद्दनः॥११॥पुरुषोत्तमताप्राप्ताविष्णोर्यस्यास्तिसर्वदा तेनशंकरपूजेयंकर्त्तव्याविधिव
द्द्विजाः॥१३॥नित्यमारोग्यवांश्चास्तियस्यामरणमन्वहं तेन०॥१४॥यस्यास्तिमुक्तिकाकांक्षासर्वदासा
वधानतः तेन०॥१५॥यस्यानेकमहापापविनाशेच्छाभविष्यति तेन०॥१६॥यस्यास्तिस्वर्गभोगेच्छापि
नायागायत्नतः ते०॥१७॥द्विजाविष्णुत्वलब्ध्येच्छायस्यास्त्यतिसुखप्रदा ते०॥१८॥ब्रह्मचक्रपाल
कत्वेच्छायस्यास्त्यतिसुखप्रदाते०॥१९॥यस्यास्तिरुद्रत्वलब्ध्येच्छासर्वदासुखदायिनी ते०॥२०॥यस्यब्र
ह्मकत्वेच्छासर्वदासुखदायिनी ते०॥२१॥यस्यचेंद्रत्वलब्ध्येच्छासर्वदासुखदायिनी ते०॥२५॥यस्य
कालत्वलब्ध्येच्छासर्वदासुखदायिनी तेन०॥२६॥वीतन्यशरणानित्यंसर्वकामप्रदंशिवं पूजयिष्य
तिपुराणात्तासंसंप्राप्तोत्पमीप्सितं॥२७॥शिवपूजात्मकोधर्मः सर्वधर्मोत्तमोत्तमः ततस्मादधि

कोधर्मः सत्यमेवोच्यतेमया॥२८॥वाजपेयादिकायागाः कोटिशोपिकृताद्विजाः नाशिवार्चन
धर्मेणासदृशाः सत्यमुच्यते॥२९॥शिवार्चनंपरोधर्मः सत्यंसत्यमुनेश्वराः सत्यंसत्यंपुनः सत्य
मुद्धृत्यभुजमुच्यते॥३०॥महेशपूजकोऽन्यस्माकोऽन्योनाविवस्कृतः यागादिधर्माः सर्वेपिनसमा
इतिनिश्चयः॥३१॥गौतमउवाच इत्युदीरितमाकर्ण्यब्रह्मणोवचनं द्विजाः स्वात्मानंमेनिरेसर्वे
कृतार्थंनयसत्तम॥३२॥ततः परंमुनिश्रेष्ठाः शिवमेवसुरोत्तमं मत्वापूज्यतमंनित्यंपूजयामासु
रन्वहं॥३३॥ब्रह्मोपेंद्रादयोदेवागंधर्वाश्चततः परं शिवमेवातियत्नेनपूजयामासुरन्वहं॥३४॥
देवोत्तमंमहादेवंशंकरंमापतेशिवंनालकंठेतिसततंवदंतस्स्थिताः सुराः॥३५॥तस्मात्सर्व
परित्यजशिवमेवशिवंकरं पूजयत्नेनचाऽवर्गफलप्रदं॥३६॥नशिवाराधनादन्यच्चाऽवर्ग
फलप्रदं सत्यमेतत्पुनः सत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥३७॥राजन्किंबहुनोक्तेनसत्यमेकंवचः शृणु
शिवएवसदापूज्यश्चाऽवर्गफलमर्थिभिः॥३८॥ब्रह्मक्षत्रियवैश्यानांवेदमार्गानुवर्तिनांशि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वार्चनंपरोधर्मस्त्रिपुंड्रस्यचधारणं॥३९॥अग्निरित्यादिभिर्मंत्रैर्भस्मसंशोध्यसादरं धारणं॥
पंललाटादौत्रिपुंड्रंकेवलंद्विजैः॥४०॥ब्रह्मक्षत्रियवैश्यायेतेसर्वेविद्धिजानय तस्माद्विजैः प्रय
त्नेनत्रिपुंड्रधार्यमन्वहं॥४१॥यस्योपनयनंराजन्सएवद्विज उच्यते तस्माच्छौतंद्विजैः कार्यंत्रि
पुंड्रस्यचधारणं॥४२॥विभूतिधारणं॥४२॥विभूतिधारणात्कायःसकर्मसमाचरेत् तस्क
तंचाकृतप्रायंभवत्येवनसंशयः॥४३॥कृतमप्यकृतंकर्मभवत्यनधिकारिणा तस्माद्भस्मप्रहीनं
नकृतंकर्मवृथाध्रुवं॥४४॥विभूतिधारणात्सर्वाकर्यांघष्टकर्मवैदिकं सनात्कर्मफलभाक्नर
काचभविष्यति॥४५॥नगायत्र्युपदेशोपिभस्मनोधारणाविना ततोधत्वैवभस्मागेगायत्रीज
पमाचरेत्॥४६॥गायत्रीमूलमेवाऽऽब्रह्मरायमुनेसत्तमाः साभस्मधारणाभावेनकेनाप्युपदि
श्यते॥४७॥नतावदधिकारोस्तिगायत्रीग्रहणेनप यावन्नभस्मभालादौधतमग्निसम्भ
वं॥४८॥भस्ममर्दनपश्चेद्ब्रह्मरायमितिगीयते तस्माद्भस्मविहीनस्यब्रह्मरायना

स्तिसत्कर्त्तव्यं॥४९॥भस्महीनललाटेसमब्राह्मरायानुनापकं अब्राह्मरायव्याप्तएवहेतस
त्कोमयानप॥५०॥मंत्रयुतंसितंभस्मललाटेयस्यवर्त्तते सएवब्रह्मरायोराजन्सत्यंसत्यंनसंशा
यः॥५१॥यस्यास्तिसहजाघ्रातिर्विभूद्धूलनादिषु सएवब्रह्मवब्रह्मरायोराजन्सत्यंसत्यंम
योच्यते॥५२॥यस्यास्तिसहजाघ्रातिर्मंत्रोत्थंभस्मसंग्रहे सएवब्राह्मरायोराजन्सत्यंनसंशा
यः॥५३॥नेपस्यसहजाघ्रातित्रिपुंड्रांचररणेनय सचंडालइतिविज्ञेयोजन्मजन्मांतरेध्रुवं
॥५४॥यस्यास्तिसहजाघ्रातित्रिपुंड्राचररणे सदासदासएवब्राह्मरायोराजन्सत्यंसत्यंसत्यं
नसंशयः॥५५॥नयस्यंसहजाघ्रातिर्विभूद्धूलादिषु सचंडालइतिविज्ञेयोजन्मजन्मां
तरेध्रुवं॥५६॥नपश्यसहजाघ्रातिर्मंत्रोत्थंभस्मसंग्रहे सचंडालइतिविज्ञेयोजन्मजन्मांतरेध्रु
वं॥५७॥कालोग्निरुद्रोयानि वक्त्रोबालोपनिवच्चसा त्रिपुंड्रधारणेकार्येमितिबोधयतिद्वि
जान्॥५८॥सर्वेवेदेषुपारम्यधर्मानाहयदाश्रुतिः भस्मैवमदितव्यंनसर्वथेत्याहहिस्फुटं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥५९॥अग्निरित्यादिभिर्मंत्रैर्भस्मनागानिसंपरीत्य इत्याहाथर्वणाः साक्षात्सर्वपाशविमुक्त
ये॥६०॥येभस्मधारणंत्यक्त्वाभुंजतेन्नफलादिकं तेसर्वेनरकंघोरंप्राप्नुवंतिनसंशयः॥६१॥
तस्मात्संवंद्रयत्नेनसर्वथाभस्मधारणं कर्त्तव्यंवैदिकीमाज्ञांपालयद्भिर्द्विजैर्नृप॥६२॥शिवाज्ञा
वचनान्येववेदाः सर्वेपिभण्यंते तस्माद्वेदोदितंनित्यंकर्त्तव्यंभस्मधारणं॥६३॥वेदोदितंयथानि
त्यंशिवलिंगार्चनंनृप तथावेदोदितंनित्यंकर्त्तव्यंभस्मधारणं॥६४॥शिवलिंगार्चनंकार्यंभस्म
धारणपूर्वकं शिवलिंगार्चनश्रौतंनकार्यंभस्मनाविना॥६५॥यावंतिश्रौतानिकर्माणिक्रि
यंतेब्रह्महद्विजैः तावंतितानिकार्याणिभस्मधारणपूर्वकं॥६६॥भस्मधारणहीनांगोयदिवि
प्रोभविष्यंति संविप्रः सर्वथाराज्ञाहंतव्योनात्रसंशयः॥६७॥भस्मधार्यमितिप्राहमहेशो
देवतोत्तमः तद्वाक्यमाज्ञासाविप्रैः पालनीयेचयत्नतः॥६८॥महेशाज्ञांसमुल्लंघ्यो विप्रोभ
स्मसंत्यजेत् सदंडनीयोपतनेनराज्ञाधर्मविदाध्रुवं॥६९॥विभूतिधारणात्पूर्वंयेनेककर्म

न्द्विजोन्यपसमहापातकीज्ञेयस्तस्माद्धंतव्यएवसः॥७०॥द्विजैः प्रयत्नतः कार्यंनित्यंरुद्राक्षधा
रणं रुद्राक्षधारणंकार्यं शिव पूजावदाखिलैः॥७१॥शिवलिंगार्चनंधर्मस्तथारुद्राक्षधार
णं तथैवभस्मनानित्यंत्रिपुंड्रम्यापिधारणं॥७२॥चतुर्दश्यांव्रतंधर्मः सोमवारव्रतंतथा अष्टमी
व्रतमप्येवंधर्माः संतिसहस्रशः॥७३॥शिवव्रतानिभूपालबहूनिविविधानिच संतिजानिमया
शक्तिकर्त्तव्यानियथाक्रमं॥७४॥शिवव्रतानिचीर्णानियेनसंततमादरात् तेनप्राप्तामुक्तिका
तोसत्यंसत्यंनसंशयः॥७५॥शिवव्रतेतुपस्यात्तिथ्रीतिः साहजिकीनृपसत्तमत्वेवसहस्राघोरं सं
सागरं॥७६॥राजोवाच भगवन्मुनिशार्दूलव्रतमेकंवदस्वमे सांगेयस्मिन्व्रतेचीर्णेसर्वान्का
मानवाप्नुयां॥७७॥गौतमऊवाच ऊमामहेश्वरंनामव्रतमस्तिव्रतोत्तमं सांगेतस्मिन्व्रतेचीर्
णेकामः सर्वोप्यवाप्यते॥७८॥माघेभाद्रपदेमुद्गैर्णामास्यांव्रतान्वितं कार्यंमनवैर्व्रतं
णाद्येविधानतः॥७९॥भाद्रशुक्लचतुर्दश्यांप्रातःस्नात्वाविधानतः शिवंसंपूज्ययत्नेनशो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

धानप्रतियानतः॥८०॥शिवंध्यात्वाजगद्धंसोमंसोमर्द्धशेखरं कृतांजलिपुटोभूत्वासंत्रमे
नृपटेततः॥८१॥श्वः करिष्येव्रतंयत्नादुमामाहेश्वराग्रतः आज्ञांदेहिमाहादेवसोमसोमा
र्द्धशेखरे॥८२॥ईतिविज्ञाप्यदेवायपुनःसंपूज्ययत्नतः मध्यान्हेपिमहादेवमर्चयेन्नियतोत्र
ती॥८३॥ततोदेवान्ऋषीन्सर्वानभ्यर्चविधिवन्नृप हविष्याशीशिवंसायंपूजयेद्विधिपूर्वकं
॥८४॥निद्राकार्यापथायोगंमहादेवस्यसन्निधौ ऽत्वापघाश्रीमेयामेमहादेवंततः स्मरेत्॥
८५॥ततःशौचादिकंसर्वंनिर्वर्त्यप्रीतमानसः स्नानंकुर्यापथायोगंमहादेवस्यसन्निधौ
ऽत्वापघाश्रीमेयामेमहादेवंततः स्मरेत्॥८५॥ततःशौचादिकं सर्वंनिर्वर्त्यप्रीतमानसः
स्नानंकुर्याच्चथायोगंयथाशास्त्रंयथाक्रमं॥८६॥परिधायततोवस्त्रंक्षालितंप्रुभ्रमक्षतं ऽ
द्भूतनंततः कार्यंत्रिपुंड्रंचयथाक्रमं॥८७॥रुद्राक्षधारणंकार्यंसंध्याकालेततःपरंततःशिवा
र्चनंकार्यंत्रिपुंड्रंमंत्रादिभिर्नवैः॥८८॥ततोहोमोपिकर्त्तव्यः शिवप्रीत्यथमादरात्

ततःपरंनियमतः प्रणामेत्सोममव्ययं॥८९॥सग्रंथिकुशपुंजीलंततः संपाद्यमादरात् सम्
पंचदशग्रंथितपुंजीलशिवात्मकं॥९०॥एवंपंचदशग्रंथिदोरकंकुंकुमान्वितं सपादनीयंतत्ते
नवृतनिधेरनाकुलैः॥९१॥ऊमामहेश्वराकारंसौवर्णीप्रतिमाद्वयं संपादनीयंतत्तेनराजतंवा
मनोहरं॥९२॥पलाद्यूनंनकलशोनवः संपादनीयोपुत्तेत्यंप्रतिमाद्वयमुत्तमम् अधिकंचेद्यथाश
क्तिकर्त्तव्यमतिपत्नतः॥९३॥सौवर्णीराजतीवापितान्त्रोवाकलशोनवः संपादनीयोपत्तेनद्वय
तेब्रुततत्परैः॥९४॥ततःसवदर्भपुंजीलेवस्त्रयुग्मान्विते पथकूपथकं स्थापनीयंकलशोप्रतिमा
द्वयं॥९५॥आपोहिष्टादिभिर्मंत्रैस्तथात्रैयंबकैरपिअभिषिंचप्रयत्नेनपूजयेत्प्रतिमाद्वयं॥९६॥ततो
प्रयत्नतोगच्छेदलंकृतशिवालयं शिवस्थानततोगच्छेत्तोरणैरलंकृतं॥९७॥ततःषोडशपद्मांकेन्
हिरंतश्चतुरंगुलं अलंकृतेस्वस्तिकाद्यैःस्थापयेत्कलशंनवं॥९८॥ध्यायेत्ततोमहादेवमुमादेहार्द्धधा
रिणं मुक्तामालापरीतांगंदूकूलपरिवेष्टितं॥९९॥पंचाननमुमाकांतमनंतंहेरचिद्प्रभं चंद्रार्द्ध

Indira Gandhi National Centre for the Arts

रोखरनिसंजटामुकुटमंडितां॥५०॥त्रिपुंड्रेरेखाविलसन्मदालभागमनामनामयं भस्माङ्गलि
तसर्वांगंरुद्राक्षाभरणान्वितं॥१॥मंदास्मितं॥३॥अप्रतिद्वंद्वसर्ववंदारकार्चितं सर्वोत्तममनाघं
तंसर्वदेवनिषेवितं॥४॥कृतांसमंपरंब्रह्मपुरुषंकृष्णपिंगलं ऊर्ध्वरेतंविरूपाक्षंविश्वरूपंचिदा
त्मकं॥५॥निष्कलेनिर्गुणंशांतंनिरवद्यंनिरवद्यनिरंजनं अप्रमेयंजगज्ज्ञानस्थितिसंहारकारणं॥
६॥वेश्वरवाङ्विश्वपदंविश्वाक्षंविश्वरंभवं।वेश्वनारायणमाराध्यमक्षरंपरमंपदं॥७॥विश्वतःप
रंनित्यंविश्वस्पेरामनामयं लक्ष्मीसेवितपादाब्जंराचीसेवितादृकं॥९॥सरस्वत्यादिनित्यस्तूयमा
नपदांबुजां अधरोष्ठधरीभूतपक्वबिंबफलामृतां॥१०॥मुखकांतिकलोपेतपूर्णचंद्रामनामयां
तिरस्कृतालिमालाताम्रलकाचलिभिः सदा॥११॥मुखकांतिकलोपेतापूर्णचंद्रामनामया तिर
स्कृतालिमालाभ्यामनिंदितां॥१२॥सीमंताधिकृतारोधकाममद्यामहर्निशं भ्रुकुटीद्राक्षताशेष
कामनाकुलां॥१३॥बकुनालकलोद्भूतहेमनालार्विलासिनीं रोमावलीतिरोभूतंभ्रमभ्रामरमालि

कां॥१४॥नाभिरंध्रतिरोभूतघनावर्तां मनोरुतिरोभूतरंभास्तंभांशुभावहां॥१५॥
पादयुग्मप्रभापूरनिर्जितारुणपंकजब्रह्मेंद्रोपेंद्रजननीं महेशार्द्धांगभोगिनीं॥१६॥महेशाश्लि
ष्टांमांवरदां भयदांसदा प्रसन्नवदनांस्मितपूर्वाभिभाषिणीं॥१७॥वंदेचंद्रकलाध्यानां
भरणाभूषितां स्तुत्यमानांसदावेदैर्वेदीतैरपिकोटिशः एवंध्यात्वातंसम्यगुपचारान्प्रकल्पयेत् ततः पु
ष्पांजलिंसंगृह्यशिवमावाहयेच्छिवां॥१९॥आवाहनं महादेवकृपासिंधोविघ्नघ्नात्मादिवंदित आवा
हयामिदेशाप्रसीदपरमेश्वर॥२०॥शिवेपंचामृतस्नानंस्वीकुरुष्वशिवप्रिये सर्वतीर्थोत्तमेभ्यु
द्धृतीर्थराजानिषेविते॥२१॥ईतिपंचमृतस्नानं रांभोभ्युद्धोदकस्नानंस्वीकुरुष्वसुरोत्तमप्रसीद
परमभक्तंपाहिमांकरुणानिधे॥२२॥शिवेभ्युद्धोदकस्त्रानंस्वीकुरुस्वछलोचने प्रसीददेविदी
नंत्वंपाहिमांशरणागतं॥२३॥इतिभ्युद्धोदकस्नानं नंसोत्तरीयंगृहाणरुद्रकूलमिदमुत्तमं पाहि
पाहिकृपासिंधोकरुणाकरशंकरं॥२४॥सोत्तरीयंगृणोदंदूकूलंशंकरप्रिये प्रसीदयाहि मांदीन

Indira Gandhi National Centre for the Arts

न्यशरणागतवत्सल॥३७॥गृहाणचंदनंदेवचंद्रभागविराजितंविश्वंविश्वात्मकेपाहिविश्वना
थप्रियेसदा॥३८॥ईतिचंदनं गृहाणाभरणानीशानिरीशानिगमाश्रयाविश्वभरणाविश्वेश्वरस्ता
भरणभूषितं॥३९॥गृहाणाभरणान्यंसर्वाभरणाभूषिते सर्वप्रियेजगद्धेजगदानंददेशिवे॥
४०॥इत्याभरणं गृहाण बिल्वपत्राणिसापुष्पाणिमहेश्वरसुगंधीनिनवानीरासबिल्वकुसुमवि
ल्वे॥४१॥गृहाणबिल्वपत्राणिसामोदानिशिवप्रिये सुगंधबिल्वमंदारमालतीकासमलंकृते॥४२॥
ईतिसबिल्वपुष्पपूजा दशांगगुग्गुलधूपंसगोधृतमनुत्तमं गृहाणपार्वतीनाथध्राणतर्पणमाद
रात॥४३॥दशांगगुग्गुलं धूपंसगोधृतमनुत्तमं गृहाणभक्तवरदेलक्ष्मीवाणपादिसेवते॥४४॥
इतिधूपं साज्यंत्रिवर्तिविस्फूर्जद्दीपंशिवेवशिवावते गृहाणनंतसूर्याग्निचंद्रभ्रमनमोस्तु

ते॥४५॥साज्यंवेत्रिवर्तिदिस्फूर्जद्दीपंशानवक्त्रमेगृहाणचंद्रसूर्याग्निमंडलाधिक
सुभेप्रभे॥४६॥ईतिदीपं शंभोगोधृतसंपुक्तंपरमान्नंमनोहरं सशर्करंगृहाणेशानिसाक्षान्महेश्व
रं॥४७॥शिवेगोधृतसंयुक्तंपरमान्नंसुमनोहर सशर्करंगृहाणाबेपरमान्नप्रदायिनि॥४८॥
ईतिनैवेद्यं शंभोगृहाणागंधाटामिदमाचमनीयकं प्रयुद्धेप्रबुद्धिप्रददेदेविशिवभूषितावेग्रहे॥
५०॥इत्याचमनं नीराजनंगृहाणेशबहुदीपविराजितं स्वप्रकाशप्रकाशात्मनप्रकाशिने
दिगंतरं॥५१॥नाराजनंगृहाणाबेसूर्यनीराजितं प्रभे प्रभापूरितसर्वलोकेसुमंगले
स्यदे॥५२॥ईतिनाराजनं शंभोगृहाणतांबूलमेलाकर्पूरसंयुतं प्रसीदभगवान्शंभोसर्वज्ञा
श्वितविक्रम॥५३॥शिवेगृहाणतांबूलमेलाकर्पूरसंयुतं प्रसीदसांबसंतेदेविसोमालंगितविग्रहे
हे॥५४॥इतितांबूलं गृहाणपरमेशानसरानेछत्रचामरे दर्पणव्यजनंचैरासर्वदुःखविना
शके॥५५॥गृहाणेमेसुराराध्येसरानेछत्रचामरे दर्पणव्यजनंचाघेविधाधारेनमोस्तुते॥५६॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

इतिछात्रचामरसमर्पणं प्रदक्षिणानमस्कारान्गृहाणापरमेश्वर नर्त्तनंचमहादेवंनाथ
स्त्रियन्मोक्षकृते॥५७॥प्रदक्षिणानमस्कारान्गृहाणापरमेश्वरि नर्त्तनंचमहादेविशिवनाथप्रि
येशिवे॥५८॥इतिप्रदक्षिणानमस्काराः एवंप्रयानतः कृत्वाशिवपोः पूजनंशिवं शिवानी
चप्रयानेनयुतः संपूज्येत्फलैः॥५९॥एवंसंपूज्ययानेनशिवमंत्रांचसादरं ततोगपूजा
कर्त्तव्याशिवयोर्यानपूर्वकं॥६०॥मूलमंत्रेणाकर्त्तव्यंपूर्वोक्तमापिपूजनं उक्तमंत्रसमुच्चार्य
यथापूर्वंयथाक्रमा॥६१॥शिवायमूलमंत्रोक्तश्रीमत्पंचाक्षरस्मृतः आवहंतीतिमंत्रोक्तम
वान्यापरिकीर्त्तितः॥६२॥शिवायनमः शिरः पूजयामिकपर्दिनेनमःकपर्दंभालंलोचायनमःभा
लं सोमसूर्याग्निलोचनायनमः नेत्राणिपूजयामिवेदवक्त्रायनमःवक्त्राणिश्रुतिश्रोत्रायन
मः श्रोत्राणिघ्रातगंधायनमः घ्राणंनिपूजयामि स्मृतिदंतायनमः दंतान् श्रुतिहायनमः
जिह्वावेदकपोलायनमःकपोलानि ज्ञानोष्ठायनमः ओष्ठान्नीलकंठायनमः कंठान् मरिवक्ष

सेनमः वक्षांसि हिरण्यबाहवेनमः बाहून्विश्वजंघायनमः जंघाः विश्वेदरा० उदर० विश्व
पार्श्वापार्श्वेविश्वकटुः कटि० विश्वोरवेऊरू विश्वजंघाय जंघे विश्वपाय० पादौ० विश्वनखा
यनमः नखान् सर्वस्मनेसर्वांगंशिवंयै० शिरःपूजयामि एथुवेणयेनमः वेणी सीमंतरा
जितायेनमः सीमंतंपूज० कुंकुममालायेनमः भालं सोमसूर्याग्निनेत्रायेनमः नेत्राणिअक्ष
तिश्रोत्रायेनमः श्रोत्रं गंधक्रियायेनमः घ्राणंसुभगकपोलायेनमः कपोलेकंडनलंदंतायेन
मः कंचैविश्वंगर्भायेनमः उदरं स्मुमकघेनमः कटिंदिव्योरुदेशायेनमःऊरुवंतजंघायेनमः
जंघेलक्ष्मीसेवितापादुकायेनमःपदौ महेश्वराक्रियायेनमः नखान् शोभनविग्रायेनमः स
र्वांगपूजयामि अंगपूजांसमाप्ये वंदोरकंचसमर्पयेत् प्रत्येकंग्रंथिमुखंषडंषडंबिल्व
दलादिभिः॥६३॥प्रथमग्रंथिमारभ्यनमः सोमेतिमंत्रतातः पृथाक्रमेणासंपूज्यतेनोत्तधार्यहि
दोरकं॥६४॥तत्रोपचाराःसर्वेपितेनमंत्रेणसादरं ब्रह्मभिर्यत्नतः कार्यंककंकांकितदोरकं॥६५॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ततः पंचदशप्रस्थगोधूमास्तंदुलापिवा ऽपायनार्थमानेयाः शुद्धाः कीटादिदूषिताः॥६६॥
यद्वा पंचदशाभ्यक्तगोधूमाढ्यमंडकाः ऽपायनार्थमानेयाः क्लमगोघृतपाचिताः॥६८॥ततः
स्ववस्त्रकलशं शिवयोः प्रतिमाद्वयं रौप्यं देयं प्रयत्नेन सवर्णफलसंयुतं ६९ आदावुपायनंदत्वा देयमनन्तरः पश्चं अपायनस्यमंत्रोपिवक्ष्यतेत्रविशेषतः॥७०॥ऽमेशः प्रतिगृह्णातु ऽमेशोवैददातिच ऽमेशाभ्यांनमोनमः॥७१॥अमुंमंत्रंसमुच्चार्य्यदत्वापापनमादरात् ऽपा
यनादिदानंपत्नीछत्रायान्विवेदयत्॥७२॥ततः रौचाः प्रयत्नेनभोजनीयाः शिवस्त्रियाः॥७३॥रौचानेवंभुंजयित्वास्वयंभुंजीतचाग्र्यतः अतिथीनपिसंत
र्प्यद्वारदेशास्थितान्नरान्॥७४॥एवंप्रयत्नतः कार्यंप्रतिवासरमादरात् नियमेनेयंविधिरुक्तो
रीत्यायथाक्रमं॥७५॥अन्तेसोऽरोपयेत्कार्यमुद्यापननरंप ऽद्यापनविधानंचचक्ष्वेशराऽयथा
क्रमं॥७६॥पौर्णमास्यांभाद्रपदाश्रितोद्यापनमादरात् कर्त्तव्यमतियत्नेनद्रव्यसंयाधसादरं॥७८॥

हेमाः पंचदशोत्कृष्टाः शिवयोः प्रतिमाः शुभाः कारणीयाः प्रयत्नेनचतत्पक्षसंयुताः॥७९॥एकै
काप्रतिमाकार्यासाढ्यमष्टिपलान्विताततद्दैनाथयाकार्यंततद्दैनाथवान्नप॥८०॥रजतेनाथवाका
र्यापथोक्तपलमानतः ततद्दैनाथवाकार्यंततद्दैनाथचान्नप॥८१॥संपादनीयाः कलशाहैमाः पंच
दशोत्तमः अथवाराजताः कार्यायदाताम्रमयान्नप॥८२॥भाद्रशुक्लेचतुर्दश्यांरौद्याब्राह्मणपुंग
वाः निमंत्रणीयापात्नेनप्रातः सप्तदशोत्तमाः॥८३॥ततोगृहंवितानाद्यैरलंकृत्यप्रयत्नतः स्वस्तिका
द्यैरलंकुर्यात्शिवस्थानमघापहं॥८४॥ततः सायंप्रयत्नेनतस्मिन्शंकरमंदिरे पूजनीयाःघ
पात्नेनशिवयोःप्रतिमाः शुभाः॥८५॥एवंविधानेनमंत्रैस्तैरेवसाधनैः पूजनीयाःप्रयत्ने
नघृतिमात्राः शिवालिकाः॥८६॥रात्रौजागरणंकार्यंसोपवासंप्रयत्नतः ऋत्विग्भिः सोत्साहंका
र्यंयथोमात्रारात्नेनवा॥८७॥रात्रौशिवकथाः श्रव्याः श्रोतव्याः श्रोतव्यायाततोनप कर्त्तव्यायात्
तीरात्रौपूजनंपामचतुष्टये॥८८॥ततः प्रयत्नेनस्नात्वाशंकरसन्निधौ संपूजनीयोयत्नेनशि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वोदेवशिखामणिः ॥८९॥चतुरस्रंततः कार्यंकुंडमष्टदलान्वितं कटिदघ्नंततोदेयोहस्तद्वयस
मन्वितं॥९०॥तत्रैवाग्निप्रतिष्ठांचविधिवत्कृत्वमागतः साज्येनपरमान्नेनहोमः कार्यस्ततः परं॥
९१॥पंचविंशतिसाहस्रंहोमः सामेतिमंततः कार्यः प्रयत्नतोराजन्नमः पूर्वात्समुच्चरन्॥९२॥त
तः पूर्णाहुतिंकृत्वारुद्रान्सपूजयेत्ततः बिल्वपत्रैः पुष्पमाल्यैर्भस्मनार्चयथाक्रमं॥९३॥राकैक
मैत्रदातव्यंशिवयोः प्रतिमाद्वयंकलशोपिप्रदातव्यस्ततोवस्त्रद्वयान्वितः॥९४॥आचार्यायप्रदात
व्यंस्वर्णंचातमादरात् ततोवस्त्रीगदेयानिगोश्चदेयापयस्विनी॥९५॥तथैवब्रह्मदेयंस्व
र्णंवस्त्रसंयुतं तदर्द्धमथवादेयंगोश्चदेयापयस्विनी॥९६॥ततोयत्नेनरौद्रेंद्र भोजनीयाःक्र
तवतैः सुवासिन्योपिशेषानांभोजनीयाः प्रयत्नतः॥९७॥तोदेयाःस्वरान्तैर्वभोजनीतेभश्च
दक्षिणाः ततश्चस्वकृतंकर्मशिवायविनिवेदयेत्॥९८॥इत्थंपनंकृतंरौद्रंमयेतद्धुनाप्रभो
इदंसंपूर्णतामेतुत्वत्प्रसादान्महेश्वर॥९९॥मंत्रहीनंक्रियाहीनंभक्तिहीनंमुमापते कृतंकर्मम

वत्वत्प्रसादात्फलप्रदं॥१००॥प्रायश्चित्तंवैदिकानांव्यंगानाममपिकर्मणां शिवस्मर
णमेवेतिश्रुतिरप्यस्तिशांकरं॥१॥अतः कृतमिदंश्रौतंकर्मांगमपिप्रभो सांगंभवतुविश्वेश्व
रत्वत्स्मरणात्प्रभो॥२॥इतिसंप्रार्थ्यदेवेशंसांबंसर्वसुरोत्तमं भुंजीयाद्बंधुभिः साकंसमो
नंतेनवर्जितं॥३॥एवंयःकुरुतेसम्यगुमामाहेश्वरं ससर्वभोगानभुक्त्वांतेमोक्षंप्राप्नोति
सर्वथा॥४॥राजोवाच गौतमेदंव्रतंचीर्णंपुराकेनवदस्वमे कस्यकाममभूत्सिद्धिर्व्रतस्या
स्यप्रभावतः॥५॥गौतमःपुराशैववरोराजन्दुर्वासाख्योमुनीश्वरः कदाचित्संचरन्लोकादरं
कमलायति॥६॥ततःसमागतंदृष्ट्वादुर्वासाख्यंमुनिंहरिः पूजयामासयत्नेनगंधपुष्पादिभिः
क्रमात्॥७॥ततस्तदाज्ञयाशीघ्रमारुह्यगरुडंहरिः कैलासगंतुमुद्युक्तः श्रीमहादेवसाश्रि
तं॥८॥प्रस्थितंतंकरिंदृष्ट्वादुर्वासाख्योमुनिस्ततः बिल्वमालांददौतस्मैशंकरायसमर्पितां
॥९॥गृहीत्वाबिल्वमालांतांहरिर्गर्वमनसंभ्रमात् शिरसापूजनीयातांगरुडस्वविनिक्षि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पत्न् ततस्तेनादृष्ट्वादृष्ट्वादृष्ट्वासः क्रोधमूर्छितः हरिंशशापवृद्धाधिधिग्जन्मेतिसंवदन् ११
मयाश्रीर्पिताद्वन्द्वामालातुभ्यमद्यापहो साकथंगरुडस्कंधेविनिक्षिप्तवमाहरे १२ सर्व
स्यमूलेश्रेयंलक्ष्मीस्त्वंविनस्यतु लक्ष्मीः पतनुग्धाध्योगरुडोपिविनस्यतु १३ वैकुंठस्था
धिकरोपिनवयातुमदाश्रयानिस्तेजस्कोवनीदृष्टेसंचारोद्यावधिध्रुवं १४ इत्युत्कासतु
र्वासोमयीलोकांतरंनृप ततः पयानदृग्धाध्योलक्ष्मीर्विष्णुमनोहरा १५ ततोनिदुःखि
तोविष्णुः प्रलयन्वनमाश्रितः उवासविपिनेघोरेस्वकृतंकर्मसंस्मरन् १६ ततः कदाचि
द्कृपालमयात्रगतंपुरा तदामामागतंदृष्ट्वाजयामासमाहरिः जग्मदूर्वंत्वरांतंस्तलक्ष्मी
नाशकारणं १८ ततोविक्रोनचिन्तायाविस्मरंतेव्रतमुत्तमं ततश्चेनमपाश्रयकथितंसाद
रंमया १९ ततोनिश्चयमायुक्तश्चकारेदंव्रतंहरिः उद्यापनंचविधिवच्चक्रेशास्त्रदृष्टान्वि
तः २० ततः प्रसन्नोभगवान्हरयेपार्वतिप्रति: ददौ लक्ष्मीगरुडंकरुणानिधिरव्ययः २१

श्रीएम:
३६५

इदमेवव्रतंचीर्णमिंद्रेणापिहतौजसा तेनप्राप्तस्ततः स्वर्गः स्वर्गःस्वर्गमोगाश्चशाश्व
तः ॥२२॥ ब्रह्मणापिव्रतंचीर्णमिदमेवपुरानृप नषाकमिश्चरीतेनसंप्राप्तामाद्वर्लभापिसा॥२३॥
मुनिभिश्चपुराचीर्णव्रतमेतन्मुमुक्षुभिः कृष्णवंस्याचरणान्मुक्तिः प्राप्तामुनीश्वरैः॥२४॥
इदंव्रतंपुनर्नेनयःकरिष्यतिभक्तितः तस्यसौभाग्यसंपत्तिर्भविष्यतेवसर्वथा॥२५॥ यस्मात्तु
श्चर्यभोगेच्छामोक्षेच्छाप्यनयापिनी यस्मसर्वाधिपत्येच्छातेनकार्यमिदंव्रतं॥२६॥शारदोनामवि
प्रोभूत्पुरावेदांतपारगः मोक्षार्थमतिपालेनतेचीर्णमिदंव्रतं॥२७॥वैष्णवेनापिविधेनामोक्षार्थ
मेतिपालतः कृतमेतद्व्रतंपूर्वसर्वाभीष्टप्रदायकं॥२८॥इदमेवव्रतंपूर्वमयाकृतमनुत्तमम्
एंतदाचरणादेवनिस्मृत्योवसाम्यहं॥२९॥भूतभव्यभविष्यंतिचेज्ञायतेस्माद्वतान्मया मे
सश्रमोपिनास्त्येवव्रतस्यास्यप्रभावतः॥३०॥पंथंकामंसमुद्दिश्यव्रतमेतदनुत्तमं यः करिष्यति
तंकामंससमाप्नोतिसर्वथा॥३१॥नंदिकेशायकथितंकमारेणाव्रतंततः नंदिकेशेनकथितंदु

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वासमुनेव्रतं॥३३॥दुर्वाससापिकथितमगस्त्यायव्रतोत्तमं व्रतोत्तमं व्रतंतत्कथितमस्यम
गस्त्येनमहात्मना॥३४॥मयानिरुक्तंचित्तंयद्विल्वेकथितंपुरा तेनचीर्णंव्रतमिदंसर्वसौभाग्य
दायकं॥३५॥ब्रह्मणेकथितंपूर्वमिदमेवव्रतंपुरा तेनचीर्णंव्रतंसारंवाणीप्राप्त्यर्थमादरात्॥
३६॥सत्यायेदायमयैतत्कथितंव्रतंतैश्चचीर्णंव्रतंसम्यगिदंसौभाग्यदायकं॥३७॥वसुभ्यःक
थितंपूर्वंव्रतंमेतच्छिवात्मकं तैश्चचीर्णंव्रतमिदंमुक्तिदृश्यमुक्तितः॥३८॥कोशयमादिमुनि
भ्यश्चकथितंव्रतमुत्तमं तैश्चचीर्णंव्रतंसम्यग्मुक्तिमुक्तिफलप्रदं॥३९॥भस्मव्रतानिसर्वेषांब
हूनिविविधानिच तथाप्येतद्व्रतसमंव्रतंनास्त्येवसर्वथा॥४०॥भवानपिकुरुष्वैतन्मत्प्रीत्यालभतेप्सि
तं इदंव्रतंयतः श्रौतंचतुर्वर्गफलप्रदं॥४१॥इदंव्रतंशिवक्षेत्रेयःकरिष्यतिभक्तितः तस्यसर्वार्थ
संपत्तिर्भवत्येवंनसंशयः॥४२॥श्रीमहादेवउवाच इतितद्वचनंश्रुत्वासराजाप्रीतमानसः सपुत्रः पू
जयामासगौतमंशैवपुंगवं॥४३॥ततोधीमान्व्रतंचेदमुपदिश्यसगौतमः पुनःसंपूजितोराज्ञास्वा

नंश्रमंप्रतिसंययौ॥४४॥राजासपुत्रस्तत्काकुमारेश्वराभिधं व्रतंचकारविधिवत्यथाक्रम
मकारिणः ४५ राजाचैवव्रतंचक्रेविधिपूर्वंसमाहितः ब्रह्मसंप्रीतहृदयोमत्पुत्रानिरतोनि
शं ४६ ततः सराज्ञाविधिवन्माघमासेप्रयत्नतः मयिसन्यस्तकर्माणंचनेवासंचकारह ४७
ततः समाधिस्तत्पुत्रश्चमत्रेवासमुपायथौ तत्रदृष्ट्वामुनिवराः काश्यपाद्याःशिवाश्चकाः ४८ त
मोलिंगमयिरेवांनत्वास्तात्वाचतज्जलेविधिवत्पूजयांसमानत्रलिंगानिकोट्याः ४९ ततःसुरा
ह्लासुभगेरेवानोमत्प्रसादतः अविमुक्तमिदंप्रोक्तंसर्वसिद्धप्रदायकं ५० अत्रमांसवरंवेत्रांवि
श्वेश्वरमनामयं मल्लिंगोस्मत्समभ्यर्च्यमयिजीवनोभूवसः ५१ चंद्रमौलिप्रभृतयस्तत्रश्चाश्व
ततः पुरं स्वराज्यपालनंचक्रुर्मत्प्रसादतः सदे ५२ तत्रिसर्वेमत्प्रसादाद्भुक्त्वाभोगाननेकशः
पुत्रेराज्यंविन्यस्यकाशीप्राप्यसुरांस्त्यजे ५३ येमामनन्यहृदयाः सकलामेश्वरंप्रजंतिस
ततंधनमस्मरताः तेमामेत्यविगताखिलदुःखबंधमक्षयमेत्यसुखिनोनिरंतनिस्से ६५४

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

इतिश्रीशिवरहस्येसप्तसंहितायांशिवगौरीसंवादेनामद्वाविंशोध्यायः २२ शिवउवाच
शिवेवद्वाचलेनामक्षेत्रमस्तिमदात्मकं तस्यस्मरणमात्रेणमुच्यतेपापकोटिभिः १
तत्रकुल्योपरंरम्यंदेवर्षिमुनिसेवितं मणिमुक्तानदीतत्रप्रवहत्यतिशोभिते २ तत्रो
रेकोटिशः संतिरुद्राक्षवोत्तमादिनः तत्रारेकोटिशः संतिबिल्ववृक्षाश्चशोभने ३ त्वा
त्कोटिमणिमुक्तायःश्रीमद्वाचलेश्वरं यःपश्यतिनरोभक्त्यावेदसमऋणवान्भवेत् ४ वृद्धा
चलेश्वरंदृष्ट्वासम्यक्पूजयतेनरः सर्वपापैर्विनिर्मुक्तोब्रह्मलोकेमहीयते ५ वृद्धाचलेश्वर
मभ्यर्चयतिभक्त्यामणिमुक्तानदीजलैः अभिषिंचतिपंचामृतैर्मनुष्यःसर्वदिव्यान्समश्नुते ६ वृद्धाचलेश्वरंनत्वा
दृष्ट्वाचित्तंसमेत्यिये तेसर्वेदिव्यभोगान्समश्नुतेदिवि ७ पुराकल्पेतुवैब्रह्मन्श्वरैः न
श्रीबिल्ववनसंस्थाःसप्तर्षयः ८ ननःश्रेष्ठाःशिवलिंगैकपूजकाः भस्मोद्धूलि
तसर्वांगास्त्रिपुंड्रांकितमस्तकाः ९ रुद्राक्षमालाभरणाजटामंडलधारिणः शंकरेशंकरे

त्रेनिःशिवनामजपोत्सुकाः १० नित्यमल्लविकारेणमल्लिंगेकार्चनक्रियाः नित्यःमल्लभिचारे
णमदाराधनतत्पराः १२ श्रद्धेनंपरंब्रह्मशिवएवेतिवादिनः श्रीमद्वृद्धजपासक्ताःपंचाक्षरपरा
यणाः १३ ननोहन्यामुनिश्रेष्ठंक्रुधाभस्मरुद्राक्षः यद्वदंतीनरेवनश्यत्यद्यकल्पेशिवे १४
सनोहन्यामिनेरेवशिवलिंगानिकोटिशः यदर्चनेनसंप्राप्यचमुनेःफलंशिवे १५ श्रुत्वानिशिवनामा
नितातःशेवोदितानितैः यन्तासश्रवणाज्जंतुर्मुच्यतेपापपंजरात्।।१६।।मणिमुक्तानदीप्रापुस्तातमुनि
पुंगवाः तत्रचक्रुस्ततः स्नानंमणिमुक्तानदीजले।।१७।।कृत्वाभस्मनांगानितत्तस्तेमुनिपुंगवाः त्रिपु
ड्रधारणाचक्रुर्जाबालश्रुतिरंगाः।।१८।।रुद्राक्षधारणाचक्रुस्ततस्तेमुनिपुंगवाः ततःसमर्चिताःरौ
वास्तेवमुनिपुंगवैः।।१९।।ततस्तत्रीरलिंगानिपूजितानिमुनीश्वरैः ततःसर्वैमुनिवरैजप्तःपंचाक्षरः
शिवे।।२०।।ततस्तेविल्ववृक्षाणिमुक्ताजलानिच गृहीत्वामौनमासाद्यजग्मुर्ब्रह्माचलेश्वरं।।२१।।ततोद्द
ष्ट्वामुनींद्रास्तेश्रीमद्वृद्धाचलेश्वरंसंतोषंपरमंजग्मुरानंदपरिप्लुताः।।२२।।ततःसंपूजयामासुःश्री

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मद्भद्राचलेश्वरं रुद्रसक्तैकलंगरूपमभिषिच्य यथाक्रमं ॥२३॥ प्रदक्षिणानमस्कारांस्तताश्चक्र
मनीश्वराः ततस्तुष्टुवात्रयानेनशिवनामजपोत्सकाः ॥२४॥ पंचाक्षरजपंकृत्वाश्चौतन्यासपुरःसरं
श्रीमद्रुद्रजपंकृत्वातत्रातस्थुरचंचलाः ॥२५॥ तदानीमागतोदेविगौतमोप्यरुणाचलात् आगत्यप्र
जपामासश्रीमद्भद्राचलेश्वरं ॥२६॥ ततस्तुष्टावरुद्रांगौतमोमामुमापतिं रौद्रयावैषुभ्रराव
त्सुश्रीत्रानंदकरंशिवं ॥२७॥ गौतमः पोवैरुद्रः समगवान् विश्वब्रह्मादिवंदितः पश्चब्रह्मात्म
हारुद्रस्तस्मैवैतेनन मोनमः ॥२८॥ योवैरुद्रः समगवान्ब्रह्मासाक्षासरात्परं योवै विश्वंविरुपा
क्षस्तस्मैवैतेनमोनमः ॥२९॥ योवैरुद्रः समगवान् पार्वतीरमणप्रभुः पश्चज्ञानमनाकारंतस्मै
वैतेनमोनमः ॥३०॥ योवैरुद्रसमगवान् पश्चसाक्षान्महेश्वरः सर्वतंत्रः स्वतंत्रः श्वतस्मैवैतेन
मोनमः ॥३१॥ योवैरुद्रः समगवान् योचोमापरमेश्वरी ऽनाकांतोनिर्गुणोपितस्मैवैतेनमोनमः ॥३२॥
योवैरुद्रः समगवान्यश्चसाक्षाद्विनायकः पश्चनिसोव्यापकश्चतस्मैवैतेनमोनमः ॥३३॥ योवैरुद्रः
समगवान्यश्चस्कंदः सुरार्चितः पश्चसाक्षाज्जगत्कर्तातस्मैवैतेनमोनमः ॥३४॥ योवैरुद्रः समगवान्

पंश्चेंद्रः स्वर्गपालकः पश्चस्वर्गप्रदोनित्यंतस्मै० ॥३५॥ योवैरुद्रः समगवान्यश्चाग्नितेजसांनि
धिः पश्चतेजोमयः साक्षात्तस्मै० ॥३६॥ योवैरुद्रः समगवान्यश्चसूर्योमरीचिमान् पश्चसूर्योग्र
हगणाक्षस्मै० ॥३७॥ योवैरुद्रः समगवान्यश्चंद्रस्तदात्मकं चंद्रकोटिप्रभः सोमस्तस्मै० ॥३८॥ योवै
रुद्रः समगवान्यश्चमंमंगलः प्रभुः पश्चमंगलः समुद्भूतातस्मैवैतेनमोनमोनमः ॥३९॥ योवैरु
द्रःसमगवान्यश्चनिसोमुधः प्रभुः मुधोयश्चसमुद्भूतातस्मैवैतेनमोन मः ॥४०॥ योवैरुद्रःस
मगवान्निसोयश्चस्वः परः स्वोयश्चपतिः ससक्तस्मै० ॥४१॥ योवैरुद्रःसमगवान् निसोयश्च
महसरः महतोपिमहान्यश्चतस्मै० ॥४२॥ योवैरुद्रःसमगवान् निसोयश्चजनपराः जनश्चापिप
तिर्यश्चतस्मै० ॥४३॥ योवैरुद्रः समगवान्निसोयश्चतपः परः तपरूपोपतिर्यश्चतस्मै० ॥४४॥ यो
वैरुद्रः समगवान्यच्चसत्संसदात्मकं सत्यस्वरूपः सत्संयस्तस्मै० ॥४५॥ योवैरुद्रसमगवान्या
च पृथ्वीवसुप्रदा पश्चपृथ्वीजनकः सर्वंतस्मै० ॥४६॥ योवैरुद्रः समगवान्याश्चायस्त

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

न्मयः परः पाश्चायांजनकोगर्भस्तस्मै०॥४७॥योवैरुद्रः सभगवान्पश्चतेजः प्रकाशकं यस्यभासाभा
सामासतेयस्तस्मै०॥४८॥योवैरुद्रः सभगवान्पश्चवायुःसुखप्रदः पश्चवायोर्जनयितातस्मै०॥४९॥
योवैरुद्रःसभगवान्पश्चाकाशःसदात्मकः पश्चाकाशाद्जनकस्तस्मै०॥५०॥योवैरुद्रः सभगवा
न्पश्चतारास्तदात्मकाः पश्चतारकसंहर्त्तातस्मै०॥५१॥योवैरुद्रः सभगवान्पश्चप्राणास्तदात्मदात्मकः
पश्चप्राणामयोनिस्तंतस्मै०॥५२॥योवैरुद्रः सभगवान्पश्चकालः कालात्मकः पश्चकालकालाधा
रस्तस्मै०॥५३॥योवैरुद्रःसभगवान्पश्चसाक्षाच्चमः स्वयंयमस्यापिनियंतायस्तस्मै०॥५४॥योवैरु
द्रःसभगवान्पश्चमन्युविशारदः पश्चमत्युंजयः साक्षात्तस्मै०॥५५॥योवैरुद्रःसभगवान्पश्चाम्
तमृतमुमामतं अमनात्माऽमतंपश्चतस्मै०॥५६॥योवैरुद्रःसभगवान्पश्चभूतगणेश्वरः भू
तभव्यंभविष्यंचयस्तस्मै०॥५७॥योवैरुद्रःसभगवान्पश्चेविश्वंविशायतिः यश्चविश्वेश्व
रःसाबस्तस्मै०॥५८॥योवैरुद्रः सभगवान्पश्चक्षात्तसदात्मकं पश्चक्षात्तपतिः सयंतस्मै०

॥५९॥योवैरुद्रःसभगवान्पश्चसर्वचिदात्मकं पःसर्वप्रभुरीशानस्तस्मै०॥६०॥योवैरुद्रः सभ
गवान्पश्चसत्यमतंपरं यच्चसत्याभिधंब्रह्मतस्मैचैते०॥६१॥योवैरुद्रः सभगवान्पश्चब्रह्म
निष्कलं यश्चनित्यचिदाकारस्तस्मै०॥६२॥त्वमेवविश्वरूपोसिब्रह्मैकस्त्वमहेश्वर एकत्वादि
पराद्वैतंत्वमेवासिसदाशिव॥६३॥अधश्चोर्ध्वंचमध्यंचत्वमेववासिमहेश्वर शांतिः पुष्टिश्चतुष्टि
श्चत्वंकृतंचाकृतंशिव॥६४॥त्वंहिविश्वामविश्वंचदत्तांचादत्तमेवच त्वंकृतंचीकृतंचाकृतंशंभो
त्वंपरंचापरंप्रभो॥६५॥परायणंचपरंमपवित्रमसिशंकर परात्परतरंयच्चतत्परात्परतः शि
व॥६६॥सर्वत्रपाहिभगवंस्त्वंहिसर्वस्यरक्षकः त्वमेवभगवन्शंभोसर्वलोकविनाशकः हंता
सिन्नसिंहस्यत्वमेवेशाकृतागसः त्वंविप्रोरपिहंतासिब्रह्मत्वेणापिमहेश्वरे॥६८॥परंब्रह्मत्व
मेवासिनिर्विकारानिरंजननिष्कलोनिष्क्रियः शांतस्त्वमेवासिशिवप्रभो॥६९॥त्वत्तरावसमु
त्पन्नाविष्वङ्ब्रह्मादयः सुराः त्वयैवपालिताःस्तुत्वैवतेविनाशिताः॥७०॥त्वयाव्याप्तमिदं

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

सर्वब्रह्मांडसचराचरं त्वमेवव्यापकः शंसर्वस्यजगतः प्रभो॥ ७१॥त्वमेवस्वर्गफलदस्त्वमे
वास्यापवर्गदः त्वमेवसर्वलोकानांपूज्योमुक्तार्थिनांप्रभो॥ ७२॥गतिस्त्वमेवलोकानामगतीनांगतिः
शिवत्वदन्योनगतिः शंभोसच्चिदानंदविग्रह॥ ७३॥वेदैरपिनतेरूपंज्ञातमस्तिमहेश्वर किमन्ये
मादृशैरल्पमतिभिर्विषयप्रभो॥ ७४॥महादेवउवाच एवंस्तुत्वाप्रभक्त्यामागौतमोविनयान्वितः
ततःप्रणम्यभक्त्यामामुपविष्टःसहद्यधी॥ ७५॥ततोजपायतेनवैदिकंमनुपुंगव श्रीमत्पंचाक्ष
रंदेविप्रणवाद्यमदालकं॥ ७६॥तदानीमागतोविघ्नब्रह्मेंद्रादिसमन्वितः आगत्यपूजयामासमासा
मामीश्वरमनामयं॥ ७७॥ततस्तत्वापंथाशक्तिप्रणम्यचपुनःपुनः उपविष्टस्ततोविघ्नुः पंचाक्षरमनु
स्मरन्॥ ७८॥तदानीमागतश्चत्वागौतमंमुनिपुंगवः संतोषंपरमंजग्मुर्दृष्ट्वाचलनिवासिनः॥ ७९॥
समागतास्तुताःशीघ्रंबिल्वपल्लवपाणयः॥ ८०॥मुनयःपूर्वदिग्भागाच्छतलक्षमुपागताः ततोदक्षि
णादिग्भागात्पंचाशल्लक्षमागताः॥ ८१॥ततः पश्चिमदिग्भागाच्छतलक्षमुपागताः ततश्चोत्तरदिग्भा

गादमिताःसमुपागताः॥ ८२॥आदौतेमुनयः सर्वेश्रीमद्वाचलेश्वरं संपूज्यबिल्वपत्रैश्चघृतुश्चसहस्रधा॥ ८४॥ततप्रणम्यबहुधामनंतमजंशिवं जप्त्वापंचाक्षरंरौद्रंपुराणंदमंबिके ततोम
स्मानुलिप्तांगंत्रिपुंड्रांकितमस्तकं रुद्राक्षमालाभरणंदृष्ट्वागौतमंमुनिं॥ ८५॥ पंचाक्षरपासक्तं निमी
लितविलोचनं आनंदाश्रुसमाकीर्णंध्यायंतंहृदिशिवं मदर्पितमनोबुद्धिंविन्यस्तविन्यस्तविषादरहं
दिसंपूज्यमाभक्त्याप्रहृष्टंगतकल्मषं॥ ८७॥इदृशंगौतमंदृष्ट्वामुनयस्तेनमाननाः कृताञ्जलिपुरः सेनुः
समयंवीक्ष्यसंस्थिताः॥ ८८॥ ततः सगौतमोदेविपूजामानसकीसम. समाप्योन्मील्यनयनेददृशु
मुनिपुंगवान्॥ ८९॥ततः सगौतमोदृष्ट्वामस्मोद्भूलितविग्रहान् त्रिपुंड्रांकितिलान्मुद्रान्रुद्राक्षाम
रणांकितान्॥ ९०॥शिवनामामृतास्वादलोलजिह्वानकल्मषान् शिवध्यानपरानन्यान्ददृशेसुरु
ताञ्जलिः॥ ९१॥ततस्तेऋषयः सर्वेगौतमंमुनिपुंगवं प्रणम्यपूजयामासुर्बिल्वपत्रादिभिर्मुनं
दा॥ ९२॥ततः कश्यपकण्वाद्यास्तंदृष्ट्वागौतमंपुनः चक्रुः पूजांबिल्वपत्रैर्भस्मनाकुसुमेर

पि॥९३॥ततस्तंददृशुर्देविविष्णुब्रह्मादयः सुराः दृष्ट्वातेगौतमंनत्वाचक्रुः पूजांयथाविधि॥
९४॥कोशपादीन्मुनीनदेवान्विष्ण्वादीनपिगौतमः दृष्ट्वासंपूजितान्मत्वाप्रायंसंतोषमं
बिके॥९५॥उपविष्टास्ततः सर्वे गौतमेनसहांबिके यथाक्रमंयथायोगंयथास्थानंयथा
विधि॥९६॥उपविष्टंमहाविष्णुशिवमंत्रजपोत्सुकं विलोक्यगौतमः प्राहवचनंमधुराक्ष
रं॥९७॥गौतमः विष्णोशिवरतश्रीमान्कुशलंखल्वसर्वतः सुस्थिरंखल्वचित्तंते महादे
वेसुरोत्तमो॥९८॥अप्रमादेनसततंशिवः संपूज्यतेखलु शिवमंत्रजपोनित्यंक्रियते
खलुसादरं॥९९॥शिवः इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाविष्णुर्विनयसंयुतः प्रणाम्यगौतमंप्राहो पिजप
ते॥१॥यावन्नाक्रमतेविद्वन्शिवमायादुरत्यया तावत्सुशक्त्याक्रियतेमयाशंकरपूजनं
॥२॥यथानाक्रमतेमायामामुनेश्रीमहेशितुः तथाममाशिवोदेयास्त्वयाद्विजकृपानिधे
॥३॥सदाशिवः इतितद्वचनंश्रुत्वाकश्यपाद्यामुनीश्वराः प्रणाम्यगौतमंप्राहुर्विनयानतकं

धराः॥४॥ऋषयऊचुः विघ्नमाहेश्वरीमायासर्वेषांचदुरत्यया देवानाक्रमतेतद्व
दीनपिकदाचन॥५॥मोहितोयंमहाविष्णुःकदाचिच्छिवमायया तन्मायामोहितोविष्णुः
प्रायदुःखदुरासदं॥६॥वयंचमोहिताः पूर्वंकदाचिच्छिवमायया अस्माभिरापदुः
खानिप्राप्तानिमुनिसत्तम॥७॥यथानाक्रमतेमायाशिवस्यपरमात्मनः तथाकश्चि
दुपायश्चेद्वदवेद विदांवर॥८॥दत्ताश्चेदाशिषोस्मासुत्वयेवादरपूर्वकं शिवमायाविं
निर्मुक्ताभवामोनात्रसंशयः॥९॥तथाप्यन्येपिये सन्तिऋषयोमुनिपुंगवाः तेतन्मो
क्षाविनिर्मुक्ताभविष्यंतिकथंवद॥१०॥शिवमायाविनिर्मुक्तःसर्वदायोभविष्यतितस्यै
वमोक्षोनान्यस्येतिसंश्रूयतेश्रुतिः॥११॥शिवमायामोहितानांसर्वदापापकर्मणां चित्तंप्रवर्तते
तेनदुःखंसमाप्नुतेसदा॥१२॥किंतुश्रूयतेश्रुतौचप्रायोहिकर्कर्मकिंकर्तव्यंद्विजातिभिः कः
श्रुतःपरमोधर्मः साक्षान्मोक्षप्रदायकः॥१३॥एतत्सर्वंविशेषेणकृपयामुनिसत्तम वक्तुम

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

हंसिसर्वज्ञशंकराराधनप्रिया॥१४॥भवद्भिः पठनधुनासम्यरोवमुनीश्वराः तत्सर्वमविशेषेण
वक्ष्येश्रृणवतुसादरं॥१५॥शिवमायापरिक्रांतापेयुर्यातेतद्द्विजाः पापकर्मणिनिक्षाताभविष्य
तिनसंशयः॥१६॥शिवमायामोहितानांदुराचारेषुसर्वदाप्रीतिर्भवतितेरेवनरकेतेपतंतिच
॥१७॥शिवमायामोहितानांवक्ष्येकर्माणपिद्विजाः तेरेवकर्मभिर्हेयाशिवमायाविमोहिताः
॥१८॥स्वकंयैः श्रौतमनघंविभस्मधारणं द्विजाः शिवमायामोहितास्तेतेयांतिनरकंध्रुवं॥१९॥
स्वकंयैः श्रौतमघनंत्रिपुंड्रस्यचधारणं शिव०॥२०॥स्वकंयैः श्रौतमनघंनित्यंरुद्राक्षधारणंशि
व०॥२१॥स्वकंयैः श्रौतमनघंशिवलिंगस्यपूजनं शिव०॥२२॥स्वकंयैः श्रौतमनघंमहादेवा
भिमर्शनं शिव०॥२३॥स्वकंयैः श्रौतमनघंशिवनामान्युकीर्तनं शिव०॥२५॥स्वकंयैःश्रौतमन
घंशिवस्यानेवुवर्तनं शिव०॥२६॥स्वकंयैः श्रौतमनघंबिल्वत्रैः शिवार्चनंशिव०॥२७॥स्वकंयैः
श्रौतमनघंश्रादौवैशिवपूजनं शिव०॥२८॥स्वकंयैः श्रौतमनघंश्रीमहादेववंदनं शिव०

॥२९॥स्वकंयैः श्रौतमनघंशिवमंत्रानुशीलनं शिव०॥३०॥स्वकंयैः श्रौतमनघंरुद्राध्यायानु
शीलनं शिव०॥३१॥स्वकंयैः श्रौतमनघंश्रीमहादेवचिंतनं शिव०॥३२॥स्वकंयैः श्रौतमनघंसोम
वारव्रतंपरं शिव०॥३३॥स्वकंयैः श्रौतमनघंशिवरात्रिव्रतंपरं शिव०॥३४॥स्वकंयैः श्रौतम
नघंनित्यंकालाष्टमीव्रतं शिव०॥३५॥स्वकंयैः श्रौतमनघंविभूतिशयनंपरं शिव०॥३६॥स्व
कंयैः श्रौतमनघंशिवभक्तोभिवादनं शिव०॥३७॥स्वकंयैः श्रौतमनघंनित्यंसंभूताष्टमीव्रं शिव०॥३८॥
स्वकंयैःश्रौतमनघंनवबिल्वदलार्चनं शिव०॥३९॥स्वकंयैः श्रौतमनघंबिल्ववृक्षाभिवंदनं शिवमाया
मोहितास्तेतेयांतिनरकंध्रुवं॥४०॥अश्रौतकर्मनिरताः श्रौतकर्मविवर्जिताः घोरेकलियुगेप्राप्तेभवि
ष्यंतिद्विजाधमाः॥४१॥अश्रौतंशिवार्चनंस्वकाकरिष्यत्यन्यपूजनं घोरेकलियुगेप्राप्तेद्विजाः
संकरवृत्तयः॥४२॥श्रौतंमुद्गलनंस्वकाधर्माघथैकसाधनं कलौस्थास्यंतिसतंतद्विजाः संक
रवृत्तयः॥४३॥त्रिपुंड्रधारणंश्रौतंस्वकाकल्मषबुद्धयः कलौस्थास्यंतिसंतद्विजाः संकरवृ

त्तयः॥४४॥ऊर्ध्वपुंड्रंकरिष्यंतिद्विजामच्चंदनादिभिः सदर्ध्यंतिशिवलिंगेपिश्रीमहादेवपूजनं
॥४५॥अवैदिकंपापहेतुमूर्ध्वपुंड्रंद्विजापि करिष्यंतियत्नेन घोरेकलियुगेद्विजाः॥४६॥ब्रा
ह्मणोपिस्वयंमोहादूर्ध्वपुंड्रंकरोतियः सपतत्येवनरकेयावदाचंद्रतारकं॥४७॥ब्राह्मणोपिस्वयं
मोहात्तप्तमुद्रांबिभर्तियः सपतत्येवनरकेयावदाचंद्रतारकं॥४८॥तप्तमुद्रोर्ध्वपुंड्रंहिनरका
वासस्साधने तस्मात्तप्तमुद्रांचैर्द्विजैर्नरकभीरुभिः॥४९॥यदिमोहेनोर्ध्वपुंड्रंविभयाद्ब्राह्मणो
पिसन् सताद्दशेनशास्त्रेणानरकेषुनिहन्यते॥५०॥येनोर्ध्वपुंड्रंविप्रेणाल्लाटादौधृतंभवेत् तेन
प्राप्तानिघोराणिनरकाणिनसंशयः॥५१॥ऊर्ध्वपुंड्रंधृतंयेनतेनतद्धूराजैः सहं आब्रह्मकल्पंन
रकेस्थापतेनात्रसंशयः॥५२॥ऊर्ध्वपुंड्रंधृतंयेननास्तितस्यविनिष्कृतिः नमुच्यतेसपापिष्ठः सुरा
पोपिविमुच्यते॥५३॥ऊर्ध्वपुंड्रंधृतंयेननास्तितस्यविनिष्कृतिः नमुच्यतेसपापिष्ठोब्रह्महापिविमु
च्यते॥५४॥ऊर्ध्वपुंड्रंभ्रमेणापिललाटादौविभर्तियः संचंडालइवज्ञातव्योनात्रसंशयः॥५५॥ऊ

र्ध्वपुंड्रंप्रमादेनधृत्वासंतप्तमानसः तप्तकृच्छ्रंचरेद्धस्मसतसापाद्विमुच्यते॥५६॥धृत्वैकदोर्ध्व
पुंड्रंयस्तप्तकृच्छ्रंचरिष्यति सतस्मान्मुच्यते पापादितिजाबालवादिनः॥५७॥ऊर्ध्वपुंड्रोकितंस्पृष्ट्वास
मान्तुविलोकयेत् अन्यथापातकीभूयादितिजाबालवादिनः॥५८॥ऊर्ध्वपुंड्रोकितंस्पृष्ट्वासचैलं
स्नानमाचरेत् अन्य०॥५९॥ऊर्ध्वपुंड्रोकितंप्राज्ञस्तः परिवर्जयेत् अन्य०॥६०॥ऊर्ध्वपुंड्रोकितै
र्विप्रैः सहनैवोपसंविशेत् अन्य०॥६१॥ऊर्ध्वपुंड्रोकितंविप्रंभ्रमेणापिनभोजयेत् अन्य०॥६२॥
ऊर्ध्वपुंड्रोकितायत्रतत्रस्यात्पमनेवन अन्यथापातकीभूयादितिजाबालवादिनः॥६३॥ऊर्ध्व
पुंड्रांकिताः संतियस्मिन्देशेद्विजाराय सदेशाः सर्वथासाज्योविप्रेश्चडालदेशवत्॥६४॥येनन
क्रियतेनित्यंविभूत्यक्षतनंद्विजाः तस्मान्नमेयमुत्तमोसौकार्यब्रह्मवादिभिः॥६५॥येननानक्रि
यतेनित्यं त्रिपुंड्रस्यचधारणा तस्मा०॥६६॥येनक्रियतेनित्यंनित्यंरुद्राक्षधारणा तस्मा
न्नु०॥६७॥येनानक्रियतेनित्यंशिशिवलिंगस्यपूजनं तस्मान्नु०॥६८॥येननक्रियतेनित्यंशि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वलिंगप्रदक्षिणां तस्या०॥६९॥येननक्रियतेनित्यंशिवलिंगाभिवादनं तस्या०॥७०॥येननक्रियते
नित्यंशिवलिंगस्यचिंतनं तस्या०॥७१॥येननक्रियतेनित्यंशिवलिंगनिरीक्षणांतस्या०॥७२॥नित्यंन
यीयतेयेनशिवनिर्माल्यभोजनोदकं तस्या०॥७३॥येननक्रियतेनित्यंमहादेवानुकीर्तनं तस्या०॥७४॥ये
ननक्रियतेनित्यंरुद्राध्यायानुवर्तनं तस्या०॥७५॥नजप्यतेश्रुतिमणिर्येनपंचाक्षरःपरः तस्या०॥
॥७६॥नयेनपठ्यतेनित्यंशैवःशिवपुराणः तस्या०॥७७॥नयेनश्रूयतेनित्यंमहादेवकथा
परा तस्या०॥७८॥नयेनयेनभुज्यतेनित्यंशिवनैवेद्यमादरात् तस्या०॥७९॥येननक्रियतेनित्यं
शिवध्यानमहर्निशं तस्या०॥८०॥येननयीयतेनित्यंशिवनामामृतंमुहुः तस्या०॥८१॥नयेनक्रियतेनि
त्यंशिवस्कंदतिरंघायहातस्या०॥८०॥येननयीयतेनित्यंशिवनामामृतंमुहुः तस्या०॥८१॥नयेनक्रि
यतेनित्यंशिवस्कंदतिरंघायहातस्या०॥८२॥नयस्यकाश्यांविश्वेशेभक्तिरव्यभिचारिणी तस्याः॥
८३॥नयस्यज्ञानवाप्यांचभक्तिरव्यभिचारिणी तस्या०॥८४॥नयस्यवीरभद्रेशेभक्तिरव्यभिचा

रिणी तस्या०॥८६॥नयस्यपांचमुद्रेशेभक्तिरव्यभिचारिणीतस्या०॥८७॥नयस्यभैरवेभा
नेभक्तिरव्यभिचारिणी तस्या०॥८८॥नयस्यकृत्तिवासेशेभक्तिरव्यभिचारिणी तस्या०॥८९॥य
स्योंकारेनास्तिभक्तिर्नक्रियतेनित्यंशिवध्यानमहर्निशं तस्या०॥९०येननयीयतेनित्यंशिवनामा
मृतंमुहुः तस्या०॥९१॥नयेनक्रियतेनित्यंशिवस्कंदतिरंघायहातस्या०॥९२॥नयस्यकाश्यांवि
श्वेशेभक्तिरव्यभिचारिणी तस्याः॥९३नयस्यज्ञानवाप्यांचभक्तिरव्यभिचारिणी तस्या०॥९४॥न
यस्यवीरभद्रेशेभक्तिरव्यभिचारिणी तस्या०॥९६॥नयस्यपांचमुद्रेशेभक्तिरव्यभिचारिणी
तस्या०॥९७॥नयस्यभैरवेभानेभक्तिरव्यभिचारिणी तस्या०॥९८॥नयस्यकृत्तिवासेशेभक्ति
रव्यभिचारिणी तस्या०॥९९॥यस्योंकारेश्वरेनास्तिभक्तिरव्यभिचारिणी तस्या०॥१००॥यस्य
त्रिलोचनेनास्तिभक्तिरव्यभिचारिणी तस्या०॥१०१॥ज्योतिरूपेश्वरेभक्तिर्यस्यनास्त्यनपा
यिनी तस्या०॥१०२॥अविमुक्तेश्वरेभक्तिर्यस्यनास्त्यनपायिनी

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तस्या०॥९३॥केदारनाथेसन्दर्शनात्किंपुण्यंस्यान्नास्त्येनपापिनी तस्या०॥९४॥अंतर्गृहे पिपासैवभ
क्तिरव्यभिचारिणी तस्या०॥९५॥येननाक्रियतेनित्यंसोमवारव्रतंपरं तस्याव्यंगेनन
क्रियतेनित्यंशिवरात्रिव्रतंपरं तस्यान्नमेपमुच्यंतेसाकंयैर्व्रत्नवादिभिः॥९७॥ब्राह्म
णानांपरोधर्मस्त्रिपुंड्रस्यचधा
णानांपरोधर्मोबिल्वमूलनिवासिनां तत्पक्तं९९॥ब्राह्मणानांपरोधर्मस्त्रिपुंड्रस्यचधा
रणं तत्पक्तं०॥१००॥ब्राह्मणानांपरोधर्मोबिल्वमूलकृतांधारणं तत्पक्तं०॥१॥ब्राह्मणा
नांपरोधर्मः शिवलिंगेशिवार्चनं तत्पक्तं०॥२॥ब्राह्मणानांपरोधर्मोरुद्राक्षधारणं तत्पक्तं
तत्पक्तं०॥३॥ब्राह्मणानांपरोधर्मः पंचाक्षरजपः परः तत्पक्तं॥४॥ब्राह्मणानांपरोधर्मः
श्रीमहादेवचिंतनं तत्पक्तं०॥५॥ब्राह्मणानांपरोधर्मः शिवनामकथास्मृतिः तत्पक्तं०॥६॥म
न्यंपुवपेश्रेयस्तथानद्यस्रेधपिशिवः श्रेयस्तोस्माभिर्देवैश्चाभ्यर्च्यतेशिवः॥७॥विक्ष्मोरे
तस्यजनकोब्धेरपिसदाशिवः स्वयंवजन्योनित्यश्चनिरीहश्चमहेश्वरः॥८॥यनमुपादे
यामासप्रथमंपार्वतीपतिः ततोददौचविक्ष्मवेतस्मैपरमेश्वरः॥९॥सुदर्शनाभिधंचे

क्रंददौचास्मैमहेश्वरः ततोददौचवैकुंठेमेतस्मैगिरिजापतिः॥१०॥आदिविक्ष्मुरयंपर्वस्वनेत्रांबुजमु
त्तमं आदायपूजयामाससभक्त्याशिवपादांबुजं॥११॥महादेवस्यपुत्रोयमादिविक्ष्मुः शिवप्रियः क
रोतियस्यामनयाश्रीमहादेवपूजनं॥१२॥भुक्तिंगिरीशपुत्रस्यकेशवस्यशिवप्रेया तथाभक्तिः सदा
कार्यामवन्दिरपिशंकरे॥१३॥विक्ष्मुव्रमतयोदेवावयंचान्येपिमानवाः द्विजामहेश्वरस्यैवपूजकानो
त्रसंशयः॥१४॥देवैरस्माभिरन्यैश्चचतुर्वर्गफलार्थिभिः सर्वमन्यपरित्यज्यपूजनीयः सदाशिवः॥१५॥
निधेयादिभिर्मंत्रैर्योमहादेवमर्चयेत् सर्वपापविनिर्मुक्तः शिवलोकेगमिष्यति॥१६॥शिवलिंगेमहा
देवः पूजनीयोमनीषिभिः शिवलिंगेकृतापूजामोक्षायपरिकल्पते॥१७॥हृदिध्यानंमहेशस्यशिवलिं
गेशिवार्चनं यः करिष्यतियत्नेनसजीवन्मुक्तऊच्यते॥१८॥ऊर्द्धत्रिपुंड्रंचतथारुद्राक्षधारणं
यः क०॥१९॥पंचाक्षरेणमंत्रेणशिवलिंगेशिवार्चनं यः क०॥२०॥रुद्रमंत्रैरविच्छिन्नमभिषेकं
महेश्वरे यः क०॥२१॥कर्पूरागरुकस्तूरीचंदनानिमहेश्वरे यः प्रयच्छतियत्नेनमुक्तऊच्यते॥२२॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

कालागरुसन्धूतधूपंशंकरंसन्निधौ यः प्र०॥२३॥दीपावलीनाज्यपूर्णंशिवलिंगस्यसन्निधौ यः प्र०॥२४॥
क्षीरान्नगोघृतगुडसमन्वितंशंकरंनमापतेः यः प्र०॥२५॥प्रदक्षिणानमस्कारान्शिवलिंगस्यसादरं यः करोतियानेनसजीवन्मुक्तउच्यते॥२६॥कवलेकवलेभन्नामहादेवान्कीर्तनं यः क०॥२७॥गव्यघृतिकनरशर्करायानोवामहादेवान्कीर्तनं यः क०॥२८॥द्राक्षासंग्रहेभन्नारत्नवस्त्रसंग्रहं यः क०॥२९॥गोक्षीरेणमहादेवंयोभिषिंचतिसादरं समस्तकामकलान्भोगान्शिवलोकंगमिष्यति॥३०॥गोघृतेनमहादेवंयोभिषिंचतिसादरं सम्भ०॥३१॥मधुनैवमहादेवंयोभिषिंचतिसादरं संभ०॥३२॥शिवमिक्षुरसेनैवयोभिषिंचतिसादरंसंभ०॥३३॥नारिकेलोदकेनेशंयोभिषिंचतिसादरं संभं॥३७॥सुगंधसलिनेशंभोषेभिषिंचतिसादरं संभ०॥३५॥श्वेतेशंकंयोरंभोभिषिंचतिसादरं संभ०॥३६॥चंद्रभागोदकेनेशंयोभिषिंचतिसदरं संभ०॥३७॥सुगंधसलिनेशंभोयोभिषिंचतिसादरं सम्भ०॥३८॥बिल्वपत्रैर्महादेवंयः पूजयतिसादरं संभ०॥३९॥शतपत्रैर्महा

देवंयः पूजयतिसादरं संभ०॥४०॥उत्पलकमलैरीशंयः पूजयतिशंकरंसंभ०॥४१॥उत्पलमाल्यिकापुष्पैर्यः पूजयतिसादरं सम्भो०॥४२॥बंधूककुसुमैःफुल्लैर्यः पूजयतिशंकरं सभ०॥४३॥चापेयकुसुमैः फुल्लैर्यः पूजयतिशंकरंसभ०॥४३॥मंदारकुसुमैः फुल्लैर्यः पूजयतिशंकरं संभ०॥४४॥पारिजातैरपिस्वल्पैर्यः पूजातिशंकरंसंभ०॥४५॥करवीरैर्महादेवंयः पूजातिसादरं सभ०॥४६॥धत्तूरकुसुमैः सद्यैर्यः पूजयतिसादरं संभ०॥४७॥शमीपुष्पैरतिस्वल्पैर्यः पूजयतिशंकरं संभ०॥४८॥कुशपुष्पैरतिस्वल्पैर्यः पूजयतिशंकरंसंभ०॥४८॥दूर्वायुग्मैरतिस्वल्पैर्यः पूजयतिशंकरं सभ०॥४९॥श्वेताक्षतैरतिस्वल्पैर्यः पूजयतिशंकरं सभ०॥५०॥तिलाक्षतैरतिस्वल्पैर्यः पूजयतिशंकरं सभ०॥५३॥सितासितैरीशंयः पूजयतिशंकरं सभ०॥५४॥सिद्धार्थैरसितैर्यः पूजयतिशंकरं संभ०॥५५॥माषैर्यवैर्वागोधूमैर्यः पूजयतिशंकरं संभ०॥५६॥दाधितैर्मुद्गैर्यः पूजयतिशंकरं संभ०॥५७॥घृतकंबलमीशानेवेशाखेयः करिष्यतिसंभ०॥५८॥

मधुकंबलमीशानेशिशिरेयः करिष्यति संभुः॥५९॥दध्यन्नेनाज्ययुक्तेनयः पूजयतिशंकरं संभु॥६०॥क्षीरान्नेनाज्ययुक्तेनयः पूजयतिशंकरं स०॥६३॥यः क्षीरान्नेन साज्येनशांभवंभोजयिष्यतिस भु०॥६४॥यः पट्टकूलवस्त्राद्यैः शंभवं पूजयिष्यतिसंभु०॥६५॥यः स्वर्णेनरत्नैर्वाशांभवंतोष यिष्यति संभु०॥६६॥योमहादेवभक्तानांपरिचर्यांपरांभवेत् संभु०॥६७॥शरणंयातियः सां वमनोवाक्कायकर्मभिः संभु०॥६८॥शिवसंज्ञाभिधारणायोचयिष्यतिसंततं संभुत्कासक लान्भोगान्शिवलोकंगमिष्यति॥६९॥अनन्यशरणानित्यंसाबलेवंभवतिप्रेतएवधन्यावि द्वां सःसत्यसत्येनसराः॥७०॥भजत्यनन्यभावेन भवानीरमणंप्रभुंमाग्यचातस्तंतंभोगान्मोक्ष योनमोनमः॥७१॥येषांसंपातनुर्विप्रासएवगिरिजापतिं अनन्यभावाः सततंभजत्यव्यभि चारतः॥७२॥येनसर्वेशिवलोकानिशिवैदिकानिमहेश्वरे समर्प्यतेनिशंतेनमुक्तिलभ्या नसंशयः॥७३॥अत्यंतदुर्लभामुक्तिः प्राप्यतेशिवपूजयातादृशीशिवपूजैवकर्तव्या

विधिवद्विजैः॥७४॥ब्राह्मणानायथासंकल्पंत्रिवेद्यचभस्मना धृत्वात्रिपुंड्रंरुद्राक्षान्क र्तव्यंशिवपूजनं॥७५॥महेशासंपूज्योमुक्त्यर्थिभिरहर्निशं पतीमहेश्वरः सांवोमुक्तिदः पू जितोनिशं॥७६॥नभजेतिमहादेवंयेनन्यशरणाः सदाः तेसर्वेनिरयंयांतिपावदाचंद्रतारकं॥ ७७॥अभाग्यपरिपाकेननभजंतिमहेश्वरं भाग्योघपरिपाकेनभजंतिश्रीमहेश्वरं॥७८॥ये नन्यशरणानित्यंनभजंतिमहेश्वरं तेसर्वेपंपूजाएचसत्यंसत्येनसंशयः विभूत्यर्द्धेननि यंनकरिष्यंतियेद्विजाः तेसर्वे०॥८०॥येनकुर्वंतिभालादौत्रिपुंड्रस्यैवधारणं तेसर्वे०॥८१॥ येनकुर्वंतिसततंकंठेरुद्राक्षधारणं तेसर्वे०॥८२॥येनकुर्वंतिसततंशिवस्यैवार्चनंद्विजाः तेस र्वे०॥८३॥येकुर्वंतिसततंमहादेवान्चिंतनं तेसर्वे०॥८४॥येकुर्वंतिसततंमहादेवान्कीर्तनं तेसर्वे०॥८५॥येनकुर्वंतिसततंमहादेवाकथारतिं तेसर्वे०॥८६॥येविष्णुतुल्यंतावद्भक्तमलो देवेसुरोत्तमे तेसर्वे०॥८७॥येशिवस्मरणात्कोस्मरत्यन्यान्सुरान्द्विजाः तेसर्वेप्यर्चनी

Indira Gandhi National Centre for the Arts

एवमस्यसत्यंनसंशयः॥८८॥देवानांचद्विजानांचविशेषेण सदाशिवः पूजनीयोन्यहंमन्त्रपाद्य
स्त्रपत्रादिसाधनैः॥८९॥सौभाग्यमतुलंप्राप्यभगवत्पूजयाद्विजैः श्रीरुद्रएवभगवानन्योनभगवा
न्द्विजाः॥९०॥योवैरुद्रःसभगवान्यश्चर्वशिरः स्वयंभगवान्रुद्रोवेतिवदत्येवपुनः पुनः॥९१॥
नरुद्रात्परोदेवोभगवानितिगीयते तस्मात्सभगवान् रुद्रोभजनीयोमुमुक्षुभिः॥९२॥भगवत
मुमाकांतंभजतेभवभीरवः नरुद्रात्परोदेवोभवभीमभयापहः॥९३॥भगवान् रुद्रएवेतिन
वदिष्यंतियेद्विजाः तेवेदबाह्याःसर्वेपिसत्यंसत्यंनसंशयः॥९४॥श्रीमहारुद्ररुद्रेतिभगवन्नि
तियोवदेत् सतरत्येवसंसारमसारमतिदुःखदं॥९५॥भगवान्रुद्रएवेतिवेदतत्वविदोविदुः
ततस्तेवेदतत्वज्ञाभगवंतंभजंतितं॥९६॥योयोवैरुद्रइत्यत्रवैकारोवर्तते द्विजाः सएवंका
रस्तेनान्ययोगएवनिषिध्यते॥९७॥भगवान्रुद्रएवेतिवेकारेणविनिश्चितं रुद्रान्योभगवा
न्नेतिनिश्चयोवेदतोभवेत्॥९८॥ भगवंतमुमाकांतमनन्यापेभजंतितानेनमस्कु

र्मोनमस्कुर्मोनमस्कुर्मोनमस्कुर्मः पुनः पुनः॥९९॥शिवरुद्रमहादेवभगवन्शंकरेश्वरम
हेश्वरेतिसततंवदत्वन्दिनंद्विजः॥१००॥सांबशंभोत्रिरुपाक्षत्रिपुरघ्नेत्यादिवादितं सदाशिवे
तिसततंवदत्वन्दिनंद्विजाः॥१॥चंद्रशेखरविश्वेशचंद्रसूर्याग्निलोचन परात्परेतिसततं
वदत्वन्दिनंद्विजाः॥२॥कपर्दिगौरकामारेनरसिंहनिषूदन देवोत्तमेतिसततंवदत्वन्दिनं
द्विजाः॥३॥वामदेवमराधीशभासितोद्भूलनप्रिय विश्वरूपेतिसततंवदत्वन्दिनंद्विजः॥
१००॥सांबशंभोत्रिरुपाक्षत्रिपुरघ्नेत्यादिवंदितं सदाशिवेतिसततंवदत्वन्दिनंद्विजाः॥१॥चंद्र
शेखरविश्वेशचंद्रसूर्याग्निलोचन परात्परेतिसततंवदत्वन्दिनंद्विजाः॥२॥कपर्दिगौरकामारेन
रसिंहनिषूदन देवोत्तमेतिसततंवदत्वन्दिनंद्विजाः॥३॥वामदेवमराधीशभासितोद्भूलनप्रिय
विश्वरूपेतिसततंवदत्वन्दिनंद्विजा॥४॥अनंतसोमसूर्याग्नित्रयाधिकमहाप्रभ विश्वनाथो
सततंवदत्वन्दिनंद्विजाः॥५॥उमाकांतामराराध्यभगवन्नीललोहित नंलाटाक्षेतिसततंव

Indira Gandhi National Centre for the Arts

दंखन्डदिनंद्विजाः॥६॥हारामरेशपापारेमधुस्दनस्दन कालकालेतिसततंवदंखंन्डदिनंद्विजाः
॥७॥भवसर्वेत्रिलोकेशशूलपाणेमहेश्वर शिवाप्रियेतिसततंवदंखन्डदिनंद्विजाः॥८॥उग्रमीमभ
आरातेभर्गत्रिपुरस्दन नीलकंठेतिसततंवदंखन्डदिनंद्विजाः॥९॥विघ्ननेत्रार्चितानर्घ्यशारराप
पदपंकजं मत्पुंजयेतिसततंवदंखन्डदिनंद्विजाः॥१०॥कालाग्निकालकालहज्ञानरूपदिगंबरं त्रि
यंबिकेतिसततंवदंखदिनंद्विजाः॥११॥खट्वांगपाणेसर्वांतन्धकासुरस्दन सर्वेश्वरेतिसतत
तंवदंखन्डदिनंद्विजाः॥१२॥कैलासवासिनौरीशशंकरंवंमहेज सर्वोत्तमेतिसततंवदंखन्डदि
नंद्विजाः॥१३॥काशीनाथविमुक्तेशभवानीप्राणवल्लभ विश्वेश्वरेतिसततं वदंखन्डदिनंद्विजाः
॥१४॥उमांसहायाचिद्रूपनिरंजननिरामयं परमात्मेतिसततंवदंखन्डदिनंद्विजाः॥१५॥एतोनिदि
व्यनामानिमहेशस्यमहात्मनः जपनीयानियत्तेनमुक्तिर्भवतिनिश्चयः॥१६॥स्मर्तव्योसाभिरनि
शंस्मरयस्मारनाशकः नहिस्मरहरादन्यः स्मर्तव्योस्माभिरन्वहं॥१७॥नहिस्मरहरादन्यःसंसा

रोन्मूलकारणंततः संसारनाशायसेव्यः स्मरहरः सदा॥१८॥शिवनामकुठारेण संसारतरुरे
कदा सत्वंरयदिविन्नोनप्ररोहतिसर्वथा॥१९॥संसारतरुमूलानिबहूनिविविधान्यपि शि
वनामकुठारेणान्विमूलानिभवंतिहि॥२०॥संसारतरुमूलानांपातकंमूलमुच्यते तन्नाश
कृभवत्येवशिवनामसकृज्जपात्॥२१॥सादरंभस्मदिग्धांगोवदेच्छिवशिवेतियः ससंसारा
न्निर्मुक्तोभवत्येवनसंशयः॥२२॥येकुर्वंतिशिवध्यानंभस्मरुद्राक्षभूषणाः तेभविष्यंतिविप्रें
द्राः शैवभूषणभूषिताः॥२३॥शिवध्यानसमंध्यानंनश्रुतंश्रुतिसुश्रुवं सत्यमेतत्पुनः सत्यमुद्धृत्य
भुद्धृत्यभुजमुच्यते॥२४॥अनेकजन्मभिर्निसंपुण्यंवदकृतंयदि तदाशिवेतिशब्दोयंसादरंनिःस
रिष्यति॥२५॥शिवेतिनामविमलंयेनोच्चारितमादरात् तेनमुक्तोनसंसारसागरःसमवाप्यते॥२६॥वा
जपेयादिकायागाः कृतायेनैवकोटिशः तेनैवोच्चासतेभक्त्याशिवनामशिवप्रद॥२७॥कृतानिरत्न
दानानिपात्रेयेनैवकोटिशः तेनैः॥२८॥कृतानिहेमदानानिपात्रेयेनैवकोटिशः तेनैः॥२९॥कृतो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

निकन्यादानानि पात्रेयेनैवकोटिशः तेनैः॥३०॥ कृतानिंगजदानानि पात्रेनैकोटिशः तेनैः॥३१॥
कृतान्यश्वप्रदानानि पात्रेयेनैवकोटिशः तेनैः॥३२॥ कृतानिगोप्रदानानि पात्रेनैवकोटिशः तेनै
वोच्चार्यते भक्त्यारुद्रनामशिवप्रदं॥३३॥ शिवपंचाक्षरीविद्यामुक्तिविद्येतिगीयते सावि द्याशिव
रूपैवसर्ववेदांतसंश्रुता॥३४॥ विद्यानामुत्तमाविद्यावेदविद्येतिगीयते तत्रापिवेदविद्यायांश्रीरुद्रा
ध्यायऊत्तमः॥३५॥ तत्राप्यस्तुत्तमाविद्यारुद्रपंचाक्षरात्मिका सैवविद्यामहाविद्यामोक्षविद्ये
तिगीयते॥३६॥ लोकानांप्रलयेप्राप्तेलोकावेदेलयंगताः ततःसर्वेपिवेदास्तेरुद्राध्यायेलयंग
ताः॥३७॥ रुद्राध्यायोलयंप्राप्तः शिवपंचाक्षरेततः शिवपंचाक्षरः शुद्धोनेकुत्रापिविलीयते॥३८॥
शिवपंचाक्षरोनामपरब्रह्मेतिगीयते नपरब्रह्मणोनाशप्रलयेप्राप्तेलोकावेदेलयंगताः ततःसर्वे
पिवेदास्तेरुद्राध्यायेचलयंगताः॥३७॥ रुद्राध्यायोलयंप्राप्तः शिवपंचाक्षरेततः शिवपंचाक्षरः शु
द्धो नेकुशविविलीयते॥३८॥ शिवपंचाक्षरोनामपरब्रह्मेगीयते नपरब्रह्मणोनाशः कदा

चिदपिवस्मृतः॥३९॥ परब्रह्मेतिविज्ञेयंशिवइत्यक्षरद्वयं तद्ब्रह्मेतिविदित्वैवतंदुपास्यं मुनक्षु
भिः॥४०॥ ब्रह्मेत्युपासीतभवतिब्रह्मवांस्ततः ब्रह्मवान्ब्रह्मविद्वाब्रह्मभूतोहिजायते॥४१॥पं
चाक्षद्वयात्मकंब्रह्मशैवंब्रह्मेतिवैदकैः नतद्ब्रह्मेतिविज्ञायप्राप्नोतिनरकंध्रुवं॥४२॥अव्यक्तप
रंब्रह्मशिवइत्यक्षरद्वयं तदेवसर्ववेदांतप्रतिपाद्यंनसंशयः॥४३॥पुराकैलासशिखर
मेरुस्थासीनंमहेश्वरं पप्रच्छपप्रच्छपुरयामब्रह्मापार्वतीविनयान्विता॥४४॥ पार्वत्युवाच भग
वन्श्रीमहारुद्रश्रीमहारुद्रश्रीमहादेवशंकर अघोरंब्रह्मविद्यामेब्रूहिमेदयसुकृपानिधे॥४५॥
अघोरात्परमंहस्तंनाम्नामुक्तंत्वयापुरा तानिनामानिमुख्यानिमुक्तिदान्यपिवस्मृतः॥४६॥त
त्रापिपुत्रमंत्रोनामकिमस्यंकंवदस्वमे यन्नामजपमात्रेणमुक्तिहस्तेगताभवेत्॥४७॥महादेवउ
वाच शिवइत्यक्षरंपन्नामतद्धिनामोत्तमोत्तमं तदेवपरमंब्रह्मतंदेवहिवरानने॥४८॥शिवना
मस्वरूपेणाव्यक्तंब्रह्मैवहि शिवनामाहमेचेतिविजानीहिपथार्थतः॥४९॥यदमस्तेपरब्र

Indira Gandhi National Centre for the Arts

त्मवेदांतप्रतिपादितं तदेवेदंविज्ञानीहिशिवंईत्यक्षरद्वयं॥५०॥इदंमुत्पत्तिरहितंशिव
नायनिरंजनं निराकारंब्रह्मनेतस्माद्ब्रह्माभिधते॥५१॥रुपासितंममेतद्विब्रह्मेत्यन्व
हमादरात् शिवइत्यक्षराकारामक्षरंब्रह्मशाश्वतं॥५२॥नमःपर्वयकारांतब्रह्मेदंचेत्रयुज्यते
ब्रह्मस्वरूपमापोतिब्रह्मब्रह्मविदोजनाः॥५३॥एवमेतत्परंब्रह्मयोविजानातितत्वतः सब्रह्म
विदितिज्ञेयस्तंदन्योब्रह्मविन्नहिं॥५४॥ब्रह्मकोशंचाऊर्जालंपंमस्तुर्नावपश्यतितद्व्याती
पत्राप्नोतिब्रह्मब्रह्मविदेदृशं॥५५॥इयमुक्तानहाविद्यामोक्षविद्येतिगीयते नातःपरंमोक्ष
विद्यासर्वस्वमियमेवहि॥५७॥तारकंब्रह्मपरमंशिवइत्यक्षरद्वय नेतस्मादपरंकिंचित्तारकं
ब्रह्मसर्वथा॥५८॥इदमेवपरंब्रह्मकाश्यामलिंगधारिणां अंतकालेपुरक्तानांमयादेव्युपदिश
ते॥५९॥मल्लिंगमितितद्वैपंकेवलंभस्मधारणं रुद्राक्षधारणातद्वत्केवललिंगपूजनं॥६०॥
पंचाक्षरजपेनिद्यारुद्राध्यायेजपेजपेतथा सोमवारव्रतेनिद्यामत्कथाश्रवणेरतिः॥६१॥

इमानिममलिंगानियेषामव्यभिचारतः तेभ्यरावपरंब्रह्ममादेव्युपदिश्यते॥६२॥इदंप
तारकंब्रह्मशिवनामाभिधंशिवे एतस्मिन्ब्रह्मणिश्रद्धानविनामदनुग्रहं॥६३॥अनंतपु
ण्यफलामदनुग्रहसंपुतः तारकंब्रह्मपरमंमत्वाधितिष्ठति॥६४॥सर्वोपदायकोदेवि
नयस्मिन्मदनुग्रहः नेतस्यात्रब्रह्मबुद्धिर्जन्मकोटिशतैरपि॥६५॥ब्रह्मबुद्धिर्नयस्यात्रससंसा
रेभविष्यति पुनः पुनःससंसारीनरकंचाधितिष्ठति॥६६॥तदर्थंकोटिशोधर्माः कृतायेनमुनि
भिः तस्यात्रभवतिश्रद्धाब्रह्मबुद्धिश्चजायते॥६७॥परंब्रह्मेदमेवेतियोजानातिविशेषतः स
नसंसारभाग्भ्योभविष्यतिवरानने॥६८॥अनेककल्पपर्यंतंतपस्तप्त्वाभवेद्यदातदाब्रह्मेदमे
वेतिविजानातिविशेषतः॥६९॥अनेककल्पपर्यंतेयदिमल्लिंगधृग्भवेत् तदाब्रह्मेदमेवेतिविजानाति
विशेषतः॥७०॥ब्रह्मविद्यामिमांदेविपोम्यथाभावयिष्यति सचंडालकुलोत्पन्नोभ्योभ्योभविष्यति॥
७१॥ब्रह्मविद्येयमधुनाधुनात्मुक्तामयाशिवे नमयोक्तापुरान्यस्मैसत्यंनसंशयः॥७२॥त्वया

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प्यत्यंतमकायवस्त्वविधेयमुत्तमा वक्तव्यातिविनीतायनान्यस्मैतुकदाचना॥७३॥विधेयंगोपनीयं
वप्रयत्नेनवरानने पतोमोक्षप्रदाविद्यासेयंविधेतिमन्महे॥७४॥त्वमपंतप्रियासीतिमोक्षविधेय
मंबिधेयमंबिके तुभ्यमुक्तोमयाग्रीसागोपनीयापिवस्तुतः॥७५॥गौतमउवाच इत्युक्तापरमाविद्या
मिनाज्ञात्वातदाशिवा आचख्यौचकुमारायसएवायाशिवाज्ञया॥७६॥आचख्यौनंदिकेशायकुमा
रोगिरिजाज्ञया अस्यापसमाचख्यौसकुमाराज्ञयाततः॥७७॥अंगस्योमस्यमाचख्यौनंदिकेशाज्ञाया
ततः पुरुभ्यस्तुकाविधेयं प्रसंगादधुनामया॥७८॥इयंतुपरमाविद्यादुर्ल्लभामोक्षदाद्विजाः गो
पनीयाप्रयत्नेननध्यातव्याचप्रयत्नतः॥७९॥सदाशिवशिवेशेवशिवनामानुकीर्तनं कर्त्तव्यं
मतियत्नेनमुक्तिकामैरहर्निशं॥८०॥यस्यास्त्विकलाबुद्धिः शिवनामानुकीर्तने तस्मिन्ननुग्र
होस्त्येवमहादेवस्यसंतते॥८१॥शंकरानुग्रहीतानांशिवनामानुकीर्तने भक्तिर्भवतिनान्येषांसत्य
संशयः॥८२॥शिवेतिनामविमलंयेनसादरमुच्यते तेनघोरतरक्लेशैर्नसंसारसा

गरः॥८३॥येननोच्चारितंह्रीसाशिवनामशिवनामशिवालकं तेनसंप्राप्यतेभ्योजन्मचांडालको
टिषु॥८४॥शिवनामाग्निनैवायंघोरः संसारसागरः प्लुष्यतेतस्यसहसानान्यदस्त्येवशोषकं॥८५॥
मोक्षदंशिवनामैवेत्याप्तयोनवदिष्यंति तेनसंप्राप्यतेभ्योजन्मचांडालकोटिषु॥८६॥शिवरावान्य
हेपूज्यइतियोनवदिष्यंति तेन०॥८७॥शिवः सर्वात्मराधोराइतियोनवदिष्यंति तेन०॥८८॥शि
वनास्तिनयस्यास्तिविश्वासोमोक्षदायके तेनसंप्राप्यतेभ्योजन्मचांडालकोटिशु पुराविधा
चलप्रांतेरेवातीरमनोरमे ब्रह्मकालंस्थितंविप्रामयाऋषिवरैः सह॥९०॥ततः परंमयोक्तंकाशीगं
तुंमुनीश्वराः ततोऋषिवरैःसार्कंततः प्रचलितंमया॥९१॥मध्येमार्गेक्वचिद्दृष्टः कुष्ठीस्पुपरिप्लु
तः क्रिमिसंदूषितसर्वांगोमुमूर्षुः प्लुक्षता लंकः॥९२॥संदश्यमानः क्रिमिभिर्दुःखंप्राप्तिदारुणं त
दाशिवशिवेत्युक्त्वाजहौप्राणान्सदुःखितः॥९३॥अयंशिवेत्युक्त्वामुमोचास्मन्ततः पुरं गतिःक्षमा
विनीत्युक्त्वामयातत्रस्थितंद्विजाः॥९४॥समागतास्तत्रकोटिशोयमकिंकराः आगत्यैवध्यातनिष्पः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शीघ्रंमोहाद्यमालयं॥९५॥गतंमयापिविद्वेंद्रायर्मलोकायसत्वरंतदानीमागतावीराःशंक
रस्यापिकिंकराः॥९६॥नारायणाद्यादेवाश्चतत्तत्रसमागताः शैवोयंयमलोकायनीतः
कथमितिद्विजाः॥९७॥तानागतान्स्वानदृष्ट्वयमस्तानशंकरानपि भक्तासंपूजयामा
समानप्यर्घ्यादिभिर्द्विजाः॥९८॥यमःकिंधर्मनिरतोनवायमितिशंकराः विज्ञातंतस्यवृत्तां
तंस्थितास्तत्समीपेविलोकयंतः॥९९॥संपूज्यसादरंकालःसुदेवान्शिवकिंकरान् तमानीतं
चसंविश्यचित्रगुप्तमुवाचसः॥४००॥यमउवाच किमनेनकृतंपापंचित्रगुप्तवदत्वंच कार्य
कार्यकामान्डरुपेणासत्वरंशासनंमयां॥१॥चित्रगुप्तः कृतान्यनेनयापानितेषांतोनदृश्य
मेकोटयोब्रह्महत्यानामनेनैवपुराकृताः॥२॥अनेनैवधृमत्तेनब्रह्महरणंकृतं कोटित्रयंपूर्वमनेद
ग्धाब्राह्मणपुंगवाः॥३॥मद्यपीत्वान्वहंमत्तःस्वसारमधिगछति तदादुहितरंगछत्येवंमात
रमप्ययं॥४॥आब्रह्मकल्पमेतत्संपदिस्यान्नरकेस्थितिः तथापिनैतत्पापस्यविनाशस्तुभवि

ष्यति॥६॥अयमेवंकृतापोपिस्वब्राह्मणोक्षणोक्षणोस्वयंशिवशिवेसाहसत्यमत्रनसंशयः॥७॥
शिवनामोच्चारणोत्थवक्ष्येहंकारणंयमश्रृणुघसावधानेनपृष्ट्वाप्रीतिमाप्स्यसि॥८॥अननै
बवमेपूर्वस्थितंदुष्टकर्मणा तस्मिन्नेववनेदृष्टःकश्चिच्छेवोतिदुर्बलः॥९॥तंदृष्टात
दृष्टशैवमपतंसंतुष्टोयंतदायमबकारणंतस्यस्वरान्त्यासाधुसादरं॥१०॥तेनैवपोषि
तः शैवस्तस्मैरुद्राक्षमुत्तमे विभूतिंचददौप्रासादधारयंचतदृयं॥११॥तेनपुण्यप्रभावेन
सोयंदेहमयक्षेणशिवरात्रदृढंप्राह मोक्षयामासपदृयम्॥१२॥गौतमः इत्युक्तंदृचश्रु
त्वायमःशीघ्रंसमुत्थितः तत्पादमूलेपतितःसम्यक्कृत्वाप्रदक्षिणं॥१३॥ततःसिंहासनेस्वी
येनानारत्नविराजिते ऽपवेश्यार्घ्यपाद्यैःपूजयामाससादरं॥१४॥ततोबभाषेवचनंय
मंस्तान्स्वभटान्प्रति कंपयन्सभटान्सर्वान्भ्रुकुटीकृतलोचनः॥१५॥यमउवाचशिवना
मब्रह्मरुपंयेनोक्तंमरणाक्षणे सनघध्वंइत्युक्तंभवद्भिर्विस्मृतंकथं॥१६॥शिवनाम

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ब्रह्मरूपंयेनोक्तंमरणाक्षणो सपूज्यः सर्वथेत्युक्तंभवाब्दिविस्मृतंकथं॥१७॥शिवनामब्रह्मरूपं
येनोक्तंमरणाक्षणो सपूज्यः सर्वत्युक्तंभवाब्दिविस्मृतंकथं॥१८॥महापातकयुक्तोवायुक्तोवासर्वपा
तकैः अंतकालेशिवेत्युक्तानायातिममंदिरं॥१९॥ब्रह्महत्यार्बुदंकृत्वाप्यन्वहंपात्तपर्वकं अंत
कालेशिवेत्युक्तानायातिममंदिरं॥२०॥दोग्ध्रीहत्यार्बुदंकृत्वाप्यन्वहंपात्तपर्वकं अंतकाले
शिवेत्युक्तानायातिममंदिरं॥२२॥राजहत्यार्बुदं राजहत्यार्बुदंकृत्वार्बुदंकृत्वाप्यन्वहं पात्त
पर्वकंअंतका०॥२३॥नारीहत्यार्बुदंकृत्वाप्यन्वहंपात्तपर्वकं अंत०॥२४॥गोमांसभक्षणंकृत्वा
प्यन्वहंपात्तपर्वकं अं०॥२७॥स्वमातृगमनंकृत्वाप्यन्वहंपात्तपर्वकं अंत०॥२८॥स्वकं अंता
॥३१॥यस्मिन्ननुग्रहः शंभोस्तेनैवप्राप्यतेमोक्षः संयतोमोक्षदायकः॥३३॥शिवराट्समुच्चा
र्यब्रह्मणोपिनमुच्यते शिवराट्समुच्चार्यचांडालेपिविमुच्यते॥३४॥सर्वाणिशिवनामा
निमोक्षदान्येवसर्वथा तेषा तेषप्युक्तमनामशिवेतिशिवराब्दसमुच्चार्यचांडाले

पिविमुच्यते॥३४॥सर्वाणिशिवनामानिमोक्षन्येवसर्वथा तेषप्युक्तंयेनमंशिवेति
ब्रह्मसंज्ञितं॥३५॥अघोरात्संसागरसागरद्भुतमद्भुतमद्भुतं ऊर्ध्वरत्यंतकालोक्तंशिवना
मशिवनामशिवात्मकं॥३६॥शिवनामसमंवक्त्रंनदृष्टंक्वापिनश्रुतं रात्तरात्तमिदंभूत
नामरात्तमद्भुतं॥३७॥नित्यंकंठेधृतोयेनशिवनाममहामणिः सुनीलकंठोभूत्वा
तेनीलकंठेविलीयते॥३८॥ब्रह्मप्रकाशकंसाक्षाच्छिवद्व्यक्षरद्वयं मातस्मादस्मादधिकं
क्वापिनामब्रह्मप्रकाशकं॥३९॥प्रतिक्षणंशिवेत्येवनामयोवक्तुमिच्छति तस्मैनमोनमो
भ्योनमस्तस्मैनमोनमः॥४०॥यः स्मरणेशिवेतन्नामभक्तिपुरः सरं तस्मै०॥४१॥शि
वेतिनामश्रुत्वैवयोहृष्योभवेत् तस्मै०॥४२॥शिवेतिनामयोपूर्वंयः पिबेदन्वहंमुदा तस्मै०
॥४३॥शिवनाम्नेवसतांव्यवहारंकरोतियः तस्मैनमोभ्योनमस्तस्मैनमोनमः॥४४॥
महोग्रलयकालाग्निर्यथादहतिपर्वतान् तथादहतिपापाद्रीन्शिवनामानलोऽ

वांपप्पाशिवनामविनाश्यानिपातकान्यमितान्यतः महाघौघनाशकंतत्किंनमिताघौघनाकं॥४६॥
अनंतान्यपिपापानिशिवनामस्मृतंपरं सघोचिनाशइत्येवविचित्रांरायपि सत्वरं॥४७॥अंतकालेशि
वेप्रकाशक्तप्राणान्नरविमुंचंति सस्वांघ्यानानयेयः सयतः शांकरोजनः॥४८॥शांकरानेवप
श्यंतिदुष्टममनिकेतनं अतएवाश्रनानेयाः शांकराशोकरप्रियाः॥४९॥यस्यांगेशाकरंचिह्नस
नानेवेत्रसर्वथा यतः एशांकरांकाकः शांकरः शोकरप्रियाः॥५०॥शांकरांकानिवक्ष्येहेता
निम्प्रावंतुसादरं पुंदंकश्रवणोनापिपापनाशोभविष्यति॥५१॥रुद्राक्षधारणंप्रुद्रकेवलंभस्म
धारणं केवलाशिवपूजाशांकरांकमितिश्रुतिः॥५२॥शिवनामानुसंधानंरुद्राध्यायान्डवर्त
नं डद्धूलनंचसर्वांगेशांकरांकमितिश्रुतिः॥५३॥सोमवारव्रतेश्रद्धातथाशिवकथारतिः शिव
भक्तजनप्रीतिः शांकरांकमितिश्रुतिः॥५४॥इमानिकेवलान्येवशिवांकानितथासति इमं
न्यंकानियस्यांगेकेवलानिसशांकरः॥५५॥रातादृशाः शांकराक्तनायांतिममंदिरं यतोतिदुः

खदंदुष्यंमस्यममंदिरंप्राप्यशांकराः शांकरांकांकाः निरातंकानिरंकुशाः भ्रुविविन्य
स्तपर्यंकाः प्रायांतेवहिशंकरं॥५७॥अघघ्नमतिनानेयः शांकरोत्रकदाचन यघत्रानीयतेमो
हाघघ्नान्हिसाम्यहंतदा॥५८॥शिक्षेवक्रियतेघ्रसहसादरमयाः तथापिभवतांबुद्धिरन्य
थेवहिजायते॥५९॥गोतमः इत्युक्त्वोत्थसंविद्योगृहीत्वावेत्रमायतं ताडयामासवृक्षा
तदाघमभटान्यमः॥६०॥ततःपरंपुनःसर्वान्पूजयामासशांकरंन देवाश्चातीवविनयात्तुष्टैः मी
मप्यपूजयत्॥६१॥ततस्तेशांकराः सर्वेनंगृहीत्वाविमानगं अतीससत्पसत्पलोकादीनयपुरा
करःमंदिरं॥६२॥ततस्तान्प्रस्थितान्दृष्ट्वैकंठेपरिसत्वरं आदिविष्टंरवंसम्यक्पूजयामा
ससादरं॥६३॥ततः समस्तैःप्रस्तुतशिवेलीनाशिवाज्ञया शिवनामस्मृतिफलंतस्यजोतंतथा
तदा॥६४॥ततःशिवेपूजनंविभूतिधारणंकार्यकार्यतिनानेवजंयनीयमुमुक्षुभिः सदं
विहायसततंफलपूर्वकमादरात्॥६५॥शिवनामजपः कार्यः कार्यंचशिवपूजनंवि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मतिधारणंकार्यरुद्राक्षधारणं॥६६॥कुलधर्मोयमस्माकंकेवलंशंकरार्चन
कुलधर्मोयमस्माकंकेवलंशिवचिंतनं॥६७॥कुलधर्मोयमस्माकंकेवलंशिवसेवनं कुलधर्मो
यमस्माकंकेवलंभस्मधारणं॥६८॥कुलधर्मोयमस्माकंरुद्रुरुद्राक्षरुद्राक्षधारणंकुलधर्मोयम
स्माकंकेवलंशंकरार्चनं॥६९॥नयस्यकुलधर्मोयंकेवलंशंकरार्चनं सचेद्गीलेइतिद्वेयोजन्मजन्मा
तरेद्विजाः॥७०॥नयस्यकुलधर्मोयंकेवलंभस्मधारणं सचं०॥७१॥नयेस्यकुलधर्मोयंरुद्रु
रुद्राक्षधारणं सचं॥७२॥नयस्यकुलधर्मोयंपंचाक्षरजपः परः सचं०॥७३॥नयस्यकुलधर्मो
यंरुद्राध्यायानुवर्तनं सचं०॥७४॥नयस्यकुलधर्मोयंकेवलंशिवचिंतनं सचं०॥७५॥नयस्य
कुलधर्मोयंकेवलंशिवंशिवसेवसेवनं सचं०॥७६॥नयस्यकुलधर्मोयंकेवलंशंकरार्चनं स
चं०॥७७॥नयस्यकुलधर्मोयंश्रुद्रुशिवकथाश्रुतिः सचं०॥७८॥येननक्रियतेनित्यंकेवलंशं
करार्चनं सचं०॥७९॥येननक्रियतेनित्यंकेवलंभस्मधारणं सचं०॥८०॥येननक्रियतेनित्यंरुद्रु

द्राक्षधारणं सचं०॥८१॥नयेनक्रियतेनित्यंकेवलंशिवचिंतनं सचं०॥८२॥नयेनक्रियतेनित्यं
केवलंशंकरार्चनं सचं०॥८३॥पुराकश्चिद्विजोविप्राः शिवपूजापरायणः उवासहिमवत्प्रांतेनि
त्यंवनफलेशनः॥८४॥तत्रैकश्चनभिक्षोर्भ्रमन्साउव्रत्नवाधप्रियः व्रत्नस्वहरणोफलोव्रत्नस्वहर
णप्रियः॥८५॥ससमागतंविप्रंतदाहंडंसमुद्यतः तमुवाच तदाभीत्याभिक्षोर्भक्षकरेद्विजः॥८६॥
द्विजउवाच भिक्षमाभक्षहस्तःसन् किमर्थंहंडमुद्यतः व्रात्नणोहमहंरौद्रोममहत्यापिडुःखदा
॥८७॥ईदृक्तंतंदृचः श्रुत्वाभिक्षुः प्रोवाचतंद्विजं व्रत्नहत्यांविनाविप्रनमयाभुज्यतेद्विज॥८८॥
इतिभिक्षुवचः श्रुत्वातमुवाचः श्रुत्वाभिक्षुः प्रोवाचतंद्विजं [redacted]रौद्रोवहत्यानकर्त्तव्यादुःखदा
साभविष्यति॥८९॥तमुवीचततोभिक्षुः रौद्रः किंलक्षणाद्विज यस्यहत्यादुःखदास्यादितिनमत्सु
खोद्विजाः॥९०॥द्विजउवाच क्रियतेयेनसततंकेवलंभस्मधारणं सरौद्रइतिविद्धेयस्तस्यहत्यापि
डुःखदा॥९१॥क्रियतेयेनसततंरुद्रुरुद्राक्षधारणंसरौ०॥९२॥क्रियतेयेनसततंकेवलंशंक

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

राचंन सरौ०॥९३॥क्रियतेपेनसततंकेवलंशिवाचिंतनं सरौ०॥९३॥क्रियतेपेनसततंकेवलंशि
वचिंतनं सरौ०॥९५॥क्रियतेपेनसततंकेवलंराकराचंनं सरौ०॥९५॥श्रुत्वाशिवकथामेवयः॥
श्रणोतिनिशंसदा सरौ०॥९६॥रौवपंचाक्षरंनित्यंपोजपेद्भक्तिपूर्वकं सरौ०॥९७॥श्रीरु
द्राध्यायनंनित्यंयः करोतिप्रयत्नतः सरौवइतिविज्ञेयस्सस्यहत्पातदुःखदा॥९८॥रुद्रध्या
नोपिबुधारौवहानविमुच्यते रौवोयतःशंकरस्यसाक्षादनुचरःस्मृतः॥९९॥अरौवानांबुधेभि
श्चसर्वथानास्तिपातकं तस्मादरौवमात्मस्थंकुरुयत्नेछया॥५००॥अरौवास्तुकुधर्मेभ्यः
प्रच्युताइतिकीर्तिताः तेषांबोधनेपापस्यलेशोपीतिविनिर्णयः॥१॥किंचान्यदापिवक्ष्येहंपरमो
कहितंतवतच्छृणुषातियत्नेनचित्तमन्यत्रमाकुरु॥२॥शिवालंगमिहास्थेकमेतस्मैकृ
पूजनं नित्यंबिल्वदलैःपुष्पैःसानिर्भरजलैर्मुदा॥३॥नित्यमेतस्यलिंगस्यपूजनंचैकदि
ष्यति तदापापानिसर्वाणिविनश्यंत्येवसर्वथा॥४॥गीतमउवाच इत्युक्तंदुःखः श्रुत्वागुरु

मत्वाचतंद्विजं ततः परमभक्तिद्योनिवृत्तस्तदाद्विजाः॥५॥तदाप्रभृत्येरौवानांब्राह्मणानां
बधेरतः कृत्वान्यानिचपापानिभिक्षत्तत्रस्थितोद्विजाः॥६॥सतुकृत्वापिपापानिबिल्वपत्रैर्महे
श्वरं पूजयामासततंपुष्पैरपिजलान्वितैः॥७॥ब्रह्महत्यांविधायेवब्रह्महत्यानुपूर्वकं सभक्तो
ब्राह्मणास्त्येवमासंकृत्वाशिवार्चनं॥८॥एतादृशाः सवर्षाणांजंगामप्रबलेवने तत्रबिल्वतरुन्ह्रो
नददर्शबहुपत्रवान्॥९॥ब्रह्महृदयोजातः सबिल्वतरुदर्शनात् औरुरोहततोभिक्षोबिल्ववृ
क्षमनुत्तमं॥१०॥बहुनिबिल्वपत्राणिगृहीत्वैवततःपरं अरण्यकदलीपत्रेबद्ध्वाबध्वासः॥११॥
तथामलैः सर्वस्मैतंभिक्षहंतुमुद्यतः नेशुस्तकतदाहंतुंभिक्षेबिल्वार्जनप्रिया॥१२॥कदलीपत्रसंब
द्धबिल्वपत्रोत्तरंतदा ब्रविषः सर्वरूपेणाभूत्सुखदस्तुया॥१३॥अथपदाबिल्वपत्राणिपधःस्थो
पपिष्यति तदैवंनंहनिष्यामिब्रुवंतंनैनसंशयः॥१४॥मत्पुरोवेविचार्यैवबिल्वपत्रोत्तरस्थितो
भिक्षुःसबिल्वपत्राणिगृहीत्वैवययौततः॥१५॥ततः शिवालयंगत्वाभिक्षोबिल्वदलैः शिवं प

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

जयामासयानेननभस्मधारणापूर्वकं॥१६॥ततःसमस्तैस्तद्दृष्ट्वाभिक्षवेशंकरंपूजकं स्वस्वरूपंसमा
स्थापतमुवाचकतांजलिः॥१७॥मत्पुरुवाच कालमत्पुरहामिक्षवंतंहंडमुघतः अहंहंडनराक्रो
मिभवंतंशंकरार्चकं॥१८॥सर्वरूपसमासाधपर्चमेवसमागतं विल्वपत्राजिनासक्तंतवचित्त.
मभूत्सदा॥१९॥तदास्मृतमशक्तेनप्रबिधंविल्वसंपुटे इदानासतरास्मृतंनराक्रोमिशिवार्चकं
॥२०॥यःपूजेयतियत्नेनमत्पूजयमुमापतिंनस्युमत्पूजनंतेनास्तियथातवतथाध्रुवं॥२१॥अ
कुंठितंहिगमनंममसर्वत्रयद्येपितथापिशिवभक्तेषुकुंठितंगमनंमम॥२२॥वरंवणुवरंदा
स्येभिक्षनायकसत्वरं विलंबमाकुरुघाघममसर्वत्रयद्यपि तथापिशिवभक्तेषुकुंठितंग
मनंमम॥२२॥वरंवणुवरंदास्येभिक्षनायकसत्वरं विलंबमाकुरुघाघममगतव्यमास्तिहि
॥२३॥गौतमः इत्युक्तोमत्पुनाभिक्षोयाचेवरमुत्तमं वरंतेनस्वस्याग्रेप्रसीदातिमहेश्व
रः॥२४॥भिक्षः ममास्त्वविकलाबुद्धिर्मत्योशंकरपूजने एतावतामविघ्नामिकृतंकृ

त्यंनसंशयः॥२५॥मंत्रमात्रंनजानामिमत्योशंकरपूजने तथापिशिवजानाथः करोत्येव
कृपामयि॥२६॥मत्पुःदत्तएवं नैतस्मादुत्तमोमंत्रःश्रेष्ठोवेदेषपि ध्रुवं॥२८॥अथमेम
महां मंत्रोमोक्षदः शंकरात्मकः अथमेवसदाध्येमंत्रोमुक्तार्थिभिः नरैःएतन्मंत्रस्यमहा
त्म्यंशिवोवेदनचेतरः वेदैरपिनविज्ञातंतत्वमस्यमनोध्रुवं॥३० एतस्यतत्वंविज्ञातुंयतंतेयोगि
नः सदा तथापितत्वमेतस्यज्ञातुंमेवनशक्यते॥३१॥तत्वंतुशिवमंत्रस्यनेनज्ञातंभविष्यति
तेनतीर्णाइतिज्ञेयोघोरसंसागरः॥३२॥शिवेतियः परोमंत्रः सपरब्रह्मउच्यते परब्रह्मस्वरूपंतत्
तोज्ञातुंनशक्यते॥३३॥तथाचपरमोमंत्रः शिवमंत्रः श्रुतिश्रुतः तत्तेनैवमंत्रेणापूजितान्
जनाःसदाशिवः॥३४॥निसंमहेशपूजाचेत्क्रियतेभक्तिपूर्वकं तदानश्यंतियापानिबुद्धिपू
र्वंकृतान्यपिविवश्यंतिश्रुतीनेवश्रीमहादेवपूजया॥३६॥शातलक्षंपुराविप्राः संपाघधृतव्र
तंमं स्वदेशंगतंमुक्तोविधायचलमुपाययुः॥३७॥तदाविधायचैकश्चित् ब्राह्मणोब्रह्म

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

हास्थितः विल्वार्चनस्य माहात्म्यंश्रुतंतेनवृषध्वजः ॥३८॥ बिल्वपत्रैर्महादेवं यःपूजयतिभक्तितः
दरं सविधापापिपापानिनश्यन्तिसर्वदा ॥३९॥ विल्वपत्रार्चनफलश्रुत्वैवंहृष्टमानसः बि
ल्वपत्रैर्महादेवंससंपूज्यास्थितःसदा ॥४०॥ ब्रह्महत्यासहस्रंवैकामेकं बिल्वदलंमुदा समा
दायातियत्तेनसमर्चयतिशंकरं ॥४१॥ एवंस्थितेनतेनैवकोटिशोब्राह्मणाहताः तदन्यान्यपि
पापानिकृतान्यगणितानिहि ॥४२॥ शतलक्षद्विजास्तेननिहताधनलोभतः सधनंबहुसंप्राय
हरताःनद्विजपुंगवान् ॥४३॥ शतलक्षबिल्वपत्रात्पादादपततःपरं श्रुत्वाचभस्मरुद्राक्षा
न्पूजयामासशंकरं ॥४४॥ एवमेवस्थितःपूर्वंससतस्तदनंतरं ततःशिवप्रसादेनमापस
मवापसः ॥४५॥ कोटयोब्रह्महत्यानांगोहत्यानांचकोटयः सघः फलमदत्वैवनश्यंतिशिवपू
जया ॥४६॥ कोटयोभ्रूणहत्यानामगम्यागम्यकोटयः सघ० ॥४७॥ कोटयोवाहहत्यानास्त्रीह
त्यानांचकोटयः सघ० ॥५०॥ कोटयोराजहत्यानामन्यानांकोटसघः ॥५१॥ कोटयोगुरुहत्यानां

मन्याघानांचकोटयः सघःफलमदत्वैवनश्यंतिशिवपूजया ॥५२॥ ब्रह्मैकपाऽनंतानिपा
पानिविविधान्यपि विनश्यंतिनसंदेहान्मत्पूजार्चनात् ॥५३॥ द्वौबिल्वदलैरर्चंपूजय
तियःपुमा स्वंशकोटिसमुद्धृत्य शिवलोकंप्रयास्यति ॥५४॥ बिल्वपत्रैर्बिल्वदलैर्महादेवं
भस्मधारणपूर्वकं यःपूजयतियत्नेनपदंप्राप्नोतिशंकरे ॥५५॥ नमोबालमंत्रैर्यः कृ
त्वाकेवलंभस्मधारणं पूजयिष्यतिगौरीशंसशिवांतगतोभवेत् ॥५६॥ अनेनपरमेणप
रमहेशंपूजयिष्यति तेननप्राप्यतेदुःखमत्रकिंतेचकिमन्यतः ॥५७॥ कालमृत्युंमहामृत्युंहरंमेवा
स्मिदुःखदं ममाधेतादृशस्यापिनरात्रिस्त्वंपिशांकरे ॥५८॥ नाश्वयोमिदमत्यंतंशांकरेरात्रिकुंठ
नं बहुधामेमजातंहिशांकरेरात्रिकुंठनं ॥५९॥ दुःखदंमेनास्त्येवशांकरेरात्रिकुंठने ममापिशा
सकोयस्माच्छांकरप्रियेः ॥६०॥ नमस्तेभगवन्प्रीतिश्रीमत्पूजयपूजकः सर्वथासत्यमित्याहनाबालो
पवनिधत्स्वयं ॥६१॥ आशांकरेश्वरात्रिश्चेन्मत्तोमेकुटितातदा ममहृत्स्वभवत्येवत्वामेतेषुनकुंठि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ता॥६३॥आशांकरार्थेत्वछोस्मिशंकरेणपुराततः आशांकरेतुमेराज्ञिः कुंठितानभविष्यति॥६३॥
प्राप्यमत्स्यकृतंदुःखंनमत्स्यंजयपूजकैः मत्स्यंजयाराधकैस्तुतत्रैवप्राप्यतेध्रुवं॥६४॥येनाहंन
जितस्तेनमत्स्यप्राप्तोनसंशयः ततोन्यपूजकेनापिमत्स्यः स्वपूज्यंयतः॥६५॥अतएवहितत्वज्ञा
भीमंमत्स्यमयापहं श्रीमत्स्यंजयमेवैकंपूज्यंतिनिरंतरं॥६६॥मत्स्यंजान्येसवैपूजन्ममत्स्यं
जरादिभिः पुनः परिक्रांतांदुःखितांसंतिसर्वथा॥६७॥नित्यमभिचारेणप्रमादेनविनाशि
वं यः पूजयतिपत्तेनसजन्मादिनभागध्रुवं॥६८॥विष्णुःपुरामहादेवंपूजयामाससादरं शि
वार्चनेनसंप्राप्तोवैकुंठस्तेनविष्णुना॥६९॥वैकुंठलोकंसंप्राप्यगर्वितोभूच्छुनाहृतः तेन
गर्वेणगौरीरामनभ्यर्च्यस्थितः पुरा॥७०॥विष्णुः शिवमनभ्यर्च्यतीगर्वेणासंस्थितः तत
स्तेनेवपापेनमत्स्ययोनिमुपागतः॥७१॥महापापफलंह्येतंमत्स्यजन्मननाविभिः मत्स्य

गर्भनिवासक्लेशवरकान्नातिरिच्यते॥७२॥शिवोपिपुनरन्यस्मैदत्वाविष्णुंचमादरात्
सुदर्शनंददौतस्मैवैकुंठमपिसौख्यदं॥७३॥ददातिपूजितःशंभुरदेयमपिसादरं अपूजितस्तु
संसारेयातयत्येवसर्वथा॥७४॥अस्मदत्वापिवैकुंठंविष्णवेपुनरीश्वरः पातयामाससंसारेविष्णुमेवसग
र्वितं॥७५॥एवंब्रह्मादिकान् देवान्गर्वेनपार्वतीतिः पातयत्येवसंसारेपुनः पुनरनीश्वरः॥७६॥
विष्णुब्रह्मादिकान्हत्वासर्वानपिमहेश्वरः गणैराराधितः कूष्मांडयासहतिष्ठति॥७७॥पुनःसे
वकजनान्सांबः कस्मैचित्तदनंतरं दत्वाविष्णुत्वमन्यस्मैब्रह्मत्वंचददातिसः॥७८॥ईदृत्वादिपदा
न्येवमन्येभ्योपिमहेश्वरः ददातिस्वेच्छयालोकान्दत्वापातिचहंतिच॥७९॥संहारेच्छापदाशंभोः
सर्वज्ञस्यामितौजसः तदाज्ञंहरसकलंस्वयमेकोधितिष्ठति॥८०॥ससक्षयापुनःसांबः स्वच्छास
र्वमिदंजगत् सएवंपालनेच्छापापालयस्यपिशंकरः॥८१॥सृष्टिर्भवात्पालनंतुमंडादेवहिजापतिस
हारस्तुहरादेवनिस्त्रिपुरणः शिवः स्वयं॥८२॥ऊर्ध्वस्थितिसहाराज्ञापतेरांकरेच्छया तत्रयानंमहा
देवोनकरोत्येवसर्वथा॥८३॥शिवेच्छयेवकार्याणिसिद्ध्यंत्यभ्यसंघसं तथाचयत्नकोनापिनकरो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

स्येवशंकरः॥८४॥तत्रैवयात्रःक्रियतेत्वेषयायन्तसिध्यति स्वप्नमात्रेणासिध्यत्यर्चनयात्तस्यत्र
योजम॥८५॥देवतासार्वभौमस्यस्वतंत्रस्यपिनाकिनः इच्छामात्रेणासिध्यतिर्वकायैरिणसर्वदा॥८६॥
एतादृशंमहादेवमप्रमादेनसर्वदा यःपूजयतियत्नेनससंसारंतरिष्यति॥८७॥संसारतरणो
पायःशंकरस्यैवपूजनं यतःशंकरःसांबोमुक्तसंसारतारकः॥८८॥परंत्वन्यभिचारेणशंकर
स्यैवपूजने यःकरोतिससंसारंतरत्यन्योनसर्वथा॥८९॥संसारतरणेपेक्षायस्यजंतोर्भविष्यति
तेनसर्वात्मनासाध्यंशिवान्यसुरपूजनं॥९०॥शंकरान्याःसुराःसर्वेयतःसंसारिणस्ततः तदर्चनं
नसंसारंतारकंनभविष्यति॥९१॥येनतीर्णाःस्वसंसारःसोन्यंतारयितुक्षमःसंसारिणंनसंसारी
तारयिष्यसर्वथा॥९२॥अंधोयथांधसंलग्नःयतस्तेववदेवदे तथापतंतिसंसारेशंकरान्यसुरा
र्चकाः॥९३॥शिवःपशुपतिर्नित्यः पशुपाशविमोचकः नतस्मादपरःकोपिपशुपाशविमोचकः
॥९४॥पशोर्वोनस्वभावेनपशुपाशादिमोचकः॥ यतःपशुपतिर्देवःपशुपाशविमोचकः॥९५॥विष्णु

ब्रह्मादयोदेवामत्यश्चिपशवःस्मृताः तत्पाशमोचकोदेवंशिवःपशुपतिःस्मृतः॥९६॥तेषांपशूनांपाशो
यःससंसारस्तथासति तन्मोचकोमहादेवादपरोनास्तिसर्वथा॥९७॥पशुपाशविमोक्षायसेव्यःपशुप
तिःसदा विष्णुब्रह्मादिपशुभिरितिजाबालवादिनः॥९८॥तस्मात्पशुपतिंसांबंपशुपाशविमोचकं पू
जयस्वोग्रमादेननित्यमप्रमितादरात॥९९॥रहस्यमिदमाख्यातंभिल्लसर्वमवाधुना दृष्ट्वाघशंकरंभ
क्तिंबिल्वार्जनरतस्यते॥१००॥गौतमः एवमुक्त्वायोमत्तुर्भिल्लेनाभ्यर्चितोद्विजाः भिल्लःस्वगुरवेस
र्वमत्स्फुंविनिवेदयत्॥१॥तदुक्तहृच्छ्रुत्वासतुष्टहृदयस्तदा तमुवाचाथसतुष्टंभिल्लंबिल्वार्चन
प्रियं॥२॥द्विजउवाच यदुक्तंमत्पुनाघंतत्सत्यमेसंशयः एवमेचवदंत्यन्यत्रेदयोब्रह्मवादिनः॥३॥
नत्वमेकद्विवेदानांमत्पुनोक्तंनसंशयः इदंतुतत्त्वमन्येनज्ञातुमेवंनशक्यते॥४॥तेत्वमेतद्विवि
ज्ञातंमघभाग्यवशात्त्वया तवभाग्यस्यनांतोस्तितत्वज्ञस्यमहात्मनः॥५॥अतोभाग्यतोभिल्ल
शिवार्चनरतंस्पृहेदुर्लभंनास्तिकेलोस्मिन्तपनेनान्तुमीपते॥६॥अथप्रभातियात्रेनभस्म

Indira Gandhi National Centre for the Arts

घत्वैवकेवलं पूजयस्वमहादेवमत्रमादेनसंततं॥ ७॥गौतमउवाच इत्युक्तस्तेनगुरुणासभिल्लो
वीतकल्मषः पूजयित्वास्थितोनित्यंविल्वपत्रैर्महेश्वरं॥८॥भिल्लोवन्यमृगान्हत्वातन्मांस
घृतयाचितं निवेद्यपुरतेशायतदश्नातिप्रयत्नतः॥९॥नवानिबिल्वपत्राणिपुष्पाणिविवि
धान्विचिन्वानंचेन्नैवमादायसपूजयतिशंकरं॥१०॥बिहंगाबिल्वशाखासुनातिष्ठतिसा
यंकः सहतिभिरशेनित्यंनानारूपविहंगमान्॥११॥तेनावरुद्धाविप्रेंद्राः कोटिशोबिल्व
भूरुहाः वेनाहिपाश्वेनिहतास्तेनबिल्वाश्रयाः॥१२॥नवानिबिल्वपत्राणिसोदकानिप्रयत्नतः
समादायातियत्नेनपूजयामासशंकरं॥१३॥बिल्वपत्रैर्महादेवंसपूज्यसपिवत्पयः तदभावेजलंभि
ल्लोनपिबत्येवसर्वथा॥१४॥एवंनिपतमासाघसभिल्लस्तत्रसंस्थितः तेनैवनियमेनेशः संतुष्टो
भूत्कृपानिधिः॥१५॥ततदाचिन्तः दैवंदृष्टकामंमहेश्वरः विल्वपत्रंपदृश्यानिचकारासायमो
प्रगं॥१६॥बिल्वपत्राणिपदृष्टेबसभिल्लोविस्मयंगतः चचारारायमखिलविल्वपत्रागवेषकः॥१७॥

तटूपरीतोबनेतस्मिन्विचरन् शुष्कतालुकः शीतलोदकसंबीततटंप्रायशीतलं॥१८॥तद
घातैः क्षुत्परिश्रांतः शुष्ककंठोपितज्वलंनपपौबिल्वपत्राणिनलब्धानीबहुःखितः॥१९॥तदा
नींमान्धवचैवंधत्वागौराद्रितिः स्वयं अजगामततद्भाग्यलीलास्वीकृतविग्रहः॥२०॥ततस्त
त्प्रत्युवाचेदंमहादेवः कृपानिधिः शीतजलंतडागस्थंगृहीत्वास्वाभाजने॥२१॥इश्व
रः जलंपिबेदंमनलक्षुद्विनाशकंभक्षयेदंनवंपक्वमररायकदलीफलं॥२२॥
इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाभिल्लस्तत्प्रत्युवाचसः रानैरतिप्रयासेनशुष्कजिह्वातालु
कः॥२३॥भिल्लः नित्यंबिल्वपत्रैर्महेश्वरः पूज्यतेबिल्वपत्राणिनप्राप्तानिम
याधुना॥२४॥अनचिंतमहेनबीपमेनजलंमया तेनः कथमिदंभक्षश्चरणौम
कथंवद॥२५॥इश्वरः जीवनंचेत्तदानींत्वं पूजयस्वमहेश्वरं तत्प्रपासुरणाच्चेत्स्यात्
जनीयः कथंशिवः॥२६॥धर्मः कार्यःप्रयत्नेनदेहरक्षणपूर्वकं उपेक्षानैवकर्त

व्याशरीरेधर्मसाधने॥२७॥पूजनीयः कथंशंभुःशरीरविगमेसतियतः शरीरमेवाघंशंकरार्चने सा
धनं॥२८॥पूजातद्द्विधाप्रोक्तांशंकरस्यकृपानिधेः साक्षडिंद्रियसाध्येवतानिदेहाश्रितानिहि॥
२९॥द्रष्टव्यः श्रीमहादेवः पूजितश्चक्षुषातेतः तदभावेकथवास्पृश्यःशिवदर्शनं॥३०॥श्रोत
व्यानिप्रयत्नेनशिवेनामानिसततं ततः श्रोत्रेंद्रियाभावेतन्नामश्रवणंकथं॥३१॥कर्तव्यमतिप्र
त्नेनशिवनामानुकीर्तनं ततस्तद्रसनाभावेकथंस्यान्नामकीर्तनं॥३२॥शिवार्पितंबिल्वपत्रं
माघ्रेयमतियत्नतः ततस्तद्घ्राणविरहेतदाघ्रेयंकथंभवेत्॥३३॥शिवाभिमर्शनंकार्यंपत्नेनान्व
हंततः त्वगिंद्रियस्यविहरेत्कशिवस्याभिमर्शनं॥३४॥चिंतनीयः प्रयत्नेनमनसापार्वतीपतिः
तनंमनसाध्यंतद्भावेकथंभवेत्॥३५॥ज्ञानानींद्रियसाध्यानितानिदेहाश्रितानिहि देहसं
रक्षणंकार्यंयत्नेनानावधैरपि॥३६॥प्रदक्षिणानमस्काराः शंकरापेक्षयाततः कर्तव्यास्ते
कथंकार्याः शरीरेणाविनावद॥३७॥बिल्वपत्रैर्महादेवंयघनम्पर्च्यभुज्यते भुंजतेवा

पनिस्वेश्रुतिरन्नपरैवहि॥३८॥शिवंबिल्वैरनभ्यर्च्यनवैयमुदकंद्विजैः पिबेच्चदिस
पापीस्यादितिद्विजपराश्रुति॥३९॥पेयंजलादिकंसर्वैः शिवाराधनपूर्वकं अन्यथाचेत्पातकीस्यादि
तिवेदस्मृतापदि॥४०॥आपद्यपिनभोक्तव्यंनपेयंचोदकंद्विजैः महादेवंमनभ्यर्च्यैत्यापिद्विजपु
राश्रुतिः॥४१॥इदानींतुजलंपेयमापत्कालेत्वयाधुना अनापदिनभोक्तव्यमनभ्यर्च्यमहे
श्वरं॥४२॥भिक्षेः रात्रदृश्यशरीरस्यनोपयोगोमयाधुना शरीरंस्याज्यपेवेदमेकंवारंसंश्रु
यः॥४३॥वारद्वयंनमंतव्यंदेहेनैकेनसर्वथा एकवारंतुमंतव्यंतदघेवभविष्यति॥४४॥नवबि
ल्वैरनभ्यर्च्यशिवलिंगंकथंमया पेयंजलंप्रयातेनभक्षणीयंकथंफलं॥४५॥शिवलिंगम
नेभ्यर्च्यजलंकः पातुमिच्छति नैनादृशोमयादृष्टोक्रूरश्चंडालयोनिजः॥४६॥अघवादशवर्षा
तेशरीरंममगच्छतः बिल्वैः शिवमनभ्यर्च्यनपास्येहंजलंध्रुवं॥४७बिल्वपत्रार्जनाशक्तंकाल
मृत्युरविक्षयं स्पृशमप्यतिशक्तोपिनशक्तोभक्षदासमं॥४८॥एतादृशैर्बिल्वपत्रैरनभ्यर्च्य

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

महेश्वरं कथंवापाऽमिश्रामिश्रानिजलमघाहमीदृशः ॥४९॥अनभ्यर्च्यमहादेवंविश्वरूपातिकुत्सितं
मत्स्यजन्मसमासाघप्रापदुःखमितिश्रुतं ॥५०॥तथाचामीनपास्येहमनभ्यर्च्यमहेश्वरंजलमेचनपास्य
हंभक्षयाकथंफलं ॥५१॥इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाधैर्यंदृष्ट्वाचशंकरः प्रत्यक्षोभूत्तदासांबोभिक्षोय
करुणानिधिः ॥५२॥सभिक्षुः करुणासिंधुंददर्शवृषभध्वजंकोटिसूर्यौघसंकाशमुमालिंगितवि
ग्रहं ॥५३॥सोमसूर्याग्निनयनंसोमार्द्धकृतशेखरंनीलकंठंविरूपाक्षंभस्मोद्धूलितविग्रहं ॥५४॥जटा
मंडलसंवीतंशूलमस्तकरंपरंमाघचमपराधीनंप्रमथोघेनसेवितं ॥५५॥बिल्वमालासमाक्रांतंमुक्ता
मालासमावृतं करुणारसपूर्णाक्षंमहाश्रीपरिसंस्थितं ॥५६॥मदस्मितानंदेवंवरदाभयपा
णिनं शंखकुंदेंदुसुवर्णधवलंशिवं ॥५७॥ततः परस्तत्रोवबिल्ववृक्षानपिप्रियान् सपल्लवान
निस्वप्नानहस्तलभ्यानददर्शचो ॥५८॥ततः सबिल्वपत्राणिसमादायप्रहर्षितः पूजयामासयत्नेनशिवे
तिमन्त्रनाशिवं ॥५९॥ततः प्रहृष्टोगौरीशस्तमुवाचतदाद्विजाः वरंवरंवृणीष्वेतिसादरंचिनयान्वि

तं ॥६०॥ततः शिवेजिनाक्षेवप्रणामांश्चचकारसः ततः शिवेतिनाम्नैवाप्लावगिरिजापतिं ॥६१॥नि
र्भिक्षः कृतार्थोस्मिमहादेवधन्यजातंचजीवनं सुमाघकरुणाकर ॥६२॥वेदैरपिनतेद्रष्टुंस्वरूपंपर
मेश्वर तदद्यसर्वदेवेशदृष्टंत्वत्कृपयामया ॥६४॥अतः परंयाचनीयंकिमस्तिवरमीश्वर एतावंम
नोरथोजातः किमतस्माद्वरंपरं ॥६५॥यातेयोगिनोनिसदर्शनायतवेश्वर ताद्दृशंपिनप्राप्तंदर्श
नंतवशंकरं ॥६६॥इदमेवरंयाचेपुनःपुनरुमापते त्वद्भक्तेनेनविधेरास्तुजीवनमेवमे ॥६७॥यस्मि
न्नदृष्टेनमनेशाननमवैत्रवदर्शनं तस्मिन्नेवदिनेशंभोप्राणास्त्वक्ष्यामिसर्वथानयेनतवपा
दाब्जेहृदयस्थेन्दिनेप्रभो तज्जिवनंवृथासत्संसत्सनसनायः ॥६९॥तवास्तितवप्रभावस्यद
र्शनंकस्यजायतेतवप्रभावः केनापिनज्ञातः परमेश्वरः ॥७०॥परिभाग्यवतापुंसामन
साप्रभो शंभोभवत्यसुपदंतवदर्शनमुत्तमं ॥७१॥धन्यमेत्वद्भक्तजातंजीवनंमनशंकर
त्वदर्शनंमद्भाग्यस्यादेवानामदुर्लभं ॥७२॥देवतासार्वभौमाघयाचेहंपरमेश्वरं तो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वतापिमहादेवकृसोभवाम्यहं॥७३॥शिवेतिनामपरमंपन्योक्षदमन्त्रमं तत्राक्षरुचिरीशान
मनान्वहमन्त्रमं॥७४॥याचेहकरुणासिंधोवरांतरमन्त्रनं वरदोसियतः शंभोततोयाचे
वरान्बहून्॥७५॥बिल्वपत्राणिशिवपूजार्थमन्वहं अदुष्टेभानिसेवारामनसवंत्रसर्व
दा॥७६॥अपमन्योवरंदेयः पार्वतीरमणप्रभो कृपानिधानसर्वज्ञभक्तवंदेश्वर॥७७॥
मनआणविधोक्तशिवपूजापरः सदा नातोवरांतरं याचेवरदानविचक्षणा॥७८॥इ
त्युक्तवंतंऋषिंश्रुत्वासांबः करुणाकरः तंपरितानंदत्वातत्रैवांतरधेशिवः॥७९॥मिश्रो
पमन्युसंतुष्टोगत्वास्वगुरुसन्निधिं सर्वंनिवेदयामासवृत्तांतमाचिरेणवः॥८०॥तस्मिन्नेव
नेमिश्रोबहुकालमनाकुलः विल्वपत्रैर्महादेवंसंपूज्यावाससेततं॥८१॥ततः कदाचि
त्तेनमिश्रोबिल्वदलैः शिवं संपूज्यसंस्मरन्नरोभूशिवेत्युक्त्वानहोतनु॥८२॥तदा
बभूवविप्रेंद्राः पुष्पवृष्टिर्मनोहरा नेदुर्दुभयोदिव्यानन्तेऽश्रामरोगणाः॥८३॥

श्चिमानंत्रेषयासासततः सांबः सदाशिवः तदाहिमारुत्सवपोशिवसन्निधि॥८४॥
ततः शिवप्रसादेनशिवलोकेभवस्मिश्रोगणोपपत्सुसर्वैपूज्यमितोजसि॥८५॥
मिश्रोपिनीचकुलजः कृत्वाराकरपूजनं अद्यप्रासेननोनोभूद्विजाः सांबसदाशिवे
८६॥नित्यमव्यभिचारेणयः पूजयतिशंकरं सर्वथासशिवेलोकेभवत्येवनसंशयः॥८७॥
द्विजश्चशंकरंनित्यमन्यश्चः पूजयिष्यति सकिंनस्याच्छिवेलोकेनश्चित्रमत्रनकिंचन॥
॥८८॥नित्यमव्यभिचारेणपूजयध्वंततः शिवं पूजितः श्रीमहादेवोमोक्षदास्यत्संशय
यं॥८९॥श्रीरुद्रमुक्तमेवान्नंभोक्तव्यंव्रतंहिजाः श्रीरुद्रमुक्तंभुंजीयादितिजाबाल
वादिनः॥९०॥श्रीरुद्रपीतमेवांभः पातव्यंव्रतंहिजैः श्रीरुद्रपीतमेवांबुपेयमित्य
तिहिश्रुतिः॥९१॥श्रीरुद्रघ्रातमाघ्रेयंपत्रपुष्पादिकंद्विजाः श्रीरुद्राघ्रातमाघ्रेयमि
तिजाबालवादिनः॥९२॥परिधेयंनवंवस्त्रंश्रीरुद्रायसमर्पितं शिवोनपितंवस्त्रंतदन

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

त्यमितिहिश्रुतिः॥९३॥सर्वदाशिवनामैवजपनीयंद्विजैर्द्विजाः सर्वदाशिवपूजैवकार्या
मुक्तिकांक्षिभिः॥९४॥शिवपूजैवसर्वेषांमुक्तिदंमंगलावहं शिवार्चनंविहायान्यन्मो
क्षस्यसाधनं॥९५॥शिवार्चनंविहायामुक्तिः स्यादितिवेदवित् सदूरतः परित्या
ज्यश्वपुंडालइवसर्वथा॥९६॥शिवार्चनंविहीनानामपिमुक्तिर्भवेद्यदि तदाविधेरपि
नलंघितरदैवंनसंशयः॥९७॥शिवार्चनंविनामोक्षोनभविष्यतिसर्वथा समंतस्तु
नःसत्यमुच्चैःसभूपमुच्यते॥९८॥शिवस्यैवप्रसादेनमुक्ताःपूर्वेमुनीश्वराः सशिवस्य
प्रसादेनशिवाराधनंविना॥९९॥शिवाराधनहीनानांशिवस्यैवप्रसादतःशिवप्रसादोस्ति
हिमोक्षोपिनभविष्यति॥७००॥मुक्तिःशिवप्रसादेनप्रसादोमुक्तिदःस्वयं शिवस्याराधनेनैव
भविष्यतिनचान्यथा॥१॥येनैवाभिचारेणशंकरंपूजनं तेनैवशंकरःप्राप्यःप्रसादो
मुक्तिदायकः॥२॥अत्यंतदुर्लभामुक्तिः सापिशंकरपूजया अत्यंतदुर्लभामुक्तिः सापि

शंकरपूजयो अत्यंतसुलभाज्ञातांशंकरकरतालतः॥३॥शंकरैकरता धन्याः शंकारैकार्चनाद्वि
याः ततस्तैः प्राप्यतेमोक्षोदुर्लभोप्यतिलालया॥४॥यथोद्विशतिस्वपंगुर्हगहपतिंसत्यांशि
वैकरारणेमर्त्यः शिवंप्राप्नोतिलीलया॥५॥स्वाधानमन्नक्षुधितः यथाभुक्तेमुदातथा शिवैकरा
रणेमर्त्यः शिवंप्राप्नोतिलीलया॥६॥यद्वायथास्वकाकांतांप्राप्नोतिमुदितस्तथा शिवैक०॥७॥
यथासिंहासनंस्वंप्राप्नोतिबलांस्तथा शिवै०॥८॥यथाक्षितितलेक्षिप्तंनिक्षेपंद्रव्यमुपा
तथा शिवै०॥९॥मुक्तिः शिवार्चनेनैवप्राप्यतेमुनिसत्तमाः नान्येनप्राप्यतेमुक्तिः सत्यं
सत्यंसत्यंनरायः॥१०॥नलभ्यतेयथारत्नमुत्तासिंहासनंतथाकदापिमुनयोमुक्तिरशि
वैस्तुनलभ्यते॥११॥नलभ्यतेयथाश्रोतंत्रिपुंड्रंशिवार्चकैः तथानलभ्यतेमुक्तिरशिवै
रपिसर्वथा॥१३॥यथानलभ्यतेराज्यंबलहीनैर्नसर्वथा तथानलभ्यतेमुक्तिरशैवैरपिस
र्वथा॥१४॥यथानलभ्यतेसौख्यंदरिद्रैर्व्याधिवाहितैः तथा०॥१५॥यथानलभ्यतेयोगोविषयास

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नमानसः तथा०॥१६॥यथानलभ्यतेकांतागलकुष्ठेनसर्वथा तथा०॥१७॥यथानलभ्यतेव
ह्वीराशास्पंनवयौवनं तथा०॥१८॥यथानलभ्यतेपुत्रोवंध्यपास्त्रवदायकः तथा०॥१९॥य
थानलभ्यतेसंज्ञादग्धदेहेनसर्वथा तथा०॥२०॥यथानलभ्यतेधर्मोमद्यपानरतैर्नरैः त
थानलभ्यमुक्तिरद्यैवैरपिसर्वथा॥२१॥यथानलभ्यतेकांताज्ञराढ्यैरपुत्रतः तथा०॥२२॥
यथानलभ्यतेरंभायत्तेयागादिकर्मभिः तथा०॥२३॥यथानलभ्यतेरत्नसंपत्तेस्तेजस्विनैः त
था०॥२४॥नदृश्यतेयथांधेनरत्नदीपप्रभादिकं तथा०॥२५॥यथानश्रूयतेशब्दोबधिरेणास्
खप्रदः तथा०॥२४॥नदृश्यतेयथांधेनरत्नदीपप्रभादिकं तथाः॥२५॥यथानश्रूयतेशब्दो
यतेशब्दोबधिरेणास्खप्रदः तथा॥२६॥यथानलायतेगंधोहतघ्राणेनसर्वथा तथा०॥२७॥
स्तब्धजिह्वोनजानातियथास्वादंनरः तथाः॥२८॥स्तब्धस्पर्शोनजानातियथास्पर्शं
मपिद्विजाः तथानलभ्यतेमुक्तिरद्यैवैरपिसर्वथा॥२९॥मुक्तिदः शिव एवातः सशि

वः स्त्रीववत्सलः स्त्रीचेभ्यएवसंतुष्टोमुक्तिमिच्छंप्रयच्छति॥३०॥शिवोमुक्तिमस्त्रीवेभ्योन
दास्येवसर्वथा अस्त्रीवानरकेघोरेपतंतिपितृभिः सह॥३१॥विप्रामुक्तिरस्त्रीवैस्तुकल्पां
तेपिनलभ्यतेतैरिदानीकथंप्राप्यामुक्तिरत्यंतदुर्लभा॥३२॥कल्पांतेमुच्यतेमर्त्योब्रह्मे
हापिमुनीश्वराः अस्त्रीवस्त्वशिवाचारःकल्पांतेपिनमुच्यते॥३३॥अतोयातेनसततंएवंमुक्तो
र्थिनोद्विजोद्विजाः पूजयध्वंमहादेवंसर्वदेवशिखामणिं॥३४॥आदिविघ्नेश्वरंपूज्य
निखंचाग्निप्रधगः षटकोद्विपुंगपर्यंतंपूजयामासशंकरं॥३५॥अतःप्राप्तोतियातो
नविघ्नेखमयमीश्वरात् सदशनंत्रसंप्राप्तमनेनशिवपूजया॥३६॥स्वनेत्रेणमहाविघ्
नरयमेवशिवार्चकःपूजयामासविप्रेंद्राः शिवपादांपुनर्मुदा॥३७॥अयमन्यश्चारेणा
पूजयामासशंकरं वैकुंठोविघ्ननाप्राप्तःशंकरस्यैवपूजया॥३८॥अयमन्यश्चारेणा
णपूजयित्वामहेश्वरं शिवस्यैवप्रसादेनलक्ष्मीप्राप्तमनोरमां॥३९॥विघ्नेशप्रेषियं

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

तेनपूजितिष्यतिशंकरं विघ्नोस्तुरांकरादन्यःपूज्योनास्त्येवसर्वथा॥४०॥एतस्मैविघ्नवे
रांभुर्विघ्नानाप्रशमितःसदा अग्रेदास्यति मुक्तिंचरौवमुक्तिप्रदायकः॥४१॥अयंविघ्नं
हारीवःशिवपूजापरायणाः शिवस्यैवस्यैवप्रसादेनशिवैलीनोभविष्यति॥४१॥पुनर्वैकुं
ठकामापस्वभक्तापसदाशिवःदत्वाविघ्नंत्वगानवघंवैकुंठमपिदास्यति॥४३॥द्विजाविघ्नं
त्वकामेभ्यःस्वभक्तेभ्योमहेश्वरः दत्वाविघ्नमनवघंवैकुंठमपिदास्यति॥४४॥बहवोवि
घ्नवः सद्यामहेशेनपुराद्विजाः हताश्चविघ्नवः पूर्वंबहवः प्रलयागिना॥४५॥अ
ग्रेपिविघ्नसंघेशःपालयित्वाहनिष्यतिस्वपालननाशकृन्भवंतिनिशिवलीलया॥४६॥
देवतासार्वभौमस्यलीलयागिरिजापतेः विघ्नब्रह्मादयोदेवाभवंतिहिपुनःपुनः॥४७॥न
वेदादातिविघ्नंवैकस्मैचिदीश्वरः किंतस्यत्रंदतोशोगात्पस्यमपिप्रभुः॥४८॥
अतोभजध्वमानशंभगवंतमुमापतिं भवंतस्त्वविलंबेलंबेनपशुपाशविमोचकं॥४९॥

भगवान्श्रीमहारुद्रादपरोनास्तिसर्वथा ससमेतसुतः ससमुद्गसभृत्यकः॥५०॥योवैरुद्रः
सभवानिसर्थंवाशिरःस्वयं भगवान्रुद्रोवेतिवदत्येवमुद्गमुद्गः॥५१॥तस्मात्सएवभगवानितिवे
कारतोद्विजाः निर्णीयोपिकृतस्तेनदुःसंशयवारकः॥५२॥नमस्तेअस्तुभगवन्निसत्र्यापिश्रुति
श्रुतःन्नित्योयंभगवच्छब्दःश्रीरुद्रस्यैववाचकः अतएवमहारुद्रान्नापरोभगवान्ततः एजेयध्वं
महारुद्रंभगवंतमुमापतिं॥५५॥नित्यंश्रीरुद्रमाराध्यरुद्राध्यायेनयोर्चयेत् सविनिर्मुक्तोमहापापैः शि
वंसायुज्यतामियात्॥५५॥सर्वांगोद्वूलनंकृत्वाकृत्वारुद्राक्षधारणं श्रीरुद्रंजपेन्नित्यंसरुद्रोभवति
ध्रुवं॥५६॥रुद्रार्चनेनशीलानांश्रीरुद्रार्चनचेतसां नित्यंह्रिभेतिकालोपिसत्यमेवोच्यतेमया॥५७॥म
घपीत्वापियोनित्यंश्रीरुद्रमनुवर्त्तयेत् समघोपिपापेननलिप्तोभवतिध्रुवं॥५८॥कृत्वापिब्र
ह्महत्यापः श्रीरुद्रमनुवर्त्तयेत् सब्रह्महत्यापापेननलिप्तोभवतिध्रुवं॥५९॥गुरुदाराश्चयोगा
त्वाश्रीरुद्रमनुवर्त्तयेत् सतेपातकेनापिनलिप्तोभवतिध्रुवं॥६०॥कृत्वासुवर्णस्तेयंचयोरुद्रम

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नुवर्त्तयेत् सतेनपातकेनापिनलिप्तोभवतिध्रुवं॥६१॥कृत्वापिमर्मतंगमनंयोरुद्रमनुवर्त्तयेत् स
ते०॥६२॥कृत्वापिपुत्रीगमनंयोरुद्रमनुवर्त्तयेत् सते०॥६३॥कृत्वापिभ्रद्रीगमनंयोरुद्रमनुवर्त्तये
त् सते०॥६४॥कृत्वापिराज्ञीगमनंयोरुद्रमनुवर्त्तयेत् सते०॥६५॥हत्वापितरंयक्तंश्रीरुद्रमनु
वर्त्तयेत् सते०॥६६॥गुरुहत्वापियोग्यंचयोरुद्रमनुवर्त्तयेत् सते०॥६७॥कृत्वापितरंयक्तंश्रीरु
द्रमनुवर्त्तयेत् सते०॥६८॥स्त्रीहत्यामपित्वायः श्रीरुद्रमनुवर्त्तयेत् सते०॥६९॥कृत्वानिपापा
निरुद्रमनुवर्त्तयेत् सते०॥७०॥रुद्राध्यायजपेयोग्योभस्मरुद्राक्षभक्तः तज्जपेनेतरोपो
ग्योपागेपुल्कसवद्भवं॥७१॥रुद्राध्यायजपेयोग्यः शैवरावनचोपतोयोग्यः शैवमंत्रान्ववर्त्तने॥७२॥
यथानयोग्यश्चंडालोवेदेस्याध्यपनेतथा अशैवः सर्वथायोग्योनरुद्राध्ययनेद्विजाः॥७३॥
यथानयोग्यश्चंडालोवाजपेपादिकर्मसु अशैवोपितथायोग्योनरुद्राध्ययनेद्विजाः॥७४॥शिवे
मंत्रपरिक्षीतोरुद्राध्यायेतएवसः जपनीयोतियत्नेनशैवैरवशिवार्चकैः॥७५॥वेदेषुसंमितो

वाताः शिवमंत्राः शिवात्मकाः अशैवैस्तेनजप्तास्तेपतोनाधिकारिणः॥७६॥अशैवः शिवमंत्रं
चेदुच्चरेन्मोहसंयुतः संयुतः सपातिनरकंघोरंयावदाचंद्रतारकं॥७७॥अथोवेदंचंडालो
पथानरकंनेष्यति तथाशिवमनुज्ञात्वाशैवान्योनारकीभवेत्॥७८॥शिवैकरुद्रारुद्रा
यक्तमनोवाक्कायकर्मभिः सशैवइतिविज्ञेयोवेदविन्मुनीश्वराः॥७९॥भवंतोपिम
हादेवंमनोवाक्कायकर्मभिः अनन्यमनसोनित्यंपूजयध्वंप्रयत्नतः॥८०॥भस्मनोद्धूल
नंकृत्वासम्यगापादमस्तकं रुद्राध्यानंगारुरोतोवधध्वंप्रयत्नतः॥८१॥ततोबिल्वदं
लैरीशंसंपूजध्वंमुनीश्वराः बिल्वार्चनाद्रुजेपापंभवध्वंमहेश्वराः॥८२॥क्रियतेयेन
सततंकेवलंभस्मधारणं येनेशाः पूज्यतेबिल्वैःसयातिशिवसन्निधिं॥८३॥योभस्मनो
द्धूलितवपुर्योरुद्राक्षैर्विभूषितः सएवयोग्योविप्रेंद्राः श्रीमहादेवपूजने॥८४॥सर्वा
श्रुतिश्रुतंपुंडूकेवलंभस्मधारणं कुर्वन्येहिकमोक्षंपापंवैवनरकंध्रुवं॥८५॥इदं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

त्र वैदिकं कर्म श्रीमहादेवपूजनं अन्यैकेवलभस्मांगो पोग्पोनान्यक्तसर्वथा॥८६॥रुद्राक्षधार
णानित्यंकेवलभस्मधारणंशिवार्चनंचविप्रेद्रावैदिकंमोक्षसाधनं॥८७॥महादेवार्चनंकार्यंन
विनाभस्मधारणंश्रौतंविप्राःकेवलमेवहि॥८८॥शिवार्चनपरैःकार्यंकेवलंभस्मधारणं अ
न्यथानरकंयातिपाऊजांबालवादिनः॥८९॥द्विजैःकार्यंप्रयत्नेनकेवलंशिवचिंतनं अन्य०
॥९०॥द्विजैःकार्यंप्रयत्नेनकेवलंशिवकीर्त्तनं अन्य०॥९१॥द्विजैःकार्यंप्रयत्नेनकेवलंशि
वचिंतनं अन्य०॥९२॥जप्तनीयःप्रयत्नेननरैरेवंएवमनुद्विजैः अन्य०॥९३॥द्विजैःशिवक
थाएवश्रोतव्यसावचिंतनं अन्य०॥९४॥द्विजैःकार्यंशिवस्येवपुराणानामसर्वदामुदाः अन्य०
॥९५॥द्विजाःशिवार्चनादीनिश्रौतकर्माणियतोद्विजैः शैवधर्मरतैरेवकर्त्तव्यान्यथाद्रुतं॥९६॥
शैवरेवाहिकर्त्तव्यंशिवमंत्रजपस्तातः शैवान्येनकर्त्तव्यंशिवमंत्रजपोद्विजाः॥९७॥शैवध
र्ममुपाश्रित्यकृत्वाध्यायपरोद्विजः रुद्रलोकमवाप्नोतेश्रीरुद्रमधिगच्छति॥९८॥रुद्रमा

वर्त्तयेन्नित्यंजलावश्यन्नधारया शिवलिंगयोभिषिंचेत्सनिःपापोभविष्यति॥९००॥प्र
राकश्चिद्विजवरःसर्वदाशिवचिंशिवचिंतकः मणिमुक्तानदीतीरेस्थितोत्रेवातयोनिधिः
॥१॥एतादृशंद्विजश्रेष्ठंदृष्ट्वाकश्चिद्विजोद्विजाः प्रणम्यदंडवद्भूमावुवाचमुदा॥२॥द्विज
वर्यवदस्वाघप्रायश्चित्तंममाधुना मयाकृतानिपापानिद्रुतंवैवादरपूर्वकं अघपीतंम
यामघंहृत्वामादकामित्य अन्यस्यमादकंद्रव्यंचेछयाभक्षितंमुदा॥४॥अघेवयुवतीमाता
सम्यगालिंगितामया मातर्योनौततोधाष्ट्याद्रितः सैकःकृतोमुदा॥५॥दृष्ट्वामांमत्पितावि
प्रमातसंगमतत्परं निवारपितुमक्तःसपितापिमयाहतः॥६॥मघपेनयाघेवबहवो
बालकाहताः हताबालकाःपुत्रश्चगर्भस्थाःतिदेवताः॥७॥दोग्ध्रीसमहोनिहतःकाश्चिद्ध
वैसत्वरं काश्चिदश्वसमहापिनिहतःसत्वरंमया॥८॥एतादृशस्यपापस्यनिष्कृतिःस्यात्कथं
द्विज वेदतत्वविचार्यवप्रायश्चित्तंवदस्वमे॥९॥इतितंद्विजंनेश्रेखासविप्रोवेदंवित्तमःप्रा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यश्चितंजगादेवंपापनिर्मलनक्षमं॥१०॥द्विजउवाच विभूतिधारणंकृत्वाशिवैकशरणोधुना
सवाघौघनिवर्त्यरुद्रमावर्तयाद्विजा॥११॥शिवमंत्रसमुद्रोयंरुद्राध्यायः शिवात्मकः अतस्तद्
द्रुपाठेननश्यत्यघकुलंक्षणात्॥१२॥नामैकमपिरुद्रस्यसर्वपापविनाशकं स्वर्गापवर्गफलद
मेवजपतांनसंशयः॥१३॥कृत्वाप्यघकुलंनित्यंनित्यंशिवैकशरणं॥द्विजः पादरुद्रपठन्मंत्रसर्वपापै
प्रमुच्यते॥१४॥रुद्रस्मरणमात्रेणमहापातककोटयः विनश्यत्यनेलाक्रांताः शलभाइवतत्क्षणं॥१५॥
तावदेवहिपापानियावन्नस्मर्यतेशिवः स्मृतेशिवेपातकानिनश्यंतिवक्त्रपि॥१६॥तावदेवहिपा
पानिविनश्यंतिशिवस्मृतेः सत्यमेतत्पुनः सत्यमिजाबालवादिनः॥१७॥प्रज्वलद्वह्निपतितांजी
वंतिशलभायदि तदापिशिवभक्तेषुनाघंतिष्ठतियातकं॥१८॥अरौद्रायेभविष्यंतिते महापा
तकालयाः पापानिचालयंत्यस्माननिष्ठंतिकदाचनः॥१९॥पुण्यालयेषुरौद्रेषुपुण्यान्येव
वसंत्यतः निवसंत्येवरौद्रेषुपातकानिविरोधतः॥२०॥पुण्यैकनिलयः रौद्राःश्रयः पुण्यापा
पयोः पुण्यपापाश्रयोनैकस्तेजास्तिभिरयोरिव॥२१॥यदायत्रोज्वलंतेजोनतत्रतिमिरं

तदा तद्वतोयदायत्रपुण्यंतदात्रमयातकं॥२२॥पुण्यैकनिलयाः रौद्राः सर्वदापितथास
ति नतिष्ठंत्येवरौद्रेषुपातकानिकदाचन॥२३॥अरौद्रेनचैकृतंपापंतत्क्षणंक्षयंयाति ते
कसंबंधोनकदाचिद्ध्रुवंध्रुवंध्रुवं॥२४॥काशिनासंगृहीतस्यजलस्यक्षरणंयथातथारौद्रकृ
तंघानिष्क्षरंत्येवक्षणंक्षणं॥२५॥नकाशीसंगमीतंभः क्षरणंयाघमंयथातथा रौद्रकृतां
घनामपिनाशयनोघमः॥२६॥अयत्नेनैवनष्टेषुपातकेषुकिमुघमेः क्षयमस्त्रापत्रैवसंम
तायत्नसाध्यता॥२७॥अघघ्नमत्रंविप्ररौद्रीभूत्वाशिवंयजशिवः रौद्रकृताप्जानियै
रत्नातिसादरं॥२८॥रौद्रीभूत्वाबिल्वपत्रैः पूजयतिशंकरं ससर्वपापविनिर्मुक्तोमुक्तिं
मुक्तंचविंदति॥२९॥शिवलिंगार्चनेनेवंरुद्रोभवतिशंकरः संतुष्टःपार्वतीनाथः प्रयच्छत्ये
ववांछितं॥३०॥शिवलिंगार्चनेयोग्यः रौद्रएवंतथास्ति रौद्रीभूत्वामहादेवंजपतिसप्रयत्नतः
॥३१॥शिवपूजांकुरुश्रीमापापातकेभ्योभयंत्यजकर्मणांमनसाधाचाभवानीरमणंभज॥३२॥कु
रुश्रौतंव्रयत्नेनकेवलंभस्मधारणं भस्मनाकृत्यसर्वांगंकुरुरुद्राक्षधारणं॥३३॥रुद्रमावर्त्त

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

यद्गीयारुद्रध्यानपुरःसरं स्वप्नेपिमायजारुद्रंसर्वथाकिमुतान्यदा॥३४॥इत्युक्तंहेपः श्रुत्वा
सविप्रः सत्वरंद्विजाः नत्वातत्वविदेतस्मेदद्यिनोब्रूत्वहि॥३५॥ततःस्नात्वासतत्रैवसम्यग्द्व
ल्यभस्मना त्रिपुंड्रधारणंचक्रेकेवलंश्रुतिचोदितं॥३६॥रुद्राक्षधारणंचक्रेतदनंतरमास्तिकःच
क्रेततःपरंभक्त्यारुद्राध्यानुवर्त्तनं॥३७॥ततःपरंछरीरात्पापानिर्विधान्पक्षिकारूपसमासा
द्यनिर्गतानिद्विजोत्तमाः॥३८॥सदग्धंपक्षास्तेकाकदग्धाण्डाःसहस्रशःनिर्गतास्तच्छरीरात्ते
दग्धाःसर्वेपिद्विजाः॥३९॥सदृष्ट्वातादृशान्यापान्काकरूपेणानिर्गतान् अतिसंतप्तहृदयो
रुद्रमावर्त्तयत्मुनः॥४०॥संतदाप्रतिघ्नासारुद्रावर्त्तनतत्परः रुद्रैकशरणंभूत्वारुद्रमेव
समर्चयेत्॥४१॥नास्तिरुद्रजपादन्योजपोमोक्षप्रदायकः साक्षान्मोक्षप्रदोयस्माद्रुद्राध्या
यजपोद्विजाः॥४२॥रुद्राध्यायपरंद्यूशिवैकशरणंद्विजस्तुवंतिवेदाःसतांसदेवाःसर्वदाद्वि
जाः॥४३॥रुद्रैकशरणंभूत्वायोरुद्रंमनुवर्त्तयेत् सर्वंघसर्वदासाभिर्ब्रह्मोपेंद्रादिभिस्तथा

॥४४॥रुद्रावर्त्तनशीलोयः शिवैकशरणोद्विजः सकृतानंतपापोपिनपापफलमश्नुते
॥४५॥रुद्रावर्त्तनशीलायैः रुद्रैकपरदेवतास्तेतेपूजनीयामेकृकृः॥४६॥मंत्ररत्नाकरंरुद्रयोनित्य
मनुवर्त्तयेत् सतरत्येवसंसारंसत्यमित्यस्तिहिश्रुतिः॥४७॥श्रीरुद्रमंत्ररत्नानिरुद्राध्यायेवसंस्
तिः तद्रुद्रमालामुन्नत्यर्थंकंठेधार्यंमुमुक्षुभिः॥४८॥रुद्रंत्र्यंबकंभस्मनांगानिकृत्वारुद्राक्षधार
णं जपनित्यंप्रयत्नेननित्यंश्रीरुद्रसन्निधौ॥४९॥किंजप्येनामतंत्रयादितिप्रश्नःश्रुतौतत्र
वशात्तरुद्रेणेत्युत्तरंचश्रुतिश्रुतौ॥५०॥तद्रुद्रनामधेयानिरुद्रस्यामन्यंगानिन अमतस्यैवना
मानितानिनात्रेतिहिश्रुतेः॥५१॥रुद्रएवैमतःप्रोक्तस्तदन्येतुमतास्मृतास्ते अमतोरु
द्रावेतिश्रुतिर्जाबालचोदिता॥५२॥वाजपेयादियादिमागानामनंतानांचपत्फले तेत
नंतगुणंपुण्यंप्राप्यंरुद्रानुवर्त्तनात्॥५३॥एकैकोरुद्रमंत्रोरुद्रंध्यायतोद्विजाः तत्रमा
वोविलंबेदेरपिनश्यतेध्रुवं॥५४॥एकेस्मरुद्रमंत्रेस्मप्रभावश्चेन्नबध्यते रुद्राध्याय

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प्रभावस्तवेदैर्ज्ञेयः कथंभवेत्॥५५॥रुद्राध्यायप्रभावस्तु ज्ञायते शूलपाणिनातदन्यैर्ब्रह्मविष्ण्वाद्यैर्वे
दैश्चनहिबुध्यते॥५६॥रुद्राध्यायस्वरूपस्यरुद्रस्यपरमात्मनः प्रभावोनिगमेनापिनेविज्ञातो द्विजो
त्तमाः॥५७॥प्रभावेशंकरंज्ञातंयत्तेनिगमाःसदा तथापिनिगमैर्विप्राः समाविज्ञायतेध्रुवं
॥५८॥अथशंकरंनिक्षेपंरुद्राध्यायीद्विजोत्तमाः अक्षयोपहिनिक्षेपोजत्रोक्षय्यफलप्रदः॥५९॥
अन्येऽधननिक्षेपाः सर्वथैवक्षयिष्णवः श्रीरुद्राध्यायनिक्षेपः क्षयिष्णुर्नभविष्यति॥६०॥
रुद्राध्यायनिक्षेपःसेव्यःसर्वैर्मुमुक्षुभिः श्रीरुद्रमंत्ररत्नानांनिलयोयंपतोद्विजाः॥६१॥
शिवलिंगार्चनेकार्यंरुद्राध्ययनपूर्वकं स्वर्गापवर्गफलदंवैदिकंपापनाशकं॥६२॥शिव
लिंगार्चनादन्योधर्मोनास्तिद्विजन्मनां सत्यमेतत्पुनः सत्यमुद्धृत्यभुज मुच्यते॥६३॥सद्भाव
गर्वतापूर्वमश्रद्धाशूलपाणिनातथैवमोहिताःकेचिन्नकुर्वंतिशिवार्चनं॥६४॥अश्रद्धा
शिवपूजायांयस्यस्यभविष्य तस्यतस्यकुलंसर्वचंडालकुलमुच्यते॥६५॥रुद्रजलना

दावश्रद्धायस्यस्यभविष्यति तस्य०॥६६॥अश्रद्धायस्ययस्यास्तिकेवलेभस्मधारणो
तस्य०॥६७॥अश्रद्धायस्ययस्यास्तिरुद्राक्षधारणो त०॥६८॥अश्रद्धायस्ययस्यास्ति
केवलंशंकरार्चने तस्य०॥६९॥अश्रद्धायस्ययस्यास्तिरुद्राध्यायानुवर्तने तस्य०॥७०॥अश्रद्धा
यस्ययस्यास्तिपंचाक्षरजपोतथा तस्य०॥७१॥अश्रद्धायस्ययस्यास्तिशिवनामानुकीर्त्तने
तस्य०॥७२॥अश्रद्धायस्ययस्यास्तिशिवतीर्थनिषेवणे तस्य०॥७३॥अश्रद्धायस्य
यस्यास्तिशिवनैवेद्यभोजने तस्य०॥७४॥अश्रद्धायस्ययस्यास्तिशिवक्षेत्रानुसेवने तस्य
०॥७५॥अश्रद्धायस्ययस्यास्तिशिवनिर्माल्यधारणे तस्य०॥७६॥अश्रद्धायस्ययस्यास्ति
महादेवकथाश्रुतौ तस्य०॥७७॥अश्रद्धायस्ययस्यास्तिमहादेवनिरीक्षणे त०॥७८॥
अश्रद्धायस्ययस्यास्तिमहादेवाभिमर्शने तस्य०॥७९॥अश्रद्धायस्ययस्यास्तिमहादेवाभि
वंदने तस्य०॥८०॥अश्रद्धायस्ययस्यास्तिमहादेवाभिवादने तस्य०॥८१॥अश्रद्धा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यस्यायस्यास्तिमहादेवगुणाश्रुतौ तस्यै०॥८२॥अश्रद्धायस्यायस्यास्तिमहेश्वरजनार्चने तस्यै०
॥८३॥शिवार्चनादावश्रद्धांयः करिष्यति मूढधीः सवंशकोटिसंपुक्तोनरकेषुपतिष्यति॥८४॥
श्रद्धाभगवतीपार्वतीपतिनापुरा सायेनसंश्रिताश्रद्धासधन्यःसबुधोत्तमः॥८५॥शंक
राधनेश्रद्धासहस्रानमविद्यति साचेद्रवतिभाग्येनससुभाग्येनसराग्रः॥८६॥नियमत्यभि
चारेणश्रद्धाचेद्धिरिशार्चनेतीर्णएवतिविज्ञेयस्तरांसंसागरः॥८७॥शंकराराधनाल्पत
पसःफलं परंत्वनल्पतपसःसाफलंसत्यमुच्यते॥८८॥येनयागाःकृताःपूर्वंवाजपेयादयःस
दातस्यैवभवतिश्रद्धामहादेवपूजने॥८९॥कृतानियेनसत्पात्रेमहादानाचि सातंतस्यैवभव
तिश्रद्धाश्रीमहादेवपूजने॥९०॥कृतेएनप्रयत्नेनशिवतीर्थाटनंमुदा तस्यै०॥९१॥कृता
नियेनधर्मार्थंतडागादीनिसादरं॥९२॥येनपात्रेनवरुधाद्धृतंपृथ्वीप्रदक्षिणा तस्यै०॥९३॥
मोजिताःकोटिशोयेनशिवक्षेत्रेद्विजोत्तमाः तस्यै०॥९४॥तोषिताःकोटिशोयेनरत्ने

वस्त्रादिभिर्द्विजाः तस्यै०॥९५॥रक्षिताःकोटिशोयेनभयंग्रस्तामहायदि तस्यै०॥९६॥
पूजिताकोटिशोयेनशिवैकपरदेवताः तस्यैवभवतिश्रद्धाश्रीमहादेवपूजने॥९७॥शि
वश्रद्धाकामधेनुः सैवकल्पतरुर्द्विजाः शिवश्रद्धैवरोवानांचतुर्वर्गफलप्रदा॥९८॥न्याय
स्यास्तिशिवेश्रद्धासच्चंडालयोनिजः सस्यमेतत्पुनः सत्यमितिजाबालवादिनः॥९९॥
शिवश्रद्धाभगवतीसर्वकामफलप्रदा बहुपुण्यपतेपोलम्यापुण्यराशिसमाश्रया॥१००॥
भगवत्यविकानाथेश्रद्धायस्यास्तिनेत्यगे नतस्मादपरोधन्यःसत्यंसत्यंनसंशयः॥१॥भ
गवान्पार्वतीनाथः सादरंयेनपूज्यते नस्मादपरोधन्यःसत्यंसत्यंनसंशयः॥२॥शिवाभवं
तिपावंतस्तावंतोगतकल्मषाः तएवधन्यापूजाश्चसत्यंसत्यंनसंशयः॥३॥यः करोतिपलेने
नकेवलंभस्मधारणं सपूजनीयोरुद्राचैरुमापतिरिवध्रुवं॥४॥यः करोतिपलेनकेवलं
भस्मधारणं स०॥५॥यः करोतिपलेनकेवलंशिवचिंतनं पूजनं०॥६॥यस्तिलोपलेभ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

न्नारौवंक्षीरादिसाधनैः तेनक्षान्महादेवोभोजितःपार्वतीप्रभुः॥८॥यत्रभुंक्तेमहादेवस्तत्र
भुङ्क्तेशिवास्वयंशिवास्त्वंभुजतेयत्रतत्रभुङ्क्तेजगत्त्रयं॥९॥पुराकश्चिद्द्विजवरोदीर्घायुरक्षणा
तत्परः चकारपोषणंनित्यंगवामेवतृणादिभिः॥१०॥तेनैकेनामदेलिंगंस्थलेसंपादितंमु
दा सनिस्वनामदेलिंगंपूजयामाससादरं॥११॥सघृतक्षीरमधुमिश्रामदेलिंगास्त्रनं असेचय
दा सनिस्वनामदेलिंगंपूजयामाससादरं॥११॥सघृतक्षीरमधुमिश्रामदेलिंगास्त्रनं असेचय
त्प्रयत्नेनरुद्रनामर्चंतन्मुदा॥१२॥अभिषिच्यप्रयत्नेनविल्वपत्रैर्नवारुणैः संपूज्यपूज्य
यामासकुसुमैर्विविधैरपि॥१३॥गोघृतेगुग्गुलेश्चधूपयित्वामहेश्वरं सहस्रंघृतदीपांश्चमहे
शायसमर्पयत्॥१४॥क्षीरान्नंसघृतंनिवेद्यसमहेश्वरे दधिखंडान्वितंचान्नंनि
वेदयतिशंकरे॥१५॥दधिक्षीरघृताक्तमन्नंशिवनिवेदितं दत्वाशंकरभक्तेभ्यः स्वयं
भुङ्क्तेततःपरं॥१६॥सदद्याभस्मनिरतंकेवलंशंकरार्चकं तस्मैददातिसघृतंक्षीरान्नं
मतिपावनं॥१७॥सघृतंक्षीरमादायसादरं संपूज्यशिवभक्तेभ्योददाति

प्रीतिपूर्वकं॥१८॥दीपान्करोतिसततंशंकरः सन्निधौवालये गोघृतेनमहादेवंसनिस्नप
मिविधं॥१९॥एवंसदधिदुग्धाद्यैरभिषिंच्यमहेश्वरं शिवांश्चदधिदुग्धाद्यैः सतोषयति
सादरं॥२०॥नभोजितायदाशिवास्तेनक्षुदिसाधनैः तदाभुंक्तेनकृत्वापिशिवपूजा
नं॥२१॥कदाचित्तेनविधिनाप्राप्तःशंकरोजनः तदातेनक्षुधार्तेनस्थितमासा
यमास्तिकः॥२२॥ततःसाक्षान्महादेवः स्वयमेवांबिकापतिः वृद्धब्राह्मणरूपेणागतस्तद्गृ
हंसनिधिं॥२३॥ततस्तंशंकरंदृष्ट्वाक्षुधार्तंशुष्कतालुकं उवाचवचनंमंदं तद्दैर्यज्ञानि
धीश्वरः॥२४॥शिवउवाव भक्ष्यविप्रक्षुधार्तेनकिमर्थंस्थीयतेत्वया दत्वाशिवा
यनैवेद्यमाविलंकुरुद्विज॥२५॥द्विजउवाच नभोजितोमहादेवः शिवरूपोमयाद्वि
जं अभोज्यशिवनैवेद्यंभोक्तव्यंस्यात्कथंवद॥२६॥भुंक्तेशंकररूपेणशंकरोनान्य
थाद्विजः अतःशिवंमभोज्याहंनभोक्ष्येसत्यमुच्यते॥२७॥मरणंवाभवेत्सद्यःक्षुधा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

र्तस्पर्शनमाचुना तथार्थहनभोक्ष्यामिक्षीरेणामोज्यशंकरं।।२८।।शिवः याहशंतादृशं
विप्रं भोजयित्वाधुनाद्विजे भुक्त्वेवमपियत्नेन मोक्षं मालुंकसर्वथा।।२९।।द्विजः मयादि
तामावयोर्विताश्चप्रयत्नतः अयंप्रयासः सर्वोपिशांकरार्थमधाकृतः।।३०।।शिवान्नेवाज्य
दग्धाद्यैर्भोजयित्वाप्रयत्नतः शिवान्नभोजयित्वेशूद्रमप्यहमादरात् अशिवान्नेवय
त्नेन भोक्ष्येद्विजानपि।।३२।।शूद्रोपिशांकरः पूज्यः शिवपूजापरायणः अशां
करोन्नात्रणोपिपूज्यनोनसर्वथा।।३३।।अशांकरस्यविप्रस्यदर्शनेपातकंपतेः
ततः कदापितत्पूजानकर्तव्यैवसर्वथा।।३४।।अशांकरायतेनित्यंमहापातकसंश्रयः
अतः कदापितत्पूजाविहितानद्विजन्मना।।३५।।देवमन्नंशंकरायश्वनकापाथवाद्विजाः
अशांकरायविप्रायनान्नंदेयंकदाचन।।३६।।अशांकरायदोद्यान्मोहान्नान्नंकदाचन
ससर्वयान्नदानस्यनप्राप्नोतिफलंध्रुवं।।३७।।अशांकरंद्विजेदृष्ट्वाभानुंयदिनपश्य

ति चांद्रायणंततः कार्यमन्यथानारकीभवेत्।।३८।।इतिहृच्चनंश्रुत्वाशिवःसं
तुष्टमानसः स्वस्वरूपंकृपासिंधुर्दर्शयामाससत्वरं।।३९।।ऊमासंश्लिष्यवामांगंचंद्रशेख
रमीश्वरं दृष्ट्वाप्रहृष्टहृदयः स्तुतावाहविधातृति।।४०।।द्विजः नमस्तेपृथिवीरूपनम
स्तेजलरूपिणे नमस्तेजः स्वरूपायवायुरूपायतेनमः।।४१।।नमआकाशरूपायस्पर्शरूपा
यते नमः नमः शब्दस्वरूपायनमोयज्ञस्वरूपिणे।।४२।।नमःसर्वस्वरूपायमापकायन
मोनमः नमश्छिन्नलूताद्यनमःपरश्वधारिणे।।४३।।नमोविघ्ननाशायगौरीनाथायतेन
मः नमः शब्दाकिरीटायपरमात्मायनमोनमः।।४४।।नमोदेवस्वरूपायनीरूपायनमोनमः
नमोवेदांतवेद्यायभववैद्यायतेनमः।।४५।।निष्कलंपुनस्तेस्तु निर्गुणायनमोनमस्तेस्तु
निराधारायतेनमः।।४७।।निरीशायनमस्तेस्तु सर्वेशायनमोनमः नमोज्ञानस्वरूपाय
ज्ञानातीतायतेनमः।।४८।।नमोज्ञानैकगम्यायज्ञानगम्यायतेनमः विश्वरूपित्रेनमस्तु

Indira Gandhi National Centre for the Arts

म्यंब्रह्मपित्रेनमः ॥४९॥इंद्रपित्रेनमस्तुभ्यंसर्वपित्रेनमः नमः कल्याणरूपायनमः
कल्याणदायते ॥५०॥नमपरमरूपायपरमानंदरूपिणः सच्चिदानंदरूपायनमस्तेस
र्वसाक्षिणे ॥५१॥नमोपज्ञस्वरूपायपज्ञकर्मफलप्रद नमस्तेकरुणासिंधोकरुणाम्
र्तयेनमः ॥५२॥अनंतस्तेमस्त्वग्निप्रतिमापनमोनमः अनंतामेपकल्याणगुणाढ्यांपय
तेनमः सर्वज्ञोपनमस्तेस्तुभक्तानामीप्सितप्रदापच भक्तभावनभक्तेशानमस्तेभक्तवत्सल
॥५४॥भक्तव्रतप्रियश्रीमन्नमस्तेमतिमतांवर नमोधृतभक्तेषुमतिदानविचक्षण
॥५५॥अभयप्रददिश्वात्मनवरदानरपूजित विष्णुपूजितपादाब्जप्र
सीदगिरिजायते ॥५६॥इतिस्तुत्वामहादेवंपूजयित्वायतोनतः प्रणम्यबद्धधांजलीस्थितो
जलिपुटोद्विजाः ॥५७॥ततःपरंमहादेवस्तमुवाचहरापतिधिः मत्तोवरंवृणीष्वेति स्मि
तपूर्वंतदाद्विजाः ॥५८॥द्विजः दृष्टमघंनहादेवतवपादांबुजंमया कृतार्थंमभवज्ज

न्नमस्सांबकृपानिधे ॥५९॥महादेवकृपासिंधोतवपादांबुजेसदा अचंचला म
मास्त्वीशभक्तिरव्यभिचारिणी तवपादांबुजेपत्कामनोमायातुमेप्रभो त्वप्येवास्तुम
नोनियंकृपामस्तेमहेश्वर ॥६०॥सामेनियंशिवलिंगंसमर्चंत श्रृणोतुश्रोत्रमनिशंस
दाशिवकथामम ॥६२॥जिह्वामकरोत्वीशशिवनामानुकीर्तनं रुद्रघ्राणुमम घ्रो
तुघ्राणमेनत्रिलोचन ॥६३॥करोतुममहस्तोयंशिवस्यमानुकीर्तनं
रुद्रघ्रातुममघ्रोतुघ्राणमेनत्रिलोचन ॥६३॥करोतुनमहस्तोयंशिवस्यमानुकीर्तनं
रुद्रघ्रातुममघ्रोतुघ्राणमेनत्रिलोचन ॥६३॥करोतुमम

स्यलपिशोरा शोभक्तिरव्यभिचारिणी॥ माभ्स्यान्मकुलेः जन्मनाद्दशास्यदुरात्मनः॥७१॥
नयस्याव्यभिचारेणशिवलिंगार्चनेमतिः माभ्स्यान्मकुलेजन्मनाद्दशास्यदुरात्मनः
॥७२॥नयस्याव्यभिचारेणशिवमंत्रजपेमतिः माभ्स्यात०॥७३॥नयस्याव्यभिचारेणभ
क्तिः शिवकथाश्रुतौ माभ्स्यात॥७४॥नयस्याव्यभिचारेणभक्तिः शिवनिरीक्षणे माभ्स्या
त०७५॥नयस्याव्यभिचारेणभक्तिः शिवाभिमरणे माभ्स्यात॥७६॥नयस्याव्यभिचारेणभ
क्तिःशंकरकीर्तने माभ्स्यात०॥७७॥नयस्यभक्तिरनिशंकेवलेभस्मधारणे माभ्स्या
त०॥७८॥नयस्यभक्तिरनिशंकेवलेभस्मलुंठने माभ्स्यात॥७९॥नयस्यभक्तिरनिशं
रुद्राक्षधारणे माभ्स्यात०॥८०॥नयस्यभक्तिरशिवतीर्थसेवणे माभ्स्यात०
॥८१॥नयस्यभक्तिरनिशंसोमवारव्रतादिषु माभ्स०॥८३॥नयस्यके माभ्स्यान्मनकुलेजन्म
तादृशास्यदुरात्मनः॥८५॥याचेहंकरुणासिंधोवरांतरमठन्न मे वरदोसीतिभगवान्नयतः॥

श्रुतिषुसंश्रुतः॥८६॥तन्नुसांगोममारुद्रीशिवस्मरणपूर्वकं तच्छिवस्मरणंभ
याच्छिवपूजापुरःसरं भस्मरुद्राक्षभस्मकृतलिंगार्चनस्यमे षडक्षरंजपतोममाक्षमस्व
शिव॥९०॥महंराजानांसर्वेषांशिवस्मरणपूर्वकं मरणंभवतुश्रीमत्तवैवकृपयाशिवा॥९१॥
अशैवजननीमाक्षमकुलस्त्रीमहेश्वरं बंध्यावासाभवत्वीरानघगर्भाथवाक्षया॥९२॥अशैवो
यदिजातस्यात्क्षणोन्नियतांसतु तदुत्तरक्षणेवेशम्रीयतांसाऽसर्वथा॥९३॥अशैवैः सहसंबंधो
माक्षमकुलजन्मनां अशैवैः सहसंवासोमाक्षमकुलजन्मनां॥९४॥अशैवैः सहसंवादोमा
क्षमकुलजन्मनां अशैवैः सहसंकोतोमाक्षमकुलजन्मनां॥९५॥अशैवजलपानंचमाक्षमकु
लजन्मनां अशैवभोजनेप्रीतिर्माक्षमकुलजन्मनां॥९६॥अशैवजलपानंचमाक्षमकुलजन्म
नां महेशजानांसर्वेषांशिवपूजारतात्मनां अशैवेपुलकसेक्लेदसमबुद्धिःप्रजायतां॥९८॥
प्रीतिर्नाभिःपयोक्लेदवंडालेपुलकसेतथा अशैवेघर्षितेप्रीतिर्माक्षमकुलजन्मनां॥९९॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

इतित्वाचितानसवान् वरानदत्वामहेश्वरः परीक्षतस्यभक्तिंचतत्रैवांतर्दधेशिवः॥१०००॥
ततः शैवान्भोजयित्वाविप्रः क्षीरघृतादिभिः मुक्ताखपंचसंतुष्टः स्वकृतार्थमनन्यत॥१॥अतएव
वः शिवस्तानन्दमाप्नोतिसादरं तस्माद्भजध्वमनिशंशिवमेवातियत्नतः॥२॥धर्तव्यमस्मसततं
कर्तव्यंशिवपूजनं मर्तव्यंचशिवक्षेत्रेप्राप्तव्यंशांकरंपदं॥३॥शिवः सर्वसुराधीशः स्मर्तव्यः स
ततंधीरैर्ध्येयश्चसततंसादरंभक्तिमुक्तिफलार्थिभिः॥४॥शिवेत्यादीनिनामानिपंचाप्रातः प्रयत्न
तः जपनिवानिविप्रेंद्राभस्मधृत्वायथाविधि॥५॥शिवः सदाशिवः साम्बोमहेश्वरद्रशंकरः एता
निपंचनामानिरहस्यानिद्विजोत्तमः॥६॥इमानिपंचनामानिपार्वतीस्वयमब्रवीत् जपतिप्रातरुद्य
यःशिवप्रीत्यर्थमादरात्॥७॥सद्योजातादियोमंत्राः प्रातः कालेप्रपेत्ततः जपनीयाऋतेसादम
त्राश्चप्राप्तिपूर्वक॥८॥इतितेमुनयःसर्वेहृष्टाप्रमुदिताःसुराः तांस्तदाहबलाधीशंसंपूज्यकुसुमादि
भिः॥९॥नदेकशरणात्तत्रतस्युःसऋषयःसुराः गौतमाद्यिरुषोन्सर्वान्सदासपथाऋमात्॥१०॥

श्रीरामः
४०९

काशीस्थिमामचाप्नोमेऋषिभिःशांभवैःसह द्वात्रिंशद्वृक्षमलाः शांभवामत्सरायुक्ताः॥११॥शि
वकाशीस्थितांप्राप्यभुक्तिमुक्तिफलप्रदांश्रीवृद्धाचलवासेनयत्पुण्यंसमुपार्जितं॥१२॥तेनपुण्ये
प्रभावेनकाशीप्राप्तिरिहास्तुमे वृद्धाचलेशमाश्रित्यतिष्ठतिमर्चकाः॥१३॥तेषांनिर्दग्धा
पापानांकाशीप्राप्तिर्भविष्यति॥१४॥श्रीमद्वृद्धाचलेशंनवजलसहितैः कोमलैर्विल्वपत्रै
भक्त्यासंपूजयंतःसस्मरमुनिगणाः सावधानेननित्यंध्यायंतोमामुमेशंनिरवधिविभवंत्रस्त
विध्वादिवंद्यंश्रुत्वतोनामरहोवंशिवजनकथितंतत्स्थलंतद्वदाः॥१०१५॥ इतिश्रीशिवरह
स्येसप्तमांशेवृद्धाचलमहिमाष्टवर्णनंनामत्रयोविंशोध्यायः॥२३॥श्रीशिवउवाच विदंब
राभिधंक्षेत्रंशिवक्षेत्रमनुत्तमं तदप्येकंममस्थानंसमृद्धियकरंशिवे॥१॥वसामितत्रसत
तंब्रह्मविष्ण्वादिपूजितः तन्मांमुनयःसर्वेसेवंतेब्रह्महरशिवे तस्मिन्नेवशिवस्थाने
कोटिशः संतिशांकराः तत्ररम्याणितीर्थानिसंतिपापहराणिच॥३॥रुद्राक्षवनम

स्पेकंतत्रपापभंपापहं तत्रबिल्ववनंचास्तिसर्वदानवपद्मवं॥४॥नित्यशिवकथालापा
जायंतेतत्रवह्नभे शिवैकरागिणएवतत्रसंतिमनस्विनः॥५॥सदानंदानंदवनंकचिन्नाः
सदामत्सज्जनप्रियाः सदानंदैकहारिणाः सदामद्रूपपादकाः॥६॥केचिद्वदंतिमामीशगौरी
नाथेतिसादरं गौरीनाथेतिनाम्नैवपूजयंतिमुहुर्मुहुः॥७॥केचिद्वदंतिमामीशशिवेश
निशमादरात् नाम्नैवमनः एवंपतेनाभ्यर्चयंतिमां॥८॥केचिद्वदंतिमामीशंशंकरेस्य
निशंमुदा तन्नाम्नैवनमः एवंयांतेनाभ्यर्चयंतिमां॥९॥केचिद्वदंतिमामीशंभुनाथेति
सादरं तन्ना०॥१०॥केचिद्वदंतिमामीशविश्वानाथेतिसादरं तन्ना०॥११॥केचिद्वदंतिमाम
रामनाथेजिसादरं तन्ना०॥१२॥यावंतः संतिविप्रेंद्रानिलेश्रीमच्चिदंबरे तावंतः शि
वशर्वेशमहादेवेतिवादिनः॥१३॥मन्नामचिह्नितारावसंतिश्रीमच्चिदंबरे मन्नामाम

नुपाः सर्वेचिदंबरेवासिनः॥१४॥भस्मोद्धूलितसर्वांगात्रिपुंड्रांकितमस्तकाः रुद्राक्षमा
लाभरणाः श्रीचिदंबरवासिनः॥१५॥श्रीमच्चिदंबरस्मशेवानांनंसंख्याविधतेशिवे॥१७॥
शिवगंगाभिधंतीर्थंतत्रास्यैकंवरानने तत्रस्नानरः सद्योमुच्यतेपापकोटिभिः॥१८॥आर्द्रा
यांपातयुक्तायांतत्रस्नात्वायथाविधे दत्वासुवर्णंशिवायमुच्यतेभवबंधनात्॥१९॥शिवगंगात्
टिरस्येनाघस्थलमनुत्तमे तत्रनाघंप्रयात्येनक्रियतेतवसन्निधौ॥२०॥श्रीमद्भस्मसनाथं
तत्यमानमहेश्वरं ब्रह्मविद्म्वादयोदेवासेवंतेप्रसहंशिवे॥२१॥नत्वामानमनुनित्यंमहांता
डवनायकं दृष्ट्वामांदरतोदेवास्तिष्ठंत्येवहिकंपिताः॥२२॥स्वर्गादिकान्स्वप्नलोकान्मरा
दीनविसर्वतः सर्वंत्यमयातत्रकृतंनत्यंमनोरमे॥२३॥तत्रलिंगममास्त्येकंश्रीमद
भ्रेसभास्थले तद्दिलोकनमात्रेणानपुनर्भवबंधन॥२४॥आद्रायांतस्यलिंगस्यदर्शनंयः
करिष्यति समहापापराशिभ्योमुच्यतेनात्रसंशयः॥२५॥यन्मेरुलेश्वरंलिंगंमूलस्थानां
भिधंशिवे यन्मूलसर्वजगतामुत्पत्तेश्चकारणं॥३६॥मूलस्थानेश्वरंदृष्ट्वापातालेसोम

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वासरे बिल्वपत्रैः समभ्यर्च्यमङ्गलं प्राप्नुयान्नरः ॥२७॥ मल्लेश्वरंसमभ्यर्च्यजन्मायचाक्षरंततः
रुद्राध्यायंचजप्त्वैवममसायुज्यमाप्नुयात् ॥२८॥ तत्रह्यदरासाहस्रंजप्त्वायंचाक्षरंशिवे ब्र
ह्महत्यादिपापेभ्योमुच्यतेनात्रसंशयः ॥२९॥ तत्रकृत्वातुमात्रंवास्वर्णंसीदकंशिवे योदघा
त्यवभक्तायसमृद्धोभवेतिध्रुवं ॥३०॥ पुरामलयदेरास्थोधर्मज्ञइतिभूपतिः धनंसंपाद्यब
हुधाप्रायश्चीमच्चिदंबरं ॥३१॥ शिवतीर्थेततः स्नात्वाराजामस्माविभूषणाः मल्लेश्वरंसम
भ्यर्च्यबिल्वपत्रादिभिर्मुदा ॥३२॥ चक्रेरत्नतुलांतत्रसमार्योधनिनांवरः संपुज्यगंधपु
ष्पाद्यैः पुष्पैश्चसशिवार्चकान् ॥३३॥ ददौबहूनिरत्नानिशंकरेभ्योविचक्षणः दुकूलानि
ददौद्राक्षंचकानिचसादरं ॥३४॥ ततोमांडलजयामासशिवोतांडवनायकं रत्नपुष्पैर्हयु
ग्मैर्बिल्वपत्रैश्चकोमलैः ॥३५॥ ततःसकारयामासरत्नमंडपमुत्तमं नानारत्नसमाकीर्णं
रत्नस्तंभविराजितं ॥३६॥ ततःसकारयामासरत्नप्रासादमुत्तमम् सहस्रद्वारसंकीर्णना

नागोपुरसंयुतं ॥३७॥ तत्प्रासादस्पृशंगाणिसप्तलोकमतीसच गाननित्यंभाजीलेर्निः प्रमोमु
दिवाकरः ॥३८॥ तत्रैवटवमः कश्चिद्दैमः प्राप्तः शिवे सप्तरत्नसमाकीर्णानानालिंगसमावृतः ॥३९॥ रा
तादृशैर्नरैस्तत्रबहुभिर्भक्तिभिः शिवे कारितानिशिवस्यामान्यतरस्थाणिसादरं ॥४०॥ चिदंबरेपुः प्रवि
शंतिप्रविशंतिसदैकपरायणाः भक्त्याकरोतिमत्सज्जामनन्यशरणाः शिवे ॥४१॥ शिवशर्माभहेशोति
शब्दः श्रीमच्चिदंबरे सर्वैरुच्यतेनिर्यसंसाराद्भक्तिभूतीः ॥४२॥ नश्रुतंशिवनामान्यन्ना
मेच्चिदंबरे नोच्यतेशिवनामान्यच्चाचिदंबरवासिभिः ॥४३॥ कुर्वंतिगंधपुष्पाद्यैर्भस्मरुद्राक्षभूषणाः ए
जामुष्यभिचारेणमैवश्रीचिदंबरे ॥४४॥ चिदंबरेतियन्नामसतारंममशोभने तज्जपंतेप्रयांतेनतं
त्रस्थैर्मुक्तिकाक्षिभिः ॥४५॥ पुरावैकुंठभवनेविष्वक्सेनश्चिगंपूजकं विलोक्याहवचनंलक्ष्मीर्विनयं
संयुता ॥४६॥ लक्ष्मीः आदिविष्णोमहाशैवाशिवलिंगार्चनप्रिय शिवतीर्थाटनंकर्तुप्रीतिर्जाता
ममाधुना ॥४७॥ विष्णोतवपितांशंभुः पार्वतीप्राणवल्लभः चकारयार्धतोयुक्तोविहारंकुरु

कुत्रचा॥४८॥यत्र यत्र यत्र शिवस्थानं तत्र तत्र जनार्दनः कर्तव्यमतियत्नेनश्रीमहादेवपूजनं॥४९॥
सन्निधेश्यमहासनेशिवं चेकारताडवयत्रतत्रगंतव्यमस्तिमे॥५०॥अन्यान्यपिशिवक्षेत्राण्यन्व
हं मुक्तिदानिमे सेवनीयानियत्नेन संपूज्यानिचसादरं॥५१॥शिवक्षेत्रनिवासेनजायतेपापसं
क्षयःपुण्यवृद्धिश्चभवतिशिवक्षेत्रेशिवार्चनात्॥५२॥दुर्लभंहिशिवक्षेत्रं शिवभक्तिश्चदुर्लभं
भोशिवक्षेत्रानिवासोपिदुर्लभोमुक्तिदायकः॥५३॥पुण्यवृद्धिकरश्रौतं शिवक्षेत्रे शिवार्चनं
तस्माद्रिपुरायतत्पस्तत्प्राप्तेनात्र संशयः॥५४॥यः करोति शिवक्षेत्रे शिवलिंगार्चनं मुदा सप
न्यइतिवेदोपिवदतेवमुर्मुहुः॥५५॥शिवलिंगार्चनपुण्यंश्रौतपञ्चकृचिंकृतं तत्कृतंचेछि
वक्षेत्रेकिंवक्तव्यंवदस्वमे॥५६॥मुक्त्यर्थिभिर्मुनिवरैर्भूतिरुद्राक्षभूषणैः स्थीयतेहिशिवक्षे
त्रेशिवपूजापरायणैः॥५७॥सर्वदाहिशिवक्षेत्रेवासंकुर्वंतियेजनाः शिवैकरतचित्तानांशिवक्षेत्रनिवासिनां महद्भाग्यमहद्भा
ग्यंमाग्यस्यांतोनविद्यते॥५९॥शिवक्षेत्रेकृतंपूर्वंतपापिशिवपूजनं अतएवतयाप्राप्तंविद्मु
खमिदमीश्वरात्॥६०॥विद्मुखस्थेयंसिद्धयर्थंपुनःपुनरपीश्वरं पूजयस्वातियत्नेनशिवक्षेत्रे
यथाविधि॥६१॥शिवैकरतरणाभूत्वाशिवक्षेत्रेशिवंयज शिवक्षेत्रेकृताद्भूतायतोनंतफलंप्रदा
॥६२॥महादेवः इतितद्वचनंश्रुत्वाविद्मुः संतुष्टमानसः श्रीमच्चिदेवरप्रबलक्ष्मीपुत्रोवरानने
॥६३॥ददर्शतत्रतरौवेद्रान्विद्मुर्भस्मविभूषणान् रुद्राक्षभूषणान् शुद्धान्त्रिपुंड्रांकित
मस्तकान्॥६४॥शिवनामजपासक्तांश्चिवलिंगार्चनप्रियान् व्याघ्रचर्मपरीधानान्शिवतु
तीर्थतटेस्थितान्॥६५॥शिवतीर्थेततः स्नात्वाविद्मुर्लक्ष्मीसमन्वितः त्रिपुंड्रधारणाच्चक्रे
भस्मद्भूलनपूर्वकं॥६६॥रुद्राक्षधारणा चक्रेततोजाबालमंत्रवित् ततःशीघ्रंस्थितान्सर्वा
न्पूजयामासकेशवः॥६७॥पूजयामासभक्त्याघ्राणांश्चचुकारसः॥६८॥पूजयामा
सलक्ष्मीस्ततः सर्वसुरोत्तमं रक्तमंदारकुसुमैर्बिल्वपत्रैश्चकोमलैः॥६९॥पंचाक्षर

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

जपंचक्रे ततोविष्णुर्यथाविधि पंचाक्षरजपंचक्रेलक्ष्मीश्चबिधिपूर्वकं॥७०॥तदानीमाग
तांसर्वेब्रह्मेंद्रप्रमुखाःसुराः तेपिस्नात्वाभस्मधृत्वापूजांचक्रुर्मम्प्रिये॥७१॥ततः समाग
तादेविशेवाविष्णुदिदृक्षवः विष्णुरप्यागतान्शैवान्शैवान्पूजयामाससादरं॥७२॥त
तस्तेशाकराविष्णुशिवपूजापरायणां शिवबुद्ध्याप्रयत्नेनपूजयामासरंबिकें॥७३॥तत
स्तुचिरेविष्णुशैवंतेशाकराः शिवे शिवतत्वंवदत्वेतिविष्णुः शैवान्उवाचच॥७४॥विष्णुः
शिवतत्वंशिवेनैवज्ञायतेपरमात्मनः तत्रत्वज्ञानमेतस्यकथंममभविष्यति॥७५॥ज्ञा
नंचेच्छांकरंतत्वंसघोमोक्षोभविष्यति कथंस्यात्तादृशंभाग्यंममसंसारधूम्रा॥७६॥य
दासंसारविच्छित्तिर्भविष्यतिशिवाज्ञयातदाज्ञातमितिज्ञेयंतत्वज्ञानंउशांकरं॥७७॥अथ
नातत्कथज्ञेयंशिवतत्वंमयाद्विजाः ज्ञायतेभूरितपसाशिवतत्वंशिवार्चकाः॥७८॥वे
देरपिनविज्ञातंशिवतत्वंतथासतिकथंज्ञेयंमयातत्वंशिवस्यपरमात्मनः॥७९॥

परंतुवेदविहितंमहादेवस्यपूजनं क्रियतेबिल्वपत्राद्यैर्यथाशक्तिमयासदा॥८०॥नकरि
ष्यतियःपूजांमहादेवस्यसादरं सयातिनरकंघोरमितिजाबालवादिनः॥८१॥शिवपूजा
विधानंचमयानज्ञायतेद्विजाः तथापिक्रियतेनित्यंमहादेवस्यपूजनं॥८२॥यथाकथ
ञ्चित्कर्त्तव्यंशिवसंशांकरपूजनं नज्ञातोविधिरित्येतन्नत्याज्यंशांकरार्चनं॥८३॥कृत्वानि
त्यंप्रयत्नेनकेवलंभस्मधारणं बिल्वपत्रादिभिर्नित्यंकर्त्तव्यंशिवपूजनं॥८४॥शिवमा
र्द्रैर्नोर्द्रैर्वाबिल्वपत्रैःप्रयत्नतः संपूज्यमुच्यतेपापैरनंतैरपिसर्वथा॥८५॥क्रियतेयेन
सततंकेवलंभस्मधारणं तेनाधिकारिणाकार्यंविपत्रैःशिवार्चनं॥८६॥नित्यंनव्यभिचार
णाःकुर्याच्छिवपूजनं ससर्वपापनिर्मुक्तःशिवरूपंव्रजत्यसौ॥८७॥भक्तिश्रद्धासमेत
नभस्मनिष्ठेनसादरं पूजितःपार्वतीनाथोददातिपरमांगतिं॥८८॥यःकरिष्यतियत्नेन
केवलंशांकरंचनं तेनलब्धामुक्तिकांतासत्यंसत्यंनसंशयः॥८९॥शिवलिंगार्चनेनैव

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

संतुष्टः पार्वतीपतिः पुनमस्तंददौविभुस्त्वंकरुणानिधिः ॥९०॥ददौततः परंमंत्रंवैकुंठम्
पिशंकरः सुदर्शनाभिधंचक्रंददौमंत्रंततः परं॥९१॥मोक्षदानसमर्थस्यशिवस्यपरमात्म
नः दरिद्रस्त्वं दातृत्वंनचित्रमितिमन्महे ॥९२॥यस्मैरुद्रोमहादेवस्तस्मैसगिरिजा
पतिः ददातिभुक्तिमुक्तिंमुक्तिंचस्वतंत्रः करुणाकरः॥९३॥शंकाराधनेनैवबहवोमुक्तिंपु
गवाः शिवस्वरूपमापन्नाः शिवैवकपरदेवताः॥९४॥त्रिकालमंत्रमंदेनकर्त्तव्यंशंकरार्च
नं अन्यथापतितोभ्यातिदिजाबालवादिनः॥९५॥त्रिकालमंत्रमादेनकर्त्तव्यंभस्मधारणं
अन्य०॥९६॥कर्त्तव्यंसततंविप्रैरुरुद्राक्षधारणं अन्य०॥९७॥त्रिकालमंत्रमादेनकर्त्तव्यंशि
वंदनं अन्य०॥९८॥त्रिकालमंत्रमादेनकर्त्तव्यंशिवंशिवचिंतनं अन्य०॥९९॥त्रिकालमंत्र
मादेनकर्त्तव्यंशिवैकीर्त्तनं अन्यथापतितोभ्यादिजिजाबालवादिनः॥१००॥शिवनामस्तु
धापानंकुर्वंतिशिवार्चकाः नमस्तेभ्योनमस्तेभ्योनमस्तेभ्योनमोनमः॥१॥येकुर्वंतिप्रयत्नेन

केवलंभस्मधारणं नम०॥२॥येकुर्वंतिप्रयत्नेनसदारुद्राक्षंधारणं नम०॥३॥येकुर्वंतिप्र
यत्नेनकेवलंशिवपूजनं नमः॥४॥येकुर्वंतिप्रयत्नेन केवलंशिववंदनं नम०॥५॥येकुर्वंति
प्रयत्नेनकेवलंशिववीक्षणं नम०॥६॥येकुर्वंतिप्रयत्नेनकेवलंशिवचिंतनं नम०॥७॥येकुर्वं
तिप्रयत्नेनकेवलंशिवकीर्त्तनंनमस्तेभ्यो०॥८॥भवंसनंतसाश्रेष्ठशोकुरपूजने ततोनल्पतपो
मूर्त्तिः शोकुरःपूज्यरावमे॥९॥इतिक्षणाविल्वपत्रैः पूजनोयोमहेश्वरः रुद्राक्षधारणा
कृत्वाभस्मोद्धूलनपूर्वकं॥१०॥वथानस्योधथानस्याधथास्वस्यजनोनरोवपुंगवाः तथा
व्रतिक्षणाकार्यंविल्वकार्यंशिवार्चनं॥११॥दुर्लभंजन्मवंनंपुंसामतएवव्रतिक्षणं शिव
पूजैवकर्त्तव्याभस्मधारणपूर्वकं॥१२॥शिवान्यदेवपूजातुदुःखसंसारकारणा अतोन्या
राधनंत्यक्त्वाकर्त्तव्यंशंकरार्चनं॥१३॥द्विजैरहर्निशंकार्यंशंकराधनं द्विजाः एवंसुरैश्च
कर्त्तव्यममरैरपिमुमुक्षुभिः॥१४॥अशोकेः व्रतिदंडंवाकर्त्तव्यंशंकरार्चनं नित्यव्रतिमु

Indira Gandhi National Centre for the Arts

कर्त्तव्यंशंकरार्चनं॥१५॥प्रहरेप्रहरेवापिकर्त्तव्यंशिवपूजनं नलंघनीयःप्रहरः शिवपूजांविनाद्वि
जैः॥१६॥भस्मनांगानिसंमज्यप्रहरेप्रहरेद्विजैः बिल्वपत्रादिभिर्नित्यंकर्त्तव्यंशिवपूजनं॥१७॥
प्रमादोयाममध्येवायामांसेवाशिवार्चनं कर्त्तव्यमनियमेनसर्वपापक्षयार्थिभिः॥१८॥चत्वारो
यामिनीयामादिनयामाश्चशंकराः तेषुसर्वेषुयामेषुकर्त्तव्यंशिवपूजनं॥१९॥रात्रौदिवाचस
र्वांगंभस्मनोद्धूलसादरं प्रहरेप्रहरेकार्यंश्रीमहादेवपूजनं॥२०॥यःकरिष्यतिपात्रेनप्रति
पामेशिवार्चनं तस्यपुण्यफलंवक्तुंममशक्तिर्नप्रवर्त्तया॥२१॥यःकरिष्यतिपात्रेनाशिवपू
जांप्रतिक्षणं तस्यपुण्यफलंवक्तुंनेशोनिगमाअपि॥२२॥येषांनोत्तोपचारेपुरोक्तिर्न
वभविष्यति तेमानसोपचारैर्वाकर्त्तव्यंशिवपूजनं॥२३॥अनंतंयज्ञपेयादियागानांयत्फलंद्वि
जाः तदुपुण्यंशिवपूजाविधेःफलं॥२५॥महादानानियावंतितेषांयत्फलंश्रुतं ततो०॥२५॥
तयांस्युग्राणिपापंतितावतांयत्फलंश्रुतं ततो०॥२६॥पौंडरीकादियागानांस्वर्गमात्रफलंद्विजाः

शिवार्चनंतुवेदोक्तंचतुर्वर्गफलप्रदं॥२७॥धर्मार्थकाममोक्षाणांप्राप्त्याशिवपूजया अतःशि
वार्चनंफलंकेनसाम्यंप्रयास्यति॥२८॥शिवार्चनेनश्यंतिब्रह्महत्यादिकोटयः नश्यंत्येकाब्रह्मह
त्यावाजिमेधेनचद्विजाः॥२९॥शिवस्मरणमात्रेणाचिनश्यंत्यघकोटयः तेननश्यंतिकिंविप्राः स
र्वः शंकरपूजया॥३२॥स्वर्गापवर्गफलदंवैदिकंशंकरार्चनं तत्रयागादिसदृशंयतः स्वर्गापव
र्गदं॥३३॥शिवनामाग्निमात्रेणादग्धंचेत्पापकाननं शिवार्चनेनतद्दग्धंनभविष्यतिकिंद्वि
जाः॥३४॥पुरोकश्चनराजाभूत्सोमतनयमर्दनः अधर्मपरमवक्रूरोयमवत्क्रूरशासनः॥३५॥
भुक्त्वायुवेसनेनैवस्वदेशाब्राह्मणास्त्रियः तेनतद्दोषसंघेनब्राह्मणावहवोहताः॥३६॥यावंत
स्तेननिहताब्राह्मणाधर्मतत्पराः तेषांसंख्यापिशेवेंद्राः कर्त्तुमेवनशक्नुते॥३७॥सपापीब्र
ह्महंमघनघपानरतैः सह ब्रह्मस्वहरणंतेनकृतमेवमुहुः॥३८॥एतादृशःसपापिष्ठः
कदाचिद्विपिनंययौ मृगत्वाऽमृगान् मुहुर्नजघानाधमत्तरः॥३९॥ततोवनगजा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

स्तेन निहता बहवो द्विजाः वनगावश्च निहता गवयाश्चामिता द्विजाः ॥४०॥ हरिणो हरिणाश्चा
न्येनिहास्तेन पापिना पक्षिणो निहतास्तेन बहवो गरुडादयः ॥४१॥ एवमासाय मुद्गतो हत्वाजो
वनयथेच्छया स्वावस्तंगतेराजा सतत्रोवासकानने ॥४२॥ तत्ररात्रौ यथाकालंकृत्वादुर्मांसभ
क्षणं पपौमधुततः पापीमधपानरतैः सह ॥४३॥ ततः समधपोराजावभ्रमदनातुरः ततः
समानयामासवनस्थं ऋषिकन्यकां ॥४४॥ दृष्ट्वासयुवतीं पुण्यादायऋषिकन्यकां यथे
च्छमुपभुक्तोतांतत्याजऋषिकन्यकां ॥४५॥ ततः सुप्तापतुर्वक्त्रः सराजामधयाघतः मध
पास्त्रेववक्रुधाकृत्वामांसस्यभक्षणं ॥४६॥ ततःसमुत्थितोवापुर्नीनापत्रमिशातनः ततः
समुत्थितोराजानिद्रांत्यक्त्वासमधपः ॥४७॥ तदानीमागतोमृत्युः सर्परूपंसमाश्रितः तं
नसर्पंवादशश्चसतज्जामधपावधः ॥४८॥ ततोवायुसमानीतावदभस्मणाद्विजाः
अतिश्वेताः स्वतंमुक्ताः पेतुर्भूपतिविग्रहे ॥४९॥ ततोवायुसमानीतं विल्वपत्रं

तदाद्विजाः पपातततस्यभूपस्यमधपस्येदमूर्द्धनि ॥५०॥ संविल्वपत्रंतरसावामहस्ते
नमधपःगृहीत्वापातयामासकिमेतदितिविस्मितः ॥५१॥ततस्तस्मात्तंलिंगेबिल्वपत्रमुत्तम
तं लिंगनामदंविप्राः सर्वपापभयापहं ॥५२॥ पुराकश्चिद्द्विजवरः शिवपूजापरायणः ना
मदान्येवलिंगानिपूजयित्वास्थितसदा ॥५३॥ सवनेसंचरन्विप्रोनामदंलिंगमुत्तमे क्षिप्र
मेवययौतत्रतत्रब्रह्मादिविबुधैः सह केगमिष्यसयंपापीदग्धमइतिसत्वरं ॥५४॥तदानी
मागताः शीघ्रविप्राः शंकरकिंकराः मयासमर्चितास्तत्रसर्वेशंकरकिंकराः ॥५५॥ततःपरं
यमभटास्तंबध्वागंतुमुद्यताः ततःप्रहसवदनास्तानूचुः शिवकिंकराः ॥५६॥ शिवदूता
ननेयोयंभवद्भिस्तुनेयोस्माभिरयंनरः भवद्भिर्नयनोयोगः कर्तव्योनात्रसंशयः ॥५७॥
इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाकश्चिद्यमभटास्तदा यमायेदंसमाख्यातुंवृत्तांतंत्वरयायया ॥५८॥
ततस्तद्वचनंश्रुत्वायमः सत्वरमुत्थितः चित्रगुप्तेनसहितः सत्वरंप्रापतद्वनं ॥५९॥ततो

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मदर्चानरश्रद्धानदर्शनेरौद्रास्तदायमः पूजयामासयत्नेनततोमामप्रसादरा।।६१।।ततः प
रमुवाचेदंरौद्रानतिवत्सोयमः प्रणम्यदंडवद्भूमौनतमूर्द्धकृतांजलिः।।६२।।यमउवाच दृष
मघप्रसंगेनरौद्रानांरूपमुत्तमं यदर्शनेननश्यंतिपापानिविविधान्यपि।।६४।।त्रियुंड्राक्ष
मालानांविभूतिकृतधर्मणांरुद्राक्षभस्मनांचदर्शनंवः श्रुचप्रदं।।६५।।शिवार्चनेक
निरतःरौद्रोयस्तस्यदर्शनं विनानभूरिभाग्येनसत्यमेवोच्यते मया।।६६।।यवसीकृतवै
कुंठान्विघ्नुखविरतस्पृहान् पश्यतिशाकरान्भूरिपुरापालयाजनाः।।६७।।एकस्यशाक
रस्यापिदर्शनंपापनाशकं अनंतपुण्यफलदं पुरायोपचयकारणं।।६८।।बहुनोभवतामघशाक
राणांमहात्मनां दर्शनंजातमधुनाकृतकृत्योस्म्यहं ध्रुवं।।६९।।विघ्नेश्वरप्रभवद्भ्यो विघ्नना
घयतोधुना कृतंयत्नेनभवतांरौद्रानांपूजनमुदा।।७०।।क्वभवंतः क्वविघ्नाः क्वचिघ्नाः रौ
द्रदर्शनं अघविघ्नकृतं पुरायंपरिपक्वमभूद्ध्रुवं।।७१।।रौद्रानांदर्शनंक्वास्तिशिवसन्निधिव

र्त्तिना अघप्रसंगाद्भवच्छीमतांदर्शनंहरेः।।७२।।विघ्नोर्मनाप्यिसुकृतंफलोन्मुखमभू
द्ध्रुवं यतोघदर्शनंजातंरौद्रानामावयोर्द्वयोः।।७३।।शिवतत्वंनजानेहंवक्तृतः रौद्रपुंगवाः भ
वभिर्ज्ञापतेतत्वंशिवसन्निधवर्त्तिभिः।।७४।।कथंवाश्रीमहादेवोजंतून्नूतारयतिप्रभुः किम
स्तितारकरूपंतत्केनापिबुध्यते।।७५।।पुरानेनतपस्तप्तंविघ्नवापतत्पवंक तथाशापिशाक
रतत्वंनज्ञातंविघ्ननाध्रुवं।।७६।।व्रह्मणापितप्रतथैवान्यैरमरैरपि नज्ञातंशाकरतत्वंवेदैर
पिशिवार्चकाः।।७७।।अस्तिमोक्षप्रबोधमोबऊधाश्रुतिचोदितः सतुमोक्षप्रदोधर्मऽशिव
पूजैवकेवलं।।७८।।सापूजावेदविहितासाक्षान्मोक्षप्रदायिनानतत्पोस्त्यधिकोधर्मः साक्षा
न्मोक्षप्रदायकः।।७९।।तथाचानेनकृतंमोक्षदंशिवपूजनं एतत्तेनुशिवेनाघभवंतः प्रेषिताकि
या।।८०।।प्रयोजनेनकृतोधर्मः शिवपूजात्मकोध्रुवं अन्यथाश्रीमहेशेनभवंतः प्रेषिताः कथ
।।८१।।एतत्कृतानांपापानांमतोनास्तिक्षयोप्यहं भवद्भिर्नापितेरौद्रैर्व्रह्मविष्ण्वादिपूजनैः।।८२।।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

महेशाग्रेषितैरेवभवद्भिरयमीक्ष्यतां नीयतेकिमुपक्षयंक्षतएवाघनीयते॥८३॥नीयतेयंभव
द्भिश्चेच्छिवनाग्रेषितैरपि तथापिनीयतांखेदंमयातन्निवार्यते॥८४॥मांतिस्मैवसतत
शंकरेभ्योमक्षवं ततोनिवारणंकर्तुममशक्तिर्नसर्वथा॥८५॥ताडितोयंमहाबिल्वभव
द्भिर्विधिरप्ययं इंदोपिताडितः पर्वशेवपूजापराङ्मुखः॥८६॥विल्वव्रत्नादयोदेवास्ता
डंतेयेरनाकुलैः तैरहंराणनीयः किंभवद्भिः शिवाकिंकरैः॥८७॥व्यासः क्रियतेयेस्त
लोकानामतिलीलया तैरहंराणनीय॥८८॥येरयत्नेनमुक्तावासमुद्राश्चलीकृताः तै॥८९॥
येरयत्नेनगिरयः पुराचूर्णीकृतामुदा तैरहं॥९०॥येरयत्नेनलाथांतिदुःकंदुकृतः तैरहं॥९१॥
येरयत्नेनविध्वस्वाघाश्चक्रवर्तितां पुरा तैरहं॥९२॥येरयत्नेनविध्वस्वाघाः समुद्रेपाति
तापुदा तैरहं॥९३॥येरयत्नेनवैकुंठोवैकुंठात्पतितोजले तैरहं॥९४॥येरयत्नेनविध्वस्व

शिवाह्वायविलंक्षमं तैरहंराणनीयः किंचैभवद्भिः शिवकिंकरैः॥९५॥विष्णुरुवाच॥

ऋत्वासमुखावामशंकरः स्मितपूर्वमुवाचेदंयमंप्रतिवचोविदां॥९६॥समुखउवाच कृतान्ये
नपापानिसत्यंनास्त्यत्रसंशयः यतेस्मृतयापापानांगणनापिनदृश्यते॥९७॥अनेननामदलि
गेविल्वपत्रंनिपातितं तदुत्तरक्षणेनैवसकलमघंपुद्गलं॥९८॥शिवसंपूज्यविल्वेनतमंदालिंगसं
न्निधौ त्यक्तशरीरमेतेनभूपालेनसभस्मना॥९९॥यश्चेदेनामंदलिंगविल्वपत्रसमन्वितं
मतंचयश्चराजानां शिवलिंगस्यसन्निधौ॥२००॥एतादृशाः कथंनेयोयमोव्यंतरकंक्षति
एतस्यतरकेवासः सर्वथानभविष्यति॥१॥शिवलिंगसमभ्यर्च्यभस्मधारणपूर्वकं य
स्त्येजेत्सुकलमर्त्यः सयातिशिवसन्निधिं॥२॥अत्रोघागतमस्मानिः शंकरप्रेरितैर्यम
शंकराज्ञांविनास्माभिर्यमक्वापिनगम्यते॥३॥सर्वंसाक्षीकृतासिंधुः सर्वज्ञः पार्वतीप
तिः सर्वज्ञानात्ततः सर्वैः शिवेनप्रेरितावयं॥४॥शिवार्चनंविनामोक्षोनास्तीजियदुदी
रितं तत्तथैवसंदेहः श्रुतिः सानन्यथाध्रुवं॥५॥यःकृतामितपापोपिबिल्वपत्रैराशि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

करंपूजयित्वामनोजंतुः समीक्षमधिगच्छति॥६॥यथानश्यंतिगिरयः क्षणेनप्रलयाग्निता तथानश्यंतिपापानिविल्वेनशिवार्चया॥७॥अमंत्रंवासमंत्रंवाविल्वपत्रंप्रतिक्षणं शिवलिंगेविनिक्षिप्यशिवेनानोभविष्यति॥८॥शिवलिंगार्चनेकालमल्पंव्यवहितक्षणेभवेद्यदितदामुक्तिर्भवत्येवनसंशयः॥९॥किंचास्यबालंपश्यागंदंबभस्मकणाकितंभस्माकितशरीरस्यकथस्यान्तरकेस्थितिः॥१०॥विष्णुरितितद्वचनंश्रुत्वादग्धाभस्मीकृतंनंददर्शशिवलिंगंचबिल्वपत्रसमन्वितं॥११॥ततोयमोबिल्वपत्रेनीमंदलिंगमुत्तमंपूजयित्वानमस्कारंचयथाविधि॥१२॥नानामंदंडवद्भूमौततःसशिवकिंकरान्भयाभ्रयः कंपमानःकृतांजलिपुटोयमः॥१३॥ततस्तमर्चयामासनरंभस्मकणांवितं ततोमपिसंपूज्यपश्चात्स्थोक्तांजलिः॥१४॥ततोविमानेनसवेश्यतमेवंतपतिंदा ज्ञातस्थिरंचनंदिताःसर्वेशकरकिंकराः॥१५॥भस्मातिभस्मयोगेनशिवलिंगार्चनेनच ध्वस्तपापाःशिवंप्रा

पस्यंतिशिवपुंगवाः॥१६॥यमोपिस्वालयंप्रायत्वभटैःसहसंयुतः शिवलिंगार्चनफलंसंक्षवन्प्रीतिपूर्वकं॥१७॥अतएवकृपासिंधुर्देवदेवोत्तमः शिवः पूजनीयःप्रयत्नेनसदामुक्तिकांक्षिभिः॥१८॥महेशादपरोदेवोनास्तिमुक्तिप्रदोद्विजाः अतोमुक्त्यर्थिभिर्नित्यंपूजनीयःसदाशिवः॥१९॥सर्वमन्यत्परित्यज्यशिवमेवशिवंकरं ध्यायेत्सदाहवेदोपिस्वयमाथर्वणोद्विजाः॥२०॥निघंटादिभिर्मंत्रैर्नानातंत्रैरघनाशकैः शिवपूजेवसततंकर्तव्यामुक्तिकांक्षिभिः॥२१॥यथाशिवार्चनेनित्यंसर्ववेदोपपादितं तथाशिवान्यदेवार्चानहिवेदोपपादिता॥२२॥चकारचोपसंहारंसम्यगार्थवर्णाश्रुतिः सर्वमन्यत्परित्यज्यशिवोध्येयइतिद्विजाः॥२३॥योवैरुद्रंसमभगवानित्याहुः शिवंस्तोतव्योतिप्रयत्नेनमुक्तार्थिभिरनाकुलैः॥२४॥योवैरुद्रंभगवानितिवेदः पुनःपुनर्भगवान्रुद्रएवेतिवैकारेणाहशंकराः॥२५॥त्र्योसापिवेवादव्यंतिरुद्रारुद्रोनभगवानिति देवेतन्मंत्रवेदिषावेदमार्गप्रवर्तकैः॥२६॥त्र्यात्मापिवेवादव्यंतिरुद्रा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

न्योभगवानिति देवै०॥२७॥भगवान्रुद्रएवेतिनवदिष्यंतिवेजडाःदेवै०॥२८॥देवंतियोशिवान्यो
पिध्येयइत्यभिमानतादेवैवतन्रुद्रवैविद्यावेदमार्गप्रवर्त्तकौ॥२९॥कलौभ्रांताभविष्यंतिबहु
वोमानवोधर्माः वदिष्यंतिशिवान्योपिध्येयइत्यपितेजडाः॥३०॥कलौभ्रांताभविष्यंतिवदिष्यंति
वेजडाः रुद्रान्योप्यस्तिभगवानितिमयाविमोहिताः॥३१॥द्विजन्मापिसंप्राप्यकलौकलिविमोहिताः
नकरिष्यंतिभाग्याःकेवलंभस्मधारणं॥३२॥द्विजन्मापिसंप्राप्यकलौकलिविमोहिताः नकरि
ष्यंतिनिर्भाग्याःकेवलंभस्मगुंठनं॥३३॥द्विजन्मापिसंप्राप्यकलौकलिविमोहिताः नकरिष्यंतिनि
र्भाग्याःकेवलंशिवपूजनं॥३४॥द्विजन्मापिसंप्राप्यकलौकलिविमोहिताः नकरिष्यंति
निर्भाग्याः[illegible]यंतिवेजेकेवलरुद्राक्षधारणं॥३५॥द्विजन्मापिसंप्राप्य
कलौकलिविमोहिताः नकरिष्यंतिनिर्भाग्याःकेवलंशिवचिंतनं॥३६॥द्विजन्मापिसंप्रा
प्यकलौकलिविमोहिताः नकरिष्यंतिनिर्भाग्याःकेवलंशिवकीर्त्तनं॥३७॥द्विजन्मो

पिसंप्राप्यकलौकलिविमोहिताः नकरिष्यंतिनिर्भाग्याः केवलंशिववंदनं॥३८॥रुद्रान्योप्यस्ति
भगवानितिमायाविमोहिताः येवदिष्यंतितेसर्वेवेदबाह्याः कुयोनिजाः॥३९॥ध्येयःशिवोन्य
रिक्तोपिजिह्मतीतिविमोहिताः येवदिष्यंतितेसर्वेवेदबाह्याः कुयोनिजाः॥४०॥एकाग्र्यःशि
वान्यरिक्तोपिजिह्मतीतिविमोहिताः येवदिष्यंतिनेसर्वेवेदबाह्याः कुयोनिजाः॥४१॥से
व्यःशिवान्यरिक्तोपिजिह्मतीतिविमोहिताः येवदिष्यंतितेसर्वेवेदबाह्याः कुयोनिजाः॥४२॥
चिंत्यःशिवान्यरिक्तोपिजिह्मतीतिविमोहिताः येवदिष्यंतितेसर्वेवेदबाह्याः कुयोनिजाः॥४३॥
स्तुत्यःशिवान्यरिक्तोपिजिह्मतीतिविमोहिताः येवदिष्यंति०॥४४॥वंद्यःशिवान्यरिक्तोपिजि
ह्मतीतिविमोहिताः येव०॥४५॥सर्वश्रुतिश्रुतंनित्यंकेवलंशिवचिंतनं नकरिष्यंति०॥४६॥
सर्वश्रुतिश्रुतंनित्यंकेवलंशिवचिंतनं नकरिष्यंति०॥४७॥सर्वश्रुतिश्रुतंनित्यंकेवलंशि
ववंदनं नकरिष्यंति०॥४८॥सर्वश्रुतिश्रुतंनित्यंकेवलंभस्मकंठनं नकरिष्यंति०॥४९॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

सर्वश्रुतिश्रुतं नित्यंरुद्राक्षधारणं नकरिष्यंति०॥५१॥सर्वश्रुतिश्रुतंनित्यंशिवतीर्थाभिषेचनं नकरिष्यंतियेमूढास्तेसर्वैःपरित्यजास्मृताः॥५२॥यः पिबेदल्पमप्यंबुयत्काभस्मानुलेपनं समघयोभवत्येवजन्मजन्मांतरे द्विजाः॥५३॥यःपिबेदल्पमप्यंबुयत्कारुद्राक्षधारणं सम०॥५४॥यःपिबेदल्पमप्यंबुयत्कामत्पुंजयार्चनं समघ०॥५५॥यःपिबेदल्पमप्यंबुयत्कारुद्राभिवादनं समघ०॥५६॥यःपिबेदल्पमप्यंबुयत्काश्रीरुद्रचिंतनं समघ०॥५७॥यःपिबेदल्पमप्यंबुशिवमंत्रजपंविना समघपोभवत्येवजन्मजन्मांतरे द्विजाः॥५८॥योभुंक्तेस्वल्पमप्यन्नंयत्काभस्मानुलेपनं सविधाक्रमिर्भत्वाजन्मजन्मानितिष्ठति॥५९॥योभुंक्तेस्वल्पमप्यन्नंतत्कारुद्राक्षधारणं सवि०॥६०॥योभुंक्तेस्वल्पमप्यन्नंयत्कामत्पुंजयार्चनं सविधा०॥६१॥योभुंक्तेस्वल्पमप्यन्नंयत्काभिवंदन सविधा०॥६२॥योभुंक्तेस्वल्पमप्यन्नंयत्कामत्पुंजयार्चनं सविधा०॥६१॥योभुंक्तेस्व

ल्पमप्यन्नंयत्काश्रीरुद्रचिंतनं सविधा०॥६२॥योभुंक्तेस्वल्पमप्यन्नंयत्काश्रीरुद्रचिंतनं सविधा०॥६३॥योभुंक्तेस्वल्पमप्यन्नंशिवमंत्रजपंविना सविधा०॥६४॥यएकस्मिन्दिनेपूजनं कृतंशिवपूजनं द्वादशाब्दव्रतंकार्यंतदातेनयथाविधि॥६५॥शिवलिंगप्रयत्नेननार्चयिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यंतिचंडालाजन्मजन्मन्यसंशयः॥६६॥विभूतिधारणंश्रौतनकरिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यंति०॥६७॥रुद्राक्षधारणंनित्यंनकरिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यंति०॥६८॥पंचाक्षरजपंनित्यंनकरिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यंति॥६९॥रुद्राध्यायजपंनित्यंनकरिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यंति०॥७०॥प्रणामान्श्रीमहेशायनकरिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यंति०॥७१॥शिवस्तुतिप्रयत्नेननकरिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यंति०॥७२॥शिवध्यानंप्रयत्नेननकरिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यंति०॥७३॥शिवसेवाप्रयत्नेनकरिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यंति०॥७४॥सोमवारव्रतंश्रौतनकरिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यं०॥७५॥शिवरात्रिव्रतंनकरिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यंति०॥७६॥का

Indira Gandhi National Centre for the Arts

लाघवीव्रतंश्रौतंनकरिष्यंतियेद्विजाः तेभविष्यंतिचंडालाजन्मजन्मन्मसंशयं॥७७॥पुराक
श्चिदभवद्विप्रोहिमाद्रिसान्निध्यो तेनवेदोदितंप्रद्धनकृतंभस्मधारणं॥७८॥रुद्राक्षधार
णंतेननकृतंविधिवोधितं तेनैवनकृतंश्रौतंश्रौतंकेवलशोकरार्चनं॥७९॥ततःसविजहो
जहौजप्राणानकदाचिच्छ्वरकर्षितः ततोनीतोयमभटैःसएवनरकालयः॥८०॥यमभट्स्स
म्राह्यद्विजंवीक्षायमस्ततः चित्रगुप्तमुवाचायंकोवाकीदृराइत्यपि॥८१॥चित्रगुप्तः अयंदु
र्बुद्धिप्राणः त्वाभिन्ननेनद्विजजन्मना नकृतवेदविहितंकेवलंभस्मधारणं॥८२॥खगापव
र्गदंनित्यंवेदवेदांतसंस्कृतं शिवलिंगंविल्वपत्रैरनेननसमर्चितं॥८३॥अयंशिवान्यदै
वानांकुर्वन्नभ्यर्चनंसदा नित्यंशिवान्यदेवानांस्तुतिंकृत्वास्थितोयम॥८४॥यातनीयःप्रयातेननर
कंघयमादराः विलंबानेवकर्तव्यः क्षणमात्रमपिध्रुवं॥८५॥किंवायतपमद्राक्षंतपमद्राक्षितेःसदा
आलापभोजनादीनीकुर्वन्नेवास्थितः पुरा॥८६॥भुक्तेभोजयतेस्वापान्नदिवसेसोमवासरे नक्तभो

जननिद्यस्यनीवासीत्सोमवासरो॥८७॥ललाटादौमदानियन्नर्ध्वपुंड्रंकरोतियः भुक्तिंचकार
न्टोयमस्तंध्वपुंड्रधरंघपि॥८८॥यमेनादृशोविप्रः पालनीयोनसर्वथा पातयत्वाविलंनरकेघाति
यत्नतः॥८९॥ताडनीयोभृत्यनीयः पाचनीयोयमीदृशः अयंतपकटाहेषुस्थापनीयः पुनः पुनः
॥९०॥ऊर्ध्वपुंड्रसमानास्त्रिःसप्तभैरतिदारुणैः ताटनीयः रुधारैलेलादिषुसत्वरं॥९१॥सप्त
पलोहमुद्गभिर्हंजयुग्मपिसत्वर हनुमुंड्रलाटनीयोरक्षणीयोनसर्वथा॥९२॥श्रद्धानास्याभ
वच्छ्रोतेकेवलंभस्मधारणं ऊर्ध्वपुंड्रमनित्रिपुंड्रंभ्यांनैवास्यालंकृतंतनुः॥९३॥रुद्राक्षारुद्ररूपायै
तेनानेनधार्यायम एतस्यनाभवच्छ्रद्धाकेवलंशिवपूजने॥९४॥शिवलिंगार्चनेयत्कायोभुंक्तेब्राह्म
णापिसन सपत्नेननरकेब्रह्मकल्पशतंद्रुवं॥९५॥त्रिपुंड्रधारणायत्कायोभुंक्तेब्राह्मणापिसन्नस०॥९६॥
रुद्राध्यायजपंयत्कायोभुंक्तेब्राह्मणापिसन स०॥९७॥पंचाक्षरजपंयत्कायोभुंक्तेब्राह्मणापिसन्नस०
स०॥९८॥अयंत्वयंतपापिष्ठोभुंक्तेघोरांचयातना अनेनब्रह्मकल्पांतेनरकान्निर्गमिष्यति॥९९॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ततोयमेवविषयांक्रमिरुपोभविष्यंति क्रमिजन्मानिविषयांभविष्यंत्यस्यमरिशः॥३००॥अरौवो
पंततोलब्ध्वाजन्मदर्दुरयोनिषु ततःप्राप्यमनेनैवजन्मश्वाधमयोनिषु॥१॥ततःप्राप्यमनेनैवज्
न्मचांडालयोनिषु पुनः पुनः प्राप्यमस्मजन्मचांडालयोनिषु॥२॥चांडालजन्मविछेदस्त्वतस्यने
भविष्यति अशाकरारणासर्वेषामियमेवगतिर्यम॥३॥उक्तयोनिषुसंप्राप्यनन्मान्येतानिमरिशः
अशाकराः प्राप्नुवंतिजन्मचांडालयो॥४॥अरौवाः संतियावंतस्तावंतः प्रतिजन्मनिभविष्यंत्येवचां
डालाः संशमिस्यंतिहिश्रुतिः॥५॥अरौवाःसंतियावंतस्तेमहापापराशयः अतस्तएवचंडाला
भविष्यंत्यनुजन्मनि॥६॥अरौवादेयरः कोपिचांडालोनभविष्यति सकृन्मेतत्पुनःसंस्मरिष्यतिजा
बालवादिनः॥७॥अशेवानरकेस्थित्वाबहुकालंप्रपीडिताः ततोभवंतिचांडालाः प्रतिजन्म
निसर्वथा॥८॥चंडालजन्मप्राप्यापिपतित्वानरकेपुनः पुनर्भवंतिचंडालाः पुनः प्राप्नोतियावा
ननां॥९॥अरौवोयमघोरेषुनरकेष्वविलंबितः पातनायःप्रयत्नेनघोरेषुविविधेष्वपि॥१०॥ श्रीरामः
इतितद्वचनंश्रुत्वायमः क्रोधाकुलेक्षणाः उवाचवचनंशीघ्रदूतानप्रतिबलान्वितान्॥११॥ ४२३

यमउवाच तप्तलोहकटाहेषुसंस्थाप्यैनमशांकरं अदौसंताडयंत्वाप्युदूताःसंतप्तकंकरैः
॥१२॥संतप्तलोहपिंडैस्तताडयंतुततःपरं संतप्तलोहमुद्गरैस्ताडयंतुततपरे॥१३॥ततस्तमे
षुबध्वैनंताडयंतुततःपरं प्रज्वलद्वह्निकुंडेषुपातयंततःपरं॥१४॥ततःपरंपातयंतुरेतः कु
डादिषुक्रमात् दुःखमस्मेप्रयछंतुसावधानेनसर्वदा॥१६॥एतद्दुःखप्रदानार्थंदूतानामयुतं
संदा तिष्ठतिप्रयत्नेनतप्तमुद्गरसंयुतं॥१७॥प्रतिक्षणंप्रयत्नेनस्वरात्र्यानरोचतः भवद्वि
दोषतोदुःखमशेषायद्वशात्मनो॥१८॥प्रतिक्षणंमयंदुःखंयथाप्नोतिभूशः तथावस्मिंस्त
र्तव्यःसन्नद्धैःरात्रिसंयुतैः॥१९॥आलस्यापादिमध्येस्याद्वतांक्रूरकर्मणां॥ तदाहप्रेषयि
ष्यामिदूतानन्यान्बलान्वितान्॥२०॥भवद्विधांवदालस्यंतावद्यास्यंपुरःसरंदुःखंदेयमे
तस्मैसंतप्तशस्त्रपाभिताडिताः॥२१॥विप्रउवाच इत्युक्तोदूतैः श्रुत्वायमदूतायमाज्ञया व
ज्रदंडवदुस्तस्मैबलेमानविमर्दिताः॥२२॥अथापिनरकेघोरेविप्रः शिवःराज्ञुखः ति

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वसेनेकधादुःखंसंप्राप्यप्रतिक्षणं॥२३॥ब्रह्मणोपिपलंपयःस्याच्छिवपूजापराङ्मुखःतस्यैवंनरके
निवसनमवस्थानंभविष्यति॥२४॥तस्यैवघोरेनरकेवसतोद्विजन्मतः ब्रह्मकल्पशतंजातंशिवस्मृ
तिर्नः॥२५॥अतःशंकरपूजापानिष्ठापस्यनान्यथा तस्यैवनरकेवासोभवत्येवनसंशयः॥२६॥
एकेनाबिल्वपत्रेणापूजितः यत्नेश्वरः ददातिमुक्तिंपरमांततः पूज्योमहेश्वरः॥२७॥मुक्तिंददा
तिपरमांयःसकृत्स्मरणादपि सशिवःसर्वदासेव्योमनोवाक्कायकर्मभिः॥२८॥येमानवंपं
तिभालाक्षमनोवाक्कायकर्मभिः तेदुर्भगाइतिज्ञेयानतेभ्योन्येदुर्भगाः॥२९॥यःसर्वदा
महादेवंनसं[illegible]राधयतिसादरं सदुर्भग०॥३०॥यःसर्वदामहादेवंनसं
रिष्यतिसादरं सदुर्भग०॥३१॥यःसर्वदामहादेवंनपश्यत्यर्चितेमुदा सदुर्भग०॥३२॥यःसर्वदा
दाशिवंकथनश्रृणोतिशिवप्रदा सदु०॥३३॥सर्वदाशिवतंनतोषयतिसादरं स०॥३४॥यः
सदाद्भुतंनश्रोतंनकरिष्यतिसादरं सदुर्भग०॥३५॥यःसर्वदालल्लाटादौत्रिपुंड्रंनकरिष्य

तिसदुर्भगाः॥३६॥नकरिष्यतियोनिसंकटेरुद्राक्षधारणं सदुर्भगाः॥३७॥धन्यास्तएवयेनि
त्यंपूजयंतिमहेश्वरं नमहेशार्चकेभ्योन्याधन्याः सत्यंब्रवीम्यहं॥३८॥धन्यास्तएवयेनित्यंचि
तयंतिसदाशिवं नसाधचिंतकेभ्योन्येधन्याः सत्यंब्रवीम्यहं॥३९॥धन्यास्तएवयेनित्यंस्मरंत
तिशिवंमुदा नशिवास्तावकेभ्योन्येधन्याः सत्यंब्रवीम्यहं॥४०॥धन्यास्तएवयेनित्यंभस्मोद्धूल
नंतत्पराः नभस्मोद्धूलकेभ्योन्येधन्याः सत्यंब्रवीम्यहं॥४१॥धन्यास्तएवयेनित्यंत्रिपुंड्रांकि
तमस्तकाः नत्रिपुंड्रतेभ्योन्येधन्याः सत्यंब्रवीम्यहं॥४२॥धन्यास्तएवयेनित्यंगलेरुद्राक्षमा
नरुद्राक्षगलेभ्योन्येधन्याः सत्यंब्रवीम्यहं॥४३॥यस्यब्रह्मणआरभ्यब्रह्मणेमनुवर्त्तते तस्यैवशि
वपूजापानिष्ठाभवतिश्रुतौ॥४४॥यस्यब्रह्मणआरभ्यब्रह्मणेमनुवर्त्तते तस्यैवभवतिश्रद्धा
केवलेभस्मधारणे॥४५॥यस्यब्रह्मणआरभ्यब्रह्मणेमनुवर्त्तते तस्यैवभवतिश्रद्धाभक्तिविधि
ज्ञानंभविष्यति॥४६॥यस्यब्रह्मणआरभ्यब्रह्मणेमनुवर्त्तते तस्यैवभवतिश्रद्धाभक्ति

Indira Gandhi National Centre for the Arts

रुद्राक्षधारणं॥४७॥दधीचगौतमादीनांशापदग्धानयेद्विजाः तेषांभवतिविश्वासोविभस्मरु
द्राक्षधारणं॥४८॥यः करिष्यतियत्नेनकेवलंभस्मधारणं तस्यैवजननीधन्यासुभगाचपतिव्रता
॥४९॥यः करिष्यतियत्नेनकेवलंशिवपूजनं तस्मै०॥५०॥यः करिष्यतियत्नेनकेवलंशिवचिं
तनं तस्मै०॥५१॥यः करिष्यतियत्नेनकेवलंशिवकीर्तनं तस्मै०॥५२॥यः करिष्यतियत्नेनकेवलंशि
ववंदनं तस्यैवजननीधन्यासुभगाचपतिव्रता॥५३॥येननक्रियतेनित्यंकेवलंभस्मधारणं
तन्मातादुर्भगादुष्टाजारजामभिचारिणी॥५४॥नयेनक्रियतेनित्यंकेवलंशिवपूजनं तन्मा०
॥५५॥नयस्यजायतेऽक्षेदेवदेवोत्तमत्वधीः तन्मा०॥५७॥नयस्यजायतेऽक्षेब्रह्मादिज
नं प्रत्वधीः तन्मा०॥५८॥नयस्यजायस्यजायतेऽक्षेसर्वव्यापकतामतिः तन्मा०॥५९॥
नयस्यजायतेऽक्षेसर्वमुक्तिप्रदत्वधीः॥तन्मा०॥६०॥नयस्यजायतेऽक्षेसर्वव्यापकतामवे
लोकेश्वरत्वधीः तन्मा०॥६१॥नयस्यजायतेऽक्षेपरब्रह्मेतिधीः सदा तन्मा०॥६२॥नय

स्यजायतेऽक्षेऽप्रश्वतत्वमतिः सदा तन्मा० नयस्यजायतेऽक्षेपरमेशत्वधीः सदा तन्मा०॥६४॥
नयस्यजायतेऽक्षेशुद्धत्वधीः सदा तन्मा०॥६५॥नयस्यजायतेऽक्षेपरमेशत्वधीः सदा त
न्मा०॥६६॥नयस्यजायतेऽक्षेसर्वपूज्यत्वधीःऽसदा तन्मा०॥६७॥नयस्यजायतेऽक्षेपरमेश
त्वधीः सदा तन्मातादुर्भगादुष्टाजारजाव्यभिचारिणी॥६८॥सर्वदेवोत्तमेनित्येभगवत्यंबि
कापतौ शिवमायामोहितानामन्यथाजायतेमतिः॥६९॥नशिवादधिकोदेवः शिवेनसदृशो
परा वयंत्वब्रह्मविष्ण्वाद्याः सर्वेपिशिवकिंकराः॥७०॥शिवाभ्यासंतिये देवास्तेचेच्छंकरकिंक
राः अतःपरंशिवादन्यः कःशिवादधिकोभवेत्॥७१॥शिवेनसदृशोप्यन्योनास्त्येवास्मासुसर्व
था कथंशिवेनसदृशावयंशंकरकिंकराः॥७२॥अस्माच्चन्यतमंयस्तुशिवेनसदृशंवदेत्
समविष्यतिचंडालोजन्मजन्मनिसर्वदा॥७३॥अस्माच्चन्यतमंयस्तुशंकरादधिकंवदेत् सम
विष्यतिचंडालोनरकंचाधिगच्छति॥७४॥यदिमार्तंडसदृशःकश्चोतोल्योभविष्यति तदाप्य

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ल्पोहमत्पङ्गोनशिवेनसमोद्विजाः॥७५॥मगेंद्रसदृशश्चेत्स्याच्छापुरीवेकभक्षकः तदाप्य
ल्पोहमत्पङ्गोनशिवेनसमोद्विजाः॥७६॥सुपर्णसदृशश्चेत्स्यान्मशकोव्रणदूषितः तदा०॥७७॥
सोमदेहसमुत्पन्नोनसोमादधिकोध्रुवं नभविष्यामहं विप्राःसोमेनसदृशोपिवा॥७८॥जा
तःसोमान्महादेवाद्दहसोमस्मकथं नाधिकःकोपिजनकाज्जन्मतत्पूजकः॥७९॥सोमः
पवनइत्यादिऋङ्मंत्रैरंबिकापतिः मर्त्यादीनांतुसर्वेषांजनित्रत्वंश्रुतंद्विजाः॥८०॥नश्चेन्नश्चे
पितृहाकोजनित्रेत्यनुवर्त्तनं लोकस्त्रीतिनिश्चयंधीमतिविज्ञापतेमया॥८१॥यतोमतिभ्रम
तयोनंदनाःसोमसंभवाःअयमर्थस्तुनिर्णीतोवेदेनैवयथार्थतः॥८२॥केचिद्वदंतिमामी
रांकेचिद्देहात्मवादिनः तेसर्वेपतिष्यंतिनरकेषुनराः॥८३॥ईशोनित्योविभुःकर्त्ताशिवएवनचापरः
सयमित्याहुराबालास्तत्कथंवान्यथाभवेत्॥८४॥ईशानिन्नस्यजनस्यविनाशप्रयोगिनः कथंवो
स्यान्ममेशत्वंघोरसंसारवर्त्तिनः ॥८५॥अहंयथासोमजन्यस्तथाब्रह्मादिसोमजः एवमि

दृस्तदन्येपेसोमजन्मानसंशयः॥८६॥उमायासहितः सोमः सदाशिवःसएवं
भगवान्नान्यःसएवेश्वरउच्यते॥८७॥शिवान्यनेश्वरंमत्वाभ्रांतास्तिष्ठंतिमांसदा तेषांसंसा
रविच्छेदःकदापिनभविष्यति॥८८॥ईशानःसर्वविद्यानामित्यारभ्यसदाशिवे इतिवाक्यं
नयेईक्षंतेमामीशंविदुर्जडाः॥८९॥तानिवाक्यानिदुष्टापिशिवमायाविमोहिताः मामीश
माऊर्द्धंतावेदबाह्याअमार्गगाः॥९०॥येवदिष्यंतिमामीशंतेसर्वेशिववंचकाः तेषामघोर
नरकान्निर्गमोनभविष्यति॥९१॥एवंशिवान्यदेवेषुब्रह्मादिष्वपिमोहतः ईशत्वंयोविजा
नातिससंसारीभविष्यति॥९२॥ईश्वरोहंयदितदाजन्योहंस्यांकथंद्विजाः जन्यत्वंवेदएवोक्तं
मम श्रीरुद्रपारगाः॥९३॥शिवएवेश्वरस्तस्माच्छिवान्योनेश्वरोध्रुवंसएवमोक्षदस्तस्मात्तस्य
जामोक्षसाधनं॥९४॥अतोमोक्षार्थिभिर्नित्यंशंकरस्यैवपूजनं कर्त्तव्यमतियत्नेनमनोवा
क्कायकर्मभिः॥९५॥पुराकश्चिद्द्विजोनित्यंस्वमातरंमनप्रियः भित्त्वावेश्मसमाश्रित्यवनमाश्रि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

त्यसंस्थितः ॥९६॥तेनभुक्ताश्चसततंवनस्याःकविकन्यकाः तेनैवद्रव्यलोभेनब्राह्मणावह
वोहताः॥९७॥ततः कदाचित्तेनैवकुंडिनीनगरेगतं तत्रदृष्टाराजपत्नीतेनैवहिदुरात्मना
॥९८॥ततः सराजपत्नीतांप्रवृत्तीमतीं सुंदरीं दृष्ट्वैवनेतुमुक्तातोविवेशान्तःपुरंदरं॥९९॥ततो
जघानराजानमशस्त्रेराघवास्थितं ततः सनेतुमुक्तास्तान्वाचवंचस्तदा॥४००॥एहिशी
घ्रवनंयामोमानापुष्पसमन्वितं मधुमांससमाकीर्णंविजनंवापुसेवितं॥१॥इत्युक्त्वातांसमा
दायधर्मोसत्रनाम्निकाः तत्रनेतायासाक्षीमधुमांसादिभक्षकः॥२॥कुंडिनीनाथपुत्रस्तं
श्रुत्वास्वपितृनाशकं चकारहंतुमुद्योगबलवीर्यसमन्वितः ततःससबलः सायंप्रविवेशाव
नंतपः ततलमागतंदृष्ट्वासविप्रोभद्रयान्वितः॥४॥ततःसरात्रावल्लंबिल्ववृक्षभयानकं आ
रुरोहातियत्नेनराजपत्नीसमन्वितः॥५॥ततःसनिद्रासवीतोनिद्रानाशार्थमुक्तवः थिल्वैकैकंबि
ल्वपत्रंपातयस्तत्तरौस्थितः॥६॥तत्पतितानिपत्राणिशंबलिंगस्यमूर्द्धनि पतितान्यतिरम्याणि

सर्वाण्यपिशिवार्चकाः॥७॥सासप्तमंकालमारभ्यबिल्वपत्रैःसदाशिवं अरुणोदयपर्यंतंपू
जयामासभाग्यवान्॥८॥ससोमकृष्णभूताभूत्सातिथिस्तस्यमागतः तस्यातिथोबिल्व
पत्रैस्तेनशंभुः प्रपूजितः॥९॥अरुणेसंचरन्राजातस्यांरात्रावितस्ततः जातेरुणोदये
विप्रास्तत्रभूपःसमागतः॥१०॥तंविलोकसभूपालःस्ततोवृक्षोपरिस्थितंकृष्णसजग
हेशार्ङ्गधन्वविधाविस्मितोराजाकोपंवृक्षोपरिस्थितः मनुष्योनापिनित्येवंमत्वातस्मी
स्थितस्तदा॥१४॥ततःसविस्मितोराजासस्त्रैन्यः स्वपुरीपतौ द्विजोपिविस्मितः प्रापभूयं
राज्ञीसमन्वितः॥१५॥ततःसराज्ञीनवदालुमेतदितिविस्मितः एतस्मिन्नंतरेकालेद्विजभ
कंददर्शसः॥१६॥जगादतस्मैदृष्ट्वातंततः सर्वमशेषतः तच्छ्रुत्वाबिल्वपत्राणिदृष्ट्वावाचमु
वाचसः॥१७॥बिल्वपत्राणिरम्याणिपतितान्यत्रकेनवं शिवलिंगंकिमत्रास्तीसतिवि
स्मितेमनसः॥१८॥ततस्तद्वचनंश्रुत्वासुवावद्विजोत्तम मयैवपतितानीतिराजपत्न्या

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सहेतिसः ॥१९॥सददर्शाततोलिंगंबिल्वमूलसमन्वितं बिल्वपत्रसमाकीर्णंनर्मदंमुक्तिदा
यकं॥२०॥ततस्तंप्रत्युवाचेदंवचनंद्विजसत्तमः कृतांजलिपुटोभूत्वाप्रणम्यचमुहुर्मुहुः॥२१॥
द्विजराजउवाच बिल्वपत्रैर्महादेवस्त्वयासंपूजितोद्विज अतस्तानिफलान्यहंशरीराणित
वविग्रहे॥२२॥किमत्रचित्रंविप्राग्र्यश्रीमत्पुंजपपूजकः मुच्यतेनात्रसंदेहःकालमृत्युभ
यादपि॥२३॥बिल्वपत्रैर्महादेवंयोर्चयिष्यतितंप्रति कालमृत्युर्नघासेवकिंहताश्वयमस्यवः
॥२४॥तुष्टोभवतिगौरीशोयत्रकुत्रापिपूजितः बिल्वपत्रैर्बिल्वमूलेपूजितः किंनुतप्रभुः॥२५॥
एतादृशस्यलोकस्यःपूजयतिशंकरं तस्याभीष्टानिसर्वाणिभवंत्येवनसंशयः॥२६॥बिल्व
मूलेमहादेवंलिंगरूपिणमव्ययं पूजयंतियानेनक्रमयोब्रह्मवादिनः॥२७॥बिल्वमूलेम
हादेवंशिवंकारणकारणं॥द्विजःबिल्वपत्रैःसमभ्यंचमोदप्राप्नोत्यसंशयः॥२८॥अनंतपुण्यफलं
दंबिल्वमूलेशिवार्चनं ससमिसाहभगवान्स्वयमेवमहेश्वरः॥२९॥यत्फलंप्राप्यतेमर्त्यैरन्य

त्रशिवपूजया ततोनंतगुणंपुण्यंबिल्वमूलेशिवार्चनात्॥३०॥येनार्चितोबिल्वमूलेमहा
देवोमहर्मुहुः तेनसंप्राप्यतेकाशीश्रीमद्विश्वेश्वरालया॥३१॥येनजप्तोबिल्वमूलेश्रीमत्पंचा
क्षरः सदा तेनसंप्राप्यतेकाशीश्रीमद्विश्वेश्वरालया॥३२॥येनजप्तोबिल्वमूलेरुद्राध्यायश्चतिश्च
तः तेन०॥३३॥येनसंपूजितोबिल्वेबिल्वमूलेमहेश्वरः तस्यविमुक्तेश्वरणंभविष्यतिनसंशयः
॥३४॥सार्द्रंस्नापयतपुष्पाद्यैस्सासोमान्वितास्तिथा तस्यारात्रौबिल्वमूलेसिद्धिदंशंकरार्चनं॥३५॥
पुरासरुपकोनामकश्चिच्छंकरकिंकराः लीलार्थंसंचरन्लोकान्ब्रह्मलोकंययौसुदा॥३६॥त
दाब्रह्मान्यसेसक्तःशंकरंनावलोकयत् तदाक्रोधसमाविष्टोबभूवकिंकरः॥३७॥ततःसपा
तयामासब्रह्मलोकाच्चतुर्मुखं ब्रह्मलोकाधिपत्यंचस्वयमेवकारसः॥३८॥ततोरराधदुःख
युक्तःसंचरन् दुःखितोविधिमुनिवंदंसमाक्रांतंरवातिरवातिरमातोद्विजाः॥३९॥पुरायतो
यसमाक्रांतानानामुनिसमावृतां ददर्शमंदाब्रह्मापरब्रह्मस्वरूपिणी॥४०॥संवृतांमाधिक

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

न्यामिश्चक्रवाकनिषेवितां तीरविल्वतरुछायाशीतलोदकसंवृतां॥४१॥विंध्यनिर्झरसंपुक्ता
मयुक्तामघसंश्रितैः प्रपुक्तंपूजापुष्पाप्तिपुक्तोपलशोवलां॥४२॥अनंतालिंगसंपुक्तामस्मिं
गानंकिंतांतरा लिंगांतरांतां नामवंतानंतसंवितां॥४३॥प्रलहस्तावरनामक्षेत्रमेकम
पश्यज तानीददर्शतत्रैवबिल्ववृक्षंशिवप्रियं॥५३॥ततोददर्शोद्रान्सास्थिंक्षिप्र
हान् त्रिपुंड्रभालान्मलान्शिवपूजापरायणान्॥४५॥शिवनामाकिंतान्पुण्यान्नाशि
वनामजपोत्सुकान्रुद्राक्षमालाभरणांस्पृक्तसंगान्वकल्मषान्॥४६॥प्रलकुर्वंततः
स्नात्वाभस्मधृत्वापथाविधिः पूजयामासबिल्वधैः प्रलहस्वरंविधिः॥४७॥ततोजग्मा
पपरमंशैवपंचाक्षरंविधिः ततःप्रणम्यवृक्षाडधावगिरिजापतिः॥४८॥ततःसमु
पवेघातेचिंताकाकुलचेतसं दृष्ट्वचंद्रकरोवाः पत्रश्रृंगतकल्मषाः॥४९॥शाकरुवाचः
क्षेत्रमेतत्वयाप्राप्तंसर्वपापविनाशकं प्राप्यपिशाकरे क्षेत्रेकोचिंतमासतेतासा॥५०॥

रुद्रक्षेत्रमिदंब्रह्मन्नरुद्रभक्तनिषेवितं अरुद्रमद्रारहितंरुद्रभक्तेषुकामदं॥५१॥विप्रउ
वाच इतितद्वचनंश्रुत्वासदृतांतंपथाक्रमं विधिनिवेदयामासशांकरेभ्यस्तदाद्विजाः॥५२॥तत
स्तमुक्तेवैवाजावालश्रुतिपारगाः अत्रबिल्वतरोर्मूलेजेयस्तमहेश्वरं॥५३॥बिल्वमूलेसमभ्य
र्च्यशांकरंलोकशांकरं सुखंसंप्राप्यतेसर्वैरितिवेदःस्वयंयतः॥५४॥वेदाथोडायतेसर्वस्त्वयातश्चरा
ननेकथवाकुरुवेचिं तांजहिचिंताशिवाचेकं॥५५॥इतितद्वचनंश्रुत्वाविधिः सतुहमानसः शिवं
बिल्वतरोर्मूलेसमर्चपितुमारभ॥५६॥संस्थाप्यनोमदेलिंगंबिल्वमूलेचतुर्मुखः पूजयामासवि
धिवद्धृत्वाभस्मयथाविधि॥५७॥नवबिल्वदलैः प्रुद्धैः प्रलहनामदेश्वरं पूजयामासयत्नेनबि
ल्वमूलेचतुर्मुखः॥५८॥एवंवर्षत्रयंतेनकृतंशंकरपूजनंनिराहारेणविधिनाशंकरासक्तचेत
सा॥५९॥ततःसशांकरस्तत्रविचरन्समुपागतः तंदृष्ट्वादूरतोब्रह्मानमाप्यचोदरात्त
॥६०॥ततःसशांकरस्तस्मैत्रसन्नोब्रह्मणेतदा सर्वलोकाधिकारित्वंददौसतुहमानसः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥६१॥ शांकरः शांकरं रूपं समाश्रित्य स्वलीलया निग्रहानुग्रहौ वेशान्न कुरुते सर्वदा जनान् ॥६२॥ शांकरा गाणपत्याद्या ये पंचाक्षरमंत्रिणः अतः प्रपातान्तपूज्याः शांकराः शिवतत्परैः ॥६३॥ तस्मिन्नाढ्ये महादेवः स्वयं रुद्रो भविष्यति यस्मिन्नरुद्रैः स्वयं रुद्रैः संपूज्यः शांकरो जनैः ॥६४॥ एतादृशाः शांकरा ये संतु इत्यब्रुवानने प्रेषयामास तद्देशात्सलोकापसादरं ॥६५॥ ततः सशांकरस्तत्र बुडुकालीस्थितो मुदा पूजितः शांकरैर्नित्यं तत्रस्थैः शिवकिंकराः ॥६६॥ ततः प्रहृष्यदनेतमेव शिवकिंकरं संपूज्य शांकराः सर्वे पप्रच्छुर्धर्मसंहिताः ॥६७॥ शांकरा ऊचुः किंवा प्रायश्चित्तं कर्म द्विजानामेव शांकर यदकृत्वा द्विजो भस्मधारणात्कीदृक्स्वनः ॥६८॥ शांकर उवाचः कालत्रयेपि कर्तव्यं केवलशांकरार्चनं मध्ये मध्ये पितत्कार्पमस्मधारणा पूर्वकं ॥७०॥ रात्रावपि प्रयत्नेन कर्तव्यं शांकरार्चनं यतः प्रशस्तमेतद्धि निशि शांकरपूजनं ॥७१॥ अहोरात्रं प्रयत्नेन केवलं शांकरार्चनं द्विजैः कार्यं विधानेन भस्मधारणपूर्वकं ॥७२॥ क्षणमात्रापि व्यर्थं यथा नैव भविष्यति तथा कर्तव्यमनिशं द्विजैः शांकरपूजनं ॥७३॥ शिवार्चनं तपो योगो दानं धर्मः शिवार्चनं दमः शांतिस्तथा होमः स्नानं संध्या शिवार्चनं ॥७४॥ शिवार्चनं कृतं येन धर्मस्तेन कृतः सदा शिवार्चनं कृतं येन यागस्तेन कृतः सदा ॥७५॥ बिल्वपत्रैः प्रयत्नेन कर्तव्यं शांकरार्चनं प्रधानं साधनं यस्माद्बिल्वपत्रं शिवार्चने ॥७७॥ अधिकारी भस्मधारी शिवश्च शिवार्चने महादेवार्चने विप्रास्तदन्येनाधिकारिणः ॥७८॥ शिवः शिवकृतां पूजां गृह्णाति शिवपासह शिवः शिवे यतिस्नेहं करोति भगवान्यतः ॥७९॥ शिवेभ्यश्चैव भगवान्यार्वतीरमणः शिवः ददाति मुक्तिं नान्येभ्यः कल्पांतेपि द्विजोत्तमः ॥८०॥ नित्यमभ्यर्चयेद्यस्तु पंचाक्षरमनुत्तमं शिवः शिवप्रसादेन मुक्तिं संप्राप्यते द्विजाः ॥८१॥ शिवान्यसुरमभ्यर्च्य मुक्त्यर्थी योभविष्यति सभोजनं विहायापि क्षुच्छांतिमभिवांछति ॥८२॥ मर्त्यानां भोजनाभावे क्षुच्छांतिर्नयथातथा महादेवार्चनाभावे मोक्षो नभविष्यति ध्रुवं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥८३॥मोक्षकर्त्ता महादेवो मोक्षदाता तथैवसः शिवान्योमोक्षदोनास्तिसत्यंसत्यंमयाहं
॥८४॥सर्वेश्वरंमहादेवंपोवार्चयतिसादरं तस्यमुक्तिर्द्विजैश्रेष्ठाः कल्पांतेपिनसंशयः॥८५॥
शिवाचेतनशीलस्यशिवस्येवमहात्मनः मुक्तिर्भवतिनान्यस्यकल्पांतेपिद्विजोत्तमाः॥८६॥
विधिधारणं कृत्वायः पूजयतेशंकरं नित्यमव्यभिचारेणतस्यमुक्तिर्भविष्यति॥८७॥यः
पूजयेन्महादेवंशैवोभस्मायधाविधि तस्यैवमुक्तिरित्याहनंदिकेशः शिवार्चकः॥८८॥तथा
चशंकरस्यैवपूजाकार्यामुमुक्षुभिः सममेवतत्पुनः सत्यंसत्यंस्वनंसंशयः॥८९॥भस्मनोद्
लनंकार्यंत्रिपुंड्रंचयथाविधिस्द्राक्षधारणंकार्यंशंकरपूजनं॥९०॥पंचाक्षरजपः का
र्योरुद्राध्यायजस्तथा कर्त्तव्यंशंकरध्यानंस्मर्त्तव्यंनामशांकरं॥९१॥कर्त्तव्यंविश्वनाथेतिस्तो
त्तव्यः पार्वतीपतिः श्रोतव्यंशांकरस्तोत्रंकर्त्तव्यंचशिवास्तुतिः॥९२॥कर्त्तव्यःशांकरैःस्नेहःकर्त्त

व्यंशांकराचेतापतिः श्रोतव्यंशांकरा[illegible]न शांकरैःसहर

स्नायःकर्त्तव्यःप्रीतिपूर्वकं॥९३॥शांकरेषुपरित्याज्यंकपटेनान्यवर्त्तनं शांकरेषुपरित्याज्यं
नछूर्वेणान्यवर्त्तनं॥९४॥दृष्ट्वाशंकरानशीघ्रमभ्युत्थायाभिवादयेत् मद्भिवचनान्यैवंवक्तव्यं
मानितिशिवार्चके॥९५॥गृहेचेदागतःशैवःशीघ्रमुत्थायसादरं आसनंस्वागतंकर्त्तव्यं
मभिवादनं॥९६॥मधुपर्कादिकंकार्यंतदनंतरमादरं विभूतिबिल्वपत्राद्यैः कर्त्तव्यंशैवपूजनं
॥९७॥शैवमभ्यागतंदृष्ट्वाभिनंदतिसत्वरं सशांकरइतिह्येषस्मृतिः करास्थिता॥९८॥शै
वमभ्यागतंसम्यक्पूजयतिसत्वरं सशां०॥९९॥शैवंक्षीरान्नमधाज्यैर्भक्त्यापोभोजयिष्य
ति सशां०॥५००॥शैवंवस्त्रसुवर्णाद्यैरर्चयतिसादरं सशां०॥१॥शयनासनगंधाद्यैर्पू
जयतिशांकरं सशां०॥२॥रुद्राक्षमुक्तामालाद्यैर्भूषयतिशांकरं सशां०॥३॥नंदंतिपितरस्त
स्यशांकरेगृहमागतेभक्त्याश्राद्धंकार्यंप्रयत्नतः तृप्ताभवंतिपितरस्तेनआढ्येनसंततं॥४॥तदावि
नत्रयंह्येवविधुवंचतदायनं तदाग्रहणकालोपियदाशैवःसमागतः॥७॥शैवसमागतेया

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

स्तत्रशैवार्चनंकार्यंद्विजैर्नकार्यंतिसदातत्पितरोयांतिनिराशाः श्राद्धलोलुपाः॥८॥नत्यंतिपितरः सर्वेशा
भवेद्गृहमागते तीव्रंगर्जंतिनंदंतिप्रस्फुरंतिवशंकराः॥९॥अतः शैवार्चनंकार्यंद्विजधर्मप
रायणैः सदाशिवप्रियोभवतिशैवोराः शैवानामेवपूजया॥१०॥शैवहस्तकमलेभुंक्तेसदातिघतिशंक
रः अतः शिवार्चनेकार्यंशिवपूजापरायणैः॥११॥यस्तुभोजयतेशैवंशिववत्पास्वशक्ति
तः तस्यपुण्यफलंवक्तुंवेदैरपिनशक्यते॥१२॥त्रिपुंड्रांकितभालेनभुंक्तेपंक्तौहोत
रे तस्यन्यंतिपितरः पीत्वाश्रुतविग्रहाः॥१३॥भक्त्याशैवोभोजनीयः श्राद्धेपित्र्यंतथा
दद्यात् शैवंपेपितरोभुंजतेप्रीतिपूर्वकं॥१४॥श्राद्धंयःकुरुतेविप्रः शैवान्यस्कात्र
मादपितस्तस्यतद्वृथाश्राद्धंपितृभिस्सन्नगम्यते॥१५॥ईशानः पितृरूपेणभुंक्तेविश्वमुमाप
तिः तत्रशैवपरित्यागेकथंभुंक्तेमहेश्वरः॥१६॥शिवः शैवमुखेनैवभुंक्तेतस्मान्महेश्वरः
शैवद्वाराभोजनीयास्तस्मात्पूज्योहशांकरः॥१७॥शैवव्रतानिकार्याणि॥द्विजैर्मुक्तार्थि

भिः सदाशिवः शैवव्रतैरेवतुष्टोभवतिसर्वदा॥१८॥सोमवारव्रतंशैवंतंकार्यंद्विजैः
सदा यत्रसोमव्रतानांवैव्राभविष्यंतेवपापिनः॥१९॥सोमेदिवानभोक्तव्यमुमावामपिसर्व
दा द्वादश्यामपिनान्नंपात्संक्रांतिष्वपिसर्वदा॥२०॥नभोक्तव्यंदिवाविप्रैः सर्वदासोमवासरे
सोमवारेदिवाभुंक्तेद्वादशाब्दव्रतंचरेत्॥२१॥सोमप्रदोषसर्वेषुकर्मवेदेकादशीयदि तदाभु
क्तापिकर्त्तव्यंसोमवारव्रतंद्विजैः॥२२॥उमयोर्दैवतंयस्मान्महादेवः प्रकीर्तितः ततः शुक्ले
ह्येकार्यंसदाशुक्लेरन्यदेवहि॥२३॥तत्राप्येकादशीतत्रश्रेष्ठंयत्सोमवासरः यत्काप्येका
शीकार्यंसोमवारव्रतंद्विजैः॥२४॥सोमवारव्रतफलंकेनवक्तुंहिशक्यते सोमवारव्रत
फलंजानंतिभगवान्शिवः॥२५॥त्रयोदश्यात्रयोदश्यामुपोष्यासायमात्तिकैः शि
वंपूजाप्रयत्नेनकार्याबिल्वदलादिभिः॥२६॥कार्यंःशिवचतुर्दश्यांउपवासोद्विजैःसदा
रात्रौजागरणंकार्यंशंकरस्यैवपूजनं॥२७॥शिवरात्रिदिनेमोहाद्यदिभुंक्तेद्विजोपि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

समं सपातिनरकं घोरं यावदाचंद्रतारकं ॥२८॥ कर्त्तव्यं सततं विप्रैः श्रौतस्मृतिनिदर्शनं द्विजाः कर्त्त
व्यं सततं विप्रैः केवलं भस्मधारणं ॥२९॥ कर्त्तव्यं सततं विप्रैः श्रौतस्मृतिनिदर्शनं द्विजाः कर्त्तव्यं सततं वि
प्रैः श्रौतंरुद्राक्षधारणं ॥३०॥ कर्त्तव्यं सततं विप्रैर्बिल्वपत्रैः शिवार्चनं निसंसंपादनी पाणिबि
ल्वपत्राणिसादरं ॥३१॥ बिल्वानांयोधरणंकार्यंस्वशरीरवदादरात् कर्त्तव्यंसर्वदाविप्रैर्महा
देवस्यपूजनं ॥३२॥ शिवार्चनंविनाविप्रामुक्तिनास्त्येवसर्वथा अतः सर्वं परित्यज्यकर्त्तव्यं
शिवपूजनं ॥३३॥ भवद्भिःक्रियतेनित्यं बिल्वमूलेशिवार्चनं अतोमुक्तिरयत्नेनप्राप्यापुण्या
भिरुत्तमा ॥३४॥ दृश्यतेशिवलिंगानि भवद्भिःसर्वदाद्विजाः शिवलिंगानिपूज्यंतेनानादिक्ष
स्थितान्यपि ॥३५॥ एकंवानामदंलिंगंदृश्यतेयेनसादरं तस्यपापानिनश्यंतिशालभाइववं
द्विजाः ॥३६॥ नर्मदेयलिंगरूपानानालिंगरूपानानालिंगविराजिताःलिंगार्चनपराःक्रांताधि
न्येराश्रीपतेसदा ॥३७॥ अत्रबितरीमूलेनामदंलिंगमुत्तमं यः पूजयतियत्नेनतस्यमो

क्षःकरास्थितः ॥३८॥ बिल्वंमूलेबिल्वपत्रैर्द्वित्रैर्वाजलशोधितैः भक्त्यासिवंसमभ्यर्च्य
शिवमेवाधिगच्छति ॥३९॥ द्विजः इत्युक्तोशंकरैः सर्वैः पूजितः शिवकिंकरः पुंडरीकपुरंप्रायश्च
न्नविद्वोदिसेवितं ॥४०॥ अतोबिल्वतरोर्मूलेबिल्वपत्रैर्मनोहरैः शिवपूजाकृतान्यपिअ
ग्रेपिशंकरंनित्यंपूजयत्नप्रयत्नतः ॥४१॥ विप्रः इत्युक्तस्तदाचंद्रः श्रोत्वाद्विजः संतुष्टमानस
सः तदाप्रतियत्नेनशिवपूजांचकारसः ॥४३॥ सकुर्वन्नदेवंदेवस्यमहादेवस्यपूजनं सर्वपा
पविनिर्मुक्तः संप्रायच्छन्महेश्वरं ॥४४॥ अतः पूज्यः प्रयत्नेनशिवः पतितपावनः विसृजि
श्चलचित्तेनमुक्तिमुक्तिप्रदायिनीं ॥४५॥ भवानीश्रीमहादेवस्यपमसंतयत्नतः पूजयसा
दराद्दत्वालिंगरूपिणमव्ययं ॥४६॥ अत्रव्याघ्रपुरेपुर्वभवानीगिरिजापतिं पूजयित्वा
वरंयाचेवरंपुत्रमोत्तमं ॥४७॥ श्रीपार्वती० संभोसायंसमारभ्यकार्त्तिकीसोमवा
सरः यावंतः संतितेद्वेकाभवंतंपूजयाम्यहं ॥४८॥ श्रीमहादेवदेवेशदेयोमम

मयंवरः इत्युक्तः श्रीमहादेवोगिरिजांतामुवाचह॥४८॥श्रीशिवउवाच त्वोचेरोयामिनी
यामास्तत्रयामाश्चयंवया कार्यमुदर्चनंदेविबिल्वपत्रादिभिर्मुदा॥५०॥चतुर्थ्ययामि
नीयामेकुमारायागणेश्वराः देवाश्चबेत्नविघ्नाघाःपूजयिष्यतिमांध्रुवं॥५१॥त्व
याचेक्रियतेपूजानक्तंयामचतुष्टये तदाकथंकुमाद्यैः कार्तव्यंमपूजनं॥५२॥अथ
तुकार्तिकोमासः प्रशस्तोममपूजने तत्रापिसोमवारेषुप्रशस्तंममपूजनं॥५३॥त
त्रापिरात्रौकल्पाणिसोमवारेशिवार्चनं ममप्रियकरंसत्यंसत्यमेवोच्यतेमया॥५४॥
पुण्यकालाः समायांतिगिरिजेसोमवासरे तत्रापिकार्तिकेमासिविशेषात्सोमवा
सरे॥५५॥सोमवारेकृतापूजाममप्रियकराशिवे तत्रापिकार्तिकेमासिसापूजामुक्ति
मुक्तिदा॥५६॥बिल्वपत्रैर्द्रोणापुष्पैर्धत्तूरकुसुमैरपि पूजनीयोहमीशानः कार्तिकीसो
मवासरे॥५७॥द्रोणपुष्पैः प्रशस्तैर्मेकार्तिकीसोमवासरे योर्चयेन्निशियामेनसमो

प्नोतिशोभने॥पश्चाबिल्वपत्रैसमभ्यर्च्यकार्तिकीसोमवासरे मध्रियतेमोभ्यात्सयंससंन
संशयः॥५९॥एकंवायदिधत्तूरंकार्तिकीसोमवासरे यदिदद्यान्ममप्रीत्यामयिलीनोभविष्यति
॥६०॥इत्युक्तेतद्वचः श्रुत्वाभवानीशिवतत्परा तथास्त्वितिशिवंप्राहतदासदृष्टमानसः॥६१॥
ततःसाकार्तिकंमासंसंप्राप्यशिववल्लभा [illegible] शिवप्रीतिः कार्तिकप्र
तिपद्येवसोमवासरेवापसा॥६२॥शिवपूजासाधनानिसपुष्पगिरिजाततः पूजांकर्तुसमारे
भेसायमारभ्यशंकरे॥६३॥अविघ्नायेवमत्तातनिदस्माभिरीश्वर सायंशिवार्चनंकर्तुमुपक्रमे
तद्विनेद्विजाः॥६४॥ततोबिल्वादिभिःसाकंमंपापात्पुरःसरं पूजाद्रव्यंसमादायमसाधत्वा
गतंद्विजाः॥६५॥ततः समायोभत्यानंदिकेश्वरोवीर्यवान् प्रतिबद्धस्ततोमार्गेत्रिदृग्वेत्रपाणि
नाः॥६६॥ततोस्माभिः कियत्कालंकृतंधैर्यंततः परंशीघ्रंतुसमुपक्रमंमयाबिल्वादिभिः सह॥६७॥
सुयशायतिदूतेनसदृग्वेत्रपाणिनाक्षरणाद्दूनवपुसवेतालिताःपतिताभुवि॥६८॥ततोयामाश्चय

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

माद्यासम्यगभ्यर्चितः शिव ततः स्कंदादिभिः सर्वैः पूजितः पार्वतीपतिः ॥६९॥ततोस्माभिः कृतापूजाशि
वस्यपरमात्मनः ततः कृतंप्रयत्नेनगंधर्वाद्यैः शिवार्चनं॥७०॥तदामयाप्रतिज्ञातमघत्वेयार्वतीपतिं सं
संद्रक्ष्येतदानेत्रमर्यादामातिशंकरे॥७१॥यामिन्याः पश्चिमेयामेततोहंशोमहेश्वरः ततःसंपूज्यवि
ल्वाद्यैर्नेत्रेणाप्यर्वनंकृतं॥७२॥ततस्तुशोमहादेवोनेत्रंकमलसन्निभं ददौमह्यंकृपासिंधुस्त्रश्री
मच्चिदंबरे॥७३॥श्रीमच्चिदंबरेशस्यपूजांयस्तुकरिष्यति तस्यपापानिनश्यंतिस्वेघसिद्धिश्चो
जायते॥७४॥चिदंबरेतिमंत्रोपनयनीयःप्रयत्नतः चिदंबरेतिमंत्रेणापूजनीयःसदाशि
वः॥७५॥अस्मिन्चिदंबरेक्षेत्रेमहादेवः कृपानिधिः चकारतांडवंश्रीमान्भवानीसन्मुखंद्वि
जाः॥७६॥पुरासुरद्विषः क्रूराबलवीर्यमदोन्नताः दुःखंदत्वास्थितानित्यमस्माकंत्रिपुराद्व
याः॥७७॥तारक्षोकाराक्षोकारामक्षश्चविघन्मालीतितेत्रयः असन्नतित्रिपुरस्तेवामसुरा
णामनोजवा॥७८॥पुरत्रयेपितिष्ठंतित्रयस्तेऽसुरद्विषः पुरत्रयंप्रपार्थवयत्नेवामनोग

तिः॥७९॥तत्पुरत्रयमेकाग्रसुखेनैवस्थिताश्चते ज्वलत्सर्वतसंकाशंतत्पुरत्रयमद्भुतं॥८०॥य
त्रगच्छंतित्रैवर्ज्वलंत्यग्निकुलाजनाः अगतिर्नास्तिकुत्रापितस्यस्वर्गादिषुध्रुवं॥८१॥ततः
कदाचिन्मदगर्वान्नश्रीरुद्रोमत्कवत्सलः नेत्राग्निकणालेशंददात्रिपुरत्रये॥८२॥तदा
सद्योदयः सर्वप्रकाशंपरमंयपुः तदासंतुष्टवंदेवास्त्रिपुरांतकमीश्वरं॥८३॥रुद्रभालाग्नि
संदग्धंपदा तत्त्रिपुरं तदा सौख्यंपरंसंप्राप्तमस्माभिः सकलैसुरैः॥८४॥तदाप्रभृति
पुत्तेनदुःखंतास्मिन्निवारिते शिवपूजापराजाताब्रह्मसर्वविशांकराः॥८५॥अस्मामि
र्वस्तुतः शंभुर्देवदेवःशिवामणिः त्रिपुरेपातुदुःखंविनिहतेततःपरं॥८६॥मया
वृत्तादिभिः साकंपूजाद्रव्यपुरःसरं त्रिपुरांतकपूजार्थंगतंतस्मिन्दिनेद्विजोः॥८७॥
नंदिकेशप्रसादेनदृष्टोस्माभिर्महेश्वरः तदास्माभिः कृतापूजारात्रौत्रिपुरघातिनः॥८८॥ततः
परंमहादेवःसायंकालेस्वलीलया ऊर्ध्वपकंठंसोकंठंमाधकंठंसमारभो॥८९॥ततःपरम

Indira Gandhi National Centre for the Arts

हेशास्पदपुरंतत्रजितंपयाताच्छिरिसस्थानेपश्यत्स्वस्मासुशांकराः॥९०॥ततः परंमहादेवोनाघम
त्रचकारसः श्रीनंदिकेशप्रमुखागणाश्चत्रसमाययुः॥१॥तदाप्रभृतिसोत्कंठोनीलकंठोत्रसादर क
रोतिनाघलीलाथलीलास्वीकृतविग्रहः॥२॥भवतिप्रतिकल्पेपितोराक्षादयोद्विजाः तेहन्पैतेन
हेशेनप्रतिबल्यपुनः॥३॥दग्धायदामहेशास्पदग्धमेजम्भवलितंतदादग्दमवत्सवसर्वमेतच्चरा
चरं॥४॥तथापिभगवान्रुद्रः पुराकल्पांतरेद्विजाः चक्रेत्रिपुरदाहार्थमिधांशत्रविसयुतः॥५॥
रथारूढेनगांतत्रमिषपीछचकारसः रथोमक्षुमहेशास्यतदासर्वविलक्षणः॥६॥रथरूपदधो
विप्रानवखंडात्मिकापिमः वम्भ्रुश्चतुरावेदावाजिरूपधरास्तदा॥७॥ब्रम्भ्वश्चेद्रस्पर्शच
क्रुरूपधरोतदा ब्रत्नापिसमभ्रघातासायकोहंजनाहन॥८॥मेरुर्धनुरभच्छेषोगुणोभद्रन्
धस्तदा देवाःसैन्यमभ्रद्विप्रास्तसंति ब्राणवोभवत्॥९॥ततोब्रतस्थेगौरीशोलीलास्वी
कृतविग्रहः देवानामसुराणांचयुद्धमासीततपरं॥१०॥अनेकयुगपर्यंतंयुद्धंकेवलं

श्रीराम:
४३६

रास्थिताः ततः परंसुरानश्रांतान्स्वाक्ष्यकृपयाशिवः॥११॥तच्चत्रिपुरनासार्थेविससर्जससायकं ततं
तेराक्षसाः सर्वेसायकोपहतामृता॥१२॥सायकोत्थानलेनैवदग्धतत्रिपुरंद्विजाः ततः परंमहादेवोन
यमत्रचकारसः॥१३॥पुराकल्पांतरेविप्रातेताराक्षादयःसुराः स्वर्चलोकंगताहत्वैदंचक्रुः संवतसा
यकं॥१४॥ततः परंसदेवैर्द्योलोकपालैश्चसंवतः ब्रत्नाणापियुतः प्रायवेकुंठंनतिद्रवितः॥१५॥ब्र
त्नातंततः परंसर्वमिंद्रादीनांपराभवं यथावन्मांसमाचख्यावि्णवेप्रेषितस्तदा॥१६॥ततोगरुड
मारुह्यचक्रंसंगृह्यपाणिनामयागतंप्रयत्नेनसुरारिविजयेस्तुना॥१७॥ततः परमभ्रुमसुरैस्त
दृष्ट्वत्वरं नजातंतादृशंयुद्धंकदाचिदपिशोकृताः॥१८॥पेतुरस्त्राणिबह्वःप्रेरिताः निसुरारिभिः
नदातानिप्रविषानीनिकषानीवाशिवाचकेः॥१९॥सत्वरंमुद्गराः पेतुः पर्वताइवकोटिशः मि
डिपालास्ततः पेतुः पाखंडाइवमत्तले॥२०॥ऋकचाश्चततः पेतुःकर्कशाइवसभ्दनि भृशं
डाश्चततः पेतुश्चंडालाइवशांकरे॥२१॥नाघाशस्त्राणिसंपेतुः कलत्राणीवयोगिनि स्व

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

दृशात्मयः पेतुः शाल्मलाइवशोभने॥२२॥कोटिवत्सरपर्यंतमेवमेवम्यासह युद्धमासीत्त
तोयुद्धेममैवासीत्पराजयः॥२३॥युद्धकीले मयागर्वान्महेशोनस्मृतस्तदा अतःपराभावोयुद्ध
मासादुःखदस्तदा॥२४॥ततःपरंगदादीनिशस्त्राण्यपहृतानितैः सुदर्शनास्त्रंचक्रंवधे
तेरवराक्षासा॥२५॥ततोमत्रमुखान्सर्वान्खड्गेंद्राघमरान्द्विजाः बध्वापाशैर्मुराघेत्ता
डयासुरुद्धताः॥२६॥तदापाप्तंसहदुःखमशिवाराधकैरिव तदास्मदादीनदुःखार्त्तान्निदिक्षे
शोकपने॥२७॥नंदिकेशोस्मदानाज्ञापमानमुपद्रवं दृष्टानिवेदयामासकालकालायश्र
लिने॥२८॥ततःकृपाविधिःश्रीमांश्रीमच्छूलंश्रुतंसुरारिनिधनकृत्प्रयोगयामासतत्
लयो॥२९॥ततस्तद्गतंश्रुत्वाचोलामालासिमाकुलं दृष्ट्वासुरारयःसर्वेजगमुःपातालमु
द्धताः॥३०॥ततःप्रविश्यपातालत्रिशूलमपिसत्वरं सुरारिनिधनंचक्रेक्षणाद्धनवशा
करः॥३१॥पुरत्रयंततोदग्धंत्रिशूलास्थितवह्निना ततःपरंययाशूलंकृतकार्यंहरात

यं॥३२॥ततः प्राप्तानिरवद्यानिमदीयानिमयाद्विजाः इंद्रःस्वर्गंततः प्रायगुरुत्वापुरोगमः॥३३॥
ततोस्महं चवैकुंठं ब्रह्माविस्खालयंययौ ततः कृतामहेशस्यपूजयायानपुरःसरः॥३४॥
एवमेवमहादेवोलीलयैवामरद्विषां करोतिनिधनंविप्राः प्रतिकल्पेपिसादरं॥३५॥बडुकालं
मयाविप्राः स्थितेनैतदनुमन्यते नेदमन्योविजानातिसत्यमेवोच्यते मया॥३६॥श्रीशिवउवाच इ
तिविष्णुवचः श्रुत्वाशौकगविस्मिताश्चते केरावंप्रष्टुमुद्यानचक्रुःप्रहसितानना॥३७॥शांभवाऊ
चुः विष्णोनसजातिगोरीराःप्रतिकल्पानिजेछया तथासतिकथंविष्णोवडुकल्पंकथंस्थितं॥३८॥विष्णु
रुवाच सृजत्यन्यशरीरात्तांनमेवश्रीमहेश्वरः ददातिमत्संविद्धत्वमुकल्पावधिद्विजाः॥३९॥मयासंपूजि
तेःपर्वलिंगेसाक्षान्महेश्वरेश्वरः शिवलिंगार्चनेनैवसंतुष्टोमत्पराशिवः॥४०॥ततःप्रादुरभवं
श्चशिवलिंगेशिवान्वितः तदासंपूजिताःशंभुस्तुतश्चबडुधामया॥४१॥तदामद्यवरादत्ताःशिवेनबह
वोमुदा पुनःकृतामयापूजाशंकरायययाविधि॥४२॥त्रिषष्टिकल्पपर्यंतंविष्णुत्वेनमयास्थितं॥४३॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

शिवलिंगार्चनफलंविद्वत्स्वंनैवगरापते किंत्ववांछतितेधीरागणापस्यादिकंद्विजाः॥४६॥ब्रह्मत्व
मपिनेछंतिवीरेशंकरपूजकाः गणापत्यादिवांछेवंकिमेतेनैवनामया॥४७॥वरंब्रह्मादयः सर्व
शंकरद्वारकिंकरैः नाऽन्यंतेकल्पतोधीरोविद्वत्स्वंनाभिवांछति॥४८॥शिवलिंगंसमभ्यर्च्यमोक्ष
यदभीप्सितं प्राप्तुमिछतिनत्रैनप्राप्नेवनात्रसंदाकार्यशिवलिंगंप्रयत्नेनसंपूज्यतेस
दा नात्स्पदुर्ल्लभंकिंचित्सत्संसंवंनसंशयः॥५०॥शिवलिंगेसदाकार्यशिवपूजामनीषि
लिंगेमंगापिसांगेवशिवपूजायतोद्विजः॥५१॥कार्यमस्माभिरत्रैवशिवलिंगेशिवार्चने न
ब्रग मपिविप्रेंद्राः सांगत्वंभविष्यति॥५२॥प्रतिमायांप्रयत्नेनज्ञातव्यासांगपूज
या यत्फलंतत्फलंप्राप्यंप्रतिमालिंगपूजया॥५३॥प्रतिमायांयथाशास्त्रंसांगंशंकरपूजनं
कर्त्तुनशक्यतेस्माभिर्विधिनेशायतेयतः॥५४॥प्रकारावडुवः संतिमहादेवार्चनेद्विजाः

तत्रकारपरिज्ञानमस्माकंनंभविष्यति॥५५॥अल्पबुद्धिभिरस्माभिस्तत्प्रकारविवेचनंकर्त्तुं
नशक्यतेविप्रागहनत्वादनेकधा॥५६॥समंत्रमंत्रंवालिंगेशंकरपूजनं सर्वार्थप्रदमिसा
हजाबालस्वयमास्मवित्॥५७॥चरमस्त्वपरंवाक्तशिवलिंगंशिवात्मकंपूजनीयंप्रयत्नेनद्वि
जैरप्यमिचारतः॥५८॥नार्मदंस्थावरलिंगंयदिस्थलतरंभवेत् तत्रपूजाप्रयत्नेनकार्या
व्याप्रतिवासरं॥५९॥अनार्मदंनार्मदंवाचरलिंगमनुत्तमं पूजनीयंप्रयत्नेनसर्वकाले
षुसादरं॥६२॥नपत्रस्थावरलिंगंनत्रैकदिनवसेन्नरः विधिवोपोषणंकृत्वापंचगव्येनशुद्धाति
॥६३॥शिवालयविहीनस्यग्रामस्यपरिदर्शनं तदाविलोकयेत्सूर्यमन्यथायतितोभवेत्॥६४॥
शिवालयंविहीनंतुग्रामंद्विजयुतोपिसः चंडालग्रामएवेतिविज्ञेयोब्रह्मवादिभिः॥६५॥यःशि
वस्थानरहितेग्रामेस्थापीभवेद्द्विजः दिनार्द्धवादिनंवासःपुनःसंस्कारमर्हति॥६६॥आशिवा
लयदेशेषुनगंतव्यंकदाचनगंतव्यंकदाचन पदिगत्वेत्रमोदेनतत्रस्थंसमाचरेत्॥६७॥अ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शिवालयदेशस्थैर्नीमित्तभावेनसर्वथानैकत्रसंवसेन्मोहात्संविशेद्यदिसोपिस्मः॥६८॥नपत्रशां
करोविप्रः स्थावरंलिंगमप्युद्धिजैस्तत्रनगंतव्यंचन्नेपिकिमुतान्यदा॥६९॥शिवलिंगादतेदेहो
स्यातमद्विजपुंगवैः शिवलिंगानादतेतुस्यातव्यंमनीषिभिः॥७०॥शिवलिंगविहीनेक्षेत्रनगंत
व्यंवहिर्द्विजैः शिवलिंगसमादायगंतव्यंयत्रकुत्रकुत्रचित्॥७१॥शिवलिंगानर्पितान्नंनभोक्तव्य
कदाचन शिवलिंगमनभ्यर्च्यनप्यपमृदकंद्विजैः॥७२॥नरोतव्यंगृहेरात्रौशिवलिंगविवर्जि
ते रात्रौवनेवारोतव्यंशिवलिंगसमन्वितैः॥७३॥पुराकश्चिद्द्विजवरोवेदशास्त्रविशारदः शिव
तीर्थटनपरःसदाशिवचिंतकः॥७४॥समाप्तुकामोयदाविप्रोबहिर्ग्रामांतरेथवा शिवलिंगस
मादायतदागच्छतिसादरं॥७५॥द्विजान्धौतवदांस्तान्शिवाचारविवर्जितान् नपश्यतिवि
प्रेंद्रः शिवपूजापरायणाः॥७६॥स्मरणेतिप्रयत्नेनशिवनामांकितांकथा शिवेति हा
नंकितेननवदत्येवसर्वथा॥७७॥यावदत्यतिपातेनशिवस्मरणपूर्वकं सतेनसहशर्वेन

वदनिष्क्रांतिपर्यंतं॥७८॥शिवेसुरुक्षाग्रतिग्रासंभुक्तेभगवत्प्रियः शिवेसुरुक्षापिबसंबुरांकरापस
मर्पितं॥७९॥शिवेसुरुक्षाफलादीनिसभक्षयतिसादरं शिवेसुरुक्षासवस्त्राणिपरिधत्तेनुवासरं॥८०॥
एवंस्थितःसविप्रेंद्रः शिवयात्रार्थमुद्यतः शिवलिंगंसमादायप्रस्थितः शिवचिंतकः॥८१॥ततः परंम
हादेवीविप्ररूपंसमाश्रितः ययौतेनसहारण्येभस्मानंकितविग्रहः॥८२॥अरण्येसंचरन्विप्रभस्मा
नंकितंविग्रहं विलोक्यभानुमालोक्यसत्वरंगंतुमुद्यतः॥८३॥तहानीमवदद्विप्रंविप्ररूपधरःशि
वः मामासंजद्विजास्संत्रजेतिग्लानिपूर्वकं॥८४॥तंपत्काग्रेगतःशीघ्रंश्रुत्वापितृदुरीरितं अशो
चयंस्तितोदूरंसम्यगासीदितिद्विजः॥८५॥भिक्षुरूपंततोधृत्वारुद्राक्षानपिशंकरः धृत्वाभस्म
चसर्वांगेशिवेत्याहरानैः शनैः॥८६॥ततःपरंशिवेसुरुक्षंश्रुत्वाफुल्लेमुखांबुजः परावृत्यददर्शनं
भिक्षुरूपधरंशिवं॥८७॥रुद्राक्षभस्मणाभिक्षुंभस्मसंवातविग्रहं कृशांगंसादरंदृष्ट्वाननामभु
विदंडवत्॥८८॥ततोविल्वदलैः पुष्पैः तस्मैपूजांचकारसः भिक्षुरूपधरःशंभुः स्वतस्तम

वदृष्टे॥८९॥मित्रः त्वयाहंननमस्कार्यो मिष्टोहंहानजातिजः त्वमुत्कृष्टो द्विजवरस्त्रात्रिशि
वपूजकः॥९०॥इतिसंकृशागस्यरुद्राक्षभस्मार्चभस्मभूषितदेहस्यश्रुत्वावाक्यंतं॥९१॥
द्विजउवाचः मित्रप्रसीदयवाक्षुद्रःउल्केसावास्तुकिंनम शिवाचिह्नधरोनांडुनमप्रज्ञोन
संशयः॥९२॥शिवचिह्नंधृतंयेनसपूज्योमान्यएवहि शिवचिह्नविहीनाद्विजोप्यधो
नसर्वथा॥९३॥इतिदुर्वचनश्रुत्वातंदृष्ट्वाद्विजंनरोद्भुवः विलापमहदुरावदुरावंदवदास्तिकाः
॥९४॥मित्रउवाच मयात्वत्कानिशास्त्राणिशास्त्रिहीनेनपठितानिवृथा किंवहुनापिश्रमनरमनास्त्व
धुनाध्रुवं॥९५॥क्षुधयापीडितोमित्रमरणायनिवसाम्यहंदेहिमत्यंजलंविप्रततोन्नमपिसादरं॥९६॥
न्नामंनयातिपत्तेनमामीदृशमन्नंत्तम स्यात्तुंनशक्यतेघोरेवनेस्मिन्मगपीडया॥९७॥द्विजे
उवाच गमेनपघशान्तिस्तेनदारुक्षधंमाधुना आरुत्यायाहिभस्मागमयंमाकुरुसर्वथा॥९८॥
अन्नायानादिभिर्निपंकरिष्येतवपोषणं भ्रातृवद्भ्रत्सवाम्दिष्ट्वचिंतांमाकुरुमाकुरु॥९९॥

विनान्नेनशरीरंतेजातंक्षीणतरंततः दुग्धाज्यसहितंदास्यपुष्टंधैर्यनिसमोदकं॥१००॥
औषधान्यपियामेनदापिष्यान्यसंशयं मरणादपिसरक्षेन्मत्वोरपिभयंत्यजा॥१॥आस्थिमात्रा
वशिष्टतेशरीरंजातमीदृशं अतःपरमवस्थानमत्रकार्यंनसर्वथा॥२॥ऊहल्यापयमप्यस्य
नशक्तिर्दृश्यतेतच ऊहल्यतेत्वयागानिकथंभस्मापिगल्यते॥३॥रुद्राक्षधारणेशक्तिस्त
वनास्तेवसर्वथा कथंतथापिरुद्राक्षाधृताःसंतित्वयाधुना॥४॥धन्योसिकृतेकृत्याशिशिवचिह्न
धृतस्त्वया धृतमस्यातियत्नेनदुर्बलेनापिसादरं॥५॥यथास्तवविश्वासोभस्मरुद्राक्षधारणे तथो
मनास्तिविश्वासोभस्मरुद्राक्षधारणे॥६॥यस्मिन्भवंतिभाग्येनेसततंभगवत्कृपा तस्ये
वं भवतिश्रद्धाभस्मरुद्राक्षधारणे॥८॥विष्णुरुवाच इत्युक्तंपुर्नभक्त्याप्रणम्याभ्यर्च्य
भस्मना समादायस्वकेस्कंडेसमारोपयदाददात्॥९॥ततःपरंमहादेवःप्रादुरासीत्क
पानिधिःउमासंश्लिष्टोनागोनाभ्रयेमसेवितः॥१०॥ततःपरंमहादेवंदृष्ट्वाप्रम

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

यसेवितं पूजपामास यत्नेनतुष्टावचकृतांजलिः॥११॥द्विजउवाच नमस्तेभक्तमंदारनमस्ते
पार्वतीनाथनमस्तेभस्मभूषण॥१२॥नमस्तेप्रमथाधीशानमस्तेचंद्रशेखर नमस्तेकरु
णासिंधोनमस्तेभक्तवत्सल॥१३॥नमस्तेव्याघ्रचर्मांगनमस्तेशेषभूषण॥ नमस्तेमृग
हस्तायनमस्तेमृगहस्तायनमस्तेभूलपाणये॥१४॥नमस्तेकालकालायनमस्तेत्र्यंबक
र्तिक नमस्तेविघ्नतातायनमस्तेकामनाशकृं॥१५॥नमस्तेपुरायरूपायनमस्तेयज्ञरूपि
णे॥१६॥तमस्तेज्ञानरूपायनमस्तेज्ञानदायक नमस्तेज्ञातृतायतमस्तेश्वरूपिणे॥
॥१७॥नमस्तेवीरभद्राय भद्ररूपायतेनमः नमस्तेभद्रदाकारनमस्तेभद्रदप्रभो॥१८॥ने
नमस्तेपरमोरूपपरब्रह्मनमोस्तुते नमस्तेनिर्गुणानंतेयनमस्तेसगुणाप्रभो॥१९॥नम
स्तेसर्ववेदेशानमस्तेसर्वपालक नमस्तेसर्ववंद्येशानमस्तेसर्वपूजिता॥२०॥नमस्तेगिरिरूपायनमस्तेव
नरूपिणे नमस्तेसर्वरूपाय पार्वतीनाथतेनमः॥२१॥लिंगरूपनमस्तेस्तुनमस्तेलिंगपूजिता॥२२॥

श्रीरामः
४४१

विघ्नउवाच इतिस्तुतोमहादेवोवरंवरयसुव्रत वरदोहमितिप्रीत्यातमुवाचद्विजोत्तमः
॥२३॥तमास्त्वयंतविश्वासोमस्मरुद्राक्षधारणे तथैवशिवपूजार्यांविश्वासोस्तुममप्रभो
॥२४॥विश्वासोस्तुममस्त्वार्मिसवनामान्डकीर्तने विश्वासोस्तुममस्त्वामिन्सदाशिवकथाश्रुतौ
॥२५॥विश्वासोस्तुममश्रीमन्नरशिवक्षेत्राटनेसदा विश्वासोस्तुममश्रीमन्नरशिवतीर्थनिषेवणे॥
॥२६॥विश्वासोस्तुममश्रीमन्नरशिवंनैवेद्यभोजने विश्वासोस्तुममश्रीमन्नरशिवंभक्तजनार्चने॥२७॥
मागत्यात्कदापिरात्रचक्षुरेतदशाकरं मागत्स्नातुश्रोत्रंमेतन्नामाप्येतदशाकरं॥२८॥मास्तु
वासोममस्त्वामिन्नशाकरजनालयेमास्तुप्रीतिर्ममस्त्वामिन्नशाकरजनैःसह॥२९॥ममो
द्भूलेनदेहस्यरुद्राक्षाभरणास्यमे देहपातोममास्त्वीशशिवस्मरणपूर्वक॥३०॥सर्वेप्येतेच
रादेयामेत्वंमाघंमहेश्वर अनाथनाथसर्वज्ञकृपालोपार्वतीपते॥३१॥विघ्नउवाच इतिना
द्वचेनश्रुत्वासांबःपरमेश्वरः दत्वावरान्पुनस्तेनपूजितोतदधेशिवः॥३२॥एतादृशःक

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पासिंधुर्भगवाभक्तवत्सलः पूजनात्प्रयत्नेनशिवलिंगेशिवात्मके॥३३॥शिवलिंगार्चनपरो
निसंशिवपरायणाः सहस्रेषुभगस्यकोभरिपुरुपतपोबलात्॥३४॥श्रद्धाशांकरपूजायांसह
सानभविष्यति सेवलब्धापदिश्रद्धातदामुक्तिरदुर्लभा॥३५॥श्रद्धामनतिसाश्राद्धानरक
स्येवसाधनं॥३७॥नवेदविहितंविप्राः शिवलिंगान्यपूजनं वेदान्तार्चनाघातिसर्वेपि
नरकंव्रजंति॥३८॥निधनेसादिभिर्मंत्रैर्यथालिंगार्चनंश्रुतं तथानश्रूयतेक्वापिशिवलिं
गान्यपूजनं॥३९॥यावंतःतिपापिष्ठाः शिवलिंगान्यपूजकाः तावंतोनिरयंयांतिवदाच
द्वतारकं॥५०॥होपातकिनामेवशिवलिंगान्यपूजने भक्तिर्भवतिनान्येषामितिजाबालवादि
नः॥४१॥ब्रह्महत्यादिपापानियथानरकसाधनं शिवलिंगान्यपूजाचतथानरकसाधनं॥ श्रीरामः ४४२
४२॥शिवान्यः कश्चिदाराध्यंस्तितीर्थेषियोवदेत् सवेदबाह्यश्चडालोन्यायेनश्रोतिमन्यता॥
४३॥शिवलिंगाधिपाकार्यशिवानीमपिपूजने नकार्यबहिशिवेषुमर्त्यबुद्धिर्मनीषिभिः॥४४॥

लिंगानिसंतिपुरुषानिस्थावरांश्चरांश्च द्विविधोनिबोध्यानिचरलिंगानितत्रसु॥४५॥
यथारत्नादिलिंगानिचरलिंगानिसुव्रताः तथैवचरलिंगानिशांकराः केवलाद्विजाः॥४६॥त
याचशांकरांश्चशिवलिंगाधियाद्विजैः पूजाकार्याप्रयत्नेनशिवाऽप्यर्थमन्वहं॥४७॥यद्यं
वाक्षशिवलिंगंशिवात्मकं पूजनीयंप्रयत्नेननिसमस्मिन्विचारणं॥४८॥पुरासृष्टेरुशिरक्षो
दवापपृथिवांसहः तदैवतन्महोविप्राः पुरुषोभूदनुत्तमः॥४९॥तेनैवपुरुषोभूदनुत्तमः
॥४९॥तेनैवपुरुषेणादौ कोसिस्वामिन्निति प्रश्नंवक्तेशोनकादयः॥५१॥ततः सपुरुषो
धीमान्सर्वधर्मप्रवर्तकः सप्रभुस्तंवचः प्राहवेदोहमितिसादरं॥५२॥ततस्तेऋषयः सा
र्वशौनकात्रिपुरोगमाः प्राऊरंस्तंसंपुरुषास्तंवेदपुरुषंतदा॥५३॥ऋषयऊचुः वेदोसिवेदत
त्वज्ञसर्ववेदार्थविहर त्वंनः संशयुविच्छेदोभविष्यतिधाऽधुवं॥५४॥कः परः सर्ववेदेषु
यः कोभगवांस्थितः इदंसर्वंमशेषेणावेदवेदार्थसादरं॥५५॥वेदपुरुषः परोमहेश्व
यः कोभगवांस्थितः इदंसर्वंमशेषेणावेदवेदार्थसादरं॥५५॥वेदपुरुषः परोमहेश्व

Indira Gandhi National Centre for the Arts

रोज्ञेयः सर्ववेदोत्तमस्तातः ध्येयःसएवभगवान्ध्येयोन्योनमनीषिभिः॥५६॥विष्णुरितिनद्वचनश्रुत्वा
मुनयःशौनकादयः पुनःसंशयमापन्नाःप्रपच्छुर्विनयान्विताः॥५७॥ऋषयऊचुः कोवामहेश्वरो
रोदेवस्तस्यरूपंचकीदृशं वेदसर्वविशेषेणवेदवाक्येर्यथाक्रमं॥५८॥वेदपुरुषःयोवेदादौस्व
रःप्रोक्तोवेदांतेचप्रतिष्ठितः तस्यप्रकृतिलीनस्यपरःसमहेश्वरः॥५९॥नान्योमहेश्वरा
द्रेयोरुद्रएवसशंकरःसपरःसर्वदेवेषुद्विजाध्येयःसएवहि॥६०॥सर्वकर्त्तासर्वसाक्षीशि
वएवमहेश्वरः सत्यमेतत्पुनःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥६१॥सर्वश्रुतोनित्यःसांबएवम
हेश्वरः सत्य०॥६२॥सर्वश्रुतिश्रुतोनित्योरुद्रएवमहेश्वरः सत्य०॥६३॥सर्वश्रुतिश्रुतोनि
त्योभर्गएवमहेश्वरः सत्य०॥६४॥सर्वश्रुतिश्रुतोनित्यस्त्र्यक्षएवमहेश्वरः सत्य०॥६५॥
सर्वश्रुतिश्रुतोनित्योभीमएवंमहेश्वरः सत्य०॥६६॥सर्वश्रुतिश्रुतोनित्यस्त्र्यक्षएवम
हेश्वरः॥६७॥सर्वश्रुतिश्रुतोनित्यःस्थाणुरेवमहेश्वरः सत्य०॥६८॥सर्वश्रुतिश्रु

तोनित्यःशांभुरेवमहेश्वरः सत्य०॥६९॥सर्वश्रुतिश्रुतोनित्यःशिवएवमहेश्वरः सत्य०
॥७०॥सर्वश्रुतिश्रुतोभवएवमेवमहेश्वरःसर्वश्रुतिश्रुतोनित्यउग्रएमहेश्वरः॥७१॥
सत्यमेतत्पुनःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥७२॥विप्राविश्वाधिकोरुद्रोविश्वंविश्वादिजंजग
त्तन्नरुद्रादधिकःकोपितस्मात्सपरउच्यते॥७३॥यःसोसोज्ञानितांविप्राःसविप्रोरधि
कस्ततः विप्रेभ्यादिजनितासोमःसर्वदेवाधिकोध्रुवः॥७४॥योवैरुद्रःसभगवान्नभगो
वान् ध्रुवः सत्यमेत्पुनःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥७५॥ध्येयोमुनेर्यथिभिर्नसशिवएवं
शिवंकरःसत्यमेतत्पुनःसत्यमुद्धृत्यभुजमुच्यते॥७६॥निधनेत्यादिभिःकार्यशिवलिंगा
र्चनंद्विजैःशिवलिंगस्वरूपेणयतस्तेषांशिवंकरः॥७७॥शिवस्यैवस्यैवर्चनंकार्यशिवलिंग
रूपस्यवैदिकैःअन्यथानरकंयातिसत्यमेवोच्यतेमया॥७८॥योवैरुद्रःभगवान्विश्वा
धिकउच्यतेमहेश्वरःसएवतिज्ञात्वापूज्योमहेश्वरः॥७९॥महेश्वरमुमाकांतमनन्म

दृशंप्रभुं योन्यतुत्पत्तपावेतिसचंडालइतिस्मृतः॥८०॥इशानंसर्वविधानामीश्वरंजगतांप्रभुं यो
न्यतुत्पत्तयावेदसचंडालइतिस्मृतिः॥८१॥इशानःसर्वविधानामित्याद्यैर्वनैर्मया ध्येयःशाक
रएवेतिनिश्चितंबहुधापुरा॥८२॥शिवलिंगस्वरूपस्यशिवस्यप्रस्मात्तनः कर्तव्यमर्चनंनि
र्वाणसाक्षान्मुक्तिप्रदायकं॥८३॥ब्राह्मणमपिसंप्राप्यपोनार्चयतिशंकरं सदुर्भगइतिश्रु
तोब्राह्मणोब्रह्मवित्तमैः॥८४॥येमर्त्यास्तुपरंपूर्वमघोरंसार्वसंभवंप्रतिसर्वदा॥८५॥
लिंगेसमर्चितेशंभुर्ददातिवरमीप्सितं अतःप्रयत्नतोनित्यंकर्तव्यंलिंगपूजनं॥८६॥
रुद्रसूक्तनमस्कारैस्त्रिपुंड्रंचतथारुद्राक्षधारणं कर्तव्यमतियत्नेनलिंगपूजापरैर्द्विजैः॥८७॥कर्तव्यंलिंग
पूजांतेपंचाक्षरजपोद्विजैः सहस्रमप्रमादेनरुद्रध्यायजपस्ततः॥८८॥रुद्राध्यायेनकर्तव्यं शि
वलिंगाभिषेचनं बिल्वपत्रैः पूजनीयंशिवलिंगंप्रयत्नतः॥९०॥अयमेहसइत्याद्यैः सम्यहस्त
तलेनयः उपस्पृशेल्लिंगपार्श्वंसपापेभ्योविमुच्यते॥९१॥प्रदक्षिणाष्टकंकार्यमधिकांडंशि

वालये कृतांजलिपुटैरेवंशिवस्मरणपूर्वकं यानिकानिचपापानि ब्रह्महत्यासमानिच
तानितानि विनश्यंति प्रदक्षिणापदे पदे॥९३॥स्नायोत्थायसाद्यंगान्प्रणाम्यविशुद्धात्मा
तत्र यः कुरुध्यातियत्नेनसपापेभ्योविमुच्यते॥९४॥प्रणम्यपरमेशाग्रेकरताडनपूर्वकं यो
नयन्यहमर्चयासपापेभ्योविमुच्यते॥९५॥बलस्यवसणस्यद्यौवसश्रृंगात्तरान्मुदाः पू
श्येच्छिंगमेशानंसपापेभ्योविमुच्यते॥९६॥भुवनेत्रयतीर्थानिसर्वाणिपापिनिशास्त्रवेदषडं
गमुपाश्रित्यतिष्ठंतिमुनिसत्तमः॥९७॥वेदांड्यःस्पृशितासातीर्थान्यखिलान्यपि सद्यःस्ना
तश्चसतांपंक्तश्चान्नसंशयः॥९८॥दृष्ट्वामेश्वरलिंगंवृषश्रृंगात्तराद्विजाःवृषेशावसणस्य
द्यौशिवस्मरणपूर्वकं॥९९॥प्रदक्षिणानमस्कारान्कृत्वादद्याच्छंकरं पुनःप्रदक्षिणाष्टकं वा
शिवलोके महीपते॥१००॥ईशानेनियतोयाणांभस्मधारणपूर्वकं शिवलिंगार्चनादिनिब्रा
ह्मणाद्यैः प्रयत्नतः॥१॥सततं शिवपूजायांचित्तंयस्यानुवर्तते सधन्यइतिविज्ञेयस्तेन

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मुक्तिर्वाप्यते॥२॥शिवपूजापिकार्त्तव्याशिवलिंगोमितंतरं शिवलिंगेहतापूजासर्वकामप्रदा
यतः॥३॥शिवनामान्ततंपीतंमुदायेनमुहुर्मुहुः नपिबत्पेवसेवसपुनर्मान्तस्तनंपुनः पुनः॥५॥
शिवनोमास्तेपीतेजन्मैवतथासति स्तनपानंकथंकुर्यादतस्तन्नैवसर्वथा॥६॥विद्मुःइहतु
तद्वच श्रुत्वाव्रह्मसुताःशौनकादयः तंवेदपूजयातःसोपूजितोतद्वचसः॥७॥ततःपरंशौनका
द्याः शतकोटिमुनीश्वराः शिवालिंगार्चनंकर्तुतदाचक्रुरुपक्रमं॥८॥कृत्वाभस्मत्रिपुंड्रांकितमस्तकाः रुद्राक्षधारणंकृत्वाचक्रुः शंकरपूजनं॥९॥कृत्वामन्मयलिंगा
निबिल्वपत्रादिभिर्मुदा चक्रुर्वत्सरपर्यंतंशिवलिंगार्चनंद्विजाः॥१०॥ततःपरंमहादेवः
शतकोटिस्वरूपधृक्अविरासीत्कृपासिंधुः प्रतिलिंगाच्चकांगणे॥११॥दृष्ट्वेशंशौनकोद्या
स्तेमुनयोपुनरपिद्विजाः नामालंकारसंपन्नान्शतकोटिमहेश्वरान्॥१२॥एकोपिश्रीमहादेवो
नारूपधरस्तदा प्रत्यक्षमगमत्तेषामप्रत्यक्षोपिवस्तुतः॥१३॥शतकोटिवपुर्धरंशतकोटि

शिवान्वितं दृष्ट्वांतेमुनयःसर्वेपूजांचक्रुर्यथाविधि॥१४॥श्रीरुद्रंविविधाकाररुद्राध्यायै
नतेद्विजा नुमनसःकृतांजलिपुटास्तदा॥१५॥ततोमुनीन्वाचैवनानारूपधरःशिवः
इष्टंदास्यामिसर्वंभ्योभवद्भ्यइतिसादरं॥१६॥मुनयऊचुः मोक्षंदेहिमहादेवमोक्षदाभवसत्त
म पुरुषार्थंपरंमोक्षेस्तोमोक्षस्त्वयेक्षितः॥१७॥किंवास्माकंमहादेवशिवलिंगार्चनेसदा दृढोभ
वेन्नविश्वासः शिथिलोमास्तुसर्वथा॥१८॥किंवास्माकंमहादेवकेवलेभस्मधारणेदृढो॥१९॥
किंवास्माकंमहादेवसदारुद्राक्षधारणे दृढो॥२०॥किंवास्माकंमहादेवरुद्राध्यापजपेस
दा दृढो॥२१॥किंवास्माकंमहादेवपंचाक्षरपेसदा दृढो॥२२॥किंवास्माकंमहादेवशिवंतीर्थाट
नेसदा दृढो॥२३॥किंवास्माकंमहादेवशिवनैवेद्यभक्षणे दृढो॥२४॥किंवास्माकंम
हादेवशिवभक्तजनार्चने दृढो॥२५॥विद्मुः तर्ह्यचिंतावरः सर्वंगिरिजापतिनातदा
दत्तास्ततःपरंजाताःपुष्यवद्धर्मनोहराः॥२६॥ततःपरंमहादेवोनानारूपधरोविभुः

क्षणार्द्धेनैव पुरं पश्चिमरूपातितेरोदधौ॥२७॥एतादृशंकृपासिंधुं लिंगरूपिणमीश्वरं सि
द्धमिश्चारेणपूजयंतिमनीषिणः॥२८॥शिवः एवमुक्तास्थितोविहस्यैतस्मिन्नंतरेरावेः अ
स्त्राद्रिसमवापोवैततोमौनानिस्तुवन्॥२९॥विहायादेवतागणाःस्वपश्चाततःपरं शि
वगंगातटंप्रापुःसंध्याकालेवरानने॥३०॥ततःस्नात्वासमुद्धृत्यभस्मनागानिसादरं त्रिपुंड्र
धारणं चक्रुस्ततोरुद्राक्षधारणं॥३१॥ततोविल्वदलादीनि पूजोपकरणानिचआदाय
पूजयामासुर्मूलस्थानेश्वरंशिवं॥३२॥ततोहेमसभामध्येरत्नलंभविराजिते मयानाद्यं
समारब्धंसापंकालेमनोरमे॥३३॥नादकालेनंदिकेशोगृहीत्वाबेत्रवेत्रमुत्तमं चकारदू
रतोदेवान्सहानपिवरानने॥३४॥प्रमथाकोटिशोदेवितदामामनघंशिवंडुडुंदुघमा
नसाःकृतांजलिपुटास्तदा॥३५॥मर्दलंचजालिमादायविहस्यब्रह्मादयःसुराः तुष्टुवुर्दू
रतःस्थित्वाप्रहृष्टहृदयेजनाः॥३६॥तदाजयजयेस्वेवंशब्दादुंदुभिनिस्वनाः तेस्तवं

नाश्वसंजातानाः सर्वदिक्षुमनोरमाः॥३७॥पुष्पवृष्टिरभूद्देवितदाकल्पातरुच्युता सुगंधाः
शीतलाःशांतावायवोपिववुस्तदा॥३८॥तदानंदंगवाघानिगृह्यादेशवःशिवे सेवांकर्तुं
समारेभेदेविसर्वेश्वरस्यमे॥३९॥व्रह्मातावानाहीत्वापिसिंघेवेलांगपिप्रिये वीणांग
हीत्वाविमलांसिंघेवेगानलोपे॥४०॥नाघस्यरंभसंपन्नंगंधवागणानापकाःमुदाज
यजयजयेरोतिडुंडुंदुंघमानसाः॥४१॥कृतंनाघंततोदेविभवान्सन्मुखमादरा
न्नाघविघ्नासनिनपन्नोहयज्ञगतावपा॥४२॥पादविन्यस्यपादाग्रेहस्तेहस्तंवसंभ्र
वसंभ्रमात्कृत्वापिकुटिलांवक्त्रेन्मयाशिवे॥४३॥व्रह्मभिर्भिरिवाभग्नेन्यासद्वाभवत्
चित्रंचित्रमिवाभग्नेनर्तकस्यतवाग्रतः॥४४॥व्रह्मव्रह्मवाभग्नेरतिरासाइतिप्रेक्षा वि
रक्तरासात्सुभगेविरक्तिरिवसर्वतः॥४५॥विकारोभूद्विकारोमेनिर्विकारस्यवस्कृतः विकार
इवसंभ्रमोनिर्विकारस्यचेष्टितं॥४६॥अंगुल्यग्रेविधायागमुत्तमुत्तमागेतदग्रकं विधा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

यनत्पतोदेविममाम्नन्मंगलंचतः॥४७॥नित्यंमंगलसंतुद्योतन्मंगलमनर्गलंयन्मेलितंजातंमंगले
मंगलमपि॥४८॥नत्यत्कहसमाविवंदत्दरा; केचिन्नदद्दशुः देविभ्रमतोदिक्षु
सवतः॥४९॥नत्याकंचितसव्यचारुचरणाघातोच्चसन्नूपुरंलीलोचालितरत्नककरणाकारोत्कर
श्रावितां दिग्घानर्घजटासदाविघटनक्रुध्यन्महोद्धटनत्तांददृशुशिवेसुरगणाः सापमुदामा
शिवे॥५०॥ इतिश्रीशिवरस्येसप्तनारोशिवगौरीसंवादोनामचतुर्विंशोध्यायः॥२४॥शिवउ
वाच पश्यतांनंदमानंदस्तरागाशोभनेततः क्षणमात्रममुद्रान्निरुणोप्युदितस्ततः
॥१॥ततस्त्वापथांशास्त्रमुल्पांगानिभस्मनारुद्राक्षधारणंकृत्वासंध्याचक्रुस्ततय
रं॥२॥ततोविघ्नविधीद्राघामुनयश्चप्रयान्ततःश्रीमत्स्थाननाथमापूजयामासुरंवि
कां॥३॥प्रदक्षिणादिकंकृत्वापंचाक्षरजपंततः सर्वेहसमामध्यंप्रविष्टाःकमला श्रीराम-
ननं॥४॥ततस्तेशांकराः सर्वेभस्मोद्धूलितविग्रहाः शिवधर्मान्वदन्तोतिविघ्न ४४७

प्रध्वंसनचकें॥५॥ततःप्रणम्यविघ्नेशंभक्त्याविनयपूर्वकं मदर्चनफलंचक्रुंमदेवो
पक्रमेशिवे॥६॥विघ्नेशः मुक्तिमुक्तिप्रदंपुराणंश्रीमहादेवपूजनं श्रुतंश्रुतिषुसर्वत्रत्व
त्कार्यममरैर्द्विजैः॥७॥विल्वपत्रैरासंपूज्यलिंगरूपिणमीश्वरंब्रह्महत्यादिकोटि
भ्योमुच्यतेनात्रसंशयः॥८॥बिल्वपत्रैमहादेवः पूजितःश्रद्धयाद्विजाः अवशोपिस्व
तः शुद्धोवशोभवशोभवतिवस्कृतः॥९॥पुराकाश्रेष्ठद्विजवरः शिवलिंगार्चनप्रियःबि
ल्वपत्रैर्महादेवंपूजयित्वास्थितः सदा॥१०॥बिल्वपत्राण्यलभ्यानिभविष्यंतीरांकया स
प्रश्नबिल्वपत्राणिगृहेसंस्थाप्यसंस्थितः॥११॥नवानिबिल्वपत्राणि नप्राप्तोतियदातत
दा शिवलिंगंबिल्वपत्रैःप्रशुष्कैरभ्यर्चयंसंस्थितः॥१२॥बिल्वपत्रैरनभ्यर्च्यशिवलिंग
शिवात्मकं नपिबत्येवसजलंतद्वांतोपिप्रपतनतः॥१३॥एवंस्थितेततनेवसुप्रीतः
शंकरः कृतः बिल्वरक्षकइत्येतन्नामतस्यबभवच॥१४॥ततः कक्षाचिडीरोरात्तस्मै

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

दातुंवरानद्विजाः चोररूपंसमाश्रित्यवेरोरात्तदालपं॥१५॥चोररूपधरैरेवंप्रमथैरखिलं
कृतःतंद्विजंगृहमध्यस्थमुवाचस्वार्चकंशिवं॥१६॥शिव० रेरेकिंक्रियतेविप्रद्रमेदर्शपद
र्शय अन्यथातोऽपिष्यामिप्राणानत्रैवसंशयः॥१७॥विप्रउ० इत्युक्त्वागृहमध्यस्थ
नबिल्वपत्रघटान्वहून् दृष्ट्वोवाचवचनंप्रमथान्प्रतिशंकरः॥१८॥शिव० एतेघनघ
टाःसर्वेरात्रावधिगृहे स्थिताः एतान्घटान्नहीत्वैवभवंतोयांतिद्विजाः॥१९॥विप्रउ० इ
त्युक्तंतद्वचश्रुत्वासविप्रोदुःखितस्तदा विल्वपत्रघटा० सर्वे[illegible]नेनेतीरात्रावीतां॥२०॥
इत्युक्तेबिल्वपत्राणिघटमध्येस्थितानिसः सत्वरंदर्शयामासतमुवाच ततःशिवः॥२१॥शि
व० जायतेधनमेतेभ्यःपुत्रेभ्योनात्रसंशयः रक्षणंनयभांडेषुपत्राणांकथमन्यथा॥२२॥
एतेघटाःप्रयत्नेनत्वयाएवंतसंरायः प्राप्तंधनमतेभ्यःपत्रेभ्योस्माभिरन्वहं॥२३॥विप्रउ०
इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाद्विजोदुःखसमाकुलः हत्वामांतदनुप्रीयानयैतानित्युवाचतं

॥२४॥तथैवास्त्वितिगौरीशः रात्रेरुच्छन्यपाणिना॥२५॥ततः परंसविप्रोपिनिश्चित्य
मरणंस्वकं चिंताव्याकुलितोभूत्वास्वपुत्रंघस्रवाचसः॥२६॥द्विज० पुत्रबिल्वंदलान्ये
तान्यंतिपत्रेनसादरं संपादितःनिबुद्धयापूरितानिघटेषपि॥२७॥एतावंतंपिपत्राणिसंपानि
कथंमया अधुनाबिल्वपत्राणिवनेषपिनसर्वथा॥२८॥बिल्वपत्रार्चनंसत्कोतपिवाभिजला
नपिबिल्वपत्रार्चनाभावेमरणंमेभविष्यति॥२९॥यथाचायेवसंपश्येतन्ममेतांनसंशयः
प्रायशोमस्कालोयममापंसमुपस्थितः॥३०॥गच्छजीवसुतारापबिल्ववृक्षसमीपतं बिल्वप
त्रैर्बिल्वमूलेशिवमर्चयसादरं॥३१॥मासजाभकमस्माकंमोहेनापिशिवार्चनेबिल्वपत्रैः
प्रयत्नेनपूजयेत्सदाशिवं॥३२॥वनवासरतेः साकंप्रीतिकृत्सदाभक श्रृणुशैवकथामे
बजपेत्पंचाक्षरःसदा॥३३॥ऊर्ध्वपुंड्रंत्रिपुंड्राभ्यामलंकुरुतनुंसदा रुद्राक्षधारणंप्रीत्याकु
रुयत्नेनसंततं॥३४॥विप्रउ० इतितद्वचनंश्रुत्वापुत्रोपिपितृवत्सलः मयापिबिल्वपत्रार्थंत

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नुस्त्याज्येत्युवाचतं ॥३५॥ द्विजपत्न्यपितं दृष्ट्वा पतिं मर्तुमुद्यतामयाबिल्वपत्रार्थंतत्रत्या
ज्येवाचतं ॥३६॥ततः परंसवित्रैद्रो भस्मध्रुत्वायथाविधिरुद्राक्षोमहादेवंपूजयामासभक्ति
नः ॥३७॥प्रदक्षिणान्नमस्कारंचकारतदनंतरं शिवतीर्थंततोविप्रापयोपावनपावनं ॥३८॥
ततनः शिवार्पितांप्रुद्धांबिल्वमालांदधारसः ततस्तुद्यावगिरिशंरुद्रस्तैरनेकधा ॥३९॥
ततोजजापश्रद्धात्मा शिवपंचाक्षरंद्विजः ततोजजापश्रीरुद्रंशिलंगास्यसंनिधौ ॥४०॥त
स्त्रोभस्मरुद्राक्षान्नध्वांमान्वितः चकारपूजनंशंभोः पित्वापित्वात्सलः ॥४१॥
ततस्त्रयोपिरुद्राक्षान्स्थापयित्वानुत्तरे ततश्चक्रुःपुनःपूजांशिवलिंगेशिवात्मका ॥४२॥
सकुटंबस्ततोविप्रः शिवपंचाक्षरंस्मरन् सत्वरमरयेत्पुत्रकाशिवाग्रेसविवेशसः ॥४३॥ह
प्तानिधिःशिवःशंभुस्तविप्रमरणोन्मुखं दृष्ट्वारूपममलंदर्शयामाससत्वरं ॥४४॥सददर्शमहा
देवसकुटुंबाद्विजोत्तमः अस्तुचंद्रमारुढंप्रमथैरुपसेवितं ॥४५॥संस्तूयमानंममरैर्व

दैर्नानाविधैरपि उमासंश्लष्टवामांगंव्याघ्रचर्मधरंप्रभुं ॥४६॥अनेकचंद्रसूर्याग्निप्रभा
विस्फुरितप्रभं चंद्रावतंसमनघंभस्मभूषितंविग्रहं ॥४७॥अनेकरत्नमालाभिःसमलंकृतवि
ग्रहं चंद्रसूर्याग्निनयनंप्रसन्नमुखंपंकजं ॥४८॥एतादृशंमहादेवंदृष्ट्वासद्यःसहृष्टमानसः सवि
प्रः पूजयाप्रासबिल्वपत्रादिसाधनैः ॥४९॥ततस्तुद्यावगिरिशंरुद्रोध्यायादिभिर्द्विजः तत
प्रणाम्यबद्धांजलिपुटःस्थितः ॥५०॥ततस्तोमहादेवःपूजितश्चप्रयोनतः दास्या
मीघान्वरान्विप्रवरयेतितमब्रवीत् ॥५१॥द्विज० कृतार्थोस्मिमहादेवस्त्वत्पादांबुजदर्शना
त् यदिदंचित्ततोनित्यंयोगिभिर्योगतत्परैः ॥५२॥यदिदंपादकमलंतवदेवोत्तमप्रभो
सर्ववेदस्तुतंनित्यंदृष्टंभाग्यवशान्मया ॥५३॥यद्विलुनेत्रपद्मेनपूजितंत्वत्पदांबु
जं सर्वामरगणाराध्यंदृष्टंभाग्यवशान्मया ॥५४॥इदंमत्युमरूपंदृष्टंकेनापिनप्रभो
दृष्टमद्यमयाशंभोत्वत्प्रसादेनमोक्षदं ॥५५॥भक्तिस्त्वय्येवसततंमेमास्त्वन्यंचिचारि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

राणां निस्संतवेदपूजांयांमतिरक्तकमनत्रभो॥५६॥तवनामजपेभक्तिर्ममास्तुनित्यहम्भोश्वरभक्तिर
स्तुनिशंभोतवनामानुकीर्तने॥५७॥नित्यंमनोभंगभक्तवैचरणांबुजेसंचरत्वरतिसंततंहरो
क्षपुष्परसान्विते॥५८॥त्वत्पादकमलद्वंद्वंद्वंद्वंस्वानेवारंवंविलुम्पेत्रीचित्तेनित्यंशं
नित्यमेववदतोममेश्वरा॥५९॥नमाक्तभक्तिरनिशंभस्मरुद्राक्षधारणेममाक्त
भक्तिरनिशंशिवभक्तीपूजने॥६०॥शंभोशिवशिवेशेववदतोमनशंकर भस्मरु
द्राक्षवपुर्वस्तनुसागोक्तमोक्षदः॥६१॥विघ्नः इतिचांचितान्दत्वावरान्देवोन्तमः
शिवःपुनःसंपूजितस्तेननत्वैवांतर्धेद्विजाः॥६२॥एतादृशंवैधंदत्वंघरुपासागरमी
श्वरंपूजयंतियानेनभरिष्ठरायतनोधनाः॥६३॥भस्मनाबिल्वपत्रैश्चयेचयंतिसदा
शिवं तेषांनगर्भवासादिदुःखानीतिस्मृतिद्विजाः॥६४॥पुराकश्चिद्द्विजवरोजाबालार्थविद

न्वहं ऊद्धूलनंत्रिपुंड्रंचकुर्वन्नेवास्थितः सदा॥६५॥सनित्यंभस्मनारुद्रलिंगरूपि
णामयं संपूजबिल्वपत्रैश्चतोर्वयेतिसादरं॥६६॥तस्सर्वदानवेनांडेभस्मसंपूज्यं
सादरं करोतिभस्मनोनित्यंरक्षणपरेपूर्वकं॥६७॥घृतमूद्धूलनंकृत्वाकृत्वासमत्वं
पत्रिशाकरं॥६८॥त्वापेभस्तिपृथक्कृत्वाशिवपूजार्थमन्वयं कृत्वाभस्मपथाङ्गैर्यशिवार्चन
परोभवत्॥६९॥कदाचिदृशोविप्रः प्रातःकालेसमुत्थितः स्नात्वाकृत्वात्रिपुंड्रंचकृत्वा
संध्यादिकृत्तनः शिवलिंगार्चनंकर्तुसंकल्प्यविधिपूर्वकं रुद्रस्क्तादिभिः सम्पक्तंक्ते
रुद्राभिषेचनं॥७१॥ततोविभूतिपूजार्थंविभूतिमवलोकयन् भूतिग्रहीतुमुद्युक्तोभू
तिपूजापरायणाः॥७२॥घृतदानीश्रीमहादेवस्तस्मैदानवरंवरं समुद्युक्तोभस्मस
र्वंजहारादृश्यमूर्तिनात्॥७३॥ततःसविप्रः पूजार्थंमलब्धाभस्मरूपकं अतिदुः
खसमाक्रांतोगलद्बाष्पेवभस्वभस्वसः॥७४॥शिवार्चनार्थंसंकल्पः कृतोघशिवसान्निधौ
शिवपूजाकर्थंवास्यद्विनाशंकरभस्मना॥७५॥जाबालोक्तेनविधिनाभस्मकर्थंत्रय

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ततः ततः परं पूजनीयो भस्मनाग्निर्द्विजायतिः॥७५॥ षड्भिर्दिवसैर्भस्मशंकरं जायतेततः ता
वत्कालं कथंसाध्यं शिवपूजाश्रुतिश्रुता॥७७॥ अतिपापैर्वृतंमर्त्यमयाशंकरपूजनं तत्पू
जनंविनाभस्मकथंवाघं भविष्यति॥७८॥ पानीयतर्पिनग्नास्यशिवपूजापरित्यागानरकोपभ
विष्यति॥८१॥ अतःपरमयाचेदं शरीरयत्नपूर्वकं त्याज्यंभस्मभिरेतेन शिवध्यानपुर
सरं॥८१॥ यत्नेनयदिदेहस्यसामेनक्रियतेतदा तत्क्षार्तस्यविलंबेनतन्नरेवागमिष्यति॥८२॥
तत्क्षातेस्यभवेन्मोहोयोहेसतिततःपरं शिवेस्मरणमेतस्यकथंनतन्नविष्यति॥८३॥ये
यजंतितनुमर्त्याः शिवस्यस्मरणंविना तेषांभवत्यघोरेषुनरकेषुवसःस्थितिः॥८४॥मयू
चाघत्रयत्नेनचितिंकृत्वाचकालेनंसत्वरंभिक्षपाम्यन्योज्वलत्वेवागन्तुमंमा॥८५॥ शिवार्च
नासाधनस्यशरीरस्यास्परक्षणं वृथाभवत्यतोऽवश्यंत्वरीयातन्तुमंमा॥८६॥ विष्णुः इतिनि
श्चित्यविप्रेंद्रः सत्वरंभस्मनाविना पूजामात्रयत्नेनबिल्वपत्रादिभिः शिवं॥८७॥ततः

प्रणम्यषड्भिर्मंत्रैश्चषड्भिस्तवैर्जजापरुद्रंपंजजापषडक्षरं॥८८॥ततः पुनः
प्रणम्येशंकृत्वाकर्मशिवार्पणं ततः काष्ठैःचपात्रेनसचकारचितिंद्विजः॥८९॥ततः प्रज्वल
पामासचितिंपर्वतसन्निभां चितिंप्रदक्षिणांचक्रेशंकरंहृदिसस्मरन्॥९०॥ततः शिवमहे
शेतिशंकरेतिसमुच्चरन् प्रविवेशाचितिंविप्रः शिवध्यायन्नुमापतिं॥९१॥तदानीं श्रीम
हादेवः करुणासागरः प्रभुः आविरासीद्वृषारूढः शिवासंश्लिष्टविग्रहः॥९२॥शंशामशी
तिलोजातःप्रज्वलन्नपिपावकः सदंदर्शततः शंभुंनानाप्रेमथसेवितं॥९३॥उमासंश्लि
ष्टवामांगंवृषभारूढमव्ययं॥९४॥अभयप्रदमीशानंचंद्रकोटिनभप्रभं भस्मसंवितस
र्वांगरुद्राक्षबलपावृतं॥९५॥अनंतचंद्रप्रतिमंनतारविसन्निभं अनंतवाहुप्रतिमं
रुक्तनेत्रप्रतिनंशिवं॥९६॥अतिसुंदरमीशानमनेयगुणाश्रयं मंदारमालासंवीतवदनक
गणार्चितं॥९७॥शतादेशशिवंदृष्ट्वाप्रहृष्टवदनोद्विजः पूजयामासयत्नेनप्रणम्यस

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पुनः पुनः ॥९८॥ ततः परं महादेवं श्रीरुद्रेणा कृतांजलिः स्तुत्वा वर यामास वैरन्येश्च सा
दरं ॥९९॥ सुव्रतो भगवन्संभुः वरंवर पसुव्रत प्रसन्नोस्मीति तं प्राह तदा भक्तवरप्रद ॥१००॥
इत्युक्तो नीश वचनश्रुत्वासोपि द्विजोत्तमः हर्षान्वितो महाभाग्यात्पुप्राह रोमशिवार्चकः ॥१॥ द्विज०
कृतार्थोस्मि महादेव तव पादाब्जदर्शनात् धन्योस्मि कृतकृत्योस्मि पुनीतोस्मि महेश्वर ॥२॥
जन्म पावन मेतन्मे मम वंशोपि पावनः यतस्त्वं पादपद्मस्य दर्शनं ज्ञानदं मम ॥३॥ मम माता
भवद्भन्या पितान्यश्चोभवन्मम यतस्त्वत्सादकमलं दृष्टं मुक्तिप्रदं प्रभो ॥४॥ सर्वेनं दुर्लभं रूप
मदेवैरपि दृश्यते मयाभाग्यवशाद्दृष्टं रूपंतवप्रभो ॥५॥ महेशतव पूजार्थं मुपविष्टस्य
मे प्रभो प्रसुप्तामंववीराकदाचिदपिसर्वथा ॥६॥ शंभो नमस्कृविश्वासः शिवलिंगैक
पूजने वप्येवेन्यभिचारेणाभक्तिरस्तुमम प्रभो ॥७॥ शिवमंत्रजपेपावश्रद्धास्तुनमराक
र शिवतीर्थाटनेचेवश्रद्धास्तुनमराकरा ॥८॥ नित्यशिवकथास्त्वेववश्रोत्रमेतत्प्रवर्तते

शिवनामामृतंपांतुजिह्वेषापित्रवर्तताम् ॥९॥ शिवतीर्थान्यगमनेमाहाधदिमतिर्मम तदा
भवंत्वहवः प्रस्हाः श्रीमहेश्वरः ॥१०॥ शिवत्वदन्यपूजायां० तदा० ॥११॥ शिवत्वदन्यव्रता
तोमोहा० तदा० ॥१२॥ शिवत्वदन्यवीक्षायांमो० तदा० ॥१३॥ शिवत्वदन्यचिंतायांमो० तदा० ॥१५॥
शिवत्वदन्यवार्तायांमो० तदा० ॥१५॥ शिवान्यदेवश्रवणेमो० तदा० ॥१६॥ शिवान्यदेवस्तोत्रेषुव्य
दि० ॥२०॥ शिवान्यदेवानाकथापास्तास्सर्वथा अश्रद्धासर्वकालेषुनैरंतर्येणजायतां ॥२४॥
शंभोशिवकथास्त्वेवमश्रद्धानसेवतं भवदुत्वत्प्रसादेनममदेवशिवाभवेत् ॥२५॥ मतिर्मम स्तु
मम स्वामिन्केवलेभस्मधारणेमतिः रुद्राक्षधारणे ॥२६॥ केवलाशिवपूजैवकर्तव्येसस्तु
मे मतिः केवलंशिवनामैवस्मर्तव्यमितिचास्तुधीः ॥२७॥ क्षमापतेमहादेवशिवेतिवदतोमम
तनुत्यागोस्तुगौरीशत्वदर्वनःपुरःसरं ॥२८॥ दानपात्रंमहंशंभोदानकालोयमीश्वरदाता
त्वंनेतरोपात्रीयाचेभक्तिस्त्वयिप्रभो ॥२९॥ नयाचेनपाचेमहादेवशंभोवरान्यत्लभ्या

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नहं मत्कबंधो परंलेकरूपां मदन्यैरलभ्यां भवान्मुक्तिमेकां परामीराधाचे॥३०॥ यथैवरामभक्तात्
णीकृत्यसर्वान्युवेंद्रादिदेवानहंसर्वथापित्वदर्चापरोनित्यमग्रचित्तोनिरातंकमेकंभवंभजामि॥
३२॥तवैतवैतसदहंहानिंद्रादिवंचसदोयेंदुहृत्यंकजारुढमोक्षं ममापिस्फुरत्वरंहसन्नमध्ये
मुकुंदाक्षिपत्रानितंवदेवेशु॥३२॥महादेवदेवेशगौरीराशंभोपमाहेगजाद्भवादेघकारे
शिवेशेतिनामामृतंत्वत्रसादासिव०॥३४॥उमाकांतमौनीद्रविश्रामहेतोजगज्जीवनानंदध
मैकसेतो निरीहेतिनामामृतंत्वत्रसादासिव०॥३५॥निराकारनिर्लिप्तचंद्रार्द्धमौलेमुकुंदेंदु
चंद्रादिकाराध्यमर्त्यपरेशेतिनामामृतंत्वत्रसादासिव०॥३६॥मुनिस्वांतपद्मत्रबोधैकभानो
स्मरध्वांतभाणीत्यलीलाकृरामो गिरीशेतिनामामृतंत्वत्रसासिव०॥३७॥गुणातीतकल्पा
णानामुणाच्यवद्याधीराकृतीमहापुण्यहेतो सुरेशेतिनामामृतंत्वत्रसासिव०॥३८॥अनंता
नंकचंद्रानलाकारमूर्तेस्फुरद्देदराशिप्रभानामयकीर्तिनिरीशेतिनामामृत०॥३९॥कृती

पत्रचंद्रानलोल्लसुनेत्रस्वभक्तैकमित्राद्रिकन्याकलत्र उमेशेतिनाम०॥४०॥शिवश्रीप
तिस्वप्ननेत्रारविंदस्फुरत्सादपद्मप्रभानानंतभोग कृपाधेतिनामाम०॥४१॥ हरामेयनिर्धूतवेदांतव
घत्रिशूलिन्नुमाकांतकंदर्परोनिरीशेतिनामाम०॥४२॥विष्णु० इतिस्तुतोमहादेव सर्वदे
वशिखामणिः तथास्वित्यचिंतोलिंगोत्तरैर्वांतर्द्धोद्विजाः॥४३॥एतादृशोमहादेवः सर्वदेवस्तु
तस्तदा पूजनीयः प्रयत्नेन मनोवाक्कायकर्मभिः॥४४॥पुराहिमाद्रिशिखरे वसिष्ठाद्यामुनी
श्वराः तपस्तीव्रशिवाचारविश्वासोस्थिसर्वथा॥४५॥तथामानाः स्तपस्तीव्रसर्वे पंचाग्निमध्यगाः
अगस्त्येदृष्टविप्राः शिवपूजापरायणाः॥४६॥तमत्वंवसिष्ठाद्याः संपूज्यार्घ्यादिसाधनैः सं
सारतरणोपायंपप्रछुर्विनयान्विताः॥४७॥द्विज० तरणीयः कथंविप्रैर्घोरसंसारसागरः॥५०॥
शिवार्चनंविनान्यद्घोरसंसारतारकं तस्माच्छिवार्चनंकार्यघोरसंसारनाशकं॥५१॥उमा
कांतार्चनंविप्राः संसारविषभेषजं तंभेषजेनयस्यासिससंसारविषद्रुतः॥५२॥शिवाना

Indira Gandhi National Centre for the Arts

रानाऽऽगताः सर्वे संसारिणोऽद्विजाः निवृत्यपि न विध्यंति बहवः प्रतिजन्मनि॥५३॥ शिवाराध
नमात्रेण घोरसंसारसागरः शुष्को भवति विप्रेंद्राः सर्पसर्पनसंशयः॥५४॥ यथा सर्पविषं ग्रस्ता
न्मंत्रौषधैर्भेषजैर्विना तथा नश्यति बहवो नरा दिवार्चनं विना॥५५॥ संसारसागरो नाम दुःख
सागरमुच्यते तद्दुःखाद्यो यतस्तेन संत्यक्तः शिवपूजनाः॥५६॥ पुराराधीयतीः खर्गे सम्यं
डलमध्यगः मन्येऽतीयमानानं समास्तम्पासितः॥५७॥ ततः समाहूतः क्रोधो मुहूर्तं वि
वशोद्विजः उवाच पार्वतीनाथस्मरणेन विनाऽतदा॥५८॥ ततोऽतिव्याकुलोजातः सदेवेंद्रस्ततः समोहसं
क्रोधो मुहूर्तं विवशोद्विजः उवाच पार्वतीनाथस्मरणेन विनाऽतदा॥५८॥ ततोऽतिव्याकुलोजातः॥
सदेवेंद्रस्ततः परं गुरुरंवाक्ष्यनिकटेयमाद्वचनंद्विजाः॥५९॥ ईदृ० माकुलंसमश्चित्तं
गुरोर्हेतंविना [illegible] चमे कंपतेनमरंवापुनीतलतेवंने॥६०॥ खेदापिजायतेपश्यम्मुक्ष
नोहृगभ्मममवाचोनानिः सरंत्यवसरलालालिताइव॥६१॥ऊर्ध्वस्थपुटयमालेवगात्रयष्टि

रभ्मममकृभ्मर्त्तेदुरेखेवदृश्यतेनेमघातनः॥६२॥ एतावत्कालपर्यंतंसुखेनैवास्थितंमया
अधुनैवेदमुत्पन्नः दुःखमज्ञातहेतुक॥६३॥ दुःखमेतन्मयासर्वंचानुर्वंकापसवं निवेद
नीयंतेनत्वमेप्यापाहिमद्विधे॥६४॥ अग० इत्युक्तासगुरुंवव्रुगुरुणापिसमन्वितः प्रप
पौब्रह्मलोकायदद्दर्शसविधेततः॥६५॥ रुद्राक्षमालावीतांगंभस्मोद्धूलितविग्रहं लिंगार्चका
विधिदक्षप्रकृतंविनिवेदयत्॥६६॥ततस्तद्वचनंश्रुत्वाविधिर्विस्मितमानसः उवाचेद
दृथायोग्यंयथाज्ञानंतथाद्विजाः॥६७॥ ब्रह्मो० इदानीमत्वयासम्यक्पूजितः पार्वतीपतिः
तेनैवव्याकुलंजातंतवचित्तमनाकुलं॥६८॥ येननक्रियतेनित्यंयथाविधिशिवार्चनं तेनदुः
खानिसर्वाणिप्राप्यंतेनात्रसंशयः॥६९॥ दुःखालयाभवंत्येवसर्वेयेत्यक्तशिवार्चनाः त्यक्तेशिव
पूजनैरेवंप्राप्यतेदुःखमन्वहं॥७०॥ शंकरंशंकरंनित्यंयोनर्चयतिसादरं नतस्यसुखलेशोपिसत्यंनसंशयः॥७१॥ यथोदुःखवशंयातिशंकरेतरपूजकाः तथादुःखवशंयातिशक्तश

Indira Gandhi National Centre for the Arts

कुरार्चनमेवैकं परमानंदसाधनं ॥ कुरुपूजकाः ॥ ७२ ॥ शंकरं सत्यमाराध्य प्राप्नुवंति शमन्वहं शंकराराधनेप्येकं फलमनुपलभ्यते ॥ ७३ ॥ शंकरार्चनमेवैकं परमानंदसाधनं तदन्यन्न श्रुतवज्जिन्यरमानंदसाधनं ॥ ७४ ॥ देवेष्वन्येषु वावज्जि संकरान्यानशंकरः ततः शमाप्नुकुर्व तिशंकराराधनंद्विजाः ॥ ७५ ॥ शमाप्नुयात्ते पक्तविनाशंकरपूजनं समुर्वइतिविज्ञेयोने तरोमुर्वऊच्यते ॥ ७६ ॥ कायेनमनसावाचायः शंकरमुपासते सपंडितईतिज्ञेयःसपूज्यो धमिभिधनैः ॥ ७७ ॥ शंकरासक्तचित्तानांनदुरैरामतः सदा शंकराराधनंकार्यशममर्थि भिवहर्निशं ॥ ७८ ॥ स्वर्गापवर्गफलदंशंकरंलोकशंकरं येपूजयंतिसततंते धन्यानात्रसंशा यः ॥ ७९ ॥ भगवान्पार्वतीनाथःसर्वभोघफलप्रदः सयेनपूज्यतेनित्यंतस्यदुःखंनसर्वथा ॥ ८० ॥ महादेवमनभ्यर्च्ययस्तिष्ठतिसर्वथानप्राप्नोतिसुखंक्वनजातिजाबालवादिनः ॥ ८१ ॥ वेदाःस शमहेशेनवेदोक्तविधिनासदा यत्नेनशिवार्चनंकार्यसर्वदुःखनिवृत्तिकृत् ॥ ८२ ॥ बहवोमुनयः

पूर्वमुमाकांतस्यपूजयादुःखपाशविनिर्मुक्ताः शंकरंसमुपाययुः ॥ ८३ ॥ पुराविष्णुःभ्रमादेन विहायशिवपूजनं अकाडव्याकुलीजातः खिन्नगात्रोघतालुकः अतोतिदुःखितंदृष्ट्वाकमला कमलामतिं दुःखदापहारकंवाक्यमुवाचदृढनिश्चया ॥ ८४ ॥ विष्णोपूजपदेवेशमुमाकांतम नामयं तत्पूजयेवदुःखेभ्यःसचोमुक्तोभविष्यसि ॥ ८५ ॥ न पूजं पूजयाकांक्षीत्व तेवाभ्यर्च सादरं प्राप्तोसिविजयंपूर्वमतिदुष्टासुरेश्वरात् ॥ ८६ ॥ यदादुःखंत्वयाप्राप्तंमसुरेभ्यस्तदा त्वया पूजितःश्रीमहादेवोभक्तिश्रद्धापुरः ॥ ८७ ॥ श्रीमहादेवपूजायात्वमस्यसतमुत्सु कः अतोघापिप्रयत्नेनपूजयस्वमहेश्वरं ॥ ८८ ॥ महादेवंविनास्माकंनास्तिदुःखनिवारकः तस्मांकुरुप्रयत्नेनकेशवंत्र्यंबकंशानिनं ॥ ८९ ॥ अस्माकममरादीनांशिवएवेदेवतं दुःखं विनश्यत्यखिलंयदेवतपूजया ॥ ९० ॥ करिष्यसियदिस्त्रीषासत्वंशंकरार्चनं तदात्व याधुनापिदुःखमपजनार्दना ॥ ९१ ॥ केशवालस्परहितः कुरुशंकरपूजनं यथाल

स्यंतदाप्राप्यदुः खमचपुर्नहरे॥६३॥ब्रह्मो० इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाकेशवः सर्वंतदाशंक
रपूजयामासभस्मधृत्वायथाविधि॥६४॥ततोदुः खविनिर्मुक्तःसर्वभूयजनार्दनः सौख्यं
बहुतरंप्राप्यश्रीमहादेवपूजया॥६५॥दाशरथिर्विश्वेशशिवलिंगस्यस्वरूपिणा स्वहस्त
नेपुंसवेश्यपूजनंयत्यानिराहरि॥६६॥हरिरुवाचनसोवेद्मिशिवलिंगमनुत्तमं इक्ष्वाकु
तिगच्छात्रिलक्ष्मप्यहिसत्वरं॥६७॥इत्युक्त्वाविष्णुलोकायसदेवेंद्रोविधिंययो ददर्शचततोविष्णुं
शिवपूजापरायणं॥६८॥भस्मोद्धूलितसर्वांगंचिपुंड्रांकितमस्तक रुद्राक्षमालाभरणंशंकर
स्मरणोत्सुकं॥६९॥दृष्ट्वाविष्णुसदेवेंद्रोविधिर्नत्वाकृतांजलिः देवेंद्रोब्रह्मोक्तंयथापूर्वंतथापयामा
सविष्णवे॥२००॥ततस्तद्वचनंश्रुत्वाविष्णुरुवाचपूजकः वेदवेदांततत्वज्ञः प्राहवाचंसुरवा
वहां॥१॥विष्णो० तावद्दुःखानिवावन्नाराध्यतेशिवः दुःखानिविलयंयांतिसम्यगाराधि
तेशिवे॥२॥तावदेवयमाद्भीतिर्यावन्नाराध्यतेशिवः तावदेवमहाव्याधि०॥३॥तावद्दुःखंति

पापानियाव०तावद्भवतिदारिद्र्यंया०॥४॥यथासूर्योदयेजातेविनश्यतितमस्तथा पूजितेश्रीमहा
देवदुःखमात्रंविनश्यति॥५॥नानादुः खमहाव्याधिमेघजशिवपूजनं सत्यंसत्यं पुनः०॥६॥मानो
संसारदुःखानिनश्यंतिशिवपूजया सत्यंसत्यमितिब्राह्मजावंलोपिच्यपेक्षिये॥७॥संसारजां
रुजंरुद्रोद्रावयतेचितेः सदा ततोर्चनियमंनिरंरुद्रलिंगंमुमुक्षुभिः॥८॥सर्वमन्यच्छिवएकः
शिवंकरः ध्येयइत्याहहिविधेसाक्षादाथर्वणाश्रुतिः॥९॥पूजनीयोमहारुद्रोमनोवाक्कायक
र्मभिः तत्पूजयैवनश्यंतिदुः खानि[redacted]विधान्यपि॥१०॥विनाराधतिसंसारंयःसकृत्पूजं
यांशिवः सकिमन्यानिदुः खानिनताशयतिपूजितः॥११॥भावयन्तंमहादेवंयोर्चयिष्यति
संततं ससंप्राप्नोतिधर्मार्थकाममोक्षानसंशयः॥१२॥संसारसागरंघोरंयः समुत्तर्तु
मीहति तेननिसंमहादेवः पूजनीयःप्रयत्नतः॥१३॥धन्यःसाइतिविद्वेयोयश्चार्चयि
वपूजकः सतरत्येवसंसारंनानापातकसागरं॥१४॥शिवेतिनामदावाग्निर्नहोपाप

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

कथावताः भस्मी भवंत्यनायासात्सत्यसंकल्पराजः ॥१५॥पापमूलानिदुःखानिविधान्यपिन्य
तः शिवार्चनैकनीश्यानिनान्यनाश्यानिसर्वथा॥१६॥शिवार्चनपरंरंध्रं घोरसंसारसागरः तो
र्णोनान्यः ससंसारसागरतार्यतेध्रुवं॥१७॥संसारसागरे घोरंयःशोषयितुमिच्छति सकरोतिप्र
यत्नेनबिल्वपत्रैः शिवार्चनं॥१८॥विविधान्यपिपापानियान्यनंतानितानिनु विनश्यंतिवि
धेमित्रपुरांतकपूजया॥१९॥अनभ्यर्चंमहादेवंनिष्पापोस्मीतियोवदेत् सयातको
टिविज्ञेयोवेदवेदवेदांगपारगः॥२०॥समस्त० सयावद्वातिहेयोवेदः सर्वदिकः सयुक्ता
त्मासधन्यः संबुधोविधे यः सदाकायवाक्चित्तैः शंकरंयातिशंकरं॥२२॥भवंतवि
विधाधन्यः संबुधोविधेर्मायेषांसघःफलोन्मुखाः तेषांभवतिविश्वासस्त्रिपुरांतक
पूजने॥२३॥पातकानिविनश्यंति यावंतिशिवपूजया भुवितावंतिपापानिनसंति
वचनुर्मुखः॥२४॥ब्रह्महापादिपापानांराशयोप्यमिताविधेशिवस्मस्मा विन

श्यतसंशयः॥२५॥संसारमूलभूतानांपातकानांचतुर्मुख शिवनामकुठारेणविनाशो
जायतेध्रुवं॥२७॥शिवनामामृतंपेयंपापदावानलादितैः पापदावाग्नितप्तानांशांतिस्ते
नविनानहि॥२८॥शिवेतिनामपीयूषवर्षधारापरिप्लुताः संसारदवमध्येपिनशोचंति
नसंशयः॥२९॥तेधन्यास्तेसभाग्यानांमहेशाः कुलदेवतातेधन्यास्तेसमाराध्यास्तेमहेशा
कृपाश्रयाः॥३०॥नभक्तिः शंकरेपुंसांगेहेवस्तालनातद्विधातानसहसामुक्तिर्भवातिसा
र्वथा॥३१॥अनंतजन्मभिर्यैतत्तपस्तंभविष्यति तस्यैवभक्तिर्भवभवानीघ्राणवल्लभे॥३२॥
जातापिशंकरंभक्तिरन्यसाधारणीवथा परंत्वभिचारेणशिवभक्तिरपेक्षिता॥३३॥प
स्यास्यानरणीभोभक्तिरभिचारणी तस्यैवमोक्षः सुलभोनान्यस्येतिमतिर्मम॥३४॥वि
धेभवंतिब्रह्महाः शिवभक्तिविघातकाः ब्रह्महास्तेशमयांतिमहेशानुग्रहात्यरात् प
स्यभक्तिरनुस्यनादेहपातांतमीश्वरं सशिवानुग्रहीतोन्यानभवत्येवनादृशः॥३६॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

यस्यभक्तिर्महादेवे धारूपानुवर्तते नमस्तस्मैसंशायसमित्रायसापूतः पुणेोघसं
श्रयः महादेवपरोभूत्वायजतिश्रीमहेश्वरं॥३८॥यस्यश्रीमहादेवेभक्तिरव्यभिचारिणी॥त
स्यहृदयमलंसाबः सर्वदाप्यधितिष्ठति॥४०॥सर्वस्यश्रीमहेश्वरस्यसन्निधिर्यत्रसर्वदा न
तस्यपापलेशोऽस्तिसत्यंसत्यंनसंशयः॥४१॥सर्वत्रविद्यमानोपिशिवोभक्तहृदंबुजेलिंग
रूपेसमाश्रित्यक्रीडालोलोधितिष्ठति॥४२॥ऊर्ध्वस्यंवयथाक्षीरंगोसर्वांगगतंयथा शिवः
सर्वंव्यापकोपिशिवलिंगेधितिष्ठति॥४३॥अतःसर्वंपरित्यज्यशिवलिंगंप्रयत्नतः पूज
नीयंविधिनासंविधिवद्भक्तिपूर्वया॥४४॥शिवलिंगेशिवः पूज्योनान्यत्रेतुकदाचन प
तः शिवोलिंगरूपीलिंगरूपेणपूज्यते॥४५॥क्षीरोपलब्धिर्नयथाविनादोहनंविनाशि
वलिंगंविनातद्वच्छिवोनान्यत्रपूज्यते॥४६॥लिंगरूपंमहादेवंयोवैपश्यतिसादरंसर्वपाप
विनिर्मुक्तोभवत्येवनसंशयः॥४७॥कृत्वाप्यनेतपानिपादशंकरमर्चयेत् सर्व॥४८॥

शिवपूजाकृतायेनतस्यपापंविदूरतः पक्षिणोनैवविनश्यंतिवह्निदग्धाःशलभाइव॥
४९॥भवंतिभस्मसात्क्षद्रवद्दग्धापथावने तथाभवंतिदग्धानिशंकरार्चनयान्यपि
॥५०॥निष्पापाःशंकराःसर्वेशंकरध्यानतत्पराःशंकराराधनासक्तामनोवाक्कायकर्मभिः॥
५१॥यथाशंकरपूजायामुत्सुकंजायतेमनः तथाशंकरपूजायामप्युक्तंमनोमम॥५२॥
सितेनभस्मनानित्यमुद्धूल्यापादमस्तकं यःपूजयतिगौरीशंसनोक्षमधिगच्छति॥५३॥
भस्मोद्धूलितसर्वांगंयोजपेच्छांभवंमनुंसमहापापानिर्मुक्तःसएवभविष्यतिएकेनवा
जलादिनाबिल्वपत्रेणशंकरंयःपूजयतियत्नेनसपापेभ्योविमुच्यते॥५५॥भक्तयाबिल्व
दलैराशुयःपूजयतिसर्वदा सवंशकोटिसंपुक्तःशिवलोकंप्रयास्यति॥५६॥यःसकृत्पू
जयित्वापिशंकरंलोकशंकरं प्रयातिशिवसायुज्यंकिपुनर्नित्यपूजया॥५८॥शिवलिं
गार्चनेनैवमुक्तिर्भवतिनान्यथा तस्मात्प्रयत्नेतः कार्यनिसंशंकरपूजनं॥५९॥शिवा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

र्चनपराधीरा भवंतिभुविधार्मिकाः नभवेन्निशिवाकारायतस्तेशिवपूजकाः॥६०॥पापा
द्विपक्षापिछेददक्षवक्त्रंशिवार्चनं सप्तमेजनः॥६१॥बिल्वैः शिवार्चनंकोऽयतत्तेयोयदातदा
रुदंतिपापगिरयः क्वगंतव्यमितिध्रुवे॥६२॥प्रयच्छतिपदामत्साथाबिल्वंलिंगमस्तके त
दातदघसंघाद्रोदग्धोभवतिसर्वथा॥६३॥योनित्यंभस्मपुतांगः शिवपूजोन्मुखोभवेत्
सतरत्येवसंसारमघोरमतिदारुणं॥६४॥भक्तिश्रद्धाकृतंवत्सनश्रीमहादेवपूजने घो
रसंसारकालाहिविषभेषजमुच्यते॥६५॥संसारसर्पदष्टानांशिवपूजैवभेषजं शिवपूजाति
रिक्तान्नैवतद्विषभेषजं॥६६॥संसारनाशनोयः शिवस्यैवार्चनंप्रिये संसारनाशनोपाय
स्तदन्योनैवदृश्यते॥६७॥वत्सत्वहरणांकृत्वापिवत्सहणान्वहूनन लिप्यतेनरः पापैःवि
रूपाक्षसमर्चकः॥६८॥विलोक्यवेदानखिलाशिवस्यैवार्चनंपरं संसारनाशनापायइति
पूर्वंविनिश्चितं॥६९॥अनंतेविविधैर्वेदैर्वेदांतैरागमैरपि शिवएवसदापूज्योनान्यइ

च्यतेध्रुवं॥७०॥शिवपूजाबहुविधाकथ्यतेगमैर्विधैःश्रुतैरपिसापूजाविच्चिधैवेति
कथ्यते॥७१॥षोडशोपचारैश्चपूजनीयोन्वहंशिवः तेषुमंत्राश्चविविधानिगमागमचोदि
ताः॥७२॥मंत्राः शिवपराःसर्वेनिगमानिगमचोदिताः सम्यक्कृत्वातुनरार्कंतेविविधाहवोयतः॥
७३॥तथापितेषुमंत्रेषुशिवपंचाक्षरःतेनमंत्रेणविश्वेशः पूजनीयप्रयत्नतः॥७४॥शिव
पंचाक्षरोमंत्रः सर्वमंत्रोत्तमोत्तमः नैतस्मादधिकोमंत्रीमंत्रेषुदृश्यते॥७५॥शिवपंचा
क्षरोमंत्रोवेदिकोवेदसंमतः वेदेषुधृतेतद्वेदांतेपिपठ्यते॥७६॥ऋषिभिःसंस्कृतोमं
त्रःमणिः इदंशोमंत्रमालास्योमणिरत्नंतदुर्लभं॥७८॥वेदावतंसमंत्रोयंशिवपं
चाक्षरस्ततः तेनमंत्रेणकर्तव्यंशिवलिंगार्चनंबुधैः॥७९॥अनेनशिवमंत्रेणवेदाःस
र्वेप्फलंकृताः अतोनैनैवकर्तव्यंश्रीमहादेवपूजनं॥८०॥अनेनैवहिमंत्रेणमंत्राः सर्वेप्फलकृ
ताः अतोनैनैवमंत्रेणकर्तव्यंशंकरार्चनं॥८१॥अन्यत्पंचाक्षरंमंत्रंसर्वाघौघविनाशके

Indira Gandhi National Centre for the Arts

स्मृतेपिपापगिरयोभवत्येवहिभस्मसात्॥८३॥पुराद्विजाधमः काश्चिदाजन्मामरणांसदा च
कारारोधपापानिऊर्ध्वंत्रिवर्तोविधे॥८३॥तेनपापंतिपापानिकृतानिप्रतिवासरं तावि
तापंतिपापानिसंख्यानिनसर्वथा॥८४॥एतादृशःसपापिष्ठःकदाविद्विपिनंययो
तत्रापश्यत्सरोरम्यं पद्मवंदनिषेवितं॥८५॥राजहंससमाकीर्णंचंडकारंडमंडितंडिं
डीरगणसंकीर्णंकुंदमंडलमंडितं॥८६॥ददर्शतत्रचंडालीमुंडडुंडचमंडितांदोडं
डधृतडिंडीरामुंडमुंडमुखमंडलां॥८७॥जलावगाहनपरांविस्रोमदनातुरः वभाषेवंच
नविप्रोमदहासपुरस्सरं॥८८॥द्विज० अंपिबालेकृतेभर्त्तानगरेपिहतेगृहे इदंसर्वमशेष
णायद्यार्थंवदसत्वरं॥८९॥विप्र० इतिहृद्वचनंश्रुत्वाचांडालीसाऽब्रवत्वरावित्रापश्चामस
भाष्यातथाप्याहातिविस्मिता॥९०॥चांडाली० मद्गृहस्योपयोगःकोमद्भर्त्तरंपतेद्विजगछ
गछस्वमार्गेणपत्रगछसिसत्वरं॥९१॥विवस्त्राजलतीरस्थामवीक्ष्यमांद्विज विवस्त्रो

पुवतींदृष्ट्वादूरोगछतिसाधवः॥९२॥जनसंमर्दभीसात्रमयापत्रंसमागतं गतेमयित्वयापाप
त्रस्थातव्यंत्वयाद्विजा॥९३॥द्विज० त्वयासहात्रस्थातव्यंमयाकमललोचने युवतीयु
वतीयुवयोरत्रसंगमः सुखदायकः॥९४॥चंडा० यतीव्रतास्मृहविप्रचंडाल्यापततोद्वि
जमावदेवमपिस्त्रीस्याज्योधर्मोत्रनत्वया॥९५॥परस्त्रीगमनेपापंबुद्ध्याश्रूयतेन
किं साभिलाषंपरस्त्रीमुभावणंचातिनिंदितं॥९६॥यतीव्रतासंनारीमुपेत्ययाकुरुते
नतिं मतस्यनरकाद्घोरात्सहसानिगमोद्विजा॥९७॥चंडाल्यासहसंबंधःकथंवातंवतेज्ञ
गुप्तापिकथंविप्रमपिनेवाभिजायते॥९८॥ब्रह्मणाःपथिचंडालछायायांअपिसंगमे
स्नानंकुर्वंतिपतनेनसचैलंमत्रपूर्वकं॥९९॥चंडालीगमनंसाक्षात्कथंकृत्वसमुद्य
तेः तस्मर्त्वयाप्रायःपरलोकभयद्विजः॥३००॥भीतिर्भवतुवामावाविप्रतेपापलो
किकोभवंतंब्राह्मणाः सर्वेवहिः कुर्वंतिनेहकिं॥१॥किंचात्रयदिभर्त्तामेदेवादाया

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

तिकानने सभवंतमदासक्तंशस्त्रेणैवहनिष्यति॥२॥मयापिदेयाशायोघयादिमांस्पृशमुद्यतः
पतिव्रताशापोमान्यथासभविष्यति॥३॥नाहंविलोकंपिष्यामिभर्तारमिन्नंनरेनवंप्रजाविद्यत
तः शीघ्रंपत्रकुत्रकुत्रापिदृश्यतेः॥४॥विप्रइतितद्वचनंश्रुत्वासविप्रोमदनातुरः चंडालीग
मनंकर्तुबलात्समुपचक्रमे॥५॥मापाहिविप्रमापाहिमापाहीत्याहसातदा तदैववाक्यमुश्रा
वतम्दर्शनमध्यगः॥६॥ततःसत्वरमागत्यतम्दर्शशस्त्रसंयुतः तद्विजंहंडमुद्यम्योद्यत्वाकेश
न्दृढासिना॥७॥तदातद्धननोद्युक्तंस्वपतिसाव्रतीतदाधर्मशास्त्रविचार्यैवमुवाचभर्तारंहितकां
क्षिणी॥८॥चंडा०विप्रः कृतापराधोपितहंतव्योनमनीषिभिः परंतुदूरतस्त्याज्यः सत्वमेवो
च्यतेमया॥९॥ततस्तमाहविप्रोपिप्राणान्माहरंमाहर तच्चदास्यकरिष्यामित्यतिभीतस्तदावि.
धो॥१०॥इतितद्वचनंश्रुत्वाचंडालीशिवतत्परा शस्त्रयाणिक्रूरचित्तंचंडालंतमुवाचसा॥११॥च
डा० अनेनमाहरेत्युक्तादिवारदेवयोगतः अतोहरहरेत्युक्तंनामानेनहरात्मकं॥१२॥हर

स्मरणशीलस्यहननंपापसाधनं तस्मादेतस्यहननंनकर्त्तव्यंखलुधार्मिकं॥१३॥कृतानंतमहा
पापोपराधयुतोपिवाः नरःस्मरेत्हरःसद्यःसर्वपापैः प्रमुच्यते॥१४॥द्विजस्यपापहीनस्यहननंनोचि
तंततः अयंकृतापिराधपिसाध्यरावनसंशयः॥१५॥अनुस्मरंतंहरं विप्रंबलाद्यदिहनिष्यसि त
दाभविष्यतिक्रूरनरकेषुवतेस्थितिः॥१६॥उपकारोप्यनेनाद्यकृतरावाधुनावयोः अवाप्यास
स्मृतोयस्मादेतद्वारंहरः॥१७॥इदंहरंहरेत्येतन्नामसाक्षाद्धरात्मकं श्रुतिश्रुतंश्रोत्रपेयंश्रु
तमद्यद्विजारकं॥१८॥हरस्मरणमेतस्मिन्नरणंसंतदुर्लभं श्रवणंहरशब्दस्यततोप्यसंत
दुर्लभं॥१९॥उपकारःकृतोनेनपादृशस्यादशोधुनाकार्यः प्रत्युपकारःघतादशःकोपिनभू
वा॥२०॥शक्तिःप्रत्युपकारस्यनावयोर्हतभाग्ययोः शक्तिःप्रत्युपकारस्यमहद्भाग्यवतांभवेत्
॥२१॥हरनामामृतंदैवादधुनानेनपापितं एतत्प्रत्युपकारस्यनप्रायोरपिसर्वथा॥२२॥यद्यद्या
गणितंद्रव्यंदीपतेस्मैतदाप्यतं नश्यत्प्रत्युपकारोतः किंकत्रेयमतःपरं॥२३॥विप्र०इतितद्व

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नश्रुत्वाचंडालोविस्मितस्तदा तंप्रणम्यप्रयोगेहंस्वपत्न्यासंयुतोविधो॥२४॥सविप्रःसर्पसंदष्टः
शिवंसुकातनुजहौ ततस्तत्रसमुद्भवः द्विश्वेश्वराकृपयाविधे॥२५॥ब्रह्म० पंडाल्यास्तादृशं
ज्ञानंकथमासीज्जनार्दनंयद्ज्ञानंमोक्षदंसाक्षायोगिनामपिदुर्लभं॥२६॥विष्णु० सामद्भुत्स
न्युरंनारीब्रह्मणीपतीदेवता पतिश्रुश्रूषणरतासर्वदायातिमाश्रिता॥२७॥तयानएजितंब्रु
स्नन्शिवलिंगंशिवात्मकं तयाशिवंसुनभर्च्यंभक्तमेवान्वहंमुदा॥२८॥तयाकदाचिद्यातं
नजावालोपश्रुतातातः परंद्विजानाहसेवजाबालपारगान्॥२९॥ब्रह्मणा० द्विजाजाबालात
लज्ञाःप्रएवंतंवचनंमप्रमादात्रोनकर्त्तव्यःप्रणताहंकृताजोलिः॥३०॥अनर्चितशिवा
यांतिनरकेवितियघाते श्रुतिरंधासयाछेवश्रुतात्वन्मुखपंकजात्॥३१॥ब्रह्मणापि
मयाविप्रामकृतेशंकरार्चनंभक्तामीशार्चनंत्यक्वाबहुकालं मयाध्रुवं॥३२॥रुद्रार्चन

विहीनांविप्रस्त्रीणांश्रुतंयापश्रेनांकिमस्यघवदंश्रुतिपरगाः॥३३॥प्रायश्चित्त
विहीनांविप्रस्त्रीणांतन्नुप्पंकथंवानरकावासः कियत्कालंभविष्यति॥३४॥नरकां
तेपुनर्जन्मभविष्यतिकथंद्विजाः एतत्सर्वंविरोधेणवदंतुप्रणाम्यमि॥३५॥द्विजा० द्वि
जन्मनांतुसर्वेषांनित्यंशंकरपूजनं कर्त्तव्यमतियत्नेननसाध्येसर्वथाप्रभो॥३६॥द्विजना
रीणामयंधर्मः सनातनः द्विजेरिवसदाकार्यंद्विजस्त्रीभिः शिवार्चनं॥३७॥परंतत्रविरोधो
स्तिपुंसांशंकरपूजने नविरोधोधिकारास्तिद्विजस्त्रीणांतुसर्वथा॥३८॥रुद्राध्यायेनस
कैश्चनित्यंश्रीरुद्रलिंगकैः अभिषेकान्वहंकार्यः शिवलिंगेद्विजैःप्रभो॥३९॥रौद्रेनविधे
र्मंत्रैः कर्त्तव्यंशिवपूजनं द्विजस्त्रीणामयंधर्मः सदावसनातनः॥४०॥द्विजैर्द्विजै द्विजांग
नाभिर्वापूजाशंकरपूजनं नवैपूजलमप्यत्रप्रमादेनापिसर्वथा॥४१॥द्विजोवाद्विजना
रीवापूजाशंकरपूजनं पदिभक्तोतदाघोनिश्चंडालीप्राप्यतेध्रुवं॥४२॥शावाशौचेपिक
र्त्तव्यंविनास्पर्शशिवार्चनं जन्माशौचेप्येवकर्त्तव्यंशंकरार्चनं॥४३॥शिवलिंगस्पर्शमात्रं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नकार्यंस्नानकंहयेदूरस्थित्वायथाविधिं एजाकार्यैवशंकरें॥४५॥शंकरार्चकालेषुद्वि
जोनाशौचदोषभाक्॥४६॥यापुत्रविरोधास्तिशिवलिंगार्चनेशुभे अनोस्परीक्षा
दाकापष्ठशिवलिंगंतुनभूदा॥४७॥अस्पशंतीव॥४८॥नाशार्थंस्नानप्रयात्नतः रौद्र
णाचरवाकार्योहोमोहोमादेःसहस्रकं॥४९॥प्रसवोजापतेनस्मात्कृशिवपूजनं क
र्त्तनं कर्त्तव्यमानसनिसंदशाहोतपथाक्रमं॥५०॥दशाहेसमतीतेतुकृत्वास्नानंयथाविधिशि
वलिंगार्चनेकार्यंद्विनस्त्रीभिर्द्विजोरिव॥५०॥दशाहेसमतीतेतुद्विजोस्त्रियंवकुश्चरु कुर्त्तवो
तिप्रयत्नेनसतिलोगोघृतान्वितः॥५१॥होमःकार्यःप्रयत्नेनसहस्रंहविषाद्विजैः स्व
स्वशाखोक्तमार्गेणप्रतिष्ठाप्यशुभंतारानं॥५२॥स्नानंकृशिवलिंगस्पर्शनंनस्पृशेत्तय
तः ततस्तद्दोषशांतिस्तुनेनहोमेनजायते॥५३॥होमोयंगुरुणाकार्यस्त्रीणानकदाचन
होमेत्वनयतंत्रासानधिकारेश्रुतिश्रुतः॥५४॥स्नानंतेतुकर्त्तव्यंस्त्रीभिर्दशादिनार्चं

नंयावद्यस्मिन्दिनेतावत्तदासर्वंन्यवस्कृतः॥५५॥कार्यंरजस्वलास्त्रीभिर्मानसंशिवपू
जनंस्नात्वाकार्यंचतुर्थि[illegible]शिवार्चनं॥५६॥यद्येकस्मिन्दिनेस
तेशिवलिंगार्चनंतदा पंचवासरपर्यंतंप्रशौलेस्थितिर्भवेत्॥५७॥द्विनद्वयेचद्विगु
णंत्रिगुणंतद्दिनत्रये० एवमेवयथाकालंगुणादोषःप्रजायते॥५८॥संसक्तेशार्चनानोऽभ
वन्त्याश्चयातनाः यातनांतेततः प्राप्यदुष्टचंडालजन्मच॥५९॥ततःश्चंडालजन्मानिप्रा
प्यान्येवपुनःपुनःचंडालजन्मविष्ठितिस्तादृशानानसर्वथा॥६०॥द्विजजन्मापिसंप्राप्यये
ननाभ्यर्चयतेशिवः तेनसंप्राप्यनरकंचंडालजन्मलभ्यते॥६१॥यावतःसति चंडालजन्मलं
भ्यते॥६४॥पतिव्रतंतपःसम्यक्करक्षितंनात्रसंशयः तथापियोसिचंडालीपासीत्यशिवार्चना
॥६५॥विप्रः रतितद्वचनंश्रुत्वासतत्राब्राह्मणीनहं हाहातोस्मीतिदुःखार्त्तापपातपृथ्वीतले॥
६६॥तदासर्वंतन्नंधत्वाकालस्तत्रसमागतः तंदृष्ट्वासासतीनारीनीतापमकिंकरैः॥६७॥ततः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

परमघोरेषुवरकेषुस्थितातातः चंडालजन्मसंप्रायशंकरानर्चनाद्विधौ।६९॥ प्राप्यचं
डालजन्मापिसानिसंमोहवर्जिता शंकरस्मरणात्कृत्वासर्वदेवाधिसोस्थिता॥७०॥ कृत्वाम
न्मयलिंगानिप्रत्यहं प्रीतिपूर्वकं पूजयामाससाप्युच्चैः करवीरादिभिःशिवं॥ ७१॥शि
वलक्षणमहादेवशिवालिंगस्वरूपणी पूजयित्वास्थितानित्यंततः साविजहौतनुं॥७२॥ततःसंप्रा
प्यसाक्षच्छिवंस्वर्गेशक्यासहस्थिता ततोविदर्भराजस्यतनयासाबभूवच॥७३॥सैववाल्यसमार
भ्यनित्यंशांतिस्मरासदा चकारविधिवद्धृत्यनरशिवालिंगस्यपूजनं॥७४॥ऊर्ध्वल्पमस्मनांगा
निकृत्वारुद्राक्षधारणं चकारवालिकाप्यापासानंदंशिवपूजनंदंशिवपूजनं॥७५॥रु
द्राक्षालंकृतानित्यभस्मसर्वांतविपग्रहासाऋक्षामरणादीनेजहौशिवपरायणा॥७६॥स
रानंपद्मयोग्योपिभालदेशेमनोहरे भालपद्मविहायेवसावकारत्रिपुंडकं॥७७॥कंठाचरणा
योग्येपिकुंकुमंशेमनोरमा रजेरुद्राक्षकंठांसाहेमाभरणावर्जनात्॥७८॥चंदनागरु

कस्तूरीविलेपनरतापिसा जहौसांचंदनादीनिभस्मोद्धूलनतत्परा॥७९॥शिवेतिशा
ब्दमात्रेशास्वार्थजननीप्रतिकिंचिद्ददातिसानंदंचाशितंमुदितानना॥८०॥हरशंक
रगौरीशपार्वतीरमणेतिव निलयस्थितांब्रह्मन्नित्यपुरः॥८१॥ईदृशीवालिकापद्मांक
दाचिज्जुवकेनसाकथमेतादृशीबुद्धिस्तवजातेतिसादधौनी॥८२॥८३॥चित्रापद्मांय
थापूर्वंवर्तांतमखिलंतदाजगादातिप्रयत्नेनजनकानंदवर्धिनी॥८३॥तदुक्तंमत्वाखि
श्रुत्वाविदर्भाधिपतिस्तदा पुलकांकितसर्वांगः सानंदाश्रुप्लवमुच्यतो॥८४॥तदाप्रभृति
यत्नेनसविदर्भमहीपतिः सादरंपूजयामासशंकरंलोकशंकरं॥८५॥सर्वेतावालिका
दृष्ट्वाविदर्भाधिपतेःसुतोः सभागेतिचतांप्राहुर्निरंजयपुरःसरं॥८६॥सर्वेशिवा
र्चनेकाजातादृष्टो शिवस्यानेसुसर्वेसुरोवास्थितासदा॥८८॥श्रुताःशिवक
थाएवाविदर्भाधिदृष्टो शिवनामांकिताएवसर्वेप्यासज्जनाविधौ॥८९॥यत्रग

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

शांतितत्रैवस्थानंनमोहरं तत्रस्थेदश्यतेलोकैः शिवालयसमन्वितं॥८०॥दिनेदिनेविदर्भेशो
महदैश्वर्यसंयुतः ववंचेश्रीमहादेवपूजयाचतुराननः॥८१॥एवंस्थितःसभूपालस्तत्सुता
पि प्रयत्नतः पूजयंतिमहादेवंवंध्यनवयौवना॥८२॥सादनोकुलनाथायविदर्भराजमहीभुजा
सोपितासुंदरीप्राप्यबभूवानंदसंयुतः॥८३॥कुलनाथोमहादेवलिंगरूपिणमभयं पूजया
मासयत्नेनरत्नाद्यैरन्वहंमुदा॥८४॥सार्वदर्भ्यपितृदृष्टकुलनाथशिवार्चकं अलंतमदितानित्यं
चकारशिवपूजनं॥८५॥सार्वकारान्वहंभक्त्याश्रीबिल्वैरमलैर्नवैः शिवलिंगार्चनंहैमैः ता
वद्भिःकमलैरपि॥८६॥सार्चकरान्वहंपद्मैः करवीरैः सितासितैः शिवलिंगस्वरूपस्यमहा
देवस्यपूजनं॥८७॥वेदभीकारयामासनवबिल्वनानिसासुरांसिकारयामासकमलानांसमु
दा॥८८॥कारयामाससामंत्रांकरवीरवनान्यपिवनान्यपिचनानितानिजातानिशातलक्षंच
तुर्मुखः॥८९॥वनानितानिजानानिसमर्पयेकदा विधेपुष्पतान्यरम्याणिद्विजभ

व्यानिसर्वदा॥९००॥एकैकस्मिन्वनेजाताः शतलक्षंवनौकहाः प्रतिस्कंधप्रसूनानितेष
जातानिकोटिशः॥१॥यत्नेनाप्यसानित्यंहेमपद्मानिसंततं पूजयामासयत्नेनबिल्व
निचसदाशिवं॥२॥करवीरवनेभ्यःसासुर्वेभ्योप्यतियत्नतः पुष्पाणपानाप्यसर्वाणि
पूजयामासशंकरं॥३॥एवंव्रतंदिनंपुष्पैः करवीरैः सितासितैः हेमपद्मैर्बिल्वपत्रैः
शिवमभ्यर्चयंस्थिता॥४॥पुराकश्चिद्द्विजोदृष्टः करवीरवनेतया करवीरैः पूजयंतंमहा
देवं सितासितैः॥५॥सानत्वाद्विजवर्यंतंशिवपूजापरायणं वभावेभक्तिभावेनहृतांज
लिपुटाविधौ॥६॥वेदभ्युःपूज्यतेगिरिजानाथः करवीरैः सितासितैः जलाप्लुतैर्नवैः शु
द्धैस्त्वयामंत्रः पुरःसरं॥७॥बिल्वपत्रैश्चबिमलैस्त्वयासंपूज्यतेशिवः पूज्यतेशंकरोनि
त्यंस्वर्णकमलैरपि॥८॥करवीरैर्बिल्वपत्रैः सुवर्णकमलैरपि पूजितेशंकरेनित्यंपु
ण्यंस्यात्कोटिरावदा॥९॥इतिहृच्चनंश्रुत्वापूजांतेब्राह्मणोविधेविनयावनतोभूत्वा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वमाहेवचनंमुदा॥१०॥द्विजं बिल्वपत्रांतरालेस्थंसंछाद्यशिवमस्तकंशिवलोकम
वाप्नोतिशिवेनसहमोदते॥११॥भस्मोद्धूलितसर्वांगःस्रुद्रुद्राक्षभूषणः बिल्वपत्रैःसम
भ्यर्च्यशंकरेणातिशंकरं॥१२॥बिल्वपत्रैमहादेवंयोर्चामध्यतिभक्तितः समहापापकोटि
भ्योमुक्तोमुक्तिंप्रयातिच॥१३॥त्रिदलंत्रिगुणाकारंत्रिनेत्रंचत्रियायुधं त्रिजन्म
पापसंहारंमेकबिल्वंशिवार्पितं॥१४॥त्रिभ्रूलसन्निभैरीशबिल्वपत्रैःसमर्चितो
सकृत्रावविनश्यंतिमहापातककोटयः॥१५॥बिल्वपत्रैरासृक्षेणाप्यर्चितपार्वती
पतिः ददातिपरमांमुक्तिंसप्तजन्मांतनमये॥१६॥साक्षादमृतःस्रुक्षवाराटित
वाजलाप्लुतं बिल्वपत्रंस्वतःस्रुद्भवंशांतिप्रियकरंध्रुवं॥१७॥सुमेपर्युषितंतंत्रेचबिल्वप
त्रस्यचूर्णेनाप्यर्चनीयः सदाशिवः रक्तवद्रक्षणीयानिबिल्वपत्रैबिल्वपत्रार्चनेनैव
णांसततं१

तुष्टोभवतिशंकरं॥१९॥महादेवस्यसांबस्यबिल्वपत्रंसतिप्रियं पथाप्रियाहेमवतीबि
ल्वपत्रंतथाप्रियं॥२०॥अखंडैर्नूतनैः स्रुद्भैः बिल्वपत्रैप्रयत्नतः यःपूजयतिगौरीशं स
यास्यति॥२१॥बिल्वपत्रमहिमाशिवेनज्ञायतेसुभे श्रीबिल्वपत्रमहिमादेवैरपि
नबुध्यते॥२२॥करवीरस्यपुष्पेणरक्तोनधवलेनच यःपूजयतिगौरीशंसयातेभ्यो
विमुच्यते॥२३॥तत्पुण्यंलभतेमर्त्योमहेशोमणिपूजया तत्पुण्यंलभतेमर्त्यः करबी
रस्यपूजया॥२४॥सुवर्णकमलानांचपूजयोगिरिजापतिः हरोददातिसापूज्यमचं
कायनसंशयः॥२५॥विष्णु० इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वाप्रणिपत्यचतंद्विजे ततोबिल्ववना
दीनीकारयामाससापुनः॥२६॥सरत्नैःकारयापासशिवालयमनुत्तमं तत्रसाकारयामा
समुक्ताप्राकारमुत्तमं॥२७॥तस्मिंशिवालयेसेवरत्नलिंगमनुत्तमं स्थापयामासयत्ने
नकुलनाथोमुदान्वितः॥२८॥तस्मिन्शिवालयेभक्ताघृतदीपामनोहराः तयादत्तःप्र

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

यत्नेनहेमपात्रेषुकोटिरत्नैरलंकृतैः॥२९॥ध्यायामाससासांबंमुनिसंघसमन्वितः नैवेद्यंकारयामास
दिव्यान्नैरुज्ज्वलैर्युतैः॥३०॥शिवस्थानंसमंतात्तुसर्वतःपुष्पसंकुलं पुष्पमालापरिक्तपुष्पगंध
समन्वितं॥३१॥नृत्यंचकारसानित्यंतस्मिन्नवशिवालये गानंचकारसानित्यंनित्यंवैशिवमंदि
रे॥३२॥आद्यैर्दिव्यैरुपचारैश्चतुर्वेदोक्तान्सशिवोत्सवान् कारयामासयत्नेननक्तकालेषुसाद
रं॥३३॥तयैवकारिताःशैवाःस्वर्णोत्सवविग्रहाः अलंकृताविग्रहास्तेरत्नैर्मालादिभिःसदा॥
३४॥साहेमंकारयामासलक्षचक्रान्वितंरथं हेमध्वजपताकाद्यंमुक्तालंबोपशोभितं॥३५॥
तद्धेमरथशृंगाणिःसप्तलोकमापस्फटं तान्पतीश्वरम्याणिसरत्नानिचतुर्मुख॥३६॥तस्मिन्
येमहादेवमुमादेहार्धविग्रहंसंस्थाप्यंपूजयामाससाविदग्धराजपुत्रिका॥३७॥रथारूढाशि
वंदृष्ट्वासंतुष्टहृदयास्तान्येचकारबहुध्वजकुलनाथेचसस्मिति॥३८॥शांकरेभ्योददौसेवरत्ना
निविविधानिच शांकरेभ्योददौस्वेवपृथ्वीरत्नसमन्विता॥३९॥ब्राह्मणान्नाकरान्दृष्ट्वा

दंडवत्प्रणिपत्यसा रत्नैःसंपूजयामासशांवानंतिपानतः॥४०॥रत्नासनेषूपवेश्यसारां
करपरायणान् पादप्रक्षालनंकृत्वापपौतस्वरणोदकं॥४१॥धूपदीपादिदानैश्चतोषयामा
सशांकरान् शांकरान्रत्नमालाभिःलोषयामाससासदा॥४२॥यस्यपावदभिप्रेतंशांकरस्य
धनंतदा ददौदानोत्सुकांतस्मैसाततोप्यधिकंधनं॥४३॥एवमेवान्वहंप्रीत्यातोषितांशांकरान्त
यांशांकरश्चापियत्नेनपूजितोभूजयासदा॥४४॥कार्तिकेमासिसानित्यंरथोत्सवमनिंदितां
करयामासयत्नेनसांबस्यपरमात्मनः॥४५॥साकोटिघटसंपूर्णैर्गोक्षीराज्यादिभिर्मुदा सेवया
मासशैवांश्चकार्तिकीसोमवासरे॥४६॥वेदनादैर्नदत्तेशसाक्षिल्वनयज्ञवैःधनरैःककरवीरैश्च
पूजयामासशंकरं॥४७॥द्रोणपुष्पैरपिश्वेतैःकार्तिकीसोमवासरं शिवंसापूजयामासरात्रौ
यामचतुष्टये॥४८॥परमान्नेननैवेद्यंकारयामाससाबहुं कर्पूरारार्तिकोमुच्चादीपार्थंज्वालि
तास्तमा॥४९॥धूपार्थंज्वालितास्तत्रास्तथैवागरुरायः प्रतियामप्येवमेवचकारार्चनं

विधो॥५०॥एवंसंतोषसंयुक्तार्त्तिकीसोमवासरे पूजयंतीमहादेवंसाक्षात्सोमदृदर्शसा॥५१॥
अनंतसोमसूर्याग्निप्रतिमंदग्धमध्वजं कर्पूरगौरसानंदमुमासंश्लिष्टविग्रहं॥५२॥चंद्रा
र्कवह्नित्रयनंचंद्रशेखरमीश्वरं मुक्तादामपरीतांगंदूकूलवसनान्वितं॥५३॥भोजभ्दालस
भ्दागधाजिभ्स्तिविभ्स्वरां रुद्राक्षमालासंवीतंमुक्तामालासमावृतं॥५४॥रत्नकेएकं
दृकरत्नपदविराजितेनानारत्नपरिभ्राजन्मुकुटोत्तमनंडितं॥५५॥वीजमानमनंतैश्चचामी
करसुचामीकरसुचामरैः अमंतरत्नछत्रोचछायासंवेष्टितंप्रभुं॥५६॥मंदहाससमाक्रां
तपरोदिवदनंशिवं अनंतप्रमथैःसेव्यंब्रह्मविष्ण्वादिपूजितं॥५७॥दृष्ट्वाप्रसन्नय
दमानसासेपूज्यसादरे अंजलिमूर्द्धविन्यस्तुवावपरयामुदा॥५८॥वेदम्उ०न
मोनमःकारणकारणायनारायणायाधीतपादुकाय नमोनमोभ्स्तिविभ्स्वरणापविभ्से
शायशंभोभगवान्नमस्ते॥५९॥नमोनमश्चंद्रकलाधरायनमोनमोमंगलविग्रहाय न

मोनमोनंतगुणार्णवायवि०॥६०॥नमोनमोनंगमदायहायनमोमंगलाय न
मोमंगलदायकायवि०॥६१॥नमोनमोभक्तवरप्रदायनमोनमःकेशवपूजिताय नमोनमःस
र्वसुरार्चितायवि०॥६२॥नमोवमःसर्वसुराधिपायनमोनमःसर्वगणाधिपाय नमोनमःस
र्वजनाधिपायवि०॥६३॥नमोनमोनंतविलोचनाय नमोनमोनंतलसत्कराय नमोनंतारि
रोधरायवि०॥६४॥नमोनमोहेमविभ्स्वरणापनमोनमःशैलसुतान्वितापनमोनमोवि
ल्वदलाब्रियायवि॥६५॥नमोनिर्मिनघालवरयेनमोनमोनिर्पित भ्स्धराघ नमोनमोनि
र्मितकेशवायवि०॥६६॥नमोनमोभानुगणाप्रभायनमोनमःश्रीदृगणाप्रभामन मोनमो
नमोवक्रिगणाप्रभायवि०॥६७॥नमोनमोमन्मथोस्दनायनमोनमःपयजस्दनाय
मनमोनमोमाधवस्दनायवि०॥६८॥नमोनमःसर्वविधायकायनमोनमःसर्जितरक्षकाय
नमोनमःसर्जितनाशकायवि०॥६९॥विस्मईतिस्तुत्वामहादेववेदभीविनयान्विताप्रजपा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मासरत्नाद्यैः सोमंसगणमादरात्॥७०॥ततः प्रसन्नो भगवांस्कन्दस्तत्कृतपूजया वरंवृणु
वरंमन्नुरुव्रतेत्याहतांशिवः नः॥७१॥वैदर्भ० कृतार्थोस्मिमहादेवदर्शनादद्यमानव दृ
नात्तवतोरीराजन्मधन्यमभून्मम॥७२॥यदिदंपादकमलंतवत्सर्वश्रुतिश्रुतं दृष्टं भाग्यव
शाच्छंभोविघ्ननेत्रार्चितंमया॥७३॥हिरण्यबाहूदधेतिरूपंहिरण्यरेतसे हिरण्यवरोदधो
क्षतचमंगलविग्रहः॥७४॥त्वंहिरण्यपतिर्दृष्टस्त्वंदृष्टोर्स्यविकापतिः दृष्टोत्रुमापतिः सा
क्षादङ्कः पस्पर्शनेत्रया॥७५॥ऋतंसत्यंपरंब्रह्मपुरुषंकृष्णपिंगलं ऊर्ध्वरेतंविरूपाक्ष
दृष्ट्वात्वांमुदितास्म्यहं॥७६॥त्रलक्षोसियतस्त्रक्षततो हंमुदितात्रभो भाग्यस्यममनां
तोत्तिसत्यंनसंशयः॥७७॥वैदैरपितविज्ञातंतवदेवत्वमुत्तमं तदेवेदंमयादृष्टंत्वत्प्रसादा
न्महेश्वरा॥७८॥महेशत्वत्प्रसादेनभुक्तंमेश्वर्यमुत्कटं यावद्भक्तंमयैश्वर्यंतावद्भुक्तंन
केनोचत्॥७९॥मयानज्ञातमाजन्मशरीरंदुःखमएवहिसुखेनैवस्थितंशंभोसर्वदा

लत्रसादतः॥८०॥कोटिरत्नप्रदानानिस्वर्णदानान्यपित्रभो कृतानित्वत्रसादेनपार्वती
वल्लभत्रभो॥८१॥ऽमेराभुक्तभोगायानभोगेछामनत्रभो सत्यंपुनः सत्यंदेहिमुक्तिम
तःपरं॥८२॥विष्णु० इतिनदृत्तनंश्रुत्वाशिवः सानुगः मानसः तम्प्राचकरधृत्वासुप्री
तःप्रयामुदा॥८३॥शिव० इतोनवमेमासिनवपुत्रोभविष्यति सभविष्यतिसर्वज्ञोमपि भ
क्तिकरिष्यति॥८४॥ससंचरिष्यतिचेछंत्रवीलोकेपिसादरं सर्वभूमंडलस्यापिरक्षकः स
भविष्यति॥८५॥नित्यंमन्मयलिंगानांसहस्रपूजांविधास्यति सकारयिष्यतिप्रीत्यामत्त्यम
तिशिवस्तवं॥८६॥कारयिष्यतिमणिमंडलक्षंचक्रायुतंरथं सजीविष्यतिनीरोगः प
तिःकल्पशतंत्रयं॥८७॥तस्यपत्न्याभविष्यंतिलक्षंचंद्रसमाननां तस्यपुत्राभविष्यंति
नवलक्षंमदर्चकाः॥८८॥तंजीविष्यंतितत्पुत्राः पूर्णाकल्पशतायुषः तेषामुपिभविष्य
तिपुत्रास्तत्कल्पविक्रमाः॥८९॥नवमग्रेपिसुभगोवंशवृद्धि[illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

दिष्यति ततः सर्वोपिमुक्ताश्रमविघ्नतिनसंशयः॥९०॥मदर्चनकृतंयस्मात्वयासंततमादरा
त् तेनैतादृशसौभाग्यतवबालेभविष्यति॥९१॥जीवकल्पशतंवालेत्वंचसौभाग्यपूर्वकं वि
रोगानिष्पसतुद्यापुद्यागानित्यंयौवना॥९२॥मयिभक्तिंकुरुश्रीमान्मत्पूर्वंवसंततं कुरुदानि
यंत्तेनप्रत्यहंप्रीतिपूर्वकं॥९३॥ततः कल्पशतांतत्वमदाराधनपूर्वकं त्वत्कान्तंनुश्रु
ङ्गंमामुपेष्यसिबालिके॥९४॥मदाराधनजाद्भाग्यमेतत् दूरात्वयाप्राप्त्रंनात्रसंदेहःस
संस्तंचराननेः॥९५॥यस्तुविश्वस्यमांभक्त्यापूजयिष्यतिसंतत सतत समाप्नोतिदेवेशान्म
तः सौभाग्यमादरः॥९६॥देवेयस्यविश्वासोमविष्यतिदृढःसदा तस्येवपिविश्वासोमत्स
जापार्वशोभने॥९७॥विष्णु० इत्युक्तापूजितः सम्यक्तयारत्नादिभिः शिवः शिवालयेत्
लिंगेसरांतर्दधेविधेविधे॥९८॥ततः संतुष्टहृदयासाधौदृष्टविधे चंद्ररेखववर्द्धे
सुभगासादिनेदिने॥९९॥ततःसाजनयामासेपुत्रंशंकरपूजकं शुभलक्षणासंपन्नसर्वा

वयवशोभनं॥५००॥सतुजातिस्मरोजातोजातमात्रश्चतुर्मुख इत्यादिनमारभ्यकृतं
तेनशिवार्चनं॥१॥कथंजातिस्मरोजातोजातमात्रः सबालकः किंवा पुराणेकृतंतेनपूर्वजन्म
निमाधव॥२॥विष्णु० सबालकः पुराविप्रोदारिद्र्योव्याधिपीडितः व्रणासंकीर्णसर्वांगः पुंडरी
कंपुरास्थित॥३॥श्रीमाञ्छिवंबरेरम्यद्वारिभस्मावगुंठितः सर्वदेवास्थितः पूर्वंविल्वभक्षणान्नस
रा॥४॥तत्रैवशिवगंगायांस्नात्वाभस्मविभूषणाः रुद्राक्षभूषणानित्यंस्थितः पंचाक्षरजप
न॥५॥एवमेवस्थितोनित्यंबहुकालंततः परंनित्यंपार्थिवंलिंगानिपूजयामाससादरं॥६॥
ततः श्रीदंबरेरम्यद्वाचलंदिदृक्षया चलितोध्वनिमध्याह्नेजटीप्राणान्त्यजादितः ततः
सपुष्पकारूढःस्वर्गलोकंययौविधे स्वर्गलोकस्थितःप्रासबहुकालद्विजोत्तमः॥८॥वेदभौ
गर्भमाप्यन्तस्तोभाग्यवशाद्विधे स्थितोगर्भेपदुःखानिनावापशिवपूजकः बलिभोज
नपुराणेनसोभूज्जातिस्मरोद्विजः लिंगपूजनपुराणेनभूपतिःसमजायत॥९॥एवंजातिस्म

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

रोवालोपितसंतो चवर्द्धकैःपूजयामासगौरीरामुत्तमयवचिसादरं॥१०॥यथाभक्तिःकृतानेन
देवदेवमहेश्वर तथाभक्तिनकेनाभिरक्षयतेकार्ड्मन्यहं॥११॥ प्रथोक्तश्रीमहेशनवैदभी
प्रतिसादरंतथैवजातत्तत्पुत्रः शिवपूजापरायणाः॥१२॥वैदभीतनयंदृष्टश्रीमदेवपू
जकंसंउवृद्धदयाजातासौभाग्यनिलयासदा॥१३॥वैदभीनिधोवृत्तन्नृपयेततःपरं तत्प
लक्षमसौम्यनारीसामतिसुंदरं॥१४॥नवलक्षंसुताजाताःसुशिवार्चकाः पौत्रात्रि
वार्चकान्दृष्टवैदभीमुदितास्थिता॥१५॥लक्षचक्रेश्वरस्तेनकारितोमाणिजितः शिवान
यः कृतस्तेननामातत्तमयःप्रभुः॥१७॥वैदर्भ्यपिनिशंभुंपूजयामाससादरंहेम पद्मै
र्बिल्वपत्रैः प्रसूनैर्विविधैरपि॥१८॥सासर्वदामहादेवंस्मरंतीशिवतत्परा नित्यंशिवकथा
मेवकश्रश्रावशुतिसम्मता॥१९॥शिवालयेसान्निविश्यशिवालिंगस्यसन्निधौ प्रतिक्षणंशि
वंबिल्वैपूजयित्वैवसास्थिता॥२०॥तत्पुत्रोमातरंदृष्ट्वा॥२१॥शिवालयेसन्निविश्यशि

वलिंगस्यसन्निधौ प्रतिक्षणंशिवं बिल्वैपूजयित्वैवसास्थिता॥२२॥तत्पुत्रोमातरंदृष्ट्वाशि
वपूजायरंसदा शिवपूजासारधनानितस्मैदत्वास्थितोविधे॥२१॥एवंस्थिताकदाचित्सा
पूजयंतीमहेश्वरं शिवेशंकरेत्पुत्काविजहौमुदितामनु॥२२॥ततः प्रेषितमीशेनपुष्पकं
पुष्पंसंकुलंपुष्पकंसासमारुत्यययौशंकरसंनिधिं॥२३॥तदादुंदुभयोनेदुःपुष्पवृष्टिरभ
तदा गंधर्वाश्चजगुः सर्वेननृतुश्चाप्सरोगणाः॥२४॥शिवस्तामागतांदृष्ट्वावचनंजगदंबि
का वमावेदवचनंप्रोवाचवैदर्भीमपितोषयन्॥२५॥महा० इयंमदेकनिताभदाराधुनतत्परा
मानेवसर्वदाध्यात्वासस्थितामुविसंस्थिता॥२६॥किपत्कालंत्वयासाकमत्रक्रीडाकरोविधे ते
तःपरंनिधदेविमपिलीलामविष्यति॥२७॥मन्नामोच्चरणात्कृत्यातंडतिष्ठत्यनंतसंउघाततोली
नाभविष्यति॥२८॥पार्वत्युवाचात्तस्यकथमेतत्स्यात्त्विशोप्रसादति त्वत्प्रसादेविलंबोपिकथं
वाजायतेवद॥३०॥शिनउ० शिवेदेयामुक्तिरस्मैसंदेहोन्नात्रसर्वथा किपत्कालविलंबेन

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मुक्तिरस्यामविष्यति॥३१॥विष्णुरुवाचश्रुत्वापुनः संशयसंयुता तदासंशयना
शार्थमुवाचप्रीतिपूर्वकं॥३२॥पार्व॰ शिवमुक्तैवजातेयंदेयान्यामुक्तिरलिका कौतुकंकि
मतेशंभोकिमेतद्वदसादरं॥३३॥सदा॰सामीप्यरूपायां मुक्तिस्तमापेपवरानने इयंनपरमांमुक्ति
प्रापाग्रेसांभविष्यति॥३४॥शिवेतिशिवमंत्रोमसम्यगुच्चार्ययस्तनु यज्येत्समन्मनोमध्येमयि
संविशतिध्रुवं॥३५॥शिवेतिसर्ववेदांतैः संस्तुतंनामयन्मम तद्ददातिपरांमुक्तिं मंतकालेसम
तंशिवे॥३६॥विष्णु॰ इतितद्वचनंश्रुत्वाभवानीशिववल्लभा संतुष्टाप्रीतिमान्नाजन्ना विष्णु
न्नसंशयाः॥३७॥वेदधर्मपितुस्तंप्रायसंस्थितांशिवयासह शिवपूजाप्रभावेनक्रीडाम
पिचकारसा॥३८॥ततःसापरमांमुक्तिंसंप्राप्यचेशिवाज्ञया शिवरूपेवसाजाताशिवपूजा
प्रभावतः॥३९॥इदंवृत्तांतमखिलंनंदिकेशोनसादरं मत्पमुक्तं पुराब्रह्मन्ननंतस्तुभ्यंच
तिवेदितं॥४०॥अतः शिवेति यंत्रोक्तमोक्तमः तेनमंत्रेणासततंपूजनीयःसदाशिवः

॥४१॥सपानेनैवमंत्रेणपूज्यतेगिरिजापतिः एतन्मंत्रसमोमंत्रोनवेदेषुत्रिलोकेष
पि॥४२॥सदाशिवोवेदवेद्यः सर्वदेवोत्तमोयथा तथैवसर्वमंत्रेभ्यः शिवेतिमंत्रउत्तमः॥४३॥
विधेशिवेतिमंत्रेणशिवलिंगंसमर्चितं दुःखानिविलयंयांतिसकृएवनसंशयः॥४४॥हे
माद्रिशिखरेसंतिशिवलिंगानिभूरिशः गत्वातत्रेंद्रसंयुक्तः पूजयस्वविधेशिवः॥४५॥अ
ग॰ इत्युक्तोविष्णुनाब्रह्मासदेवेंद्रःप्रणम्यैतं जगामसमेरुश्रृंगाग्रशिवलिंगार्चनेच्छया
॥४५॥अग॰ इत्युक्तोविष्णुनाब्रह्मासदेवेंद्रःप्रणम्यैतं जगामसमेरुश्रृंगाग्रशिवलिंगार्चने
नेच्छया॥४६॥हेमाद्रिश्रृंगेसर्वत्रसचचारविधिस्ततः अदृष्ट्वाशिवलिंगानिपुनःसंप्राय
केशवं॥४७॥तंमागजंविधिप्राहकिमासादितिकेशवः शिवलिंगान्यदृष्टानिमयेत्याहत
तोविधिः॥४८॥इतितद्वचनंश्रुत्वाविष्णुर्विस्मितमानसः उवाचवचनंविप्राविप्राधिविस्मा
पयंस्तदा॥४९॥विष्णुरु॰ हेमाद्रिशिवलिंगानिदृश्यंतिस्वल्पशोभवैः तालिंगदर्शनरोष

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शांभवास्तेनसंराधा॥५०॥कथंमलिनचित्तानांशिवलिंगस्यदर्शनं यतोविप्लुतचित्तानां
जापतेलिंगदर्शनं॥५१॥सर्वदाशिवभक्तानांशिवसंसक्तचेतसा जायतेमोक्षदंश्रौतंशिव
लिंगस्यदर्शनं॥५२॥प्रायशोनास्तिविश्वासस्तवदेषुतस्वयंहेनाद्रौशिवलिंगानिनदृष्टानि
स्थितान्यपि॥५३॥अतोधुनासहेद्रेणाकृत्वाकूलंनमादरात् रुद्राक्षधारणंकृत्वाजयशै
वंषडक्षरं॥५४॥चतुर्विंशतिवर्णांतंजप्यंतेशांभवोमनुः तदावेदेषुविश्वासस्तवप्रत्य
क्षंभविष्यति॥५५॥जप्योप्ययंचविधिवत्कार्तस्नोभक्तिपूर्वकं अन्यथातवविश्वासोवे
देषुनभविष्यति॥५६॥जातेदेषुविश्वासेविश्वासस्तेशिवेभवेत् शिवेतत् शिवेजाते
चविश्वासेदुःखनाशोभविष्यतिविश्वासःसहसाशंकरेविधे विश्वासःशंकरेयस्यसधन्यइ
तिगद्यते॥५७॥संतन्यमानोविश्वासःशंकरेयादिजायते तदादुःखानिनश्यंतिसर्वाण्यपिन
संशयः॥५८॥तावदुःखानिपापानिविश्वासः पार्वतीश्वरे अतोजपमनुंशैवंशिवविश्वासका

रणा॥५९॥कुरुशैवस्यमंत्रस्यविधिवज्जप्रमादरात् जपोपिकुरुविश्वासंश्रुतिः शैवम
नोर्विधे॥६०॥विश्वासेनाविनाक्वापिनकार्यसिद्धिर्भवति अतोजपमनुंशैवंसेद्विश्वास
पूर्वकं॥६१॥अगस्त्य० इतितद्वचनंश्रुत्वाविष्वक्सेनोहिजा जजापविधिवद्धृत्वासंद्रः शै
वंषडक्षरं॥६२॥चतुर्विंशतिलक्षाणिजातेशैवमनोजपे सर्वेष्वपिचवेदेषुविश्वासोभव
त्योर्दृढः॥६३॥ततःपरंमहेशोपिविश्वासोभवत्योर्दृढः प्रायश्चित्तविप्लुताःप्राहविष्वक्सेवि
धितंततः॥६४॥विष्वक्सेनउवाच अतःपरंविधेगच्छहेमाद्रिशिखरंप्रति तत्रशंकरलिंगानिपूजय
स्वयथाविधि॥६७॥अगस्त्य० इतितद्वचनंश्रुत्वाविष्वक्सेनोत्तमांजलिः वमाद्रेःविनयाद्धृत्वा
कृतांजलिप्रणोहिजाः॥६८॥ब्रह्मो० शिवलिंगंत्वयापूर्वंमोक्षार्थंसंपूज्यते॥ग्रहं संस्थाप्यतेत्व
यापूजनंशिवलिंगसमर्चितं॥६९॥विष्णु० विधेसमेवहत्पुत्रेःशिवलिंगंशिवात्मकं तिष्ठत्येकं
मयातस्यक्रियतेपूजनंसदा॥७०॥मयानस्थाप्यतेयत्रशिवलिंगंसमर्चितं प्रतिक्षणंमयात

Indira Gandhi National Centre for the Arts

स्यपूजनंक्रियतेविधे॥७१॥अग॰ इतिसूचनंश्रुत्वाविधिर्विस्मितमानसः विष्णोदर्श
पत्वंगमितिप्राहद्विजोत्तमा॥७२॥विष्णु॰ दिव्यचक्षुर्ददाम्यद्यतुभ्यमिंद्रद्युम्नाधुना मह
कमलनाभस्थशिवलिंगंविलोकया॥७३॥इत्यभंसानिविषयःशिवलिंगंशिवात्मकं द्र
क्ष्यतेनसंशयः॥७४॥अगस्त्यु॰ ईत्युक्त्वासददौविष्णुर्दीव्यंचक्षु
स्तयोस्तदा दिव्यचक्षुप्रदानंतंस्मांसाच्छिवंपूजया॥७५॥विष्णुर्दद्यंसंविंशिवलिं
गंशिवात्मकं ताभ्यांदत्तंतदाविप्रानबिल्वदलार्चितं॥७६॥ताभ्यांदत्तंयथादाविष्णो
शिवालिंगंशिवात्मकं तदैवे सर्वदुःखानिनष्टानितयोर्द्वयोः॥७७॥सेंद्रश्चाऽसुरंखस्तत्र
चकारशिवपूजनं पंचाक्षरैर्बिल्वपत्रैर्नयत्नेनतदाद्विजः॥७८॥ईंद्रप्रायस्तवंसघस्तत्रश
करपूजेया तांतविधिर्यथासेंद्रोहेमाद्रिशिखरंप्राप्तः॥७९॥शिवलिंगानिदृष्टानितत्रतेनत
तः परं सेंद्रःसंपूजयामासशिवलिंगानिसादरं॥८०॥शिवलिंगानिसंपूज्यसपुनःप्रा

पकेशवं लिंगानिपूजितानीतिहरिंप्राहविधिर्मुदा॥८१॥हरिःपूजितलिंगस्यसांऽघ्रस्यविधे
र्वचः श्रुत्वाचपंचसंऽघ्रःप्राहवाक्यंचाऽऽदरं॥८२॥वि॰ विश्वस्यदेवेशंमहेशमनिशंविधे अ
घघ्नंनियतेनपूजयस्वयथाविधि॥८३॥आपादमस्तकंसम्यग्भस्मनोद्धूल्यसादरं सर्वश्रुति
श्रुतंरौद्रंजपमंत्रंषडक्षरं॥८४॥श्रुत्वारौद्रोक्तयानित्यंवदरोक्तयासदा पूजयस्वानिय
तेनशिवंभक्तापुनःपुनः॥८५॥अप्रमादेनसततंशिवैकरारणोभवशिवार्चनंनसततंमा
नंदःप्राप्यतेयतः॥८६॥इंद्रत्वमपियत्नेनपूजयस्वमहेश्वरं महेशपूजयासद्यः सुखंप्राप्तंयत
स्त्वया॥८७॥गुरोस्त्वमपियत्नेनपूजयस्वसदाशिवं पशुपूजयामक्तिकांताकरस्थेवभविष्य
ति॥८८॥शिवार्चनंपरोधर्मःसर्वेषांश्रुतिचोदितः पद्धर्माचरणोभक्तिमुक्तिश्चाविधि
नाभवेत्॥८९॥अगस्त्यु॰ इतिविष्णुवचःश्रुत्वानत्वाविष्णुंततोविधिःसेंद्रायंयोस्वलो
कायप्रहृष्टवदनोद्विजाः॥९०॥इंद्रोपिगुरुणासाकंब्रह्मणाप्रेषितस्ततः हृष्टोयथास्व

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

लोकापगतदुःखोद्विजोत्तमाः॥९१॥अतः शिवार्चनेनैवदुःखनाशोभजायते शिवार्चनं
विनाविप्रादुःखनाशोनजायते॥९२॥संसारवृक्षेदेजाय तेशिवपूजया संसा० नशिवाराधनंवि
ना॥९३॥यस्यलीलाविहारेयंत्रपंचोविधिद्विजाः तस्यश्रीविश्वनाथस्यपूजादुःख
पहारिणी॥९४॥विश्वस्यपार्वतीनाथोदेवंश्चमुमुक्षुभिः स्मर्तव्यश्चप्रयत्नेनध्यातव्य
श्चमहेश्वरः॥९५॥ध्यानेनतपसापूजैः पूजयाचमुहुर्मुहुः प्राणानीशमहादेवः सर्वदासु
प्तिकांक्षिभिः॥९६॥उद्धूलयध्वमंगानिभस्मनाप्रतिवासरं भवध्वंरारीरातिरुद्राक्षैः
श्रुतिचोदितैः॥९७॥शिवालयेश्मशानेनिसिताभस्मात्रिपुंड्रकः वारंवारंत्रयाणेनपूजं
यध्वंमहेश्वरं॥९८॥जपध्वमतियत्नेनरुद्राध्यायमुहुर्मुहुः श्रीरुद्रायेमध्यानस्थं
ध्यातंवेदैःसुतंसदा॥९९॥मंत्रंनमःशिवायेतिजपध्वंविधिपूर्वकं समत्रराजःसर्वे
षांमंत्राणांमधियोद्विजाः॥१००॥नास्तितात्सदृशोमंत्रेषुविविधेषुपि वेदवेदांतसर्वेषः

सर्वमंत्रोत्तमोत्तमः॥१॥पंचाक्षरःसर्वदेवैःसंतुमांत्रशिवोमणिः मोक्षोभवतिविप्रेंद्रात्त
जपेनैवनान्यथा॥२॥पंचाक्षरंमंत्रराजंमहादेवात्मकंद्विजाः योजपेदतियत्नेनमुक्तिस्त
स्यैवजायते॥३॥पंचाक्षरंजपासक्तःपंचाक्षरस्यध्यानतत्परः सर्वत्रपंचनिर्मुक्तःत्रपंचने
वपश्यते॥५॥पंचाक्षरस्यमाहात्म्यंनवक्तुंशक्यामहं पंचाक्षरस्यमाहात्म्यंवेदैरपिन
बुध्यते॥६॥पंचाक्षरस्यमहीमात्रंब्रह्मार्घैवबुध्यते अस्मदादैस्कुतंमंत्रमहिमाज्ञातुंकथं
॥७॥महेशाःसर्ववेदेशाःसर्वज्ञःपरमेश्वरः जानातिशिवमंत्रस्यमाहात्म्यंनेतराध्रुवं॥८॥
वेदास्तुवंतियंमंत्रंवेदांताश्चप्रपेततः तस्यमंत्रस्यमाहात्म्यंकोवाछेदशिवंविना॥९॥वि
ष्णुः॥इत्युग्रस्यवचः श्रुत्वावसिष्ठोमुनीश्वरः शिवार्चनपरोज्ञातोभस्मोद्धूलितविग्रहा
॥१०॥अतःशिवार्चनंकार्यंदानंचैवयुगावः मुक्तोशिवार्चनेनैवहवाएवंमाह्निकाः॥११॥शि
वार्चनात्परोधर्मोनास्तिनास्तीतिमेमतिः सत्यमत्स०॥१२॥शिवार्चनपरोधर्मस्तपश्चरि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वपूजनं पक्षाः शिवार्चनंविप्राःसत्यंसत्यंनसंशयः॥१३॥शिवार्चनंपराधर्मस्तपश्चशिवपू
जन पक्षाः शिवार्चनंयज्ञाः शिवार्चनंविप्राः सत्यंसत्यंनसंशयः॥१४॥शिवार्चनंकृतंये
नभक्तिपूर्वकमादरात् तेनयागाःकृताःसर्वेसांगाः सर्वसर्वस्वदक्षिणाः॥१५॥शिवा
र्चनंकृतंयेनभक्तिपूर्वकमादरात् कृतावितनसर्वाणिमहादानीविसंशयं॥१५॥शिवा
र्चनकृतंयेनभक्तिपूर्वमादरात् तेनाधातीनंतशास्त्रोदेवः सांगोद्विजोत्तमः॥१६॥शिव०तेन
नतीर्थानिसर्वाणिसेवितानविसंशयः॥१७॥शिव०तेनधर्मास्समस्ताश्चकृताएवद्विजोत्त
माः॥१८॥सर्ववामपिधर्माणांविश्वासःफलमीश्वरे तस्मात्फलमकृत्वंश्रीमहादेवपूजनं
॥१९॥सर्वेसितार्थफदः श्रीमहादेवपूजनं सर्वेसिताथाफलदःश्रीमहादेवपूजनं सर्वेसि
तार्थाःसिध्यंतिश्रीमहादेवपूजया॥२०॥तिरस्कृताः कल्पवृक्षाःश्रीमहादेवपूजकैःतृणो
कृताकामधेनुःशिवपूजापरायणैः॥२१॥कल्पवृक्षास्तविप्रेंद्रादिनश्वरफलप्रदाःफ

लंशिवार्चनाद्विजाः प्राप्तव्यमविनश्वरं॥२२॥प्राप्यंतेकल्पवृक्षेभ्यः फल
मल्पविनश्वरं फलंशिवार्चकस्यकुत्रापिनकिमप्यस्तिदुर्लभं इच्छामात्रेणासेध्यंतित्स्यार्थाः
संकलाअपि॥२५॥गणेशपुराणप्रोक्तवद्भिः शिवपूजया मुक्ताश्चबहवः पूर्वंमहादेवरा
सेवपूजया॥२६॥अत्रैवनाथसदनेपुंडरीकपुरेपुरा त्रिपुरारिंसमभ्यर्च्यमुक्ताजातास्त्र
कोटिशः॥२७॥[illegible]श्रीमच्चिदंबराधिशो
पेनदृष्टःकदाचन सोपिमुक्तोभवत्येवमहेशकृपयाद्विजाः॥२८॥धन्याएतेशिवासक्ताः
श्रीचिदंबरवासिनः भस्मरुद्राक्षवीतांगानिःसंगाःपरमार्थिनः॥२९॥शिवउवाच इतिवि
घ्नेशवचः श्रुत्वाशिवादिक्षुमदर्चकं धन्योस्मीत्यभिनंद्याथजग्मुः सत्राश्रमंप्रति॥३०॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

विस्फुर्दभस्मभाना यंततः संपूज्यमांशिवं परमानंददंध्यांप्रापेमांकाशीपुरीं॥३१॥
ततस्नात्वाज्ञानवाप्यांहत्वाज्ञानेशदर्शनंदंडपाणिंततोनत्वाढुंढीरामभिपूज्यच॥३२॥मो
क्षलक्ष्मीविलासाख्यंमंडपंप्रापयत्नतः तत्रोददर्शमांरामंसर्वदेवशिवामणिं॥३३॥ततः
प्राहमहालक्ष्मीस्त्वंजनपरांशिवे विलोकयन्प्रयत्नेनमामानंदपरिप्लुतां॥३५॥विश्वे
श्वरोयंनदनंतकोयंलक्ष्मीपतिर्यंत्रिपुरांतकोयं सर्वेश्वरोयंसुखदोतिथेरोश्वरोयंचय
मांतकोयं॥३५॥विज्ञानमानंदमानंतमोजंविश्वेश्वरांलिंगमिदंमनोज्ञं पश्येतदाघंतवि
हानमार्देसनर्चयात्रेश्वरनादिदेवं॥३६॥इत्युक्तामांमुमाकांतलक्ष्मीकांतोजानादतः
पूजयित्वाप्रयत्नेनकास्यामस्यांस्थितःशिवे॥३७॥विस्फुर्दभस्मभानःयंनत्वांमांविलोक
यंतेपुरायत्रभावेनकाशीत्रायनदात्विका॥३८॥यत्पंडरीकंपुरमध्यसंस्थंतत्रापिदेव्रा
गगनंविशोकं तस्मिन्मदंतस्तुदुपासितव्यमुक्त्वैकाशीत्राक्तकामेरनन्दे॥३९॥

इतिश्रीशिवरहस्येस तामारेशिवगौरीसंवादोनामविदंवरमाहात्म्येपंचविंशोध्यायः॥२५॥
श्रीसदाशिवउवाच श्रीकुंभकोणाभिधंक्षत्रमेकमखिवरानने तत्क्षेत्रेजन्ममात्रेणमुक्ति
र्भवतिसर्वथा॥१॥तत्रसंतिमहारौवाःकोटिशःकमलानने तेसर्वेसर्वभावेनसर्वदामदुपा
सकाः॥२॥उद्धूल्यभस्मनातेतुसर्वेप्यापादमस्तकं रुद्राक्षधारणंकृत्वापूजयंसनिरंचमां॥३॥
सदाशिवेशरावीतिंशंकरेशिवदंतिते मन्नामचिह्नितःसर्वेमद्रूपचिंतकाः॥५॥अनन्यशरणास्ते
तुमदेकशरणाःशिवे मन्नामजपसंसक्तामत्सेवासक्तमानसाः॥५॥कुंभकोणाभिधेलिंगतत्र
तिष्ठतिशोभने तत्पूजामात्रयत्नेनतेकुर्वंतिमदर्चकाः॥६॥सार्द्रयातान्वितामक्तायदाभव
तिशोभने तदातद्भिंगपूजायासाम्प्रतिंसंप्रपद्यति॥७॥तदासंपूजितेलिंगेकुंभकोणेश्व
राभिधे सर्वान्कामानेकदेवप्राप्नुवंतिसुमानने॥८॥तत्रपूर्वंतपस्तप्त्वाविष्णुनापायजिस्मृना
मल्लिंगपूजितेलिंगेकुंभकोणेश्वराभिधे सर्वान्कामानेकदेवप्राप्नुवंतिसुमानने॥८॥त

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

त्रपर्वतयस्तपंविक्षुनापायजिक्षुनामक्षिंगपूजकेनार्येज्वलत्पावकतेजसा॥९॥तपस्यं
तंमहाविक्षुंकुभकोणनिवासिनं प्रणिपत्यविधिःप्राहमुक्तुपायवदेतितं विक्षु०॥१०॥सर्ववे
दश्रुतंपुराणंवेदातेष्वपिसंश्रुतं शिवलिंगार्चनंकार्यमुक्तार्थमस्माभिरघोः॥११॥महादेवार्च
नंब्रह्मनचतुर्वर्गफलप्रदं तत्फलंप्राप्यतेसर्वैःशंकरस्यैवपूजया॥१२॥शंकराधन्यंये
नकृतंसावधानतः सदुर्भगादुराचारोऽबुद्धिश्चवसंशयः॥१३॥यावतोदुर्भगाःसंति
तावंतोवक्तुंविधे संपंकशंकराचाराःसंपंकशिवपूजनाः॥१४॥नयेनशंकरस्यैव
पूज्यतेप्रत्यहंमुदा तेनसंप्राप्यतेदुःखंयातनापितनुंमये॥१५॥सर्वश्रुतिश्रुतंमिसंश्रो
महादेवपूजनंयत्कामोहाद्भमेणापिदुःखंप्राप्नोतिदुस्सहं॥१६॥महादेवार्चनंयत्कांक्षी
योनोभोक्तुमिच्छति सविद्यामेवदुर्बुद्धिःसततंभोक्तुमिच्छति॥१७॥महादेवार्चनंयत्काजलं
पः पातुमिच्छति समुद्रमेवसततंदुर्बुद्धिःपातुमिच्छति॥१८॥यःशंकरंप्रयत्नेनपूजयिष्य

तिसर्वदा सतपत्नीसधर्मिणः ससर्वगुणसंश्रयः॥१९॥भूतेभव्यंभविष्यंचभाग्यस्य
भावष्यति तस्यैवभक्तिर्भवतिभवानीप्राणवल्लभे॥२०॥भगवान्भवविध्वंसीभवानी
वल्लभःप्रभुःभक्तिभाग्यप्रभावेनभव्यतेभुविभावुकैः॥२१॥भक्तिमभिचारेणानकरि
ष्यतियःशिवः सनिस्सन्तकीर्तेयोजारजश्चचतुर्मुखा॥२२॥अरौवकृतकर्माणिवेदोक्ता
न्यपिपण्डत वक्ष्यामवंतिसार्वाणिपातकंपुत्राधिकं॥२३॥अरौवेदिकंकर्मनकर्तव्यंअ
रौवाह्वानंनाच्छेदः स्नानःपुल्कसर्वराजःसमे०॥२६॥अरौवेजननंमर्त्यजीवनंचतथा
विधे समे०॥२७॥अरौवाभावाद्विप्रायांक्रिमिभावोवेरविधे संसमे०॥२८॥प्राप्तव्यंया
तनादुःखमरौवेनतनुंमये कृमिभिर्यातनादुःखंजथानप्राप्यतेविधे॥२९॥अरौवैया
तनाप्राप्तावकृमिर्यमंदिरे नतेयांगसानाकंशंकातेनात्रसुराधः॥३०॥ब्राह्मणः क्ष
त्रियोवैश्यः शूद्रश्चंडालएवच रौवोयदिभवेद्भाग्यात्सेपूज्यः सर्वथाविधो॥३१॥सेपा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

दनीपायानेनशिवभक्तिस्तपोवसात सेवभक्तिर्मुक्तिदानी वा भक्तिः स्यादनन्यगाः
॥३२॥किमश्वमेधयागानां यागैः सर्वस्वदक्षिणैः यदिनस्यान्महादेवेरभिचारि
णी॥३३॥किमस्यत्रमगोदानैर्वृक्षभिःसागरदक्षिणैः यदि०॥३४॥किमश्वदानैरमितैर्विधे
सर्वस्वदक्षिणैः यदि०॥३५॥किंदतिदानैरमितैर्वि० यदि०॥३६॥किंहेमदानैरमि० यदि०
॥३७॥किंभूमिदानैरमि०॥यदि०॥३८॥किंकन्यारत्नदानैरमितैश्चवि० यदि०॥३९॥
किंमत्रदानैःकिंतीर्थैःकिंतपोभिरनुत्तमैः यदि०॥५०॥किंधर्मैरमितैरन्यैर्वृक्षभिःकिंदमादि
भिः॥५१॥येनदत्तंबिल्वपत्रंभक्तानन्यगंपार्शिवे कृतानितेनविधिवन्महादानानिकोटिशः
॥५२॥येनजप्तः प्रयत्नेनशिवपंचाक्षरःपरः तेनयागाःकृताः सांगाः सर्वेसर्वस्वदक्षिणाः॥५३॥
येनाध्यातोमहादेवः क्षणंवासावधानतः तेनतप्तानिसर्वाणितपांसिविविधान्यपि॥५४॥ये

नामस्तपायादंकृतमुद्धूलनंमुदा तेनधर्माःकृताः सर्वेसर्वदासावधानतः॥५५॥सभाग्य
वान्सपुण्यात्मासतयोनिश्रेष्ठतमः योनन्यरतिगोनित्यमर्चयत्यार्द्रतीपतिं॥५६॥सकुलीनःस
विद्यावान्ससर्वज्ञःसश्रयः योन०॥५७॥ससर्वदानिरतः ससमाधिस्थितःसदा योन०॥५८॥
ससर्वज्ञःसपुत्रात्मासतत्वज्ञःसधर्मवित् योन०॥५९॥सब्रह्मनास्तनीतिज्ञःसविद्वान्पंडितो
तनः योन०॥६०॥कृतानियेनदानानिग्रहराजेंद्रसर्पयोः तत्सेवुनान्यगोभक्तिर्भवतिश्री
महेश्वरे॥६१॥कृतायेनातिपात्रेनयागाः सर्वस्वदक्षिणाः तस्ये०॥६२॥येसततंभविष्यंति
दग्धसंस्कारवासनाः तेषामनन्यगास्सद्भाशिवेभक्तिप्रजायते॥६३॥पुराणोक्तामाश्रि
येकुंभयोनिरुक्तयोनिधिः शिवध्यानवतोभस्नातपस्तेयेति दुष्करं॥६४॥भस्मोद्धूलितसर्वांग
स्त्रिपुंड्राकिंतमस्तकः रुद्राक्षमालाभरणाजटामंडलमंडितः॥६५॥सदृदर्शद्विजात्रभस्मो
द्धूलितविग्रहं रुद्राक्षमालाभरणंशिवपूजापरायणं॥६६॥तंदृष्ट्वावसंतुष्टःसविनि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

र्दिक्षविधिवः कृत्राविधिरसविधिंवरिधिंव्रतानामस्त्र॥५७॥अगस्त्यव्रतानंदक्षासविप्रः सत्यंवि
धे सम्यक्प्रदक्षिणाः कृत्वेव्रतानामयुनः॥५८॥ततः सम्पविधिंतकुंभयोनिं महामहामुनिं स
पूज्याध्यादिभिः सम्यग्व्रात्वस्तुतांजलिः॥५९॥द्विज० कुंभयोनिकृतार्थोस्मितवपादांबुज
शेनात भवितः शिवभक्तस्यदर्शनंदुर्लभंनृणां॥६०॥सर्वग्रहणांकालोयंश्राद्धकालोयमेव
हि यतोर्थंशिवभक्तस्यसंगमोभून्ममाश्रमे॥६१॥विक्रम० इत्युक्तापितरंवभक्तोसिधर्म
ज्ञकृतार्थोस्मिशिवव्रत धर्मःसनोहंवक्ष्येप्रणुपतेनसादरं॥६४॥उत्थायपश्चिमेयामे
कृत्वाशौचादिकंततः स्नानकार्यप्रयत्नेनशिवलिंगस्यसन्निधौ॥६५॥परिधायततोवस्त्रमु
क्तुल्यानिभस्मनात्रिपुंड्रधारणंकार्यंततोरुद्राक्षधारणं॥६६॥संध्याकार्यातंतोपत्ना
देवीजप्यातंतः परंशिवलिंगार्चनंकार्यंततोबिल्वाद्यैःसाधनैः॥६७॥जपनीयंततः सम्यक्शौ
तंशिवषडक्षरः ततोरुद्रजपःकार्यः शिवध्यानपुरःसरं॥६८॥प्रदक्षिणानमस्कारास्ततः

कार्याप्रयांततः पूजानिवेदनंकार्यंशंकरायततः परं॥६९॥विक्रम० इत्यगस्त्यवचःश्रु
त्वाव्रतीपत्नसुनिंद्विजैः प्रदक्षिणानमस्कारविधिंचात्रब्रूहीऽऽऽऽतिचाब्रवीत्॥७०॥
अगस्त्य० प्रदक्षिणाविधिंवक्ष्येप्रणुसम्यग्द्विजोत्तम नमस्कारविधिंचात्रवक्ष्येवेदि
कमार्गतः॥७१॥प्रदक्षिणाप्रकारस्तुद्विविधोवेदसंमतः सव्यापसव्यंसंप्रोक्तंत्राच
विधिरुच्यते॥७२॥वंवंचंडंवंवंचवसोमस्त्रंचपुनर्वंवंचंडंचसोमस्त्रंचपुनःश्च
डंपुनर्वंवं॥७३॥एतत्प्रदक्षिणेस्थानानिनवसंख्यम नतौन्पुस्त्रंचनीयांति
वेदमार्गरतोद्विजैः॥७४॥ब्रह्मद्वारंवेदवेदस्यवस्थानंप्रकीर्तितं वसुस्थानमुखंवृ
षंशिवानिमुखमुत्तमं॥७५॥देवस्यनऋतस्थानंचंडस्यास्थानंप्रकीर्तितं पश्चिमानि
मुखेलिंगेस्थानंमेतदुदीरितं॥७६॥ब्राह्मुखशिवलिंगोऽयंडस्थानंद्विजोत्तमईशा
नभागेविज्ञेयमन्यत्रानुमसर्वथा॥७७॥महेंद्रास्योत्तरंस्थानंसोमसूत्रंस्थलंस्मृतं पु

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वामभिमुखलिंगोऽनियमोयंप्रकीर्तितः पश्चिमाभिमुखेलिंगसोमसूत्रंशिवस्यतु पूर्वस्थानं
तुविज्ञेयमन्यत्रसर्वथा॥७९॥त्रीण्येतानिस्थलान्यत्रनवस्थानानिसन्नमे एतेष्वत्रिरावत्या
नवस्थानप्रकल्पनं॥८०॥तिष्ठेवैकैकनावत्यान्येवात्रेपुनः पुनः पत्नीवृतेनापानिन
वर्तायांतिनान्यतः॥८१॥उपविश्यवदस्थानेसंकल्पविधिपूर्वकं कृतांजलिपुटोभूत्वाचंडस्था
नंव्रजेत्तमः॥८२॥पुनर्वेरामागत्यसोमसूत्रंव्रजेत्ततः पुनर्वेरामागत्यचंडस्थानंव्रजेत्ततः॥
॥८३॥ततोवेरामत्रायसोमसूत्रंव्रजेद्विज सोमसूत्रनन्दीत्रंचंडस्थानंहृवंव्रजेत्॥८४॥
स्थानान्येवंसमावृत्यत्रयमेवंपुनर्यदा त्रीन्पुनान्निपतोम्ह्यातदेकस्यात्रदक्षिणा॥८५॥स
व्यापसव्यरूपेस्मिन्वैदिकेऽप्रदक्षिणा प्रदक्षिणाविधिः प्रोक्तोजाबालेरयमेवहि॥८६॥ए
वंप्रदक्षिणाकार्यंप्रत्यहंशंकरालयेयत्रमोहाच्चलासक्तादास्यादन्यथाध्रुवं॥८७॥दिवास
ध्यासकर्तव्यमेवमेवप्रदक्षिणा इदंप्रदक्षिणानित्यंद्विजमात्रस्यसत्तमा॥८८॥प्रदक्षिणा
त्रयंकार्यंकार्यमेयंपंचदशाथवा अष्टोद्वादशावाकार्याएषाधिकान्यपिशक्तितः॥८९॥स

व्यंसव्येनकर्तव्यंतदापिश्रुतिचोदितं तदपिद्विजमात्रस्यनित्यमेवनसंशयः॥९०॥रात्रौ
~~रूकसव्यंसदैनकर्तव्यंतदापिश्रुतिचोदितं तदपिद्विजमात्रस्य~~ वदाकार्यंसव्यासव्यप्र
दक्षिणा इदंकार्यंप्रदोषेषुरात्रिकालेतथैवद्विज॥९१॥सव्यासव्यविधानेनप्रदोषेशंकराल
ये प्रदक्षिणात्रयंकार्यंनित्यमाद्विजैः॥९२॥शिवालयेऽथवाकुर्यात्सव्यासव्यप्रदक्षि
णां सफलंवाजयेयस्यसंप्राप्तोतिपदे पदे॥९३॥कृतांजलिपुटेदेवशिवध्यानपुरःसरं
प्रदक्षिणांसदाकार्यंमहादेवालयेद्विजाः॥९४॥अर्धांगसहितः कार्यः प्रणामः पार्वती
पतेः सर्वकालेषुपत्नीनशिवध्यानपुरःसरं॥९५॥जानुदाऊरिशिरोदंडगंडांतांगाह
कंपदा दंडवत्प्रणातासक्तंदशांगनतिर्भवेत्॥९६॥एतद्दशांगसंपूर्णप्रणामः पार्वती
पतेः प्रयत्नेनान्वहंकार्यःसावधानेद्विजातिभिः॥९७॥एकाविंशतिकृत्वोप्रणामाः
पतीपतेः एकादशप्रदोषेवाततोस्तुताःकदाचन॥९८॥यःसाष्टांगमहादेवंवंदनमासा
पतीपतेः एकादशप्रदोषेवाततोस्तुताःकदाचन॥९८॥यःसाष्टांगमहादेवंवंदनमासा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वधानतः सदग्धंगाईतिज्ञेयः सयनसंशयः॥९९॥ब्रातः शिवार्चनंकृत्वादराकार्यः त्र
क्षिणाःमध्याह्नेऽनद्वादशीकादशासायाह्निसादरा॥१००॥अनङ्क्षलितदेहेन महादेहेन
महादेवप्रदक्षिणां नकर्त्तव्यकदाचन॥१॥सोमसूत्रंमनुल्लघ्यगर्भकार्याःप्रदक्षिणाः
वक्षोयादिभवेऽङ्गंनोचेत्तत्रनसंशया॥२॥सोमसूत्रंमनुल्लंघ्यातिगर्भसंवर्धमेपि
त्रविहितंवारत्वाविहितंसोमसूत्रंनलंघयेत्॥३॥वह्निश्चापिहितंसूत्रमुल्लघ्यनैवस
र्वथा महादापिहितंसूत्रंमुल्लंघ्यापक्तिंयातनां॥४॥ऊर्ध्वरामिमुखेकार्यंश्रीमहादेव
पूजनं पाङ्मुखेनाथवाकार्यंश्रीमहादेवपूजनं॥५॥पाश्चेमाभिमुखेवापिकर्त्तव्यंशि
वपूजनं दक्षिणाभिमुखेमंत्रंनकर्त्तव्यंशिवार्चनं॥६॥विप्रमुखाच इदमुक्तंत्वयाऽस्मत्तः श्रुत्वात्र
ब्राह्मण्यमनिंद्यंवं शिवपूजासधनानिवदेयुर्हिजोत्तमः॥७॥अगस्त्य० शिवपूजासा
धनानिसमासेनवदाम्यहं श्रूयतांमुनिविप्रेंद्रजावालोक्तानियामतः॥८॥वक्षोधिका

रिणांचात्रश्रीमहादेवपूजनं यत्पूजयामहादेवंक्लेशोऽतिंप्रयछति॥९॥अनङ्क्ष
लितदेहेननकर्त्तव्यंशिवार्चनं अनङ्क्षलितदेहस्यनाविकारःशिवार्चने॥१०॥रुद्रा
क्षरहितांगेननकर्त्तव्यंशिवार्चनं रुद्राक्षरहितांगानांनाधिकारःशिवार्चने॥११॥
भस्मोद्धूलितसर्वांगस्त्रिपुंड्रांकितमस्तकः रुद्राक्षमालाभरणो कर्त्तव्यश्शंकरार्च
नं॥१२॥अभिषेकोरुद्रमंत्रैः कर्त्तव्यःशोधितोदकैः ततोदद्यंवस्त्रयुग्ममुपवीतद्वयंतथा॥१३॥
वस्त्रोपवीतमाधेऽविल्वपत्रद्वयंद्वयं देयंततः पूजनीयोविश्वात्मापरमेश्वरः॥१४॥ततो
विल्वदलैः शुद्धैः राद्धैः कोमलैर्नवैः पूजनीयः प्रयत्नेनलिंगरूपीसदाशिवः॥१५॥शु
द्धैः पर्युषितैः छिद्रैर्घुणैस्तादृशैरपि बिल्वपत्रैर्महादेवः पूजनीयः प्रयत्नतः॥१६॥र
क्तंवाछिल्वपत्रांशिसगत्वाद्विजपुंगवाः पूजयंतिमहादेवंवंद्यमार्गप्रवर्त्तकाः॥१७॥छत्रीकृ
तान्यपिग्राह्यबिल्वपत्रांणिवैदिकाः संपाद्यपूजयंत्वीगनवालाभेविचक्षणाः॥१८॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

बिल्वपत्रार्चनेनैवसांगंशंकरपूजनं बिल्वपत्रविनापूजानसांगाःपार्वतीपतेः ॥१९॥ध्रु
पदीपोपहारादेरभावेपिद्विजोत्तमाः सांगंबिल्वदलेरेवभविष्यतिशिवार्चनं ॥२०॥वस्त्रा
द्यर्थंबिल्वपत्रंप्रदेयंश्रीमहेशितुःवस्त्रादिदानतोप्येतन्मूल्यमेवहिपुरायदं ॥२१॥सर्वार्थंबि
ल्वपत्रात्लाभविष्यतिनसंशयः बिल्वपत्रार्थमन्यत्तुभवत्येवनसर्वथा ॥२२॥रत्नंचबि
ल्वपत्रार्थेनयत्तत्तत्ततोधनं बिल्वपत्रसमंवस्तुनभूतंनभविष्यति ॥२३॥एकेनापिति
ष्ठकेणबिल्वपत्रेणयःशिवं समर्चयतियत्नेनसाराद्भुतियघते ॥२४॥सपातादुस्तरान्मय
कोभसोयानिशंकरं बिल्वपत्रैःसम्पूज्यब्रह्महापिविमुच्यते ॥२५॥बिल्वपत्रैमहादेवंपू
जयित्वापुराद्विजाःबहवोमोक्षमायग्मुःसख्यातेषांनविद्यते ॥२६॥सहस्रार्बुदपुष्पाणां
पूजयायत्फलंभवेत् ततोपिकोटिगुणितंबिल्वपत्रार्चनाफलं ॥२७॥सहस्रार्बुदरत्ना
नांपूजयायत्फलंभवेत् ततोपिकोटिगुणितंबिल्वपत्रार्चनाफलं ॥२८॥यत्फलंप्राप्यतेभक्ते

श्रीरामः
४८३

सर्षोमाषराशिभिरर्चनं ततो० ॥२९॥तत्सु० यवराशिभिरर्चने ततो० ॥३०॥कृत्वायत्नेनस
हस्रब्रह्महत्यार्बुदान्यपि बिल्वेनशिवमभ्यर्च्यतत्पापेभ्योविमुच्यते ॥३२॥अनेतब्रह्महत्यादिपा
पानिविविधान्यपि सद्योनश्यंतिबिल्वेनपूजितेतुमहेश्वरे ॥३३॥अतिपूजोत्तरंबिल्वैःपूज
नीयोमहेश्वरः नत्यहंनियमेनैतिप्राकृजोबालेवादिनः ॥३४॥बिल्वपत्रैःप्रपूजनेश्चक्रवर्ती
त्यादिभिर्द्विजाःपूजनीयःप्रयत्नेनदेवदेवोमहेश्वरः ॥३५॥ध्रुपदीपादकंसर्वंकल्मषंयाततः
परंसोपदंशंकल्मषंयनैवेघंत्रसहंशिवे ॥३६॥त्रस्यहंशिवनैवेघंकर्तव्यमितिवांछ्यपाकः
कार्यःप्रयत्नेनब्राह्मणक्षत्रियादिभिः ॥३७॥यावदन्नंकृतंतावान्निवेद्यैवमहेश्वरेभो
क्तव्यमतियत्नेननित्यंशिवन्निवेदितं ॥३८॥शिवान्निवेदितान्नानिनभोक्तव्यानिसर्वथाज
लादिकंचतत्राप्यंशाकरायानिवेदितं ॥३९॥सर्वंशिवार्पणंकृत्वाविधिवद्भक्तिपूर्वकं कृ
त्वापूजांमहेशायततःसर्वंनिवेदयेत् ॥४०॥जलंहविस्समादायसादरंभक्तिपूर्वकं जा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नमोंतमवनीगत्वानंत्रनेनंपठेत्ततः॥५१॥आवाहनंनजानामिएजांचोमापतेप्रभो क्षम
स्वदेवेशमामंत्रीकुरुशंकर॥४१॥ईतिमंत्रंसमुच्चार्यसकायात्रेजलंततः स्रवः कार्योम
हेशास्यध्वाविल्वदलंकर॥४३॥स्पृष्ट्वाहस्ततलेनेशंप्रयतेतित्रिधाजपेत् सद्योजाता
दिमंत्राश्चजपनीयाःप्रयत्नतः॥४४॥ततःपरंपुनर्नत्वाजप्त्वापंचाक्षरंसहस्रंवान
दर्धंवाततदर्धंवायथाविधि॥४५॥त्रिःपरीत्यमहादेवंशिवनिर्मोजनोदकं. पिबेत्सर्वार्थ
सिध्यर्थंत्रित्रिश्चुलुकसंमितं॥४६॥हस्तेगृहीत्वायत्नेनशिवनिर्मोजनोदकं अमंत्र
त्रंपठित्वादेवंप्रक्षिपेत्तदनंतरं॥४७॥कालमृत्युहरंदेवंत्र्यंबकंहृत्यादिनाकंव्याधिघ्नंपु
ण्यदंपार्थेशिवंनिर्मोजनोदकं॥४८॥ईतिमंत्रंसमुच्चार्यशिवतीर्थंप्रयत्ननः पातव्यंत्रय
विधंत्रिकालंमपिसादरं॥४९॥ततःपरंपुनर्नत्वादेवदेवंसमापयेत् भोजपनीयःप्रयत्ने
नशैवैर्भक्तिपुरःसरं॥५०॥शैवंयोभोजयेन्नित्यंत्रीसायान्नपुरःसरं भोजस्यफलमाप्नोति

शंसादेवद्विजोत्तम॥५१॥भोजयित्वाशिवंशैवैःशैवेनसहचाद्विज भोक्तव्यमतियत्नेनज
पनीयःषडक्षरः ततःशिवकथाविप्रश्रोतव्यापापनाशकं॥५४॥ततःसायंमहादेवःपूजनीयः
प्रयत्नतः रात्रावपियथाशक्तिपूजाकार्यासहेश्वरे॥५५॥यामिन्याःपश्चिमेयामेकृत्वाशौचा
दिकंततः कुशपुष्पसमानीयकर्तव्यंशिवचिंतनं॥५६॥स्मर्तव्यःपार्वतीनाथोरत्नसिंहासन
स्थितःउमालिंगितवामांगोदिव्यमंगलविग्रहः॥५७॥स्मेराननःस्मरहरःसर्वदेवशिरोमणिः
विद्युद्वर्णादिवंद्योद्यिःकल्पाणगुणसंश्रयः॥५८॥विद्यादिभिर्वृतोघसमालिंगितपादुकः
अनंतैश्वर्यसंपन्नोवानानागणानिवेवितः॥५९॥एवंस्मृत्वामहादेवंनत्वाततःपरं कुशपु
ष्पादिकंकृत्वाकर्तव्यंशिवपूजनं॥६०॥स्नानंकार्यंसदाविप्रशिवतीर्थेद्विजादिभिः शिवतीर्थस्य
तीर्थेषुनस्नातव्यंकदाचन॥६१॥स्थंडिलंगसमीकृत्यपूतीर्थमभविष्यति तत्रसर्वेद्विजश्रेष्ठशिवे
तीर्थेविदुर्बुधा॥६२॥येनयत्रतपप्तंवाशिवमुद्दिश्यसादरं तच्छतीर्थंमहापुण्यंशिवतीर्थेनसंज्ञा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यः॥६३॥विलोक्याधः शिवमुद्दिश्य यत्नं कृत्वा तपः पुरा तुष्टवः॥६४॥ कश्यपात्रिवसिष्ठाद्यैश्चक्रे तच्च॰ ॥६५॥गंधर्वकिन्नराद्यैश्च यत्नं तच्च॰॥६६॥ मत्रैवा शिवमुद्दिश्य सर्वैस्तप्तं तपः पुरास्था स्यत्रैवाहितत्रैकं शिवलिंगं शिवात्मकं॥६७॥विलुप्तः भ्रमतां यः सर्वेशां भवार्णवे तस्मात् शिव लिंगप्रतिष्ठापनमस्तप्तं यथाविधौ॥६८॥ शिवरात्रौ महेशेति त्रिःपीत्वैवं जलं ततः तीर्थात्पुनः पिपेदापो मंत्रैरेवं पर्ववत्॥७०॥ततः कालोद्भवं चैव प्राणायामं पुरः सरं देयमर्घं भैरवायजप्त्वा मंत्रमादरात्॥७१॥अतिदृष्टा महाकायकल्पांतदहनोपम भैरवायनमस्कृत्य मनुज्ञां दातुमर्हसि॥७२॥अर्घंदत्वा भैरवायमंत्रेणानेन सादरं स्नातव्यमतियत्नेन भस्मधारणपर्वकं॥७३॥जलेनिमज्य स्नातव्यं पार्वतीरमणाग्रतः शिवनामानुसंधानं कर्तव्यं चक्षुराकृतः॥७४॥जलेनिमज्यावारं महादेवमुज्जपेत् सजपः सर्वधर्माणां हेतुरित्युक्तवेधसे॥७५॥मार्जनादि ततः कृ

त्वाधत्वावस्त्रंचक्षवनं पुनराचमनंकार्यं मंत्रैस्तैरेवसादरं॥७६॥उद्धूल्यभस्म नांगानिधत्वात्रिपुंड्रकं रुद्राक्षधारणंकृत्वासंध्याकार्यातनः परं॥७७॥त तः शिवार्चनंकार्यं बिल्वपत्रादिसाधनैः तताहोमादिकंकार्यं पुनश्चशिवपूजनं ॥७८॥स्नानंचैत्रादिमासेषुसर्वैः प्रयातियत्नतः शिवप्रीत्यर्थमेवैतिकर्तव्यंब्राह्मणा दिभिः॥७९॥सत्कर्मयद्यत्तासर्वं शिवप्रीत्यर्थमेवहि क्रियतेवैदिकैः सर्वैर्वेदमार्ग प्रवर्तकैः॥८०॥स्नानदानादिकंसर्वं शिवप्रीत्यर्थमित्यतः कर्तव्यमतियत्नेनवे दमार्गरतैर्द्विजैः॥८१॥फलंभवतियद्यत्स्नानदानादिकर्मणां तत्फलंस्याच्छिवोदा ताशिवान्यत्तुनसर्वथा॥८२॥सर्वंशिवार्पणंकृत्वाचक्रुर्वैदिकं तिष्ठंतिवेदमार्गस्था नेरुषयोब्रह्मवादिनः॥८३॥नकरिष्यतिसत्कर्मवैदिकंयः शिवार्पणं सनत्कर्मफ लभाक्प्रत्युतप्रत्यवेतिच॥८४॥सत्कर्मवैदिकंप्रुद्धशिवार्थंयः करिष्यति सत्कर्म

Indira Gandhi National Centre for the Arts

फलंपत्रंपुष्पंफलोत्सवनसंश्रयः॥८५॥एकएवमहारुद्रोरिवात्माविश्वसंश्रयः विश्वंव्याप्यखिलंसृष्ट्वेविश्वभुङ्मस्तभावनः॥८६॥इदृशःसर्वजगतःप्रभुरन्योनतादृशः ईशईत्यादिवेदोपिशिवंप्रवर्त्तने॥७॥इदृशःशिवतामान्यानेशःसर्वोत्तमाद्विज एवमीशानईशाद्येनिर्णीतोवेदसंश्रयः॥८८॥जयश्रीमानवोदानंयागधर्मादिभिःशिवः॥उपसत्कर्मफलदीमवदेवनसंश्रयः॥८९॥दक्षंजघन्डुतंतंविनवेधसदाशिवे तिष्ठंत्यनाकुलाःप्राज्ञाःवेदाताथविचारकाः॥९०॥क्रियंतेश्रौतकर्माणिशंकरार्थंततस्ततः शिवोनवेदनोयांनिस्नानादीन्यपिसादरं॥९१॥फल्गुचैत्रादिमासेऽस्नानंनिर्द्विजातिभिः मंत्रैरतैःस्नानकर्मनिवेद्यं गिरिजापतौ॥९२॥चैत्रस्नानेनभगवान्महारुद्रोविराट्पतिः श्रीगणेशपार्वतीनाथश्चित्रस्थिविशारदः॥९३॥वैशाखमासस्नानेनभगवानिरिजापतिः श्रीगणेश्रीमहादेवोविश्वस्रष्टादितः॥९४॥ज्येष्ठस्नानेनभगवान्देवश्रेष्ठोमहेश्वरः श्रीगणेशंकरोऽकोनाः

गगणेनिरोवितः॥९५॥आषाढमासेस्नानेनभगवान्भक्तवत्सलः श्रीगणेसर्वमस्तात्मासर्वोदाक्षोयणीपुतः॥९६॥नभःस्नानेनभगवान्भगवानात्रिदीश्वरः श्रीगणेवावापुत्रोदेवोदेववर्यःसनातनः॥९७॥नभस्यस्नानमात्रेणभगवान्विश्वलोचनः श्रीगणेसोमःसोमात्मविभुर्हेमचतीपुतः॥९८॥आश्वीनमासस्नानेनभगवान्विश्वहृदंतः श्रीगणेत्रिपुरारानिराशंतीत्राणवक्त्रभः॥९९॥भगवान्कार्तिकस्नानोन्सोमस्सर्याग्निलोचनः श्रीगणेदुर्गासपुत्रोदुर्गपातकनाशकः॥१००॥मार्गशीर्षस्यमासीयस्नानेनभगवान्भवः श्रीगणेसच्चिदानंदोभवानीप्राणनायकः॥१॥पुष्यस्नानेनभगवान्पुष्टिनायकः श्रीगणेशिवयापुत्रोन्मथाग्रतिरविकाप्राणवल्लभः॥२॥माघस्नानेनभगवान्माकोतोजगत्पिता श्रीगणेशिवयापुत्रःसर्वमंगलसंश्रयः॥३॥भगवान्फाल्गुणस्नानोन्नीलकंठोजगत्पतिः श्रीगणेमंगलापुत्रःसर्वमंगलदायकः॥४॥

मंत्रीनेवमुच्चार्यतिलास्त्रयतनतः स्नानंयः करुतेनिसंसस्नानफलमाप्नुयात्॥५॥प
लाशपुष्पैर्यः कुर्याद्भूसंतैश्चार्चनं देवेंद्रत्वमवाप्नोतिस्वर्गेराज्यमिलांछुकः॥६॥त्री
क्षेःदुमाल्लिकापुष्पैःकुर्यात्तरांकरार्चनं ब्रह्मलंसमवाप्नोतिब्रह्मलंयदिवांछति॥७॥
वषाकुराजपुष्पैर्भातिरंकरं सविष्णुत्वमवाप्नोतिहृदिविष्णुंयजेत्सदा॥८॥रात्कालं
महादेवंयःपद्मैःपूजयिष्यति सरुद्रत्वमवाप्नोतियदिरुद्रंयजेत्सदा॥९॥अर्कपुष्पैम
हादेवंहेमंतेयोर्चयिष्यति सचंद्रत्वमवाप्नोतियदिचंद्रंयजेत्सदा॥१०॥शीशिरेकरा
वीरैर्यःपूजयिष्यतिशंकरं गणाधिपत्यमवाप्नोतिगणाधिपंयजेत्सदा॥११॥ऊर्क्के तुंदुरुके
कुरुमैःशंकरंयोर्चयिष्यति त्रिकालमप्यत्रमादेसतऊर्क्कफलंलभेत्॥१२॥प्रतिकालेपिप्र
ष्याणामुयुतेसदाशिवः पूजनीयःप्रयत्नेनपत्रोर्कफलकांक्षिभिः॥१३॥बिल्वपत्रैःस
मभ्यर्च्यसवाऽपिसर्वदा स्वाभीष्टफलमाप्नोतिमहादेवप्रसादतः॥१४॥जैणपुष्पैः

पूजनीयः कार्तिकेमासिशंकरः अर्कपुष्पैः पूजनीयोमार्गशीर्षेप्रयत्नतः॥१५॥पुष्पैपु
नर्वसुपुष्पैः पूजनीयः सदाशिवः माघेधत्तूरकुसुमैः पूजनीयोमहेश्वरः॥१६॥रामपु
ष्पैः पूजनीयः फलानेमासिशंकरः चैत्रेपलाशकुसुमैः पूजनीयोमडःप्रभुः॥१७॥वैशा
खेमालतीकापुष्पैः पूजनीयः त्रिशूलभृत्ज्येष्ठकुंदैः पूजनीयः पार्वतीरमणः प्रभुः
॥१८॥आषाढेविरजापुष्पैः पूजनीयःपिनाकभृत् श्रावणेकुटजैःशंभुः पूजनीयप्रय
यत्नतः॥१९॥पूज्योभाद्रपदेमासिकुशपुष्पैस्त्रिलोचनः आश्विनेमासिसपूज्यःपारिजातै
रुमापतिः॥२०॥चैत्रेदमनकैःशुद्धैः पूजनीयोपमातकः जातीसमवजैःपूज्योवैशाखादि
षुपल्लवैः॥२१॥ज्येष्ठेयोमृगराजेनयःपूजयतिशंकरः ससर्वैःपापनिर्मुक्तःशिवलोकंग
मिष्यति॥२२॥ज्येष्ठायासोमपुष्पायाकरवीरगृहेश्वरंयः पूजयत्नेनसमोक्षमधिगच्छ
ति॥२३॥सौम्यमासपुष्पायांकमलैःशिवं यःपूजयतियत्नेनसमोक्षमधिगच्छति॥२४॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सोमाद्यातयुक्तायांमघम्याकनकाम्कयैः यःपूजयतिगौरीशंस०॥२५॥सार्द्रायांपातयुक्तायांमघ
म्यामर्ज्जतैः शिवं यःपूजयतियत्नेनस॥२६॥सोमाद्यातयुक्तायांपौर्णमास्यांसदाशिवं यःपूजयति.
धत्तूरैः स०॥२७॥सोमाममायांगिरिजापतिंकरवीरैः समभ्यर्चयाप्नुवंतिशिवंजनाः॥२८॥इंकूलंत
तुरिमंत्रेणश्रावणेपूजयेच्छिव सर्वपापविनिर्मुक्तः शिवलोकंव्रयास्यति॥२९॥इंकूलंतंत
वः प्रुक्षःस्वमानेनशातत्रयं सहशिवलिंगरूपेदेयामऋषिभिर्हृजः॥३०॥श्रावणेपौर्णं
मास्यांतुपूजेयंश्रुतिबुश्रुताः ईयंनेमित्तिकीपूजाकर्तव्यातिप्रयत्नतः॥३१॥तंडुलैः व्रतिम
तायांरात्राजलिमितैः शिवं यःपू०॥३२॥चणकैः व्रतिमत्तायांरात्राजलिमितैः शिवं यःपू०
॥३३॥गोधूमैश्चव्रति० यपू०॥३४॥तिलैश्च० यपू०॥३५॥यवैश्चयपू०॥३६॥माषैश्चव्रति० यःपू०
॥३७॥सर्षपैः व्र० यः पू०॥३८॥मुद्गैश्चव्रति०यः पू०॥३९॥सुगंधाम्लरसैनरांसार्द्रांघम्याव्रय
लंतः योभिषिंचतिरुद्रंरासमो०॥४०॥क्षीरेणाव्रनिभृतायाव्रस्थनेरांव्रयतंतः योभि०॥४१॥

आज्येनव्रतिभृ० योभि०॥४२॥नक्रनाव्रनि० योभि०॥४३॥दुग्धाव्रतिव्रति० योभि०॥४४॥सितया
व्रति० योभिः॥४५॥नारिकेलजलेनेशाव्रस्नपयंतंतः योभिः॥४६॥यः पूजयतियत्ने
नस्तरसान्नफलैः शिवं ससर्वपापानिर्मुक्तः शिवलोकंव्रयास्यति॥४७॥योचंयव्रति
भृतायापक्वदाडिमफलैः शिवं ससर्व०॥४८॥यः पूजयतिगौरीशंसुगंधकदली
फलैः ससर्व०॥४९॥शिवंसुगंधजंबीरैर्यः पूजयतिमादरं ससर्व०॥५०॥शिवंसुगंधजंबी
रैर्यः पूजयतिमादरं ससर्व०॥५१॥शिवंजंबुफलैः पक्वैर्यः पूजयेत्ससर्व०॥५२॥ यः पूज
यतिगौरीशंसुगंधेबदरीफलैः ससर्व०॥५३॥दध्यन्नेनाज्यपुक्तेनयः पू०ससर्व०
॥५३॥क्षीरान्नेनाज्यपुक्तेनयः पू०॥५४॥साज्येनशर्करान्नेनयः पू० ससर्व०॥५५॥सा
ज्येनान्नरसान्नेनयपू० ससर्व०॥५६॥रात्रौसमेतैरन्नैरुक्तैः पूजयेन्महेश्वरं फलैरु
क्तैः रात्रौसितैः पूजनीयोमहेश्वरः॥५७॥दीपमालांगोघृतेनयः करोतिशिवालये

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

सर्व०॥ पट्टाधूपयिष्यति योधूपैः रुक्मनेः शंकरालयं सर्व०॥ ६१॥ यः शिवप्रतिमां कुर्या
द्विचित्राः शिवमंदिरे सर्व०॥ ६०॥ चक्षुस्तिकां चेरलंकुर्याद्धीनित्यं शंकरालये सर्व०॥ ६१॥ पु
ष्पमालादिभिर्नित्यं योलंकुर्याच्छिवालयं सर्व०॥ ६२॥ खंडधागौरिकदानाद्घृतं सर्व०॥ ६३॥
भेरीमर्दलवाद्याद्यैर्यः शि० सर्व०॥ ६४॥ वीणादिध्वनिभिर्यक्तं धनधान्यैश्च मंदिरं
सर्व०॥ ६५॥ शिवालयेतोरणानि यः कुर्यान्मौक्तिकादिभिः सर्व०॥ ६६॥ नित्यंकरोतियो
नत्यं मुदाशंकरमंदिरे सर्व०॥ ६७॥ जलादिसाधनैर्यश्चाघयेद्यशिवालयं सर्व०॥ ६८॥
माघेमासिमहेशायः कुर्याद्घृतकंबलं सर्व०॥ ६९॥ विष्णु० इत्यगस्त्यवचः श्रुत्वासविप्रोह
ष्टमानसः अगस्त्यंप्राहविनयात्कृतांजलिपुटोविधे॥ ७०॥ विप्र० कथंकुर्मोघृतकंबलं शिवाले
यघृतकंबलंतत्सर्वंवेदसर्वज्ञवेदशास्त्रविशारद॥ ७१॥ अगस्त्य० सितानामसितानोवगव्याते
वघृतंनवं वस्त्रसंशोधितंगव्यंघृतस्थंसाधुरात्रया॥ ७२॥ शोधितेघृतपात्रेघृतत्रक्षि

प्तघृतंनवं रक्षणीयंप्रयत्नेनघृतीभावाद्विजाः॥ ७३॥ माघेमासिततःसायंयोगेमास्यां
प्रयत्नतः अभिषिंचततोदेयंघनीभूतंघृतंशिवे॥ ७४॥ ततोधूपादिकंदत्वानैवेद्यंचप्रयत्न
तः पुनर्धूपादिकंदेयंपुनः पूजांप्रकल्पयेत॥ ७५॥ पुराणवाचनैः कार्यंततोजागरणानि
शि भोजनीयास्ततः प्रातःशिवास्वादुरसायनैः॥ ७६॥ महाकंबलमेतद्घृतस्यधारकी
र्तितं एतत्पूजापरापूजानास्तिगौरीपतेर्द्विजा॥ ७७॥ कृतंकंबलंपूजातुस्वस्वशक्त्यापि
शक्तितः माघेमासिप्रयत्नेनकर्तव्यमुक्तिकांक्षिभिः॥ ७८॥ कंबलाद्धृतदद्यैवातदद्यैवा
प्रयत्नतः कर्तव्यंश्रीमहेशायपात्रंप्राप्यद्विजोर्द्विजा॥ ७९॥ रावयः कुरुतेमर्त्योमहेशेघृत
कंचलं ससर्वपापानिर्मुक्तः शिवलोकंगमिष्यति॥ ८०॥ पुंसंकामयतेकामंयत्कृत्वाघृतकंब
लं तंतंकामवाप्नोतिसमोक्षंवाधिगच्छति॥ ८१॥ पुरारेवानदीतीरेगौतमंमुनिपुंगवं द
ष्ट्वासमेधाः प्रपंछप्रणम्यविनयान्वितः॥ ८२॥ समेधो० गौतमश्चेतत्सर्वं वेदशास्त्रवि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

णादएकश्वर्यदंमोक्षदंचवदधर्मविरोधतः॥८३॥गोतम० शिवार्चनास्तेधर्मोना
स्तिवेदोक्तसर्वथा एश्वर्यदंमोक्षदंचमहेशस्यैवपूजनं॥८४॥महेशपूजनादन्यन्नास्ते
वैश्वर्यमुक्तिदं सत्यंसत्यंसत्यंदितेवेदावदंतिहि॥८५॥यमर्थंहृदिसंकल्प्ययः पूज
यतिशंकरं सतमर्थमवाप्नोतिसएवंसत्यंसत्यंतिश्रुतिः॥८६॥शिवलिंगार्चनेनैवभु
क्तिभोगाननेकधा मुक्तिंचप्राप्नुवंत्येवशिवार्चनपरायणाः॥८७॥अखंडमाऽतै
श्वर्यंस्यावदपेक्षितं नतोप्याधिकमैश्वर्यप्राप्तव्यंशिवपूजया॥८८॥शिवचिंतन
शीलंचेदमत्रचित्तमन्यहं वित्तेशोपापशित्वंपातुयत्नेरपिस्वयं॥८९॥माघमासेमहादे
वेयः कर्पूरकुंकुमकंबलसमुक्तासकलान्भोगानंतेमोक्षंचविंदति॥९०॥नरोम्यतेवेणो.
माघतकंबलदानतः जातेस्मराश्वतेजाताभक्ताश्चांतेशिवावकाः॥९१॥पुरास्मनागस
विप्रंजाबालश्रुतिपारगं प्रछगस्टकर्णीगोधर्मदारिद्र्यनाशकं॥९२॥सनाग० आसि

तायाः सितायावाघेनोर्घृतमंडितं संपादनीययत्नेनघनीभूतंचशोधितं॥९३॥त
द्घृतंकुंडलयोन्नीत्वाग्निस्थंसाधुराजन्नयंतदर्द्धंतंतत्रयंतदर्द्धंवातदर्द्धंवासायंनेयाश्चवात्त
पे॥९४॥घृतेनान्येनदेवेशमभिषिंच्यमहेश्वरं घनीभूतंघृतंदेयंततः शंकरमस्तके
॥९५॥ततस्तिलैः सर्वदेश्चबिल्वपत्रैश्चकोमलैः हेमपद्मैश्चदेवेशः पूजनीयोमहेश्व
रः॥९६॥धूपदीपादिकंदेयंततोनैवेद्यमादरात् ततोनीराजनंदत्वादेयः पुष्पांजलिस्ततः
॥९७॥अदक्षिणानमस्कारान्कृत्वाचतदनंतरं रौद्रंपंचाक्षरंजप्त्वाशिवायैतान्निवेद
येत्॥९८॥ततोजगरणंकार्यंशिवस्मरणपूर्वकं रात्रिनेयाप्रयत्नेनमहादेवकथादि
भिः॥९९॥ततः प्रातः समुत्थायकृत्वास्नानादिकंपुनः पूजनीयोमहादेवोघृतसेचनपूर्व
कं॥३००॥भोजनीयास्ततः शैवामक्षैर्भोज्यैश्चयत्नतः ततःस्वयंचभोक्तव्यंचधुभिःस
हसादरं॥१॥अनेनव्रतवदारिद्र्यनाशंमेप्यातिसर्वथा भोगांश्चविपुलान्भुक्त्वाशिवलो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

कंगामिष्यसि॥३॥गौतम उ० इत्युक्तस्तेनसशिवेचकारघृतकंबलं ततः प्रायसवैश्व
र्यमक्षीणद्विसंयुतं॥३॥रत्नमासादसंयुक्तंगृहंस्तेनविनिर्मितः वेदिकाःकारिता
स्तेननवरत्नसमन्विताः॥४॥निक्षेपांबहवोलेभ्यास्तेनसंख्याविवर्जिताः तस्यसा
द्वशातं पुत्राबभूवुःशिवतत्पराः॥५॥दृष्टेसर्वसमालोकमहदश्चर्यमुत्कटं तस्म
त्तभोगसंपन्नोदृढचित्तोवभूवसः॥६॥समाघमासियात्तेनसकुटुंबोमहेश्वरं नि
यमहेश्वरं विप्रंसमर्चयासरत्नाघेरतिभक्तितः॥७॥सदेवपूजयामासबिल्वद
लकोटिभिः करवीरादिभिःपुष्पैरमितैरपिसादरं॥८॥तेनैवर्षेणधनदमधः कृत्वा
संसस्थितातनेश्वर्येणसंतुष्टोवभूवशिवतत्परः॥९॥समाघमासियात्तेनततःपु
त्रादिसंयुतः चकारोत्तत्रकारेणमहेशोघृतकंबलं॥१०॥ततःप्रदत्तमभवत्तोप्ये
श्वर्यमुत्कटं तेनेश्वर्येणसंतुष्टःपूजयामासशंकरं॥११॥कारितश्चास्त्र

ततस्तेनरम्यरत्नशिवालयः प्रासादःकारितस्तेननानारत्नविराजितः॥१२॥तस्मिन्शिवाल
येतेनलिंगरत्नमयंशुभं स्थापितंविधिवत्तेनतोषिताः शांभवास्तदा॥१३॥कृतानिरत्नदा
॥१३॥कृतानिरत्नदानानितेनतत्रशिवालये तक्षसुवर्णदानानिकृतानिबहुधान्य
दा॥१४॥लक्षंगावोबहुक्षीराःशिवार्पंतेनरक्षिताः नित्यंसलक्षगोक्षीरैरभिषिच्य
स्थितः स्वयं॥१५॥घृतघ्रस्यसहस्रेणाप्यभिषिच्यास्थिताः नित्यंसलक्षगोक्षीरैरभिषि
च्यास्थितः स्वयं॥१५॥घृतघ्रस्यसहस्रेणाप्यभिषिच्यास्थितःशिवे मधुघ्रस्यसहस्रेणा
प्यभिषिच्यस्थितःस्वयं॥१६॥घृताक्तपरमान्नैः नसस्यंपूज्यहेश्वरं शर्करामधुदुग्धा
नैः पूजयामासशंकरं॥१७॥तेनापुत्रावरौवाभोजिताः प्रत्यहंतदा तेनदत्ता
निरत्ननानिधौजितेभ्योवहुधुर्या॥१८॥कदाचित्तद्देशंप्राप्ताः साधुनक्षत्रयंद्विजाः द
ृष्ट्वातान्समदिधागान्दृष्ट्वाभोवभूवसः॥१९॥ततस्तान्पूजयाप्रेमभोजयामासवा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

दरात्तेभ्योददौसरत्नानांप्रत्यकंलक्षपंचकं॥२०॥एवंदत्त्वाखिलान्भोगान्कृत्वाचशि
वपूजनं सशिवंमायदेहांतेघृतकेवलपूजया॥२१॥अ० इत्युक्तेः सप्तमेधःपितोत्तमेन
महात्मना चकारमाघेस्नात्वेशिवंघृतकेवलं॥२२॥ततःआपस्तवेश्चर्यमपितंशिवए
जया भुक्त्वाचसकलान्भोगान्शिवंआपसन्मन॥२३॥अतोयातेनकर्त्तव्यंमहेशीघृतकं
बलं भोगमोक्षेप्सुयाविप्रसत्पेसत्पंनसंशयः॥२४॥मौनकंवटयामेध्यंजलधारामहेश्व
रेपरः कल्पवेदाविच्छिन्नांसमोक्षमाधिगच्छति॥२५॥शिवंमकरसंक्रांतौदुग्धधेःप्रस्थ
संमितैः अभिषिच्यप्रयत्नेनस्फुरद्रपिंजलेनवि॥२६॥भस्मबिल्वादिभिःसम्यक्पूज
यित्वामहेश्वरंसंकल्पयेत्प्रयत्नेनमेघांडव्रतंकल्पयेत्॥२७॥शतत्रस्थामितत्रस्थानि
तैःकुसुमैःश्वेतैर्वाक्षालितैःशालैः पूजनीयस्तौभक्तपालिंगरूपीसदाशिवः॥२८॥सि
हाद्विषविसंक्रांतिषेवमेवसदाशिवः पूजनीयःप्रयत्नेनविदुषाघापि॥२९॥युगा

दिषविसंपूज्योमन्वादिषुशंकरा एवमेवशिवः पूज्यो ब्रह्मणोचंद्रसूर्ययोः॥३०॥
एवंयःकुरुतेभक्तोलिंगपूजांमहेश्वरे समहापातकेभ्योपिमुच्यतेनात्रसंशयः॥३१॥
तिलैः पूजांप्रयत्नेनस्वर्चाजालिमितैः सदोयः करातिसपापेभ्योसर्वेभ्योपिविमुच्य
ते॥३२॥यस्तुबिल्ववनादौनिशिचपूजांएमादरात् करोतिश्रद्धयायुक्तःसमोक्षम
धिगच्छति॥३३॥यःशिवालयनिर्माणोंकारयिष्यतिभक्तितःसमहापापयुतोचयात्सएवविमुच्य
ते॥३४॥एतानिषष्टदेवोक्तान्श्चिदासाद्विजाधमः तेनपापान्यवाप्तानिकृतानिद्विजसत्तम॥३५॥
तत्कृतानांमहापापानांप्रायश्चित्तंनसर्वथा ब्रह्महत्यादिपापानांकोटिहाःसचकारहि॥३६॥एता
दृशः सपापिष्ठःकदाचिद्राजमंदिरं राजपुत्रभोगार्थंप्रविवेशधनुर्धरः॥३७॥ततोराज
सतीदृष्ट्वानवयोवनदर्पितां ववलाङ्गहीडमुक्तोरासादृष्टस्ततःपरं॥३८॥ततःसभी
तावेगेनप्रयत्नाप्यगतोवहिःसराजाप्यंतितीक्ष्णशस्त्रपाणिरुपागतः॥४०॥ततः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

परं चतोविप्रोराजमत्वेः प्रयातितः ततोहनुमुकाक्षः सराजातद्विजाधमं॥४१॥ततस्तं
मब्रवीद्विप्रोराजानंशस्त्रपाणिनं एकेनैवप्रहारेणाहरमामितिसत्वरं॥४२॥हरमामि
तियः राक्षस्तदुक्तंनपस्मदी श्रुत्वबभ्रुवत्कालेरामांचांचितविग्रहः॥४३॥ततः शस्त्र
न्यपस्पृक्वास्त्रहृच्चैवमवितेयत अयंधन्योनहन्तव्यः सर्वथापुरापसंश्रयः॥४४॥हर
म्मपितिशब्दोयंनिस्पष्टोस्तिमुखाच्छ्रुतः सर्वपापहरः पुण्यो मुक्तिमुक्तिफलप्रदः॥४५॥
पात्रीतामस्कालेस्मिन्हरशब्दोहरात्मकः श्रावितोहमनेनाघबालदघविनाशकः॥४६॥
अयंहरपरोनन्नंजन्मोत्तरेनरः अन्यथाहरइत्येवकथमुक्तिमिहाधुना॥४७॥हरो
हरतिपापानिसंसारात्तारयेत्परं करोतिनिर्मलाकारं हरनामपरंनरं॥४८॥तन्न
हरहरेतन्नामसारतत्वरनेतदन्यपरंनामसंसारतरुदायकं॥४९॥अनेनास्माम
हाराजाद्उपकारः कृतोमहान् एतदाश्रुपकारोस्मभविष्यत्यन्यथाऽनघ॥५१॥

अगस्त्य इतिसंचिंत्यवपतिंतमेनत्वाततःपरं माभैषीतितंविप्राह्यग्रहीत्वांहकमादरात्॥५२॥
तंतंतमब्रवीद्राजाऽभ्यमित्रंस्वरात्कितः दास्येमनेवनिकटेसंवसत्वेतिसादरं॥५३॥रा
जारिपकथालापैर्निराचिंततः परं धनंधान्यंचरत्नानिददौतस्मैयथेप्सया॥५४॥ततः
सविप्रोरवधीत्सदाराज्ञासहस्थितः श्रुत्वाश्रवधर्मानिखिलान्नासहसंततं॥५५॥श्रुत्वा
धर्मान्शैवेणासविप्रोधर्मतत्परः ततःसर्वंपरित्यज्यशिवपूजापरोभवत्॥५६॥भूपाल
स्तंद्विजंदृष्ट्वाशिवपूजापरायणं संतोषंपरमंप्रायविस्मितश्चाहिजोत्तम ततःसंस्था
पयामासतत्रलिंगंशिवात्मकं॥५७॥कोटिशोदीपदानानिसंचकाराशुबालयन्नानिर्मि
लंपात्रेसुगोघृतेनैवसादरं॥५८॥दीपस्तंभान्स्वरोनिकारयामासकोटिशः तेषुसंस्था
पयामासदीपपात्राणिकोटिशः॥५९॥कारयामासनृपतिर्नानापुष्पवनंसुदा कारया
मासयोहिवान्येनैवसत्वनान्यपि॥६२॥एतादृशान्पदृष्ट्वासविप्रोविप्रयतेततः शिवा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

तयंस्तुवर्णान्नकारंयामाससादरं॥६३॥नवलिंगप्रतिष्ठांचचकारविधिपूर्वकं ततःपरंसो
विप्रःशिवरूपमवायसः॥६४॥सराजोदेवदेवेशंपूर्वजन्मानिशंकरं पूजयामासयत्नेन
तेनैश्वर्यमवायसः॥६५॥भक्तिंचपरमांप्रायातयैवशिवपूजया तयैवभक्त्यासततंशिव
पूजापरायणाः॥६६॥चकारपरयाभक्त्यासर्वान्नरिवतरान्द्विजान् शिवलिंगैकनिर
तान्नन्यशरणान्नपि॥६७॥तद्राजवरागोशोयावनासीद्विजोत्तमस्तत्रकारयामासग्र
तिग्रामेशिवलिंगैकनिरतान्नन्यशरणान्नपि॥६७॥तद्राजवरागोशोयावनासीद्विजोत्तम
सतत्रकारयामासग्रतिग्रामेशिवालयं॥६८॥शिवस्थानविहीनेभ्योदेशेभ्यःकरमागतं
सनजग्राहभूपालःशत्रुवंदनिवर्हणः॥६९॥गृहीत्वापरारुच्चैहत्वाशत्रूनरणोवली त
द्राष्ट्रंकारयामासशिवस्थानानिकोटिशः॥७०॥एवंधर्मतरेराजाशिवपूजनपूर्व
कं करोतिसतंविप्रंराष्ट्रस्यपरिपालनं॥७१॥तस्यभूपस्यपुत्रास्तुजाताःपंचशतं

द्विजतेपिभूराःसविद्याश्चशिवपूजापरायणाः॥७२॥तेषुपुत्रेषुपुत्रेषुभूपालोरा
ष्टविन्यस्यसादरं स्वयंशिवमवापांतेशिवमवापांतेशिवपूजापुरःसरं॥७३॥अतःशिवप
राधन्याःपुण्याःपुज्याश्चसादरंनिर्जिताघानिरातंकानिःशंकःरामनादपि॥७४॥कश्चि
न्दिक्षाधमःपूर्वमरण्येसस्थितःसदा तेनारण्येस्वसार्थमेकापुराकुटीकृता॥७५॥
तत्पार्श्वेशालानिकनामदंलिंगमुत्तमं स्थितंमुक्तेनसंतप्तपद्मजंबुफलप्रभं॥७६॥
कदाचित्तेनतद्दृष्टंशिवलिंगंशिवात्मकं दृष्ट्वापुरीकुटीमध्येस्थापितंतेनततःततः
॥७७॥संस्थाप्यतेनमहलिंगंहन्मनेनजरानिधिं संतोषंपरमंप्रायमिक्षुःपथिकघातु
कः॥७८॥सपातंपित्वापथिकान्स्वपुरीगृहसन्निधौ तेषांशिरांसिलिंगेनचूर्णायामा
सः॥८०॥ततःसुनामदंलिंगंनररक्तसमावृतं प्रक्षाल्यपुरीसदनेस्थापयित्वास्थि
तः सदा॥८१॥तेनैकवारंनिहतोनेजीवतापुनर्मरः तादृशंतन्महल्लिंगंतेन

Indira Gandhi National Centre for the Arts

संरक्षितेसदा॥८३॥तल्लिंगकाश्चिदागत्यनेष्यंतीतिनित्यासदा सपत्रबिल्वशरवाभिससमा
छ्यसंस्थितः तेनकृत्वास्थिततत्रनित्यमेवंद्विजोत्तम तेनलिंगेनवहवोविप्रास्तेनहताःपुरा
कदाचिदागतोविप्रोमहापातकसंश्रयः सापितेनैवलिंगेननिहतस्तत्क्षणंद्विजैः॥८५॥ततोनी
तः सपापिष्ठोयमदूतैर्भयानकैः तमानीतंदृष्ट्वाचित्रगुप्तोयमोवीक्ष्य॥८६॥यमरु०कि
मनेनकृतंपापंपुण्यंवाकीदृशंमहत् पुण्यंवान्पातकंचेतिवदसत्वरमादरात्॥८७॥चि
त्रगु० एतत्कृतानिपापानिसंख्यानिनसर्वथा पापेरेवदिनान्यगतानिबहुधापम॥८८॥
ब्रह्महत्यादिकंकृत्वाश्रद्धयाहंघ्रातिपूर्वकं ततोयमन्तमश्नातिपापिष्ठान्नेसराद्दृतः॥८९॥
यमास्येतादृशांपिनर्मदालिंगसन्निधौ वनेवाभ्यमरणांतालिंगस्पर्शपूर्वको॥९०॥
तल्लिंगस्पर्शमात्रेणदग्धापापाभवंत्यतः अपानिष्यापुरावासीन्नास्पयामीयमयातना
॥९१॥येत्यजंतितनुंवीरानर्मदालिंगसन्निधौ तेसर्वेविभवंत्येवमुक्तानास्तत्रसंशयः

॥९२॥यस्यकस्यापिवाकालेशिवलिंगस्यसन्निधौदेहः शिवंयातिसत्यंसत्यंनसंशयः॥९३॥
लिंगस्यसन्निधौयेनलिंगस्पर्शपुरःसरंत्यक्तंसंशरीरंतेनाप्नुशिवःसंप्राप्यतेध्रुवं॥९४॥
नर्मदालिंगनिकटेहतायेतरवोपिते प्रायंतिशिवसापुज्यंकिंमन्येमनुजादयः॥९५॥को
टादपस्तत्संख्यान्नर्मदालिंगसन्निधौवहवोमोक्षमापन्नास्तेषांसंख्यानविद्यते॥९६॥
येनार्चितंबिल्वपत्रैर्नर्मदालिंगमुत्तमं तेनार्चितानिलिंगानिसार्द्धकोटित्रयंत्रय॥९७॥
येनसंपूज्यतेनित्यंनर्मदालिंगमुत्तमं नतस्यफलमुद्दिष्टंनरकालयं॥९८॥सद्यो
नश्यंतिपापानिनर्मदालिंगदर्शनात् स्पर्शनादर्चनाद्येषांमोक्षएवंहिलभ्यते॥९९॥
हत्वापिकोटिशोविप्रान्वेदवेदांगपारगान् यःपश्यन्नर्मदालिंगंसर्वेभ्योविमुच्यते॥
४००॥यःपूजयेद्बिल्वपत्रैर्नर्मदालिंगमुत्तमं सयोमुच्येतपापैःकोटिजन्मकृतैरपि॥१॥
अमितानिविचित्राणिपातकानिनवान्यपि सद्यएवविनश्यंतिनर्मदालिंगपूजया॥२॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

अगस्त्य० इतिवचनंश्रुत्वायमः संतुष्टमानसः पूजयामासतं विप्रमुपवेश्यनिजासनं
ने॥३॥तदानिमेषसहसासोत्साहंशिवकिंकराः समागताः साट्टहासदर्दुरवसंताम्यमः॥४॥दृष्ट्वा
तान्सत्वरः कालोरत्नसिंहासनेशुभान् ऽपवेश्ययथाशक्तिपूजयामाससादरं॥५॥ततस्तेपं
चमालोक्यविनयाननकंधरंब्रुवंप्रहितंवाक्यमुत्फुल्लवदनाब्जदा॥६॥शिवेति० अनन्य
र्चंतगौरीशान्यातयश्चमलक्षदं अस्मस्यंमहादेवान्यात०॥७॥असकौनिर्तगौरीशान्या०
अजत्र्यंबकमंत्रश्चयाण॥८॥अधतश्चेतभस्मागान्या० अधतीतमरुद्राक्षान्या०॥९॥अजपश्री
रुद्राक्षान्या० अनमस्कृतभालाक्षान्या०॥१०॥असंस्कृतमहादेवान्या० अन्यावितमहादेवा
न्या०॥११॥गौतमः इत्याद्यापयमंनत्रनेसर्वेशिवकिंकरा ययुःकैलासनिलयंतंमहो
वैवसत्वर॥१२॥गाणापत्यंददौतस्मैमहेशकरुणाान्विधिः सतिघतिगणाधीवसेवा॥१३॥
अतसंलक्ष्यसाध्वशिवलिंगद्विजेंद्रयेःतैरीशकृपपालभ्यगणापत्यंनसंज्ञयेः॥१४॥

कर्त्तमःशिवलिंगस्यस्पर्शःघ्राणांसयःक्षणेतेननश्यतिपापानिगणापत्यंचलम्पते॥१५॥
शिवलिंगंशिवाकारंयःस्पृशेदन्यहंमुदा तस्यसद्यःप्रणश्यतिमहापातककोटयः॥१६॥
दुर्लभःशिवलिंगस्पर्शोमुक्तिप्रदायकः शिवलिंगस्यसंस्पर्शोमरिष्यतियुःफलं॥१७॥
यश्चेवलिंगस्पर्शनंवेदसंमतं तस्यवक्ष्यशनकापेमयमेत्यादिभिर्द्विजैः॥१८॥शिवलिंगस्यमहा
त्म्यतास्पर्शस्यापिवक्तुतःशंकरोवेदसर्वज्ञस्तदन्यक्तुंकथंसर्वथा॥१९॥शिवलिंगंशिवाकारंसर्ववे
दांतसंकृतं तदेवपरमंपूज्यंब्राह्मणाधर्मदृक्षुभिः॥२०॥शिवलिंगंवेदधर्मादृशंशंकरात्मकं
तेनमिश्रेनसतंस्पृष्ट्वास्थितंद्विजा॥२१॥कदाचिद्वनिकाविप्रावेदवेदांगपारगाः दृष्ट्वातेनैव
मिश्रेनतरुल्लावतेवने॥२२॥ततस्तानखिलान्विप्रान्यातपित्वावनीतलेतेनैवशिवलिंगेन
चक्रीयामाससत्वरं॥२३॥ततःसबिल्वशाखाग्रेनैवपल्लवसंयुतः लिंगमाछादयामासप्र
क्षाल्यविमलैर्जलैर्जलैः॥२४॥तदानीमागताःकेचित्खलाःशस्त्रपाणयः तेतद्धातान्द्वि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

जान्सर्वान्ददृशुर्भुविपातितान्॥२५॥ततस्तामिः ह्यमालोक्यभटास्तेरोषसंयुताः धनू
ष्यारोप्यतंहतुमुद्यताःवाराणायाणयः॥२६॥सन्नद्धाःप्रबलाःक्रुधन्विंधाविशारदाः धनूष्या
रोप्यतंदण्डस्थिताश्चित्रार्पिताइव॥२७॥ततःसमागतावीराःसहस्रशस्त्रपाणयः तेपितंहं
तुमुद्युक्ताःस्थिताश्चित्रार्पिताइव॥२८॥दृष्ट्वातानातिमित्रःपरमाश्चर्यसंयुतः चातिविचार
यामासकिमेतेषामभ्दिति॥२९॥ततोविचार्यतानाह सदृष्ट्वोध्वन्दुरान् किमर्थंस्थापि
तावीराःकिमासीत्तद्वदंस्विति॥३०॥भटाःभवंतहंतुमुद्युक्ताः सर्ववयमुदायुधाः कंठिताघाम
वच्छक्तिस्त्वप्यस्माकंमिहाधुना॥३१॥त्वयैतेनिहतोविप्रात्रस्तोसितथापिते कृतःसमागताभि
ष्टेराक्तिरस्मन्निरोधने॥३२॥मन्युस्पेदृशीराक्तिर्नभविष्यतिसर्वथा भवानतोनमिश्रो
स्तिभगवानसिकेनलं॥३३॥धन्दुरराणामस्माकंराक्तिरघेववुंटिता हलंयाजितवेकंटा
वपंनात्रास्तिसंशयः॥३४॥इंद्रःपराजितोस्माभिर्गंधर्वाश्चपराजिताः वयमेवधन्दु

शास्त्रेप्रवीणानात्रसंशयः॥३५॥वयंरुद्राश्चंकानिसंरुद्रत्तपराक्रमाः सप्तलोकादि
लोकेषुसंचरोष्यस्तिनोध्रुवं॥३६॥भगवान्भाग्यवशादद्यदृष्टोस्माभिर्भाग्यहः भगनेत्रभि
दीशानोभवानेवनसंशयः॥३७॥नानारूपाणिधत्वेवंविहारःक्रियतेत्वया वेदैरपिनविज्ञा
तंतवरूपमहेश्वर॥३८॥यथेतेनिहताविप्रास्तथैवास्मानपिप्रभोहनवक्तरंस्यशान्मुक्ति
रघभविष्यति॥३९॥यद्यप्यघक्रुताथोस्मत्तवदर्शनमात्रतः तथापीशत्वयासर्वहतत्वावयमोदृ
शाः॥४०॥अग० इत्युक्तास्तेभटाःसर्वेत्यक्त्वाशस्त्राणिसत्वरमस्मनोद्भवनं चक्रुस्तदेवापाद
मक्तकं॥४१॥ततोभवैर्बिल्वपत्रैर्धृतरुद्राक्षभस्मणाः भिन्नमभ्यर्चयामासुःशिवंबुध्यातमे
वत॥४२॥ततःप्रणम्यतेसर्वेपतित्वाधरणीतले शंभोशिवशिवेत्युक्त्वाहनत्वेतिमहुर्वन
॥४३॥तदानींश्रीमहादेवःसंतुष्टोगणसेवितः प्रादुरासीद्वृषारूढोभगवान्भक्तवत्सलः॥४४॥
ततस्तेदेवदेवेशमुमालिंगितविग्रहं दृष्ट्वाप्रहृष्टास्तेसर्वेनुनुवुर्विनयान्विताः॥४५॥भटा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नमस्तेपार्वतीनाथकरुणाकरशंकरंनमस्तेदेवदेवेशभगवन्भक्तवत्सल॥४६॥नमस्तेविश्व
वंद्येशमधुसूदनसुस्दन नमस्तेसोमसूर्याग्निनयनामितविक्रम॥४७॥नमस्तेविमलाका
रमहेश्वर नमस्तेनिर्गुणानंदभक्तानंदप्रवर्धक॥४९॥नमस्तेजगदाधारनिराधारमहे
श्वर नमस्तेब्रह्मविष्ण्वादिदेवाराध्याध्वरप्रिय॥५०॥नमस्तेवेदवेदांतवेदशास्त्रादिसज
क नमस्तेसर्ववेदांतप्रतिपादितग्रह॥५१॥नमस्तेगिरिजाबंधोदयासिंधोबंधोनमन
मस्तेभूतिभूषांगभूतिभूषणभूतिद॥५२॥नमस्तेसर्ववेदेशसर्वदेवनमस्कृत
नमस्तेसर्वभूतेशसर्वभूतनमस्कृत॥५३॥अगं० इतिस्तुत्वानदासर्वं बिल्वप
त्रैर्महेश्वरं संपूज्य भक्तिभावेनप्रणम्यतेपुनःपुनः॥५४॥ततस्तानाहभगवान्भ
क्तिभावेनतान्मठान् आनंदामृतवर्षिणामधुरश्लक्ष्णयागिरा॥५५॥महाभुविभुक्त्वा
श्रियामः
४९८
श्रितान्भोगान्मांप्रयातुततःपरं तावद्यत्नेनमानित्यमर्चयध्वंमदाज्ञया॥५६॥भिक्षु

यंमापिनिष्ठापोमानेष्यत्येवसर्वथा एतत्पेतद्धुतविप्रामाप्यंतिनसंशयः॥५७॥अ
नेननामदंलिंगंबिल्वशाखावृतंप्रक्षाल्यतेजलैः स्नुद्दैः स्थापितंचनिजालये॥५८॥
अनेनधर्मसंतप्तंनमदंलिंगमुत्तमं निजयर्याकुटीमध्येस्थापितंपात्रपूर्वकं॥५९॥
अथाऽनामदंगंस्पशत्यंचेदमादमादरात् पश्यत्यापपात्तनेसादासावधानतः॥६०॥शि
वलिंगार्चनफलेप्रदर्शयितुमादरात्कृतंमयाधुवाराणांभवतांशक्तिकुंठनं॥६१॥मच्छ
सप्रार्थनवीर्याणांभवतामपिदुःसहाशक्तिरस्मिन्कुंठितेवमच्छिवार्चनतत्परा॥६२॥मदच
नपरेमर्त्यादृशेनादृशेपिवा परात्रमोनात्रमंतेध्रुवमेतद्ध्रुवंध्रुवं॥६३॥छायावांस्यापि
पेपरूशिवलिंगमदात्मकं सामान्येप्यसंदग्धाविल्वपात्रकः॥६४॥तत्राप्यपरमयेगेहे
दारुण्यावमपेयवा शिवलिंगंप्रतिष्ठाप्यमुच्यतेसर्वकिल्बिषैः॥६५॥शिवलिंगंप्रतिष्ठाप्यत्र
स्नत्वयामिवांछतिदास्यामितस्यब्रह्मत्वंतातेमोक्षंचसर्वथा॥६६॥शिव॰ विद्मुत्वंयोयो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मिवांछति तस्मैदास्यामि विघ्नत्वं मंतेत्तो०॥६७॥ शि० काशग्रावादि मंदिरे सर्वान्का मानवा प्यांते मपैवज्रविशांतिच॥६८॥ अग० इत्युक्त्वा यावतीनाथः सर्वदेवशिरवामणिः सगणः सत्वरंसाबलत्रैवीतरथोयत॥६९॥ एतादृशोमुक्तिदाताशंकरःकरुणाकरः पूजनीयश्च पात्तेनध्यातव्यश्चमुमुक्षुभिः॥७०॥ संसारसर्पदष्टानां शिवविप्रार्चनंपरं संजीवनी तनीतदन्यत्तुनैवसंजीवनीध्रुवं॥७१॥ यः कुर्यात्कृतपापोपि मरदेवार्चनमुदा ससर्वेभ्यो विषयेभ्योमुक्तोमुक्तिंचविंदति॥७२॥ तेषांननरकभीतिः संसाराद्पिसर्वथा तेषांम स्तिमहादेवेभक्तिरव्यभिचारिणी॥७३॥ शिवभक्तिः स्वयंसाक्षान्मुक्तिदापरमुक्तिदा सर्वथा तेषामस्तिमहादेवेभक्तिरव्यभिचारिणी भक्तिर्हितपसाधन्यानां भवतिद्विज ॥७४॥ शिवार्चनात्सबोधर्मोनाऽस्तनश्रुतेपिच सत्यमेतत्तु॥७५॥ भजपंचाक्षरः स्मरणीयः शिवोनाथपूजनीयश्चशंकरः॥७६॥ पुराब्रह्मादयोदेवाः हिमवत्पर्वताश्रयाः

सेपूज्यदेवदेवेशंकेदारेरामसाश्रिताः॥७७॥ तदानीमागताविघ्नाः शिवयात्रापरायणाः अगम्यपूजयामासकेदारेरामपापति ततस्तुषाद्गिरिशरुद्रमंत्रैरनेकधा ततःप्रदक्षिणी कृत्यप्रणम्यचक्रेसः॥७९॥ ततोजजापहृल्लाशेवंपंचाक्षरंमुदा ततःपरमहारुद्रंजजापसहरिर्द्विज॥८०॥ ब्रह्माघोरंहरिर्दृष्ट्वा शिवपूजापरायणा प्रणम्यदंडवद्भूमौपप्रछेधर्म संहिताः॥८१॥ देवो० विघ्नोदेवार्थतद्वृत्तंशिवपूजापरायणा किंधेयोकिंपरंब्रह्मवदनि श्चियेसादरं॥८२॥ अग० इतितद्वचनंश्रुत्वाविघ्नहृष्टःकृतांजलिः प्रणम्यशिरसाशंभुमुवाच द्विजसत्तम॥८३॥ विघ्नं० ऋतंसत्यंपरंब्रह्मपुरुषंकृष्णपिंगलं ऊर्ध्वरेतंविरूपाक्षंविश्व रूपंभजाम्यहं॥८४॥ शिवएवपरंब्रह्मसच्चिदानंदलक्षणं तदन्यंनपरंब्रह्मतदतोध्येय मास्तिकैः॥८५॥ निर्विकल्पोनिर्गुणोनित्यकरोयः शिवउच्यते चिद्घनोपिनिराकारो निर्द्वंद्वोनिरामयः॥८६॥ सृजत्यवतिहंत्यस्मान्न मवत्वाधुपाधिभिः अदृष्टेनास्मदा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

दीनांतस्थेवंप्रजायते॥८३॥भवत्वोपाधिमाश्रित्यसृजत्यस्मान्नमोनमः॥
स्थितिकर्त्रीलयेवंसृजत्यस्मात्तस्मैनमोनमः॥८४॥भवत्वोपाधिसंमासस्मान्नमोनमः पतिः सतीलयास्मानवति
तस्मैनमः॥८५॥हरत्वोंसंहरत्यस्मिन्नाकल्पेतमहंसस्मान्नीलयेवंतस्मैनमः॥८६॥शिवःसर्वकृत्
तःकृत्यंतस्यनास्त्येवसर्वथा तथापिलीलयेवास्मान्सृजत्यवतिच॥८७॥स्वतंत्रस्यमहेशस्यस
र्वज्ञस्यामितात्मनः सृष्ट्यादावितरापेक्षानास्तिसदीप्सितात्॥८८॥सतोरीप्सितदादीनां
ब्रह्मक्षत्रादिकारणं परंडवेदवेदांतैस्तद्रूपमवगम्यते॥८९॥स्तुतिस्तुतिपराणांधैःशिवोक्तीर्लक्ष्य
तेततः श्रुत्याघनात्रकारणंसेव्यासर्वसाधनैः॥९०॥सततंयैस्तपस्तप्तंधावद्भिःसा
धनैःतेषामेवशिवोक्तीतिश्रुतिर्निर्णयतेमति॥९१॥अनंतमव्ययंशांतंशिवमक्षरमद्वयं अ
विज्ञायान्यथाज्ञात्वाभवसंततदुःखिताः॥९६॥शिवोक्तिनिर्णयोनांतकुरीपट्टाति धीरपि
सहस्रानभवत्येवसंसाराविच्छेतसां॥९७॥नयेनांविद्यासंक्लेशनिर्दग्धकल्पधा

तेषामेवशिवोक्तीतिहृदिभवतिंशाश्वती॥९८॥धर्मार्थकामसिद्धानांयोगाश्चविविधाः सुराः शि
वोक्तीसक्तियाहृद्यंतदर्थमितिमन्यतां॥९९॥शिवोक्तीतिविदित्वादौश्रुतयःशिवविग्रहाः
ध्यातव्याःपूजनीयाश्चमुक्तिमिच्छद्भिरंजसा॥१००॥विश्वंभरंभुवनचित्रमनंजुतंभस्मोजा
पमानंचभस्मः एतासर्वरुद्रराधेतिमत्वाभस्मोभस्मः पूजनीयोमहेशः॥१॥महेशान्यत्स
र्वंयाविश्वरूपोविश्वव्यापीसर्वमेतन्महेशः तस्माद्भावेनसर्वेभस्मो०॥२॥रु
द्रमत्वासर्वभावेनसर्वसर्वाशयंनिर्गुणंनिष्कलंवसंसेवतेसाधवःसर्वथा०॥३॥रु
द्रःसर्वरुद्रएकत्वमाहुरेकोरुद्रानद्वितीयायतस्थे नेशादन्यत्किंचिदस्तीतिनित्यंभ
स्मो०॥४॥यंवेदांतानेकजानंतिसिद्धायंयोगीज्ञानेवजानंतिविप्राः तंविद्यंपुराणमि
श्वंतमोंधंभस्मो०॥५॥योयंज्ञात्वेवामतंत्रेप्रमाणंध्यात्वानेताघोरपापःक्षरंसो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नसोयंसोमः सोमरूपोरक्तात्माभ्यो०॥६॥योनिर्ललोनिर्गुणोपित्रिनेत्रोयोनिर्वा
ङ्मयीवाङ्मः स्वतंत्रः योनीस्वर्णरूपोयएषोभ्यो०॥७॥निवर्णोपिस्वर्णरूपोयऋसो
घोवारूपोध्वविकानाथआसीत् देवश्वीराःसोयमज्ञेयात्वोभ्यो०॥८॥यस्मेच्छातो
स्माकमुत्पत्तिरासीच्छस्येच्छातोजायतेरक्षणंच यस्मेच्छातोभविनाशःसनित्योभ्यः॥
९॥यस्माद्वीतोवातिवायुःसदायस्मात्सीतोदेतिसूर्योपिनित्यं यस्माद्भीतावहत्यग्न्या
सम्मुहाभ्यो०॥१०॥यस्यावांतोलभतेसर्वपृथ्वीयस्यावांतोलभतेमोक्षलक्ष्मी यस्यवांतो
नेकधर्मेसिद्धिः सोयंशंभुःएजनीयोनिशंच॥११॥पुरारेवाटेकश्चिद्वल्मणोवृत्मबि
लमः बऊकालस्थितः शंभुलिंगरूपिणावर्त्तयं॥१२॥तत्रवाश्चिन्महापापीतंदृष्ट्वाद्विजसत्त
मं प्रणम्यदंडवद्भूमौकृताजलिरभाषत॥१३॥शिवार्चनपरःश्रीमन्किंमहापा
पीनाशकं मयाकृतानिपापानिज्ञात्वापिप्रतिवासरं॥१४॥द्विज०त्वंपाचनंमे

दादशशिवलिंगसमाश्रिता महेशदर्शनंसायंदेवानामपिदुर्लभं॥१५॥यस्मि
न्कृपामहेशस्यएणातिष्ठतिसर्वदा तस्यसायंमहेशस्यदर्शनंभवतिध्रुवं॥१६॥सर्व
थाहतभाग्यानांमहापापपरात्मनां तेषांसायंमहेशस्यदर्शनंनभविष्यति॥१७॥
सायंदृष्ट्वामहादेवंयःएजेपितिसादरं समवेपापनिर्मुक्ताःशिवसायुज्यमेष्यति॥१८॥प्रा
तःकालादिकालेषुसर्वेष्वपिमहेश्वरः एजनीयोविशेषेणएज्यसांयंमहेश्वरः॥१९॥नि
शायःएजयेल्लिंगंबिल्वपत्रैःप्रयत्नतः सजन्मकोटिपापेभ्योमुच्यतेनात्रसंशयः॥२०॥
शिवलिंगार्चनेनैवमहापातकनाशनं शिवलिंगार्चनान्नास्तिमहापातकनाशकं॥
२१॥तावत्पापानितिष्ठंतिनयावच्छिवएजनं अमितान्यपिपापानिनश्यंतिशिवएज
या॥२२॥पापक्षयोभाग्यवृद्धिरायुर्वृद्धिः क्षणाक्षणो भवत्येवशंमर्त्यानांश्रीमहादेव
एजया॥२३॥आयुरारोग्यमैश्वर्यंतत्वज्ञानमनामयं भवतिश्रीमहादेवएजयेत्या

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

हहिश्रुतिः॥३४॥राजनाशोदुःखनाशोमोहनाशश्चसर्वथाभव०॥३५॥विधावद्विषुत्रवद्वि
र्वंशवद्विश्चसर्वदाभव०॥३६॥शिवलिंगार्चकासाध्यमाकिंचिदपिसर्वथा सत्यमेत०॥३७॥यत्र
साद्यंशलेशोनलेशोनापिजनार्दनः वैकुंठंप्रायंराजंश्चजघानार्यसरोकरं॥३८॥यातनंपत्र
साद्यर्थेविष्णुब्रह्मादयः सुराः ससर्वदापूजनीयोदेवदेवोत्तमःशिवः॥३९॥यद्वामागाद
भ्रद्विष्णुदक्षिणांगाद्वजापतिः सस०॥४०॥यकल्पकालेः सर्वज्ञः सर्ववंधामहेश्वरः सस०
॥४१॥यस्यानंनविदुर्देवाब्रह्मविष्णुपुरोगमाः सस०॥४२॥यस्यप्रसादलेशेनविष्णुब्रह्मा
प्यतेजनैः सस०॥४३॥येतदंस्पष्टमखिलंजगत्स्थावरजंगमं सस०॥४४॥येनसंपाल्यतेनित्य
सर्वलोकेश्वराचरं स०॥४५॥येनदंविश्वमखिलंभस्मसाक्रियतेक्षणात् सस०॥४६॥योनित्यं
वेदवेदांतरनिशंश्रुतिपाठकैस्स०॥४७॥यः पूर्णः सच्चिदानंदः सर्वव्यापीविभुप्रभुः सस०
॥४८॥योनिर्गुणोविसर्गुणः परमानंदविग्रहः सस०॥४९॥यन्नाममात्रस्मरणाद्भ

क्तिंमुक्तिंचविंदति सस०॥५०॥यत्कथाश्रवणा यत्कथाश्रवणात्सद्योदग्धसंसारवासनाः
सस०॥५३॥यत्कृत्वासकृदप्याशुमुच्यतेसर्वकिल्बिषैः सस०॥५६॥यदर्चनेनसंप्रा
प्यंगाणपत्यमनामयं सस०॥५७॥यद्भक्तभावामुक्तिंविष्णुब्रह्मादयः सुराः सस०
॥५८॥गमाद्भनिष्कलंशांतंनिरवद्यंनिरंजनं सस०॥५९॥यमाद्भःपुरुषंशांतंनीलग्रीवंपिनाकिनं स०
॥६०॥यमाद्भब्रह्मतारंविष्णुहंतारमीश्वरं सस०॥६१॥यमाद्भगितिहासाद्यामहंगवान्सनेकधा सस०
॥६२॥यमाद्भश्रीविरूपाक्षमादेहार्द्धधारिणां सस०॥६३॥यमाद्भःकरुणासिंधुंभक्तबंधुम
मायतिं सस०॥६४॥येवैरुद्रःसभगवानित्याहाथर्वणोपिवां सस०॥६५॥यस्यतत्वमविज्ञा
यदेवाः सर्वेपिमोहिताः सस०॥६६॥यविदित्वामृतोभ्यतेपुनर्गर्भेभाङ्नरः सस०॥६७॥
विष्णु इतिनदत्त्वेश्वरत्वासनंदाभक्तपालकः तत्रोवनमदातीरेशिवार्चनपरोभवत्
॥६८॥ततः परंसमुत्थाभूच्छिवलिंगसमर्चनात् तस्माद्भक्षमिनित्यंपूज

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नीयः सदाशिवः॥६९॥ अत्रकाश्चिरुद्राविप्रः शिवपूजापरः स्थितः स सर्वदाभस्मनिष्ठः सदा
रुद्राक्षधरो मृगणः॥७०॥ पंचाक्षरपरोनित्यं रुद्राध्यायपरायणः शिवयोगमहाप्राप्यद्ध
चित्तोविमत्सरः॥७१॥ यस्मिन्योगेसविप्रेंद्रः श्रेष्ठकारोपवर्णाभिधः चकारपूजया भक्त्यातदाजा
गरणाद्द्विजाः॥७२॥ दिवाशिवयोगस्यकिंविद्मोलक्षणांतद्वदस्वनयः प्राप्योपवर्णाचक्रेतथा
जागरणाद्द्विज॥७३॥ जागरणोपवासोनतस्मिन्योगेनकिंफलं इदंसर्वंविशेषेणावदकृ
पानिधेमनः॥७४॥ विष्णुः सपातादाद्रासीमयुक्तामुक्तांपास्यान्मवानिशि शिवयोगस्य
विख्यातोसर्वकर्मफलप्रदः॥७५॥ तस्मिन्योगेनरः स्नात्वापूजयित्वामहेश्वरं सर्वपापविनि
र्मुक्तः सद्योजातस्मरोभवेत्॥७६॥ तस्मिन्योगमहादेवः सर्षपैः सतिलैः पत्रैः अखंडबिल्वपत्रै
श्चपूजनीयः सदाशिवा॥७७॥ अयंयोगोमहापुण्यः कोटिचंद्रग्रहेसमः कोटिसूर्यग्रहेतु
ल्यः समोयंकोटिपर्वभिः॥७८॥ तस्मिन्दिनेप्रयत्नेनशेवयः पूजयेद्धनैः समहापातकेभ्यो

पिमुच्यतेनात्रसंशयः॥७९॥ जागरश्चोपवासश्चतस्मिन्योगेशिवार्चनं कृत्वाकार्यंप्र
यत्नेन मध्येपिशिपूजनं॥८०॥ अस्मिन्योगेसविप्रोपियोगमहात्म्यविन्मुदा निशिजा
गरणांचक्रेकेदारेशसमर्चयन्॥८१॥ संपूजयोपवासेननिशिजागरणेनच प्राप्तजा
तिस्मरोजोतत्त्वज्ञानमवायच॥८२॥ समुत्तमाविजन्मानिज्ञात्वासर्वाणितत्क्षणात्पर
निर्वेदमापन्नोनिर्विण्णोभक्तदासुराः॥८३॥ ततोदशतिलक्षेषुचक्रुसिनयोनिषु सहै
स्तवाजन्मानिमविष्यामिसर्वथेत्यप्यबुध्यत॥८४॥ निजजन्मान्यसंख्याप्यदुःखमप्राप्य
चस्वयं मुक्तोज्ञानमचिंत्यामिसर्वथेत्यप्यबुध्यत॥८५॥ यतःप्राप्यनिजन्मानिमयेतावत्पूजा
मम नभविष्यतिदेहांतःशिवस्मरणपूर्वकं॥८६॥ यस्यदेहक्षयोभावीशिवस्मरणपूर्वकं नत
स्यजन्तसंबंधप्राप्तेकाहसंगमः॥८७॥ मरणंयस्यवाजंतोः शिवस्मरणपूर्वकं सस भाग्यः
सानिर्दग्धेषादबंधेषुसंततिः॥८८॥ अनेकधाकृतंयेनश्रीमहादेवपूजनं तस्यस्यान्मरणंजंतो.

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शिवस्मरणपूर्वकं॥९९॥ वि० इतिसंचिंत्यसार्वर्यशिवपूजाप्रभावतः कार्यस्हेतुजन्मानिसं
श्रांतुयांतचानघ्ना॥९०॥ सरीसृपादिजन्मानिससंप्राप्यपुनः पुनः चंडालनारीसमभ्यस्त
लङ्गीविचक्षणाः॥९१॥ चंडालजन्मसंप्राप्यश्वमांसंसुरयासह भोक्तुंसमारभेदेवाः कपाले
नचिदग्निना॥९२॥ श्वमांसंसुरयासिक्तंपच्यमानंविलोक्यसाचमेणापिहितंचक्रेतत्कपा
लमुखंतदा॥९३॥ तदानीमाराक्तत्रदधीचिर्मुनिसत्तमः तामदृश्यततोनारीश्वमांसंपच
नोन्मुखा॥९४॥ तान्दृष्ट्वाचततोनारीमुनिर्विस्मितमानसः चर्मणापिहितंदृष्ट्वाकपाल
मांससंयुतं॥९५॥ दधी० अमेध्यतरमेतद्हिश्वमांसंपच्युतंत्वया किमर्थमेतद्धुनाच
र्मणापिहितंमुखं॥९६॥ अमध्यतरवस्तूनांनसंपातंदपक्षया चर्मणोतसिधानेतोव
दकारणमत्रकिं॥९७॥ इतितद्वचनंसत्यमुक्त्वयोगितं प्रणम्यविनयादाहसचंडालीस्वरूप

मा॥९८॥ चंडा० देवीत्तमंमहादेवंयेवदंत्यन्यथाजनाः तद्धियातभीयैवच्चर्मणापिहि

तंमयात्॥९९॥ देवीत्तमेशिवेसांबेयोविद्वेसनतावदेत्ततः॥१००॥ नयैर्व्यभिचारिणाक्रिय
तेशिवपूजनं तत्०॥१॥ भस्मनामंत्रपूतेननयैरुद्रेलनक्षतंतत्०॥२॥ नयैः कृतंत्रिपुंड्रस्यके
वलस्यैवधारणा तत्०॥३॥ रुद्राक्षधारणेभक्तिर्नयेषांश्रुतिसंमते तत्०॥४॥ नदोर्ध्वपुंड्रभा
लदोयेकुर्वंतिभ्रमान्विताः तत्०॥५॥ नदोर्ध्वपुंड्रंकर्त्तव्यमितिमोहाद्वदंतियेतत्०॥६॥ येली
लयात्सूर्ध्वपुंड्रंधृत्वानिंदंतिमोहिताः तत्०॥७॥ येभोजयंतिमोहेनाप्यूर्ध्वपुंड्रंधरंद्विज
तत्०॥८॥ योभोजयंतिमोहेनशिवभक्तिविवर्जितान् तत्०॥९॥ येपूजयंतिमोहेनशिवम० तत्०
॥१०॥ नमस्कुर्वंतियेमोहाच्छिव० तत्०॥११॥ भगवंतमुमाकांतंसंततंनार्चयंतियें तत्०॥१२॥
नचिंतेद्धतिःसंतत० येषांशिवकथाश्रुतौ० तत्०॥१३॥ नयेषांसंततंचित्तंमहेशस्मरणेरतं
तत्०॥१४॥ नयेषांपार्वतीनाथेभक्तिरव्यभिचारिणी॥ तत्०॥१५॥ येविघ्नयंतमाराधयंत
हेशंत्यक्त्वान्यथा तत्०॥१६॥ सर्वभावेनयेनित्यंनयंतिः शरणंशिवं तत्०॥१७॥ सर्वोत्त

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मोमहादेवोनपेक्षाकुलदेवतं त॰॥१८॥शिवरात्रिव्रतेभक्तिर्नयेषांश्रुतिंसमततं त॰॥१९॥
सोमवारव्रतेभक्तिर्नयें॰ त॰॥२०॥कालाष्टमीव्रतेभक्तिर्नयें॰ त॰॥२१॥भक्तिर्नयेषांवेदो
क्तशिवतीर्थनिषेवणो त॰॥२२॥भक्ति॰ शिवनैवेद्यभक्षणो॰ त॰॥२३॥श्रीमहादेवभक्तेषु
भक्तिर्येषांनसर्वथा त॰॥२४॥यथाचंडालसंस्पृष्टमन्नंसंत्यज्यतेबुधैः अशौचदूषितप्यन्नं
तथासान्यव्रयातनः॥२५॥इहपाश्चंडालचंडालौः रौद्रधर्मविवर्जिताः अतएवहितदूषनभो
क्तेव्यंकदाचना॥२६॥अमेध्यतरमप्येतदशौचैर्यदिदूषयत भवत्यमेध्यमपंतश्चमलोनानेवोक्ति
त॥२७॥विष्णु॰ इतिनद्वचनंश्रुत्वादधीचिरतिविस्मितः तत्वमेतत्कथज्ञातमितिचिंतायु
तोभवत्॥२८॥जावालश्रुतिनिष्पीयमर्थोघसमुदीरितः अयमर्थः कथज्ञातश्चंडाल्यादुष्ट
चिंतया॥२९॥इतिसंचिंत्यसमुनिर्दध्यौस्मितलोचनः चंडाल्योः कथमेतस्यात्तत्वज्ञा
नमभूदिति॥३०॥प्रणिधानेनविज्ञायतत्स्वरूपंततोमुनिः जातिस्मरायविप्रायप्रणाम्य

हंतमादरात्॥३१॥दधी॰ धन्योसिकृतकृत्योसितत्वज्ञोसिद्विजोत्तम त्वत्स्वरूपंनविज्ञातं
मयातत्क्षम्यतांपुरा॥३२॥विष्णु॰ इत्युक्त्वाविनयान्नत्वादधीचिस्तंद्विजोत्तमं अस्यकेदा
रनाथस्यपूजार्थंसमुपागतः॥३३॥अस्यकेदारनाथस्यपूजयाबहवःपुरा जाताजातिस्मरायो
गेतत्वज्ञाश्चामितौजसः॥३४॥शिवार्चकानांधन्यानांरौद्रधर्मरतात्मनांतत्वज्ञानंभवत्येवप्र
यासेनविनाध्रुवं॥३५॥धन्यामहेशसंसक्तपतचित्तानिरंतरं सत्यमेत॰॥३६॥अनेकजन्म
भिस्तप्तंयेनघोरतरंतपः तस्यैवसततंभक्तिर्भवतिश्रीमहेश्वरे॥३७॥मुक्तोबभूवुर्यावं
तस्तावंतः शिवपूजकाः मुक्तिर्नास्त्यन्यथायस्माद्विनोमाकांतपूजया॥३८॥पराकांत
मुमाकांतस्मरतः सतिसततंतिधन्यास्तत्कुलंधन्यंधन्यास्तास्तितरांध्रुवं॥३९॥विनाभाग्य
नमहत्तांशंकराधनेमतिः नभविष्यतितत्सत्यमुद्द॰॥४०॥शंकराराधकारावेभूरिभाग्य
समाश्रयाः सत्यमेत॰॥४१॥भूरिभाग्यप्रभावेनशंभोर्भक्तिः प्रजायते सत्यमेत॰॥४२॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

शिवंकारः शंकरान्नोस्तीतिशंकापिनैवमशिवशिवे एवंहतिश्चलानिर्णीतोर्थोयतोममा॥४३॥
शंकरंशंकरंमत्वायेर्चयंतितमन्वहं तेमान्वहमभ्यर्चोभक्तिश्रद्धापुरःसरं॥४४॥भगवंतमु
माकांतंयोनार्चयतिसंततं सनिस्सत्तकीतस्यपथिव्यामास्फुसंततिः॥४५॥यःसर्वदामहा
देवंभक्तिपूजोनसश्रयेत् सदुष्टःसयापिदुःसंपातकगणाश्रयः॥४६॥धत्वोर्ध्वपुंड्रंयो
कंमर्त्यःकुर्याच्छिवपूजनं सशिरोव्याधिसंक्रांतोनरकंचाधिगच्छति॥४७॥शरीरको
चकंधत्वायोगच्छेच्छिवमंदिरं संकुचाक्रांतसर्वोगोनरकंचादिगच्छति॥४८॥विभूतिधार
णात्यक्तोयोगच्छेच्छिवमंदिरं सपुल्कसोड्रेत्यिवानरः॥४९॥शिवालयागणोचान
यःपादशौण्डस्सजेत् सकल्पकोटिपर्यंतंचंडालोभवतिध्रुवं॥५०॥पयादत्राणापादः
सन्नविराच्छंकरागारं सकल्पकोटिपर्यंतमंत्यजःसान्वयोभवेत्॥५१॥पादत्रा
णाशिवद्वारिचोर्मपः स्यापिछति सकोटिकल्पपर्यंतंचांडालदासता॥५२॥

धत्वोर्ध्वपुंड्रंयःकुर्यान्मोहेनापिशिवार्चनं सयातिनरकंघोरंयावच्चंद्रतारकं॥५३॥अ
विनीतोमहादेवंयःपूजयितुमिछति सया०॥५४॥पूजाद्रव्यमनादायोगच्छेच्छिवमंदिरं सया०॥५५॥
हृदिदेवोत्तमत्वेनयोनध्यातिमहेश्वरं सया०॥५६॥हृदिसर्वात्मकत्वेनयोन० सया०॥५७॥हृदिविश्वा
धिकत्वेनयोन० सया०॥५८॥हृदिमोक्षप्रदत्वेनयोन० सया०॥५९॥यःसंततमुमाकांतनाराधय
तिसादरं सकटंकतरुम्हत्वास्मशानेध्वधितिष्ठति॥६०॥शिवानिवेदितान्नानियोभुंक्ते सोति
दुखितः आब्रह्मकल्पपर्यंतंविष्ठायांजायतेकृमिः॥६१॥शिवलिंगमनभ्यर्च्यसंछेद्यायः
पिदेवयः सकोटिजन्मपर्यंतंचंडालोभवतिध्रुवं॥६२॥शि० योन्यकंमरतोभवेत् सको० विड्
राहोभविष्यति॥६३॥शि० भोक्तुंयोयातितेनरः सको० श्वनकोभवतिध्रुवं॥६४॥शि० योभो
जयितुमिछति सकोटि० मार्जारोभवतिध्रुवं॥६५॥विभूतिधारणात्यक्तोयोभुंक्ते सोह
संगतः सकाकजन्मसंप्राप्यनरकंचाधिगच्छति॥६६॥विभ० योभोजयितमिछति स

गध्रजन्मसंप्राप्य नरकंचाधिगच्छति॥६७॥त्रिपुंड्रानंकितंविप्रंयोभोजयितुमिच्छति सएवाज
न्मसंप्राप्य नरकंचाधिगच्छति॥६८॥नन्मेदंडवन्मत्तयायोन्वहंपार्वतीपतिं सवनेऽजगरोभूत्वा
नर०॥६९॥प्रदक्षिणांमहेशस्ययोन्वहंनकरिष्यति सतैलघर्षकागारेवलिवर्दोभविष्यति॥७०॥
योनस्तोतिमहादेवंत्रैरनेकधा संपुनःपुनराजन्मसकरावाभिजायते॥७१॥पःपूजयितंमहा
देवंनयश्चसन्वहंमुदा सकोटिजन्मपर्जंतमंधरावाभिजायते॥७२॥योन्वहंशिवलिंगाग्रेन
र्तननकरिष्यति सको० मत्रकूपेधिपतिंघतिसको॥७३॥कुर्याच्छिवालयंप्रांतेयोमलंमोहतो
पिवासको०॥७५॥कुर्याच्छि० श्लेष्माडारादिकानिच सका० श्लेष्मकुंडेधिपतिंघतिघति॥
॥७६॥शिवाग्निमर्शनंश्रोतंनकरिष्यतियोन्वहं स० तप्तवालेधितिंघति॥७७॥अतोति
सावधानेनस्थातव्यंमुक्तिकांक्षिभिः विरूपाक्षपूजनेयोनित्यमव्यभिचारतः॥७८॥
महेशाराधनेसक्तामुक्त्वयोन्यमचंपेत् ससत्यकामतंमोहाद्वेतःपिवतिसंततं॥७९॥

अग० ईसुकंतदुचश्रुत्वाब्रह्मघातदुःखमानसाः चंडालारूपमासाद्यकिंचकारोतिचाब्रुवन्
॥८०॥विष्णु० कथंस्वहंनसर्वांगशरीरात्पापकर्मं संप्राप्यसर्वदुःखानिससंप्रायततः परं
॥८१॥ततःपुनःसमागत्यकेदारंरामसंज्ञकं संपूज्यसर्वबंधेभ्योमुक्तोएवबभूवसः॥८२॥मो
क्षंप्रतिसुराःश्रोतंश्रीविरूपाक्षपूजनं अन्यानपेक्षमनघमसाधारणकारणं॥८३॥महा
देवार्चनेप्रीतिभाग्यफलंसुराः ततोविधेयंयत्नेनश्रीमहादेवपूजनं॥८४॥महादेवार्चने
परैः शिवपूजाफलैरुभिः पूर्वकार्यंप्रयत्नेनतत्समासेनवक्ष्यते॥८५॥कृताशौचादिके
कर्मस्नात्वाविमलेजलेजले भस्मनोद्धूलनंकार्यंसम्यगापादमस्तकं॥८६॥केवलंवा
रुणस्नानंदेहवासमलापहं विभूतिस्नानमनघंबाह्यांतरमलापहं॥८७॥एतत्कापि
वारुणस्नानंविभूतिस्नानतत्परः अंतर्बहिश्चसंशुद्धः शिवपूजाफलंभवेत् नयद्वा
त्यमलमात्रस्यनाशकं स्नानंविभूतितत्परं कृतमप्यकृतंसत्यं भस्मस्नानविना

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सुरा०।८९।।भस्मस्नानश्रुतिप्रोक्तमाग्नेयंस्नानमुच्यते तन्नाशयतितीव्रेणप्राणिबा
ह्यांतरंमलं।।९०।।याभस्मनासमाक्रांतातनुःसैवातिनिर्मलां भस्मेसंधमाचेतानश्यसघ
कुलंयतः।।९१।।कृत्वापिकोटिशोनित्यंवारुणस्नानमादरात् नभवेत्सैवपूतात्माभस्मस्ना
नंविनाद्विजाः।।९२।।यद्भस्मस्नानमाहात्म्यंतद्वेदोवेदतत्वतः यद्वावद महादेवः सर्वज्ञ
श्चिरात्मभूः।।९३।।भस्मस्नानमहत्वेनयःकुर्यात्कर्मवैदिकं सत्कर्मफलमाप्नोति
नान्योतिवस्कृतः।।९४।।यःकरिष्यतियत्नेननभस्मस्नानंयथाविधि सएववैदिकैकर्मणधि
कारीश्रुतिस्मृतः।।९५।।वनानांचभस्मनास्नानंएतोहमितियोवदेत् सएवान्नत्वान्नत्वा
दीतिविज्ञेयः सततंढुधैः।।९६।।पावनानांचभस्मनानंश्रुतिस्मृतं नकरिष्यतियोमोहात्स
मोहायातकीभवेत्।।९७।।अनंतैर्वारुणस्नानैरप्युपंप्राप्यतेद्विजैः ततोनंतगुणंपुण्यंभ
स्मस्नानादवाप्यते।।९८।।कालत्रयेपिकर्तव्यंभस्मस्नानंप्रयत्नतः भस्मस्नानंयतः श्रे

ततत्वगीपतीतो भवेत्।।९९।।मंत्राघुत्सर्जनांतेपिभस्मस्नानं प्रयत्नतः कर्तव्यमन्यथापूता
नभविष्यतिमानवः।।७००।।विधिनाकृतशौचोपिभस्मस्नानेविनाद्विजैः नभविष्यति
पूतात्मानधिकार्यपिकर्मणि।।१।।अपानवायुनिर्यातोऽभक्षनेऽतीक्ष्णेक्षोऽ
रोपिकर्तव्यंभस्मस्नानंप्रयत्नतः।।२।।भस्मस्नोपात्रिपुंड्रोकः कृतकृद्राक्षभूषणः कृत्वा
शिवार्चनंनित्यंशिवपूजाफलंभवेत्।।३।।एतभस्मस्नानपूतोपुत्रपौत्रोपिवामतः स
र्वपापनिर्मुक्तः शिवलोकंगमिष्यति।।४।।पुराकश्चिद्विजवरःकाशीगंडूसमुद्यतः रा
त्रौशनैर्दक्षिणांतश्चबालासंतमालिकः।।५।।गच्छन्मार्गेकिरातैस्त्वंराजानीवेतिवादयं कृत्वाशी
घ्रादिकंसर्वंभस्मस्नानंचकारसः।।६।।ततस्तंभस्मनास्नानंशुचिर्भूतंद्विजोत्तमं ददर्शपार्थि
वंकश्चित्तदासर्वंविषादवतः।।७।।ततः प्रणम्यतंविप्रंस्वदंतान्मेराजातः तस्मैनिवेदयामा
ससर्वंदंशंचसत्वरं।।८।।ततस्तमर्थंनिश्चांतप्राणवायुविलोकपन् तदंगंभस्मसंवीतं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

चकारदंपयाद्विज॥१॥तनस्तेनेऽमचिरादागतोपमकिंकराः ततस्तेभस्मसंवीतंदृष्ट्वाप्रा
कुःपरस्परं॥१०॥यमदू० अयंकृताघसंघोपिभस्मसंवीतविग्रहः एतोस्माज्जातएवाधिना
स्पापमुक्तेभयं॥११॥विलयंयातियाकृतिभस्मसंबंधमात्रतः अतएवास्मात्पापात्तो
नमयविधानेऽयं॥१२॥भस्मग्राह्यमनाक्षुभ्रभाग्यवशादिह कार्यःपूर्वभवेने
नेवकुपुण्यकृतेभवेत्॥१३॥देहावसानसमयेभस्मग्राह्यिपयत्नतः नमर्त्यवसहंसा
वेहुपुण्यतयाविना॥१४॥द्विजाअपिकृतापुण्यभस्मनोयतदुर्लभाः अनेनाघकथ
ग्राह्यबुद्धभस्मत्रयत्नतः॥१५॥लब्धभस्मकणाद्वैनाप्यर्धेदुललितांलकाः ब्रह्मस्त्रं
हवोभरिभरिभस्मनापिकिमद्भुतं॥१६॥अपादमस्तकंसम्यक्भस्मनालेकृतोस्मय
कृतघ्नत्वोनणावाघमुक्तिरस्यभविष्यति॥१७॥ज्ञातुंनशक्यतेभाग्यपुरुषाणामयंयतः कृ
तयापोग्राह्यभस्मोष्मकः संसारबंधनात्॥१८॥एतद्दृश्यवस्तुतस्तुमहद्भाग्यमपेक्षि

तं किमतोस्त्यधिकंभाग्यमयत्नेनापरंद॥१॥तत्रापिभस्मसंवीतादृष्टवशादिहत्रयः
कृदश्यतेस्माभार्द्रभस्मतिकृतास्वरणा॥२०॥दिनत्रयाभवेत्क्षयतोभस्मविभ्रमणाः दृष्टोस्मा
भिरदृष्टेनकिमस्तीहमतोधिकं॥२१॥अथद्विजवरादृष्टोयोयमस्यविमोचकः विभूतिदानचं
तुरःसदयोधिगतोदयः॥२२॥भस्मोभस्मागरागोयंव्रात्यणोभगवद्भोभविष्यतिवीराश्
वरकिंकराः तेषांभस्मागरागाणांमुक्तिदानेयनेयतः॥२६॥भस्मागरागपत्नागदर्पाश्व
करकिंकराः द्रुतंहसंतिगायंतिनंदत्यभिनयंतिच॥२७॥ननविष्यतिचेदनंभस्मोगा
रागपत्नागमुक्तिदानेयनेयतः॥२६॥भस्मागरागपत्नागदर्पाशकरकिंकराः द्रुतंहसंति
गायंतिनंदत्यभिनयंतिचा॥२७॥ननविष्यतिचेदेनंभस्मागरिवाकिंकराः कमन्यंतेना
पिप्यंतिभस्मभासितविग्रहाः॥२८॥एतदानयनंकर्तुंभगवान्भस्मभूषणाः भस्मागरा
गान्भालाक्षःप्रेषिष्यतिशाकरान्॥२९॥यतोभस्मागरागेषुभगवान्स्वीतितिमानतः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

अधुनैवातियत्नेनप्रेषयिष्यतिशंकरान्॥३०॥भस्मांगरागपत्तांगंसंवीक्ष्यभगवानपि
समायास्येवसहसासयातोभक्तवत्सलः॥३१॥भगवत्प्रेमविवशाभस्मांगाभगवानतः भस्मा
गस्यास्यसहसासनोपेक्षाकरिष्यति॥३२॥त्रिनेत्रप्रेमपात्रेस्मिंगात्रेत्रिलोचनः स्वप्रेमना
त्रयाचत्वंसघःप्रकटयिष्यति॥३३॥विष्णु० इत्युक्त्वासंस्थितास्तत्रतेकृतांतस्यकिंकराः
शंकरप्रेषितास्तीव्रशंकराश्चसमागताः॥३४॥भस्मांगरागपत्तांगंतेदृष्वाततःपरं
संतुष्टाःपूजयामासुर्भस्मनाभुवि॥३५॥ततोविमानरत्नेततविभ्रंतिकणाव
तं ऽपवेश्यपुनः पुष्पैः पूजयामासुरादरात्॥३६॥कल्पवृक्षसमुद्भूतापुष्पवृष्टिर्भ
ततः देवदुंदुभयोनेदुर्ननृतुश्चाप्सरोगणाः ततोपपुःशिवगणास्तेगृहीत्वाशिवांतिकं
वदुदुभिनिनादशंखनादपुरःसरं॥३८॥ददौतत्कृपासिंधुर्गणाग्रण्यं महेश्वरः भस्मो
गरागमात्रेणत्रिनेत्रत्वंचकारतं॥३९॥निर्धूतपापःसंप्राप्यदुष्प्रापंतपसामविगणा

पत्संधर्मकोटिभिरप्यनभ्यमन्यतः॥४०॥तस्मात्सर्वप्रयत्नेनभस्मत्रानंहिजादिभिः
कर्तव्यमंत्रपूतेनभस्मनाविधिपूर्वकं॥४१॥नपस्माद्धलनेश्रद्धासर्ववेदांतसंस्तुतं तस्यजन्मव
थादेवाःसत्यंत्तेनभस्मनाहिसवंनसंशयः॥४२॥शिववधूमरतांधन्याधन्याभस्मविभूषणाः
धन्याःशिवार्चनरताःधन्याःपंचाक्षरक्रियाः॥४३॥कलौहिज्ञानमविष्यंतिभस्मत्रानविवर्जि
ताः तेयांतिघ्नंतिनरकेपाकेपावदाचंद्रतारकं॥४४॥कलौ० शिवधर्मविवर्जिताः तेप०॥४५॥
कलौ०शिवध्यानविवर्जिताः तेप०॥४६॥कलौ०शिवभक्तिविवर्जिताः तेप०॥४७॥कलौ०
शिवसेवाविवर्जिताः तेप०॥४८॥कलौ० त्रिपुंड्रानंकिताःसदा तेप०॥४९॥कलौ०रुद्रा
क्षानंकिताःसदा तेप०॥५०॥ऊर्ध्वपुंड्रधराविप्राभविष्यंतिकलौयुगे तेप०॥५१॥कलौ०स
कलिंगार्चनाःसदा तेप०॥५२॥कलौ० सक्तरुद्रजपाःसदा तेप०॥५३॥क० सक्तपंचा
क्षराःसदा ते०॥५४॥क० सक्तरुद्राक्षवासनाः तेप०॥५५॥क० सक्तशेकरवीक्षणाःतेप०

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

॥पर्द्धाक०शिवान्यत्कर्षवादिनः ते०॥५७॥ क०शिवस्तुतिपराङ्मुखाः तेप०॥५८॥क०शिवस्तुतिनिंदकाः ते०॥५९॥क०शिवपूजापराङ्मुखाः ते०॥६०॥कलौ० सकलशिवाभिवादनाः ते०॥६१॥क्वचित्क्वचिन्महाविष्णुकलौशंकरपूजकाः कलिस्थाद्युविष्यंति दृष्ट्वातानपि तोहतः॥६२॥क्वचित्० भस्मविभूषणाः कलि०॥६३॥क्वचि० रुद्राक्षभूषणाः कलि०॥६४॥ क्वचि० रुद्रपूजोत्सुकाः कलि०॥६५॥क्वचि० कलौपंचाक्षरप्रियाः कलि०॥६६॥क्वचि० शिवकथोत्सुकाः कलि०॥६७॥क्व० शिवजनप्रियाः क०॥६८॥प्रायः कलियुगेशैवाभविष्यंसेवदुर्लभाः यतः कलिसमाक्रांताभविष्यंतिकलौनराः॥६९॥कलिरूपंमहापापंसंक्रांतायेदुराशयाः तेकथंवाभविष्यंतिशैवाः शिवजनप्रियाः॥७०॥यदिशैवाभविष्यंतिकलावप्रितयोगतः तेतरिष्यंतिसंसारघोरसागरमुत्तमाः॥७१॥शैवामर्त्याःकलौः निसशंकरपूजनपिष्यंति सधन्याः सतयोमूर्त्तिः सपुण्यःसोतिपावनः॥७२॥कलिपातकनिर्मु

क्ताःकलौशैवोभविष्यति शैवोयस्मात्कलियुगेभवत्यंतदुर्लभः॥७३॥अशैवोयः कलियुगेकलिपापैकलाश्रयः संसंप्राप्यकलोदुःखंनरकंचगमिष्यति॥७४॥अशैवोयः कलियुगेसएवकलिसंश्रयः सएवपातकैर्युक्तः संयास्यतिनरकालयः।७५॥अशैवस्य दृशःपापीनभूतोनभविष्यति महापातकेकोटीनामशैवःसंश्रयोयतः॥७६॥पुरासर्वाणिपापानिसमूहाभूयकोटिशः स्थितानिघोररूपाणिदुःखितानियमागणो॥७७॥तानिपापानिसर्वाणिदृष्ट्वाकालःकदाचनः बभावेधर्मतत्वज्ञोधर्मशास्त्रविचक्षणः॥७८॥यमः अशैवेष्वतिदंडयापापान्येतानिसर्वदा अशैवाराव सर्वेषांपापानांताश्रयोयतः॥७९॥अशैवादपरोलोकेनास्तिपापाश्रयोयतः अतोमन्यपिपापानितेदुतिदंडसर्वदा॥८०॥नमस्मोद्भूतनेश्रद्धायेषांकल्मषचेतसां तेषांभूतिपापानिसदातिदंडभागराः॥८१ ते०८ त्रिपुंड्रधारणेश्रद्धानयेषांकल्मषात्मना ति०॥८२॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शिवोत्कर्षेपराश्रद्धानयेषांकल्पवासिनां ते०॥८३॥शिवस्थानेपराश्र० ते०॥८४॥अ
विमुक्तोपराश्र० ते०॥८५॥श्रीमद्विश्वरेश्र० ते०॥८६॥श्रीमत्तिलभांडेशेश्र० ते०॥८७॥श्रीमद्
रेश्वरश्र० ते०॥८८॥श्रीमदंतगृहेश्रद्धा० ते०॥८९॥श्रीकालभैरवश्र० ते०॥९०॥इ
नवाप्यांपराश्र० ते०॥९१॥मणिकर्ण्यांपराश्र० ते०॥२॥शिवभक्तजने प्र० ते०॥३॥शिवरा
त्रिव्रतेश्र० ते०॥४॥सोमवारव्रतेश्र० ते०॥५॥अशैवास्तेतएवास्तेमहापातकाश्रयाः एते
षामपिपापानामविद्यत्पाश्रयाध्रुवं॥७॥स्वकोपमाश्रयंयंस्कानकोप्यन्यत्रतिष्ठति अशै
वेषुत्वाश्रयेषुपातकान्याश्रयंत्यतः॥८॥लोकेनसहतेकोविप्राःस्वस्थानारक्तां अशैवे
षुत्वाशुगेहेषुतिष्ठत्वेनासिवध्रुवं॥९॥अथवस्त्वरयोत्तरेपापाधिदेवताः अशैवंस्वाश्रय
स्त्यक्तायांत्यन्यत्रसर्वथा॥१०॥विद्म० इत्युक्तापेक्षयामापमः पापानिसत्वर अशैवेषु
नतस्तानिस्थितान्येतानिसततं॥११॥अशैवाःपापानिलयास्तानस्तेषांश्रुतिश्रुते म

स्नानादिषुश्रद्धान भविष्यतिसर्वथा॥१२॥जन्मजन्मांतरकृतपापंपस्यफलोन्मुखं नत
स्यजायतेश्रद्धाविभस्मस्नानादिषु॥१३॥जन्मजन्मांतरकृतंयोपस्यफलोन्मुखं तस्यैवजायते
श्रद्धाभस्मस्नानादिकेनसु॥१४॥फलोन्मुखतयायोगाद्भस्मस्नानरताद्विजाः कुर्वंतिभस्म
नास्नानंत्रिपुंड्रेणभस्मना॥१५॥भालाधंगेषुकर्तव्यंत्रिपुंड्रंकेवलंततः रुद्राक्षधारणं
कार्यंजाबालश्रुतिर्वोदितं॥१६॥ततःसंध्यादिकंकृत्वाकर्तव्यंशिवपूजने शिवार्चने
नश्यंतिपापानिविविधान्यपि॥१७॥शिवार्चनेनप्राप्यंतेधर्मादीनिफलान्यपि धर्मादिफल
हेतुत्वंयतः श्रौतंशिवार्चनं॥१८॥सर्वकामप्रदंपुंसांशिवलिंगस्यपूजनं सर्वदेवश्रुतंपु
ण्यंमहापातकनाशकं॥१९॥शिवार्चनंप्रयत्नेनयेकुर्वंतिविधानतः तेधन्याः पावनाः
पुराप्यास्तेतयोमर्त्ययोध्रुवं॥२०॥कृतैरपिमहादानैःकोटिशोविधिपूर्वकं शिवा
र्चनफलंयावत्तावत्तावाप्यतेध्रुवं॥२१॥कृत्स्नैरपिमहायागैः को० शिवा०॥२२॥के

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

तैरपिर्महाधर्मैको० शिवान्नारश्चाक्षतैरपिमहातीर्थैःको० शिवा०॥२४॥एजितः शंकरोमत्या
द्विबैर्बिल्वदलैरपि ददात्येवहिसंतुष्टःसापुज्यमपीलीलया॥२५॥महादेवार्चनस्यैवमुक्तिसा
धनंततः मुक्त्यर्थिभिःप्रयत्नेनकर्त्तव्यंशिवपूजनं॥२६॥शिवैकानिरतोभूत्वायःशिवंपूज
यिष्यति समहापापनिर्मुक्तोविमलःप्रयातेनवानरं शिवपूजनं॥
वलोकंप्रयास्यति॥२७॥पापकाननदावाग्निःश्रीमहादेवपूजनं धर्मार्थकाममोक्षाणांमसा
धारणकारणं॥२८॥शिवार्चनात्परोधर्मोनास्तिसुश्रुवं सत्यमे०॥२९॥सततंश्रीमहेश्व
रस्यसर्वदेशिवामणेः पूजांकरोतियः प्रीत्यासदंघोनमंसर्वदा॥३०॥सहस्रानभवत्येवप्री
तस्त्रिवकपूजने तत्रभैत्रातिरानिशंजितंतहिजगत्त्रयं॥३१॥अग० इत्युक्तंतद्वचः श्रुत्वातमु
चुः केशवंसुराः काशींगंतुंसमुद्यताः सकिमासीदितिद्विजाः॥३२॥विस्म० सगतोनंदी
रम्यांशिरम्यांशिवलिंगसमाश्रयां गत्वाददर्शतत्रस्थान्मुनींशिवपरायणान्॥३३॥पंचा

शत्कोटिमुनयःप्रसन्नीकृतंशंकराः तदैवप्रस्थिताः काशींमहोत्साहसमन्विताः॥३४॥स
तैर्मुनिवरैः साकमायातोभक्तिपूर्वकं विवेशमुक्तिदांकाशींश्रीमहेशकृताश्रयां॥३५॥
दृष्ट्वातेमुनयः काशींसताःसन्दिक्मुक्तिदां सतोषंपरमंप्रापुर्धनंप्राप्येवनिर्धनाः॥३६॥
ज्ञानवाप्यांततस्ताऽस्नात्वासर्वेतेमुनिपुंगवाः ज्ञानेशंपूजयामासुर्दंडपाणिंततः परं॥३७॥
मोदादीन्दंटिराजंचित्वाततः परं विल्वपत्रैर्जिह्मिपुटाःप्रापुर्निर्वाणमंडपं॥३८॥निर्वाणा
मंडपेस्थित्वाविश्वेश्वरमुमापतिं दृष्ट्वाप्रणम्यसंतुष्टास्तुष्टुवुर्विविधैस्तवैः॥३९॥ततःपर
मतिसंतुष्टैर्ज्ञानवापीजलैसुराः अभिषिच्यप्रयत्नेनविश्वेश्वरमनामयं॥४०॥भस्मनाविल्व
पत्रैश्चपूजयित्वाऽदक्षिणाः नमस्कारान्कृत्वानमुरास्तिकाः॥४१॥निर्वाणमंड
पेसर्वेततःपरमधावहे ऽपविश्यपरमासक्ताः प्रापुरानंदमक्षयं॥४२॥ततःपंचाक्षरंरोवसंतं
रंमुक्तिदापंकजस्थारुद्रंजपंतःखेऽपविश्वनायकं॥४३॥ततोगर्हपाद्यादिसर्वंकृत्वा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पुनः शिवं संपूज्य प्रययुः सर्वे कालनाथ दिदृक्षयाः ॥४४॥ कालकूटेन मस्नात्वा दृष्ट्वा श्री
कालभैरवं पूजयामास सुरर्ष्यादौ भक्तिपूर्वमादरात् ॥४५॥ ततस्ते संस्थिताः काश्यां मुनयश्च
मुनिपुंगवाः मुक्तिदा काशिका प्राप्य कृतं चातिपावनाः ॥४६॥ श्रीमहेश्वरसादेन वयं
श्रीप्राप्य मुनीश्वराः मुक्ताबलक्तुः सर्वपि सा मुक्तोद्विजोत्तमः ॥४७॥ शिवार्चनेन नस
प्राप्या काशी मुक्तिप्रदापि नो ततो मुक्तिश्च संप्राप्या महेशानुग्रहात्सुराः ॥४८॥ शिव
पूजाकामधेनुः किं वानेन वयति ततः सर्वार्थदा पुण्या शिवं परतरं गीयते ॥४९॥ श्री
ग० इत्युक्त्वा विरमुनादेवा बुत्सा घाविक्कमादरात् व्रतानां पूजया सासुः शैवधर्मपरा
यणाः ॥५०॥ ततो ब्रह्मादयो देवाः केदारेशं प्रयातवंतः सघृष्णेश्वरं ततस्ते त्र्यंबकं देवं देवदेवं
शिवं ॥५१॥ विरमुः इत्यगस्त्यवचः श्रुत्वा सर्वपापविनाशकं अगस्त्यं पूजयामास
शैवः शिवपूजकं ॥५२॥ अतोन्यहं पूजनाद्यः प्रयातेन महेश्वरः यतो वेदोदितानि

संश्रीमहादेवपूजनं ॥५३॥ अत्रश्रीकुंभकोणेशं पूजयित्वा वसाम्यहं मम त्रिपंचका
दन्यः पूज्यो नास्ति वै सर्वथा ॥५४॥ श्रूयतेमुक्तिदं नित्यं महादेवकथामृतं महाशैवैः सह
प्रीतिः किं पतेसर्वदा मया ॥५५॥ दिनानिक्षणंवा घंशिवपूजापरस्य मे दुःखमात्रं विहा
पान्तशिवक्षेत्रे वसाम्यहं ॥५६॥ शिवक्षेत्रनिवासेतत्सुखंपादाब्जतो वै स्यात्
वैकुंठेतत्कैवल्ये मनेऽक्षवं ॥५७॥ पूजयित्वात्रगीदेशंकुंभकोणाभिधंविधुं सर्वका
मप्रदंलिंगंकुंभकोणाभिधेयातः ॥५८॥ सर्वोयंदर्शनंकृत्वा शंकरं महादेवपूजनं अतः
कृतेनशिवलिंगस्यपूजनं ॥५९॥ शिवलिंगार्चनेनैवं मुक्तिर्लभविष्यति शिवालि
गार्चनादन्यन्नास्तिमुक्तिप्रदं विधौ ॥६०॥ कृत्वाभस्मनागातिधृत्वा चैवात्रिपुंड्रकं रु
द्राक्षधारणंकृत्वा पूजयस्वमहेश्वरं ॥६१॥ पूजांतेजपयातेनशतं पंचाक्षरंविधौ
श्रीरुद्रजपयातेनततः सर्वाघनाशकं ॥६२॥ पंचाक्षरंरुद्रणाप्रोक्तं यस्त्वंसदाशि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वं रुद्रपंचाक्षराभ्यांतुश्रीतोभवतिशंकरः॥६४॥षडक्षरेणापःप्राणपतिशंकरं अघोरंत
पसारुद्रंप्राणपत्येवनामथा॥६५॥रुद्रपंचाक्षरजपस्तपएवंनसंशयः॥ततोग्रतपः कृ
चिन्सर्वमवाप्नुयात्॥६६॥शि० इत्युक्तोविष्णुनात्रह्मामानेनाघतमंमयं पूजयित्वास्थितो
भक्त्याकुमारानन्दोरमे॥६७॥येमामनन्यरारणाःसततंवरेवरेणसंपूजयंतिनवकोमल
पत्रैः तेनिर्गुणाऋषिगणाबुधयोभवंतिविंदंतिमुक्तिमुपभुक्तसमस्तभोगाः॥६८॥इ
तिश्रीशिवरहस्यसप्तमांशेऊंभकोणामहिमान्डवर्णानामषड्विंशोध्यायः॥१६॥श्रीमहा
देवउवाच मध्यार्जुनाभिधंक्षेत्रंमेकमस्तिवरानने जत्रसंपूजयादेवा मुनयश्च
वसंतिहि॥१॥मध्यार्जुनेरायः पुरुषेन्निरिभस्मविभूषणाः समर्चयेच्छभक्त्यापसमु
क्तोभवतिध्रुव॥२॥अत्रपःक्षतिकायोगेकार्त्तिक्यांयात्नपूर्वकं पूजयतिमांभक्त्यासमुक्तो
भवतिध्रुवं॥३॥अत्रयत्नेनमन्दक्तंसुवर्णामररणादिभिः पूजयत्तस्यसंसारान्मुक्तोभवति

सर्वथा॥४॥अत्रयातार्द्रसंयुक्तसप्तमीभान्डवासरे योमांसमर्चयेन्मंदक्त्यासमुक्तोभवतिध्रु
वं॥५॥पक्वकृष्मलमात्रंवास्तुवर्णाभस्मधारणो ददातिपरयाभक्त्यासमुक्तोभवतिध्रुवं
॥६॥मध्यार्जुनेनतपस्तप्तंबकुभिर्मुनिभिः परा॥अविमुक्तमिदंप्राप्यमुक्त्यर्थंकमलो
ननं॥७॥साधुलक्षसहस्राणांमुनीनामधूरेतसां वासस्थलमभूत्पूर्वंश्रीमन्मध्यार्जुने
शिवं॥८॥पुराद्धीचितातत्रतपस्तप्तमनेकधा वसिष्ठाद्यैश्चमुनिभिस्तत्रतप्तंतपःशिवे
॥९॥तस्मिन्कालेभवद्राजाधर्मइतिश्रुतः तेनधर्मेणासततं क्षत्तराक्षस्यपालने॥१०॥
चतुष्पादभवद्धर्मस्तस्मिन्सासतिभूतले अधर्मसक्षयोजातः सर्वस्मिन्पृथिवीतले॥११॥
पुरामध्यार्जुनक्षेत्रेकश्चिद्दासोच्छुवाचकः तमाहब्राह्मणाःकश्चिद्रद्रवंसुद्रधरो
भ्रमान्॥१२॥हि०ऊर्ध्वपुंड्रधरंपश्यमामनाकुलचेतसं ससंतोषंयथाकामवाप्तोकुरु
मदासह॥१३॥इतितत्तद्वचनंश्रुत्वाम्रमाहशूचतद्विजं ततोजजापश्रीरुद्रंभान्ड

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पश्यन्तलेस्थितः॥१४॥ततोददर्शधार्मिकंधर्ममूर्तिसराकारंदृष्ट्वातंसेसमाचार
व्योवनांतमतिदुःखितः॥१५॥रो० त्वंपुशास्तिमलोकेधर्ममार्गप्रवर्तकं अद्यैवामन्युप
श्रेष्ठक्षेत्रोस्मिन्धर्मविघ्नकः॥१६॥ऊर्ध्वपुंड्रधरोविप्रःकश्चिद्दंभोधनामयः तंदृष्ट्वामतिवेगो
नष्टधिः क्षिधिरोरोकरेः॥१७॥तस्यदर्शनमात्रेणादृष्ट्वोमांडूरादरात् ततोरुद्रजपैःका
र्यंजलेस्थित्वाप्रयत्नतः॥१८॥ऊर्ध्वंपुंड्रंकरिष्यंतितेदृष्ट्वाम्येविमोहिताः तेहातेनोर्ध्वपुंड्रा
तिपास्यंतिनरकंद्विजाः॥१९॥त्रिपुंड्रंकरणाभावपातकंघ्राणुरास्तिकाः ऊर्ध्वपुंड्रस्यकर
णंपापमाकुर्मनोधिराः॥२०॥गोमांसभक्षणाद्घ्राणुःपातकंमनिपुंगवाः ऊर्ध्वपुंड्रस्यकर
णंतथापापंनतोत्रमे॥२१॥वरंमुरुसतीपोगोजननीपोगएववं ऊर्ध्वपुंड्रस्यकरणंनवरस
तीतथापापंततोत्रमे॥२१॥वरंमुरुसतीपोगोजननीपोगएववं ऊर्ध्वपुंड्रस्यकरणंनवरस
ज्यते॥२२॥शि० इतितद्वचनंश्रुत्वाधर्ममूर्तिर्विचक्षणाः ऊर्ध्वपुंड्रधरंविप्रंतदा
हूयमुपक्रमे॥२३॥ऊर्ध्वपुंड्रधराविप्रांतंवध्याशकटेतत राजाविदार्यामासक्रक

चैरतिदारुणैः॥२४॥ताच्छ्रुत्वातन्मुखेक्षिप्त्वासित्क्वाचस्वरयामुखं चंडालामेध्यरूपेतंपात
यामाससत्वरं॥२५॥ततःसकारयामासडिंडीखश्चिलापतिः ऊर्ध्वपुंड्रंभ्रमेणापिमाकुर्वंतिसत्व
रं॥२६॥मार्चयंतुमहेशान्यंभ्रमेणापीतिसत्व शिवयात्रान्ययात्रांचमाकुर्वंतिसत्वरं॥२७॥
पुनःसका० ऊर्द्धलनकिनाविनाविप्रामातिवंतिचंतिसत्वरं॥२८पुनःसका० त्रिपुंड्रधा
रणंयत्नात्॥२९॥पुनःसका० रुद्राक्षभस्मधारणंयत्नात्मा०॥३०॥पुनःसका० रुद्रधारणं
जपंसु०॥३१॥पुनःसका० पंचाक्षरजपंस०॥३२॥पुनः० महादेवकथास०सादरं॥३३॥पु
नहादेवार्चनंय०॥३४॥पुनः० शिवस्यैवार्चनंनित्यंकुर्वंतिविद्योधनः॥३८॥सदाशि०डं
डिखश्चुत्वादुधीआधामनोश्वराः संतश्चिंताःसत्राऊर्ध्वमंत्रंतिविचक्षणा॥३९॥दृ
ष्ट्वैमंत्रंतेभस्मोद्धूलितविग्रहं रुद्राक्षमालाभरणंपुंड्रांकितमस्तकं॥४०॥सर्व
र्मंत्रंतेधर्मात्मादृष्ट्वातांन्मुनिपुंगवान् अभ्युत्थायातिपात्रेनमस्योन्योननामतान्

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

॥४१॥ब्रह्मोम्यद्रीतत्तदयोरत्नसिंहासनेषुतान् उपवेश्यपथाशास्त्रंपूजयामाससादरं॥४२॥य
थाचस्तुजितास्तेनमुनयोब्रह्मवादिनः चिरंजीवेतितंप्राऊंधर्ममूर्तिकृतार्चन॥४३॥ततः हृतांजलि
पुटंविनम्रान्तकंधरंधर्मंमूर्तिधर्मोनिबद्धीचिःप्राहसादरं॥४४॥दधी० धर्ममूर्तिधर्मोनिब
धर्ममूर्तिस्तवहि पतीमच्छेवधर्मेषुविश्वासोवेदिकेषुतो॥४५॥हृतकृसोसिधन्यासिधन्योक
मन्वहं पतामद्भवतोभक्तिःशैवधर्मेषुसंततं॥४६॥भक्तिःशाभवधर्मेषुभूरिभाग्यफलंयतः
ततः एवातिधन्योसितेषुभक्तिर्पतीस्तिते॥४७॥शैवधर्मंपरिभ्रष्टान्शिक्षयेतंन्पोत्तम तवायंय
मोधर्मःसर्वयत्नकरोध्रुवं॥४८॥दुष्टानांसिक्षणंधर्मंशिष्टानांरक्षणंतथा तवानेनैवधर्मेणपृ
थ्वंद्विर्मविष्यति॥४९॥शैवधर्मपरिभ्रष्टापेतेदुष्टातथाचतेहंतव्याएवयत्नेनशितशस्त्रैर्नसं
शयः॥५०॥तएवशिष्टयेनित्यंशैवधर्मपरायणाः तिरक्षणीयापतेमस्वरात्मासततंनृपैः
॥५१॥शि० इतितद्वचनंश्रुत्वाधर्ममूर्तिः हृतांजलिःप्रपछधर्मान्धर्मेदृढधीचिरुवाच

मत्रनमं॥५२॥धर्ममू० धर्मः कोवाश्रुतिप्रोक्तोपद्धर्माचरणान्मुनेप्रसीदतिमहादेवो
देवशिखामणिः॥५३॥शि० इतितद्वचनंश्रुत्वादधीचिर्हृष्टमानसः धर्मान्वक्तुंसमारेभेभु
क्तिमुक्तिप्रदान्शिवो॥५४॥दधी० भुक्तिमुक्तिप्रदाधर्माः शैवधर्माःश्रुतिश्रुताः तद्धर्मा
चारनिरताः फलनीयामनोविभिः॥५५॥भस्मस्नानादयोधर्मामोक्षधर्माःश्रुतिश्रुताः तद्ध
र्माचारणकार्यद्विजैः सर्वैश्चपत्नतः॥५६॥भस्मस्नानादिकंस्त्रीपतिहृतिद्विजातपः तेयाति
नरकघोरंसमित्राः पितृभिः सदा॥५७॥त्रिपुंड्रधारणश्रौतंस्त्रीपतिभुंजतेनतेनइतः तेया०॥५८॥
विभस्महूतनंश्रौतंस्त्री० तेया०॥५९॥रुद्राक्षधारणश्रौतंस्त्री० तेया०॥६०॥शिवलिंगार्चनंश्रौ
तंस्त्री० तेया०॥६१॥रुद्राध्यायजपंश्रौतंस्त्री० तेया०॥६२॥पंचाक्षरजपंश्रौतंस्त्री० तेया०॥६३॥महेश्वरा
भ्रजनंश्रौतंस्त्री० तेया०॥६४॥महेश्वरार्चनंश्रौतंस्त्री० तेया०॥६५॥महेश्वरस्मरणंश्रौतंस्त्री० तेया०॥६६॥
महेशकीर्तनंश्रौतंस्त्री० तेया०॥६७॥शिवाभिवंदनंश्रौतंस्त्री० तेया०॥६८॥शिवाग्रेनर्तनंश्रौ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तं० तेषांगाद्दर्शनंहेश्रावीक्षणं श्रौतं० तेषां०॥७०॥शिवाभिमर्शनंश्रौतं० तेषां०॥७१॥इत्यादरपरौ
वधर्माबहवःसंतिभूपते नोद्धूलनात्परोधर्मोधार्मणांघोःसदार्चने॥७२॥शिवधर्मपरित्यागात्
कर्तुर्यातेद्विजःसहंतव्यःप्रयत्नेनसत्वरंधर्मविन्मैवैः॥७३॥शिवधर्माश्रुतिप्रोक्ताःश्रुतयश्चशि
वोदिताःशिवोक्तधर्मत्यागेनयातनाभवंतिध्रुवं॥७४॥वेदाःशिवाज्ञावाक्यानिताविवाक्यानिसाधु
भिःमाननीयानियत्नेनयाकार्यावमंद्रितैः॥७५॥शिवाज्ञावाक्यमुल्लंघ्यःप्रवर्त्तेमिछतिसुधा
तिनरकंघोरंसवंशोनात्रसंशयः॥७६॥शिवाज्ञा०सहंतव्यंसघएवदयात्स्वाशितःरा
रै॥७७॥शिवाशिवाज्ञा०तस्मिन्दयांविधायातेयात्येवनरकंध्रुवं॥७८॥शिवा०तस्मद्दयुम
त्वंसंघःकर्त्तव्यविवीक्षणं॥७९॥शिवाज्ञा०तस्मात्स्वाशितंदत्वंमश्वमेधफलंलभेत्॥८०॥
शिवाज्ञावाक्यमनिशंयपालयतिसादरंसपूजनीयोयत्नेनसादरंभक्तिपूर्वक॥८१॥भस्म
नोद्धूलनपराभोयोन्यहंशिवपूजकः॥८२॥यःकेवलंत्रिपुंड्रांकःसततंशिव०॥८३॥

रुद्राक्षधारणरतोयो०॥८४॥शिवलिंगार्चनपरोयो०संपूज्य०॥८५॥पंचाक्षरजपासक्तो
यो०सपू०॥८६॥रुद्राध्यायजपासक्तोयो०संपू०॥८७॥शिवप्रदक्षिणासक्तोयोः संपू०॥
८८॥रुद्राध्यायजपासक्तोयो०संपू०॥८९॥शिवप्रणामसंक्तोयो०संपू०॥९०॥शिवा
ग्रनर्तनासक्तोयो०संपू०॥९१॥शिवस्तुतिश्रुतिपरो यो०संपू०॥९२॥श्रीमहेशकथा
सक्तोयो०संपू०॥९३॥शिवप्रेक्षणासंसक्तयो०संपू०॥९४॥शिवस्पर्शनसंसक्तोयो०
संपू०॥९५॥विल्वपत्रार्जनपरोयो०संपू०॥९६॥विल्वपोषणासंसक्तोयो०संपू०॥९८॥
विभूतिसंग्रहासक्तोयो०संपू०॥९९॥पुराकश्चिद्भद्रायोशिवधर्मरतःसदा सभस्म
पूजपामासशिवधर्मरतान्द्विजान्॥१००॥भस्मोद्धूलनसंसक्ताःपूजितास्तेनकोटिशः
शुद्धत्रिपुंड्रनिटिलाःपूजिता०॥१॥रुद्राक्षधारणासक्ता०पु०॥शिवलिंगार्चनासक्ताःपू
॥२॥पंचाक्षरजपसक्ताःपू०॥रुद्राध्या०शिवप्रणामसंसक्ताःपू०शिवस्मरणासक्ताः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

॥४॥श्रीमहेशाकथांसश्रा० शिवाग्रेनर्तनासक्ता:॥५॥बिल्वपत्रार्जनासक्ता० बिल्वमू
संग्रहासक्ता:॥६॥सम्भ्य: कारयामासशिवस्यानांकोटिश:सम्भ्य: स्थापयामासशिव
लिंगानिकोटिश:॥७॥सम्भ्य:पूजयामासशि० सर्वपैर्धूपयामासशि०॥८॥तदीपेदापि
यामासशि० अन्नानिवेदयामासशिवलिंगुको०॥९॥एकैकस्मिन्शिवस्थानदीपपात्रकुलालया
दीपसंभा: सुवर्णास्यस्थापितास्तेनकोटिश:॥१०॥शिवस्थानान्यनंतानिस्वर्णानिसम्प
ति: भ्रवयामासयत्नेनरत्नप्रासादकोटिभि:॥११॥कोटिश:कारयामासबिल्ववृक्षवनानिसः
विल्वपत्रैस्सलिंगानिपूजयामासकोटिश:॥१२॥तेनरत्नानिदत्तानिशैवेभ्य:कोटिशोमुदा
तेनसंतोषिता:शैवा:कोटिश:कांचनादिभि:॥१३॥अश्वीवानिहतास्तेनकोटिश:रात्रौपाणि
ता अश्वीवा:पालितास्तेनकोटिशोयत्नमंदिरे॥१४॥प्रत्यहंलिंगदानानिसचकारसहस्रश:
प्रतियामेप्रयत्नेनसचकारशिवार्चनं॥१५॥कारयामासमध्येपिसम्भ्य:शिवपूजनं संस

र्वदाशिवकथांसश्रावशिवचिंतकं॥१६॥सर्वत्रदोषकालेऽसचकारशिवाशिवार्चनं नि
मित्तंनक्रतुंतंतेन दृष्टंविधिपुरःसरं॥१७॥सशंकरसमभ्यर्च्यप्रदोषेसर्वसाधनैः ततोभक्तो
न्वेहभक्तोस्मरन्नेवमहेश्वरं॥१८॥वथाननीतभूपेनक्षणाद्भूपतिसर्वदासस्मरन्नेवसं
स्थितस्त्रिपुरांतकं॥१९॥सशंकरप्रसादेनकामार्गयानमापचतेनमानेनसंपन्नोनिरंकाशो
ग्रयात्तिवं॥२०॥तत्रविश्वेश्वरंसम्यक्पूजयित्वाविधानतः कृत्वांतर्गृहपात्रादिपुनरायाति
भूपतिः॥२१॥सकदाचिद्ब्रह्मारेःस्वर्गाभारेश्चभूपतिः श्रीमद्विश्वेश्वरलिंगंपूजयामा
ससादरं॥२२॥श्रीमद्विश्वेश्वरलिंगंक्षीराद्यैरभिषेचनैर्बिल्वैःपूजयामा
मासकोटिशः॥२३॥सोपानानिसरामासचेष्टानवाप्याःप्रयत्नतः कारयामासभूपालोरत्नको
शेश्वराङ्कयः॥२४॥नोक्षलक्ष्मीविलासाख्यंमंडपंरत्नराजितः प्रासादःकारितस्तेनस
प्तलोकाविलोकगः॥२५॥निर्वाणमंडपस्तेनरत्नैरेवप्रयत्नतः कारितोमाणिसंकुलैः

मेश्वासुन्नतैर्नरैः॥२६॥सकदाऽऽयोदश्यांप्रदोषेपार्वतीपतिं बिल्वाद्यैःपूजयन्नत्यासंस्थि
तः शिवचिंतकः॥२७॥तदानीतस्यरिपवोरुद्धावेषणातराः नरंगतस्यभीसारंवेक्षयाना
रुरुक्षुताः॥२८॥रुरुधुनगरद्वारंमत्तमातंगकोटयः नानाशस्त्रसमाक्रांतभटकोटिसमन्वि
ता॥२९॥तेस्मत्कान्यग्निशस्त्राणिकोटिशोनयरोत्तरैरम्यान्यपिशस्त्राणित्यक्तानिनग
रांतरे॥३०॥तदाधिकारिपुरुषायुद्धशास्त्रविशारदाः राज्ञेनिवेदयामासुरहंहेरिपूनंभ
यं॥३१॥श्रुत्वापितद्वचोराजाकुर्यांकरपूजनेनोत्तरंप्रददौतेभ्योयोनमाश्रित्यसंस्थितः
॥३२॥विधायपूजांविधिवद्यथापूर्वंसभ्यतिः निवेद्यपूजामीशायनिर्ययौशिवमंदिरात्॥३३॥
ससंस्थितानिशस्त्राणिनगरोपरिजातवत् ज्वलज्ज्वालासमाकारांन्यालोक्याभ्यर्चयद्भि
तः॥३४॥तदानंदसमालोक्यभूरिमालकाःप्रणम्यनरमुद्यताः क्रूरवैरिकृतोद्यमः॥३५॥

नरपाल॰ मद्धारसमाक्रांतमत्तमातंगकोटया प्रतिद्वारंसमाश्रित्यतिष्ठले

गणाःमयाऽद्यासारंगाइवतिष्ठंतितुरंगाश्चपुरांगणा द्रष्टुंनराक्षयंतेराजंस्तुरंगांगसंगा
मं॥३६॥क्व्वयंतितुरंगास्तेराजापतितुरंगमं तद्भयेतोगतःप्रायःस्वर्गनिद्रतुरंगमः॥३७॥
सेनात्रिपुरसेनेवपुरंमावत्यतिद्युति. ससनेवहिंससेनासेनांनपरिवेदति॥३८॥नगरद्वारमा
रभ्यसासेनाशतयोजनं. तिष्ठत्यनंसमहारथवाजिसमाकुला॥४०॥चित्ररूपधरासेनाचित्र
धविशारदा तिरस्कारोनिसासेनाराजन्चित्ररथानपि॥४१॥दधी॰ईतिहत्वनश्रुत्वाधी
रोदानःसभ्यतिः चरालक्षणासंपन्नान्दूताहविचक्षणाः॥४२॥रामकोशेश्च॰चरांडत्वरांश्चाशु
वैरिसेनांतरेदूतं विचार्यवैरिनाशनिसमायांतुसहस्रशः॥४३॥कितेविभूतिभूषाणाःकितेशा
करपूजकाः कितेरुद्राक्षवलयाः कितेशिवपरायणाः॥४४॥इदंविचार्यसकलंसमायात्वंसकलं
घसत्वरं सावधानेनचिह्नानितेषांपश्यंतुसादरं शैवधर्मरतास्तेचेद्वैरिणोप्यतिथामतः पू
ज्याएवममात्यंतनान्यथामतभावणा॥४६॥अशैवास्तेयदितदाताननशैवान्वधुनापि हनिष्या

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

म्येकरावाहमेकेनैवासिनाध्रुवं॥४७॥अरौवाःसंतियावंतस्तेमेसहजयामास त्रिरारि मु
दारधीः॥५०॥कर्पूरराशिदीपाद्यैःसराजाशिवमंदिरं दीपयामासधूपैश्चधूपयामासगंग
लैः॥५१॥ततःसशिवनैवेद्यंभक्ताभ्योमहेश्वरंसंपूज्यशंकरद्वारिसंविशःशंकरस्मरन्
॥५२॥ततःसमागताश्चारास्तदानीमेवसत्वरं विचार्यवैरिचिह्नानिसर्वाण्यपियथायथा॥५३॥
ततस्तेरात्रकोशीराशिवसंविद्धचेतसं प्रणाम्योचुःप्रपातेनकृतांजलिपुटाभटाः॥५४॥वैरो
ऊं॰ अरौवाएवतेराजन्नरौवचिह्नविवर्जिताः एकोपिनास्तितासन्पेशीवचिह्नाकि
तंप्रभुः॥५५॥दधी॰ इतितेवचनंश्रुत्वासंभ्रमोनगराधिपः ददौवस्त्राणिचाचेभ्योविवि
क्तानिपातिरुद्रधीः॥५६॥तदागरुडशास्त्राणिसंख्याहीनानिभूयसिः ददर्शवह्निकल्पानिवैरि
संक्षेपितानिसः॥५७॥ततोनारायणास्त्राणिब्रह्मास्त्राणिचकोटिशः तदन्यान्यपिशास्त्राणिशास्त्र
वाणिददर्शसः॥५८॥शस्त्राणितानिदग्ध्वैवसर्वेनगरवासिनः आवालवृद्धसंक्षुब्धाक्षणमा

त्रंमयाकुलाः॥५९॥वत्सावसानःकिमयद्धसर्वक्षयोधुना किमेतच्चैवजानीमइतितेच
क्रुर्जनाः॥६०॥ततःपरंसभूपालोमंदहासपुरःसरं रौद्रमस्त्रंलीलयैवप्रेषयामासभूमिः
॥६१॥तदस्त्रंवैरिशस्त्राणिभस्मीकृत्यारिमंडलं भस्मीकृत्यक्षणाद्धनपुनःसंप्रापभूपतिं॥६२॥
ततस्तदस्त्रंसंहृत्यसभूपालः पुनःशिवं संपूज्यविविधैःपुष्पस्रक्चारुचंदनैर्मुदा॥६३॥ततः
प्रातःसमुत्थायसभूपालश्चैवंकृशिवंसंपूज्यविधिवन्नगरान्निर्ययौवहि॥६४॥सद
दर्शचतुर्दिक्षुपरितःशतयोजनं सास्थिसंदग्धसर्वांगवैरिभस्मचयान्नरः॥६५॥ततःस
कारुणास्त्रोत्पन्नतेनाग्नावभूतलं दूरीचकारतद्भस्मवैरिदाहसमुद्भवं॥६६॥पुष्पवृ
रम्भद्दिव्यातदासुरविनिर्मिता देवदुंदुभयोनेदुर्ननृत्श्चाप्सरोगणाः॥६७॥ततःसंतुष्टहृदयः स
भूयःपुष्पसंकुलंविवेशाभीमनगरंपुष्पामृतविद्रुतं॥६८॥सामर्थ्यमीदृशंप्राप्तेनरांकरप्र
जपाशिवाराधनसक्तानामराक्षसानास्पतान्नृप॥६९॥स्वर्गापवर्गदातारंहरमेवहिसादर

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

स्वर्गापवर्गौ विंदंतः पूजयंतिस्तुवंतिच॥७०॥यस्याजन्ममहन्दाग्यंबलंचातुलमीप्सितं मोक्ष
श्चापेक्षितः स्वांततेनकार्यंशिवार्चने॥७१॥सदुर्भगइतिख्यातोवीनार्चयतिशंकरं सपातको
तिविद्वेयोनारकीसपिभ्रष्यते॥७२॥महेशाराधनेप्रीतिर्धन्यानामेवजायते नासेषामन्यवि
षानामधर्मानांदुरात्मनां॥७३॥भस्मभूषितसर्वांगाशिःसंगाएवकेवलं भजंतिगिरिजा
देगदग्धानंगसंगम॥७४॥इतिहृदचनश्रुत्वासभूपालोमुनीश्वरं तदग्धसख्यामवद
ज्जालाविशेषतः॥७५॥रौद्रमस्त्रंकृतःप्राप्तसभ्यालोमुनीश्वरं इदंसर्वमशेषेणावदेत्याह
सशोभने॥७६॥दधीचअक्षोहिणीतामवच्छतलक्षंभटान्नृप गजास्तावंत एवासन्नुरगा
श्चबलोन्मताः॥७७॥उच्चास्तद्विगुणाराजन्यलीवर्दाश्चतुर्दिशा तावद्गुणोराजन्त्वामी
नांचाभवद्ध्रुवं॥७८॥एतावत्सैन्यमेतंनभस्मनैकाकिनान्यद्धमकेनशंभुना रौद्रणा
मितातेजसा॥७९॥पुरासभस्मतिःस्वछंरत्नमंडपमुत्तमं कारयामासभूपालदेवदेवायशं भ

वे॥८०॥तत्रस्थापयामासशिवलिंगमनुत्तमं प्रादुरभूछंभस्यजितस्तेनभस्मते॥८१॥तत
स्तुष्टावभूपालोमहादेवंसुरोत्तमं प्रसन्नोगौरीशस्तस्मैवरंददौपरं॥८२॥तंदृष्ट्वा
करप्राप्तंकवचंचन्द्रशेखरं मत्तेनकवचेनापिसंवृतोसुन्नराधिपः८३॥शि० इतिहृदचन
नश्रुत्वासभूपालोतिविस्मितः कवचंदेवदेवस्यवव्रत्याहमुनिशिवं॥८४॥दधीचिस्तद्व
चःश्रुत्वातदासंहृष्टमानसः नदीपुंकवचंवक्तुंसघएवसमारभे॥८५॥दधी०कवचंदेवदे
वस्यवक्ष्येप्रणतायतेनराधिपयेनावृतोमहादुःखैर्मुनोमुक्तिंचविंदति॥८६॥ध्रुवःश्रीमा
न्महादेवःसर्वःसंसारमोचकः पवित्रंहृदयेःस्मृद्दुर्भस्मरुद्राक्षभूषणः॥८७॥श्रीवि
श्वेशोमासहायवानविश्वासकचिद्वनसज्ञानंनंतमक्षरमजंनिर्लिप्तंकेवल
मंश्रीकारात्मकमक्षरंपरंतत्रस्त्रादिभीतिनाशनेइष्टदिभावयेत्सर्वमंत्र
ध्यानेदुमानदंद॥८८॥एवंध्यात्वामहादेवंसच्चिदानंदलक्षणं कवचेनावृ

नो मत्स्यांमत्स्यपाशैः प्रमुच्यतोच्चैरुच्चैर्घंमम संविदामंतर्बहिर्घंमगवान्ममेशः पा
पात्समस्थानमनंतलक्षणानिवार्यसर्वाघकुलानिरंतरं॥९०॥तत्पार्श्वेमव्यान्तिगमांतचारीकद्रः
शिखिंपातुशिखावंतंसः शिरोखिलंपातुममेदुचूडोभालंममाव्याज्जयलोचनोरुभालः॥९१॥
वामंकपोलंममपातुशंभुःकपालमौशोवतुदक्षिणामे पायाद्भिरीशोममवामनेत्रंत्रिलोचनो
दक्षिणामक्षिणामक्षिपायात्॥९२॥भ्रूयुग्मंनव्याद्वृषभध्वजोनेत्रंमध्यमव्यान्मखना
शदक्षः नासापुटंपातुममांतकांतकोनासांतरंपातुपिनाकपाणिः॥९३॥मुखंममाव्याद्रुचिं
पंचवक्त्रःपायान्मनोबुद्धिमविद्रविवासाःदंतान्ममाव्यात्प्रमथाधिनाथोजिह्वांममाव्यान्नि
गमांतजिह्वः॥९४॥श्रीनिलकंठोवतुकंधरांपायान्महेशोममकंठयाश्वंस्कंधौममाव्या
न्मदनांतकारीवक्षस्थलंपातुममांविकेशः॥९५॥विश्वंभरोव्यादुदरंममेदंसर्वेश्वरोमकरपा
णेरव्याच्चापिपातुरुशक्तिरव्यादस्थानिविश्वस्यविनाशहेतुः॥९६॥त्रिपंचकोदक्षिणबा

हुमव्याद्वामंममाव्यान्मुजगावनेशःप्रकोष्ठमव्याद्गिरिराजचापोहस्तौममाव्याद्धरभ्रल
हस्तः॥९७॥विशाखनाथोवतुदक्षशाखान्नखान्ममाव्यान्नरसिंहहारी॥९८॥
तरिव्याकटिंहृद्यमनेगिरिज्यासहायः॥९८॥कंघंतरालंममपातुरौद्रस्तूरुद्वयंमेमृगशावपाणिः
जानुद्वयंपातुजनार्दनेशोगुल्फद्वयंपात्प्रविराट्स्वरूपः॥९९॥पादौममाव्याद्मरैकवंद्यः पा
पाद्धरःपादतलद्वयंमेपादांगुलीन्यात्सममस्तरूपोसर्वांतरंपातुमहेश्वरोमे॥२००॥ब्राह्मी
सदारक्षतुनीलरुद्रःकपर्दंगौरीवतुदक्षिणांयांपात्वपीत्यांभगनेत्रहरापापाद्दुदीच्यांज
गदेकनाथः॥१॥ममोर्ध्वमव्याद्दुराजकीर्तिरधोममाव्याद्गरुडेंद्रभक्तः दिगंतराले घुसमस्त
नाथोपापाद्धराधीश्वरकोडलेख्या॥२॥नदीद्वुमारक्षतुविश्वनाथः रूपेघुमारक्षतुविश्वरू
र्तिंपापात्समुद्रेषुजलाधिराजःसरित्समुद्रादिविधानक्षः॥३॥वासासुपायाद्तिवास्यवतीद
वानलासात्तुदवानलाभः नीहारभीतेरवतुप्रभेशःपायादटव्यांपरशत्रुहारा॥४॥शैलेद्रुमार

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

क्षात्रुरौलवासीपायाद्विलासीगिरिनक्करेषुगर्तेषुपापात्सुरगर्वहारावक्षेषुपायाद्विषवक्ष
हारी॥५॥गजेषुपायाद्गजदंपहारीपायाद्विषादिघविषारभद्रःसर्पेषुपायाद्विषमंपहारीपा
त्रात्रिमूर्तिर्विषवह्निकेषु॥६॥भूताधिपःपातुविरोधिभीतेःपायात्पिशाचादिषुभक्षनना
थःमत्कुंजपोरक्षतुमत्सुभीतेःकालाग्निरुद्रोवतुकालभीतेः॥७॥पापाद्विरव्याद्गुरुपातकी
भ्यःपायद्रहेभ्यःकमलासनार्च्यःश्रीविष्णुनेत्रार्चितपादपद्मः॥८॥पातुप्रभातेषखिलेसुरार्च्यः
॥८॥मध्यंदिनेपातुमृडोनिशांतेसायंमुहुःपायादमराधिनाथः॥९॥ईशेश्वरोरक्षतुमध्यरात्रेपात्व
वस्यधर्कनाशहेतुः॥९॥सर्वेषुकालेष्वपिपातुरांभुरुमांगसंश्लेषमनोज्ञदेहः॥१०॥मांगल्यगर्भा
धवपुर्धरोव्यात्सदैवपायादसुरोघहारी॥१०॥वज्रसर्वांगिहरोममाव्यात्सर्वेश्वितार्थप्र
दरूपधारीरक्षाविहीनस्थलमस्तिपन्नोनत्रावत्रत्रजनादनेराः॥११॥त्वत्सेवकंवचंप्रवदंतीं
त्रमेतत्पठन्नरःस्तोत्रंचेतन्महेशेनतसंत्रव्यातमादरात्॥१२॥हरहरामरवरपुरारेस्व

दसुरासुरपापारेपमारेभूतभयंकरभवभयहरांकरसंसारे॥१३॥सर्गास्थितिकरेणपु
राणविश्वेक्षरणपिनाकपाणेत्रिशूलपाणेचंद्रशेखामरराजकारणाकारणविमतकारणाव
गतकारणमृगपाणे॥१४॥नागेंद्रगणमंडितंफणागणाभरणंफणिपतिभूषणानिर्जिता
कांतसंपूर्णकामविविधानंदकल्याणगुणा॥१५॥गौरीमनोभिरामयोगिमनोभिरामवि
विधंनिर्मितसामविविधश्रुतिभिहितपरमाद्भुतंधाम॥१६॥स्मरशासनसुमेरुरत्नरु
रत्नकूटशिखरविवरकृतसमलंकृतशरासनसंदृष्टसुरवरात्रि
पुरासुरकान्वना॥१७॥हिमगिरिनिभवृषभाधिपकेतनगुरुतरकरुणानिधानधिक्षतवा
ननानिर्मितपवननवकृतिवसन॥१८॥पंचविधपंचाननंनिजमनोहृदयापनमहाराजा
विविधरत्नवरसिंहासना॥१९॥शार्दूलचर्मवेसनसमधिष्ठितमहामहोस्मशानक्षमयभंजा
नसेमसूर्याग्निनयनकालकूटविषांदनं॥२०॥जयजयमहेशकेशवेशराजयजयाविकेशा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

जयविश्वेशजयजयगौरीशजयजयपर्व्वतगजाधीश॥२१॥ज्वलज्ज्वालितमहाज्वलनसंह
रसंह्रसंसारामरवर नाशापघातकमुन्मूलयोन्मूलपदुद्धवासनां॥२२॥विघोथघविघोथय
भ्रमभयमाह्लादयाह्लादपदेहिदेहिमुक्तिमुमावदनारविंदचंद्रचकोर॥२३॥इंद्रचंद्रोपेंद्रादिस
कलसुरमौलिकिरीटप्रभाभ्रमिततिग्मरत्नरचितांघ्रिविधमणिपेटुक लक्ष्मीपतिनयनार
विंदपूजितपादपद्म मुनिवरहृत्पद्मसद्म॥२४॥मुक्तिमुक्तिफलप्रददक्षिणामरवरिणि
करकराजितमृगशावसावसावचंद्रावतंससमाधिचित्तकाशीनगरवरप्रद॥२५॥वरदो
गिचित्तचिंतितचिंतितजनमंदारमंदारकुसुमकरवंदारकवंदारकवरपूजितजितम
न्मथनंदनंदाकुलाचलरसानलतलोतलस्फुलवितलादिनानाभुवननायक॥२६॥नाना
नायकरानन्यपुरविलसत्पादपंकजजगदेकनायकजेपजयमहादेवाशासार्वभौमभूता
र्तिभंजन॥२७॥करुणाकरशंकरामरेशमहेशरामोपरेशभवभर्गपिनाकपाणी

संसारसागरमसारमघोरमासंमामुद्धरत्रिपुरसदनमन्मथारे॥२८॥गौरीपतेपुरहरानि
तपुरापमर्त्तेमुक्तिप्रदायकयमांतकविश्वमर्त्तेसंसारसारघोरमांतमामुद्धरत्रिपुरसदनमथा
रे॥२९॥विश्वाधिकाव्ययविश्वभुगणस्वभावनिर्द्वंद्वनिरुपाधिकानिर्विकारसंसार०॥३०॥सोम
त्रिनेत्रहरिनेत्रसमर्चितांघ्रेभद्रमुखसुरवंदितपादयुग्म संसार०॥३१॥निर्लिप्तपालि
तसुरासुरवर्गसर्गस्थितिप्रलयकारणसर्वैकय संसार०॥३२॥शार्दूलचर्मपरिवीतसु
रासुरेशकर्पूरगौरकरुणाकरचंद्रमौले संसार०॥३३॥विल्वार्चननिरपेक्षमतिविभवितां
गानिःसंगानिर्गुणानिरंजननिर्विकार संसार०॥३४॥योगीद्रमानसमरीकृहसन्निविष्ट
श्रेयोदायकविशिष्टजनेष्वप्रलिप्तसंसार०॥३५॥शांतांतकांतकमुमुक्षुजनाभिसेव्यशैला
धिराजतनयापुतवामभाग संसारः॥३६॥कल्पाणरूपकनकाचलचारुचापविज्ञानरूपे
हरचापविहस्तपाय संसार०॥३७॥वेदांतवेद्यविभावामयप्रमुदबुद्धितिंप्रदामयदंदक्ष

Indira Gandhi National Centre for the Arts

कृपासमुद्र संसार०॥इष्ट॥महादेवः एवंकृत्वा ममादौतुकृत्वातुकवचंनृपसर्वपापविनि
र्मुक्तोमामुपैष्यत्यसशयः॥३८॥अनेनकवचेनैवसंदृतोयत्रयोवसेत्र सर्वापापैर्निमुक्तस्तत्र
सौख्यंलभेन्नरः॥४०॥दधी० एवमुक्त्वामहादेवोरत्नकोशंप्रतिप्रभुः तत्रैवलिंगेकाश्मीरेक्षणा
दंतर्दधेनृप॥४१॥श्रीरुद्रकवचाज्ञातः श्रीमहारुद्रपूजकः सर्वपापविनिर्मुक्तः शिवलोकंग
मिष्यति॥४२॥श्रीरुद्रकवचंजप्त्वाकृत्वाश्रीरुद्रपूजनं जप्त्वापंचाक्षरंरोवंनिष्पापोजाय
तेनरः॥४३॥इदंतुकवचंपूर्वंमंबायैरंकरोदितं यस्मुखायातिभक्तायदेव्यापिसमुदीरितं॥
४४॥ततःपरंयत्नमुखेनमघ्नमुक्तंनराधिप इदंतुपरमंत्रिण्णामयात्वमुदीरितं॥४५॥यदाद्य
भत्पनेनाहंकवचेनावृतोनृप तदाद्यभतिदुःखानिनदृश्यंतेमयाध्रुवं॥४६॥सरस्यनिधनं
कर्तुंपुरावित्रुःसमुद्यतः जयप्रदंकिमस्तीतिमामुवाचकृतांजलिः॥४७॥ततस्तस्मैमयेवो
क्तमिदंकवचमुत्तमं अनेनकवचेनैवसंवृतः सयशोहरिः॥४८॥ततस्तेनजयाद्या

प्तः कवचस्यप्रभावतः अघोरवज्रकवचमिदंरौवमनुत्तमं॥४९॥अनेनकवचेनैवव
वचीसमभद्रदिः एतत्कवचसंबधाद्विनीचापवेदनां॥५०॥ततोमुक्तस्तदाहरिःप्रायाहिमान
पं तदाकरवःसमागत्यहरिप्राहकृतांजलिः॥५१॥करवउ० संसारतापसंतप्तंममचित्तमभद्रदं
कथंसंसारसंतापविच्छित्तिःस्याद्दयस्वमे॥५२॥विष्णुवाच संसारसागरेघोरेनिमग्नानांसुदु
र्मनां अपारकरुणासिंधुःसांबएवावलंबनं॥५३॥शिवमेवभजस्वसाधनंसंसारहा
रंपुरारिं बहवःसमुपास्यमुक्तिंनापुस्त्रिपुरारिर्निजभक्तमुक्तिहेतुः॥५४॥नवविं
त्वेदलैरर्चातकंतातकंतातकंतातकं विपदंतकंमंधकांतकंशिवलिंगात्मकंसाश्रुसंततं॥
५५॥वरुपापादिमोचकंप्रभुंपदिकालांतकमर्चयिष्यसि सततंनियतंतदाभवानविशंसंसार
वरानपःस्यसि॥५६॥भजभर्गमनंगलंप्रभुंभवबंधंतभगनेत्रहारिणं भवमीतिभयंतदास्त

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नेनमवंतंवि भावयिष्यति॥५७॥भसिताभरणोभजङ्गमुंभवमीतिनंभाविष्यतिखपि प्रमु
मदस्त्वपिशंभुरव्ययोनियतंतिष्ठतितंसमर्चय॥५८॥नवबिल्वपलाशकाशपुष्पैः करवीरै
कनकाब्जपद्मकैः भसितेनचभाललोचनंशिवलिंगंसततंसमर्चय॥५९॥सकृदप्यमलै
सबिल्वपल्लवैः कुशपत्रैरपलाशकाशपुष्पैः सजलैरभिपूज्यपार्वतीशंसकलाघहरं लभे
तंरतिधीराः॥६०॥हृदितिष्ठतिशूलजापतोरिवालंगेचनिरंतरंशिवे नेयजंतिशिवंनराध
मानरकवासरतानिरंतरं॥६१॥विदधातिपरंपदंशिवःकुशपत्रैरपिसाधुपूजितः तमपा
स्यमहेश्वरंभ्रमासुरमन्यंसमुपासतेजनः॥६२॥भगवंमुनापातंभजनीयंनभजंतियेज
नाः नरकेषुपतंतितेजनासततंसंसमुदीर्यतेमया॥६३॥दिवियेनिवसंतिमर्त्यलेपिग्रसिताः
संसृतिघोरदंदश्यकैः द्विजतेशिवपूजनौघधंसमवाप्यामृतांव्रयांतिसदं॥६४॥सकृदप्य
तिभक्तिपूर्वकंशिवनकद्रणामतेयेजनाः अमरैरविलैश्चतेनताः सततंसंसमिदंध्रुवं

ध्रुवं॥६५॥कृतसर्वमखोपेज्यमधनेकृतविश्वेशपदांबुजप्रणामः नपुनर्जनिभाग्वदामिस
संभजमृत्युनसंशयंकुरुष॥६६॥अकृतेशपदांबुजप्रणामानरकावासमवाप्यदुःखभोगसमा
वाप्यमुक्तिंनहिनोभवंतिप्रलयेमिसतंमेव॥६७॥विविधामितपातकाश्रयानतिभित्रिपुरारिमा
दरेणश्रुतएवयमात्तयातनेतिनिवसत्यहमादुःखभोगाः॥६८॥प्रणमंतमरास्त्रिलोचनमुन
यःसिद्धगणाश्चसततंनिगमाश्चनमंतितंततः प्रणमस्वप्रणमाम्यहंतमीशं॥६९॥सकलामर
वंद्यपादपद्मधृतपद्मत्रिदशैकभागधेयं नभजंतितमद्रिजासहायंनिरपायंनिरवद्यमद्भुतं
पाय॥७०॥पूजकोमलविल्वपल्लवैरुद्भवंभजगाधिपैकहारं सकलाघहरंनिरस्तवीरहं
रंमाराध्यतरंपरंसदारं॥७१॥भजतामभयप्रदंवरेण्यंभजगाधिपैकहारं सकलाघह
रंनिरस्तवीरहरंमाराध्यतरंपरंसदारं॥७१॥भजतामभयप्रदंमहेशंभजमत्युंजयमादरेण
निखंतमपास्यनसंचसद्विजत्वंहतमोतःसमुदीरितंमयातंमवातं॥७२॥द्विजतेशिवएवदे

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वतंनशिवान्यक्तवदेवतंसुरेषु अतएवनिरंतरंमहेशंभजभालस्फुरदुज्वलत्रिपुंड्रः ॥७३॥द्विजदैवत
देवतंमहेशीयदिनाराधयसिप्रकामतोद्विजतैवतदानसंगतोतवमत्पुत्रदासिनान्यथा ॥७४॥श्रु
तिबोधितभस्मधारणविहितयच्छिवलिंगपूजनं तदिदंद्वयमास्तिकैर्द्विजैर्नपरित्याज्यमि
तिश्रुतिः स्वयं ॥७५॥द्विजकेवलभस्मधारणंसततंकेवललिंगपूजनं श्रुतिबोधितमित्यबोधि
तस्मात्तदुभयास्तंद्वयमव्यग्रमानसो ॥७६॥शिवमर्चयपुत्रसर्वकालशिवमिन्नंनयजन्त्वमोहतो
शिवमिन्नसमर्चनंवृथैवेत्यनुवारकरुश्चयद्विजत्वं ॥७७॥शिवशंकरचंद्रशेखरेत्वभक्त्या
वदसंततंमुदाच शिवनामजपंविहायनान्यजपोमोहदपिनामसर्वथैव ॥७८॥शिवनामसु
धैवविद्यतेयासततंमुक्तिमभीप्सिताद्विजैर्नशिवनान्यजपोमोहदपिनामसुधोदराद्विजि
ष्णुहिजनादिधर्मरिपुरेषलभ्या ॥७९॥शिवनामसुधारतैर्वजिष्णुमहानैवभवत्यतोन्यवा
रं शिवशंवशंकरचंद्रशेखरत्रिपुरारेतिजयत्रिसावधान ॥८०॥शिवनामसुधामुदाहि

वसानंदमनंतरायमाप्नु शिवनामसुधैवमुक्तिहेतुर्मुनिवर्यैरविलैश्चसेव्यमाना ॥८१॥अ
मृतामृतमार्यमुक्तिबीजंशिवबीजंशिवनामामृतामित्यवेत्यनूनं अतएवमुहुर्मुहुर्मुनीड्यशिवना
मामृतमेवपीयते ॥८२॥शिवनामसुधांनिपीयभक्त्यासुधियःसाधुसुधांचनाद्रियंते दिविपू
तसुधश्चयांतिगंभीरशिवचामामृतयाः प्रयांतिमुक्तिं ॥८३॥शिवनामसुधांविनिर्मितांगिरिजे
शानपुराक्तपालना द्विजसाक्षात्पुराणसंचयैर्मुहुरत्यंतमुदानिपीयते ॥८३॥शिवनामसुधा
विनिर्मितांगिरिजेशानपुराक्तपालना द्विजसाक्षात्पुराणसंचयैर्मुहुरत्यंतमुदानिपीयते ॥८४॥
रसभाजनभोजनेनिदानंरसनासेवयपापुरुःप्रकामं शिवनामसुधानिपीयतेनिय
मेनान्यविलापनाविहायाः ॥८५॥शिवमर्चितमन्वहंप्रसन्नैर्नवबिल्वैरविपत्रसावधानं इदमे
वफलंमतयेतीक्षणैर्विलसत्पल्लवरात्रुल्यकांत्योः ॥८६॥नवबिल्वदलैःसमर्चितंशिवलिंगंधि
जसाधुपशुपतांविविधानितघोरपापसंघः प्रलयंयातिनसंशयस्तदेवः ॥८७॥म्रेणुसर्वक

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यामधोघंत्रीमन्दुवारंनियमेनसावधानं इदमेवफलंविनिश्चितंश्रुतिभिः श्रोत्रपुटास्यवक्त्र
तस्फ॥८८॥नवकोमलबिल्वपल्लवैः शिवलिंगंसविधानमर्चयित्वा शिवसाक्षतबिल्वप
ल्लवांसमुपाघ्रायविनोदपेत्वचित्तं॥८९॥स्मरारिकरमर्चयंत्रिकालंसकलाघेघविना
शनायनित्यं भजचंद्रमौलिमुहुरानंददमद्रितोपमेक॥९०॥मनसावचंक
र्मणाशिवएकः शिवपासमान्वितः भजनीयइतिश्रुतिस्वयंप्रतिवारंवदतिप्रबोधकृत॥
९१॥त्रिपुरारिकथासुपूजनेपित्रिपुरारेरविवीक्षणेपिचित्ते महतांभवतिप्रनन्यभाजांनभव
लेवदुरासनाकदापि॥९२॥वधो०॥इतिविप्रसुवचः श्रुत्वाकएवः सतुष्टमानसः शिवार्चनपरो
जातः सर्वभावेनसर्वदा॥९३॥अतोपानेनसततंकार्यंशिवपूजनंशिवार्चनंयतोनित्यमु
क्तिमुक्तिफलप्रदं॥९४॥पुरीकश्चिदमद्राजन्दरिद्रोद्विजबालकः सयमार्चनिशिक्षामन्तं
भजन्त्वमातरं॥९५॥माततद्वचनंश्रुत्वावाष्पसंकुलितेक्षणा वाष्पाणिदूरीकुर्वतीरुदती

प्राहतंसुतं॥९६॥सुव्रतो० कृतक्षीरमयादेयमभाग्याहंयतः शिशो अनर्चितहरायस्मादभा
ग्यमतएवमे॥९७॥शिवार्चनंपरानित्यंमनोवाक्कायकर्मभिः संप्राप्यमहदैश्वर्यंततोमुक्तोभवंतिच
॥९८॥इतितद्वचनंश्रुत्वातदोत्थायद्विजोमकः मध्याह्नेनर्मदाक्षेत्रंगत्वापूजननीपुतः॥९९॥
ततःसमुनिशार्दूलमगस्त्यंमस्मसंस्थितं प्रणम्यबिल्वपत्राद्यैः संपूज्योवाचबालकः॥१००॥
द्विजबालः॥स्वामिन्नहंदरिद्रोस्मिदारिद्र्यान्मरणंवरं प्राप्यतेमहदुःखंदारिद्र्यंमुनीश्वर
॥१॥किंनहन्दाग्यंदुष्पंकिंदारिद्र्यविनाशकं तद्वदस्मुनिश्रेष्ठतेकरिष्यामहंध्रुवं॥२॥अ
गo बालशीलपनीलालंबालेदुललितं सलीलयातेसकलं मंगलंबालंपिच॥३॥अ मंगल
हरायस्मान्मंगलोमंगलःपतिः तमेवार्चयतेनसर्वदादरिद्र्यनाशकं॥४॥पुणयपुणयधर्मधर्म
मंगलानांचमंगलं पावनंपावनानांचजपरोवषडक्षरं॥५॥शिवालिंगंबिल्वपत्रैः पूजय
स्वान्वहंमुदा तत्पूजयामहंदाग्यंप्राप्स्यसेनात्रसंशयः॥६॥नेप्राप्यतेमहंदाग्यंशिवालि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

गार्चनविना ऋतान्यहं व्रयत्नेनलिंगपूजयशांकरांणाज्ञाशास्त्रसंतियावंतोमाग्यवंतो
त्रसंततं तावंतोगिरिजाकांतनिशांतंपूजयंतिहि॥८॥विनायानमनायासम्येदेवादयःशिवंसमभ्य
र्यमहद्दाग्यलब्धातिष्ठंतिसंततं॥९॥शिवलिंगार्चनेनैवविघ्नध्वंसकरोवरः ब्रह्मत्वंमपिसंघा
यब्रह्मोशंकरपूजया॥१०॥इंद्रत्वेमिंद्रःसंप्रापश्रीमहादेवपूजयावापुःसंप्रापवापत्वंश्रीमहा
देवपूजया॥११॥भविष्यत्वादिदातान्योविनादेवोत्तमंशिवं सत्यमे॥१२॥विघ्नध्वंदर्चनादर्च्य
स्तमेवगिरिजापति पूजयस्वातियत्नेनसर्वमुपस्तदंत्रभ॥१३॥शिवलिंगंशिवंनित्यंपू
जयस्वातियत्नतः शिवलिंगार्चनेनैवाऽक्षोभवतिशंकरं॥१४॥इतिमापूजनाद्धिशिव
लिंगस्यपूजनः शिवलिंगार्चनाच्छ्रेयस्यन्नेवहिदृश्यते॥१५॥दधी० एवमुक्तास्थितोमस्य०
सनातनऋषिस्तदा तदुक्तंवचनंश्रुत्वातंप्रसाम्याहसादरं॥१६॥सनातव० शिवलिंगानि
पूज्यानिकानिकानिमुनीश्वरएतत्सर्वंमरीवेरावदमत्यंतपावनं॥१७॥दधी० इतित

दृष्टनंश्रुत्वाव्रतदृष्टवदनोमुनिः शिवलिंगस्वरूपाणिवक्तुंसमुपचक्रमे॥१८॥अग० शिवलिं
गानिनिर्मितिविविधान्युत्तमानिच तान्यहंपाणिसर्वाणिप्रणुवक्ष्येसनातन॥१९॥शिवलिंगस्य
रूपंवक्तुंयद्यपिनोचितं तथापिशिवभक्तायतुभ्यंतत्रवदाम्यहं॥२०॥शिवलिंगस्यमहात्म्यं
यस्यकुस्यापिसत्वरं नश्यत्तापंयातस्तद्गोपनीयंव्रयातः॥२१॥यस्यास्तिश्रुतिभुश्रद्धातस्यश्र
द्धामहेश्वरे॥२२॥तस्यैवशिवमहात्म्यश्रद्धानान्यस्यवृथा॥२३॥तवास्तिशंकरेश्रद्धानतः
द्धेमत्किंप्रदापिनी तस्मेवक्तव्यमुत्कृष्टंशिवमहात्म्यमादरात्॥२४॥सनातः नकदापिपुरा
व्रापःपुराभगवान् ब्रह्मणाःकेवलाभूतिर्धृताचविधिवत्त्वया॥२५॥
कृतंनयाविधिवत्केवलभस्मधारणं पतितस्तनद्वारानदाममज्जन्मेदमभूत्कथंमुने॥२५॥
अमादृशजन्मभाजनंनपुराश्रुत्वाजन्मभाजनं पतितस्तन्मादरानदाममज्जन्मेदमं
भूत्कथंमुने॥२७॥नकदा०मीरावदनं पदि०॥२८॥नक०मीरासेवनं पदि०॥२९॥नक०मी

Indira Gandhi National Centre for the Arts

रावीक्षणां प०॥३०॥नक०मीशचिंतनंय०॥३१॥नक०शैवसेवनंय०॥३२॥विहितंविधिवद्विभू
तिधारणंकृतमिदंत्वयाधुना विधिवन्नविभूतिधारणंकृतमेवलब्धुमीप्सितंमया॥३३॥अधुना
पिविभूतिधारणंविधिवन्नाक्रियतेहिवक्तृतः विधिवन्नविभूतिधारणंविहितंकाङ्क्षितपाहरका
नी॥३४॥विद्धुधैरपिभस्मधारणंविधिवत्कार्डमरावपमेवहि नयतोधिगतोविभूतिधारणं
विद्धुधैरपिसूक्ष्मतोविधिः॥३५॥क्रियतेहिकथंचिदेवताद्विहितंकेवलभस्मधारणं. भवदादि
भिरप्यनुक्षणंविधिसंरक्षणामानसो॥३६॥विधिनापिकृतंनवस्तुतोविधिवत्केवलभस्मधा
रणा पदितेनकृतंतथानदानकथंमुक्तिमवापतत्क्षणो॥३७॥यदिकेवलभस्मधारणंकृतमा
देहविसर्जनंतदा कृजनिर्धूतपुण्यभस्मनाजनिराकापिनजोयतेपतेपतः॥३८॥भववंध
विमोचकंपतोविहितंकेवलभस्मधारणं ननएवभवाभिमायकाः सततंकेवलभस्म
धारिणः॥३९॥यदिकेवलभस्मधारणेविमलाभक्तिरुद्रतिभाग्यतः ननदामरणादिकं

मपंक्तमपंकेवलभस्मधारणो॥४०॥विविधानितपुण्यपूरणोदंढभक्तिर्भवनाशकार
णो भवतित्रिपुरारिभस्मनोसततंकेवलभस्मधारणो॥४१॥धृतकेवलभस्मभूषणोप
दिशंधृतभस्मभूषणं विषयान्तपहायचिंतयेत्रयणमात्रकृतंदाभवंयमात्॥४२॥बहु
नूनमकृतैरनादृतैः सुकृतैः सुकृतैः केवलभस्मधारणो समुदेतिमतिः श्रुतिं श्रुतेसतत
शैवमतानुवर्तिनां॥४३॥सितकेवलभस्मधारिणामधिकारः शिवलिंगपूजने अत
एवतदर्चिनः शिवोवितरत्येवतदासितंफलं॥४४॥सितकेवलभस्मधारणाविधिवद्
विविधायसादरं सततंशिवानिघ्नचेतसातन्वेधः कृतदोतिदुःखदः॥४५॥दधो
इतितद्वचश्रुत्वाभरिभक्तिप्रवर्धकं अगस्त्यस्तंप्रणाम्याहसन्नतंनमुनितदा॥४६
अग० धन्योसिभस्मनिष्ठोसिततएवभवान्मने राकएनुग्रहीतोसिसर्वथानात्रसंश
यः॥४७॥राकेरान्नुग्रहीतानांभस्मनिजायते तान्येषामितिवेदोभिस्वयंवदतिसादरं

॥ ४८ ॥ श्रद्धानवैवास्तियतस्ततस्तेभस्मधारणेभक्तिरेतादृशीयस्मात्पावनोसिसनातन ॥ ४९ ॥
सनातनयतः श्रद्धानवदेवोनमेशिवे ततस्तेशिवलिंगानांमहात्म्यंचवदाम्यहं ॥ ५० ॥ शि
वलिंगेषुसर्वेषुरसलिंगमनुत्तमं तत्रसंपूजितोरामः शंभुर्वसतिनित्यशः ॥ ५१ ॥
रसलिंगेमहादेवंपूज्यान्यैर्मादरात्मुदा भुक्तिंभोगान्महादेवप्राप्नोतेवनसत्तमः ॥ ५२ ॥
हेमारीप्यादिलिंगेषुसंपूज्यपरमेश्वरं सर्वपापविनिर्मुक्तः प्राप्नोतिशिवमंदि
रं ॥ ५३ ॥ काश्मीरलिंगमतुलंपुराविष्णुर्यथाविधिपूजयित्वापरामश्रियंलक्ष्मीचा
वापशोभनां ॥ ५४ ॥ विधिमरकतेलिंगंसमभ्यर्च्यमहेश्वरंसज्यंवभूदपात्रेनमहा
देवप्रसादतः ॥ ५५ ॥ हेमलिंगेसमभ्यर्च्यमहादेवंवरार्चीपतिःवत्रंहत्वाविनायात्रंच
गंत्रापपुनर्मुदा ॥ ५६ ॥ वैदूर्यलिंगमभ्यर्च्ययोगासिध्यथमादरात् योगिनोयोग
संपन्नाभस्मविभूषणाः ॥ ५७ ॥ कपिलाघामहासिद्धामार्कंदलिंगमुत्तमं स

पूज्यसिद्धिमापन्नाःसितभस्मविभूषणाः ॥ ५८ ॥ देवैर्देवर्षिभिःसिद्धैरन्यैश्चमु
निपुंगवैः नर्मदादीनिलिंगानिपूजितानुमुदाऽमिः ॥ ५९ ॥ मन्मथंलिंगमभ्यर्च्यपुरा
लक्ष्मीःप्रयातनाजातासौभाग्यसंपन्नामहादेवप्रसादतः ॥ ६० ॥ शीघ्रमिष्टार्थदंश्री
तंमातिकालिंगपूजनंतदापुर्वाद्दिनंभुक्तिमुत्तमंदत्तवान्नरः ॥ ६१ ॥ यावन्मंदेराडर्चे
तंपार्थिवंलिंगमुत्तमं तावंत्यघानिनश्यंतितन्मल्लिंगार्चनान्मुने ॥ ६२ ॥ मन्मथंलिंगमभ्यर्चसं
दार्चकामदंसर्वदुःखहरंपुरापश्रौतंत्वगापूर्वगदं ॥ ६३ ॥ मन्मथंलिंगमभ्यर्च्यपुराव्रत्नो
दपरुराः त्वक्षितंसमासाघवभ्वुःस्विनोमुनौ ॥ ६४ ॥ पेनमन्मथंलिंगस्पर्क्रियते
संगमर्चनं तेनसघःप्राप्तमेवसौभाग्यमचलंध्रुवं ॥ ६५ ॥ पुरावज्रांसदासायवज्रीपर्व
तेशासगिरिपक्षछेदनार्थमुद्यतः त्रयोगिरीन्र ॥ ६६ ॥ तुमायातंसमालोक्यमेनाकोहि
मवत्प्रियः हिमवंतंव्रणान्यहिविनपानतकंधराः ॥ ६७ ॥ मेनाकः शैलपक्षछेदनायवज्रा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पाणिसमुद्यतः किंकर्तव्यं मयास्वामिन्मतात्वदग्रतः॥६८॥कमघरारणांपामःकरा
रण्यःसुखप्रदः कपर्दिनीतोवज्रघातादस्मान्सरक्षपिष्यति॥६९॥अग० हातपुत्रकवःश्रु
त्वाहिमवान्शिवपूजकः पुत्रप्रत्याहदंवनंसर्वदुःखविनाशकं॥७०॥हिमवा० दुःखं
नाकुरुपुत्रत्वंपजबज्रोभ्दवंभयं सर्वदुःखनिहंत्यर्थंशंकरंशरणाव्रज॥७१॥कथं
पज्राभ्दयंभावि शिवार्चनपरस्यते नभयंशिवभक्तानांस्वप्नेपिप्रलयेपिया॥७२॥वयं
शिकरणात्तातोस्माकंसदाशिवः प्रभुप्रदश्चुभाकारोदस्यूंश्चवश्चुभानिनः॥७३॥क्व
भयंशाभवानांनोवज्रिणश्चेत्रिणोथवा कालमत्योरपिभुयंनास्माकंविद्यतेसुता॥७४
शरणंयातियेनित्यंमहादेवंसुखापति.दुःखानिनभविष्यंतितेषांस्वप्नेपिसर्वथा॥७५॥ता
वदेवहिदुःखानिविविधानिशरीरिणां यावन्नाराध्यतेभक्त्याभगवानंबिकापतिः॥७६॥
यःपूजयतिगौरीशंसावधानेनसादरं सदुःखानभवंत्येवप्रलयेपिनसंशयः॥७७॥

पूजापित्वापिगौरीशंपदिदुःखमवाप्यते वेदाःप्रमाणमितीधीःप्रमांकुरुतदा
कथं॥७८॥यघस्ताडांकुदेसेकंतदापिशिवपूजकः नधार्त्तासेवदुःखानिस्वप्नेपी
तिमतिर्मम॥७९॥लोकेशिवार्चनादल्पंनास्तिशोकविनाशनं ससमेत०॥८०॥शोकः पाप
कृतः पापंविनश्यतिशिवार्चनात् नहेपापेकृतः शोकोनानापातकहेतुकः॥८१॥मभविष्य
तिविश्वासोयेषांश्वरपूजने तेषांवैदुःखानिभविष्यंतिनसंशयः॥८२॥येषांमी
श्वरपूजायाविश्वासःसतांभवेत् सदातेषांभविष्यंतिशोभनानिसुखानिच॥८३॥
अतएवमहादेवंसर्वलोकमहेश्वरं पूजयंतियत्नेनमुनयोदुःखनाशकं॥८४॥हृदि
क्षणंक्षणंहृदाध्यायेद्यः पार्वतीपतिं सनाप्नोतेवदुःखानिकदाचिदपिसर्वथा॥८५॥
महेशध्यानममलंदुःखरूपदवानलः सत्यमे॥८६॥महेशस्मृतिमात्रेणमहापा
तकेकोटयः नश्यंतिदुःखदाःसद्यःशलभाइववह्निगाः॥८७॥महीप्रलयकालेवाधो

Indira Gandhi National Centre for the Arts

रायांवामहापादि नप्राप्नुवंतिदुःखानिरिर्वाचनपरासुतः॥८८॥कर्मणामनसावाचा
रिवमभ्यर्चयंतियो तेषामुमंत्रदःसघः प्रसीदतिमहेश्वरः॥८९॥यमादपिनमोस्तु
घायेषांभक्तिर्महेश्वरभक्तिर्मोहेश्वरोयस्मात्सर्वसौभाग्यदायिनी॥९०॥धन्यास्तेकृता
पुरायास्तेकृतार्थास्तेसदापिये स्तुवंतिपार्वतीनाथंपूजयंतिचसादरं॥९१॥येपूजयंति
विधिवत्कर्तयंतिचरार्कं तेषांहृदिमहादेवः शुभदस्तिष्ठतिध्रुवं॥९२॥त्वमप्यर्कंतय
तेनलिंगमूर्तिंमहेश्वरं सर्वदुःखनाशार्थंपूजयस्वविधानतः॥९३॥कुरुथमन्मय
लिंगंतस्मिन्पूजयरार्कं तत्रसंपूजितः शंभुः सघःस्फटिकोभविष्यति॥९४॥ससंतुष्टो
महादेवोददात्येवसुखंसदा अदयरिवभक्तायमहैश्वर्यमनुत्तमं॥९५॥विष्णुर्यो
ददौविष्णोर्विष्णुनेत्रार्चितः शिवेःससर्वदासुखंसुमंपूजितः संप्रयच्छति॥९६॥ब्रह्म
णायोर्चितः सांबोब्रह्मत्वंब्रह्मणेददौससर्व॰॥९७॥इंद्रार्चितोयद्ददौयददादिंद्रत्व

मीश्वरः ससं॰॥९८॥ऋषिभिःपूजितः शंभुस्तेभ्योमोक्षददौशिवः सत्य॰॥९९॥आ
पारकरणासिंधुर्जगदायन्निवारकः॥ तमानसः कृताञ्जलिपुटोभूत्वापि नहरिष्यति
किंशोकंतवपुत्रसत्करः॥४००॥दधी॰इत्युक्तंतद्वचःश्रुत्वामेनकाप्रीतमानसः कृताञ्जलिपु
टोभूत्वापितरंप्राहभक्तवत्सलं॥१॥मत्तिकालिंगपूजायाविधानंवदभोपितः पद्मिंगपूजयासघः
प्रसीदतिमहेश्वरः॥२॥किंवापूजोपकरणंकोवामंत्रःसमर्चने अर्चकस्यापिनियमःकोवा
तन्मेवदाधुना॥३॥इतितद्वचनंश्रुत्वाहिमवान्पितृवत्सलः मत्तिकालिंगपूजायावि
धानंवक्तुमारभे॥४॥हिमवान्॰कृत्वाशौचादिकंसम्यक्कृतस्नानमाचरेत् निमज्यां
भसिगौरीशंस्मरणंचमाचरेत् सद्योजातादिमंत्रैरासमाधिर्यावदाभवेत् तावत्स्तव
वतोमंत्रान्स्मर्तव्याःपार्वतीपतिः॥६॥परिधायततोवस्त्रंकृत्वाचोद्धूलनंततः त्रिपुंड्रधा
रणंकृत्वाकार्यंरुद्राक्षधारणं॥७॥अंगप्रत्यंगभागेनभस्मयोशोपथातथा उद्धूलनं

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प्रत्येनकार्त्तयंशिवपूजकैः॥८॥ततः संध्यां विधायेच्छुद्धक्षेत्रेणाभिविश्यच उद्धाधः
संस्कृतकुशेसविशेद्वाघ्रचर्मणि॥९॥ततः शांभोराज्ञपतिसंकल्पंचमाचरेत् विधेय
श्चसंकल्पः प्राणायानपुरःसरं॥१०॥पंचाक्षरेणमंत्रेणावैदिकैः श्रुतितत्परैः मृत्तिकाह
रणादीनिकर्त्तव्यानिप्रयत्नतः॥११॥पंचाक्षरेणमंत्रेणामृदंसंगृह्यपाणिनापात्रेसंस्था
पनीयासामृतेनमन्त्रतासुत॥१२॥पंचाक्षरंसमुच्चार्यगृहीत्वालिंगमुत्तमं सामृत्तिकाद्रो
क्षणीयातेनैवमन्त्रणाद्विजैः॥१३॥कार्यंपंचाक्षरेणैवमन्मयंलिंगमुत्तमं लिंगपीठंच क
र्त्तव्यंसद्योजातादिभिः सदा॥१४॥सुवर्त्तुलंदृढंकांठमनुन्नतमनावृतं कमंपीठसमंच
वलिंगपीठश्रुतिश्रुत॥१५॥विधुक्तोमुखवत्पीठमेवंकृत्वाप्रयत्नतः शिवलिंगयोज
नीयंतस्मिन्मंत्रपूर्वकं॥१६॥सद्योजातादिभिर्मंत्रैः शिवपंचाक्षरेणच पतिषांत
त्रकार्त्तव्याशिवलिंगस्यवैदिकैः॥१७॥सद्योजातादिभिर्मंत्रैर्ध्यात्वादेवंमहेश्वर

तरेवावाहनंकार्यंतस्मिन्लिंगेशिवात्मकं॥१८॥आसनाद्युपचारांश्चतैवरेमन्त्र
भिः सुत पंचाक्षरान्वितैः कार्यावैदिकैः सावधानतः॥१९॥पूजयेच्छिवलिंगस्यपंचाक्ष
रंपुरःसरं नमः सोमेतिमंत्रेणासाद्येनचसमाचरेत्॥२०॥पंचाक्षरंश्चतुः प्रहृःसर्वत्र
दक्षिरीमणिः ततस्तेनससोमेनकार्त्तंशिवपूजनं॥२१॥पंचाक्षरेणस्नुहेनपीत्वैवद्वि
रिजापतिं सतीवीरसंसारशिवसायुज्यमाप्नुयात्॥२२॥अभिषिच्यमहादेवंरुद्रा
ध्यायेनसादरं ससोमशिवमंत्रेणपूजनापोमहेश्वरः॥२३॥पंचाक्षरेणसंपूज्यबिल्वपु
त्रेणशंकरं अघोराराधपापाथिंतस्यैवनसंशयः॥२४॥संपूज्यगिरिजानाथमखंड
विल्वपत्रकैः कोटिजन्मार्जितैः पापैः सद्योमुक्तोभवेद्विजाः॥२५॥दूर्वाकुरैर्जलाक्षतैर्ध
तरक्तसमान्वितैः सद्रोणकुसुमैर्नत्वापार्थिवलिंगमर्चयेत्॥२६॥दृढंतीक्ष्णसुमेधस्कंम
न्मयलिंगमर्चयेत् समाहितः क्षणवधेभ्योमुच्यतेनात्रसंशयः॥२७॥वत्सरंमन्मय

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

लिंगंवहतीकुसुमैनवैः संपूज्यकपिलाज्येननैवेद्यंदेयमादरात्॥२८॥पुष्पाणिचत्र
देयानिनिलंसार्द्धरात्रत्रयं एवंयः पूजयेन्मर्त्यासकथत्रैलोक्ये भवेत्॥२९॥सदातन्य
कुसुमैः पूजनीयमहेश्वरः घृतहीनैः पूजनीयोवहतीकुसुमैरिवः॥३०॥नीलोत्प
लैः समभ्यर्च्यमन्मयंलिंगमुत्तमं महानिधिपतिर्भूत्वामुक्तोभवतिसंशयात्॥३१॥
जपापुष्पैसमभ्यर्चारिवालिंगंतुपार्थिवं महाव्याधिविनिर्मुक्तोदीर्घायुर्जायतेन
रः॥३२॥एकविंशतिलिंगानिपार्थिवानिप्रयत्नतः नित्यंलक्षजपांपुष्पैर्मासमेकंप्रपूज
येत्॥३३॥प्रसन्नोघृतदीपाश्चदेयाः रात्रौचषड्यं सघृतक्षीरनैवेद्यंक्षीरान्नंचप्रकल्पयेत्॥३४॥
भोजनीयोरातंविप्राः स्वाद्वन्नैः सुरसायनैः सुरसायनैः सुवर्णादक्षिणादेयापूजाकृत्स
लकंस्मृतः॥३५॥एवंयःपार्थिवेलिंगेपूजांकुर्यात्प्रयत्नतः समहारोगकोटिभ्योमुक्तोभ
वतिसर्वथा॥३६॥योर्चयेन्मन्मयंलिंगंनवबिल्वदलैः सदासर्वभुवनाधीशोभवत्येव न

संशयः॥३७॥मन्मयंलिंगमभ्यर्च्यसप्तलोकाधिपत्यतां संप्राप्यशिवसाज्यंप्राप्नोत्येव
नसंशयः॥३८॥मन्म०श्रद्धार्थंयोगमिच्छंतिसराज्यैश्वर्यंहत्वैवराश्रियमवाप्नुयात्॥३९॥
योर्चयेत्पार्थिवंलिंगमन्त्यानित्यंप्रयत्नतः सघृतःसघृतःसंपादपद्मेवसदरिद्रोदरिद्रतां॥४०॥यो
र्च० नित्यंहुत्वासहस्रंतुः ससर्वविद्यासंपन्नोगुरुर्जिह्वेभविष्यति॥४१॥मन्म०कामयं
यमभीप्सते तंतंकामवाप्नोतिसर्वथासत्यमुच्यते॥४२॥कृत्वामन्मयालिंगस्यपूजां
भक्तिपुरःसरं प्रार्थयेदंजलिंकृत्वामद्भक्तिंपुरःसरां॥४३॥प्रसीदगिरीजानाथक
रुणारसवारिधेअनाथनाथदेवेशशरणागतवत्सल॥४४॥तारयस्वमहादेवसंसा
राध्वेरगाधतः कृपानिधानसर्वज्ञसर्वदेवशिखामणे॥४५॥त्वदन्योहमहादेवत्वदन्यं
नभजाम्यहं त्वदन्यंनवदामीशत्वदन्यंननमाम्यहं॥४६॥पितात्वमेवगौरीरामातात्वं
नभजाम्यहं त्वदन्यंनवदामीशत्वदन्यंननमाम्यहं॥४६॥पितात्वमेवगौरीरामातात्वं
नाचमेप्रभो सर्वंत्वमेवसर्वंत्वमेवपरमेश्वर॥४७॥प्रणतोस्मित्वत्कथामेवशंभोसर्व

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

अतिश्रुत्या

नं तवैवनामवनामवक्ष्यामिभक्तिप्रदायकं॥४८॥भवंतमेवसततंपूजयामिसदाशिवं त्वदन्येना
र्चयिष्यामिस्वप्नेपिपरमेश्वरा॥४९॥त्वत्पादपद्मप्रणतंचित्तमस्तुममप्रभो त्वदन्यचिंतनाच्चित्तंशि
वायराट्तंस्तुमे॥५०॥त्वय्येवसर्वभावेनचित्तंरक्तंमहेश्वर नान्यत्रयायान्मचित्तंत्वदन्यत्रमहे
श्वरा॥५१॥इतिसंप्राप्यदेवेशंजप्यःपंचाक्षरस्तातः कार्यापंचाक्षरेणैवन्यासः पंचाक्षरस्यतु॥५२॥
अंगप्रत्यंगदेशेषुन्यासःपंचाक्षराद्विजैः कार्यस्तातःप्रयत्नेनपंचाक्षरजपोद्विजैः॥५३॥पंचा
क्षरजपेश्रद्धांविधायस्वगुरुंस्मरन् अशेषैरसहस्रंतुकार्यःपूजोत्तरंजपः॥५४॥पंचाक्षर
समोमंत्रोनास्तिदेवेषुसर्वथा पंचाक्षरजपेश्रद्धावद्भुपुरायतपोफले॥५५॥वेदालंकाररूपो
पंरैवपंचाक्षरेस्मृतः ततस्तस्यपोश्रद्धानाल्पस्यतपसःफलं॥५६॥पुराकल्पेमुनेःपुत्रावे
दसारइतिश्रुतःसमहादेवमवैकंपूजयामाससादरं॥५७॥शिवनामाकितानेववेदभा
गान्प्रयत्नतःसदृष्ट्वासर्वभावेनमहेशंशरणंगतः॥५८॥अक्षराभ्यासकालेपिशिवपंचा

क्षरेतरे वर्णानाच्चारितास्तेनशिक्षिताध्यापकैरपि॥५९॥सदाशिवंशिवेशेवसवदन्संस्थि
तोमुदाशिवनामविहायान्यंनोक्तंनामाऽतेनहि॥६०॥अनुक्षणंबिल्वपत्रैरछिद्रैःकोमलै
र्नवैः सशिवंपूजयामासपंचाक्षरंपुरः सरा॥६१॥स्नानकालादिकालादिकालेषुसर्वेष्व
पिसयानतः शिवेस्वाचार्यकर्माणिनिवेदयंतिशंकरे॥६२॥कदापिलोकिकंवानानुहतातेन
सर्वथा शिवपूजांविनातेननकदापिस्थितंसता॥६३॥पूजयित्वामहादेवंसबिल्वैरतिको
मलैः ननर्तशंकरस्याग्रेशिवनामवदन्मुदा॥६४॥नारीनवीक्षितातेन परयतासादरंशिवा
न्यस्तेननध्यातःभ्रमादेनापिसर्वथा॥६५॥संश्रुतंशिवनामैवंतेनयत्नात्पुरःसर शिवनामान्य
नामानिनश्रुश्रावससर्वथा॥६६॥ऊर्ध्वपुंड्राभ्यांरुद्राक्षैश्चैविभूषितः शिवनामज
पंकुर्वन्सर्वदापिससंस्थितः॥६७॥तंदृष्ट्वेवसुराः सर्वेविस्मयंप्रणमंतियत्नेन
पूजयंतिचशांभवं॥६८॥तंदृष्ट्वाऋषयःसर्वेप्रणमंतिस्तुवंतिव ससर्ववेधःसमभ्यर्च्य

महादेवपूजया॥६२॥सतुमन्मयंलिंगमनिमिसमेकादशादशादरात् पूजया मासबि
ल्वाद्यैः ततः पूजयोमासबिल्वाद्यैः ततः पूज्योवसः॥७१॥महादेवार्चनपुरः कोवाया
तिनपूज्यतांकोवानमुक्तः संसारादसारादघसादरात्॥७१॥संसारतरणोपायःशिवा
राधनमुच्यते सुलभेतत्सुलभेतद्धिश्वस्याचेयरोकरं॥७२॥यः श्रद्धयामहादेवमाराधय
तिसादरं ससर्वपापानिहेलामुक्तोभवतिसंस्तुतेः॥७३॥शिवार्चकः सखायेषामपिनपा
पधीःसाक्षाच्छिवार्चकानांतुकुतःपापमयंभवेत्॥७४॥शिवार्चकोवसेच्चत्रततोद्वादशादे
जनं मुक्तिक्षेत्रमितिज्ञेयंवेदवादरतोद्विजैः॥७५॥तथाशिवार्चनान्मुक्तिर्नेतथान्येनकर्म
णाः सुलभेतत्सुलभेतदितिज्ञावालवादिनः॥७६॥शिर्वप्रयत्नेनसर्वदासर्वथाद्विजैः पूजनी
यः सावधानंभुक्तिमुक्तिप्रदायकः॥७७॥भुक्तिमुक्तिप्रदंदेवंमहादेवमुमापतिंपूज्यंस
तियत्नेनधन्यावेदार्थवादिनः॥७८॥महेशपूजनान्मुक्तिरनायासेनलभ्यते मोक्षहेतो

यान्यतुश्रुतिषुनश्रवं॥७९॥किमन्यंब्रूमनोत्तेनकेवलंशिवपूजया नश्यंतिपाप
गिरयोसंसाराब्धिंत्रप्लुष्यति॥८०॥दधि० इत्युक्तःसतुमैनाकः प्रुचिभूतस्तदाज्ञया तदा
मन्मयलिंगस्यपूजनाकर्तुसमारभेत्॥८१॥विधायमन्मयंलिंगंविधिवद्भक्तिपूर्वकं पूज
यामासपार्वतीबिल्वपत्रादिसाधनैः॥८२॥तदानीमागतंवज्रांमेदेशाद्विधेतंनप अगस्त
तंपुनःप्रायमैनाकेनप्रधर्षितं॥८३॥तदाशचीपतिर्वज्रंनिस्तेजस्कं विलोकयन् दुःख
सेकुलितःप्राहगुरुंनत्वाकृतांजलिः॥८४॥गुरोवृत्रयुधंतीक्ष्णंनेपाशक्तिर्गरीयसी
इदंचंद्रमधुनामैनाकेकुठितंकथं॥८५॥अनेनैवहतःपूर्वंपुरावृत्रासुरोमया वज्रो
सुरसमोनास्तिममशत्रुरासनः॥८६॥विधादिरौलपक्षाणांछेदनेनहतोगुरो अ
नेनैवासुराःपूर्वंबहवोनिहतामया॥८७॥यदासुदर्शनंपूर्वंशिवः स्वांगुलिरक्ष
या ससर्जसुपर्संकाशंतदेदंचक्रसर्जह॥८८॥ततः शिवोदेवदेवोविष्णुनेत्रसमुद्भवं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तः सुदर्शनंददौडघोविष्णुंवेकरुणानिधिः॥८९॥ततोमांक्लिन्नवदनंवत्रासुरतिरस्कृ
तंविलोक्यकृपयामत्संदर्शवज्रमिदं॥९०॥ततोनेनैववज्रेणाहतोवत्रासुरोमुरो तदेवस्व
ल्पिदंवज्रंयेनवज्रीभवाम्यहं॥९१॥सुदर्शनश्यसाम्यर्थंपाहशातादशंगुरो अस्या
प्यस्यैवसामर्थंमंत्रनास्त्येवरोसयः॥९२॥तथावतेनसामर्थंमस्यासौकुंठितं
कथं अस्यचेकुंठितारात्किः कुंठितारात्किरघमे॥९३॥यस्मादतदधानंमेजी
वनंशिवकल्पितं अस्यचेकुंठितारात्किंजीवनंमेकथंभवेत्र॥९४॥इतितद्वचनंश्रु
त्वागुरुरचिंतयत्करः कथं तेनाकंवृनातः शशीनाथमुवाचुसा॥९५॥गुरु० मेनाकभय
शोकनाशार्थंसर्वशोकनिवारकं शंकरंहिमवद्वाकादराधंयतिसादरं॥९६॥सकृत्वाम
न्मपालिंगंसमर्चयतिशंकरंततस्तस्मिन्निदंवज्रंसमवकुंठितंध्रुवं॥९७॥शिवाचवेषु
वज्रस्यशक्तिर्नप्रसरिष्यति वज्रंमेतेघातः शिवेततः शिवेनकल्पति॥९८॥यतः सुदर्शना

दीनांमहास्त्राणामपित्रभानप्रभप्तिरोवेंद्राविद्देंकिपुनर्वदा॥९९॥सुदर्शना
दिशस्त्राणिप्रयत्नाम्यपिशांकरं प्रस्नानीवरोवेषुदः खायनभविष्यति॥५००॥पवसोन्न
पनेवापुःसामर्थंइतिपर्वतान् किमुन्नोडुसामर्थः स्यात्तद्वादस्वराचायते॥१॥सुदर्शनादि
शस्त्राणिशिवान्चालयितुंवापिसमर्थोनभविष्यति॥३॥गर्भायदिसमर्थस्यान्नागेनापकेभ
क्षणा तदासुदर्शनादीनिचालयंतुशिवार्चकान्॥४॥अपानपावनोविघ्नमुन्नयेघदिस
लरं तदा०॥५॥राजलोतिक्ष्णाशीघ्रंगुरुठंपदिभक्षयेत् तदा०॥६॥असल्पहरिणाशा
खीमगेंद्रंपदिसर्जयेत् तदा०॥७॥पदिभान्धंसेद्रात्रौसंहिकेयोविधोसति तदा०॥८॥
चंद्रंपदिग्रसेत्कोडुमध्यान्तःसंस्थितेरवौ: तदा०॥९॥सासिद्धिकरणा तेजोमात्रमपृथिवी
पदि तदा०॥१०॥नैमित्तिकद्रवत्वाधिकारणंस्पीज्यतेयदि तदा०॥११॥शीतस्पर्शाधिक
रणा तेजोमात्रंभवेघदि तदा०॥१२॥चित्ररूपाधिकारणावायुमात्रंभवेघदि तदा०॥१३॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

अंगप्लानियोगसंभवस्तोपघाकाशोभविष्यतितदा०॥१४॥निश्वासपवनोत्पन्नोमहाका
लोभवेद्यदि॥तदा०॥१५॥दिशोयदिसमुत्पन्नांदिग्भ्रमएवंक्रदाचन तदा०॥१६॥जन्मोविन
श्वरस्यायंयदात्मास्यात्कदाचन तदा०॥१७॥शीतरश्मोर्यदिभवेद्दक्षुराशिरयंसदा तदा०
॥१८॥दक्षुराश्मिर्यदिभवेच्छीतरश्मिरयंसदा तदा०॥१९॥स्वस्तानोयहितायाप्रजननीवि
षदायदि तदा०॥२०॥सुतायाधीतविघापपितापदिप्लवेभृत तदा०॥२१॥वंध्यायदिसुतंसूतेय
दिस्त्रजेप्सुनिवर्कं तदा०॥२२॥रौद्रेवन्त्रप्रयोगोयमज्ञानेवलयाकृतः रौद्रशस्त्रप्रयोगस्त
केनापिनकृतःपुरा॥२३॥रोद्रानांदुःखदानार्थंसुघोगयःकरिष्यति सयातिनरकंघोर
यावदाचंद्रतारकं॥२४॥नविभेत्यशनेःरौद्रःकालाग्नेःब्रह्मयादपि सतादृशोवरतो
वस्त्रादस्माद्विभेतिकं॥२५॥ससमर्थोभक्षितुंत्रैलोक्यंतथापिसः नक्षणोकृतवानि
द्रक्षयेवहिकेवलं॥२६॥विक्रमैनाकयोःपूर्वंहिमवद्गिरिगद्गदेष्टोयंकलहस्तो

नवैरंवद्विरभूत्तयो॥२७॥विक्रमोक्तमहश्रेष्ठोमदन्योनेतिमोहनः ऊर्ध्वशि
वस्यवेतिमैनाकः संतदाब्रवीत्॥२८॥तदाविक्रमनेहामोहावशगोविक्रमोब्रवीत् अ
धिकोहंनाधिकोन्यःसत्यमेतदितिध्रुवं॥२९॥विश्वाधिकोरुद्रएवसत्रवीद्धिमव
त्सुतः समैनाकस्ततोविक्रममर्त्स्यत्॥३०॥सदेवासुरमानस्तंतदुत्कर्षंरिवार्च
कः कोधिकिंप्रुकतूल्यांक्षोवमाधेतंजनार्दनं॥३१॥मैनाक० परत्रक्षः श्रीमहा
देवः सर्वदेवरिरक्षामणिः तद्दक्षतूलमसतूल्यापिनस्तूलंजनार्दन॥३२॥गरा
नोकुत्रतेविक्रमोगरानीयोसिकिंभवान् त्वादृशागिरिराड्वास्थैर्यंकुतिवानहताह
रो॥३३॥महेशान्नत्वमुत्कृष्टोमहेशेनसमोपिन महेशाल्पतूल्योपिनतत्तूल्योपि
नृतत्तूल्यंकथंभवेत्॥३४॥यदिसिंहेनतूल्यःस्याच्छुनकोमत्तभक्षकः तथापिश्रीन
हरीननतूल्यस्त्वंनार्दन॥३५॥यदिमत्तेभतूल्यःस्यान्मलीशोग्रीमस्करः तथा॥३६॥
हरीननतूल्यस्त्वंनार्दन॥३५॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यदिम्यालतुल्यःस्याद्दरिद्रःश्वपचाधमः तथा०॥३७॥यदिपीयूषतुल्यंस्यादुदुम्बरमलान्वितं तथा०॥३८॥यदिदिव्यास्तुल्यस्यादुपानंमलदूषितंतथा०॥३९॥यघघृतमधानेनकाचकल्पोभविष्यति तथा०॥४०॥यदिक्षीराब्धितुल्यस्यान्नक्रकपोमलाविलः तथा०॥४१॥यदिस्यान्मेरुणातुल्योमलेराशिक्रिमिश्रितः तथा०॥४२॥यदिरंभासमानास्याच्छंडालिछिन्ननासिका तथा०॥४३॥यदिकिन्नरगानेनसमस्याऽर्धमस्वनः तथा०॥४४॥यदिसोमघटतुल्यस्यान्मघपोमांसभक्षकः तथा०॥४५॥यदियागीयपशुहाब्रह्महंतसमाभवेत्तथा०॥४६॥यदिकाचोभवेच्छ्रेष्ठोमणेरतुमोघमात् तथा०॥४७॥यदिरेतोभवेच्छ्रेष्ठंपीयूषादुत्तमोत्तमात् तथा०॥४८॥यघमेध्यंभवेच्छ्रेष्ठंनवनीतान्मनोहरात् तथा०॥४९॥यदिश्रेष्ठोभवेत्क्षीरमन्मघान्मुनिमोहनात् तथा०॥५०॥यदिस्यात्येवकः श्रेष्ठोरम्यादेरावतादपि तथा०॥५१॥यदिस्याद्रासभश्रेष्ठोदेवाश्वादपिशोभनात् तथा०॥५२॥अरणेरग्नीवान्महतोम

हीयान्निपुरांतकः तादृराश्रीमहादेवादधिकस्त्वंकथंहर॥५३॥परमाण्वर्यथास्तुल्योवक्तृतोनेवयेक्षया तथाजनार्दनाल्योसित्वमुमापरमेक्षया॥५४॥समेनाकस्तमुकोवंविघ्नोदचौत्कर्षवादिनं पातयित्वाभुविक्रोधाच्छूर्पामास पादतः॥५५॥तत्पादघर्षणेनैवविघ्नेशस्त्वरयागतः तदाऽमर्षितंप्राऽहस्त्वईश्वरविलाजनाः॥५६॥मेनाकपादयोर्नगात्मोहोननार्दनः मेनाकंस्तवरंनत्वातमाहविनतः॥५७॥विघ्नेऽतस्त्वंशिवएवतिलयोक्तोहिमास्तुतः तत्तथैवनसंदेहावेदोप्याहतथायतः॥५८॥वेदैर्विश्वाधिकत्वेनश्रीरुद्रःप्रतिपादितः यतोविश्वाधिकोरुद्रइतिवाक्यंश्रुतिश्रुतं॥५९॥श्रीमहादेवदुग्धाब्धौविघ्नब्रह्मादयःसुराः शीकाराइतिजाबालोवदत्येवमुहुर्मुहुः॥६०॥मयाघभ्रांतचित्तेनमप्युक्तंत्वमीरितंसनमयाऽकृतिस्थेनमप्युक्तंत्वमीरिते॥६१॥मप्यघयात्कृतारिक्षालयामेनाकरणंभवसारिक्षावक्तृतोजातामेवाघहितावहा॥६२॥तथास्तुतेपितोमत्तं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

रिक्षयत्यक्षकादिभिः तथाधुनाभ्रांतावेत्तेमपिरिक्षाहतालया॥६३॥मैनाकत्वयद
द्वंद्वयोगेनैवममाधुना भ्रांतिर्गतान्यथाभ्रांतिः कथत्यक्षातिमांडुतं॥६५॥सर्वांगोद्भुल
नाभ्दस्संगतंचरणाद्वये नाम्पांचसंगसान्मोहममाचेहगतोध्रुवं॥६५॥महान्ममोपको
रोयंमयंमैनाकाचेत्वयाकृतंनास्तिप्रत्युपकारोस्यवकृतसत्यमुच्यते॥६६॥भ्रात्यापादिरि
वोलवंनवादिष्यम्यहंतदा रिक्षाकुरुनमैवत्ववरोयंममशाभवा॥६७॥अन्यथाभ्रांतिर्नि
मैनमयाचेद्दनाकृतं तदाग्रेयातनाघोराभविष्यतिममध्रुवं॥६८॥त्वापश्चिंतस्तुनिर्वृत्त
मघत्वकृतारिक्षया अतःपरंमदुत्कर्षवादजंपातुकंनमे॥६९॥गुरु० इत्युक्त्वाशाभव
श्रेष्ठंमैनाकरांकरात्रियं मदारपुष्पैः संपूज्यपयोनत्वाजनार्दनः॥७०॥इदानंतस्ताद
रोरात्रौमैनाकोशाभवोत्तमे त्वत्रितामिदंवक्त्रंलगिष्यतिकथंवद॥७१॥वज्रेकिमिति
तेनेहनेवच्छरणागतंदा नजानेसयतः क्रूरःपादघातितमाधवः॥७२॥रात्रिःशाभव

मात्रस्याप्यस्यवैनादृशीसदारात्रिवस्तोर्ह्यादेवमाधवदृशीतस्मिन्मैनाकइतिनाभ्दु
तं॥७३॥माधवंव्रणातंदृष्ट्वासमैनाकः कृपानिधिः ततत्याजान्यथासघक्तंहन्यादेवमाध
वं॥७४॥नत्वक्षत्वेवमैनाकोभवंतंनक्तनादशं त्वयातद्दननंकार्यंवज्रंसव्रजितंपुनः॥७५॥
न्यादृङ्नजानीहिमैनाकशाभवोत्तमं सनादशोनमैनाकोयक्तुलास्यात्तुनिश्चितं॥७६॥
बलेनैनमहस्त्राप्तस्त्रिकालिगपक्षया सचेत्क्षोजगत्सर्वंनाशयिष्यतिसत्वरं॥७७॥
पश्चादघंव्रणात्सचेविक्षःक्षत्वमाप्तवान् समैनाकोतिदुःखीनभविष्यतिकिंवदं॥७८॥
शिवार्चनप्रसंगेनसतिष्ठध्वंनाध्रुवं तस्मिन्समाप्तेमैनाकस्त्वारिक्षांकरिष्यति॥७९॥इ
द्रोध्रुवंमैनाकंरारणंयासिवेनदा समैनाकः कृपासिंधुर्भवंतंरक्षयिष्यति॥८०॥अन्यथाचे
वंमैनाकोभवतमतिवीर्यवान् हत्वान्यस्मैस्वर्गलोकंदापयिष्यतिरांकरात्॥८१॥अग० इ
तीद्दक्तद्वचः श्रुत्वामैनाकरारणागतः पालयामासमैनाकस्तस्मिंद्रारणागतं॥८२॥मै

नाकेतादृशीरात्तिर्यांप्राप्तलिंगपूजया मल्लिंगपूजनंपस्मात्सर्वाभीष्टप्रदायकं॥८३॥
मल्लिंगपूजनात्सर्वब्रह्मोद्भवादिनः तत्वज्ञानंपरंप्राप्य शिवप्राप्तः शिवाज्ञया॥८४॥
सर्वश्रुतिश्रुतं पुण्यंसर्वसंपत्प्रवर्द्धकं अरोग्यदंपुष्टिदंचधन्यंमल्लिंगपूजनं॥८५॥
मल्लिंगपूजनंदन्मन्नास्तिसर्वेप्सितार्थदं सत्यंसत्यंनिश्चयेनाह भगवान्नंदिकेशायशंकरः॥८६॥मल्लिं
गपूजनंश्रोतंसदाख्याभीप्सितार्थदं सत्यंसत्यंनिश्चयेनाह मंगलाविमुमंगला॥८७॥रामेलिंगा
दापिश्रेष्ठमन्मयलिंगमुत्तमं ततोधिकंनार्मदंस्याद्रसर्जंचततोधिकं॥८८॥पुरारेवातटेर
म्येमोद्गल्पोमुनिपुंगवः जाबालश्रुतितत्वज्ञः शिवपूजापरःस्थितः॥८९॥ऊर्द्धलनात्रिपुं
ड्रोभ्यारुद्राक्षैश्चविभूषितः श्रीरुद्रजपसंसक्तिः पंचाक्षरजपप्रियः॥९०॥सदाशिवकथासं
वसदाश्चर्यान्विलोकयन् शिवलिंगंसमभ्यर्च्ययोदमानेःस्थितःसदा॥९१॥एतादृशंशिरोशि
वरतंदृष्ट्वरेवानिवासिनःप्रणम्यविनयान्नत्वा पप्रच्छधर्मसंहितं॥९२॥ऋषयोऊचुः

ल्पमुनिशार्दूलवेदतत्वज्ञसत्तम भुक्तिमुक्तिप्रदान्धर्मान्वदकारुणिकोत्तम॥९३
कावामहेश्वरासान्निध्यंविरोधेनाधितिष्ठति कावामहेश्वरोनिसंपूजितोभुक्तिमुक्ति
दः॥९४॥किंवामहेशपूजायांसाधनंश्रुतिसंमतं एतत्सर्वंविरोधेनादमोनिशरोमणो
॥९५॥मोद्गल्पधन्यापुण्यंधेपर्निधामूर्तिमभवितविग्रहः रेवायांलिंगरूपिणमे
वन्दिःस्थितेसदा॥९६॥शिवलिंगमपीदेवामहेस्थापराभुनः शिवोनामंद
लिंगेषुसर्वदाप्यधितिष्ठति॥९७॥लिंगरूपीमहादेवः शिवलिंगेसमर्चितः ददो
तिमहदश्वर्यमोक्षंचांतिद्विजोत्तमाः॥९८॥नानाविधानिलिंगानितान्पूज्यंतेम
वाधु पुष्परागात्मकमस्त्येकलिंगराकरसंभवं इंद्रनीलमयंलिंगमौक्तिकलिंग
रूपीमहादेवःशिवलिंगेसमेवच॥१००॥वैदुर्यलिंगमस्त्येकंपद्मरागमयंतथा वै

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ज्ञवैडूर्यलिंगानिंतथाधातुमयानिच॥१॥काश्मीरलिंगमस्त्येकंस्फाटिकंलिंगम
स्तिच अन्नलिंगधान्यलिंगंगोमयनिर्मितं॥२॥लावण्यलिंगमस्त्येकंफलदारु
मयंतथा भस्मनादितंलिंगंमन्मयंलिंगमुच्यते॥३॥नर्मदाजलसंभूतलिंगमेकंमु
निश्वराः शिलाजन्यरसोत्पन्नलिंगाजावोलचोदिता॥४॥लिंगष्वेतिषुसर्वेषुलिंगत्रयमनुत्तम
तत्रसंपूजितःशंभुर्वसादतिनसंशयः॥५॥मद्धाणरसलिंगानिश्रेष्वन्येतिषुवक्ष्यतेत्रि
धाद्यैर्णमुक्तंधरसलिंगंतन्नोधिको॥६॥विध्यद्रोमुखवक्त्रंकार्यमन्मयंलिंगमुत्तमं एवमन्या
निलिंगानिकर्त्तव्यानिमनीषिभिः॥७॥बृक्ष्येहंलिंगस्यलक्षणाश्रुतिचोदितं बाणलिंगं
श्रुतिप्रोक्तलक्षणमपिद्विजाः॥८॥त्रिपंचसप्तधायत्नाडुडलाडालितमास्तिकाः नर्या
तिसमानंतुबाणलिंगमितिश्रुतं॥९॥सपीठमस्त्रपीठंवाबाणलिंगशिवात्मकं पूजा
नापंत्रयत्नेनमुक्तिमिच्छद्भिरुत्तमैः॥१०॥नत्रेतिद्वापरेपीबाणलिंगस्यवक्ष्य

तः यतः कृतास्त्रिदानीपबाणलिंगत्रपूजयेत्॥११॥नर्मदेननर्मदालिंगोनिवासाम्यहमन्व
हं संदेहंसाकुरुष्वेतिप्राहसंभुर्यतःपुरा॥१२॥शिलालिंगस्यपूजने गोमेधकादिलिंगानिर्
न्नलिंगानिस्मृतानि॥१४॥रत्नलिंगसहस्राणांपूजेयात्फलमश्नुते ततःरातगुणापुराणं
धातुलिंगस्यपूजने॥१५॥धातुलिंगंचपिश्रेष्ठंहेमलिंगंश्रुतिश्रुतं तत्रसंपूजितःशं
भुःप्रसीदतिनसंशयः॥१६॥धातुलिंगसहस्राणांपूजयात्फलमश्नुते ततो० मृत्तिका
लिंगपूजया॥१७॥मद्धिंगानांसहस्रस्यपू० ततः बाणलिंगस्यपूजने॥१८॥अनंतबा
णलिंगानांपू० ततो० रसलिंगस्यपूजने॥१९॥सलिंगस्यलिंगंनास्तिनश्रुयतेपिचर
सलिंगंशिवःसाक्षात्सच्चिदानंदलक्षणः॥२०॥रसलिंगस्यमहात्म्यंजानातिभगवान्सि
वः तदन्येनविजानंतिसत्यंनसंशयः॥२१॥बहवोमुनयःपूर्वेरसलिंगार्चनाद्विजा
नोक्षायुरनायासाद्विनापागादिकर्मभिः॥२२॥शिवास्वयमुमाकांतरसलिंग

Indira Gandhi National Centre for the Arts

स्वरूपिणां पूजयामास तमेव प्रसन्नमन्महेश्वरः ॥२३॥ रसः साक्षान्महादेवो
रसोवै सइतिश्रुतेः अतोरसात्मकं लिंगं जाबालबुधाश्रुतं रसः स्वयंमहेशोनभक्तोन्दुग्ध
हकाक्षयोतत्रतालिंगमुक्तंसर्वाभीष्टफलप्रदं ॥२५॥ यंयंकामयतेकामं नरसालिंगमर्चयेत्
जया तंतंघ्रान्नोतिविंद्राः सत्यंसत्यंनसंशयः ॥२६॥ सर्वलिंगोत्तमंलिंगं रसालिंगमनुत्तमं
नक्तंपूजयाशंभुः साक्षात्संपूजितोभवेत् ॥२७॥ रसालिंगार्चनंश्रेष्ठं सर्वलिंगार्चनादपि
तस्तदेवयत्नेनपूजनीयंप्रयत्नतः ॥२८॥ रसालिंगंयदिभवेत्पूजनीयंतन्वहं तदभावेपू
जनीयंबाणलिंगंप्रयत्नतः ॥२९॥ बाणलिंगंयदिगृहेनभविष्यतिसर्वथा पूजनीयंप्रय
त्नेन स्फटिकालिंगमाप्तिकैः ॥३०॥ तदाभावेपूजनीयंधातुलिंगंप्रयत्नतः तदाभावेरत्नलिंग
पूजनीयंप्रयत्नतः ॥३१॥ काश्मीरलिंगमभ्यर्च्यंतदभावेप्रयत्नतः स्फटिकालिंगमभ्यर्च्य
दाभावेप्रयत्नतः ॥३२॥ तदाभावेपूजनीयंरसलिंगंप्रयत्नतः तद० दारुलिंगंप्रयत्नतः ॥३३॥

तदग्रन्नलिंगंप्रयत्नतः तदभावेऽन्नस्यादिलिंगान्यर्चानियत्नतः ॥३४॥ पादरांतादरांवाक्तरिबालकं पूजनीयंप्रयत्नेनद्विजैर्वेदोक्तमार्गतः ॥३५॥ शैवंपंचाक्षरीमंत्रंयो
सर्वश्रुतिपरमान्द्विमोक्षंचांतेनसंशयः ॥३६॥ श्रीमहादेव श्रुतः तेनैवमंत्रराजेन
पूजनपूजनीयोमहेश्वरः ॥३६॥ श्रीमत्पंचाक्षरंशैवं पूजितश्रीमहेश्वरः ददातिपुरमान्द्वि
द्विमोक्षंचांतेनसंशयः ॥३७॥ श्रीमहादेवमाराध्यलिंगरूपिणामन्मयं पंचाक्षरंसंपू
ज्यमन्त्रंपूर्वमनेकशः ॥३८॥ श्रीतेनेमन्त्रनाकार्यंश्रीतलिंगार्चनाद्विजाः श्रीतोमन्त्र
मंत्रराजःशैवः पंचाक्षरःस्मृतः ॥३९॥ वैदिकेषुतंत्रतेकापवैदिकलिंगंपूजनेअन्य
थारौरवंयातिवदायद्रतारकं ॥४०॥ लिंगंपूजयेत्तंत्रव्यावैदिकैर्वेदमंत्रतः शिवलिं
गान्यपूजनापांवेदकावाधिकारिणः ॥४१॥ द्विजाःकलौकरिष्यंतिशिवलिंगान्यपूजन
न तेरौरवंप्रयास्यंतिसत्यंसत्यंनसंशयः ॥ ४२॥ यावन्मलिंगयातितावद्धप्रयत्नतः शि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वलिंगार्चनं कृत्वा लभध्वं मुक्तिमस्तिकाः ॥४३॥ श्रौतं शिवार्चनं यस्मात्कर्तव्यं मुक्तिकांक्षिभिः
श्रौतालंमार्चनत्यागे पतंति नरके भृशं ॥४४॥ चरलिंगानि पूज्यानि स्थावरायपि यत्नतः त्रिका
लं स्थावरलिंगं पूजनीयमनीषिभिः ॥४५॥ कृत्वा स्थावरलिंगार्चां चरलिंगार्चनं विना भोक्त
व्यं स्थावरार्चांडविना भुंजीत न द्विजाः ॥४६॥ स्थावरलिंगमभ्यर्च्य स्पृष्ट्वा चत्रुत्सृजेद्विजैः भोक्त
व्यमन्यथा याति नरकं सूतकं विना ॥४७॥ नयत्र स्थावरं लिंगं गर्तत्र स्थातव्यमेवनयतः स्थाव
रलिंगस्य पूजनित्यं द्विजन्मना ॥४८॥ सर्वथा स्थावरलिंगं यदि न स्यात्तदा द्विजैः चरलिंगमुप
स्पृश्य पूजयोक्तदोषधाद्विजैः ॥४९॥ अथवा नार्मदलिंगं मृन्मलिंत्रेवनीतले स्थापयित्वा पूजनी
यं शोधेन मृन्मनाद्विजैः ॥५०॥ पूजातेनत्सुनग्रीत्वेन मर्दलिंगं नास्तिको मोक्षान्पश्चिमस्या
प्यपूजनीयं पुनः ॥५१॥ यदिनार्मदलिंगस्याप्यभावः स्यात्तदा द्विजैः सपूज्यपार्थिवलिंग
स्थापयित्वावनीतले ॥५२॥ मृल्लिंगार्चनमात्रेणास्थावरलिंगमर्चितं स्थावरत्वंच मृल्लिं

गेस्थावरत्वस्यकल्पनात् ॥५३॥ सद्योजातादिभिर्मंत्रैः स्थापयित्वास्थिरोभवेद्गणेशपूजा
मितिचंस्थावरात्वंप्रकल्पयेत् ॥५४॥ नित्यंबिल्वदलैः कार्यं भस्मनात्रिशिवार्चनं धूपदीपा
दिकंसर्वकल्पनीयंचराक्तिः ॥५५॥ शिलिंगार्चनपुराणं भक्तिमुक्तिप्रदंतथा काशीप्राप्तिकरंचै
तत्किंनिर्वाणनयच्छति ॥५६॥ शिवलिंगार्चनाद्विप्राः काशीतत्वंबुधातादृशंतत्स्यमहोत्स
वेयंमहद्विजाः ॥५८॥ सबिल्वपत्रपुष्पाद्यैर्भस्मनाचमहेश्वरं रसलिंगात्मकंनित्यंपूजयो
मासमादरं ॥५९॥ सनित्यंपूजयामासबाणलिंगानिसादरं पार्थिवान्यपिलिंगानिपूज
यामासः भक्तितः ॥६०॥ शिवव्रतानिसर्वाणिसचकारयथाविधिशिवक्षेत्राणिसर्वाणिसदृशा
लिकोत्तम ॥६१॥ शिवार्चनोत्पन्नपुराणात्तत्पुराणनिधिद्विजः शिवक्षेत्राणिसर्वाणिदृष्टका
शीमवापच ॥६२॥ काशीगतःस्थितिंचक्रेशैवधर्मपरायणः विश्वेश्वरंवेदवेद्यंपूजयामा
ससंततं ॥६३॥ तत्रांतगृहयात्रादिकर्मकृत्वायथाविधि वापुमाचारानीत्वाविश्वेशार्चा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

परोभवत्॥६४॥एवंस्थितंपुण्यनिधिंभगः संपूज्यसादरं काशीप्रभावमतलवद
खेलबद्विजाः॥६५॥इतितद्वचनंश्रुत्वापराप्यपुण्यनिधिस्तदा काशीप्रभावमतु
लंश्रुत्वावक्तुंसमारभेत्॥६६॥पुराण०काशीखण्डेहामनोः श्रुतिशिरोतलस्थंत्वमया
नज्ञातंमुनिभिःसुरैरपिनविज्ञातंमुकुंदादिभिः नज्ञातंश्रुतिभिः श्रुतैवचविदितंसिद्धश्च
वेदैश्चरैस्तत्त्वंशिवात्त्ववत्तादितरेइयंकथंतत्त्ववेत्ता॥६७॥याकाशीत्त्वंवेत्स्यदीयकलि
केवाभातितस्यैवसाविज्ञेयाधवातिस्फुटंतरेनज्ञायतेसर्वथा नाभायेवतथामहेश्वरा.
द्वदोविज्ञापयतेरगस्तेनेहनपरोवरेणाविभूतोविश्वाधिकेनध्रुवं॥६८॥यस्यामृ
तभातिलेशरहिताःकीर्तीनवार्त्तानवार्त्तानवार्त्तानविनाशिःशवंनिवसतिसततंमहा
कांताचंकाःशंकराःसेयपाशुपतस्त्रलोमुनिवरैराराधितासक्तातावदतेशिवरूपि
णीतिसततंकाशीतिकाशीतिच॥६९॥यस्यादहविसर्जनेसतिमहादेवःपरेतारकंब्रूते

वेशिवतंत्रराजविलुठत्संसारविच्छित्तये तद्वयंभगवानवैतिभवानरुद्रस्तदन्यस्तथायोवै
रुद्रइतिश्रुतिस्तदितरंनैवाभिवक्तंध्रुवं॥७०॥चिश्वेशीमिधलिंगरूपममलंधृत्वाविमुक्तेसदारो
वास्तरपिंडमहांघनिचयात्संसारतोपाश्वरः मायाजालविशोधनायसततंसावीबवासस्थितः का
शीतत्त्वविदुत्तमः शिवतमः शिवतमः शिवतमः सर्वोत्तमः शंकरः॥७१॥काशीनामसुधानिधिः
सुरगणैः ससंवितः सादरंजाबालादिसस्तदेवनिकरैसम्यक्स्तुतःसततं नानातीर्थसमन्वि
तः श्रुतिमतैर्लिंगैरनैकैर्वृतोदद्योहतिसमस्तपातकंगणान्ध्यातस्तुनिर्वाणदं काशीसे
वमहामनुः श्रुतिपथंप्राप्तोविलापद्गणान्दूरीकृत्यनरंकरोतिविमलंभुक्तिंददातिस्वतः॥७२॥
वेदांतेविलेस्तुतिःसुनमनुःशैवस्तंत्रमनुः वेदोवेदशिवोथवातदितरोवेदस्यधृवं का
शीयोपिहुसचरन्प्रतिपदंयागायुतानांफलंसंप्राप्नोतिनराधमोपिकिमुतत्वंशिवाराधकः
॥७३॥तस्मादादरतोनिशंशिवपुरीसम्राड्डानीपतिः सेव्यःसततंमतंकांतकंमहादे

वेतिसंवादिमिःसंसाराद्भुतसागरेषुपतिताःक्लिश्यंतियेसंततंतेकाशीतरिमाप्नुशंभुकृपया
संप्राप्यनौवैवतान्॥७४॥यातायातंपरिश्रमैर्बहुतरैर्दुस्तारसंसारजै
र्निष्कामाःशिवसंवमनघाःसंप्राप्नुवंतिध्रुवं॥७५॥यावन्नापमहेशसादकृपयाकाशीमहेशाश्रयां काशीप्राप्यतुमुक्त
तेदृढःनरैःसंसारपाशैर्नरैःमर्त्यास्तावदिहेत्रमंतिसततंसंसारेहृदिपापावतसमन्वितेदु
रितभारिस्वतरंगावतो॥७६॥यावद्विश्वपतिप्रियासुरनदीकाशीनसंप्राप्यतेकाशीप्राप्य
नहिमन्त्रमतिमज्जनाःसंसारघोरेहृदेकाशीप्राप्यतुयोनिवक्त्रकुहरंनप्राप्नुवंतिध्रुवंस
पंसत्यंसत्यमिहोच्यतेभुजगसम्यकसमुद्धृत्यच॥७७॥वेदास्त्वत्रतुसाक्षिणःश्रु
तिरियंवेघात्रसाक्षाशिवोविश्वस्वल्पुराणागमाःसुरगणापिनात्रतेसाक्षिणाःकाशीमा
प्तुसमाश्रितःशिवमनाघंभजेघःसदासानंदंससमस्तदुःखनिकरंसंहृत्यशुद्धः॥शि ५४८

वा॥७८॥संप्राप्नोतिनसंशयः श्रुतिरियंकाशीसमाश्रीपतोविश्वेशासमुपास्य
तांमितिपतोडिंडारवोदिकःघोरायघपिशाचवैःश्रुतिमतीकाशीसुराराधितानत्यज्योत्रि
पुरारिराजनगरीकाशीयतोमुक्तिदा॥७९॥यत्कासापदिमोहतःश्रुतिमातःकाशी
तदादुर्लभामुक्तिःसत्यमितिश्रुतिश्रुतिरियंसान्वासदावैदिकैः॥८०॥श्रीश्रीविश्वे
श्वरमप्रमेयमकलंवेदांतवेद्यप्रभुलिंगाकारमुपाश्रितंश्रुतिमतंकाश्यांसदासं
स्थितं यःसंत्यज्यदिगंतरंप्रतिगतोमोहात्समुत्तारणादग्रहेणातोपतत्पुनर्दिनंससा
रकूपेध्रुवं॥८१॥तंमन्येपुरुषाधमंनरवरंसंसारदुःखाश्रयंनिर्भाग्यंपरदुःख
दानानिरतंयापोघमोहाश्रयं यःकाशीनिषेवतेशिवमुमाकांतंससेवते
संसारार्णवतारकंप्रभुमनाघंभवानीपतिं॥८२॥तंमन्येपुरुषोत्तमंशिवमतं
निर्मलेनाघडंवेदांतार्थविचारकंपरहितंसौभाग्यवंतंसदा यःकाशीसमु

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पासतेशिवमनाघंतं भजेत्संततं भस्मालंकृतविग्रहः शिव महादेवेति मंत्रंजपन्नरः॥८३॥
काश्येकाज्जगतीतले श्रुतिमता मुक्तिं प्रदेति श्रुताकाशीराकरसंमताहनिवरंवेदैश्च
नित्यंस्तुता काशीवरीपिताशिवः पर[illegible]तारकं तत्त्वं प्रणावान्वितंश्रुतिशिरोरत्नतादि
[illegible]दिसमस्त[illegible]करैः काशीसमाराधितासेव्यामुक्तिमानिनां[illegible]
तः सर्वेश्वरोवीक्षतेमान्[illegible]यान्सत्वरंतोधिकमन्यतीर्थमितोवदैश्रुनश्रूयते
तीर्थानामधिदेवतेपमनघाकाशीमहेशप्रियः॥८४काशीवरीपिताशिवः परतरंपंचा
क्षरीतारकंतत्त्वंप्रणावान्वितंश्रुतिशिवपुरीमुक्तंगनासंश्रिता॥८५॥काशीवाधिष्ठ
मुक्तिरूपन्नितांविश्वेश्वरप्रेरितासंचारंसमुदंकरोतिपरितः सर्वेश्वरोवीक्षतेमान् पुनः
नामेभियान्सत्वरंमहद्ध्वस्तसंसारवाल्ध्वयः श्रीविश्वेशकृपावशादितिसदावेदां
तवाक्यश्रुतः॥८६॥एतद्वेदरहस्यमाकुमितो वेदांतवाक्यंयतोनिश्चितो

मनेकवंदद्दढयंप्रागेवमेवोदितं देवींवरापुरवंनंदिभृगिरिटिभिःससेवितेनादरा
दाराध्येनमहेश्वरेणजगतः साक्षीनसत्यश्रुवं॥८७॥नोडुल्प० इतितद्वचनंश्रुत्वाभगः का
श्यांस्त्वोसतः काशीप्रभावोविज्ञातस्तेनलिंगार्चनान्मने॥८८॥शिवलिंगार्चनंफल
मयावक्तुनराक्षमते. शिवलिंगार्चनंफलंभगवान्वेदशंकरः॥८९॥शिवलिंगार्चनंदा
निवलिंगार्चनंतपः शिवलिंगार्चनंध्यानंशिवलिंगार्चनंजपः॥९०॥अगो० इतितद्वचनंश्रु
त्वामुनयस्ततः पर शिवार्चनंपुराजाताभस्मोद्धूलितविग्रहः॥९१॥शिवार्चनंनित्यंतदृष्ट
त्वैवयोवसेवसेत् सयातिनरकंघोरंकल्पानांपिनमुच्यते॥९२॥पुरासिद्धोमहेनसंक
भस्मानुलेपनं सत्कलिंगार्चनंशिष्यविलोक्याहातिदुः॥९३॥वासि० हाहाशिष्यकथं
सत्कविभस्मानुलेपनंत्वया कृथंशिवार्चनंसत्तत्त्ववेदवेदांतबोधिनं॥९४॥तोलिंगार्चनं
नेविवेस्सत्कभस्मानुलेपनेः प्राप्यतेपाननाघोरासंततंकर्मनंसत्काकरीसुग्रनं

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पोनिरंतथापितथापितत्तपुत्तस्यफलदंनभविष्यति॥९७॥अग० इत्युक्त्वाशिवसंनि
क्तोवाहिकोवेदवित्तमः पपोपमसभासद्यः शिवनामाक्षिकांतयम॥९८॥ससभासद्य
नः श्रुत्वाशिवनामाक्षुकार्त्तनं अभ्युत्थापवासिष्ठंपूजयामासुसादरा॥९९॥
ततः प्रहृष्टहृदयोवासिष्ठोयमपूजितः विधायकुशलप्रश्नमन्यदप्याहसाद
रं॥७००॥वासिष्ठ० यमाज्ञागणिनरः सतिनरकेपतिदुःखिता पच्यमानाक्वाप्य
मानादह्यमानाश्चकिंकरैः॥१॥रातेकिंकिंकृतंपापंपुरानरकसाधनं कीदृशंभुज्य
तेपापैर्घोरानरकेपातनं॥२॥यमेदमत्यमखिलंविप्रोपवदसादसादरं यमेनया
न्निकृत्तिः स्याघातनासाधनान्मम॥३॥अग० इतिहृद्यनश्रुत्वाहृष्टोसनरकस्थितान् दूत्य
मानान्यमानोन्डुचवनंतदा॥४॥यमो० सर्वकामप्रदश्रोतंस्फुटालिंगंपूजनं पुरासक्कुडुरा
चारैरेतैर्नरकवासिभिः॥५॥सक्कलिंगार्चनंपतितानरकालये नेतेयांब्रह्मकल्पांतेप्यसि

न्मोक्षोनदृश्यते॥६॥मोक्षोरुद्रब्रह्मवादिनांकल्पांतेब्रह्मणासह सक्कलिंगार्चनांत
न्मोक्षोनास्त्येवसर्वथा॥७॥सक्कलिंगार्चनोचेन्नरकान्लिंगमोभवेत् तदासमद्रविंध्याद्रि
प्लवेकाष्ठकरंडवत्॥८॥सक्कलि० तदोत्तमाश्रोजायतेगार्हपत्यादतिकोमलात् सक्कलि
॥९॥तदामगेंद्रोजायतेहरिणोशावकादपि॥१०॥सक्कलि० तदागजेंद्रोजायतेस्करादा
ति कोमलात्॥११॥सक्कलि० तदाचांडालकन्यायाजायतेब्रह्मणोत्तमः॥१२॥स० तदानी
राणाभर्तृपंस्यासुरावंसघ्नान्नवत्॥१३॥स० तदामुखान्निःसरेपुमलामत्रसमन्विताः॥१४॥
स० तदाश्रृंगाणिजायतेरत्नरणानेत्रगोलगोलकात्॥१५॥स० तदोत्पत्तिः शिलायास्त
दंकुरणामदंविना॥१६॥स० तदाघ्राणेनगत्वेतविनाश्रोत्रेणगंधवहः॥१७॥सक्क० तदा
श्रोत्रेणागत्वेतघटादिर्नयनंविना॥१८॥सक्कलि० तदानेत्रेनगत्वेतगंधोघ्राणेंद्रियंवि
ना॥१९॥सक्क० तदाघ्राणेनगत्वेतरसोजिह्वेंद्रियंविना॥२०॥सक्कलि० तदास्पर्शोपिग

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

स्येतरसनेनत्वचंविना ॥२१॥ स० तदात्वचेवगत्वेतद्ध्यांधारोविनामनः ॥२२॥तस्मात्
क्रशिवार्चानानिक्षुतिर्नरकालयात् नास्त्येवब्रह्मकल्पांतेप्येनत्संनसंशयः ॥२३॥येति
चंतिभ्रमेणापिविहायशिवपूजनं तेकल्पांतेपिनपूज्यानरकेभ्योनसंशयः ॥२४॥म
स्मान्नलेपनंत्क्वापेतिचंनिराधमाःतेक० ॥२५॥रुद्राक्षधारणात्क्वा० ते० ॥२६॥येशिवस्म
रणात्क्वाशिवान्यस्मरणारताः ते० ॥२७॥प्रणामान्येनकुर्वंतिमहादेवायसादरं ते० ॥२८॥
येनकुर्वंतियत्नेनश्रीमहादेवाचिंतनं ते० ॥३२॥शिवाभिषेकपानीयमन्वहंनपिबंतियेते०
॥३३॥शिवभक्तिविहिनायेतेदुःखमेवसर्वदा तदन्येशिवभक्तापपूज्यामनसर्वदा ॥३४॥
अनंतब्रह्मकल्पांतेप्यरौवानामहाम्बुने ननिष्टतिरघोरेभ्योनरकेभ्योनसंशयः ॥३५॥ श्री राम
ऊर्ध्वपुंड्रंधृतपूर्वमनैःश्रुतिंतिरस्कृत अतस्तेहितदाकारात्तेडंतेनिपातिताः ॥३६॥ ५५१
लिंगाकारशिलाभिन्नशिलाचार्यैःकृतापुरा अतस्तपशिलापद्मेतिचंत्यग्निहतास्त्र

मात्र ॥३७॥महेश्वरार्चनं पूर्वं मनैर्नष्टंतमादतः अतस्तुक्षापसक्तंमालिंगंसाश्लिष्यसर्वदा
॥३८॥मस्मान्नलेपनंत्क्वास्थितमनैः पुरातनैः विधाउलेपनंकृत्वातिष्ठंतिभंटनाडिताः ॥३९॥
यदोषेषुमहादेवोनैःससेवितोमदा अतएवमाघ्रमध्येभंजतेबकुधासदा ॥४०॥एतेभिदि
व्यानेवेद्यंनभक्तमपिपावनं अतोविधात्रिभिर्भक्षयंतिनडकडकः ॥४१॥एतेनपो
तंपत्तेनशिवतीर्थमघापहं अतएतेपिवंत्यत्रलालाप्युनकवक्त्रजा ॥४२॥एतेमिहरानि
र्नाल्पंनाघातमतिपतनतः अतएवामेध्यगंधंत्याघापसर्वदा ॥४३॥शिवरात्रेव्रतं
त्यक्तास्थितनैर्दुरात्मभिः अतएवमहाघोरेकुंभीपाकेनिपातिताः ॥४४॥एतेमुक्तिंदि
वापर्वस्वछयोसमवासरे अतएवमतिसंतप्तेमत्रकुंडेनिपातिताः ॥४५॥कालाष्टमीव्र
तंत्यक्तमतैः स्वैर्दुरात्मभिः अतएवातिसंतप्तेमत्रकुंडेनिपातिताः ॥४६॥एतेस्तुतादेवदेवं
शिवेविद्वादिसाम्यता अतएवातिसंतप्तेनिपीडांतेहारोकरैः ॥४७॥अन्यसाधारणा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

त्वेनयः शिवंमुनुते ब्रह्मं ससंततंपशास्त्रैः पीडितोव्याधिनिघतिं॥४८॥एतादृशान्दुराचा
रान्ननंतान्नरकस्थितान् दृष्ट्वाहमपिक्लिश्यामिकदाचिन्मुनिसत्तम॥४९॥संतिविल्वानि
हस्तेनत्राप्यानिशिवपूजने नेवासान्मतिरेतेषांस्थितानानरकालये॥५०॥जलिमस्प
मलंलिंगेदंडेशक्तिरपिस्थिता तथापितस्यत्यागात्पतंतिनरकेजनाः॥५१॥यथेदंभुव
भस्मानिसर्वपातकशोधकरणेस्थितो तथा०॥५२॥शिवेधर्के तथा०॥५३॥महादेवर
तोतिकंडेवागस्तिरावर्तनो तथा०॥५३॥शिवंत्रदक्षिणाकंडेस्ववृशोचरणेस्थि
तो तथा०॥५५॥शिवायत्रणातिकोंडेशरीरंस्ववरंस्थितं तथा०॥५६॥महेशकीर्तनंकंडे
वृशोचरणेस्थितोतथा०॥५७॥महेशस्मरणाकंडेस्नातंचस्वनरेस्थितं तथा०॥५८॥हालने
शिवाचारानराः सर्वेपिपामराः कथंपतंतिनरकेशूलभाइव पावके॥५९॥शिवाचारविही
नानानेघानरकालयान् नकदापिमुनिश्रेष्ठनिष्कृतिःसप्रमुच्यते॥६०॥विप्र

रस्त्वथवाव्रस्नाशैवधर्मविवर्जितः तस्यापिनरकाद्घोरान्निष्कृतिर्नमुनेध्रुवं॥६१॥शैव
धर्मरतामर्त्याभित्वांतः सूर्यमंडल प्रायांतिशिवसायुज्यंस्वेस्ववंधुसमन्विताः॥६२॥मुनेचरमंदे
हानांशैवाचाररतात्मनां महेश्वरप्रसादेनमुक्तिर्भवतिवक्तृतः॥६३॥मल्लिंगपूजनंश्रौ
तंमोक्षदंसुलभंमुने कृतंपुनःप्रयत्नेनसमुक्तोभवतिध्रुवं॥६४॥मल्लिंगपूजनमात्रे
णसघस्कृतिरांकरः संतुष्टःसदृदासेवमुक्तिंमुक्तिंचवक्तृतः॥६५॥मल्लिंगपूजनंश्रौतंसं
र्वकामप्रदंमुने कृतंयेनप्रयत्नेनसमुक्तोभवतिध्रुवं॥६६॥मल्लिं० राज्यंस्वर्गापवर्गंदं तत्वो
पदेशतिकेवेकिंकिंनेवप्रयच्छति॥६७॥शिवैकशरणाः शैवाः शिवलिंगार्चनप्रियाः मुक्ता
स्तेभोक्षितान्भोगानन्तेमुक्ताभवंतिच॥६८॥शैवेभ्यएवदास्यामिमुक्तिंनित्यांशंकरः अतोमुनेतद
न्यानांमुक्तिरत्यंतदुर्लभा॥६९॥पुनश्चीर्णप्रयत्नेनश्रोतंपाशुपतंव्रतं तेनलब्धामुक्तिकांतामहादे
वप्रसादतः॥७०॥पुनःपंचाक्षरंजप्तोभस्मरुद्राक्षपूर्वकं तेनसर्वमन्मुनेश्रेष्ठ सर्वान्देवान्परि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

त्पज्यशिवपज्योमुमुक्षुभिः॥७५॥अग० इत्युक्तस्तद्वचः श्रुत्वावसिष्ठोहृष्टमानसः
सशिष्यःस्वाश्रमान्प्रायंनेनप्रेरितोययौ॥७६॥ततःपरमनौकांतद्वचः श्रुत्वारिव
लार्थदं वसिष्ठःशासतालिंगपूजापरामवत्॥७७॥सकृत्वान्मयंलिंगंसर्वाभीष्टप्र
दायकं बिल्वपत्रैर्भस्मनाचपूजयामासभक्तितः॥७८॥तान्मयंलिंगंस्यपूजांकृ
त्वाशिवंस्मरन् सकृद्देहः शिवंप्रायसर्वदेवशिखामणिं॥७९॥अतोमन्मयलिंगस्य
पूजनंसर्वकामदं नरोभवविमोक्षार्थीपतोमल्लिंगपूजकः॥८०॥संपूज्यमन्मयलिंगंयो
नित्यमुन्मोदतेतद्वारिमत्रमातंगास्तिष्ठसेवामितामुने॥८१॥मुनेपार्थिवलिंगस्यपू
जनंरोकरस्त्रियं धर्मार्थकाममोक्षाणांमचिरेणवदायकं॥८२॥भस्मगोमयवाक्षादि
लिंगान्यपिसनातनपूजनीयानियत्नेनधनधान्यादिवांछभिः॥८३॥मुनेभस्मादिलिंगा
निमोक्षदान्यपिवस्फुतः भवंतिभक्तानुरूपार्थधनधान्यान्नदान्यपि॥८४॥एकैकमपिन

ल्लिंगंधनधान्यप्रदेमुने मोक्षदंचयथाप्युक्तफलंभवतितत्क्षणे॥८५॥मुनेशिवार्च
यस्माच्चतुर्वर्गफलप्रदं तस्मादवश्यंतत्कार्यं चतुर्वर्गफलार्थिभिः॥८६॥शिवाददा
तिविश्वंवंसंतुष्टोलिंगपूजया तथाब्रह्मत्वमिंद्रत्वंददातेवमहेश्वरः॥८७॥विनात
पोभिदानेश्चकेवलंलिंगपूजया मुनेभवंत्यभीष्टानिश्रीमहेशप्रसादतः॥८८॥य
त्पादपद्ममभ्यर्च्यसनेत्राब्जेनकेशवः चक्रेप्रायसगौरीशाः पूजनीयोमुमुक्षुभिः॥८९॥
लब्धवंतिपंसदावेदावेदांताश्चसंहिताः सदेवेदेवोगौरीशाः पूजनीयः प्रयत्नतः॥९०॥य
माहविष्णुर्जनकंपतार्जनकंविधिः स०॥९१॥यमाङ्गिरिजानाथंयमाङ्मंदना
तंकं स०॥९२॥यमाङ्कंदर्जनकंपयाङ्गः सर्वगंप्रभुं स०॥९३॥मुनेविश्वाधिकंरु
द्रमाङ्गः श्रुतयोविदुः स०॥९४॥मुनेविश्वाधिकरुद्रमभ्यर्च्यसर्वकामदं परित्यज्या
र्चयंत्यन्यान्नरान्पामरान्नराः॥९५॥कोनविश्वाधिकोरुद्रादन्यपूज्यपतिर्भवान् ऋतेन

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

हापातकिनंपापिष्ठंनरकाश्रयं॥९६॥सर्वदेवोत्तमंसांबनार्चयतिसंततं सदुरात्मासपापिष्ठःस
सुराःपोसपुल्कसः॥९७॥पोन्यानरसमत्वेनरसमत्वेनजानातिशिवमीश्वरं सदा०॥९८॥
शिवेनसहयोमोहात्सेरमन्यपूजयतेनरः॥९९॥शिवपोदेशिवादन्यंयःस्यापंपतिमो
हतः सु०॥१००॥बिल्वादिरहस्यमेवंवदंतिमहेश्वरे तेसर्वेजारजातजननंप्रेजारजाः॥
१॥देवोत्तमंमहादेवमन्यथाप्रवदंतिये तेसर्वे०॥२॥डुडुलनत्रिपुंड्रेचनधृतयेदुरात्म
भिः तेसर्वे०॥३॥रुद्राध्यायपरानंये तेसर्वे०॥४॥शिवलिंगार्चनेप्रीतिनेषाकलुषात्म
भिः तेसर्वे०॥५॥पंचाक्षरजपेप्रीतिर्न० तेसर्वे॥६॥शिवार्चनपराधन्यामान्याः पूज्यपू
कमर्तयः पतोनेनतपोरूपरिबावाचारताः स्मृताः स्मृताः॥७॥भाग्यभोज्योमहादु
वंभजंतिभवभारवंभजतांश्रीमहादेवं भवबंधोनसर्वथा॥८॥जन्ममलुजशरी
रानश्यंतिशिवपूजया तस्मादतिप्रयत्नेनकर्तव्यंशिवपूजनं॥९॥शिवार्चनप

रोमलोनविनेतिपमादपि किंपुनर्जन्ममरणाजरारोगादिभिर्मुने॥१०॥यतश्चरमदेहा
नांशिवभक्तिःप्रजायतेततोजन्मजरादिभ्योनविभेतिशिवार्चकः॥११॥महदुपशमा
वानो रांछससक्तंचेतसा यतः पुनर्जन्मादिभयंतेषांमहात्मना॥१२॥यस्यशिवोभवामी
तिबुद्धिर्भवतिभाग्यतः सधन्यकृतकृत्यश्चेत्यन्यः सर्वानरेऽपि॥१३॥धन्यानांशिव
भक्तानामतिनिर्मलदेहिना पदाग्र्यतादराभाग्यममरैरप्यपेक्षितं॥१४॥पुराचैवा
र्भकः कश्चिद्दरिद्रोव्याधिपीडितः समर्पयेवोपदिष्टेचक्रेमार्च्यंगेपूजनं॥१५॥सत
तोव्याधिनिर्मुक्तोरत्नधनेश्वरं तेनसंपूजितोराज्ञासएवशिवपूजकः॥१६॥तस्यरत्न
धनैश्वर्यपुत्रोविशारदः नानारोगसमाक्रांतोदुःखितःसोभवत्तोमुने॥१७॥स रा
जादशंपुत्रंस्मृत्वास्मृत्वापुः दुःखसंविग्नदर्दपः सेवाष्पोभूत्तदामुने॥१८॥ततोदृशा
विलोक्याह एवशिवपूजकः किंक्लिश्यसेनपश्रेष्ठ किंमासीदितिसादरं॥१९॥इति

तद्वचनंश्रुत्वासराजागरुदध्वनिः मुंचन्वाष्पाणिबरुधातमाहरिवपूजकं॥२०॥राजन्धने
श्च० रोगोत्तमनुमास्त्येकःपुत्रोज्येष्ठोविशारदः सनानारोगसंक्रोतस्निग्धंतिष्ठितदृत्तमः
॥२१॥सपुत्रेसुवैद्याभ्यामौषधानिसहस्रशः तथापितस्यनभवत्सुखंसर्वराजनिवह
णं तन्मनोरुजयक्ष्मादिनानारोगाःसमावृताः॥२२॥दत्तानिसुवैद्याभ्यामौषधानि
सहस्रशः तथापितस्यतेरोगानन्नश्यंत्यतिदुःखदाः॥२३॥धन्वंतरिःसमागत्यददा
वौषधामादरात् तथापितस्यतेरोगावृद्धिंयांतिक्षणेक्षणे॥२४॥यावत्तिसृषौषधानि
पातालादिजगत्त्रये तावत्तिष्ठंतिमेक्षितान्पेक्षंतथापिनेसुखंसुतः॥२५॥दिनेदिनेतनुःक्षीणा
यातनेत्यशोभवत् तदःखनेवसंततदुःखितोस्पृहोदृशाः॥२६॥रूपंदयोग्रहोः स
र्वजनपूजादिभिः पुराः सम्यगाराधितोएवंतथापिनेसुखंसुतः॥२७॥आपुष्टानादिदा
नानिकृतानिकृतानिवरुधामया तथापिनामयाशांतास्तोपिनसुखंसुतः॥२८॥अ

पुनावादिनांतेवामरिष्यतिविशारदतास्मिन्मृतेपुत्रशोकात्तनुंत्यक्ष्याम्यहंध्रुवं॥२९॥
विशारदसमःपुत्रोनेभूतोनभविष्यति तस्मिन्मृतेममप्राणागमिष्यंत्येवतत्क्षणे
॥३०॥तस्मिन्मृतिरात्रौमेप्रबलामदविह्वलाः ससैन्यंमांहनिष्यंतिहरिष्यंतिम
हनं॥३१॥अग० एवंध्रुवाणंराजानंमदस्त्रसारिवार्चकाःप्राहधैर्यंसमाश्रयसमा
नेष्यतिसादरं॥३२॥रिवार्चक० राजन्नदोगशांत्यर्थंकुरुमद्भिगपूजनं सेवा
करोतुयत्नेनमृत्योर्मद्भिगपूजनं॥३३॥लक्षंमन्मपलिंगानांयदिकुर्यात्सपूज
नं तदासर्वरोगेभ्योमुक्तेनात्रसंशयः॥३४॥किमोषधैर्जपैर्होमैः किंदानैः किंव्र
हार्चनैः किंमन्यैरप्युपायैश्चविनामत्पूजार्चनं॥३५॥सद्यःसिध्यंसमीहानिष्टानि
मत्पूजार्चनेमत्पूजार्चनासाध्यंनकिंचिदपिभूयते॥३६॥मत्पूजनरतिंतेमर्त्या
वेमत्पूजनपूजकाः मत्तोमत्सदृशांयांतिसक्तमत्पूजनार्चनाः॥३७॥मत्पूजन

न म्यर्च्यपोमल्लिंगनामिष्यतिं समस्तर्वइतिविज्ञेयः सत्संसंनसंशयः॥३च्यादी
र्घायुर्वाभविष्यति कृतमल्लिंगपार्चनाः श्रीलायुष्यंभविष्यतिलक्षंमल्लिंगे
पार्चनेनः॥३९॥ मल्लिंगपार्चनंकार्यंमल्लिंगेसर्वकामदे तत्रसंपूजितंराजन्भुक्तिमु
क्तिंनसंशयः॥४०॥ राजन्नायुष्यमारोग्यमैश्वर्यमतुलंबलं ज्ञानंनिर्माण
मप्यंते प्राप्येमल्लिंगपूजया॥४१॥ मल्लिंगपूजनंकृत्वाविधिवद्भक्तिपूर्वकं भुक्त्वाभोगान्य
थाकामंशिवयांतिचमृत्यते॥४२॥ मल्लिंगार्चनमात्रेणासोमः सोमार्धरोवरः सदाः सक
लानिधान्दास्यवध्रुवंध्रुवं॥४३॥ मल्लिंगपूजनंराजन्करोत्यपस्तवअधेवरोगनिर्म
क्तोभविष्यतिनसंशयः॥४४॥ विनश्यंसामयाराजन्मल्लिंगपूजयाविश्वासंकुरु
मद्वाक्येनाहमस्मित्रतारकः॥४५॥ मल्लिंगपूजनंकृत्वाप्यपचंद्रोगवान्भवेत् तदाकथंत्र
माणंस्ववेदास्तद्वदमृषते॥४६॥ अग० इतितद्वचनंश्रुत्वासमुत्पन्नमानसः उपवेश्यसु

तंपुत्राम्दस्नानमकारयत्॥४७॥ लक्षंमन्मल्लिंगानांकारयामाससादरं शिवपूजनसा
मग्रीससंपाद्येवमुमतिः॥४८॥ व्याघ्राजिनेसंनिवेश्यतमशक्तंसुतंतदा ऊढ्वलनत्रिपुंड्र
भ्याक्षद्राक्षैश्चबिर्तः॥४९॥ उपवेष्टमशक्तं तंपुत्रंधत्वातुपार्श्वतः पुत्रेणाकारयामास
मल्लिंगपूजनं॥५०॥ सकोमलैर्बिल्वपत्रैरमितैरतिशोभनैः पुष्पैर्नानाविधैरु
रामल्लिंगंसमपूजयत्॥५१॥ धूपयामासगोरोचनतोगरुराशिभिः दीपयामास
ततः शिवंकर्पूरराशिभिः॥५२॥ नैवेद्यंचददौरामोः क्षीरान्नाज्यराशिभिः पुनः सुवर्णपु
ष्पैः पूजयामासशंकरं॥५३॥ ततः पूर्वमशक्तोपिमरणायोन्मुखोपिसः तदासत्वरमुत्थायच
कैरामोव्रदक्षिणान्नतः॥५४॥ व्रणानामततैः रामंबलवंतंसयत्नतः मुहुर्नमंजालिमाधायदधो
चसमहेश्वरं॥५५॥ कृतव्रणामेमीणपस्तुतंरात्रधनेश्वरं विलोक्यहंसपक्षेश्वरोदृष्ट्वा
बुधिः॥५६॥ मल्लिंगपूजयासघोमुक्तरोगोविशापस्तुतंरात्रधनेश्वरः विलोक्यहंसपक्षेश्व

Indira Gandhi National Centre for the Arts

रदेः पुनः संपूजयामास बिल्वपत्रादिभिः शिवं ॥६७॥ विशारदं समालिंग्य रत्नकोराधनेश्व
रः आघ्राय आघ्राय मूर्ध्नि मानंदाश्रूणि मुंचते ॥६८॥ विशारदः पुत्रं समालिंग्य सादरं
संतोषपरमं प्राप्य पुनः पुत्रोधनेति सा ॥६९॥ सुहृदः स्वजनाः सर्वे वैशारदा तदा तदा
दा रात्रौ दुःखिनो जाताः तदा वै शारदा मुने ॥७०॥ यदा शिवप्रणामार्थमुत्थितः सविशा
रदः तदा शत्रुकिरीटानि पतितानि सभास्थले ॥७१॥ तदा शत्रुसभास्थानं जडवालं भवाहिना
छिन्नानि कंटस्त्राणि छत्रस्त्रीगलोच्छ्रितः ॥७२॥ तदा सामंतभूपालाः मुक्तरोगं विशारदं ग
जरत्नाश्वरत्नौकः पतस्पर्ध्यथोचितं ॥७३॥ अग० इत्थं पार्थिवलिंगानां पूजयामास विशारदः
मुक्तरोगो बलं तेजः सौभाग्यं चापसत्वरं ॥७४॥ विनैवौषधपथ्याभ्यां केवलं शिवपूजया मुक्त
रोगं स्तवीक्ष्य तान्विता भस्त्रहर्षितः ॥७५॥ तेनः सौभाग्यसंपन्नः क्षोरात्धनेश्वरः ददावरा
णितद्रव्यं तस्मै शैवाय सारं ॥७६॥ ददौ गजान्नृपान्मांश्चान्ददौ ग्रामांश्च कोटिशः रत्नान्यपि

ददौ भक्त्या पुत्रदस्त्वमिति ब्रुवन् ॥७७॥ तदा प्रभृति पान्नेतापि न्त्रासह विशारदः नित्यं पार्थि
वलिंगानां सहस्रं सम्पूजयत् ॥७८॥ विशारदः ससम्लिंगपूजयेच्च दिने दिने प्रव
ह्वकांतिरभवन्मुनेनक्षत्रराडिव ॥७९॥ निहतोः शत्रुनिचयात्तेनैव वलिनोततः रा
ज्ञुरा ज्ञासर्वाणितेनाक्रांतानि तेजसा ॥८०॥ ततः सकारयामास भक्त्या रत्नशिवा
लयं सप्राद मणिप्रख्यं सप्रकारं सगोपुरं ॥८१॥ तत्र संस्थापयामास रत्नगेमुक्तमं त
तीसाहस्रप्रमाणेनकारयामास संततं ॥८२॥ शिवभक्तिः प्रवृद्धासा ततः प्रभृतिभूयते
नयोभक्त्या महादेवं पूजयामास संततं ॥८३॥ पृथायथाप्रवृद्धासा तस्यभक्तिर्महेश्वरे त
थाप्रवृद्धोभूत्तस्यसंपत्तिर्बलेनच ॥८४॥ दिने दिने कलावद्वियथाचंद्रस्यजायते तथातं
स्याभवद्राज्ञः शिवभक्तिः शिवप्रदा ॥८५॥ राज्ञांमध्ये भवत्सोमोभूत्स्वजन

स्पसः बलैश्वर्यसमन्वोपि विनयेनस्थितः सदा॥७६॥यतोयंकाममुद्दिश्यः शिवंपूजयिष्यति सतंकाममवाप्नोतिततोधिकमपिध्रुवं॥७७॥येचैवंतिमहादेवंसाधनेनसमंतते समन्वाभवंतेव पुत्रदारधनादिभिः॥७८॥आप्राप्यनास्तिरोवेंद्रश्रीमहादेवंपूजया श्रीमहादेवमाराध्यकोवानसुखमेधते॥७९॥नित्यमभिचारिण्याभक्त्यापूज्योमहेश्वरः दुर्लभादृशीभक्तिर्यतः सर्वार्थदायिनी॥८०॥किंकानधेन्वभिर्विप्रकिंकल्पतरुकोटिभिः यदिभक्तिर्महादेवेसर्वसंपत्प्रदायिनी॥८१॥यदिभक्तिर्महादेवेनित्यमभिचारिणी॥ तदेवेंद्रोपेंद्रचंद्रादित्यागणानीयानेसर्वथा॥८२॥संप्राप्यशांभवींभक्तिंगणेपिप्यतिकःसुरान् शिवेतरामराः सर्वेयतः शंकरकिंकराः॥८३॥देवोत्तमंमहादेवंमाश्रित्यापन्यदेवतं कः समाराधयेत्प्रज्ञोधनीवनिर्धनंनरं॥८४॥येमिवांछंतिसततमैहिकामुष्मिकंफलं तेषांसदारि

वादन्यः पूज्योनभवतिध्रुवं॥८५॥दधी० एवमुक्त्वास्थितोगस्त्यः सनातनमुनिंप्रति इतितद्वचनंश्रुत्वासंतुष्टोभवन्नृपो॥८६॥अतः सदाशिवोनित्यंसर्वभावेनसज्जनैः पूजनीयोमुक्तिमुक्तिफलाकांक्षिभिरादरात्॥८७॥सदाशि० एवमुक्त्वास्थितोदधीचोनपतिंप्रति एतस्मिन्नंतरेभानुस्तादृसमुपागतः॥८८॥प्रदोषपूजारतोचिन्नदातिदधीचिरायंसकलामरेशासमर्चयामासनिशामुदेवीं मध्याह्नेनैरांतपतिंसादरं॥८९॥ इतिश्रीशिवरहस्येसप्तमांशेसप्तविंशोध्यायः॥२७॥ श्रीपार्वत्युः प्रदोषपूजनंकृत्वा सेभूपालः प्रभावतः किंचकारदधीश्चकिंचकारवदस्वम॥१॥ सदा० प्रदोषपूजनंकृत्वा दधीचिर्मुनिपुंगवः स्वाश्रमंगंतुमुद्युक्तस्तदानंग्राहभूपतिः॥२॥ राजो० अगस्त्यवच नंश्रुत्वाकिंचकारसनातनः तत्सर्वमविरोधेणावेत्तुंसमारभो॥४॥दधी० श्रुत्वा वादधीचिर्मुनिपुंगवः सनातनः तत्सर्वमविरोधेणावेत्तुंसमारभो॥४॥दधी० श्रुत्वा

गस्त्यवचः सम्यक्प्रहृष्टः सनातनः कृतांजलिपुटोभूत्वाप्राहागस्त्यंततोनृप॥५॥सनात०
संश्रुतशिवलिंगानांमाहात्म्यंभुक्तिमुक्तिदं पुनश्चश्रोतुमिच्छामि श्रीमहादेववैभवं॥६॥
दधी० इतिनंदिवचनंश्रुत्वातदोगस्त्यस्ततः परं शिवार्चनस्यमहात्म्यंमुदावक्तुमारभे॥७॥
अगस्त्यसर्वभावेनसततं पूजनीयोमहेश्वरः ददातिपूजितःशंभुर्भुक्तिंमुक्तिंचसर्वथा॥८॥
शिवलिंगेसदाभक्त्यापूजितः श्रीमहेश्वरः प्रसीदतिप्रसन्नोभूत्वानिश्चयंशृणु॥९॥महादे
वेसुराधिराजप्रसन्नेसतिशंकरे इंद्रोपेंद्रादिदेवानांमर्त्यापंक्त्योभविष्यति॥१०॥सर्वसंपत्प्रद
र्चार्चदुःखनाशायचान्वहं कर्तव्यमतियत्नेनमहेशस्यैवपूजनं॥११॥पुरागजासुरोनामराक्ष
सोलोककंटकः चकारसर्वलोकानांपीडामत्यंतदारुणां॥१२॥शंकरप्रभवत्तस्ययोजनाबुद्धिमा
घातं तस्यस्वर्गादिलोकेषुसर्वत्राप्यहतागतिः॥१३॥कदाचिद्घातिसः स्वर्गंसत्यलोकंकदाचन्न क
दाचिद्घातिवैकुंठंवैकुंठादिमव्रदः॥१४॥कदाचिद्दुर्मदोदुष्टोलीलयासोगजासुरः गत्वावैकु

श्री रामः ५५९

ठभवनंददर्शकमलापतिं॥१५॥ततस्तमागतंवीक्ष्यकंपयन्कमलापतिः गदांजगृहेवुलवां
स्तंनिवर्तयितुंतदा॥१६॥गदापाणिंसमालोक्यकुपितः सगजासुराः विक्षुब्धाग्राहदुर्दनस्
गदं कमलान्वितं॥१७॥स्वचक्रंवंदामयित्वांतर्हरिंगगनांतरे पातयामासभूपद्मदारुणे
प्रलयान्वितेः॥१८॥ततोब्रह्मादिदेवांश्चपातयामकोपतः ततः स्वेनवैकुंठेकियत्कालं
समंस्थितः॥१९॥ततोविक्षुब्धसर्वेदेवाः संक्षुब्धमानसाः चक्रुश्चुक्षुत्रचान्योन्यंगजासु
रयराहताः॥२०॥तदागोरूपमास्थायभूश्चभारकारिता दुःखीवेदादिदेवांस्तांश्चुको
शाश्रुसमावृता॥२१॥अश्रुसंकीर्णनयनारुदंतीखिन्नखिन्ना॥२३॥ऊवेदेदादिकान्देवानो
रुवाचततः परं भूमिरुअवस्थेयंदेवाभवतामपिदुःखदा दुःखसागरमग्नापाःका
वार्तातःपरंमम कंकालंव्यहरोद्राघमयादुःखनिवेदनं नहरपतेमयाकोपिसुखादुःखप्र
शामकः॥२४॥भवत्सदुःखितेषेवकृतेदुःखनिवेदने दुःखशांतिः कथंभूयाद्दुःखीतोयो

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ममाधुना॥२५॥ उपस्थितोऽनादेवोविषमः कालइहराः नलभ्यतेसुखीकोपियतोदुःखनि
वेदितं॥२६॥ शिवोक्तिपरमानंदःसच्चिदानंदलक्षणः नदृश्यतेससर्वेषांभक्तानांदुखशा
मकः॥२७॥ भवन्दिरपराधोघकाहृतश्रीमहेश्वरः येनेकदेवभवता मधिकारगताः सुराः
॥२८॥ त्रायराः श्रीमहादेवोभवत्त्वघपराङ्मुखः अन्यथादुरवस्थेवमेकदाभवताकथा॥२९॥
अप्रभुंजायतेतेषांयेषांशैवाःपराङ्मुखः प्रभानितेषांस्पाचेषुप्रसन्नश्रीमहेश्वरः
॥३०॥ अधिकाराःपुराप्राप्ताभवन्दिर्यत्प्रसादतः तमेवसर्वभावेनगजध्वश्रीमहेश्वर
॥३१॥ किमर्थंक्रियतेदुःखरारण्यसतिशंकरे ससच्चिदानंदघनः नःकृपानिधिरुदार धीः॥३२॥
अग०इतिहृचनंश्रुत्वासबंदुःखंचिनाशकं चिक्षुश्रुत्वादयोदेवाहिमवंतयत्सदा॥३३॥ विष्वा
दीन्हिमवान्दृष्ट्वाकृत्वाऽर्घ्यादिकमादरात् व्यग्रचित्तान्सपप्रछवैयग्रंकिमुदिति॥३४॥ दचा० श्रीरामः
बयंसर्वेप्यकदेवगजासुरपरोहताः अस्माकमधिकाराश्चहृतास्तिनेकदेवहि॥३५॥ कथंवा ५६०

पुनरस्माकमधिकारान्महेश्वरः दत्वापुर्ववदेवासान्पालपालयिष्यतिहृदा॥३६॥ कथंवाश्री
महादेवः शीघ्रसिद्धिप्रयछति सर्वसिद्धिकरोधर्मःकोवातद्वदसादर॥३७॥ अग० इतिहृचन
श्रुत्वाहिमवान्सकरंधर्ममुनेवक्तंसमारभे॥३८॥ हिमवा० गोविंदमुप्रमुखोदेवाभवंतयावंती
पतीं पूजयध्वंप्रयत्नेनशिवलिंगस्वरूपिणां॥३९॥ पूजितः श्रीमहादेवः शिवलिंगेशिवात्मके दा
स्यत्यभीष्टानखिलान्भवभ्योभगवान्शिवः॥४०॥ श्रोतानिशिवलिंगानिसंतिनानाविधानिच
तथापितेषुमल्लिंगं शीघ्रंसर्वार्थसिद्धिदं॥४१॥ ततोभवंतोयत्नेनमल्लिंगंभक्तिपूर्वकं पूज
यध्वंविधानेनभस्मस्नानपुरःसरं॥४२॥ कर्तव्यंगुरुलिंगमथवाद्वादशामुलं द्वात्रिंशदंगुल
वांप्रकुशोधितमस्त्राया॥४३॥ लिंगखंडगुलान्यूननकर्तव्यंकदाचन. ततोधिकंडकर्तव्यंख
खरान्मन्त्रोधतः॥४४॥ अखंडविल्वपत्राणिकोमलानिनवान्यपि संपाद्यश्रीमहादेवंपूज
यध्वंप्रयत्नतः॥४५॥ अनन्यशरणासंतःपूजयध्वंमहेश्वरं भस्मरुद्राक्षसंतागः शिवनाम्ने

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वसादरात्पूजां॥अनन्याः श्रीमहादेवंपेर्चयंतिप्रयतात्मनः तेषांमनोवांछितान्प्रयच्छतिसदा
शिवः॥४७॥अतोऽन्यामवतोऽपिभजध्वंश्रीमहेश्वरं भवतामपिसुप्रीतोभविष्यतिमहेश्वरः
रः॥४८॥अग० इतिवचनमश्रुत्वाविष्णुब्रह्मपुरोगमाः प्राहुर्हृष्टहृदयाःप्राञ्जलिर्भवंतं
शिवार्चकं॥४९॥देवा० अस्माकंश्रीमहेशान्यःपूज्योस्तीपूज्योस्तिकंमतिः भवामोये
ननान्यार्चनोपार्च्योस्तिकः सुरैः॥५०॥अस्माकमाढ्यंसपदातावरांकरः कःशि
वान्योस्मदाराध्योदुराराध्योदुरासनः॥५१॥अस्माकंप्रभुराराध्यः पितामातासखासुहृत्
भ्रातात्वंभवानेकोभवानोप्राणावल्लभः॥५२॥महापदुःखमनेकंमनिर्भेदनक्षमः भ
गवान्संभरेवैकस्तदन्योनैवसर्वथा॥५३॥अग० इत्युक्तास्सुराःसर्वेतत्रैवागिरिग
करे मुनेपार्थिवलिंगानांपूजांकुर्युःसमुचिताः॥५४॥तःपार्थिवलिंगानिकृत्वाविधि
वदादरात् बिल्वपत्रप्रसूनैश्चश्रुक्तःपूजांयथाक्रमं॥५५॥एवमेवसुराःसर्वेत्रि

कालंवत्सरावधि पूजांकृत्वास्थितास्तत्रकृतपाशुपतव्रताः॥५६॥तत्रश्रीमन्महादे
वोब्रह्मविष्ण्वादिपूजितः कृतव्रतानांदेवानांप्रत्यक्षोभूत्कृपानिधिः॥५७॥देवदेवमुमाकां
तंनानाभरणभूषितं अचिंत्यविभवंरुद्रमनिर्देश्यमनामयं॥५८॥सोमसूर्याग्निनय
नंमनंतगुणसेवितं अनंतसोमसूर्याग्निप्रभाधिकमहाप्रभं॥५९॥कर्पूरगिरिसंकाश
महावृषभसंस्थितं कर्पूरगौरसर्वांगविभ्वाघाददद्भुतं शिवं॥६०॥ततःप्रणम्यबहुधा पू
जयित्वाचशंकरं स्तोतुमारेभिरेभक्त्याविष्णुब्रह्मादयःसुराः॥६१॥देवा० जयजयशंभोगि
रिजाधवोजयजयशंभोमहापते गिरिशमहायज्ञेलधरस्मरहरधीरकृपाजलधो॥६२॥
नामेवोत्तमनेवरहरविमलंमंगलदायकमंगलंदं गिरि०॥६३॥शिवमुरनायकमंगलवि
ग्रहकरुकरु मंगलमाशुविभो गिरि०॥६४॥शोरणांयामश्वरणाद्वहंतबकमलामलं
मनुवेलं गिरि०॥६५॥नवपदकमलादमलादन्यंचित्तमपिन हिचेतसांभो गिरि०॥६६॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शिवमयमशिवंनभजामस्तत्वपिसतिसशिवेशिवमर्च्ये गिरि०॥६७॥भगवन्भचतामभवता
पहृतानहृतंदुरितंकिन्नुकृतं गिरि०॥६८॥सकृपितदत्तहरन्नामस्मरणाकृतमघकुलहर
मतिस्मुभदं गिरि०॥६९॥स्तुतमपिहरंतवचरणाद्वहरतिविचादंकिमुदघंगिरि०॥७०॥
भवभवभवदीपानस्मानतिशंकरुगतः दुरवानतिदुःखान्र गिरि०॥७१॥हरयघस्मल
तमपराधंबिबिधंकृपयाहरसितदा गिरि०॥७२॥स्तुतमपराधिनमपिकृतेशिक्षंजन
कःपालयतीशतथा गिरि०॥७३॥नस्त्रावयमपितवकिरांभोजनकः समगवानस्मा
क॥७४॥जगतामेकोजनकस्त्वमतोवयमपिजगतोनहिभिन्नाः गिरि०॥७५॥भवतास्व
धाः सकलालोकाः वयमपितद्धरस्वधा गिरि०॥७६॥भवेतासर्वंजगदिवसधानस्मानपि
भवपालयनिसं गिरि०॥७७॥देचगजासुरयरिहतविभवानभवानभवद्सभयानेचस
दय गिरि०॥७८॥निरुपंधिकरुणापाराधारस्त्वमतोहरहरस्उरदुःखं गिरि०॥७९॥श

रणंभवभवकरुणाव्येन गिरि०॥८०॥भवभवंदैन्यंनवयंयामः सकृदपिहररणंमरणो
वा गिरि०॥८१॥नहिजानीमोभवदन्यंशंकरधीरपातारं गि०॥८२॥अग० इतिस्तुतोमहा
देवोविष्णुब्रह्मापुरोगमैः प्रसन्नस्तान्नुवाचैवघनगंभीरयागिरा॥८३॥जानामिभव
तांदुःखंविष्णुब्रह्मपुरोगमाः गजासुरहनिध्यानिपश्यत्वधाधुनादृतं॥८४॥भवद्भिर्यो
स्तुतापूजास्तुतिश्चेपंचयाकृतारतामांस्तुतिपूजास्तवोस्म्यहंसुमापतिः॥८५॥
भवत्कृतेनस्तोत्रेणप्रोमांस्तोष्यतिसादरं सदुःखसागरंतीत्वारिष्यतिनसंशयः॥८६॥अ
ग० इत्युक्तामरवंदेषुपश्यत्सेवमहेश्वरः शूलंगजासुरहांत्रेषयामासेसत्वरं॥८७॥त
तोगजासुनस्तमूलंबैकुंठवासिनं प्रविश्यपातयामासमूर्तौशूलमिवोन्नतंतरोलवन्
तदाचकंपेवसुधासरोलवनेकानना॥८८॥गजासुरायदाभूमौपतच्छूलसंहतः गार्ग्यम
हानभूद्भूमोसमुद्राःसप्तसंयुताः॥९०॥भवमेकंचांदधुर्मौनाश्चविबुधान्हरः शूलंतं

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मसुरंभित्वादधारगगनांतरे॥२१॥तदासाद्यभवत्कृत्तिःक्षणावस्त्रवदीश्वरे तदात्वछायायासर्वासक्षा
पाभूद्भन्मुने॥२२॥ततःसमाभवद्भूमिःततश्चित्वागजासुरं खंडराश्रुनेतः कृत्वाप्रतिदिक्षु
विनिक्षिप्त॥२३॥ततोविश्वादयोदेवाः कृतांजलिपुटाशिवं तुष्टुवुर्हृद्यस्तदयाःशिपिविष्ट
मभीप्सदा॥२४॥देवा० नमोनमःशरण्यायवरेण्यायनमोनमः नमोनमोमहेशायमहे श्वा
सायतेनमः॥२५॥नमोनमोगिरिशायगिरीशायनमोनमः नमोनमोविरूपायस्वरूपायनमो
नमः॥२६॥नमोनमोविदूरायदूरस्थायनमोनमः नमोनमोनिनादायसुनादायनमोन
मः॥२७॥नमोनमोमोहमायमोहमायनमोनमः नमोनमस्तापसायतापसायनमो
नमः॥२८॥नमोनमोसुभोजायभोज्यायाशुक्लनमोनमः नमोनमस्तेसोम्यायसोम्याय
शुक्लनमोनमः॥२९॥नमोनमस्तेपारायसुपारायनमोनमः नमोनमस्कृतेमहापारायपा
रविद्यायतेनमः॥१००॥नमोनमस्तेद्रायचेकितानायतेनमः नमोनमःपरेशायपरमेशायतेनमः॥१॥

नमोनमःशंकरायवृषारूढायतेनमः नमोनमोऽशस्त्रायशूलहस्तायतेनमः॥२॥नमःकर्पू
रगौरायनमोनंतदुतेत्तसे नमोऽमरुहस्तायमरुहस्तायतेनमः॥३॥नमोदेवाधिदेवायदेवाधी
शायतेनमःनमोभस्मविभूषायसर्वभूषायतेनमः॥४॥नमोनिष्कलरूपायनिर्गुणायनमोन
मः नमोनेपस्वरूपायमानातीतायतेनमः॥५॥नमः शांतस्वरूपायवेदवेद्यायतेनमः नमः नमः
कल्याणरूपायकल्याणरूपायकल्याणपूर्णायनमोनमोनमः॥६॥नमोनेमोमिताक्षायमिताक्षायन
मोनमः नमोनमः समाक्षायविरूपायतेनमः॥७॥नमः शिवासनायशिवारूपायतेन
मः नमः शिवाभ्रुद्वायनेमशिवतरायच॥८॥अग० इतिस्तुत्वामहादेवंप्रणम्यच
मुहुर्मुहुः पुष्पाद्यैःपूजयामासवत्स्वविभुपुरोगमाः॥९॥देवतासाब्रह्मामैनमहादेवेन
तेसुराः निरीक्षिताःसानुमोदंतुष्टुवुःपुनरीश्वरं॥१०॥देवा० सर्वेप्यनुगृहीतास्मोवृष
भीशत्वयाधुनाकृटाक्षवीक्षणेनैवावीक्षिताःसानुमोदंतुष्टुवुःपुनरीश्वरं॥१०॥देवा०

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सर्वेप्यनुगृहीतास्मोवयमीशत्वयाधुना कटाक्षवीक्षणेनेशावीक्षितास्मायतोवयं॥११॥धन्या
कृतावयंसर्वेवयंदेवोत्तमप्रभो यतस्त्वयावयंसर्वेसान्दमोदनिरिक्षिताः॥१२॥दिनेधन्यपुरा
रणोक्तस्मास्तुनिरिक्षायते कृतंचाद्यत्वयाशंभोसान्दमोदनिरिक्षणा॥१३॥ज्ञाताकृतार्थामु
नयंस्त्वयायेयेनिरिक्षिताः ज्ञाताःकृतार्थातमप्यतस्तवनिरीक्षणात्॥१४॥अनेनश्रीवि
रुपाक्षवीक्षणेनेवसर्वदा अग्रेपिक्षममस्माकंभविष्यतिनसंशयः॥१५॥क्षेमस्तेवि
रुपाक्षक्षेमदानेविचक्षणानोऽन्यक्षेमंतेवाश्रीविरुपाक्षकीर्तनात्॥१६॥अग०ईशुका
प्रणतादेवाः श्रीमहादेवपाडुकेतनः संपज्यपामासुः सादरंशिवपाडुके॥१७॥दिव्यरत्ने
समाकीर्णेश्रीमहादेवपाडुकेदेवाः स्वस्वकिरिवेदनिधायनन्दमुदा॥१८॥विघ्नेश्व
संपज्यश्रीमहेश्वरपाडुकेततःकिरीटेसंयोज्यनन्दीतोद्यहर्षितः॥१९॥ततोब्रह्मादयो
देवाः नेत्रसंयोज्यपादुकेततःकिरीटेसंयोज्यनन्दीस्तेयथाक्रमं॥२०॥ततःपरम

हादेवोविघ्नादिभ्योयथाक्रमंदत्वाधिकारान्प्रणतान्प्रेषयामासानन्दरान्॥२१॥ततःस्व
यमुनाप्लुतोपुत्रोनानाविधैर्गणैस्तुप्रापप्रापकैलासमप्राप्यामरामरैः॥२२॥ततो
विघ्नादयःसर्वेकीर्तयंतोमहेश्वरंशिवप्रसादलब्धानिस्वस्वस्थानानिसयुः॥२३॥देवैर्मन्मथलिं
गानिपूजितानिपतोमुनेततःशिवप्रसादेनवभूवुश्चेहतारयः॥२४॥ततःप्राप्तपदाश्चास्मि
न्महादेवप्रसादतः दृष्ट्वाश्रुत्वामहादेवंदेवामल्लिंगपूजया॥२५॥मल्लिंगपूजनेधन्य
त्रास्पृष्टंतिमुक्तिदं सर्वदश्रुतंपुराणंमहापातकनाशकं॥२६॥महादेवार्चनंस्थानं
न्यनेकानिमुनिश्वरैः तेषुश्रेष्ठंमस्थानंशिवलिंगंशिवार्चनं॥२७॥श्रोतामेशिवलिं
गस्यशंकरेशंकरार्चनं कर्तव्यंतद्भावेतद्यथिव्यापावकेश्रुवा॥२८॥पर्वेपर्वेतमंस्थानंयतोम
नुजपप्रियं॥२९॥अथोतपरिचक्षीतत्रकृत्वाशिवार्चनं कर्तव्यमतिपानेनवत्सरात्मिदव्रता॥३०॥
वत्सरात्रौद्रमंत्रैस्तिलोकार्यंशिवार्चनं तिलहोमोपिकर्तव्यः सहस्रत्रयमात्रिकैः॥३१॥शो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

करेष्वपिविप्रश्चेत्प्रमत्तेशांकरार्चनेतत्रैवकार्यंयत्नेनश्रीमहादेवपूजनं॥३२॥तदाभावे
क्षत्रियाद्याःशांकराःशिवसंमताःपूजास्थानानिविज्ञेद्रसावस्परमात्मनः॥३३॥शांकरं
पद्मनंदनंतंशंकरंमुनेशांकरंपूजितंसाक्षात्पूजितःशंकरायतः॥३४॥शिवक्षेत्रमास्पद
स्थानंशिवभक्तोयतोमुने ततस्तत्रकृतापूजाशिवेपूजातिमन्महे॥३५॥पुराविष्णुः
सुरैःसाकमुरराजभयार्दितैः पयोभूरंमरहंताप्राप्तश्चक्रोमहेश्वरात्॥३६॥ततोगछन्पथिप्राप्तं
शिवलिंगस्यपूजकंशिवलिंगमलब्ध्वातदुःखितोभूत्सुरैःसह॥३७॥तदादेवशांकश्चिच्छांकरी
मस्मभूषणैः शिवलिंगांकितांतन्दृष्ट्वाविष्ण्वादिभिःसुरैः॥३८॥संतोषंपरमंजग्मुस्ततोविष्ण्वा
दयःसुराः तंदृष्ट्वाशांकरंविष्णुःप्रणम्यमुकुरादरात्॥३९॥शांकरंपूजयामासशिवलिंगधियातदा
तमर्चंपिलावीधिवत्शांकरंहरिरब्रवीत्॥४१॥विष्णुकृतःसमागतःशिवकुंचयोगमुत्तमः भू
तिभूषितंतदेहंस्फुरद्रुद्राक्षभूषणंस्मृते॥४२॥दर्शनंजातमस्माकंसर्वमंगलदायकं प्रयाणकाले

लेशिवस्यदर्शनंदुर्लभंयतः॥४३॥प्रयाणकालेयःपश्येद्भूतिरुद्राक्षभूषणं तस्यसिध्यंतिकार्याणिमंगलंचपदेपदे॥४४॥पदेतच्छुकमंजातंशिवत्वदर्शनात्मकं तदेववत्समस्माकंसुखदंशिवदर्शनं॥४५॥विनाभाग्येनमहतांशिवनंदर्शनंकुतः भाग्येनास्माकमभवत्तवशिवस्यदर्शनं॥४६॥यस्मिन्समर्चितेशिवेऽसौभवतिशांकरःसशिवस्यपुरापूर्तिर्भूतिरुद्राक्षभूषणः॥४७॥रुद्राक्षवत्यो
स्याद्भूतिमान्समर्चितेशिवेऽसौभवतिशांकरःसशिवस्यपुरापूर्तिर्भूतिरुद्राक्षभूषणः॥
शिवालयः तस्मिन्दृश्यंमंगलानिभविष्यतिपदेपदे॥४८॥धन्याःकृतार्थायेशिवत्वयादर्शनंदत्तंदा
नतः शांकरंत्वंयादत्तमघदर्शनंदानतः॥४९॥शिवभक्तोसिदेवदेवस्यमहादेवस्यको
शांकरशिवपूजयानित्यंक्रियतेसावधानतः॥५०॥अतःपदेपदेविघ्नोविजयस्तंभविष्यति
सुयोनंदनंभोविघ्नोशिवैकशरणास्पते॥५१॥विघ्नयोभवसर्वत्रशिवपूजापरोभवशि
वैकशरणोनाऽविघ्नयोनैवदुर्लभः॥५२॥शिवैकशरणोनाचेद्विघ्नयस्यात्तदाहरं शि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वप्रसादलभ्योपंजपः कस्यंमविष्यति॥५३॥यः शिवान्नगृहीतस्यात्तस्यैवविजयोहरेशिवान
नुग्रहांनांभवंसपजायोध्रुवं॥५४॥शिवप्रसादलब्धेनचक्रेणानेनकेशव कुरुराजक्षय
शीघ्रलेभस्वविजयंततः॥५५॥शिवभक्तामलमतेशिवभक्तार्चनप्रिय शिवार्चनव्रतश्री
रविजयिभकेशव॥५६॥अ गा० इत्युक्तोशभवोभ्यः पजितोविष्णुनाततः इद्रादि भिश्चयाने
नपूजितःप्रययौपुनो॥५७॥तस्मात्सर्वप्रयत्नेनशिव पूजा द्विजातिभिः कर्तव्यैवाप्रमादेन
प्रमादात्पतितोभवेत्॥५८॥शिवलिंगार्चनंश्रीतं मनसापिनलघयेत् श्रीविधीयतेपस्मा
तत्यागोप०॥५९॥रुद्राक्षधारणंतेभ्यात्पूर्वकं सर्वश्रुतिश्रुतानिपासघतः सर्वकाम
दा॥६४॥यत्कोशिवार्चनंमोहाच्छिवान्यंयोर्चयिष्यति सघोरनरकवासलभतेपितृभिःसु
हः॥६५॥श्रुतंचसामशास्त्रायांरुद्रोब्रह्मणादेवतांवेदेवब्राह्मणाःसरुद्रोब्राह्मणादे
वतां॥६६॥रुद्रमेवोपधावेतब्राह्मणोब्राह्मस्त्रिय रुद्रमेवोपधावतरुद्रान्यनोपधा

वति॥६७॥तस्मांदेवंतामतिक्रम्यरुद्रान्पुचपजेतपजेतपासपापीस्यात्सरांसिछिंनलभतेवृस
र्वथा॥६८॥पुराकश्चिदभद्राजापुण्यमूर्तिरितिश्रुतः अथतोपिननाम्नैवपुण्यमूर्तिःस
भूपतिः॥६९॥तस्मिन्सासति भूलोकेसर्वेपुण्यव्रताजनाः सर्वेस्वधर्मनिरतावभूवुःस
र्वदानुने॥७०॥सपुण्यमूर्तिरालोक्यावेदशास्त्राणिसर्वदा शैवधर्मरताज्ञातःपुर्वजैन्म
तयोबलात्॥७१॥स्वयमुद्धृत्यसर्वागुद्धृत्वारुद्राक्षधारणंशिवलिंगार्चनंकृत्वातिष्ठ
त्सासायमन्वहं॥७२॥प्रदोषकालेगौरीशंशिवलिंगस्वरूपिणं संपूज्यविधिवद्राजो
भंक्तेनिसंसभूपतिः॥७३॥शिवलिंगार्चनंकृत्वैवंश्रद्धावान्सर्वकोथाः शुभाः भूपतिःक्षुत्पिपा
साभ्यामनाक्रांतोवभूवसः॥७४॥शिवनामान्यनोमानिसनशुश्राचभूपतिः शिवलिंगा
न्यपूजापिनकृतातेनसर्वथा॥७५॥रात्र्यांपार्श्वःस्थितास्तस्यरूपलावण्यशोभनाः ताभिः
सकारयामासंनृत्यंशिवागणैः॥७६॥सरत्नैःकारयामासशिवस्यानमनोहरं सत

त्रस्यापयानासरत्नलिंगमनोहरं॥७७॥सरत्नैरामितैः पुष्पैर्बिल्वपत्रैश्चकोमलैः तद्रत्नलिंग
नम्पर्च्यधूपाद्यैश्चसमर्च्चयत्॥७८॥शिवपूजारतोभूत्वासपात्रंस्थितोभुवि तावन्नाभू
द्दूरिमयदूमिक्षादिकृतंमुने॥७९॥पित्रानपुत्रानपुत्रमरणादृतेतस्मिन्सतिद्विज नारी
नविधवाजातातस्मिन्सासतिभर्तरि॥८०॥तस्मिन्नेवस्थितेभूपेकश्चिद्बोडबवार्बिकःम
तःसत्येवपितरिसर्वविद्याविशारदः॥८१॥ततस्तपुत्रमादयमतमेवाहितसिता तस्येवनृप
तेर्द्वारिसकुटुंबोरुदनस्थितः॥८२॥ततस्तद्रोदनंश्रुत्वापुण्यमूर्तिः कृपानिधिः तमृको
नारुदत्वेतिक्षणंविनापरोभवान्॥८३॥ततःसभ्यतिःक्रोधोयमंसुस्मारतत्क्षणात्सयमोपि
भयग्रस्तस्तंत्रायन्पतिंमुने॥८४॥तमागतंकंपमानयमंसंवेक्ष्यभूपतिः कुटिलालोकतान्ना
क्षीयमनोहोग्रशासनः॥८५॥राजो० पुत्रःपितरिसत्येवकथंवात्रमृतोयम एतस्यमरणेहेतुः को
वासत्वरंवद॥८६॥त्वयास्यमरणंकालंनज्ञातमितिध्रुवंआलेकालवालोयंकथंनीतस्त्वया

वदाह८७॥मत्रज्ञास्त्वेवमन्यायेप्रवृत्तिर्यदितेयम तदातवाधिकारोयंनस्यास्त्येवसर्वथा
॥८८॥कालमृत्युंजयेष्वामिश्रीमृत्युंजयपूजया आकालमृत्युंजेष्वामित्यत्रकालकिमद्रु
तं॥८९॥अधुनापार्थिवलिंगंसम्पूज्यंयथाविधि यमसाक्षात्करिष्येहंमृत्युंजयमु
मापतिं॥९०॥मृत्युंजयमुमाकांतंत्र्यक्षंकृत्यसत्वरं तवाधिकारमन्यस्मिंदापयिष्यामृहं
यम॥९१॥मामृत्युंजयंनेत्वंयमान्यायोकरोषिकिं इतएवत्वयाकालोत्रभावः शाकरस्यमा॥९२॥
बहुभिःशांकरैःपूर्वंमुपेंद्रादिदिवौकसा अधिकाराःक्षणार्द्धेनक्रूरैर्दूरात्कृतायम॥९३॥शांकरा
णांमरणाभावोनास्तिलोकत्रयेप्यतः यमाधिकारेव्यासेकरिष्येतवसंचया॥९४॥नमोपेंद्रादयोप्य
द्यगणानायानवक्तृतः एतादृशस्यमेकालगणनंपोसिकिभवान्॥९५॥अग० इतिते वचनंश्रु
त्वाकृतांतः कंपमानवहन् कृतांजलिपुटो भूत्वाब्राह्मा वाचविचक्षणः॥९६॥यम० पुराणेमुनेत्व
योक्तंयत्सर्वसत्यमेवहिशांकराणांमशक्यार्थोनभविष्यतिसर्वथा॥९७॥नयामरणमेतस्य

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ज्ञावतेनात्रसंशयः नरकोहेतुरप्यस्यइत्यापतेसमयोच्यते॥९८॥भूपास्मिन्नगरेविप्रःकश्चि
दासीदजाकरः सशिवान्पोचेनरतोजातोचैवनंनावतः॥९९॥ऊर्ध्वपुंड्रंतदाकृत्वाश्रोतधर्मंविव
र्जितः तिष्ठत्यत्रसएवान्नंजातोधर्मविपर्ययः॥२००॥यस्मिन्देशेभवेद्विप्रः श्रोतधर्मविव
र्जितः तस्मिन्देशेमरिष्यंतिपुत्राः पितरिमृतपितरिससापि॥१॥अन्यान्यपिभयान्येवंश्रौ
तधर्मविपर्ययात् भविष्यंतिनसंदेहोदुर्भिक्षादीन्यपिवै भो॥२॥यस्मिन्देशेभवेद्भूपश्रौ
तधर्मविपर्ययः तद्देशानाशोबकुधाभवत्येवनसंशयः॥३॥व्याधिवद्विरनारोग्यप्रजापीडात्र
जाक्षयः क्षतिश्चजापतेराजन्श्रोतधर्मविपर्यये॥४॥अल्पापुष्यमनावृष्टिश्चोरवद्विधनक्षयः
हानिश्चभवतिचास्मिन्श्रोतधर्मविपर्यये॥५॥अरौवैःहसंवासंपेकरिष्यतिमोहनः तेषां
भक्षनापुष्पंपाप्रवृष्टिश्चभूपते॥६॥पापमन्नैरौवस्पर्शनस्पर्शनादिकं पेकरिष्यतिमोहनते
षामापद्विष्यति॥७॥वरंमधपसेसर्गावरमत्रजेसंगमः रौवधर्मपरिभ्रष्टसंगामोनव

रंन्टपा॥८॥ वरंपितृघ्नसंसंगोविरंमातृघ्नसंगमात्तघ्नसंगमः रौवध०॥९॥अरौवपापिनां
श्रेष्ठानदृष्व्यः कदाचनः देवादृष्टोयदितदासचैलत्तानमाचरेत्॥१०॥अरौवादुन्मोत्तेपृश्नंडा
लोपिनसंशयः चंडालदर्शनंयस्मात्स्नानविहितंनृप॥११॥यदिछसिद्विजा क्षमस्वस्योपिक्षम
मन्वहं अरौवमतियत्तेनहनंरांघ्रनराधिप॥१२॥अरौवोयदिरात्रौरवंडेरोछिचतेतदा अ
स्यद्विजशिरोः द्वाणाः समायास्यंतिसत्वरं॥13॥रौवोयंबालकोराजन्नरौवनि धनेहते न
क्षास्यतिनसंदेहः रापथः क्रियतेशिवे॥14॥अग० इतित्तद्वचनंश्रुत्वासराजादृढनिश्च
यः तद्वानाशायामासभदैलाडनपूर्वकं॥15॥अरौवंतंतदाभूयोयमेयश्यतिसत्वरं अ
रौवंछेदयामासखंडशाकलुषाकृतिः॥16॥अरौवः रात्रिसछिन्नोपदेवाभूत्तदाडने स
द्वाणाः समभस्च्छीघ्रसएवद्विजबालकः॥17॥ततःप्रधानमाहूयसराजाधर्मतत्परः क्षमा
तैप्रएवतितदाप्राहलोकहितंवचः॥18॥राजो० भविष्यत्रपेकेचिद्ध्वपुंड्रधरानरा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

तेषांशिवांसितप्तास्त्रैः छेदनीयानीयत्नतः॥१९॥भविष्यंत्रयपेकेचित्त्रिपुंड्रांनंकिताद्विजाः तेषां॰
॥२०॥भवि॰ दूर्वाफलनेविवर्जिताः तेषां॰॥२१॥भविष्य॰त्रिपुंड्रांनंकिताद्विजाः तेषां॰॥२२॥भवि॰ रु
द्राक्षानंकिताद्विजाः तेषां॰॥२३॥भवि॰ शिवान्यसुरपूजकाः तेषां॰॥२४॥भवि॰ शिवान्याराध्य
नप्रियः तेषां॰॥२०॥भवि॰ शिवान्यक्षेत्ररक्षणप्रियाः तेषां॰॥२६॥भ॰ शिवान्यः लोकनेप्रियाः ते
षां॰॥२७॥भ॰ शिवान्यस्मरणप्रियाः तेषां॰॥२८॥भ॰ सत्कैलिंगार्चनद्विजाः तेषां॰॥२९॥भ॰रुद्राक्ष
धनेवर्जिताःते॰॥३०॥श्रीरुद्रजपवर्जिताः तेषां॰॥३१॥भ॰ पंचाक्षरपराङ्मुखाः तेषां॰॥३२॥अन्य
पुरीवधमेषुयेषांचित्तपराङ्मुखं तेषां॰॥३३॥अरौवानांभवेत्स्थानमास्तंभमंडलांतरे यदितै
षामवस्थानतदादंडोभवान्मम॥३४॥येकरिष्यंतिमोहेनशिवान्यसुरपूजनं तेषांकार्यः
शिरश्छेदोदेहछेदपुरःसरं॥३५॥केयै॰शिवान्यसुरकीर्तनं तेषां॰॥३६॥इयमाज्ञामयादत्तायघे
मांलंघयिष्यसि तदातवशिरश्छेदंकरिष्येनात्रसंशयः॥३७॥अरौवेवार्तामल्लोकेयदिसंश्रु

यतेमया तदा॰॥२८॥ऋग॰ एवंप्रधानमाज्ञाप्यरौवंदंडधिक्षकः अघोरंयातनाभीमंयातयामासतंयमः॥
वधर्मपरायणाः॥२९॥रौद्रोनमयत्वायमोपिनयतितः पूजयामासपुष्पाद्यैः रौद्रोयमे
तिसादरं॥३०॥पुनःसपूजितस्तेननत्वेशासयमोमुनेययौत्रस्तवदनःसमस्तोनिजमंदिरं
॥३१॥गत्वाराजहतंशीघ्रमरौद्रंदंडरक्षिकः अघोरंयातनाभीमंयातयामासतंयमः॥३२॥
प्रातयामासनरकेयमस्तस्यपितृनपि अघोरनरकस्थानेसतस्थापितृभिःसह॥३३॥अतोन्व
हंप्रयत्नेनकर्तव्यंशिवपूजनं सर्वार्थदायकंयस्माच्छिवमहादेवपूजनं॥३४॥शिवमेवप्रय
त्नेनपूजयंविमनीषिणः शिवंयोक्षयदंमत्वावेदांतेरविलेरपि॥३५॥वेदविद्यातवेपस्य
महादेवस्यजनेयेकरिष्यंतियत्नेनतेधन्याइतिमन्महे॥३६॥अन्यान्पूजयतीशंयेसत्न
मस्कृत्यपतिं तएवधन्यामान्याश्चपूजनीयाश्चयेनतः॥३७॥सर्वोत्तमःसर्वहेतुःसर्वशास्या
महेश्वरः अतएवसयत्नेनपूजनीयोमनीषिभिः॥३८॥यमंचयेस्तुमाकांतंमद्रोपद्रो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

दयः सएव पज्योदेवेषुदेवदेवोत्तमः शिवः ॥३९॥अर्पितश्रद्धयानित्यंयोर्चयेत्पार्वतीपतिं संपज्यइ
तिवेदोपिवदत्येवसनातनं ॥४०॥अतिपुण्यवतामेवश्रद्धाभवतिशंकरे अतिपुण्यविहीनानांनश्रद्धा
पार्वतीपतेः ॥४१॥अर्पितश्रद्धयाविद्वान्स्वनेत्रकमलेनशंकरं पज्जयामासपज्यानांताविद्मुखदायिनं ॥४२॥
अतीतांश्रद्धयानित्यंयेर्चयंतिमहेश्वरं तेषांमापुष्पमारोग्यमपवर्गश्चजायते ॥४३॥येपज्जयंतुमांका
नंनित्यमव्यभिचारतः तेषांपुण्यवतांपुंसांनित्यमेवनमोनमः ॥४४॥पुण्यशिवःपुण्यंतिथंत्रिपु.
ड्रंकशिवलिंगार्चनंपुण्यंपुण्यमात्मदर्शनं ॥४५॥एतत्स्नातःसमुत्थायस्मर्तव्यंपुरापपचकं
स्मरणान्नास्यसंतप्तिर्जायतेढुरितंमहत् ॥४६॥ऊमासहायमित्यादिवेदमंत्रैःशिवप्रिये सु
र्तव्यः सततंवेदैःसर्वसिध्यर्थमादरात् ॥४७॥शिवशंकरमोरीराविश्वनाथामहेश्वरः शु
वीर्तनमतिनानिप्रातर्जप्यानिसद्मनैः ॥४८॥भवोनीलकंठजननागौरीशंकरवल्लभा शिव
निप्रातरुस्मार्यस्मर्तव्याजगदंबिका ॥४९॥प्रातःकालान्यकालेपि शिवशंभोमहेश्वर महा

देवेतिनामानिजपेद्वायानिसद्मनैः ॥५०॥स्मर्तव्याकीर्तनीयश्चजपनीयश्चशंकरः यतस्त
त्स्मरणादिनिमुक्तिर्दानिमहामुने ॥५१॥तन्मनोयेनमनसास्पर्शतेपार्वतीपतिः साजिह्वाकीर्तने
सावः सततंजिह्वयाप्रया ॥५२॥सहस्तोयेनहस्तेनविल्वैःसंपूज्यतेशिवः तच्छिरोयेनशिरसा
प्रणामःक्रियतेशिवे ॥५३॥तौपादौयौशिवक्षेत्रेभक्त्यापर्यटतोमुदा सपुण्योयेनवाकाश्या
स्वशरीरंसमर्पितं ॥५४॥वंध्याप्रदक्षिणाःकार्याःसावधानंशिवालये हस्ताभ्यांनसियत्ने
नकर्तव्यंशंकरार्चनं ॥५५॥प्रणामास्वशरीराकर्तव्याःपार्वतीप्रभोः श्रोत्राभ्यामतियत्नेन
श्रोतव्याःशंकराःकथाः ॥५६॥नेत्राभ्यामतियत्नेनद्रष्टव्याःपूजिताःशिवाः घ्राणेनाघ्रेयमन
लंविल्वपत्रंशिवार्पितं ॥५७॥जिह्वायाश्रीमहादेवःकीर्तनीयःप्रयत्नतः नेत्राभ्यामति
यत्नेनशिवलिंगंसमर्चितं ॥५८॥ध्यातव्योमनसानित्यंसुमादेहाधिविग्रहः वेदवेदांतसं
वेद्यःसर्वदाश्रीसदाशिवः ॥५९॥स्वाधीनेनपनेप्राप्यदिनद्रक्ष्यतेशिवंतदासेकिंजन्म

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नांघोबंध्यमेत्रोपतःसदा॥६०॥संप्राप्यहस्तौस्वाधीनौपोनार्चयतिशंकरं सदग्धहस्तोविज्ञेयः
छिन्नहस्तोथवाध्रुवं॥६१॥संप्राप्यपादौस्वाधीनौयोनयातिशिवालयं स्वदग्धपादोविज्ञेयःछि
न्नपादोथवाध्रुवं॥६२॥संप्राप्यजिह्वांस्वाधीनायोनस्तौतिमहेश्वरं सविज्जिह्वइतिज्ञेयोदग्ध
जिह्वोथवाध्रुवं॥६३॥श्रोत्रेलब्धाशिवकथांयोनश्रोष्यतिसादरं सविश्रोत्रइतिज्ञेयोदग्धश्रो
त्रोथवाध्रुवं॥६४॥स्वाधीनंमानसंप्राप्ययोनचिंतयतेशिवं सविचित्तइतिज्ञेयोदग्धचित्तो
थवाध्रुवं॥६५॥इंद्रियैःसंदिरप्येवंतादृग्दिव्यकर्मभिः शिवमेवातिपत्तेनप्राप्नुवंतिमुक्तिदं
॥६६॥यजंतिविविधैर्यज्ञैः।शिवमेवमेवमेवाहपज्विनः यतोदेवाधिदेवाधिदेवोयपज्ञ
कर्मफलप्रदः चिंतयंतिमहादेवयोगिनोयुक्तमानसाः यतोदेवाधिदेवोयंयोगकर्मफलदः
॥६८॥शिवात्परतरंनेतिभजंतिमहेश्वरं तेधन्यास्तेसदाचारास्तेपूज्यधर्ममूर्तयः॥६९॥शि
वनाममणिंकंठेसदाधत्वावसतिये तेध०॥७०॥धत्वावसतियेरुद्रत्रिपुंड्रंशिवभक्तयो तं
ध०॥७१॥धत्वा०कंठेरुद्राक्षान्शिवभक्तयान् ते०॥७२॥अनन्यशरणान्नित्यंयेचयांतिम

हेश्वरं ते०॥७३॥येषांचित्तंमनायत्यांशिवचिंतनतत्परं ते०॥७४॥येषांनित्यंमनायत्यांशि
वैकशरणंमनः ते०॥७५॥येषांदेवगणाधीशोमहेशकुलदैवतं ते०॥७६॥येषांसर्वार्थदंनि
त्यंशंकरंपूजनंते०॥७७॥येषांशिवार्चनादन्यद्व्रतंनास्त्येवसर्वथा ते०॥७८॥येषांशि
वान्यदेवेषुशिवभक्तत्वधीःसदा ते०॥७९॥येषांमहेश्वरेसर्वदेवोत्तमत्वधीः ते०॥८०॥
येषांचित्तंपरावृत्तंमहादेवान्यपूजनात् ते०॥८१॥येषां० वंदनात् ते०॥८२॥येषां० दर्शना
त् ते०॥८३॥येषांवंदनात् ते०॥८४॥येषांचिंतनात् ते०॥८५॥येषांप्रीतिःक्षीरपानेयथा
तद्वच्छिवार्चने ते०॥८६॥येषांप्रीतिकलत्रादौयथा० ते०॥८७॥येषांप्रीतिःसुवर्णादौय०
ते०॥८८॥येषांप्रीतिःस्वर्गभोगेयथा० ते०॥८९॥महादेवार्चनेप्रीतिर्नृणामत्यंतदुर्लभा स
लभायदिसान्नृणांतदामुक्तिर्हितेनरा॥९०॥येदितंमनयोदेवंसर्वदाजन्मकोटिभिःतदा
प्रीतिर्महादेवेध्रुवं॥९१॥येदिदेवोत्तमत्वेनज्ञात्वादेवोत्तमंशिवं समर्चयंतियं

नेनतदाभक्तिनंदुर्लभा॥२३॥कर्मणामनसावाचानिसभव्याभिचारतः पूजयेन्महारुद्रं
संमोक्षमधिगच्छति॥२३॥मुनेशिवार्चनादन्योमोक्षोपायोनविद्यते तुतः सर्वप्रयत्नेन पूजो
नीवःसदाशिवः॥२४॥सर्वत्रकोपिभगवान्लिंगरूपिसदाशिवः पूजनीयप्रयत्नेनमुनेस्वर्गापवर्ग
दः॥२५॥ध्यातव्यःपूजनीयश्चलिंगरूपीसदाशिवः प्रतीध्यातःपूजितश्चसर्वानिष्टान्प्रयछ
ति॥२६॥स्वामीसिताथदोदेवःशिवान्योनास्तिसर्वथा सत्यमे०॥२७॥नशिवान्यःपूजनीयो
नध्यातव्योमुनेक्षणैः सत्य०॥२८॥नशिवान्यःकीर्तनीयोनस्तोतव्योमुनेक्षणैः सत्यमे०॥२९॥
पूजनंकीर्तनंध्यानंवंदनंतुशिवापतेः आयुरारोग्यसंपत्तिंप्रयुश्चस्वर्गापवर्गदं॥३००॥इत्थं
कंपूजनादीनिसर्वाभीष्टप्रदान्यतः पूजनादीनिकार्याणिमहादेवायसर्वदा॥१॥येनधन्यास्तु
रावेतिज्ञेयाःस्वन्नेत्रिपेसदा पूजयंतिमहादेवंशिवान्याचापराङ्मुखाः॥२॥मुने० श्रीमहादे
वयात्रार्थमसुफल्गोः ब्रह्मर्षिणा:॥३॥मने०शिवयात्रान्ववात्रीयामसंतंपुंगदयः॥४॥मु

ने०शिवान्यनामश्रवणेमहावधिरवक्तयः॥५॥मुने०शिवान्यकीर्तनेस्तोत्रेपेऽर्चनेकेकवक्तयः॥६॥
महादेवार्चनंसत्कायोर्चयेदन्यदेवतं तस्यजन्मवृथैवेतिविज्ञेयंमुनिसत्तम॥७॥श्रोत्रमः त्रेक्षणो
पश्चकीर्तनीयश्चशंकरः तदन्यस्तुनसंपूज्योनेक्षणाद्यश्चसर्वथा॥८॥यःपूज्यश्रीमहादेवंमनभ
क्त्यान्यमर्चयेत् सनिसभ्रांतएवेतिविज्ञेयोनात्रसंशयः॥९॥यः शिवाराधनंत्यक्त्वाकारोत्यन्यस
रार्चनं सकरोतिमहामोहाद्भ्रष्टायुषःक्षयः॥१०॥यावत्तत्त्वातमभ्रांतयावन्नैवायुषः क्षयः ता
वद्वोत्तमःसाधुः पूजनीयः स्वशक्तितः मुनेपेशिवमज्ञात्वाकुर्वतीशान्यपूजनं तेतुकालेमटैर्नीता
रुद्रेतिचपुनःपुनः॥१२॥शिवान्यपूजकायेचयेचत्वत्तत्रिपुंड्रकाः तेसर्वेपिपतंत्येवनरकेषुपुनःपुनः
॥१३॥नित्यंशिवार्चनत्वत्कःशिवान्यायेचयंतिनान् नरकेपातयत्येवकृतांतःक्रूरशासनः॥१४॥
शिवेध्यानेविहायान्यमभिध्यायंतियेचनान् नरः॥१५॥नित्यंशिवस्तुतिंत्यक्त्वाशिवान्य
यंतिनान् नरः॥१६॥अशौचधर्ममाश्रित्ययेतिषंतिद्विजादयः नरः॥१७॥शिव

Indira Gandhi National Centre for the Arts

धर्मानेश्रुतिप्रोक्तान्नार्चयंतियेद्विजाः तेमृत्युपाशसंबद्धाः स्यास्यंतिनरकालये॥१८॥अतोद
पयज्ञात्वारोवोमस्त्वातियात्नतः यःपूजयतिगौरीशंसमोक्षमधिगच्छति॥१९॥कुर्वन्कोटिशो
नित्यंमहेशान्यंस्वरार्चनं तथापिदुर्लभामोक्षोविनाशंकरपूजया॥२०॥कुर्वन्कोटिशोयागान्य.
र्नाश्रान्यान्सनातन तथापिश्रीविरूपाक्षपूजांमोक्षस्वपेक्षते॥२१॥सुदृष्टानिपुराणोपिविनाशं
करपूजयानमुक्तिंकांतालभतेसत्यंसत्यंनसंशयः॥२२॥यः पूजितस्तनध्यातंवंदितोमेरो
दिगृहः सएवलभतेधन्यामुक्तिंकांताकरग्रहं॥२३॥विलोकयतिसततंमुक्तिकांताशिवार्चकः
सापिपश्यतिसोत्साहशिवाराधनतत्परान्॥२४॥मुत्रयंगनाविलोक्यैवशिवाराधनतत्परत्व
सत्संतसंतुष्टावल्लभौयममतिसा॥२५॥यएवसततंध्यातःपार्वतीप्राणवल्लभः सएवशिवशिव
श्रद्धात्माजायतेमुक्तिवल्लभ॥२६॥यएवातिप्रयत्नेनसमाराधितशंकरः सएववस्तुतोलोकेमु
क्तिकांतामनोहरं॥२७॥महेश्वरंमुमाकांतंकालांतकमनामयं यःपूजयतितस्यैवमुक्ति

र्नान्यस्यसर्वथा॥२८॥त्वात्वादौभस्मनादेहंमूलपादमस्तकं पूजनीयोमहादेवालिंगरूपीमु
मुक्षुभिः॥२९॥एवमव्याभिचारेणनित्यमभ्यर्चितःशिवः ददातिमुक्तिंमुक्तिंचसत्यंसत्यंनसंशयः
॥३०॥राज्यंपदमतुलंमुक्त्वाशिवलिंगार्चनान्नरः प्रयातिशिवसायुज्यंनिर्दग्धाखिलकल्मषाः॥३१॥
कोटिशः कृपयार्थोपिसकृदर्चितशंकरः प्रयातिशिवसायुज्यमुक्त्वाभुजमुच्यते॥३२॥शिव
पूजाग्निसंदग्धमहापातकपर्वताः पीताःशुचिमनाःशिवंयांतिशिवाद्दताः॥३३॥समभ्यर्च्यमहा
देवसकृदप्याहिताशयाः लब्धोपेंद्रत्वमिंद्रत्वब्रह्मत्वंचशिवंययुः॥३४॥पुराद्विजाधमः कश्चि
त्कुब्राह्मणालेक्षणाः शूद्रयतिसमाश्रित्यस्थितः स्वकुलनिंदितं॥३५॥ततःश्रीरुद्रमंत्रेण
धनंसंप्राप्यकोटिशः सदावेश्यापरीजातोमधुमांसानःसदा॥३६॥सवेश्यामुक्तिश्रियशोवे
श्यासंसक्तमानसः कृवासमदनाक्रांतोवेश्ययासहसर्वदा॥३७॥समृतःस्वपभोगार्थंपुष्पाणपा
नेनुमुद्यतः प्रविवेशचयत्नेनमनोज्ञापुष्पवाटिकां॥३८॥ततःसंपाद्यपुष्पाणिसुगंधानिब

ऊनिच अंधकारेचसंप्राप्तेमध्येमार्गमुपागतः॥३९॥तदासन्मुत्थितोवायुःसमेघोवृक्षपातुकः
ततोवृष्टिश्चघनगर्जनसमन्विता॥४०॥ततः परंसपुष्पाणिपत्त्रकाद्विजलाद्भुतः समारुत्यपात्रे
कोमलांगःसनातनः॥४१॥तत्पत्त्रानिव्रस्तानियेतुलिंगस्य मस्तके ततोदृष्टिर्भवातातनः रा.
ताश्चवायवः॥४२॥ततस्तंतमालोक्यतमापुरमकिंकराः नीतश्चैतैःसदुर्गंतत्तदेवयमसंनिधिं
॥४३॥ततस्तमागतंदृष्ट्वायमोधर्मविचक्षणः चित्रगुप्तंविलोक्याहधर्माधर्मविचारकं॥४४॥य
मः किमनेनकृतकर्मकोयंकिंकुलसंभवः किमेतस्याचकर्त्तव्यंशासनंतद्वदत्वमे॥४५॥अग०
इतितद्वचनंश्रुत्वाचित्रगुप्तकृतांजलिः धर्माधर्मौविदित्वैवतत्कृतंमाहतंमयं॥४६॥चित्रगु०
अयंद्विजकुलोत्पन्नोद्विजधर्मविवर्जितः वेश्योद्विजभुगुद्दुतोनानापातकसंश्रयः॥४७॥
अनेनकृतकर्मणास्वर्गभोगादिसाधनं एतत्कृतानांपापानांसख्याकर्त्तुनशक्यतेब्रुधापा
तनानेनभोक्तव्यमानात्रसंशयः॥४८॥अनेनैतादृशेनापिलिंगेपुष्पाणिभाग्यतः मरणात्सर्वम

ज्ञानात्पातितान्यपुनस्त्रयं॥५०॥स्वभोगार्थंसुगंधीनिमल्लिकाकुसुमान्यपं नीत्वास्थितस्ततोवृक्षा
द्वायुनाभिश्चत्रपीडितः॥५१॥पिडितःपातयामासतानिपुष्पाण्यपंद्विजः तानिपेतुर्दैवयोगाच्छिवलिं
गस्यमस्तके॥५२॥ततःपरमयंकालंमृतएवहिपीडया ततःपरंमहद्भिरानीतोयंतवांतिकं॥५३॥
इतोधिकंपुरानेनकृतंसुकृतार्जनं अनेनसुकृतेनैवमुक्तिरस्यभविष्यति॥५४॥इतितद्वचनं
श्रुत्वायमःसंतुष्टमानसः तंतदासंतयातेनपूजयामाससादरं॥५५॥पूज्यमानंतमालोक्य
तदायमसभासदा यममूचुःप्रणतेनकृतांजलिपुटाभुजे॥५६॥सभासंदा०यमोनेनकृतंपुरापं
नाकिंचिदपिदृश्यते लिंगपूजातुयत्नेनकृतामंत्रपूर्वकं॥५७॥एतादृशास्पदुष्टस्याक्रियतेपूज
नंत्वयाकथंधर्मस्त्वयाज्ञातोधर्मवक्तयत्वयि॥५८॥यम०देवाद्वायत्ततोपिशिवलिंगस्यमू
र्द्धनि पातितानिव्रस्तानिभवंत्येवहिमुक्तये॥५९॥मूढेपपातयेपुष्पंमेकंवाशिवमूर्धनि
सतरत्येवसंसारमंतकालेशिवंव्रजेत्॥६०॥विधरोनापिसस्पर्धायदाहतिपावकः त

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

येवविवशोपीशंसंपूज्यातांशिवंव्रजेत्॥६१॥ब्रह्मन्नेकमेवास्मात्सतितंशिवमर्धनि पतद्भ
ताघसंघानिनाशायामासतत्क्षणे॥६२॥यान्यन्यानिब्रह्मन्नानिपातितानिशिवोपरि तान्यंस्यमुक्तिं
दास्यंतिब्रह्मादीनांपदान्यपि॥६३॥अतःपरमयंभस्मोभाविभस्मावयोनिजः नवखंडात्मिकांभस्मनि
पालयिष्यतिधर्मतः॥६४॥अस्यपुत्राभविष्यंतिदशलक्षमहौजसः शिवंस्थानान्ययंभस्मः का
रयिष्यतिभस्मिशः॥६५॥शिवलिंगान्ययंतेषुस्थापयिष्यतितत्तत्तेनैवदेहेनदेवेंद्रोपिभविष्य
ति॥६७॥ततःपरमयंब्रह्मन्स्वयमेवभविष्यति स्यास्यस्वयंविधिर्भस्मबकुंकालमनाकुलः
॥६८॥ततोविष्णुस्त्वमासाद्यलक्ष्मीनाथोभविष्यति अनेनसहसोद्यासंलक्ष्मीःक्रीडाक
रिष्यति॥६९॥गरुडाद्यैःसेवितायंकुकालयनोकुलःस्वेच्छस्यास्यतिवैकुंठेवैकुंठेखशालामतः॥७०॥
गाणपत्यंचलब्ध्वायंततःशंकरपूजयालब्ध्वाशिवप्रसादंचशिवलोनोभविष्यति॥७१॥मरणा
त्सर्वसमयेश्रीमहादेवमूर्धनि पुष्पाणिपातयित्वापिमुक्तोभवतिमानवः॥७२॥मरणात्स

र्वसमयेशिवंसंपूज्यपातंततः व्यवधानंविनामर्त्यःशिवलोनोभविष्यति॥७३॥अंतकालेबि
ल्वपत्रेपातितेशिवमूर्धनि तदात्वव्यवधानेनशिवलोनोभविष्यति॥७४॥मरणात्सर्वसम
येबिल्वपत्रेणशंकरं यःपूजयतिपत्रेणसशिवोभवतिध्रुवं॥७५॥विनापट्टैर्विनादानैस्तपोभि
श्चविनाशिवं संपूज्यबिल्वपत्रेणप्राप्तानंताःशिवध्रुवं॥७६॥अनंतान्यपिपापानिनश्यंतिशिवपूज
या ततःप्रयांतिचशिवंतथैवचशिवपूजया॥७७॥अनंतोत्तमगोदानमदानानांचयत्फलं ततो
नंतपुराणपुराणंशिवपूजाविधेःफलं॥७८॥अनंतमत्तमातंगदानानामविवत्फलं ततो०॥७९॥शि
वपूजाकल्पवृक्षःस्वेष्टानंतफलप्रदः ततःसासर्वदाकार्याशिवपूजामुमुक्षुभिः॥८०॥शिवार्च
नफलयावत्तावत्फलमनेकधा कृतैरप्यनितैर्धर्मैर्नैवंसप्राप्यतेध्रुवं॥८१॥विष्णुत्वादिपदप्रा
प्तिपर्यंतंनविधेःफलंमुक्तिश्चतत्फलेनान्यत्कथंस्यात्सदाफला॥८२॥विष्णुर्नुक्तिश्चशिव
पूजयाजीतावज्रनामेघातेनान्यत्तुल्पफलप्रदा॥८३॥विनायज्ञदानाद्यैःकेवलशिवपूजा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

याः मुक्ता भवंति मनुजास्त्यक्तपातकपंजराः ॥८४॥ पापिनोपि शिवं यांति नरनंदीश्वरार्चनाः
नरपोस्तीर्थपुरांयांति सदाशिवार्चनाः ॥८५॥ वृथातपोवृथादानंवृथाधर्मश्रुतिर्वृथा
लेकंसार्थकंश्रोतंश्रीमहादेवपूजनं ॥८६॥ शिवेदत्तमयत्नेनाप्येकंबिल्वदलंनवं वि
नाधनंनदापेक्षंमोक्षदंभवतिध्रुवं ॥८७॥ संप्राप्यमहदैश्वर्यंमिंद्रत्वादिपदान्यपि बुधैः
शिवसायुज्यंप्राप्तंशंकरपूजया ॥८८॥ सकृद्प्यर्चितोभक्त्यामहेशः करुणानिधिः द
दात्यतुलमैश्वर्यंस्वसायुज्यंचसादरं ॥८९॥ सुतेपितेवतनुतेप्रीतिमीशः स्वपूजकेः ततो
दातिसुप्रीतः शिवस्तस्मैतत्फलं ॥९०॥ तोयेनबिल्वपत्रेणपुष्पेनैकेनवाशिवं यःपूजय
तियत्नेनतस्यमुक्तोरदूरतः ॥९१॥ बिल्वपत्रादिभिर्नित्यंयः पूजयतिशंकरं सविघ्नघ्न
वैः दैवैः पूज्यतेनात्रसंशयः ॥९२॥ शांकराः संतियावंतः तेसर्वेशवादिभिः पूज्यतेसादरंनिपु
णैः दैवैः पूज्यतेनात्रसंशयः ॥९३॥ यथाशिवः सदापूज्योविघ्नघ्नादीनांत्रयाणांतः तथैवसर्वदापूज्यास्ते

शांशंकरपूजकाः ॥९४॥ महद्भाग्यंमहद्भाग्यंमहद्भाग्यंशिवपूजारतासना पतंत्रोविधि
विघ्नघ्नेपूजनीयाः त्रयाणांतः ॥९५॥ कः समर्थोभवेद्वक्तुंरुद्राक्षशिवार्चकान् विघ्नघ्नादिवंद्य
पादांभोजान् घोरनारकिणांविना ॥९६॥ यः यरुद्राक्षरुद्राक्षैर्वामोहचशादपि सतिष्ठत्येवनरः
कंयावदाचंद्रतारकं ॥९७॥ धन्याशैवजनामान्याः पूजनीयाः सुरादिभिः अतएवहितेसर्वैः पू
जनीयाः त्रयाणांतः धन्येधन्यंमहादेवपूजकस्यैवजीवनं ॥९८॥ यतोजीवन्नपिसुरैः पूज्यतेशि
वपूजकः तस्यैवजननीमान्यापितुस्यपुत्रः शिवार्चकः तस्यैवजननीमान्यासुखदेयाशिवार्चकं ॥९९॥
तस्यधन्यतरोवंशोयस्यवंशेशिवार्चकः तद्वंराजन्याधन्याहियद्वंशेशांकरार्चकः ॥४००॥ यस्यवंशो
समुत्पन्नशंकरार्चनतत्परः तद्वंराजन्याःसर्वेपिपूजनीयासुरैः सदा ॥१॥ नरंतिपितरस्तस्य
यस्यवंशोशिवार्चकः रुदंतिपितरस्तस्यनयद्वंशेशिवार्चकः ॥२॥ कदाचिदपिगौरीशप
यसायोभिषिंचति सपुनस्तेन्यपयसास्वोदरंनाभिषिंचति ॥३॥ सएवधन्यः पूतात्माकृतकृत्यः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

सएवहि योमिथिच्यमहादेवंबिल्वाद्यैः पूजापिष्यति॥४॥नरामवंतिनिष्पापाद्द्यापिशिवपूज
कं॥अतशिवार्चकोधन्योभाग्यवांश्चनसंशयः॥५॥ऊर्ध्वेंद्रादिकृतांपूजांयदिवांछतिमानवः॥तदाभक्त्या
तिपत्तेनकर्तव्यंशिवपूजनं॥६॥शिवार्चनेनयच्छभ्यंनछभ्यंनान्यधर्मतः॥यदन्यधर्मलभ्यंस्यातच्छभ्य
शिवपूजया॥७॥नरामवंतिभूपालाःशंकरस्यैवपूजया॥एवंलब्ध्वाविधूत्वंद्रयांतिशिवरूपतां
॥८॥शिवार्चनप्रभावोयःसकेनज्ञायतेयतः॥वेदैरपिनविज्ञातःसप्रभावोविलार्थदा॥९॥शि
वार्चकाःत्रिपुंड्रांकाःशिवपारिषदामताः॥ऊर्ध्वेंद्रादिशिरोरत्नरंजितामलपादुकाः॥१०॥नमो
नमःशांभवेभ्यःशांभवेभ्योनमोनमोनमःशांभवेभ्यःपुनर्भ्योनमोनमः॥११॥
भूयंतरिक्षेपातालेभविष्यंतिशांभवाःतेभ्योनमोनमोनिष्पंनमोनिष्पंनमोनमः॥१२॥अस्मा
भिरेतेदृश्यंतेभाग्येनशिवपूजकाः॥भूरिभाग्यविनास्माकंकुतःशांभवदर्शनं॥१३॥यदंघ्रिशां
करेदेवाविष्णुब्रह्मादयोमुदा॥नमंतियानेनसएवःशांकरोनमः॥१४॥यस्यशांकर

र्यस्यपादांबुजरजःकणान्॥दधारशिरसाविष्णुः सएव०॥१५॥अनंतजन्मपर्जंतंयेनपोदान
तपसाः तैरप्यंतर्भिर्मत्साक्षिपतेशिव पूजनं॥१६॥अनंतदानधर्माणांतनंततपसामपि
फलंतेश्रुतिश्रुतंसाक्षादंतकालेशिवार्चनं॥१७॥येनकेनापिरूपेणयस्यकस्यापिदेहिनः
यघंतेशिवपूजास्यात्समुक्तोभवतिध्रुवं॥१८॥अगस्ति० इतिवचनंश्रुत्वातदायमसभा
सदः॥प्रणम्यातियत्नेनचक्रुः पूजाविधानतः॥१९॥ततःसजातोभूपालोमुक्तेंद्रादिपदान्म
पि संप्राप्यशिवसापुज्यंशिवपूजाप्रभावतः॥२०॥अतोन्यहंप्रयत्नेनकर्तव्यंशिवपूजनं॥स
र्तव्यश्चमहादेवःसावधानेनसंततं॥२१॥दधी० इत्यगस्त्यवचः श्रुत्वातमगस्त्येसनातनः॥प्र
णम्यविधिवत्तस्मैचकाराभ्यर्चनंमुदा॥२२॥सततंतद्दनुज्ञातोश्रीमध्राज्जनापके॥दृषद्वयो
बिल्वपात्रादधच्चित्तेनपोनमः॥२३॥ततःसनातनोभक्तमाचकारोद्धृतपोनपः॥ऊर्ध्वेन
त्रिपुंड्राभ्योभूषितः शिवपूजकः॥२४॥ततःप्रसन्नोभगवान्तस्मैदेवोनमः शिवः॥प्र

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

सन्नसतिगौरीशेतुष्टावाभ्यर्च्यशंकरः॥२५॥वरंयाचेतदंतुकाशीप्रापयशंकरावरोयमु
क्तमः शंभोनाहंयाचेवरांतरं॥२६॥इत्युक्तमतिभक्तस्पश्रुत्वावचनमीश्वरतथास्तितिमुक्त
राःतत्रैवांतर्दधेनृप॥२७॥ततःस्नातनःप्रायकाशीविश्वेश्वराश्रयां संप्राप्यमुक्तस्तत्रैवविं
श्वेशानुग्रहान्नृप॥२८॥सबालकोप्यगत्सस्पश्रुत्वावचनमादरात् चक्रेतदनुज्ञातोमल्लिका
लिंगपूजनं॥२९॥सत्रवत्सरपर्यंतंकृत्वामद्विंगपूजनं महदैश्वर्यमप्राप्यदुःखितोरायमा
श्रितः॥३०॥तत्रगत्वारुरोचैः क्षुत्पिपासातुरोभकः तदातमाहतन्माताततगत्वाविवेकिना॥३१॥
रेरेबालकमारोदीर्घंमावहपोरुषं अर्धेयेणकृतेदुःखेसार्थसिद्धिर्नसंभवा॥३२॥इतितद्व
नंश्रुत्वाबालस्तंमाहदुःखितः कृतलिंगार्चनस्यापिसौभाग्यनममाभवत्॥३३॥अगस्त्यवच्च
नंश्रुत्वामयापात्रेनसादरं शिवपूजाकृतामातः मानसीभाग्यदापिनी॥३४॥सौभाग्यमेवनप्रा
प्तंकृतयाशिवपूजया मुक्तिरंतेकथंप्राप्यासादुर्लभतरायतः॥३५॥अदाहकोग्निस्तस्यकिं

महागिरिदाहकः दारिद्र्यदादिकापूजाकृतंसंसारंदहिष्यति॥३६॥दधी०इत्युक्तवंतंमोहेततं
बालंभ्रांतचेतसं भ्रांतबालवचश्रुत्वातमाहजननीतदा॥३७॥सुदती० सौभाग्यमेवनप्राप्तं
कृतयाशिवपूजया मुक्तिरंतेकथंप्राप्योसादुर्लभतरायतः॥३८॥रेरेबालकदुर्वृत्तकथमेवं
त्वयोच्यते एवंनैवोच्यतेलोकेकेनापिद्विजजन्मना॥३९॥बालकोसियतोभ्रांताभ्रांतस्तात
एवंत्वयोच्यते अन्येतुनवदंत्येवंधारानिगतकल्मषः॥४०॥अवश्यंप्राप्यतेभावंशिवलिंगा
र्चनात्सुत अस्मिन्नर्थेश्रुतिर्नानमत्रंनास्त्येवसंशयः॥४१॥धर्मान्कुर्वंतिविविधान्श्रुतिग्रामा
णवादिनः श्रुतिरेवयतःसाक्षात्सयंधर्मप्रवर्तिका॥४२॥प्रवर्तयतिधर्मेषुश्रुतिधर्मपरा
यणान् निवर्तयत्यधर्मेभ्यःसेवाधर्मपराश्रुतान्॥४३॥ईदृशंकर्मकर्तव्यंश्रुतिग्रामाणपावा
दिभिः श्रुयुक्तंकर्मकालेनफलंदास्यसंशयः॥४४॥श्रुयुक्तंकर्मशुचिनापादिसांगंकृतंभ
वेत् तदासद्यःफलत्येवतत्कर्मश्रुतिश्रोदितं॥४५॥यंगंयदिभवेत्कर्मतदानफलदा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

एकं सांगमेव कृतकर्मश्रौतं यस्मात्फलप्रदं ॥४५॥ फलं भवत्यवश्यं हि सांगेन श्रौतकर्मणा अस्मि
न्नर्थेन संदेहस्तत्र मानं श्रुतिर्यतः ॥४६॥ अतः शिवार्चनं श्रौतं सांगं चैक्रियते सदा सद्यः समस्तसत्फ
लप्रदं तन्मविष्यति ॥४७॥ नियमाः संति बहवः शिवलिंगार्चने शिशोने शिश्नखाखयाकार्ड
नशक्तेनसंशयः ॥४८॥ विदित्वानियमान्सर्वान्विधानं च शिवार्चनं शिवार्चनं कुरुष्वाद्य शिवक्ष
ोभविष्यति ॥४९॥ यंगामि शिवपूजासाकीलेन फलदा ध्रुवं सांगं चेच्छिवपूजासाद्यः सर्वफ
लप्रदा ॥५०॥ सांगं यः कुरुते भक्त्या शिवलिंगार्चनं शिशोः सधर्मादिफलाध्यक्षो भवेत्तेवनसंश
यः ॥५१॥ यः पूजयति गौरीशं लिंगरूपिणमास्तिकाः तमेवाति प्रयत्नेन सौभाग्यमनुधावति
॥५२॥ पुराशिवार्चनेनैव विष्णुनामिततेजसा लक्ष्मीः प्राप्तातयाविष्णुः सुखीतिष्ठतिस
र्वदा ॥५३॥ विष्णोः शिवप्रसादेन मोक्षोप्यग्रेभविष्यति यतः शिवार्चनफलं भुक्तिमुक्तिप्रदं
शाश्वतं ॥५४॥ सर्वदेवोत्तमः सांबो भुक्तिमुक्तिप्रदः शिवः अपारकरुणासिंधुर्दीनबंधुस्त

र्मर्चया ॥५५॥ कालत्रयेपिदुःखानिनशिवासक्तचेतसां अतोविधिवदाराध्यंमाराध्यमहे
श्वरं ॥५६॥ महेश्वश्चदुःखानिननाशयतितेतदा कःसमर्थस्तदन्यःस्यात्तदुःखनिवारणे ॥५७॥
सर्वेषामपिदुःखानिविनाशयतिशंकरः सकिंवदीयदुःखानिनवाशयतिशंकरः ॥५८॥ शंकरं
करोप्रसादतः शंतेप्रयछतिशंकरंसावधानेनसमाराध्यसादरं ॥५९॥ ऊपेंद्रेंद्रादयः सर्वेसम
भ्यर्च्यमहेश्वरं जाताः कृतार्थास्तभक्त्यापूजयस्वमहेश्वरं ॥६०॥ गर्भवासादिदुःखानिपाप्मनं
तानितानिच कदापिनभविष्यंतिश्रीमत्पूजयपूजया ॥६१॥ विश्वासंकुरुविध्युक्तशिवलिंगा
र्चनेसुत कुरुविश्वस्यसततंशिवलिंगार्चनंमुदा ॥६२॥ विश्वस्यभावितामावाःशंभुः भ
क्तार्चयंतिये प्राप्नुवंतिनतेभ्यायोनिचक्रंदुरासदं ॥६३॥ जाबालविप्रिदःसदृत्तैज्ञातोर्थो
यंमयापुरा अतःसुतमदुक्तापश्चत्सुक्तायोनसंशयः ॥६४॥ गतश्चैतेवविश्वासःशिवलिंगा
र्चनेसुत दुःखव्राश्यस्यसंदेहमिहामुत्रापिसर्वथा ॥६५॥ शिवलिंगार्चनेनित्यंस्वेष्टदेवश्रुति

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

चोदिते विश्वासोनभवेद्यस्यसमहापातकी ध्रुवं॥६५॥महापातकयुक्तानांनराणामुद्यचेतसा नभ
विष्यति विश्वासः श्रुत्युक्तेलिंगपूजने॥६७॥रवेरुदयोसदायस्यप्रतिकूलानवग्रहाः तस्यनश्यति
विश्वासः शिवलिंगार्चनं ध्रुवं॥६८॥शिवलिंगार्चने यस्यविश्वासोनभविष्यति तस्यस्यान्नरका
वासस्तद्दुरायुषंध्रुवं॥६९॥शिवलिंगार्चनेयस्यविश्वासः श्रुतिचोदिते ससर्वंशोभुक्तभोगः प्रया
तिशिवसन्निधिं॥७०॥अन्येकूलाग्रहायस्यान्नग्रहागिरिजापतेः तस्येवपूजायांविश्वासोन्यस्यनध्रुवं
॥७१॥दुर्मेधयाश्रद्धयाचमतिकालिंगपूजने नभविष्यतिविश्वासःस्तरासत्यमुच्यते॥७२॥दधी०
इतिदुर्वचनंश्रुत्वाश्रुत्वाचनिगमान्मुने विधिवत्पूजामासशिवंमल्लिंगरूपिणं॥७३॥बिल्वपत्रैः
प्रसन्नेश्वतदगुल्मततोभ्दवैः कुशाकाशद्रोणापुष्पैःपूजयामासशंकरं॥७४॥दूर्वाबिल्वपत्रैः
कुशामीकुष्टनीलोत्पलैरपि करवीरैरपामार्गैः॥७५॥ततःप्रसन्नोगोरीशोनागराणानि
वेदितः प्रसन्नःपूजयामाससबालःपार्वतीपतिं॥७६॥ततस्तुष्टावरुद्राणीरुद्राणाचैश्च

रं त्वरितेनापिरुद्राणारुद्रसूक्तैश्चशंकरं स्तोत्रैश्चविविधैस्तुत्वाप्रसादेतिवदन्मुहुः प्रणा
तः पुनः॥७९॥तंघाचितंददौशंभुर्वरद्वयमपिप्रभुः ददावाकल्पमापुष्पमारोग्यंचमहेश्वरः
॥८०॥पुनःसांबोमहादेवोवांछितार्थाधिकप्रदः ततस्तंघाचितंदत्वाददावन्यदपिप्रभुः॥८१॥
ततस्तत्रैवसगणो महेशोतर्दधेनघ सोपिबालोतिसंतुष्टःस्थितस्तत्रातिविस्मितः॥८२॥सज
गादततोमात्रेप्रसादततोमात्रेप्रसादश्रीमहेशितुः सापितद्वचनंश्रुत्वादद्यौजातानराधि
पः॥८३॥ततः परंचसंतुष्टःसमुद्यद्भिर्गशिवात्मकं पूजयामासपुष्पाद्यैः श्रद्धाभक्तिपरसरं
॥८४॥तदानीमागतस्तत्रजितारिरितिभूपतिः शांतंशिवार्चकंबालंददर्शोत्तमवर्चसं॥८५॥म
स्तोद्भूलितसर्वांगंत्रिपुंड्राकितमस्तकं रुद्राक्षमालाभरणातदाहृविस्मितोभवत्॥८६॥ततस्त
शिवचिह्नांकंबालकंशिवपूजकं दृष्ट्वासन्नपतिर्भूत्वापूजयामासभक्तितः॥८७॥ततस्त
स्मैददौराजाराज्यंसिंहासनंविना ततोराजामयोभूयवैरिदेशाज्जिगीषया॥८८॥ततः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सराजाजित्वारीन्प्रजित्वातद्राजमंजसापालयामाससततंसिंहासनमनाकुलः॥८६॥स
वालोमहदैश्वर्यंसंप्राप्यमुदितासदा तदाशिवंप्रयत्नेनपूजयामाससादरः॥९०॥सबालकः
श्रद्धयैवसहस्रंघटपूरितैः पंचामृतैर्लिंगरूपंमभ्यषिंचन्महेश्वरं॥९१॥बिल्वपत्रै
रतिस्वच्छैःप्रस्रवैर्विविधैरपि साशिवंपूजयामासभक्तिश्रद्धासमन्वितः॥९२॥शाकरा
न्भोजयामासक्षीरान्नेनसकोटिशा शाकरेभ्योददौभक्तान्रत्नान्यमुत्तमानिच॥९३॥
सबालः कारयामासशिवालयमनुत्तमं तत्रलिंगप्रतिष्ठांचसचकारविधानतः॥९४॥उ
त्सवान्कारयासनित्यंशंकरालये चकारतोर्विविधैःश्रीमहादेवपूजनं॥९५॥नित्यंपार्थिव
लिंगानांसहस्रंपूजयन्स्थितः पुत्रपौत्रादिवृद्धिश्चसमभूत्तस्यभूपतेः॥९६॥सएवकल्प
पर्यंतंशिवंसंपूज्यसादरं हित्वाशिवकथाःश्रवन्सतोवृणास्थितोनृप॥९७॥ततःसदा
वमभ्यर्च्यशिवंस्मरणपूर्वकं तदाशिवंशिवेतीत्थंहोप्राणात्त्यराधिपः॥९८॥ततो

महेशकृपयासंप्राप्यशिवसन्निधिं श्रीमहादेवंभक्तैश्वर्ययथेच्छया॥ कृपयाशिवलीनोबभू
वसः॥९९॥एवमेवपुरासज्जनवहवःशाकराःशिवं संपूज्यापुर्महादेवंभक्तैश्वर्ययथेच्छया
॥५००॥शिवपूजाप्रभावेननिरातंकानिरामयाः प्रयातेवंसांबभक्तोभोशिवार्चकाः॥१॥शिव
संसक्तचित्तानांशिवव्रतरतात्मना इहामत्रापिभयंनदुःखंसमुच्यते॥२॥एजनःशि
ववव्रतेश्रद्धादूरेभादेहधारिणां सावैधदिभाग्येनतदामुक्तिरदूरतः॥३॥शिवार्चनेरुद्रजप
भस्मरुद्राक्षधारणे यस्यश्रद्धाभवेन्नित्यंसनिर्वाणांगनापतिः॥४॥शिवलिंगंबिल्वपत्ररुद्रा
क्षाःश्रीतभस्मचं शैवंक्षेत्रंतिपंचैतेपत्रतत्रनपापभीः॥५॥साक्षान्मुक्तिप्रदंधन्यंशिवलिंगा
दिपंचकं दृष्ट्वविलयंयातिपातकानिसहस्रशः॥६॥सपादनोपयत्नेनशिवलिंगादिपंच
कंअपमेनपरोधसोद्विजानान्यसन्नमः॥७॥द्विजसन्मस्यजन्मोहाधिवलिंगादि
पंचकं खादन्नपरिसंख्याश्रडालइवसर्वदा॥८॥निधानरूपंसंप्राप्यशिवः पस्यजेन्नो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

हसंक्रांतः समक्रांतो हिपातकैः ॥१७॥पंचक्रियतमंशि० यत्रदृष्टंततोयांतिदूरतोपमकिंकरा
॥१०॥महादेवप्रियतरंशि० यस्मिन्यस्यतिविश्वाधात्तन्नसंपद्यतेच ॥११॥यस्मिन्भवतिभाग्य
नशि० सम्भक्तस्त्वंविभवंप्रयातिशिवरूपता ॥१२॥एकैकमस्तिपश्चत्रशि० के तन्मात्रमपिभु
पालहेतुः स्वर्गापवर्गयोः ॥१३॥रौवधर्मननाश्रिसम्भक्तिर्मामवाधतित्यदूरतरामक्तिः स्वप्न
पिनपस्तन्म ॥१४॥रौवधर्मविनिर्मुक्ताः कालपाशानियंत्रिताः प्रयांतिकालसदनंकेवल
स्वकृत्यान्यिताः ॥१५॥रौवधर्मसमाज्ञातशिवपूजारतात्मना पेकुर्वत्यान्यकृत्यंतेमुक्ताः पा
पसंचयात् ॥१६॥रौवधर्मरतान्दृष्ट्वायोभिनंदतिसादरं सभक्तोदेवदेवस्यमहेशस्यतिमन्महे ॥१७॥यस्मिन्दे
शेभविष्यतिरौवधर्मरताद्विजाः सदेशःपावनोधन्योधन्यस्तद्देशपालकः ॥१८॥भवेन्प्यतिधन्योसि
रौवधर्मपरिरक्षकः सदंधीनोयतोभूप धर्मोधर्मौ विनिश्चितौ ॥१९॥अरावश्चेन्मदचंद्राजातदातद्
रौवधर्मापरिरक्षकाः सदंधीनायतोभूप धर्मोधर्मौ विनिश्चितौ ॥२०॥अरौवेननरेंद्रेणापालितायाः प्रजाः सदा

सायांतिनरकंघोरंमरौवेनयसंयुताः ॥२१॥अतोभवान्प्रयत्नेनरौवधर्मरतोनिशं रौवा
न्पालयभूपालधर्मोयंतवमुक्तिदः ॥२२॥आस्थायाकृतभूपालदेस्मिन्ध्रुवंसर्वदा
प्रतियत्नेनपूजयस्वमहेश्वरं ॥२३॥गर्भवासादिदुःखानिस्मृत्वास्मृत्वापुनःपुनःतदुःख
नाशकंनिष्पंकंशरणंव्रज ॥२४॥विनामहेश्वरादन्यःसंसारभयनाशकोनास्तीतियत्नेन पू
जयस्वमहेश्वरं ॥२५॥वांछाभाकृतविघ्नस्त्वंब्रह्मत्वंवानराधिप किंतुवांछयायत्नेनशिवंसपूज्य
मास्तिकः ॥२६॥राविंतिजन्मुरात्वंप्राप्तंविघ्नत्वंशिवपूजया ब्रह्मत्वंचतेनप्राप्तंत्रैवांछाभा
कृत्सर्वथा ॥२७॥अनादिभूतसंसारेकेनप्राप्तंत्वयानपविघ्नत्वादीतनीवांछाभाकृत्सुख
कदाचन ॥२८॥विघ्नत्वप्रापकंधर्मंक्षणाधर्मक्षणोसंतिन्पोत्तमविघ्नत्वरहितोभूत्वाए
नमेवंभविष्यति ॥२९॥एवंसतिन्पवांछाराब्रह्मत्वादिपदेष्वपि बिनश्वरेषुतेष्वेवबा
ह्यांत्यजविवेकतः ॥३०॥यंप्राप्यभूरितपसाधर्मेणाविधैरपि भूयानेवनिवर्तंतेतंमहं

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

श्वरः॥३१॥निवृत्तेनभवक्षेबयथावंह्निगतंहविः तथात्रियंबुकंप्राप्यमानवोननिवर्तते॥३२॥
सतांगतिर्मदादेवःशाश्वतोभक्तवत्सलः प्राप्यः प्रयात्तेविविधैस्तदन्यक्षुनदृश्याः॥३३॥ब्रह्मन्न
श्रीमहादेवेपशुपाशविमोचके मुक्तोभवंतिपशवोब्रह्मविष्वादयोनरा॥३४॥ब्रह्मन्ब्रह्मा
दयःसर्वेपशवःपरिकीर्तिताः तत्पतिश्रीमहादेवःपशुपाशविमोचकः॥३५॥शिवःसंसार
पाशेनविष्णुब्रह्मादिकान्पशून् बध्नाकृदात्मरूपयामोचयत्यपितान्पशून्॥३६॥पशू
न्ब्रह्मविष्वादीन्पालेपत्यपितान्पशून् संहरिष्यतिचातेनानपशूनपशुपतिः शिवः॥३७॥र
नोदरोपशुयतिनियमानंदरूपिणान्पशून् संहरिष्यतिचातेनानपशूनपशुपतिः शिवः॥३
णां शरणंयाहिभूपालशरण्यंसुकृतात्मना॥३८॥भवंतिपशवोनित्यमज्ञात्वामहेश्व
रं तमाराधयभूपालविधिवद्विधिवोधितं॥३९॥हृदिध्यात्वामहादेवंसकृदप्यमलाशा
यः नागर्भनरकादीनिप्राप्नुवंतिध्रुवं॥४०॥गर्भवासादिदुःखानितावद्देवनराधि पावन्न

मनसाध्यातः पार्वतीप्राणवल्लभः॥४१॥पार्वतीनाथविश्वेशमहेशोतिजपतिये तरन्तमोचुय
सेवशिवः संसारंपाशतः॥४२॥संसारदुस्तरंज्ञात्वाजन्मचदुःखदं भजंतिश्रीमहादेवंमुनयोवी.
तकल्मषाः॥४३॥भजंशंकरमाराध्यजशंकरमत्वहं जपनामानिरोवानिभस्मोद्धूलनपूर्वक
॥४४॥अपनेकोपदेशक्तिकर्तव्यास्माभिरादरात् यतःरोवाभवान्जन्मोक्षार्थीशिवतत्परः॥४५॥
अशंकरायोपदेशोनेहराःक्रियतेरप तत्रोधर्मोपदेशार्हस्तादृशोनहिवक्तृजः॥४६॥स्व
क्षेत्रोप्तंयथाबीजंफलतिस्वान्रुपतः तथाधर्मोपदेशोपिरोवेफलतिवक्तृतः॥४७॥यथो
प्तमत्वरक्षेत्रेबीजंनफलदायकं तथाधर्मोपदेशोपरोवान्येनफलप्रदः॥४८॥अ
वान्सावधानेनशिक्षयस्वनराधिप रोवानत्नतयत्नेनपालयस्वस्वराज्यितः॥४९॥अ
स्मिन्मध्यार्जुनक्षेत्रेकृतधर्मान्पालनकृतामध्यार्जुनेशस्यपूजापिप्रातिवांस
रं॥५०॥अस्मिन्मध्यार्जुनेवासोदेवानामपिदुर्लभः क्षेत्रे मतत्तपः श्रेष शिवति

Indira Gandhi National Centre for the Arts

गात्सकंयतः ॥५१॥ऊषित्वैकदिनंचात्रदृष्ट्वामध्यार्जुनेश्वरं संपूज्यचयथाशक्त्यायांतेदाशिवंजनाः ॥५२॥पुरावासःकृतोमूपाशिवस्यानेनभूरिशः तद्वासफलतोवासस्तयाप्राप्तोत्रभूयते ॥५३॥नीतान्यनेकजन्मानित्वयान्युग्रतपासिच कृतानिकाशीवाद्यर्थंशिवपूजापुरःसरं ॥५४॥अतः परंभक्तभोगकाशीव्रजविधानतः मयापिगम्यतेकाशीश्वः परश्वोथवानघ ॥५५॥सदाशिवउवाच इतिपीयूषसदृशाद्धीचिवचनंशिवे श्रुत्वासधर्मसन्निभेपत्न्याम्होदृष्टतोजसिः ॥५६॥धर्मेमतिर्कृतायोस्मिमुनिश्रेष्ठकृपामयिकृतात्वया यतःसर्वार्थपुरायाश्राविशांकरीकथा ॥५७॥मुनेभवादृशाःरोवायतोदानदयालवा श्राविताकथमेषाघकथापापौघहारिणी ॥५८॥भवतादर्शनेवनष्टपापवनंमपुरापाशिवकथेपात्रुमत्यंमोक्षप्रयच्छति ॥५९॥कदावागम्यतेकाश्यांस्नापयित्वाव्रायांडवः सासंगामिभवाप्याहंपास्याम्यत्रव्रतसंशयः ॥६०॥सदाशि० इत्युक्तासेन्द्रयामप्रशमवान्मुनिसत्तमान् पूजयामासयत्नेनपत्नेनभक्तिश्रद्धापुरःसरं ॥६१॥दधीचिप्रमुखाः सर्वेतेनमूर्ध्नेनपूजिताःपप्रुःस्वस्त्राश्रमेदेविस्मरंतीमामजबिभुं ॥६२॥दधीच्याद्याः कियत्कालंनिवासंकृत्वाततोपरं काशीगांडुसमुद्युक्ताःप्रातःस्नात्वायथाविधि ॥६३॥ततः श्राद्धादिकंकृत्वायथाशास्त्रंयथाक्रमं व्रतस्थिरेततः काशीराजधानींममध्रिये ॥६४॥जोपिराज्यंविन्यस्यपुत्रेषुविधिवत्ततः सहैवऋषिभिः काशीसंप्राप्यविधिवत्प्रिये ॥६५॥काशीसंप्राप्यतेसर्वैःप्रापुरानंदमक्षयंतावाप्याततः सर्वैस्नानंचक्रुर्यथाविधि ॥६६॥ज्ञानेशादीस्ततोभ्यर्च्यविश्वरमुमापतिं जलविल्वप्रसूनाद्यैः पूजयामासुरंबिके ॥६७॥पूजयंतस्थितांमातर्बहुकालंवरानन सर्वेमुक्तास्ततोदेविमत्प्रसादादकल्मषाः ॥६८॥इदंलिंगंमयाश्रेष्ठंयोयातिमरणंविना मर्त्योवाक्षतिधन्यात्रैवगुरुशिवाज्ञिये ॥६९॥योयातिकाशींसंप्राप्याधमःपापकृच्छिवे तस्यमुक्तिःकथंभूयान्महाकल्पशतैरपि ॥७०॥मध्यार्जुनेशंसंप्राप्येस्थिताभक्तिपूर्वकं तेषांकाश्याप्रयाणे

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नमर्तव्यमितिधीःसदा॥७३॥मध्यार्जुनेरोमदनुग्रहेणामापविमुक्तामपिसक्तचित्ताःसंप्राप्
संसारदवाग्निशासैसंपज्यतिदंतिशिवेप्रभानने॥५७२॥ इतिश्रीशिवरहस्येसप्तमांशेमध्यार्जु
नमहिमावर्णनंनामाष्टविंशोध्यायः॥२८॥शिवउ० शिवमध्यार्जुनादीनिसंतितीर्थानिकोटिशःतै
षांप्रभावःकेनापिज्ञातंशंकतेध्रुवं॥१॥एथिव्यांसंतितीर्थानिकोटिशःकमलानने तानिसर्वा
णितीर्थानिकाशीप्राप्तेकराणिहि॥२॥पातालादिषुलोकेषुसंतितीर्थानियानिच तानिसः॥
३॥भुवरादिषुलोकेषुलोकेषुसंतितानि०॥४॥श्रीकाशीक्षेत्रभिन्नानिसंतितीर्थानिकोटिशःतै
पुनर्मंतपसेवांकाशीसंप्राप्यतेशिवे॥५॥यावंतिसंतितीर्थानिसर्वलोकेषुशैलजे तावतामपितीर्थानां
काशीप्राप्तिफलंशिवे॥६॥एकैकस्मिन्सिवक्षेत्रेकाशीभिन्नेसहस्रधायेनतप्ततपस्तेनकाशीप्राप्यते
शिवे॥७॥अनंतजन्मभिर्जनैकृताधर्माःसहस्रधातेनैवलभ्यतेकाशीमुद्रयामुक्तिदायिनी॥८॥का
शातोप्यधिकंतीर्थंनकुत्रापिवरानने सत्यस०॥९॥काशीतोप्यधिकंतीर्थमन्यदस्तीतियोव

देत्॥१०॥सर्वथात्यइत्येवज्ञातव्योवेदवादिभिः॥१०॥नास्तिकाशीसमंक्षेत्रंलोकेषुक्रापिवर्तते
नास्तिमासदृशोदेवोविष्ण्वादिषुत्रिलोकेषुपि॥११॥वदेतद्विमलंलिंगदृश्यतेघमदात्मकं एतल्लिंगस
मंलिंगंनकुत्रापिवरानने॥१२॥इदमेवपरंज्योतिरिदमेवपरात्परं इदमेवदाकारमनंतमिदमेवहि॥१३॥
अनंतवेदवेदांतसारःसर्वेवरानने पिंडोमत्यात्रसततंलिंगाकारेणातिष्ठति॥१४॥निर्विकारंपरंब्र
ह्मलिंगमेतन्मुनेरमे निष्कलंनिर्गुणंशांतमिदमेवनसंशयः॥१५॥शिवमेतन्महःसाक्षादक्षयं
लिंगमुत्तमं इदंलिंगमनाद्यंतंसिदानंदलक्षणं॥१६॥सर्वपुरार्थफलाकारमविकारंनिरंजनं लिं
गमेतन्ममोंकारंमोक्षाकारंमनाकरं॥१७॥गिरिजेपश्यपश्येदंलिंगमंगलदायकं कथमेतत्प्रभा
कटेदिशिवश्चभ्युगछति॥१८॥वेदाक्तंवंतिबुधालिंगस्यास्यैवसर्वदा महात्म्यंमोक्षदंपुराणेच
रात्र्याचवरानने॥१९॥यावदस्यास्तिमहात्म्यंशिवलिंगस्यवर्णितः तावन्महात्म्यममलंवदेर
पितबुधाने॥२०॥अस्यलिंगस्यमाहात्म्यंब्रह्मविष्ण्वादिभिःसुरैः नज्ञायतेमुनींद्रैश्चसिद्धैश्चा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नैश्चुबक्तातः ॥२१॥सर्वज्ञेनमयैकेनलिंगस्यास्यवरानने महात्म्यंज्ञायतेसम्यक्मदन्यैस्तु
नस्तर्वथा॥२२॥धृतधर्मः पुनाचितोयेनयोमूर्तयोजना तेषामेवास्यलिंगस्यदर्शनंभवतिप्रि
ये॥२३॥उक्तक्षेत्रेषुसर्वेषुतदन्येषापिकोटिशः तत्तंयेनतपस्तेनदृश्यतेलिंगमीदृशं॥२४॥तु
लादानिकोटिशोविधिपूर्वकं कृतानियेनतेनैवदृश्यतेलिंगमीदृशं॥२५॥कदाचिदपिने
दलिंगंदग्धमम्प्रिये तेगर्भादुःखानिनप्राप्यंतेनसंशयः॥२६॥अस्मिन्लिंगमदाकारेममविश्वे
श्वराभिधे पस्यभक्तिर्विनायातेनशोभनेकिंदृष्टान्तेमुक्तिदास्यैवरानने॥२७॥येनध्यातिमिदंम
मविश्वेश्वराभिधंसमुक्तिकातलभतोविनायातेनशोभने॥२८॥न्यस्मिन्लिंगेमुदादत्तंयेनबि
ल्वदलंप्रिये तेनदत्तानिरत्नानिकोटिशोनात्रसंशयाः॥२९॥अस्मिन्लिंगेमुदादत्तजलमल्पं
नमप्रिये ससागरनदीतोयंदत्ततेनाखिलंप्रियो॥३०॥येनात्रफलमत्रैवादत्तलिंगमद
मके तेनमेरुसमात्रानिदत्तान्येवनसंशयः॥३१॥एकोपिदश्रीयेन्नात्रदीपस्तेनकोटि

टिशः नित्यमत्युज्ज्वलादीपादत्तारवनसंशयः॥३२॥एकंवापिकृतंयेनलिंगस्यास्यप्रदक्षि
णां प्रदक्षिणाकृतातेनक्षोणीसर्वानसंशयः॥३३॥प्रणामोस्यकृतोयेनलिंगस्यैकोपिभक्तितः तो
नानंताकृताभक्त्याप्रणामान्नात्रसंशयः॥३४॥लिंगमेतल्लक्षणंवायेनध्यातमदात्मकंतेन
ध्यातोस्यहंसाक्षाद्भुक्तिकालवरानने॥३५॥तिलैस्त्र्यंबकेनाग्नौयेनैकाचाऽऽहुतिर्हुता कोटिहो
माः कृतास्तेनकोटिशोविधिपूर्वकं॥३६॥येनैकवारंनमोत्रशैवः पंचाक्षरःपरः तेनतप्ततपो
घोरंकल्पकोट्ययुतंशिवे॥३७॥येनैकवारंमंत्रावेरुद्रपाराय णाकृतं वेदपारायणंतेन
कल्पकोट्ययुतंकृतं॥३८॥येनकाश्यास्थितंभक्त्याक्षणार्द्धमपिशोभने पंचाग्निसाध्येते
नैवस्थितंकल्पार्बुदाष्टकं॥३९॥येनेदंपूजितंलिंगंजलपुष्पफलादिभिः तेनाहंपूजि
तः साक्षाद्भुक्त्याविद्भ्वादिपूजितः॥४०॥दृष्टंयेनेदममलंलिंगंविश्वेश्वराभिधं तेनसा
क्षाद्दृष्टः परमानंदलक्षणः॥४१॥येनेदंघ्राणंलिंगंसमविश्वेश्वराभिधं तेनसा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

क्षादहं मत्तमाप्नुयात्तः सुखंदितः॥४२॥निमज्जुज्ञानवाप्यांमेतल्लिंगस्चक्रुरिणां यःस्मर
त्सवंरा: सन्मानेसेवरानने॥४३॥येनस्कृतंमिदंलिंगंमम० तेनसाक्षादहंदविस्कृतंएवनस
रायः॥४४॥येनस्पृष्टमिदंलिंगंमम० तेन० स्पृष्टएवनसंरायः॥४५॥पूजितोहंमहादेवो
देवैःस्पृष्टस्तुतोनतः दास्याम्येश्वर्यमतुलंमुक्तिंचकमलानने॥४६॥लिंगान्मिसंनंतानिवा
रूपायचपिशोभने तथाप्येतत्समलिंगंनातोप्रीतिरस्तिमे॥४७॥श्रीकाशीलिंगतुल्यानिलिं
गानिनजगत्त्रये काशीलिंगेष्वपिशिवेलिंगंनातोत्रप्रीतिरस्तिमे॥४७॥श्रीकाशीलिंगतुल्यानि
लिंगानिनजगत्त्रये काशीलिंगेष्वपिशिवेलिंगमेतद्विलक्षणं॥४८॥शिवकाशीन्यलिंगेभ्यक
शीलिंगानिनजगत्त्रये श्रेष्ठानितेपुलिंगेषुश्रेष्ठलिंगमिदंमम॥४९॥येनदृष्टमिदंलिंगंमम०
तेनदृष्टानिलिंगानिनानादेहास्थितान्यपि॥५०॥येनार्चितमिदंलिंगंमम० तेनार्चितानिलिं०
॥५१॥येनस्पृष्टमिद० तेनस्पृष्टानि० तेनस्पृष्टानि०॥५२॥येनस्कृतमिदंलिं० तेनस्कृतानि०

॥५३॥येनध्यात० तेनध्यातानि०॥५४॥येनश्रुतमिदंलिं० तेनश्रुतानिलिं०॥५५॥सोनोविभू
तिपूजांगोयोलिंगमिदमर्चयेत् सोनंतराजस्यादिनानायागफलंलभेत् एतल्लिंगार्चनंकृ
त्वायतः प्रस्थितोहंसगणैर्नरैःपदेपदेश्वमेधानांफलंप्राप्नोतिरौलजे॥५७॥येनार्चितमिद
लिंगंभक्तेनप्रयतेनतः तेनार्चितोहंसगणैः सर्वदापिवरानने तेनमयायते०॥६०॥लिंगमे०
घसोतिकमलाननेस्कंदेतितत्रह०॥६१॥शिवेकाशेप्रयातेनयमर्चंतत्परा: तेमद्याइतिविज्ञा
त्वातान्नमंतिसुराः सदा॥६२॥मल्लिंगपूजानिरतामस्मरुद्राक्षभूषणा मदीयाइतिविज्ञासु
स्तानर्चयंतिच॥६३॥भस्मरुद्राक्षपूजांगोमल्लिंगाराधनप्रियाःममप्रियाःप्रियेतस्मादेवाअ
प्यर्चयंतितान्॥६४॥यावंतःसंतिकाशिस्थाभस्मरुद्राक्षभूषणाः तावतश्चंचलायोगिभक्ता
यारिवदाममा॥६५॥काशीमुक्तिप्रदांप्राप्यससारश्रांतापिताः शिवेनान्यत्रगछंतिकदाचिदपि
मत्प्रियाः॥६६॥ह्रपसर्गसहस्त्राणिसोढ्वाकाश्यांवसंतिये तानंतकालेसंसारान्तारयामिवरानने

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

॥र्दशाघैर्यविज्ञातुमेवाहं पुराकाशीनिवासिनं ऽपसर्गाःपुरास्पृशयानंताक्षरोक्षरो॥६८॥तदा
ऋषीणांसर्वेषांशिवेकाशीनिवासिनं ऽद्वेगाबहवोजाताबऽधेवक्षरोक्षरो॥६९॥छायार्थंवृक्षम्
लमुऋषयेषुसंस्थिताःतेवृक्षाःपत्रसंछन्नाःसर्वेप्रशोषंगतामया॥७०॥स्थाताःपरांगहायेषांते
षांपरांगहामया भस्मीकृतांक्षरा॥द्वैनवक्षातपनिवारकाः॥७१॥जलंचशोषितंसर्वंकाशीतीर्थं
स्थतेशिवे ततोविनाशितान्यन्यान्यमलानिफलानिच॥७२॥ततःसर्वाज्वरारुराव्याधयोन्येपिदु
खदाःतेषाधिसंयुताःसर्वेदुःखंप्रापुर्मुनीश्वराः॥७३॥विषज्वरसमाक्रांतारुक्षिताःप्रुष्कतालु
काःसर्वेपिजलमप्राप्यदुःखंप्रापुर्मुनीश्वराः॥७४॥केचिद्विषज्वरक्रांतांकेचिच्छीतज्वरान्विताः
केचिद्रोगातरक्रांताजाताःसर्वेपिचैकदा॥७५॥दुःखन्नादर्शितास्तेभ्यःकोटिशोभपदायकाः
अद्भुतान्यपिचिह्नानिदर्शितानिमयाशिवे॥७६॥तदानीमपिनांश्रेष्ठंजैगीषव्यंमहामुनि संप्रा
प्तमुनयोदिग्भ्योमहाव्याधिसमाकुलाः॥७७॥कोटीनामयुतंप्रायमुनापर्वतोमुनिं ततःशी

तगुराप्रायदक्षिणातोमुनीश्वरं॥७८॥ततःकोटिगुणंप्रापपश्चिमातोमुनीश्वरं ततोर्बुदग
णंप्रायमुनिमुत्तरतःशिवे॥७९॥तावतोमुनीवराःसर्वेथासमासुकस्यापिक्वास्थ्यनास्पेवसर्वदा॥८०॥
अन्यान्युपिचदुःखानिप्राप्येतेसर्वदामुने इक्तानासितदुःखानांयक्तोनान्तेध्रुवं॥८१॥दग्धाःपरा
गहाःसर्वेजाताःप्रुष्काश्चमृकहाःकालान्पन्नानिदग्धानिवल्कानिचमूरिशः॥८२॥जलंनलभ्य
तेक्षापिपानार्थंमपिबस्कृतःकिमुतान्नफलादीनितद्रूपमपिनक्षिते॥८४॥पंचक्रोशात्मकेक्षेत्रे
सर्वेथेतेक्षयंगताःपंचक्रोशाद्बहिःसर्वेतिष्ठंतिसुखिनोजनाः॥८५॥अतोनःपरमंस्थानंकाश्यपा।
स्थानुनशक्यतेशीघ्रंनिर्गंतुंगंतव्यमिदानीमेवसर्वथा॥८६॥तीर्थानिसंतिमत्क्षेत्रेनमदादीनिम
दिराःतेषुस्थातव्यमनिशंशिवक्षेत्रात्तोन्यपि॥८७॥जीवनंचेन्मदवेदग्रेधर्मसिद्धिर्भविष्यति
गंतेतुजीवनेधर्मःकथंसाध्योभविष्यति॥८८॥यदिप्राणागमिष्यंतिशीघ्रमत्रतदामुने मोक्षोभ
विष्यत्सुधुनातेगमिष्यंतिनःकथं॥८९॥ईतितेषांवचःश्रुत्वामुनीनांमार्तचेतसां जैगीषव्योद्व

खानिसर्वेर्नान्नास्तिसंशयः ॥ उपसर्गाःसमुत्पन्नादेवयोगेनभस्मिरा॥९१॥ उपसर्गाभविष्यं
तिकाश्यांयेयेपदायदा तेतेसर्वेविलोढव्याःसर्वदापितदातंदा॥९२॥ ठ पसर्गात्त्रराष्ट्रक्षयःकाश्यां
स्यान्नसंशयः तस्मैमुक्तिःसयात्तेनकाशीनाथःप्रयच्छति॥९३॥ द्विवारनेवमर्त्यंकिंन्वमर्त्यमेकदा
तदाधाक्ष्युतांतेवामरणंनोभविष्यति॥९४॥ त्याज्यैवपत्रकुत्रापिप्राप्नेयंतन्नरेकदा साज्यासात
नरत्रैवत्याज्यापत्तंपुरः सरं॥९५॥ प्राणेषुक्रममाणेषुज्ञांतोरत्रमहेश्वरः रौवमेवोपदिशति
मोक्षार्थंतारकंमन्त्रः॥९६॥ महेशाकंसमाकृत्यमहेशेनैवचोदितः प्राप्तव्यंतारकोमंत्रः शिव
पंचाक्षरानिधः॥९७॥ गेहेतापंवमस्माभिरनंतासत्तनवावथा त्यक्ताश्चतांकीकटादौनानान
रकसाधनाः॥९८॥ यावद्दुष्कृंपुरादुःखंनरकेषुसहस्रधा तावदुःखमिदानींकिंभवद्भिर्भुज्यते
नेद्विजाः॥९९॥ यावदुःखंगर्भवासभवद्भिर्भुक्तंमहेदा तावदु०॥१००॥ यावदुःखंपुराभुक्तंजननी
योनिनिर्गमे तावद०॥१॥ यावद० जनमीजग्रहाग्निना तावद०॥२॥ स्करश्वोरवासमादिनानाकृ

तिस्तयोनिषु बहुधोत्पत्तिरभवद्बहुदुःखप्रदायिनी॥३॥ तानिदुःखानिसर्वाणिस्मर्तव्यानिपुनः
पुनः बहुधैवानिभूतानिविस्मृतानिनतानिवै॥५॥ किंचानंतैस्तपोदानयज्ञैर्विधिवदर्जितैः प्रा
प्तेयंपुरुषैर्निलयाकथंसाज्यामनीषिभिः॥६॥ काशीप्राप्तापमंसंघैरनंतैःकालसाधितैः सर्वपुरुष
मयीधन्याकाशीत्यज्याकथंभवेत्॥७॥ काशीप्राप्यथमस्माभिर्बहुधैवहृतंतपः तपःपुरुषफ
लावाप्ताकाशीत्याज्यानसर्वथा॥८॥ अनाथासेनप्राप्तापरंत्वायासकोटिभिः प्राप्तेयंमुक्तिदाकाशी
त्याज्यास्याज्जीवताकथं॥९॥ कदाचिन्निधयस्याज्याःपुत्राद्याश्चमुनीश्वराः इयंकाशीकथंसाज्या
सर्वमुक्तिप्रदायनी॥१०॥ त्यागार्थमेवकिंप्राप्ताकाशीयंतपसापुरा त्याज्यैर्वदेतदर्थंतयत्नंपु
राकथं॥११॥ तीर्थांतरेतीर्थांतरेमृगंतव्यंतेषुस्थानत्वमित्यपि भवद्भिरुक्तंमोहेननवक्तव्यंतथा
द्विजाः॥१२॥ निधानेकलशंकाकः कुर्यादृष्ट्वाजार्जव एवंकाशीमिमांसंकाश्यांस्थित्वाजिरं
मिमांकुर्वन्तीर्थानरंनरः नानापातकसंक्रांतोभवत्येवनसंशयः॥१५॥ काशीसंक्रान्यतीर्थानि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

गांडमिछंतियेतदा तदातेभ्यःपरावृत्तामुक्तिर्वार्त्तापिमुक्तिदा॥१६॥येकाशीसक्तुमिछंतिरात्रौसिं
हासनानितेसक्ताःपुरीषकुंडेषुस्थांडमिछंतिवक्तृतः॥१७॥येका० तेपीपुंडमुखेस्थितंसक्ता
वेतोमिश्रांयांडमिछंतेवनसंस्थायः॥१८॥येका० तेमहाराज्यनाणंतासक्ताचंडालभस्तेवप्रा
प्तुमिछंतिदुर्भगाः॥१९॥येका० स्वर्गभोविहायतेनरकावासमिछंतियावदाचंद्रतारका॥२०॥
येका०रंभाभोगंविहायतेगार्द्दभीयोगंमिछंतिनरकावासंसाधने॥२१॥येका०तेविहायान्नमु
त्तमं विष्ठाभक्षणमिछंतिसार्द्दुर्गंधसमन्विताः॥२२॥येका०तेसगंधानुलेपनेसक्तास्कटु
विष्ठानुलेपनेछांप्रकुर्वते॥२२॥येका० निर्वाणपददापिनी तेसर्वेप्यात्महेतारःसंतोनास्ते
वनिष्कृतिः॥२३॥शरीरेयेदृशीमास्थांकेवांकुर्वंतिबुधियः काशीसक्ताशरीराणिरक्षियानि
किंबधैः॥२४॥इतिरेवंस्तुतस्तेनमुनींद्रोमेध्यसंभवात् तस्मिन्नास्थांकथंविप्राभवद्भिःक्रियतेधर्मा
२५॥काशीराज्येतिसहसाजीवभ्रंशंकथमुच्यते मुक्तिर्वातादृतोस्तुकथंनुज्ञानजायते॥२६॥

स्तवन्मत्रपुरीषाधेशरीरेरक्ष्यतामतिः काशीत्यागमतिंछंतिदुर्भगंदौर्भाग्यलक्षसां॥२७॥
सप्तजन्मानिपापानिसदाकाशीहिदुर्जनाः काशीत्यागलगिष्यंतितानिपुंसांससर्वथा॥२८॥लेग्रा
नितानिपापानिनगछंतिकदावन कोटिशःकृततीर्थानामपिसर्वांसनाशकृत्॥२९॥अनंतपा
पसंघातांफलंकाशीविपोजनं अनंतपुराणसंघानांकाशीवासफलंद्विजाः॥३०॥काशीप्राप्त्या
र्थमस्माभिः कथपुरायाजनंकृतं काशीप्रापकपुराणार्थंयत्नाश्चबहुधाकृतोः॥३१॥विनारा
नेरिपंकाशीलब्धास्माभिः किमीदृशैः कथंत्याज्याशरीरार्थंधिक्शरीरमिदंद्विजाः॥३२॥का
शीशरीररक्षार्थंसक्षामोदानसायदितदेनांसिंहसिष्यंतिकरताडनपूर्वकं॥३३॥शरीरंपीडाबहुधा
यदिसोढुनशक्यते तदाशस्त्रैश्छित्त्वाकाश्यामर्त्तव्यमुत्तमे॥३४॥ऊर्ध्वोधरोर्वीमर्त्तव्यंकाश्यांदुःखा
सहिष्णुभिः परंतुकाशीनत्याज्यामनसापिमुमुक्षुभिः॥३५॥धन्याःकोटयोप्येतेविप्राभवदपेक्ष
यानकाशींयत्नुमिछंतिकदाचिदपिचेतसा॥३६॥शतांशेवधिपानीयंकाश्यांक्वापिनदृश्यते तथा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प्येतेनत्यन्तिकाशीकोटामुन्मुक्षवः॥३७॥जलत्रयप्रधानेनमेतेषांकोटानांजीवुजंद्विजाःतृथा
पितद्विहायेतेकाश्यांतिष्ठंतिधैर्यतः॥३८॥जीवनंधन्यमतेतेषांकोशांसमुक्तचेतसा काशीनल
कूमिछंतिसक्तजीवनसाधनाः॥३९॥एतंपंशुंतुमंडूकंचर्ममात्रावशेषितं काश्यांविनाजलेना
पंकथंतिष्ठतिधैर्यतः॥४०॥क्षणार्द्धमपिमंडूकोनेतिष्ठतिजलंविना काश्यामेतादृशास्यास्यवा
सः कथमभूद्विजाः॥४१॥मंडूकापेक्षयाप्येतेभवंतस्त्वधमाधनाः यतःकाश्यांविहायाधभवंतो
गांडमिछथा॥४२॥धिग्धिग्धाभवतांमूर्खाः किंतयाविद्ययाधुना पुतः काशीवियोगार्थमुद्यता
पश्यमादृशाः॥४३॥प्रायोभवंतःसर्वेपिशिश्नोदरपरायणाः अन्यथाभवतामद्यकाशीत्यागे
मतिःकथं॥४४॥भक्ष्यभोज्यादिकंकाश्यांमंडूयावदाप्यते तावन्मदवाप्तिःकर्तव्यःकाशीसो
न्नकांक्षिभिः॥४५॥स्थितंभवद्भिःपापिष्ठैःकाश्यामन्नादिकांक्षया एतादृशानांभवतांधिग्धिग्धि
ग्जीवनंवथा॥४६॥यावन्मदक्ष्यादिकंकाश्यांनास्थिरंततः परं काशीत्यजंतिवेमूढास्तत्पंपा

तकाश्रयाः॥४७॥मवादृशानांदंभानांकाशासंसक्तचेतसां नरकेष्वनिशंवासोभविष्य
तिनसंशयः॥४८॥काशीत्यागरतोमोहाधपश्यतिनदुर्धियं तेषामपिभवेत्सायंकिंपुनस्तादृ
शात्मनां॥४९॥काशीत्यज्येतिबुद्धिश्चेत्तदामन्निकटेधृता किमर्थंगम्यतेयांतुश्वपाकंकृत्वामु
खंजडाः॥५०॥काशीत्यागरतैःसार्द्धंमोहाद्वायोन्मुखीभवेत् नतस्यनिष्कृतिर्दृष्टाचाद्वापरांतरेपि॥५१॥अ
स्मिन्सत्यंयुगेजाताकाशीत्यागरतिः कथं अधर्मःप्रायशोयेवसंप्राप्तःकलिकालिकः॥५२॥कलिका
लेभविष्यतिकाशीत्यागरतोजनाः ततस्तेषांभविष्यतियातनाअतिदारुणाः॥५३॥अन्यतीर्थंसम
वेनकलौप्राप्स्यतिकाशीकाःतत०॥५४॥कलौविघ्नसमूहेनह्यार्यतिशिवमंदिरं तत०॥५५॥शि
वान्यमर्चयिष्यतिकलौत्यक्त्वाशिवार्चनं ततः०॥५६॥शिवान्यंकोपिष्यतिकलौत्यक्त्वाशिवंक
ति ततः॥५७॥शिवान्यंसंस्मरिष्यतिकलौत्यक्त्वाशिवंस्मृति तत०॥५८॥एतादृशानिकर्माणिपाप
हेतूनिमूढिराः द्विजाअपिकरिष्यंतिसंप्राप्तेकलौयुगे॥५९॥अधुनाकथ्यतेतानिकर्माणिकुबु
द्धयः कार्डमिछत्यपापिष्ठादेहरक्षरक्षणात्तराः॥६०॥काशीगत्वासदाकाश्यांवसामीत्यपियोवदेत्

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

निसङ्गायोभवत्वेषांकाशीसंसज्यतेकथं॥६१॥पुत्रविंध्याचलप्राप्तेकश्चिद्दासीद्विजाधमः किरा
नव त्तिमाश्रित्यस्थितस्तससर्वदा॥६२॥ब्रह्महेत्याकृतानंतास्तेन पातकमूर्त्तिना गोहत्यावाजिहत्या
श्चभ्रूणहत्याश्चकोटिशः॥६३॥तेनपातकिनांभस्मनेपिभक्षितं प्रत्यहंतस्यगोमांसमभद्विजाः
॥६५॥एतमेवंसपापानिकुर्वन्नेवाहसंस्थितः ततःकदाचिद्रोगेणापीडितोभस्मदुर्धियः॥६६॥तदानीत
स्तावद्धःपुत्रंसंवीक्षपीडितं रुदन्नभ्रश्रुसमाक्रांतस्तमहिसुतमब्रवीत्॥६७॥ब्रह्मणान्तेनमसपा
प्यमत्रएवभवान्सुत सत्काश्रीब्रह्मणाकर्माणिकृतवानसिदुष्कृता॥६८॥त्वत्कृतानापातकानांमंतोनास्ते
वंसर्वथा तत्पापफलभोगाश्रेभविष्यतिदारुणाः॥६९॥कल्पांतेपिनतेमुक्तिर्भविष्यतिनसंशयः।
अघोरनरकावासोभविष्यतितवध्रुवं॥७०॥इतितद्वचनश्रुत्वातंप्राहातिप्रपीडितः पापनाशक
रोपायः कःसाध्योस्तिमेतिच॥७१॥ततःसर्वज्ञत्वज्ञोजावालश्रुतिपरगः पापनाशकरोपायंप्रा
हतत्वविदांवरः॥७४॥पुत्राघत्वकृतांघानांनारीसाधनेमुत्तम अनन्यसाधनापेक्षमेकमस्तिवदाम्य
हं॥७५॥उत्थायोदङ्मुखोभूत्वातन्मुद्धृत्यभस्मना वदकाशीगमिष्यामीत्येकवीरंप्रयान्ततः॥७६॥

एतावतवपापानित्वत्कृतान्यखिलान्यखिलान्यपिवि नष्टानिभविष्यंतिसद्यएवनसंशयः॥
७७॥यदिशक्तिः प्रचलितुंद्वित्राणपियदानिते तदापुरामसम्यर्थश्रीकाश्यभिमुखंचल॥
७८॥विश्वासंकुरुमद्वाक्येभ्रांतीमाभवसर्वथाजाबालश्रुतिरेवेपाकाशीमोक्षकारीतिया॥७९॥
प्राणनिर्याणसमयेकाशीतिवचनंमुदा यःश्रृणोतिसपापेभ्योमुक्तोमुक्तोभविष्यति॥८०॥का
शीतिवर्णाश्रवणात्सुरामुक्ताःसहस्रधा यतोनिर्वाणदोमंत्रःकाशीवर्णाद्वयात्मकः॥८१॥फलो
न्मुखानिपुण्यानियेषांभाग्यवतांनरा तेश्रृण्वंतेमहामंत्रःकाशीवर्णाक्षरौ॥८२॥चाराणाशीति
काशीतिरुद्रोवासइतिस्फुटं वदतांपापभीतिस्तुनभविष्यतिसर्वथा॥८३॥काशीतिमंत्रसारो
यवेदसारोयमेचहि वेदाः संश्रित्यतिष्ठंतिकाशीतिमनुमन्महं॥८४॥काशीतिमनरेकोयंसं
रारिवतारकः जपनीयःप्रयत्नेनमुमुक्षुभिरहर्निशं॥८५॥काशीतिमंत्रमुच्चार्यप्रस्थजेन्मादरा
त्समहेरातनावेत्तलीनोभवतिवस्तुतः॥८६॥काशीतिमनुमुच्चार्यश्रुत्वावायस्त्यजेदसून सधन्यइ
तिचिह्नैर्योमोक्षकांतासमाश्रितः॥८७॥इतितद्वचनंश्रुत्वासोप्युद्धृत्यतन्ततः प्राहकाशीगमि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ध्यामीत्येकवारंकृताजालिः॥८८॥ततश्चबालद्विजाणिपदान्यपिसयातनाः ततःपपातनत्रैवमूर्छितः
समतस्ततः॥८९॥तदानीमागताः क्रूराःकोटिशोयमकिंकराःअगस्त्यवध्वांततेऽसमुक्तामदाहृताः॥
९०॥तद्दानीविधिविहवाघाःकौलुकंदुष्टमुद्यताः पुष्पकाणिसमारुह्यतद्देहसमुपागताः॥९१॥ततस्तम
समपश्यन्तोगंदृष्ट्वाविह्वादयःसुराः प्रणम्यपूजयामासुर्हरंकुसुमेर्मुदा॥९२॥विह्वादिपूजितंदृष्ट्वा
नंततोपमकिंकराःयमाग्रप्रेषयामासुर्दूतंवज्रांगहारिणं॥९३॥सयमस्तत्सुवाक्यंवादत्तंदृष्ट्वातमादं
रात् सचित्रगुप्तःसप्रायतंशास्त्रसंविद॥९४॥ततोदूराद्यमोदृष्ट्वाविह्वादीनमरांस्तदा प्रणम्यपू
जांकृत्वाचादरमाहविचक्षणः॥९५॥यमःअयंपातकृनांश्रेष्ठोमहापापकृत्स्वाश्रयंकृतंतस्य
कथंपूजामवुध्वित्वंदर्शिभिः॥९६॥योजनीयःप्रयातेनचोद्धतनरकेषयं नेतस्यब्रह्मकल्पांतेऽ
वश्यानिकहरः॥९७॥इतितद्वचनंश्रुत्वामंदहासंपुरःसरं यममाहतदाविष्णुः श्रीचक्रगुप्तादिसंयुतः
॥९८॥विष्णुःमर्तंविमुंतिपुत्तांपश्यैनंयमसादर कथमेतादृशंनुद्योगाःक्रियतेत्वयाः॥९९॥शिव
प्रयांतिसहसाभूमिंभूमितेविग्रहाः एतादृशायमद्वारेनयंतिवसवंथा॥१००॥पातनाःकिंकथं

प्राप्याचोराभस्माविभूषणोः भस्मसंछिन्नदेहानांपतोनास्तेवयातना॥१॥श्रौतभस्मस्मार्तंपदं
गंमंगलावहंतेमंगलापतिशीघ्रंप्रविशंतिनसंशयः॥२॥भस्मपूतननानांचदाकरणायमयातना तदाभू
विनकस्यापिमोक्षोभवतिसर्वथा॥३॥चक्रुतःसंगमात्रेणयमभस्मकरणोगयोः सद्यो भवंतिदग्धा
निपातकानिनसंशयः॥४॥विभूतिकरारूपेराकूरधारेणशस्त्रेणा छिन्नेभवंतितीव्रामहापात
ककाननं॥५॥विभूतिरूपंदुःखंत्रिघोरपातककाननं कल्पावहतेशीघ्रंकिंकर्तव्यमितिब्रुवाः६॥
श्रौतभस्मस्मार्तनिर्धूतःप्राणावायसःअनेकपुराणसंस्तोभवत्येवनसंशयः॥७॥श्रौत
भस्मस्वतःपुराणःश्रीमहादेवभस्मणा भस्मणायस्यमरणंसनिवाणमवाप्नुयात्॥८॥तस्यनिर्वाणा
मरणावेलायांविभूतिप्राप्तवानयं॥१०॥महेशानुग्रहांतोयंभूतिभूषितविग्रहः प्राप्तः प्राप्ता
तेनकर्थभूतिरन्यधामरणाक्षणं॥११॥अनंतजन्मभिर्येनपूजितः पार्वतीपतिः तेनैवप्राप्यतेभूति
र्नान्येनपुंससर्वथा॥१२॥विभूतिः कवचंयेषांनामरोवमुदायुधा तेषांकुपातकाभीतिर्भवती

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पिमयानकात्॥१३॥प्रालयाचलवभ्रांतिमतोयंभूवितः पश्यपश्यापममधुनाशिवलोकंगमिष्यति
॥१४॥एताद्दृशस्यरोवस्यदर्शनंदुर्लभंयम गतेस्मिन्शिवलोकस्यभव्यःस्याद्दर्शनंकथं॥१५॥यापाश्चेयो
पमित्यषावबुद्धिर्मेमानसिक स्यास्पतिपातकात्यस्मिन्कथंवाभविते॥१६॥यमभस्मकणान्दृष्ट्वामे
कोप्यघंकुलाद्यानिःकिंतुभस्मकणाःसदाःपुरायाःसर्वागसंगिनः॥१७॥यमभस्मकणाहीनेकेना
प्यगसंगिनो दग्धान्यघकुलानीतिभ्रमितिर्मेमजायते॥१८॥कालाग्निरुद्रोपनिषन्नावलोपनिषत्त
था अन्याश्चश्रुतयोमानभस्मनःपापनाशने॥१९॥श्रुत्यर्थमन्यथाकुंठाःराक्षोतिस्मरंत्यपिपा
पापनोदकत्वेनश्रुतिभस्मकीर्तनं॥२०॥पापापनोदकंपुरापपवित्रंभस्मपावनं धारणीयंद्वि
जैर्नित्यमितिवेदश्रुतीमया॥२१॥वेदोयमीश्वराज्ञोतःपालनीसुरासुरैः अस्माभिरीश्वरोक्षयम
न्यूच्चैवसर्वथा॥२२॥यद्येनंतेतुमद्योगाःक्रियतेमोहतस्त्वया तदातवाधिकारोयंमिथ्यातिन
संशयः॥२३॥भस्मभूषितसर्वागाःशाभवास्तेतत स्त्वया कथंनेयाभविष्यंतियमत्रांतोसिवस्मृतः॥२४॥

क्रूरदृक्नाप्यसंकालंयदिपश्यसिमोहतः तदातवप्रत्युताघभविष्यत्येवयातना॥२५॥वलावृ
लेयादधुनायद्येनंनेतुमुद्यतः तदाहनिष्यचक्रेणाम्द्वौनंतरसातवा॥२६॥शिवद्रोहरतायेचरौ
वरौवद्रोहरताश्चये तेसर्वेपिमयाकालहंतव्याश्चक्रयाणिना॥२७॥महादेवाधिदेवोहिःसर्व
चक्रमिदंपुरा मयामहेश्वरादेतत्प्राप्तंतेयान्ततः॥२८॥एतच्चक्रप्रदोदत्तंमत्स्मारीनसा
दर तदीना माहभगवानीश्वरोभक्तवत्सलः॥२९॥शिव० इदंचक्रंमयादत्तंदुष्टमस्तंम
हर अरीवान्संहरानेनचक्रेणानिततंतसा॥३०॥अरीवाःसंतियावंतोयावंतःशिवनिंदकाः
तानंजसातियानेनचक्रेणानेनशिक्षया॥३१॥अरीवधराकाशाशिप्रुचक्रंकुमारानः अ
शेवधंशनाशायदत्तंदुष्टंमयाधुना॥३२॥भवानरीवनाशार्थेपुरासृष्टोमयाहर अरीवा
नतएवाप्रुचक्रेणानेननाशय॥३३॥देवतासार्वभौमेनमहादेवेनधूर्जिना एवमुक्तोपुरा
कालेमांदृष्टयपुरारिणा॥३४॥अरीवधंशावहवश्चक्रेणानेननाशिताः अतःपरंनाशनी

Indira Gandhi National Centre for the Arts

याश्चक्रेणानेनकोटिशः॥३५॥नान्यत्वत्प्रहंकालंपथार्थमिदमुच्यते कालात्तःसावधानेन
कर्त्तव्यंकुरुसत्वरं॥३६॥कालस्यभस्मसर्वंधोमुक्तिहेतुरुदीरितः अन्यदप्यस्तिविश्वस्यमुक्तिहे
तुद्वयंयम॥३७॥ऊर्द्ध्वभस्मनांगानिकाशीसन्मुखेमुस्थितः अहंकाशीगमीस्मुक्तंवानयमादरा
त्ततःत्रचलितोमत्त्यापदानित्रीतिसादर ततःपरंमतीत्रैचमहारोगससर्वतः॥३९॥एतादृशस्य
पुराणस्यपातनास्याकथंवद योगिनामपिदुर्ज्ञेयंपापयोगोस्पनास्यतः॥४०॥घोरसंसारदावाग्निः
काशीयेषोमहामन्त्रः एतस्यवदघनिःसृतः पुराणयोगतः॥४१॥विवेशोनापिकाशीतियेनेवसमु
दीरितं तेनेवसकलालभ्योमुच्यतेयमवक्त्रतः॥४२॥काशीतिवर्णयुगलंगलितंयन्मुखांबु
जात् तस्यसंसारनिगलागलितारवतत्क्षणो॥४३॥काशीतिपरममंत्रंसर्वमंत्राधिदेवतं मु
क्तिदमुनयःसर्वेजपंत्यन्दिनंमुदा॥४४॥काशीत्यमृतकल्लोललोलजिह्वा मनीषिणः
प्रयांतिशिवसायुज्यमीज्योदानादिभिर्यम॥४५॥काशीतिवर्णयुग्मस्यसामर्थ्यंवेदशक

क्तात्तस्यामर्थ्यतदन्येनकथंवाज्ञायतेयम॥४६॥काशीवसीद्वंद्वंपेद्वंद्वदुःखापहारकं तद्विधं
यद्वंद्वदुःखंप्रमुद्वमेद्वादशाक्षरं॥४७॥काशीस्मरेत्तेनपरिहासेनवायमं तेनेष्टापूर्तिताना
तपापजालाःकृतोध्रुवं॥४८॥पापकाननदावाग्नि काशीयेषुरुरीरितः परमेशेनविदितः शि
वकल्पविनाशकः॥४९॥जन्ममृत्युजरादुःखमहारोगौषधंपरं काशीतिपापसंत्रासप
तिपातकं॥५०॥संसारवारिमत्तेभपंचाननसमंमतं काशीतिमंत्रमनिशंजपंतिमुनयोमुदा
॥५१॥संसारघोरगर्तस्थान्काशीयेषोमहामन्त्रः समाकर्षतिस्वेनपरस्मिन्नंतरं
॥५२॥संसारसर्पदष्टेनकाशीतिमन्त्रमौषधं संसारविषशांत्यर्थंसेवनीयामुहुर्मुहुः॥५३॥मुक्ति
कांताकटाक्षेकाशीतिमनुरुत्तमः नित्यंमुक्तिविटःसेव्येसंमोहपटलाशनिः॥५४॥ग्रसद्भयास्
कृद्वापिकाशीतिमन्त्रसत्तमं भोजपेत्समहाघेभ्यःसद्यावविमुच्यते॥५५॥काशीतिनामपीयूष
येपिबंतिपुनःपुनः तेमहापापसंघेभ्योमुच्यतेनात्रसंशयः॥५६॥यमेकाशीतिवाग्यलीस्मरणा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

दंदूपल्लवा स्वर्गापवर्गफलदाबलप्रमथनप्रिया॥५७॥काशीनामसुधांधन्यावसुधातलवासि
नः पिबंतिश्रद्धयासिद्धाःरामनाम्नातपोधनाः॥५८॥काशीतितिमंत्रराजोयंपुरायराशिसम
द्विदः अनंतमेघविविधापापुराशिमहाहानिः॥५९॥काशीसमंतमुक्तिघराणामपिदुर्लभं
पिबंतिसाधवोभक्त्यामालनोचनेपूजकाः॥६०॥पीत्वाप्यमंत्रमाशास्यंसुराभवंतिपुनर्न
राःभवंतिनतथाकाशीतिमहामंत्रामृतालकैः अनेनोच्चारितोदेवोनतोधन्योयमीश्वराः॥
६३॥काशीसुन्मुखमुत्थापचलितोयंपदद्वयं इदमस्यावरंकालमुक्तिसाधनमुत्तमं॥६४॥अ
हेकाशीगमीष्यामीत्यपियोवाचमुच्चरेत् सोपिमुक्तोभवत्येवपाकृजीवालबादिनः॥६४॥का
शीतिनामोच्चरणंसर्वांगमूर्तिधारणा त्रयंनिर्वाणदंनॄणांकस्यवामरणोर्ध्वनंनिर्वाणा
प्रयच्छति॥६६॥काशीप्रयाणंकाशीतिनामयापत्रभक्षणं विभूतिधारणंचैतत्त्रयंनिर्वा
णदंनकिं॥६७॥एतेषांकैकमेवैतोनिर्वाणदमतोयमएतत्त्रितयंसंगोस्तिकिंनंनिर्वाणदोव

दाहच्छाकिंचाधनेवतरसापमरांकरकिंकराः आयास्यंतेनमनघंनतुरांकरमंदिरं॥६९॥
यदितान्मतिमोहेनप्रतिकूलंवदिष्यति तदाभवंतरसातहेनिघंस्यसंशयः॥७०॥किंचै
नंशांभवंमोहाघदिनार्चयसेतदा शांभर्चनोत्कालप्रत्यवायोभविष्यति॥७१॥नरकपाति
तःपूर्वंशांभवानर्चनंकस्त्यजा कथमेताद्दरोनाघेत्यक्तरागभवंपूजनं॥७२॥त्यज
मोहंभजरतिंयमरणंभवमर्चय कुरुमद्वाचिविश्वासंपूजानाश्वसमाखधि॥७३॥इतिस्फु
वचःश्रुत्वातद्दूतभक्षितं यमातिभक्त्यानत्वातंपूजयामासशांभवं॥७४॥एतस्मि
न्नंतरेकालेशिवदूताःसमागतां शिवनामानिगायंतोभूतिभूषितविग्रहाः॥७५॥ततो
विस्मयादयःसर्वेदूतान्शिवकिंकरान् प्रणाम्यदंडवद्भूमौचक्रुःपूजांपृथक्पृ
थक्॥७६॥तेविस्मयादूतापूजांगृहीत्वाशिवाकिंकराःतंगृहीत्वामतंविप्रंपुरं
करमंदिरं॥७७॥ततःशिवप्रसादेनगतापत्यमवाप्नुयात् ततःपरंविनायातंशिवलोनो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प्यमद्विजाः ॥७८॥ काशीत्यक्षरयोर्नापिसम्मुक्तः पापकृत्तमः इदृशीमुक्तिदाकाशीकथंत्या
ज्यामनिषिभिः ॥७९॥ अविमुक्तंनवोक्तव्यमितिजाबालवादिभिः डिंडिरवःक्षतःपूर्ववेदरूपी
निराकुलाः ॥८०॥ अविमुक्तमुचमानाः श्वपचाएवकेवलं सत्यमेतत्पुनः० ॥८१॥ अविमुक्तंम
हादेवीव्यनेकामरसंयुतः नमुंचतिततः काशीकथंत्याज्याभवाद्दृशाः ॥८२॥ असंसारीमहा
देवःकाश्यांतिष्ठतिसांबिकः संसारिणोभवंतस्तुकथंवात्यक्तुमिच्छथ ॥८३॥ संसारस्यापधिः
काशीकाशीसंसारपावकः पावनेः सतंसेव्यापापभारुभिरुत्तमैः ॥८४॥ काशीनिवासमात्रेण
घोरसंसारशृंखलाः सद्योभवंतिविच्छिन्नाः पर्वताइवभेदिताः ॥८५॥ काशीति संवदन्निर्प
काशीनाथसमर्चयन् कालभीतिंविहायान्त्ययोवसन्सनुपुरापुरात् ॥८६॥ त्रिनेत्रान्वृक्षु श्रीतम
डाकान्मत्तिरुद्राक्षभस्मधारान् काशीस्थानेद्विजाद्दृष्ट्वाक्रूरंवत्सन्वहंमादरात् ॥८७॥ दे ५९७
वापतंतिस्वर्गस्थाकाशीस्थान्मुक्तदाचननपतत्येवसर्वेषांकाशीत्याज्याकथंभवत् ॥८८॥

व्रत्नचर्यापितेछंतिकाशीस्थाभस्मभूषणाः इदृशीमुक्तिदाकाशीनत्याज्यामनसापि
हि ॥८९॥ काशीस्पृष्ट्वाकसोप्यल्पस्त्रैलोक्याधिपतिहरितृणी कृत्वात्रसततिंत्यशाविवर्जि
तः ॥९०॥ त्याज्यामनसापिहि ॥८९॥ काशीस्पृष्ट्वाकसोप्यल्पस्त्रैलोक्याधिपतिहरितृणी ज्य
राज्यतस्त्रैवस्तीरंक्षीरमादरात् पीतगव्यविहातिसततंसेवाकाशीशिवात्मिका ॥९१॥ का
शीचेत्पज्यतस्त्रैवस्तीरंक्षीरमादरात् पीतगव्यविहायेक्षीरमाज्यसमन्वित ॥९२॥ कोशपा
स्थित्वांतकालेपिकाशीनाथंसदास्मरन् प्रविशत्येवदेवेशकाशीनाथेमहेश्वरे ॥९३॥ ए
केकमस्तिपत्काश्यांशिवलिंगमनुत्तमं तन्नास्त्यन्यत्रक्वापिवक्ततोमुनिसत्तमाः ॥९४॥
श्रीमहेश्वेश्वरंलिंगंपत्काश्यांदृश्यतेघनं नासाक्षान्मुक्तिदंलिंगंत्यागोनुचितोद्विजाः ॥९५॥
वेश्वेश्वरंलिंगमेकंवेदाः स्तुत्वाप्यनेकधा नविश्रांतिमयाः स्तुवंत्येवमुहुर्मुहुः ॥९६॥ येनेवे
श्वेश्वरलिंगंहरस्थित्वापिसंस्मृतं तेनापिमुच्यतेविप्राः घोरसंसागरात् ॥९७॥ लिंगाकारंमु

Indira Gandhi National Centre for the Arts

क्तिरेवलिंगविश्वेश्वराभिधं तत्प्राप्तयेनतेनैवमुक्तिःप्राप्तानसंशयः॥९८॥नदधंयद्दि
नेलिंगंश्रीमद्विश्वेश्वराभिधं तद्दिनंदुर्दिनंविद्धिमेघछन्नंदुर्दिनं॥९९॥पद्मपत्रसमानाभ्यां
नेत्राभ्यामपिकिंवथा यदभ्यांनदृष्टंतल्लिंगंश्रीमद्विश्वेश्वराभिधं हस्ताभ्यामपिकिंताभ्यांवा
भ्यांप्रत्यहमादरात् नार्चितंविल्वपत्रायैलिंगंविश्वराभिधं जीवतायेननध्यातंलिंग०जी
वतापिमृततेनधिग्धिग्धिक्तंसुजीवनं॥३००॥जीवितव्यतावदेवयावन्मुक्तिपुरःसरं प्रजि
तेध्यापतेनिर्मलंगंवि०॥१॥किंतेनजीवनेनापियद्दिनेसावधानतः नाराधितंविधानेनलिंग
०॥२॥कर्तव्याजीवनापेक्षावद्भिर्मुक्षुभिः यावदाराध्यतेभक्त्यालिंग०॥३॥वेदोपनिषदासारालिं
गरूपमयाश्रितः विश्वेश्वराभिधंप्राप्यकाश्यांतिष्ठतिसर्ववेदा॥४॥काश्यांविश्वेश्वरलिंगंसर्ववेदो
पबृंहितं मुक्तिमुक्तिप्रदंपुण्यंसेवनीयंमुनीयंमुनीभिः॥५॥विश्वेश्वराख्यंजिह्वाग्रेचिन्तेवि
श्वेश्वरस्मृतिः विश्वेश्वरार्चनंहस्तेयस्यतस्यनयाननाः॥६॥सोत्साहमतियात्तेनकाश्यांविश्वेश्व

रामिधंलिंगमभ्यर्च्यपिबंतितेषांपमभयंकृतः॥७॥विश्वनाथस्तुतिंकृत्वाकाश्यांतिष्ठंतियेजनाः ते
तर्जयंतियापानिघोरारिविविधान्यपि॥८॥विश्वेश्वरंविलासेनाप्येकदावीक्ष्यसादरं निर्विघ्नंतियमा
लोकेपिकृतपापोपिसर्वथा॥९॥यल्लिंगंस्नापयित्वाद्यैःपूज्यतेसावधानतः तेलिंगंखलुविप्रेंद्राःलिं
गंस्नापयित्वाघाःसमाराध्याप्यनंतदा वि०॥११॥यल्लिं० सूत्रेस्थित्वाप्यनंतधा
वि०॥१२॥यल्लिं०सम्पूज्याप्यनंतदा वि०॥१३॥यल्लिंगंनिगमासाराःस्तुत्वास्तुत्वाप्यनंतदा
वि०॥१४॥यल्लिंगयोगिनोभक्त्याध्यात्वाध्यात्वाप्यनंतदा वि०॥१५॥यल्लिंगंपार्वतीभक्त्या
बिल्वैःसंपूज्यसंततं मुदितामन्मनदेवेदंलिंग०॥१६॥यागदानादिधर्माणांफलंयल्लिंगदर्श
नं तदेचेदंपरंज्योतिर्लिंगं॥१७॥यद्विश्वेश्वरलिंगस्यदर्शनंयमतर्जनं तद्विश्वेश्वरलिंगस्य
पांगोनमहतांमः॥१८॥यद्वि०दर्शनंपापकर्मणां तद्वि०॥१९॥यद्वि० भजनं मोक्षसाधनंतद्वि०॥२०॥
यद्विश्वे०क्षीवाक्षराणांमोक्षभूषणं तद्वि०॥२१॥सएवचाजपेपादिसर्वयागेषुदीक्षितः यःप्रेक्ष

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पतिविश्वेशांचक्षुषापक्ष्मपातिना॥२२॥सएवराजदानादिमहादानचिचक्षुः एः पोदघाद्वि
ल्वजंपत्रलिंगविश्वेश्वराभिधे सएवसर्वधर्माणांतपसामपिसश्रयः योविश्वस्यमोमकेरा विश्वेरास
मुपाश्रयेत्॥२४॥तावज्जेयधकुलंकृतांतोपिभटैः सह यावन्नाम्याचितंभक्त्यालिंग०॥२५॥तावत्तिष्ठतिम
र्त्युघोरसंसारश्वखला यावन्नो०॥२६॥तावज्जन्मजनामत्युमत्युपाश्रितोजनः यावन्ना०॥२७॥तावदुः
खानिसर्वाणिभुज्यंतेमनुजैः सदा याव०॥२८॥तावन्मरणसंत्रासस्तावज्जन्मभयंमहत् यावन्ना०॥२९॥तावद्
दुर्भगतातावन्नानारोगोद्भवंभयं यावन्ना०॥३०॥पुराकीर्तीश्वरोनामराजासच्चक्रपालकः जावोलश्रु
तितल्लिंगंददर्शशिवपूजकान्॥३१॥तान्दृष्ट्वातिप्रयत्नेनप्रणम्याभ्यर्च्यसादरं कृतांजलिमुवाचेदं
यंत्रपश्चंविनपान्वितः॥३२॥विश्वा० काशीविनामुक्त्यपायोनकापीतिमुनीश्वराः वदंतिश्रुतित
ल्लिंगाः जाबालार्थविचारकाः॥३३॥काशीशिवात्तत्तस्माच्चेवमुक्तिप्रदान्यप काशीदर्शन
मेचातः कर्तव्यंमुक्तिकांक्षिभिः॥३४॥राजस्यादियागातातपसामपिवस्कृतः काशीप्रा

प्तिफलंतस्माकाशीसेव्यामुमुक्षुभिः॥३५॥राजन्काशीविनान्यत्रमुक्तिर्नास्त्येवसर्वथाअतोनावि
धैयानेःकाशीप्राप्यामुमुक्षुभिः॥३३॥काश्यैकाश्वरराजन्नानानामोक्षमिच्छता तदन्यक्षेत्रराङ्का
पिनास्तिनश्रयतोपिचा॥३७॥धर्माःक्रियंतेबहुधाकाशीप्राप्त्यर्थमादरात् वक्तुतोधर्माणांकाशी
प्राप्तिःफलंयतः॥३८॥काशीप्राप्तिःपरामुक्तिःसानानाधर्मसाधिता सातातःसर्वयत्नेनसाधनीयामु
मुक्षुभिः॥३९॥संसारंसागरंघोरमसारंपातकाकरंकाशीप्राप्तिरतिशिवात्परा॥४०॥सरा
वभाग्यवान्लोकस्सर्वपुरुषेर्वभः यः संसारपरित्यज्यकाशीप्राप्नोतिसादरं॥४१॥अधुनाश्वः
परश्चैवामरणांचभद्रविंदति तदावयागतंजन्मकाशीदर्शनवर्जितं॥४२॥वयंराजोवयंभोगा
वयंपुत्रधनादिकंयोदितंप्राप्यतेकाशीसामहेशात्पुरा॥४३॥सकाशीमरणंप्रेयान्नपुस्म
रामनाम्नंवयंस्मरामनंन्तस्तत्तस्मादप्यधमाधमाः॥४४॥काशीप्राप्यर्थमुद्योगः कृतोस्मा
भिस्तद्भरिशः अनेकजन्मभिः काशीनास्माभिः प्राप्यतेध्रुवं॥४५॥अतः परंवयंयामः श्री

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

शैलोप्रतिसत्वरे तत्रगत्वातपश्चर्याकरिष्योमोयथाविधि।४६।अस्माभिःकल्पपर्यंतंत्रकार्य
तपःकल्पचतुष्टयं।४८।ततोवद्धाचलेकार्यकल्पपंचकमादरात् ततःश्रीदवरेकार्यकल्पषट्
ततोमुदा।४९।कुंभकोणेततःकार्यकल्पसप्तमादरात् मध्यार्जुनेततःकार्यतपःकल्पाष्टि
कंमुदा।५०।राजन्मध्यार्जुनादीनिशिवस्थानानिकोटिशः संतिते ऽपिकर्तव्यतपोस्मा
भिःप्रयातितः५१।एकैकंकल्पमेकत्रस्थित्वायातपुरःसरं तपोघोरंतरकार्यकाशीप्राप्त्यर्थमन्वहं
।५२।पुरायागादयोधर्माःकृताःसंसेवकोटिशः अतःपरंतुयोमात्रंकमतियातताः।५३।ततोस्माभि
प्रयत्नेनकाशीप्राप्ताभविष्यति काशीसंप्तिमात्रेणभवामोनिर्भयाःकृतः।५४।तावदस्तिभयराज
न्यावत्काशानलभ्यतेकाशीदेवाधिदेवाप्तागतनेवभयंतदा।५५।पुरावह्निजन्मानिप्राप्ता
न्यस्माभिरादरैः अतोस्मत्प्राप्तिजन्मानिप्राप्तव्यानिन्नपोत्तम।५६।राजन्त्वयाद्यतेवास्तितप
श्चर्याविधानतः शिवस्थानेषुसर्वेषुकाशीप्राप्त्यर्थमादरात्।५७।श्रीकाशीप्राप्तिमुद्दिश्य

विधिवद्धानपूर्वकं तपोभिन्नाःकृतोराजन्त्वयाधर्माश्चकोटिशः।५८।अतःपरंमनेनै
वजन्मातवभ्यते काशीप्राप्तिप्रयत्नेनभविष्यतिनसंशयः।५९।भाग्यवानसिधन्योसिकृतार्थो
सिमहीपतेकाशीप्राप्यालयामस्मादनेनैवहिजन्मना।६०।संप्राप्यकाशी भूपालस्वधर्मंनय
दित्यजेत् नित्ययात्रादिकर्माणिकुर्यात्तेनसतत।६१।बहवोनियमाःसंतिराजन्काशीनि
वासिनंतद्धर्माचरणेकार्यंयत्नपूर्वकमन्वहं।६२।काशीग्रामयाकाश्यांस्थातव्यंस्वेच्छयेति
धीःनकर्तव्यात्मनोपिसाकाशीकठिनायतः।६३।यात्रादिरतचित्तानांस्वस्वर्चनोद्यमात्र
मदंभपूते।६५।ज्ञानवापीजलस्नानाद्दानेशांभूर्चनादपि विश्वे०।६६।ढुंढीराज
जनात्दंडपाणेश्चपूजनात् विश्वे०।६७।आनंदभैरवार्चातःकुमारस्यापिपूजनात्वि०
।६८।अविमुक्तेश्वरार्चंतेस्तस्यानंदीशपूजनात् वि०।६९।रुद्राध्यायजपात्त्र्यंबकाक्षर
जपादपि वि०।७०।भगीरथेशदर्शनात्तारकेशस्यदर्शनात् वि०।७१।भवानीदर्शनात्

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वारांकरदर्शनात् वि०॥७३॥मणिकर्णिजलस्नानान्मनिकर्णीरापूजनात् वि०॥७३॥वीरकुं
ड्जलस्नानाच्छ्रीवीरेश्वरदर्शनात् वि०॥७४॥वसिष्ठेश्वरपूजातोवामदेवस्पदर्शनात्॥७५॥
बि० चंद्रकुंडजलस्नानाच्छ्रीचंद्रेश्वरदर्शनात् वि०॥७६॥श्रीमत्यप्रुपतीशस्पदर्शनात्पूजनात्त
था॥७७॥ वि० आमर्दकेश्वरार्चनात् पापभक्षेशापूजनात् वि०॥७८॥कालेकुंडजलस्नाना
त्कालभैरवदर्शनात् वि०॥७९॥नवग्रहेशापूजनात्कालेशाम्यर्चनादपि वि०॥८०॥कृत्ति
वासेश्वरार्चनात् श्रीरामेश्वरदर्शनात् वि०॥८१॥शिवगंगाजलस्नानाद्मिश्रेश्वरदर्श
नात् वि०॥८२॥कर्कोटकुंडस्नानाच्च कर्कोटस्यचदर्शनात् वि०॥८३॥मार्कंडेयजल
स्नानात् श्रीमयंकारदर्शनात् वि०॥८४॥पिलिप्पिलाजलस्नानात्त्रिलोचनसमर्चनात् वि०
॥८५॥सोमेशतीर्थस्नानाच्चतथासोमेशदर्शनात् वि०॥८६॥केदारकुंडस्नानाच्चतथाकेदारदर्शनात् वि०
॥८७॥दुर्गाकुंडजलस्नानात्तथादुर्गासमर्चनात् वि०॥८८॥सिद्धेश्वराभ्यर्चनाच्चकामाक्षीदर्शनाद
पि वि०॥८९॥शिवभक्तप्रसादाच्चशिवभक्तार्चनादपि वि०॥९०॥पर्वदाशिवनामानिजपकाश्यां

प्रयानतः पूजयस्वमहादेवंसततंविल्वपत्त्रवैः॥९१॥भस्मनोद्धूलनंकृत्वात्रिपुंड्रंततःप्र
रुद्राक्षधारणंकृत्वाजपमंत्रंशिवात्मकं॥९२॥एतानिशिवलिंगानिसततंत्रिगधारणं
अत्यावश्यकमन्यत्त्राप्यंतत्रतुकिंपुनः॥९३॥शिवलिंगानिकितानांकाशीवासफलंकृतः शिवलिं
गानंकितायेनतेनेयंत्राधिकारिणा॥९४॥शैवाएवनरपूज्येषकाशीवासाधिकादिशाः नान्येसमिद
सपमुद्धः॥९५॥अशैवायदिमोहेनकाश्यांकुर्वंतिसंस्थितं तदातेयातनांघोरांप्राप्नुवंत्येवभूरि
शः॥९६॥नित्ययात्राःपक्षयात्रामासयात्राश्चभस्मिशः तथावाशिविकायात्राःकर्तव्याःतत्रसादरैः
॥९७॥पूजनोपात्रपातेनशैवाकाशीनिवासिनः निस्पंशिवकथाश्रव्याःश्रोतव्यास्तत्रसादरा॥९८॥
यदिमोहात्प्रमादाद्वातत्रभस्मादिधारणैः त्यजंतस्पापबद्धरौप्राप्नुयाद्यातनाध्रुवं॥९९॥काश्यां
शिवकथाएवश्रोतव्याश्रद्धयाद्विजैः अन्यथाभैरवीघोरायातनाभवतिध्रुवं॥४००॥एवंमुक्तप्र
कारेणामियमेनान्वहंद्विजैः काशीवासोतियत्नेनकर्तव्योमुक्तिकांक्षिभिः॥१॥काश्यांस्थित्वान्य

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तीर्थेषुगंतव्यमितिधीरप स्वप्नेपिनैवकर्त्तव्यःसापातनकरीपुनः॥२॥काश्यांस्थित्वान्यक्षेत्रेष
शिवस्येवार्चनंकुरु तथैवकार्यमन्यत्राप्यतस्तत्रतुकिंपुनः॥३॥शैवधर्मरतोभूत्वाकाश्यांवसनराधि
प स्वप्नोपिशैवधर्माणांनकुरुघ्नंभमातर॥४॥शैवधर्मान्परित्यज्ययः काश्यास्थातुमिछति
सकालभैरवीघोरांयातनांघ्राप्तुमिछति॥५॥किंचकाश्यांनिवसतांसतामपिसहस्रशःउपसर्गान्को
टिशोपिसंघ्राप्तानगणाप्ययः॥६॥उपसर्गपराभूतोयःकाशीत्यक्तुमिछति तन्मुक्तिभि
क्षायातिष्यत्यवनीतले॥७॥उपसर्गान्कोटिशोपिसंघ्राप्तानगणाप्य यःकाश्यांतिष्ठतियत्नेनत
स्यमोक्षोभविष्यति॥८॥काशीचत्याज्यतेमोहादुपसर्गासहिष्णुना तदातस्यापवर्गस्तुकृदा
पिनभविष्यति॥९॥एकदैवोपसर्गाश्चेत्कुर्वत्यश्चोटनंतदा क्षित्वाशस्त्रेणाचरणीकाश्यांमर्त्तव्य
मास्तिकैः॥१०॥येनकेनापिरूपेणाकाश्यांस्थातव्यमास्तिकैः मर्तमंचप्रयत्नेनकाश्यामेवमुमु
क्षुभिः॥११॥महास्थशावसंविष्ठकृणापंसवथानरैः नान्यत्रंनेयंतत्रैवभस्मसात्कार्यमादरा

त्॥१२॥महास्मशानमरणांसुराणामपिदुर्लभं अतस्तत्रप्रयत्नेनमर्त्तव्यंमुक्तिकांक्षिभिः॥१३॥
यापयतेमरणंकाश्यांब्रह्मविष्ण्वादिभिःस्तुतैः किंपुनर्मादृशैर्मर्त्यैर्मर्त्यधर्मसमाश्रितैः॥१४॥ब्रह्म
विष्ण्वादिदेवानांकाश्यांमरणमिछतां भविष्यत्येवमरणंप्रलयेसमुपस्थिते॥१५॥मरणंमंगलंका
श्यांकेवलंमरणंततः तदर्थंविविधायत्नाःकार्त्तव्यामुक्तिकांक्षिभिः॥१६॥नरपूर्वशरीराणिदग्धा
न्यन्यत्रभूरिशः शरीरमेकदाकाश्यांदाहनीयंप्रयत्नतः॥१७॥काश्यांचिद्देहदहनयः कार्ष्णोनि
वांछतिसंकुचितोमहेशानुग्रहेणायःस्वदे
हनोद्भूतभस्मराशिंविलोकयेत्॥१९॥शरीरभस्मसात्कृत्वाकाश्यांतेनवरःस्मृता यःकांतीभूषणे
नसंघ्राप्तःशोभभूषणा॥२०॥येपक्तंतनवःकाश्यांतएवातनूर्वः पुनःवामाद्वावामतनवश्चंद्रचूडा
भवंतिच॥२१॥देवतासार्वभौमत्वंपस्यामिलंघितंभवेत् तेवैकाश्यांतनुत्यागःकर्त्तव्यःसावधान
तः॥२२॥काश्यांशरीरमात्रस्यत्यागीनैवमहेश्वरः दत्वापंचाक्षरंशंभुस्वरूपंत्रयछति॥२३॥का
श्यांत्यक्तशरीरेणशंभुनामदनांतकः महेशोदृश्यतेसाक्षात्सर्वलक्षणसंयुतः॥२४॥यस्यसाक्षान्म

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

हादेवदर्शनंसमपेक्षितं तेनकाश्यांप्रयत्नेनमर्तव्यंमुक्तिकांक्षिणा॥२५॥मरणान्निमुक्तः काश्यांय
दाभवतिमानवः तदाशिवोनरंयेणंतंवीजयतिस्वेश्वरी॥२६॥ततस्तंकरांडुहरंमहेशस्तारकंपर्प
चाक्षरंन्यस्यवरोवसंस्तारकं॥२७॥तदागणाःसमागत्यदुंदुभिध्वनिपूर्वकं चामरविजामरकरा
जयशब्दान्वदंतिच॥२८॥मुक्तिकन्यातंतस्मैशिवोमंगलपूर्वकं तदातिमंगलाचारानकुर्वंति
चरणास्ततः॥२९॥मरणंमंगलंतस्मात्काश्यांभवतिमर्त्यते तादृशंमंगलंक्वापिनभवत्येवस
र्वथा॥३०॥मुक्तिकन्याविवाहार्थंकाश्यांतंव्यमेवदा ततःपरंनमरणंकदाचिदपिजाय
ते॥३१॥भवत्युत्पत्रमरणंबुधामरणाव्यथा नभवत्येवमरणंकाश्यांतुमरणाव्यथा॥३२॥
मरणान्निमुक्तवरोवेकाश्यांतंमरणाव्यथा हरीकरोतेकृपयामहेशोमंगलापतिः॥३३॥दर्श
नार्थंमहेशस्यशिवप्राप्त्यर्थमेवच मर्तव्यंमानवैर्धर्मैःकाश्यांयातंपुरःसरा॥३४॥नमंति. श्रीरामः
ऋषयःसिद्धाविद्याधरास्तादृशाश्चयेपिच अतएवप्रयत्नेननाश्यांमर्तव्यमेकदा॥३५॥काश्या ६०३
यंतनुत्सृज्यकाशीवैनशिवसन्निधौजितानितेनदुःखानिविविधानिनराधिप॥३६॥येनका

श्यांतनुत्सृज्यकाशिवेक्षणपूर्वकं नतस्मादधिकोधन्यःकोपिलोकत्रयेदृश्यते॥३७॥यद्वंशेयः
समुत्पन्नाःकाश्यांत्यक्त्वेदमुद्यता तद्वंशजाश्चयत्नेनपूजनीयाःसुरैर्ध्रुवं॥३८॥काश्यांतुमरणंजा
तेजायतेयोमहोत्सवः महोत्सवस्तदन्यत्रकुतोभान्यत्रसर्वथा॥३९॥किमुक्तेनात्रबहुनापात्तेनानो
विधैरपि मर्तव्यमेकदाकाश्यांमोक्षार्थंशिवसन्निधौ॥४०॥यदुक्तंनिहतस्मात्तत्सर्वंश्रुतिभिश्रुत्वा
कृत्वाश्रुतौश्रद्धांगतःकाशीनराधिप॥४१॥इतिहृत्वचनंश्रुत्वातंकीर्तीशोनराधिपः अर्चयांचक्रे
हृदयःपूजयामासतान्द्विजान्॥४२॥ततोरत्नानिवस्त्राणिगजान्यामाश्वकोटिशः सदक्षिणा
भूतेभ्यःसदेवप्रीतमानसः॥४३॥ततस्तान्प्रेषयामासजाबालश्रुतिपारगान् ततोराज्यंददौस
र्वंस्वपुत्रायनराधिपः॥४४॥जाबालोक्तप्रकारेणसंकल्पादीनसादर कृत्वासनिपपौराजाकाशी
प्राप्तंचकारहृष्टहृश्यभक्तितः॥४५॥काशीप्राप्तंसमभ्यालंस्पृक्तंभ्यालंलक्षणाःनिपमेनेवस
ततंकाशीवासंचकारहि॥४६॥नित्यमर्तव्यंहादीनिकुर्वंत्कर्माणिभूपतिः काश्यांशिवंकथाः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प्रणवन्वोसविधिपूर्वकं॥४७॥ततस्तमभ्यर्चिंदद्याकदाचित्पार्वतीपतिः उपसर्गान्ससर्जेशोभक्तचित्तं
परीक्षयेन्॥४८॥काशीत्यागेरतिर्जातातस्यभक्तस्यतत्क्षणे ततोगंतुंसमुद्युक्तःसस्मारद्विजशासनं॥४९॥
इतस्ततस्ततोभक्तस्तदागच्छन्पिशाचवत् दुःखितोभवदियंकाशीकथंत्याज्येतिभूरिशः॥५०॥तदानीं
स्यात्तुमेकत्रक्षणामात्रमपिस्थितं नाभक्तस्यमनोविप्रागाढकामस्यभक्तेः॥५१॥ततोचितासंक्रांतः
स्वशरीररज्जुनिःबंधातिप्रयत्नेनतरुमूलसन्निधौ॥५२॥ततस्तरुमूलेभ्योदंदश्कावनिर्गतौ
रज्जुबंधंततःछित्वाभक्तस्याधिनिर्गतः॥५३॥ततःसपाधकाधानिदत्वावह्निसभक्तिः वाक्प्रदा
क्षिणीकृत्यविवेशत्रपावकं॥५४॥ततःसमभवद्विस्तयावक्षासपावकःराशासघःसहसामसौ
यविजनाद्भुतः॥५५॥ततःपरंभक्तपालःकिकार्यमितिचिंतयन् चकारचरणाछेदंस्वतएवतदा
जगः॥५६॥ततःपरंमहादेवोधृत्वामंडवियद्ग्रहं आरुरुक्षतुरंगादिव्यंतदाराजनमब्रवीत्॥५७॥स

दारि० किमर्थंचरणोछिन्नोरक्तपंकजसन्निभौ तवराजन्शरीरस्यदुःखघोभवन्महत्॥५८॥

संयोजयामिवरणोयथास्थाननरोधिप अहंतुवैद्यविद्यायांसमर्थोस्मिनसंशयः॥५९॥राजन्नुरं
गंमारुत्यशीमायाहिमद्गृहं औषधान्यतिदिव्यानिगृहेसंतिसहस्रशः॥६०॥सर्वौषधानिराजेंद्रता
दृशानिमदालयं येषांसंयोगमात्रेणास्वास्थ्यंभवतितत्क्षणात्॥६१॥काश्यांयात्राघकरणोप्रसवायोभ
विष्यति छिन्नेपादस्यतेराजन्कर्तव्यायात्रादिकंभवेत्॥६२॥काश्यांविश्वेश्वरंलिंगदृष्ट्वनचय
द्दिने तद्दिनेजलंपानंवाकार्यन्नेवहिराक्षते॥६३॥विश्वेश्वरमनभ्यर्च्यजलंवायःपिबेन्नरःस
न्नरः सर्वथाराजन्नरेतेयापिभवेद्ध्रुवं॥६४॥अत्रोनचिंताविश्वेशानुग्रहः श्रीकालभैरवः अ
घोरयातनोपुंसांकरोत्याचद्रतारकं॥६५॥अस्तंकदिनोन्मंकाशीवासोनराधिप सहस्रासु
लभोनायंकाशीवासीतिविघटः॥६६॥अस्यांकाश्यांनिवसतांनियमाचरणाविनास्यादुराक्षतेरा
जन्क्षणमात्रमपिक्षुवं॥६७॥काशीदेववरात्रातामनुष्येणात्वयानृप सुराणामपिकाशीयं
भवत्यसंतदुर्लभा॥६८॥संप्राप्यापिनरःकाशीविश्वेशंयत्नहृदिनपूजयतियत्नेनयोगिना

र्थसनिर्मितः॥६८॥काश्यांपदेपदेसंतितीर्थान्यत्रतमान्यतः तानितीर्थानियत्नेनगत्वासेव्यानिसं
ततं॥७०॥यत्रचमुद्रंमहापीठंवारेशोयत्रतिष्ठति तत्रनित्यंप्रयत्नेनगंतव्यंमुक्तिकांक्षिभिः॥७१॥का
लत्रयेपिकर्त्तव्यश्रीविश्वेश्वरदर्शनं नित्यंतथैवकर्त्तव्यंश्रीविरेश्वरदर्शनं॥७२॥राजन्भवंति
कर्माणियात्राक्षप्यानिसंततं तत्रवीरेश्वरस्थानेगंतव्यंवत्नतस्तथा॥७३॥यत्रदत्तंहतंजप्त
मनंतफलदायकं अभिप्सितार्थाधिकदंतत्रकेननगम्यते॥७४॥सप्तकोटिसहस्राणिरा
त्रकोटिशतानिच. लिंगानितेनदृष्टानिवीरेशोयेनवीक्षितः॥७५॥सोपवीरेशलिंगस्पर्शनेभ
क्तिपूरःसरंदर्शनक्रियतेतेनसर्वपापैःप्रमुच्यते॥७६॥यस्मिन्वीरेश्वरस्थानेजपोमंत्रः षड
क्षरःभवेनिपापनिर्मुक्तास्तत्रगंतव्यमन्वहं॥७७॥नित्यंपशुपतीशस्यदर्शनंकार्यमादरात् त
स्यदर्शनमात्रेणापुनर्पद्यतेनः प्राजापतेः नित्यंमत्तनयत्नेनदृष्टव्याः कालभैरवः स्यः॥७८॥शक्र
तेकाश्यांविनाभैरवदर्शनं॥७९॥शास्तादेवविसिद्धानांक्रूरःश्रीकालभैरवः तद्दर्शनेविनाकाश्यां

स्यात्तंमेवनराक्यते॥८०॥तस्यदर्शनमात्रेणमहापातककोटयः विवशंतिसयत्नेनद्रष्टव्याः
कालभैरवः॥८१॥यत्रब्रह्मशिरश्छेदीभैरवेणपुराकृतः तत्रश्रीकृत्तिवासेशः पूजनीयोन्यहं
मुदा॥८२॥कृत्तिवासेशलिंगादिलिंगानिनपसत्तमं द्रष्टव्यानित्रयत्नेनपूजनीयानिचान्वहं
॥८३॥तानितानिशिवस्थानान्यन्वहंयात्रपूर्वकं सेवनीयानिगत्वैवसेव्याःशिवाश्चसादरं॥
॥८४॥गमनंतुविनापुण्यानभवत्येवसर्वथा अतोश्वशीघ्रमारुह्यसेनायाहिमदालये॥८५॥
कारयिष्यत्यहंशीघ्रमश्वस्यारोहणंनृप यतोश्वारोहणाच्छत्रुसेवनात्स्पर्धनात्तनेः॥८६॥
इतिहृच्चनंश्रुत्वादुःखितोपिनराधिपः धनधेयंत्रवद्वाक्यंशिवंमानुजविग्रहं॥८७॥तं
जो॰तंवौषधप्रयोगेणशांतिःप्रायोभविष्यतिकिंपुनर्धाजीवनेनापिकिंदहेनापितेहृदा॥८८॥
गरिष्यधुनेवाघदेहापेक्षानमेध्रुवं काशीत्यागार्थमिदाघमज्जामांससहस्रधा॥८९॥तद्द
शेछागडितेनछिन्नंपादद्वयंमया विछिन्नचरणास्यापिकात्यागरतिर्मम॥९०॥आशातो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वाधतेसामांकाशीत्यागरतिपुनः॥९०॥अनेकजन्मतपसाकाशीप्राप्तामयाधुना काशीत्यागःक
थंकार्योत्यागःपापसाधनः॥९१॥अनेकजन्मतपसाप्राप्तामयाधुना काशीत्यागः काशीत्यागक
थंकार्योत्यागः पापसाधनः॥९२॥मयाचेत्यज्यतेकाशीमर्तव्यमत्रकुत्रवा तदामरणादुःखानिसोढव्यानि
कथंमया॥९३॥श्रीकाशीभिन्नदेशेषुबध्नेवमतंमयाततोदुःखानिभूतानियलोकैर्विभर्षिः॥९३॥न
नुध्यदेहसमाधयातकंक्रियतेनरैः तेनपापेनदुर्लंघ्याप्राप्यतेयमयातना॥९४॥त्यज्यतेयेनका
शीयंतेननप्राप्यतेसुखं गर्भवासादिदुःखानिप्राप्तव्यानिननसंशयः॥९५॥निरानंदमयीकाशी
वीपलितायदा तदेहंदुःखनजायते काशीमानंदरूपिणीमयासंस्थीयतेयतः॥९६॥ममानिष्टंकासर्वापथी
दुःखनजायते काशीमानंदरूपिणीमयासंस्थीयतेयतः॥९७॥ममानिष्टंकासर्वापथी
वीपलितायदा तदेहंदुःखनाप्तंयत्काशीवाससंभवं॥९८॥यदामयापुरारंभेरत्नसिंहास
नेस्थिते तदे०॥९९॥तदेहंदुःखनाप्तंयत्काशीवाससंभवं यदासामंतमंत्रालौ कृतं

मत्सादपूजनंतदे०॥५००॥हृतवैरिशिरोरत्नैर्यदंदध्यापरितंयदा तदे०॥१॥रंभानिभानिभामित्रस्त्री
भिः सेवितोहंयदामुदातदे०॥२॥एतादृशंसुखंपक्षेगतुमिच्छाव्रजायते आभाग्यस्यफलंनूनंनिदं
त्रनसंशयः॥३॥काश्यांसंपन्नयात्राणांघोरभैरवयातना त्वयाभविष्यतिस्फीतातत्रयेवनसंशयः॥
४॥मयात्वद्धृतायाचासर्वापिनदनंतर काशीत्यागरतिर्जातातःछिन्नंपदद्वया॥५॥अधुनाछि
न्नंकृत्वासपूज्यचसदाशिवं ततःप्राणान्हरत्यक्षैशिरश्छेदपुरःसरं॥६॥ततोमरणमहादे
वः कृपानिधिःशैवपचाक्षरंमत्संतारकंदास्यतिध्रुवं॥७॥अथदक्षंदक्षापितरंपास्मन
त्वितं ततक्षरणान्क्षरणमेदृश्योनोक्षोभविष्यति॥८॥ईदृशोहत्संवीगभस्मनाभूर्यं
चेश्वरं चकंतंचकर्तंचशिरोजापश्यतिश्रीमहेश्वरं॥९॥ततःप्रसन्नोभगवान्महादेवः कृपानिधिः
शिरसंयोजयामासयथास्थानंद्विजोत्तमः॥१०॥चरणावपिसंपूर्णोयथानंततः पुरं ततोभपति
रुत्थापददर्शगिरिजापति॥११॥अनंतभान्वंसकाशंचंद्रमौलिंपिनाकिनंपार्वतीयुक्तंवामा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

गंनानाभरणाभ्रषितं॥१२॥चामरहस्तेनविघ्ननाविधिनापिन्तु संसेवितंगणावरैर्विवि
धैश्चमहौजसं॥१३॥मासपतंबकुविधेःस्वप्रभामिद्विरोदश प्रकारायतंकरणामयारामन
यापिना॥१४॥एतादृशमहादेवंदृष्ट्वाभ्यः पुनःपुनःप्रणम्याभक्त्यैपुष्पाद्यैस्तत्समा
रभे॥१५॥राजो॰श्रीमहादेवदेवेशशङ्करसदकरुणानिधेदेवतासर्वभौमशरा
णागतवत्सल॥१६॥मध्यमनाब्धिसंभूतकालकूटविषादेनदग्नवर्गापरिभ्राजन्नरसिंहनिष्ठ
दन॥१७॥सोमसूर्याग्निनयनभ्रषितानदकानन दिग्व्याप्तनावदनधृतमेरुशरासन॥१८॥सं
भ्रमानदयवनहतब्रह्मादिशासन हरीकृतादिरामनेमहापातकमदन॥१९॥दूरीकृतारिनिस्त्र
तम्रुभृतिविभ्रषण स्वतेएवसदाप्रतब्रसविश्वादेवदि॥२०॥निराकारनिराधारनिरीश्वरप
रात्परं अनेकामयकल्याणगुणासागरशंकर॥२१॥हरधीरागमाकारनिरूपाधिकृपाकर धृ
तगुल्फपरीभ्राजदनेकमणिनूपुर॥२२॥सेवकामरमंदारशिवभक्ताभयकर धृतर धृतर

त्नाकरीटोमुपरीवीतनिशाकिर॥२३॥निजाकारतिरामृतमृतसंधापरामहेश्वर सर्वभस्मुर
भूसारंपारावारमहेश्वर॥२४॥परिसेवितदिक्पालकालकालामलामल विशालभालविल
सच्चंद्रालालाकुलानल॥२५॥इतिस्तुत्वामहादेवंसभूपालः कृताञ्जलिः पुनः प्रणम्यबहुधाप्र
जयामाससादरं॥२६॥तंतादृशीधीरावित्तेनपदेदृष्ट्वामहेश्वरः संतोषजनयात्राहमदहासपुरःसर
शिव॰॥२७॥नृपकीर्तीश्वरेतेनन्नामतेसार्थकंध्रुवं धन्योसिकृतकृत्योसिपरलोकंप्रयास्यसि॥२८॥
काश्यांतेवैदृशीभक्तिर्यांजीतामुक्तिदास्वतः सदृशीनास्तिकस्यापित्वदन्यस्याधुनानृप॥२९॥
ईदृंयाभक्तिरुत्पन्नाकाश्यांतवनराधिप साभवंभूरिभाग्येनतपसाचाभवध्रुवं॥३०॥राज्येभा
दिकंपरिभूयत्वंप्रान्तप शरीरत्यक्तुमुद्युक्तकाश्यांभूपितयोवलात्॥३१॥रीतीकृत्वापसगास्त्वंका
श्यामत्तंसमुद्यतः ईदृशीमतिरन्येषांदुर्लभावक्तितोन्नृप॥३२॥ततोयसगाभूपालनभविष्यसितः
परं सुखेनसवसात्रेवमदर्चनपरायणः॥३३॥नृपतेजीवनापेक्षायावत्तावदनोत्तरः काशी

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वासंकुरु श्रीसागमभयंपज्ञ॥३४॥कदाप्येतः परंराजन्काशीत्यागंनिस्तव नभविष्यतितासत्यं
दास्याम्यभयमप्यहं॥३५॥नित्ययात्रादिकमणिसर्वाणिकुरुसंवस मत्कथाश्रवणासक्तः सदाघःसर्व
दास्याम्यभयमप्यहं वस॥३६॥नभविष्यतितेराजन्कालभैरवयातना भवादृशानांशैवानांनसांभ
रवयातना॥३७॥स्वेच्छयात्वंतनुत्यागंकरिष्यसियदाभवान् तदादास्याम्यहमुक्तिंउभमत्रनसं
शयः॥३८॥राजन्नभस्मोयदीपतेतवमूर्द्धनि उभंकाश्यांतनुत्यागेमुक्तिदास्याम्यसंशयः॥३९॥
इदमेवशरीरंतेकाश्यांदग्धंभविष्यति दग्धेशरीरसंसारः सर्वोदग्धोभविष्यति॥४०॥यस्यदग्धांत
नुः काश्यामेकदातस्यभस्मते नभविष्यति संसारः सत्यंसत्यंवदाम्यहं॥४१॥संसारखेदखिन्नाकाश्यंका
श्यंकाशरणान्यप अपनयंतिनिर्वाणंदेहिपिसहस्रधा॥४२॥यःशैवधर्मनिरतःकाश्यांदेहंतरंवसेत् सम
क्षिकांतालभतेमर्त्यःसत्यमेतन्मयोच्यते॥४३॥अतःकाश्यांवसान्नित्यंमामेवाराधयन्मुदा कुर्वन्नतिश्रयं
नेनभस्मरुद्राक्षधारणा॥४४॥कुरुवेदोक्तमार्गेणासत्कर्मणिवसततं तानिकर्माणिसर्वाणिम

द्यमेवनिवेदयो॥४५॥अहंमेकोवेदवेद्यः सर्ववेदांतसंस्कृतः मत्तःपरतरंनास्तिसर्वथासत्यमु
च्यते॥४६॥तारंयामिसंसाराद्घोनन्पशरणंनिशामामेवशिवंभक्त्याकान्यामरचिंतनं
॥४७॥मामर्चयत्रयत्नेनकुरुमन्नामकीर्तनं मामेवचिंतयानन्योमामेवशरणंव्रज॥४८॥
धर्मानेन्यान्परित्यज्यकुर्यान्ममपूजनं ससर्वदासदाभक्तोमामेवैनसंशयः॥४९॥मामभ्य
र्चनरोभक्त्याकालकालमनाद्यलं कालात्कालभटंम्यावानविभेत्येवसर्वथा॥५०॥दृष्ट्वाकालो
पिमद्भक्तान्नव्रहंविनयान्वितः कृतांजलिपुटोभूत्वासंकंपमधितिष्ठति॥५१॥एतेविस्मयादयः स
र्वेमद्भक्तामत्सरायणाःमत्पूजकान्नरान्दृष्ट्वापूजयंत्येवसादरं॥५२॥नपविस्मयादिदेवानांमद्भ
क्तेषुनरेष्वपिभक्तिरस्तएवैतेमद्भक्ताइतिविश्रुतः॥५३॥अस्मेमद्भक्तेभक्तायमद्भक्तायचे
विघ्नमवे मयादत्तोस्तिवैकुंठोदेयामुक्तिंश्चभयते॥५४॥विघ्नानांनेनवैकुंठंमुद्दिश्यतेयत्कृतं
अपमव्यभिचारेणकरोतिममपूजनं॥५५॥भयतेविघ्नानांनेन[illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

त्यादृतेनमंत्रेणाकृतंमत्सादपूजनं॥५५६॥यमदत्तमकोमःमत्सरायणाःनारायणोयमेतस्मैकिमदे
यंनराधिप॥५७॥मद्भक्तानामदेयार्थोममनास्त्येवसर्वथा मद्भक्तवांछितंसर्वंमयादेनसंशयः॥५८॥
अतोमदर्चनपरोमद्भक्ताचनतत्परः काश्यांसर्वसमृद्धालसाऽधदृदयःसदा॥५९॥इत्युक्त्वाश्रीमहा
देवस्तत्रैवांतरधीयतसमृद्धालोतिसंतुष्टःस्थितःकाश्यांद्विजोत्तमाः॥६०॥अतोधैर्येणासततंकाश्या
स्थातव्यमास्तिकैः तत्यानांत्यधैर्याणांकाशीवासःकथंभवेत्॥६१॥पुराकाश्यांमुनिवरानित्यधर्मप
रायणाः नित्ययात्रादिसंसक्ताः सर्वदाकोटिशास्थिता॥६२॥नित्ययात्रादिकर्मान्यत्कर्मतेनैकृतांद्विजै
सर्वदाशिवयात्रासुनिस्नाताएवतेस्थिताः॥६३॥द्विजैस्तैः शिववार्तान्यवार्तोपिनश्रुताद्विजाः नि
तस्तैर्वृथाकालःसर्वदाशिववार्तया॥६४॥द्विजैःशिवकथासक्तैर्जलपानंचविस्मृतं तैर
न्नवसनादिनिसक्तानीतिकिमद्भुतं॥६५॥एवास्थितामुनिवराःशैवधर्मपरायणाः कलिका
लेसमायातंददृशुर्योगात्परात्॥६६॥ततस्तेमुमयःसर्वेस्थित्वाविश्वेशसन्निधौ मुमुक्षुरसं

तंकलिकालंभियाद्विजाः॥६७॥कलिकालःसमायांतिकिंकर्तव्यमतःपरंकलिरायास्यतिस्वे
छंमहापापकलाः कलाः॥६८॥मुक्तिमुक्तिप्रदानित्याःशैवधर्माःश्रुतिश्रुताः घोरेकलियुगेप्राप्ते
नस्थास्यंतिनसंशयः॥६९॥शैवधर्मेयुगेछास्मुक्तिमुक्तिकथाकृताः मुक्तिमुक्तिकथामस्मान्न
दधानेतिनिर्णयः॥७०॥अशैवधर्मनिरताभविष्यंतिकलौनराः अशै० मिछतियमालयं॥७१॥
अशा० नदृष्ट्वेवयमकिंकराःपातयिष्यंतिघोरेषुनरकेषुपुनःपुनः॥७२॥अशैवधर्मनिष्ठा
नांकल्पांतेपिननिष्कृतिः अशैवानांसमुद्दृत्तानरकेभ्योनकश्चन॥७३॥काश्यामपिमृतान्मु
र्षान्सेवधर्मविवर्जितान् आचंद्रार्कंयातनासुपातयिष्यतिभैरवः॥७४॥कलौसदाशिवेभक्ति
र्नभविष्यतिसर्वथाशिवभक्तिविहीनायातनायातनैवभविष्यति॥७५॥कलौशिवार्चनेभ
क्तिर्नभविष्यतिसर्वथा शिवार्चनपरित्यागेयातनैवभविष्यति॥७६॥शिवस्मरणेभक्तिः
कलौनैवभविष्यति शिवसंकीर्तनेभक्तिःकलौ॥७७॥शिवसंकीर्तनत्यागेया० कलावु

Indira Gandhi National Centre for the Arts

डुलनेभक्तिर्नभविष्यतिसर्वथा उद्भूलनपरित्यागेयात्०॥७८॥त्रिपुंड्रधारणेश्रद्धाकलौ नैव
भविष्यति त्रिपुंड्रधारणत्यागंयात०॥७९॥रुद्राक्षधारणेभक्तिः कलौ०रुद्राक्षधारणात्यागे०॥८०॥
रुद्राध्यायेजपेभक्तिः कलौ०रुद्राध्यायजपत्यागेया०॥८१॥पंचाक्षरजपेभक्तिः कलौ० पंचाक्षर
पत्यागेया०॥८२॥कलौमहेशयात्रासुभक्तिर्नैवभविष्यतिशिवयात्रापरित्यागेवा०॥८३॥विल्व
पत्रार्जनभक्तिः कलौ० बिल्वार्जनपरित्यागेया०॥८४॥मोक्षप्रदेशिवक्षेत्रेकलौभक्तिर्गमि
ष्यति तस्यागतायांतस्यानांया०॥८५॥कलौकाश्यांनवस्थानेभक्तिर्नैवभविष्यति तत्रभक्तिप
रित्यागे०॥८६॥कलौकलवचिन्नानांकाशीत्यागोभविष्यति काशीत्यागाद्भविष्यतिप्रायश्चायामी
वयातना॥८७॥अशेषाणांकलौकाश्यामवस्थानंभविष्यति काशीत्यागाद्भविष्यतिप्रायश्चायामी
वयातना॥८८॥[illegible]कलौकाश्यांशिवप्रियाः तेषांशिवैकनिष्ठाना
काश्यामुक्तिर्भविष्यति॥९०॥रौद्रधर्मरताः शिष्टाःकलावत्यंतदुर्लभाः श्रद्धावंतोवधर्मेषु

कलौनैवभविष्यति॥९२॥कलावपियदिश्रद्धारौद्रधर्मेषुजायते तदापुण्यस्यनांतोक्षिसासाक्षा
न्मोक्षदायतः॥९३॥रौद्रधर्मरतोभूत्वाकलावन्यमिचारतः यःशिवंपूजयेन्नित्यंतस्यमुक्तिरदू
रतः॥९४॥महद्भाग्यवतोमेवकलौभक्तिर्महेश्वरे सैवभक्तिर्यतः साक्षाद्धर्मादिफलदायिनि
॥९५॥कलिग्राप्यपिकाश्यांपोरौद्रधर्मरतोभवेत् तस्यभाग्यस्यभाग्यस्यनेयत्तासरावपुरुषोत्त
मः॥९६॥कलौनरौद्रधर्मेषुप्रीतिः कस्यापिसर्वथाकलिसंक्रांतचित्तानांप्रीतिस्तेषुकथंभवेत्॥९७॥
अथापिकलिकालानांकाश्यांयदिमतिर्भवेत् तदाभवंतिविघ्नेचमुक्तिरत्यंतदुर्लभा॥९८॥अ
थापिकलिकालानामस्माकमपिसत्वरं यदिकाश्यांतुन्दुलागक्षदामुक्तिराविर्भविता॥९९॥अस्मा
निशाघरणीपानिरारीराणिप्रयत्नतः नोचेत्कलियुगेस्माकंकाश्यांवासोतिदुर्लभः॥६००॥ठप
वासैःशोषितानिरारीराणिप्रयत्नतः नोचेत्सःशोषितानिरारीराणिरानैः रानैः काश्यामेवपानै
र्व्यतितैनमुक्तिर्भविष्यतिः॥१॥नयावत्कलिरायातितावत्काश्यातन्दुल्यः नाश्रयानैः कर्तव्यः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शाघ्रंनिर्विघ्नमुक्तये॥२॥इतिसंकल्प्यतेसर्वैमुनयोब्रह्मवादिनः नित्यंनिरशनैर्नैवदोषलि
लिंगास्तंरुद्राक्षाभरणाश्रियाः सदाशिवकथासक्ताः सदाकाश्यांस्थिताद्विजाः॥५॥सर्वेप्रभ
रानेवकाश्यांतेमुनिपुंगवाः मताशिवप्रसादेनमुक्ताश्चमुनिपुंगवाः॥६॥अतःकाश्यामनशनै
स्तपोभिश्चप्रयत्नतः शोषयित्वाशरीराणिमर्तव्यंमुक्तिकांक्षिभिः॥७॥देवादनशनंज्ञातंभवता
मधुनाद्विजाः यात्रांपत्रेनकर्तव्योविनायात्रेनसाधितैः॥८॥पोषणोः शोषितोयुशरीरेयुशनैः रा
नैः भविष्यत्येवमरणंकाश्यांमोक्षैककारणं॥९॥काशीबहिःशरीराणांनपतेन्नघथातथा कर्त्तम
तियात्रेनभवद्भिर्मुक्तिकांक्षिभिः॥१०॥द्विजाभ्यर्थितोएवंसाहादःस्वानिसंततं काश्यांतिष्ठतु
मुक्त्यर्थंशांतानिश्चलमानसाः॥११॥इहामुत्रफलत्यागः शांतिर्दांतिस्तयोबलं यस्यतस्यैवविहितः
काशीवासःश्रुतिश्रुतः॥१२॥श्रुत्युक्तंशरीरंधर्माणांमनुष्याणांतपःश्रुतंशरीरंधर्मान्यधर्माणां
त्यागएवदमस्मृतः॥१३॥उपसर्गंसहित्वंशांतिः स्वकृतकर्मणां समर्पणंमहेशायफलत्या

गाः श्रुतिश्रुतः॥१४॥एतादृशानांसततंशिवयात्रारतात्मनां काशीवासस्ततोमुक्तिर्महेशानु
ग्रहद्विजाः॥१५॥पुरावेदनिधिर्नामतपस्वीशिवपूजकः अविमुक्तंमिदक्षेत्रंसमाश्रित्यस्थितोद्वि
जाः॥१६॥सर्वदाभस्मपूतांगः स्फटिकाक्षमहस्रगः सदारुद्रंजपोपुक्तःसदागौरीप्रियाचकः॥१७॥
कर्मणामनसावाचासमहेशार्चनोन्मुकः अविमुक्तंसमाश्रित्यस्थितेयुकालेयुसावधानेन
शंकरंपूजयामासपत्रपुष्पफलादिभिः॥२०॥संपूज्यमहादेवंपूजांतेप्रणिपत्यमुदा क
रोतिस्मयनामेवकृतांजलिपुटोद्विजाः॥२१॥हरशंभोमहादेवकाशीवासप्रियेशमे तरसातन्दुरंकाश्या
मेवपतिष्यतः॥२२॥शिवशंभोमहेशेतिगौरीशेत्यपिसादरं वदतोमहादेवनिर्यातुप्राणावायवः॥२३॥
विभूतिभूषितांपस्मरुद्राक्षाभरणास्पमे त्वन्मनिर्ध्यायतःशंभोमम्यात्काश्यांतनुत्यजः॥२४॥शिवे
लिंगपशुपतेमेबिल्वपत्रसमर्पितं प्रणामिनिर्यातुमेशंभोसंत्वरंत्वदनुग्रहात्॥२५॥एवंसंप्रार्थ्य
गौरीशंदत्वापुष्पांजलिंततः प्रणामादिनिकृत्वैवंसस्मरन्नेवंसंस्थितं॥२६॥विभूतिधारणादीनि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

श्रौतान्येतानिवस्कृतः मोक्षंप्रसंतरंगानिसाधनानीतिमन्महे॥२७॥अतोमुक्त्यंतरंगानिसाधना
निमनीषिभिः विभूतिधारणादीनिसाधनीयानिवस्कृतः॥२८॥मुक्त्यंतरंगभूतेषुसाधनेष्वखिलेष्वपि
श्रौतंश्रेष्ठतमंपुराणंकेवलंशिवपूजनं॥२९॥विभूतिधारणादीनिसाधनानीतुतस्कृतः वैदिकाः
पठ्यंतेश्रीमहादेवपूजने॥३०॥विभूतिधारणादीनिकुर्वन्कुर्वन्शिवार्चनं अन्येभ्योपिपापेभ्यो
नविभेतिकदाचन॥३१॥विभूतिधारणादीनिकुर्वन्नपिविमोहितः पपर्चपृच्छिवादन्यसपातिन
रकंध्रुवं॥३२॥अयमर्थोस्कंदजाबालबह्वृचाप्रतिपादितः एवमर्थोविदित्वेवसशिवरारणागतः॥३३॥
एवंस्थितोवेदनिधिःसायंसंपूज्यशंकरं पंचाक्षरंजपन्नेवचकारशयनंद्विजाः॥३४॥ततःस्वप्नः
समभवत्तस्यवेदनिधेर्द्विजाःस्वप्नःसमानेसमयेचनेवेदयत्॥३५॥स्वप्नवार्तानडुत्काघस्म
तांसंस्कारयोगतःश्रोतव्यासावधानेनसांवातावेक्ष्यतेधुना॥३६॥स्वप्नेकिलगतंतेनधी
मतानमंदातटे तत्रदद्भूस्तपोनिष्ठमुनयस्तेनशांभवाः॥३७॥दद्भूताःसांभवान्धन्यान्मक

र्चनतत्परान् चकारंकिलसानंदंतेभ्यश्च पूजयंयथाविधि॥३८॥सपद्मस्तेर्मुनिवरैकृतोवाघस
नागतंगम्यतेचक्रवेत्यादौचंदनामेतिचादरात्॥३९॥इतिपद्मःसतैःशैवैःस्वनामसमुदीरयन् ननो
मदंडवद्भूमौततश्चसमुत्थितः॥४०॥ततस्तन्नामतेश्रुत्वाविस्मिताःशैवपुंगवाः तमूचुर्नतपर्वा
णंकृतांजलिपुटंद्विजाः॥४१॥मुनयऊचुः त्वयावेदनिधेपूर्वंकाश्यांस्थितःमितिश्रुतं ऽद्भुतत्रिपु
रारिवाराधनपरेकं॥४२॥काश्यांत्वयातपश्चर्याक्रियतेतिश्रुतंपुरात्वद्कृतैर्नोग्रतपसाप्रीतःशं
करइत्यपि॥४३॥इदृशेनत्वयाकाशीकथंत्यक्तावदस्वनः काशीत्यागेमतिरभूत्कथंवातवसत्तम॥४४॥
विप्रविर्षोद्वस्यापितववेदनिधेर्द्विज कथंवासमभूत्सेयंकाशीत्यागेरतिर्वद॥४५॥भवान्वेदनि
धिनाम्नाकेवलंनेतिनश्रमः किंत्वर्थतोस्तासनिशंनामसंश्रयतेतवा॥४६॥धृतेकोशातकीबल्लीं
म्लावेदनिधिस्तूनः भवान्मंदार्पनामाम्पांश्रुतोवेदनिधिर्ध्रुवं॥४७॥भवान्विदितवेदार्थः काशी
तत्वविदप्यतः एतादृशेनभवताकाशीत्यागः कथंकृतः॥४८॥प्रायशोविस्मृतावेदावेदार्थोविस्मृ

तस्ततः काशीसागः कृतोन्नत्वयादध्यगामिना॥४८॥वेदविस्मरेराजातेवेदार्थोविस्मृतेतत
तः वेदार्थस्यानुष्ठानेप्रयातिनरकंद्विजाः॥५०॥जावालप्रमुखैर्वेर्यकाशीप्राप्तियाद्विता सा
काशीदुर्लभाप्राप्ताकथंस्यात्वयाद्विज॥५१॥यत्काशीवासजंसौख्यंसदासमदुर्लभं त
त्सौख्यंसंवर्तविप्रकथंस्यात्वयावद॥५२॥याकाशीतपसाप्राप्ताभ्यसाशिवसेवया
साकाशीमुक्तिदाविप्रससक्ताहेलयाकथं॥५३॥काशीयांप्राप्तुमिच्छंतिस्वर्गंस्त्यक्त्वापि
देवताःसाका०॥५४॥सप्तलोकंविहायापियांप्राप्तुविधिरुद्यतः सा०॥५५॥विष्णुस्त्यक्त्वापिवै
कुंठंकाशीप्राप्तंमुदातः सा०॥५६॥यस्यांपापिभयंनास्तिवस्याजन्मभयंतथा सा०॥५७॥य
स्यांयमभयंनास्तिमहापातकिनामपि सा०॥५८॥यस्यामत्युर्भयंनास्तिमरणासन्नदेहिनांसा०॥
५९॥यस्यांकाश्यांप्रविष्टायेतेप्रविशंतिशिवोदरे सा०॥६०॥याकाशीसंस्मृताप्येनांस्यानिरंनाशयिष्यति सा० श्रीरामः
॥६१॥याकाशीसंश्रुताप्योशाविविधांपरमंव्यति सा०॥६२॥याकाशीसंस्तुतापुराणैर्विविधैर्यो ६१३

जपिष्यति सा०॥६३॥याकाशीसर्ववेदानांस्तुत्यासंभवन्मुने सा०॥६३॥याकाशीरंकस्या
पिजातात्रियतमासदा सा०॥६३॥याकाशीसर्ववेदानांमासोत्सृज्यतमासदा या०॥६४॥याकाशी
ब्रह्मसाकारसच्चिदानंदलक्षणासा०॥६५॥याकाशीब्रह्मविज्ञानमानंदंपरमंपदं सा०॥६६॥
याकाशीनिष्कलंब्रह्मशिवमुद्दयमुच्यते सा०॥६७॥याकाशीपावनीसाक्षात्सावनानांचपावनी
सा०॥६८॥याकाशीपरमंज्योतिरनाधंतंसनातनं सा०॥६९॥याकाशीमोक्षवनितावि लासवि
लस्यलीः सा०॥७०॥याकाशीपरयाभक्त्यासदासेव्यतमास्मृता सा०॥७१॥योकाशीगणनाथाधि
र्गणावंदेरुपाश्रिता सा०॥७२॥याकाशीकालकालेनमहर्षिणासमाश्रिता सा॥७३॥याकाशी
विश्वनाथेनसावेनसमुपाश्रिता सा०॥७४॥याकाशीविधेर्देवेमन्मूर्तिमंदिरुपाश्रिता सा०
॥७५॥याकाशीविविधैस्तीर्थैस्सा०॥७६॥याकाशीविविधैर्देवैस्सा०॥७७॥याकाशीविश्वनाथे
नस्वात्मवद्दरेपतंसदासा०॥७८॥याकाशीगिरिजाबंधोर्विलाससदनंविभोः सा०॥७९॥याकाशी

Indira Gandhi National Centre for the Arts

मरिपुरापाब्धिब्रह्मानंदप्रविर्द्धिनी सा०॥८०॥याकाशीशंकरादुष्प्रापातपसामपि सा०॥८१॥
याकाशीकामधुक्तड्डामुक्तिदुग्धप्रदायिनीसा०॥८२॥याकाशीसुरमंदारीमुक्तिपुष्पकालप्र
दा सा०॥८३॥याकाशीजलमुक्तापादावानलविनाशिनीसा०॥८४॥यस्याकाश्यांस्थितामर्त्या
नमस्यंतेदिवौकसैः सा०॥८५॥यस्याकाश्यांस्थितामर्त्यानिवसंतिनिराकुलाः सा०॥८६॥यस्यांका०
स्वर्गनेष्टांतिचेतसा सा०॥८७॥यस्यां० धिक्कुर्वंतिहरेःपदं सा०॥८८॥यस्यां० विधेःपदसा०॥८९॥
यस्यां० रुचापतिं सा०॥९०॥यस्यां० नशोचंतिकदाचनसा०॥९१॥यस्याकाश्यांगृहेकृतंदुःखेने
वाभिजायते सा०॥९२॥यस्यांकाश्यामजरजोध्वमरेशदराद्भुतं सा०॥९३॥यस्याकाश्यांसुराशा
स्पंस्वरसेमज्जनीरजः सा०॥९४॥इदशीपरमाकाशीयेनसत्पज्यतेभ्रमात् नवेनसदृशाःपापी
लोकेकापीतिदृश्यते॥९५॥वानरेणयथारत्नंविज्ञातंतथानरैः काशीतत्वंविज्ञातंसर्व
सत्वंनसंशयः॥९६॥हीरकंनवराकाणीपथाप्रियकरंतथा काशीमलिनचित्तानांनैवाप्रि

यकराध्रुवं॥९७॥नमातिस्थूलकस्यास्येनादिकैलफलंतथा तथानमातिकाशीसाद्दयो
दुष्कृतात्मनां॥९८॥काशीनस्थूलभापुंसावसनासनचेतसां विहतानेकसंयासांविधानेकमाद
सां॥९९॥स्थूलभायदिकाशीस्यात्तदासर्वेपिजंतवः मुक्तास्युरतएवेयंकाशीनस्थूलभाध्रुवं॥१००॥
येनलब्धानकाशीसपापीवस्कृतथापापीभवत्येवकाशीत्यागीनरोध्रुवं॥२॥काशीवियोगजंदुः
खंपुमांसंपन्नवाधतेसवस्कृतस्फुपाषाणाश्चेतसानाश्रितोध्रुवं॥३॥काशीप्राप्युपतस्थुलाः येन
पक्कातनोप्यन्योनास्तिस्वर्वतरोर्भुवि॥५॥यस्त्यक्तुयतते मोहात्काशीमानंदमंजरी ब्रह्मज्ञानफलं
संछन्नीपुरायवंतसमन्वितं॥६॥बकुभिर्जन्मभिःपूर्वमस्माभिस्कृतपः कृतं तथाप्यस्माभिरघा
पिसाशीनैवलभ्यते॥७॥नरकेषुविचित्रेषुलुंठित्वासंस्थितंपुरा पुनःपुनश्चतेघोरंडुंठंभा
विभरिरिराः॥८॥भरिशोगमनरकैःपीडितावयमीदृशाः पुनश्चतेनबकुधापीडासभाविध्रुवं
॥९॥कदापरःस्वरत्नरःकरुणासागरोहरः अस्मास्वकरुणामार्द्रीवितरिष्यतिसादरं॥१०॥अनंत

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पातकाकारोयंसंसारदवानलः समहेशकृपासारादन्येनश्यति॥११॥हाहंरामरमंदारकदावाकरुणा
रसैः संसारविध्वस्तस्तंकाशीसंप्रापयिष्यसि॥१२॥अपारकरुणाकारस्त्वमतोहरशंकरंभूरिपुराप
तपोराशिंकाशीवितरयाप्नुनः॥१३॥जैगीषव्यः० इत्युक्तवंतंहरंश्रुत्वातदावेदनिधिर्द्विजाः हाकाशीवि
श्वनाथेतिप्रललापमुहुर्मुहुः॥१४॥महादेवमहाकाशातः पुरामरारितःश्रौतधर्मसमावीतःकथंनि
ष्कासितोस्म्यहं॥१५॥हाकाशीरामहेशानकिंकृतंपातकंमया काशीबहिः पातितंयंकथंममतनुः
प्रभो॥१६॥ध्रोयशक्तन्दरेखामेकाश्यामेवपतिष्यतिमुक्तिर्भविष्यतीसेवाव्रत्साशाभ्यसीस्थिता॥१७॥
काश्यांकृताघसंघस्यममश्रीकालभैरवःशास्तिकमेष्यतीसेवाव्रत्साशाभ्यसीस्थिता॥१८॥यातना
स्तेभसंबंधःकाश्यांममभविष्यति तत्रनश्यंत्यघानीतिव्रत्सा०॥१९॥यातनामयचाहंसाक्षाद्दृश्या
मिभैरवंतेनमुक्तोभवामीतिव्रत्सा०॥२०॥यातनांतेमहादेवंइंडमामायतिं इक्ष्यामिसर्वथै
वेतिव्रत्सा०॥२१॥यातनांतेमहादेवःशैवंपंचाक्षरंपरंमंत्रंप्रदास्यतीसेषां व्रत्सा०॥२२॥यातनांते

शिवोस्त्वीयंमुत्तरीयाचलंमपि प्रचालयिष्यतीसेषांव्रत्सा०॥२३॥यातनांतेमहेशांकेदूकूलसमलं
कृतेक्षणामात्रंशयामीतिव्रत्सा०॥२४॥यातनांतेमहादेवोविभूतिंचकरस्थितां मंत्रंप्रदास्यती
सेषा व्र०॥२५॥यातनांतेमहादेवोमुक्तिकांतामयानतः मंत्रं०॥२६॥मुक्तिप्रदानसमयेव्रत्सावि
घ्नपुरोगमैः परिजितोहमवामीतिव्र०॥२७॥मुक्तिप्र०सुरविजामरेहसंवाजितोभवामीतिव्र०
॥२८॥मुक्ति० देवंदुंदुनिवादनं श्रोष्यामिसर्वथैवेति व्र०॥२९॥यापरंमोदशीवत्साशासाम
माधुना विफलासमभूत्संभोकिंकर्तव्यः मतःपरं॥३०॥दुर्लभाप्यधुनाकाशीसुलभाभून्ममेय
हं प्रहर्षेणास्थितः पूर्वंप्रहर्षःसगतोधुना॥३१॥पापोधपरिपाकेनकाशीयोगोममाभवेत् अ
तःपरमहंनिस्वोहाहतोस्मिमहेश्वर॥३२॥मकाशीवियोगेमयावभूवाघवेदना इदृशीवेदना
पूर्वंनान्वभूताकदाचन॥३३॥अनेकनरकावासःशतांतेसोढुमन्वहं काशीवियोगजंदुःखं
सोढुमेवनशक्यते॥३४॥कोश्यांमयाजीवतापिब्रह्मानंदमनामयं पुरान्वभूतमधुनाद्य

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

खंदुःसह माप्यते ॥३५॥काशीवियोगसंभूतः दुःखस्यास्यनिचारकः नशंकरंविनान्यस्तुश्रुति
ष्वश्रूयतेध्रुव ॥३६॥भूरिपुण्यपरिपोलब्धवाकाशीत्यक्तुमयाधुना अतः परंपुनः काशीकथंप्राप्या
नयाभवेत् ॥३७॥सदुग्धान्यांसितात्यक्तामलीशंनइवाधुना विहायमोक्षदाकाशीसाम्यत्रापि
शाचेवात् ॥३८॥मम्मेदंजीवनांधिधिक्काशीत्यागपराङ्मुखं काशीवियोगंसंभूतेजीवनेनापिकिं
मम ॥३९॥काशीवियुक्तयान्मेशरीरमधुनाजम भाशयतेवथायस्माच्छरीरस्यास्यधारणं ॥४०॥
वरंदुःखाधिसबंधोवरनरकयातना काशीवियोगोनवरंसत्संसत्संनसंशयः ॥४१॥श्रीमद्वेश्वे
श्वरलिंगंनदृष्टंपदिनेमुदा तद्दिनेजीवनव्यर्थमंनथानांचसाधनं ॥४२॥श्रीद्वे०यद्दिनाचिंतंमु
दा तद्दिनेजीवनस्यसजीवन्मृतमुच्यते ॥४३॥श्रीमद्वे०यद्दिनेपूजितंपुदा तद्दिनंसुदिन
धन्यंजीवितंचसुजीवितं ॥४४॥काशीवियोगेजातोपिपुनर्जीवाम्यहंजडः अतोहंडभंगोडुढः
पापिष्ठोपिनसंशयः ॥४५॥काशीवियुक्तमेतन्मेशरीरंचशरीरवत् परित्याज्यंनसंदेहो

मलमत्रादिदूषितं ॥४६॥एवंचप्रदरांप्राप्यविलपाचमुहुःस्थितः मत्वंनिवेदयामासस्वप्न
वृत्तांतमादितः ॥४८॥ततः परमुवाचेदंसवेदनिधिरादरात् इदंशरीरमधुनात्यक्ष्याम्येवन
संशयः ॥४९॥आयास्यतिकथंकालः कदाकाशीशिवालिका त्याज्याभविष्यत्यमलातन्नजा
नेहिसर्वथा ॥५०॥अधुनेवशरीरंचेत्काश्यात्यक्तंमयातदा मुक्तिःप्राप्यानसंदेहः श्रीमहेशकृ
पावशात् ॥५१॥सुकालोपमितोन्यस्तुकालोतिकठिनोभवेत् अतएवाधुनादेहः काश्यात्याज्यो
नसंशयः ॥५२॥काशीवियोगोपोजातः स्वप्नेनेनापिमेधुना बाढंदुःखसमुद्रंकंपमावहतेतनुः
॥५३॥यदिजाग्रदवस्थायांकाशीत्यागोभविष्यति तदाभ्यासिदुःखानिभविष्यतिनेसंशयः
॥५४॥अतेः काश्यांप्रयानेनतनुंक्षुल्पभस्मना समभ्यर्च्यविश्वेशंत्यक्ष्याम्येवतनुंध्रुवं
॥५५॥भवदादिषुपश्यात्सुशैववर्येषुसादरं यदित्यक्ष्याम्यहंदेहंतदाधन्योभवाम्यहं ॥५६॥का
शीत्यागोममाभ्यः स्वप्नेतज्जन्मपातकं नाशयिष्यामियानेनश्रीपंचक्रोशयात्रया ॥५७॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

इत्युत्कांतस्वरंविप्रोज्ञानवापीप्रयातेतः स्नात्वाजग्राहविधिवत्पंचगव्यंसमाहितः॥५८॥ततः स्नात्वा
विधानेनकृत्वाकूलनमादरात् त्रिपुंड्रधारणंचक्रेततोरुद्राक्षधारणं॥५९॥ततः समर्चयामासद्वा
रेशंपूर्वकं ततः० दंडनायकमादरात्॥६०॥ततः० मोदादीनगणनायकान् ततः० दुंढिसर्वार्थदोय
कं॥६१॥आनंदभैरवंनत्वाततः वरुणेश्वरमेवच ततः० नंदिकेशंविधायाग्रतः॥६२॥ततः प्रदक्षि
णीकृत्यश्रीमद्विश्वेश्वरालयं ततः० विघ्नादीन्द्वारपालकान् ततोनत्वादेहलीशंकृतांजलिपु
टस्ततः प्रणानामसुराधीशश्रीमद्विश्वेश्वरं मुदा॥६३॥ततोवेदांतसंवेद्यज्योतीरूपमुमापतिं
ध्यात्वाविश्वेश्वरंदेवंविश्वेशाभिमुखंस्थितः॥६४॥ततोविश्वेश्वरलिंगमभिषिच्यक्षुभोदकः
भस्मनाबिल्वपत्रैश्चपूजयामासभक्तितः॥६५॥तत्प्रदक्षिणीकृत्यनत्वाचक्रेकरमुक्तिमंड
पमासाद्यदध्यौगोमनोहरं॥६६॥ततोरुद्रजपंकृत्वापंचाक्षरजपंततः अतंगृहस्यपाद्यं
चचकारविधिपूर्वकं॥६७॥ततः परंकृतायात्राश्रीमद्विश्वेश्वरंमुदा नवेद्यश्रीम

हादेवपुनर्दध्यौपथाविधि॥६८॥ततः परंनित्ययात्रांकृत्वातन्मुखादरं पाद्यानिवेदयामा
सविश्वेशायथाविधि॥६९॥ततोवीरेश्वरानिद्दक्षूलिंगानिसादरं पूजयामासयत्नेन
बिल्वपत्रंफलादिभिः॥७०॥ततोददर्शयत्नेनशीघ्रंश्रीकालभैरवं पूजयामासपुष्पा
द्यैर्भैरवंभीमविक्रमं॥७१॥ततः पुनःसमाधिस्थश्रीमद्विश्वेश्वरालं पूजयामासविश्वे
शंबिल्वपत्रैरनेकधा॥७२॥श्रीमद्विश्वेश्वरलिंगंसमालिंग्यप्रणम्यच रुद्रैश्चाव
रुद्रसूक्तेनरुद्रमंत्रैस्तथापरैः॥७३॥पुनः प्रणम्यसंपूज्यपूजनंत्वामहेश्वरं पु
नः समर्चयामासबिल्वपत्रैःसहस्रधा॥७४॥ततः प्रदक्षिणीकृत्वानत्वाविश्वेश्वरंततः म
ध्याह्नकालेसप्राप्तेमणिकर्णितटेपयो॥७५॥मणिकर्णिजलेस्नात्वाकृत्वाचोद्धूलनंततः त्रिपु
ड्रधारणंचक्रेततोरुद्राक्षधारणं॥७६॥ततःसमर्चयामासमन्मथलिंगमुत्तमं ततोजज्ञा
पयत्नेनशिवंपंचाक्षरंद्विजाः॥७७॥ततःप्रदक्षिणीकृत्यप्रणम्यचमुकुंदुंढुंरुषावगिरि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

जातापुरुद्रसूक्तैरनेकधा॥७८॥ततः पंचाक्षरंशैवंजपन्नेवसतारकं जहौप्राणानसय
त्नेनयोगमार्गमाश्रितः॥७९॥तदादुंदुभयोनेदुः पुष्पवृष्टिरभूत्तदा ततः प्रसन्नोभगवा
न्उमाकांतः कृपानिधिः॥८०॥ततोवेदनिधिंराभुः स्वाकेशवेशसादर दत्वाविभूतिरुद्राक्षा
नपुनामानंचकारसः॥८१॥विश्वेश्वरात्तारकंब्रह्मव्याचष्टेतदनंतरं पेनासादरनासावमृतो
भूत्वामोक्षीभवतिशाकरः॥८२॥अविमुक्तंविवेवेतत्साधोद्विजोत्तमाः अविमुक्तंनमोक्ष
यंतेमोक्षंकदाचन॥८३॥व्याचष्टेतारकंब्रह्मयदाविश्वेश्वरा स्वयं तदाविमुक्तखंदेवाः
प्रणमुस्तद्विजोत्तम॥८४॥तदादेदौमहादेवः किरीटंचंद्रसंयुतं सर्पाभरणाभरणाभव्यललाटो
चनंतथा॥८५॥ततःपरमहादेवेसच्चिदानंदविग्रहेनिनादेदविधिंश्रामहेण
डंग्रहान्तदा॥८६॥प्राप्तंतेनेदृशंभाग्यकाश्यामरणमात्तत इदृशंभाग्यमन्यत्रनास्तिनश्रूयते
पिच॥८७॥ईदृशीमुक्तिदाकाशीनत्याज्यासाधुकर्मभिः नजनैस्वप्नेपिनत्याज्यासर्वथाद्विजो॥८८॥

हितमेपोच्यतेविप्राणाहितंवाप्तिसर्वथा इयंकाशीनमोक्षंव्याननमोक्षंवेवमुक्तिदा॥८९॥भ
वतांशंभवानांचेकाशीत्यागरतेर्भवेत् कासागरतात्मानोभवंतः शांभवाः कथं॥९०॥काश्या
स्थातव्यमनिशंविश्वेशंविश्वेशाराधनोत्सुकैः नंतव्यंचप्रयत्नेनकाश्यामेवमुमुक्षुभिः॥९१॥
पुराकेदारमासाद्यदधीचिर्मुनिपुंगवः ऊर्द्धलिंगोदेवेशंमहेशाप्तजयान्स्थितः॥९२॥तदाव्र
ह्मादेवादेवास्तंदृष्ट्वामुनिपुंगवः प्रणम्यदंडवद्भूमोपप्रछुःपीतमानसः॥९३॥देवा० मुनिपुं
गवसर्वांगभस्मरुद्राक्षभूषणा सर्वदाप्रीतचित्तेनस्थियतेत्रकथंत्वया॥९४॥भस्मानिनेवभ
क्ष्यंतेप्रुक्षपरणान्यपिद्विज नपीयतेजलंचात्रतत्रभिर्भवतिते॥९५॥आहारेणाविनैवात्रबहू
कालव्रयातितः क्रियतेदेवस्यमहेशस्यार्चनंत्वया॥९६॥शरीरंमानुषंप्राप्यपत्राहारोवनी
तले नकोपिदृश्यतेस्माभिर्भवानेकोनतादृशः॥९७॥सर्वदाप्रीतादृश्योमुक्तान्तइवतिष्ठसि
किंप्रीतिस्तवविप्रेंद्रतन्नोवदविशेषतः॥९८॥यदुच्यतेतदास्माभिस्तत्रैवामतमन्महे श

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

कृतेस्यात्तुमैत्रेयवत्सप्रसादान्नसंशयः॥८९॥निराहारेणगौरीशंपूजयामासमहेश्वरं॥६०॥
वातिगौरीशोनिराहारेणपूजने॥८०॥अस्मभ्युपकारीपत्योघत्वप्रामुने पतोदानदयालुस्त्वंरागादि
षादिवर्जितः॥१॥इतिपृष्टस्तदादेवैर्दधीचिर्मुनिपुंगवः समाप्यनियमस्त्रीपदेवानाहविचक्षणः
॥२॥दधी० पुराकैलासशिखरसमासीनंमहेश्वरं नत्वासंपूज्यनंदीशः कृतांजलिरभाषतः॥३॥नं
दि० देवमहादेवः सर्वदेवोत्तमप्रभो आहारेणाविनानरिनः कर्थंभवतितद्वद॥४॥इतितद्वचनं
श्रुत्वामहादेवःकृपानिधिः नंदिकेशंविलोक्याहसादरंभक्तिवत्सलः॥५॥शिव०अस्तुकमन्न
पूर्णापानान्नोनमोत्तरंतं तदोक्तानिराहारेतत्पिर्मनिसर्वदा॥६॥धन्यादिवाहुश्चेतदाद्यत्या
भविष्यति आपुराराग्यवद्वृश्नजापतेनात्रसंशयः॥७॥तन्नामानिप्रपानेनशुचिनेनयादरं अ
न्नपूर्णालयेस्थित्वाजपनोपानिभक्तितः॥८॥तंचचावर्तनास्वंमुक्त्वांगानिभस्मना रुद्राक्ष
धारणंकृत्वाध्यातंमपरमेश्वरं॥९॥हृत्कूलपरीवीतांगीनानाभरणशोभितांस्मितप्रसन्नवदनां

ध्यात्वाकार्योजपस्ततः॥१०॥ॐनमस्तेन्नपूर्णायेश्रीरूपिणेपेनमोनमः ॐनम०धीरूपि
णेपेनमोनमः॥११॥ॐन०जगद्धात्र्यैनमोनमः ॐनकोदपिणेपेनमोनमः॥१२॥ॐन०वि
द्याधात्र्यैनमोनमः ॐन० लक्ष्मीधात्र्यैनमोनमः॥१३॥ॐन०विश्वधात्र्यैनमोनमः ॐन०
वस्त्रधात्र्यैनमोनमः॥१४॥ॐन०वेदधात्र्यैनमोनमः ॐन०पृथ्वीधात्र्यैनमोनमः
॥१५॥ॐन०शैलधात्र्यैन०ॐनमः वनधात्र्यैन०॥१६॥ॐन०नदीधात्र्यैनमोनमः ॐन०
चोद्यिधात्र्यैनमोनमः॥१६॥ॐन०द्वीपधात्र्यै०ॐन०अन्नधा०॥१७॥एवंस्तुत्वातुदिधा
त्वाब्रह्मविष्ण्वादिसेवितं अन्नपूर्णांप्रपानेनजपः कुर्यःसमाहितः॥१७॥अस्यश्रीअ
न्नपूर्णोत्तरनामस्तोत्रमंत्रस्यानुष्टुप्छंदः परमात्मासदाशिवोहृत्रिः श्रीअन्नपूर्णा
देवतास्वाहाशक्तिः स्वधाबीजं हींकिलकेसर्वाभीष्टसिद्धिःफलंअन्नपूर्णाप्रीत्यर्थे
जपेविनियोगः ॐअन्नपूर्णाशिवादेवीभीमापुष्टिःसरस्वती सर्वज्ञोपार्वतीदुर्गाशि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वानीशिववल्लभा॥१८॥वेदविद्यामहाविद्याविधात्रीचविशारदा कुमारीप्रवती बाला
लक्ष्मीः श्रीभवेहारिणी॥१९॥भवानीविश्वजननीब्रह्मादिजननीपरा गणेशजननीरु
द्रजननीशक्तिः कुमारजननीप्रभा॥२०॥भाग्यदाश्चयोभगवतीभक्ताभीष्टप्रदायिनीभवरो
गघ्नीभव्यासुभगःपरमंमंगला॥२१॥रावणीचंचलापागीचारुचंद्रकलाधरा विशालाक्षी
विश्वमाताविश्ववंद्याविलासिनी॥२२॥आर्याकल्याणनिलयाकद्राणीकलासना शुभ
प्रदाशुभावर्तावृत्तपीनपयोधरा॥२३॥अंबासंसारमथनीमडानीसर्वमंगला विष्णुसंसेवि
ताशुद्धाब्रह्मादिसुरसेविता॥२४॥परमानंददाशांतिःपरमानंदरूपिणी परमाभक्तवत्सलो
नंदाजननीपरमान्नंप्रदायिनी॥२५॥परोपकारनिरतापरमाभक्तवत्सला पूर्णचंद्राभवदना
पूर्णचंद्रनिभाशुका॥२६॥शुभलक्षणसंपन्नाशुभानेत्रगुणावृता शुभासौभाग्यनिल
याप्रभाचाररत्नप्रिया॥२७॥चंडिकाचंडमथनीचंडदर्पनिवारणी चंडमानंडनयनाचंद्रा

ग्निनयनासती॥२८॥पुंडरीकंकरापुराणापुराणदापुराणंरूपिणी पुराणस्त्रेयापुराणवेद्यापुराण
मुक्तिःपुरातना॥२९॥अवेद्यावेदवेद्यावेदांतरूपिणी मयातीतासद्मायासद्धर्मासंवंदिता॥३०॥
असद्यासगरहितास्वहेतुःकपर्दिनि वृषारूढाशूलहस्तास्थितिसंहारकारिणी॥३१॥तदस्मि
न्नाशुद्धचित्तमुनिस्तुता महाभाग्यवतीदक्षादक्षाध्वरविनाशिनी॥३२॥अपर्णानन्यसंहारणा
भक्ताभीष्टफलप्रदा निलसुंदरसर्वांगीसच्चिदानंदलक्षणा॥३३॥नाम्नामधोत्तररात्रन्नेवा
पाःपुण्यकारणं सर्वसौभाग्यसिध्यर्थंजपनीयंप्रयत्नतः॥३४॥इदंचस्तवनंधन्यंमहापा
तनाशकं सर्वाभीष्टप्रदंपुण्यंनित्यमंगलदायकं॥३५॥इयंनामावलीतुभ्यंमयाघस्मरी
तागोपनीयाप्रयत्नेननाख्यापापस्यकस्यचित्॥३६॥भक्तायसुविनीतायशुभाचारायधीमते
आख्येयंनचान्यस्मैनंदिस्वप्रेपिसर्वथा॥३७॥शुचिर्भूत्वेदंजप्याद्विजेनामावलीशुभा
अन्यथावैपरिक्षेनभविष्यतिफलंध्रुवं॥३८॥खपाप्यंतयत्नेनकृत्वैवोद्धूलनादिकं शि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वानी निकटे निखंजपनी पंपयाक्रमं॥३२॥एतंनामजपंकृत्वाकृत्वाच पुनरंबिकां शुचिर्भू
तेनसततंस्यातमयात्रपूर्वकं॥४०॥एतन्नामजपासक्तः सततंयश्शुचिर्भवेत् ससर्वान्नभतेका
मान्नात्रकार्या विचारणा॥४१॥ईतीश्वरवचः श्रुत्वानंदिकेशः पुरातनः जप्तितान्येवनामानिस
र्वान्कामानवाप्तवान्॥४२॥स्कंदोप्येतानिनामानिजजापस्चेद्धसिद्धये शिवोदितानिनामानिस्कंद
सुश्रावसादरं॥४३॥स्कंदादगस्त्यः सुश्रावनामन्येतानिसादरं श्रुत्वाजजापनामानिसोपिसर्वा
र्थसिद्धये॥४४॥श्रुतान्यगस्त्यादेतानिमयानामानिसादरं जप्यतेशुचिचित्तेनभवान्संनि
धौसदा॥४५॥आवहंतीतिमंत्रेणोत्सृष्टासनानिसादरं पोडशोपचारतंभक्त्यासकामान्तभतेध्रुवं
॥४६॥देवावैदिकनामानिसर्वाणपेतानितान्यतः शुचिर्भूतेनमनुजाजपनीयानिसर्वदा॥४७॥
एतज्जपाधिकारस्तुविघ्नाणां [illegible] बेदरतेरेवंजपनीयानिसंततं॥५०॥
कार्यापावाहनादीनिदेवाः शुचिरनासमिः आवाहंतीतिमंत्रेणाप्रसक्तंचयथाक्रमं

श्रीरामः
६२१

॥५१॥कर्तव्यंतपर्णंवापितेनमंत्रेणामूलवत् तथान्वितेस्तुहोमेपिकर्तव्यंतेश्रमूलवत्॥५२॥
एतानिदिव्यनामानिश्रुत्वाध्यात्वापिसंततं स्मृत्वादेवीवसततंसर्वान्कामानवाप्नुयात्॥५३॥एतै
र्जपप्रसादेननिस्तरंतोवसाम्यहंनकदाप्यन्नपानेछाजायतेममसर्वथा॥५४॥संतुष्टस्तुददौयात्रि
संवसाम्यन्नाचपुनश्शिवं व्रजेत्हाश्नवाधंतेभवान्याः पूजनाध्रुवं पदायदाभिलषितंयद्य
वंतिमेसुराः तदातदातेदाभिलषितंतत्रसंप्राप्यतेमया॥५६॥तन्नामजपसामर्थ्यात्समर्थो
हंसदासुराः पिपासादीनिदुःखानिजितान्येवमयासदा॥५७॥अतवात्रसततंनिराहारेण
शंकरं व्रजस्नेहमात्ररहितः पूजयित्वावसाम्यहं॥५८॥इतिश्रुत्वादयोदेवाः श्रुत्वानामानि
तन्मुखात् तानिजग्रहीत्वास्थितास्तत्रबकुलोशीवोचकाः॥५९॥श्रुतानितानिनामानिम
यावित्तमुखाद्विजाः श्रुतानिनामानिजप्यंतेविधिपूर्वकं॥६०॥निराहारेणासततंमयाकी
र्त्यंप्रयत्नतः तन्नामजपसामर्थ्यात्स्थापतेभक्तिपूर्वकं॥६१॥तन्नामजपसामर्थ्यंभवता

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नाघुनाद्विजाः सकल्मषायतोऽयंकाशीत्यक्तुंसमुद्यताः॥६२॥काशीत्यागार्थमुद्युक्ताभ
वतः पापकारिणःतन्नामजपसामर्थ्यंभवतांमनसावचा॥६३॥काशीत्यागोद्योपजन्मपापनाशा
यसादरं पंचक्रोशंतत्क्षेत्रवासमायांविहसत्वरा॥६४॥ततःपरंशुचिर्भूत्वाभवंतोपिभविष्यथ
ततः कुर्वंतुतन्नाम्नोजपमंत्रांविकालयो॥६५॥ततः परंभवंतोपिनिष्पत्तात्माभविष्यथः ततःसु
खेनभवंतोकाशीवासोभविष्यति॥६६॥शिव० इतितद्वचनंश्रुत्वासाधुशास्तिमुनीश्वराः शतवा
रंप्रयत्नेनचक्रुःक्षेत्रप्रदक्षिणां॥६७॥ततस्तेजैगीषव्याश्चक्रुस्तानामानिभक्तितः चक्रुना
मजपंसर्वेभस्मरुद्राक्षभूषणाः॥६८॥ततःपरंस्वस्थचित्तविभ्रंशवर्जितमुनीश्वराःउपसर्गा
श्चतेसर्वेसर्वतःशमिताभया॥६९॥वृक्षाःसप्तस्ववाजातामुनिवर्दनिषेविताःजातानिस
र्वकुंडानिसज्जलानिमनोरम॥७०॥व्याधयःसर्वतःशांताःसर्वेपिक्षयंविनस्थिताःमदर्चनःपरा
जाताःसर्वेपिस्थिरमानसाः॥७१॥सोऽयंबबंधुकालेनान्उपसर्गान्मुनीश्वराः असंख्याताःस्थिता

देवितेमुक्ताश्चततःपरं॥७२॥अत्रोपसर्गान्यसोढातिघंतिगातकल्मषाः तेषांमुक्तिर्भवत्येवमंगले
मदनुग्रहात्॥७३॥काशीपंचंचलापांगासर्वदासर्वदासर्वदेहिनां मुक्तिप्रदातस्मात्सर्वैतिघंनिस
र्वदा॥७४॥सर्वदुःखप्रशांतासर्वसौभाग्यदापिनी काश्यंचातःप्रयत्नेनसेवनीयामनीषिभिः॥७५॥
पश्यांकाश्यांमहादेवोविधिविष्ण्वादिसेवितः तस्यामस्यांशिवेकाश्यांदुःखंनास्त्येवसर्वथा॥७६॥
यंवसंत्रविश्वेस्मिकाश्यांमुक्तिदायिनोनराःतेमदीयाःशिवेतेभ्योमुक्तिंदास्याम्यसंशयः॥७७॥मुक्ति
कांताप्रयछामिपश्यांकाश्यामत्वंशिवे तस्यानस्यानमिछितिकोशमुक्तश्चियोजनाः॥७८॥मामेवा
भ्यर्च्यंपस्तोत्रकाश्यांतिघंतियेशिवे तेभ्योमुक्तिंप्रयछामिसत्यंसत्यंनसंशयः॥७९॥कर्मणा
मनसावाचाचाकाश्यामपिचवेरताः तेभ्योमुक्तिंप्रदानार्थंप्रभुश्चप्रभरहं॥८०॥परंयेतान्सां
तरुद्रयान्शिवेमोक्षार्थमास्थितान् भस्मोद्धूलितसर्वांगान्त्रिपुंड्राकितमस्तकान्॥८१रुद्राक्षमा
लाभरणान्मंत्रांमंजपतत्परान् सलिंगपूजनासक्तान्मत्कथाश्रवणप्रियान्॥८२॥एतान्द्व

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शानांतिसंमकृतसां मुक्तिंमवतिनिर्विघ्नंमत्प्रसादाद्धरानने॥८३॥पश्येनंजपगोध्वंमदर्चन
परायणां मदर्चनार्थंमायातिपूजासाधनपर्वकं॥८४॥अतिवृद्धोपमन्युनिस्संकालग्रयेपिमां सम
यतिबिल्वाद्यैः शिवलिंगस्वरूपिणां॥८५॥कल्पकोटिसहस्राणिकल्पकोटिशतानिच जातान्यत्रस्थम
त्पूजानिरतस्यवरानने॥८६॥कदाप्यनेनभक्तेनमदन्याराधनंशिवे नित्यमदर्चनेनैवकृतमस्यकरद्वयं
॥८७॥शिवेकदापिनध्यातोमदन्योनेनसादर मदन्योनेक्षितोनेनकदाचिदपियानतः॥८८॥प्रणा
मोनकृतोनेनमदन्यस्यवरानने गत्कथान्यकथानेनश्रुताभक्तिपूर्वकं॥८९॥श्रुतनानेनमपिम
दन्यस्यप्रयानतः जिह्वैतस्यातिविमलानामान्यवादिनी॥९०॥सर्वदाशिवकाशीग्रामहेशमडशंकर
विश्वनाथेतिनामानिजपूसपमनाकुलः॥९१॥एतानिपंचनामानिममदिव्यानिमैतानिमयापु
रा॥९३॥यत्रपश्यतत्रार्थंसदामामेवपश्यति मदन्यंगिरिजेक्वापिभ्रमणापिनपश्यति॥९४॥
रुद्राध्यायजपानेनकृतस्तावान्प्रयानतः यावानन्येननकृतोगणानाविवयोपिन॥९५॥पंच

क्षरजपानेनकृतस्तावान्प्रयानतः यावान०॥९६॥काश्यामनेनलिंगानिस्थापितानिपथा
विधिएतलिंगानांसंख्याकर्तुनशक्यते॥९७॥काश्याकृतान्यनेनैवलिंगदानानिकोटिशः रौवा
नाकृयविधिवद्भवेभ्योभक्तिपूर्वकं॥९८॥पार्वती० देवदेवमहादेवलिंगदानविधिंवद लिंगदान
फलंचापिवदमत्यंकृपानिधे॥९९॥शिव उ० काश्मीरकांचनादीनिलिंगानिविविधान्यपि देयान्यनु
तयातेनमत्रासर्थमनुश्रुभिः॥१००॥रौवेभ्यएवदेयानिसर्वदानानितेपतः दानयोग्यास्तदन्येनु
दानयोग्यानवस्कृताः नान्यत्रतत्प्रक्षप्यंपरंतुक्षपमेवतत् दत्तंदानमरौवेभ्योदृष्टाभवतिसर्वथा
॥२॥ज्वलंतमग्निमुत्सृज्यनहिभस्मनिहूयते तथारौवंपरित्यज्यदानंनान्यत्रदीयते॥३॥अस
ल्पमपिदत्तंपवास्मिन्नक्षय्यमविकल्पतः रौवएवातोदानंरौवायदीयते॥४॥शिवरात्रेः सोमवा
रेग्रहणेचंद्रसूर्ययोः संक्रांतिष्वपिकर्तव्यंलिंगदानंमनुश्रुभिः॥५॥उपोष्यपर्वदिवसेरौवा
न्संपूज्यसादरं प्रार्थनांयास्तदारौवालिंगदानार्थंमादरात्॥६॥तानीदेयानिलिंगानिक्षी

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

राज्ये विधिपूर्वकं अभिषिच्यार्चनीयानि बिल्वपत्रादिभिः शिवे ॥७॥ सौवर्णे राजते वापि ताम्रे वा
भोजनेन वै नववस्त्रसमाच्छन्ने शिवलिंगं निवेशयेत् ॥८॥ ततः पुनः प्रयत्नेन भस्मबिल्वदलादिभिः
सपञ्चाक्षरपक्षाद्यैर्नैवेद्यानि समर्पयेत् ॥९॥ रात्रौ जागरणं कार्यं भक्तिश्रद्धापरः सदा कथाम
दीपाः श्रोतव्यास्तन्निध्यानपूर्वकं ॥१०॥ प्रतिप्रहरोपिकर्तव्यं बिल्वपत्रैर्नदर्चनं नैवेद्यं दद्
यान्ममलिंगमर्चयामि चतुष्पथे ॥११॥ ततः प्रातः समुत्थाय कृत्वा स्नानादिकं ततः शिवानार्चनं कृ
त्वा मधुपर्कपुरःसरं ॥१२॥ ततः सुवर्णसहितं वस्त्रयुग्मसमन्वितं प्रार्चयेत्पात्रे हस्तेन शिवालिं
गमदात्मकं ॥१३॥ ततः परं यत्नोगन्तन्निध्यानपूर्वकं देशकालादिसंकीर्त्य पटनीयोमनीषि
भिः ॥१४॥ शिवलिंगे शिवाकारे भुवनाभिचतुर्दशे तस्मादस्य प्रदानेन प्रीयतां भगवान्
शिवः ॥१५॥ इति मंत्रं समुच्चार्य शिवलिंगं मदात्मकं मन्दकापत्रदातव्यं लदम पुरःसरं ॥१६॥
देवस्यत्वेति राजात्वेन्योति मंत्रास्ततः परं प्रतिग्रहीत्रा पतनेन पठनीयाः पथाक्रमं ॥१७॥

दक्षिणातावतीदेयात्तन्निर्भवतिपावना सुवर्णानांसहस्रंवापदादेयास्वशक्तितः ॥१८॥ दक्षानानि
कार्याणितनतः शक्त्यनुसारतः ततः कायंकृतंकर्मशिवसर्वमदर्पणं ॥१९॥ एवंयः कुरुते भक्त्यालिंगदानं
यथाविधिसमहायापसंघेभ्यः सघएवमुच्यते ॥२०॥ यएमर्थंसमुद्दिश्यलिंगदानंकरोतियः सतंतमर्थं
मान्नोतिमत्रसादान्ननोरमे ॥२१॥ लिंगदानंसमंदानंनास्तिकुत्रापिशौलजे लिंगदानंमहादानंसर्वदा
नोत्तमोत्तमं ॥२२॥ लिंगदानंमहादानं मदनुग्रहकारणं यःकरोतिविधानेनसममानप्रियः शिवे
॥२३॥ पुराचक्रपुराधाशोराजापरपुरंजयः ब्राह्मणान्सिववक्त्रेभ्यान्प्रणम्याहकृतांजलिः ॥२४॥रा
जोवाच धनमक्षियथेमेमदित्सापिजायते कथंद्रव्यव्ययःकार्योदानपात्रेचकोदृशः ॥२५॥ ईतित
द्वचनंश्रुत्वाधर्मज्ञावातमत्सराः श्रुतित्वविचायाऽऽहुर्व्यलोभपराज्ञरवाः ॥२६॥ ब्रह्म० बहूनि
संतिदानानितेषुदानेषुवक्ष्यतेः लिंगदानंपरंदानंतत्तुसर्वार्थसाधकं ॥२७॥ लिंगदानेनभगवा
न्प्रीयतेशुव्यतिशंकरः तथानान्येनदानेनतोषोभवतिशंकरः ॥२८॥ सर्वकामप्रदंदानंलि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

गदानंमितिश्रुतं लिंगदानंततः कार्यं विधिविधानपूर्वकं॥२९॥उलादानादिदानानिसर्वाण्य
पिमराधिप शिवलिंगप्रदानस्यकलानार्हंतिषोडशी॥३०॥प्राप्नुयाल्लिंगदानेन धर्मार्थचतुष्टयं लिं
गदानसमंदानमतएवनदृश्यते॥३१॥सुवर्णानिर्मितंस्फुटंयस्यदानस्यदक्षिणा तदादानमुत्त
मंलिंगदानंश्रुतिश्रुतं॥३२॥शिवलिंगप्रदोवंशमात्मानंपितृतः सुतं गृहीत्वापातिसंतुष्टःश्री
महादेवसन्निधिं॥३३॥रौद्रेभ्यएवदातव्यंलिंगदानंप्रयत्नतः अरौद्रेभ्योभ्रमेणापिनदातव्य
मनीषिभिः॥३४॥लिंगदानीन्यदानानामनामपिपात्रंशिवार्चकाः किंपुनर्लिंगदानस्यरौद्रः पा
त्रंततोनृप॥३५॥शिवयाश्रिवदाः रौद्राःपूजनीयाः सुरैरपि अतोवश्यंलिंगदानंरौद्रेभ्योदेय
मास्तिकैः॥३६॥लिंगदानमरौद्रायोददात्यज्ञानमोहितः सतद्दानफलंनाप्नोत्येवंसर्वथा
॥३७॥मृत्वालोकनंचापिशैवान्यानानराधिप नकर्तव्यंततस्तेभ्योदानंदेयंकथंभवेत्॥३८॥
पुरादानंनरैर्भूपैर्लिंगदानानिकेवलं कृतानिवक्रूरराजाग्निवसन्निधिकोटिभिः॥३९॥न

कृतंपेनविधिवल्लिंगदानंप्रयत्नतः तज्जन्मनिष्फलंज्ञेयंतज्जीवनमपिध्रुवं॥४०॥कोबलं
लिंगदानेननरस्तत्फलमाप्नुयात् अन्यदानकोटिभिश्चनलभ्यते॥४१॥लिंगदानफलं
वक्तुंब्रह्मणापिनशक्यते परंतुतत्फलंवक्तुंसमर्थोपार्वतीपतिः॥४२॥अतःकुरुमपश्रेष्ठलिंग
दानंप्रयत्नतः लिंगदानेनसुप्रीतोभविष्यतिमहेश्वरः॥४३॥इतिते हृदयंश्रुत्वासराजाविधिपूर्व
कं चकारलिंगदानानिमंत्रीत्यर्थंसहस्रशः॥४४॥रौद्रानाहूयरौद्रानांपादद्रव्यमपेक्षितं तावद्द्रव्या
ददौतेभ्यःशिवलिंगानिभूपतिः॥४५॥नयावद्द्रव्यमभवत्कुबेरस्यापिशोभने तावद्द्रव्यमभज्जस्य
भूपतेन्यायसंचितं॥४६॥तत्सर्वंविविधंद्रव्यंलिंगदानपुरःसरं रौद्रेभ्यःप्रददौभूपोमंत्रीसत्यंवरा
ननें॥४७॥सवंशकोटिसंयुक्तोमातरंतःपितरंतथः मत्सन्निधिंनवापातेगणपत्वंचलब्धवान्
॥४८॥लिंगदानेनबहुभिर्गणानांपतिमुपागतं मत्साम्यंचसंप्राप्ततत्तीर्थंविनाशिवे॥४९॥
एतस्यैवप्रसादेनबहुनाभावितात्मना काशीवासोभवत्यंवसाक्षान्मुक्तिप्रदायकः॥५०॥पश्य

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पाश्रुपतान्पृच्छान समायांत्यर्घ्यपाणायः एतेमदेर्च्चज परामदेकशरणाः शिवोपरः॥एताहशैः पा
श्रुतैः काशीमाक्षावरानने एतेमदेकमनसामदेकशरणाः शिवे॥५३॥ एतेपाश्रुपताः श्रुद्धाकाशीपाश्रु
पतस्थलीमहापथविधोरायांतत्यजिष्यतिस्रजाः॥५४॥कोधंदंसहस्त्राणिरातकोद्वंदानिच
कोद्वंदावंदंसंतिकाश्यांपाश्रुपताः शिवे॥५५॥एतेसर्वेपिसततंमल्लिंगार्चनतत्पराः मनैवाराध्य
नंकृत्वातिघंतत्रसमश्नुभिः॥५६॥यस्तान्मस्मदिग्धागान्रुद्राक्षाभरणान्विपान् अनर्घ्यार्घ्यक
रान्धन्यान्नामस्मरणोत्सुकान्॥५७॥महादेवेतिनामुच्चैर्वदंतः प्रीतिपूर्वकं कथमेतेसमायांति
पश्यपश्यवरानने॥५८॥एतदुच्चारितंश्रव्यंमहादेवेत्यपध्वनिः अमंतामंतभंतोयशिवेरुचि
करोममः॥५९॥महादेवेतिपीयूषंविसंवेतपुनःपुनःपश्यपश्यपुनःप्रीसांमहादेवेतिवादि
नः॥६०॥नोतादिग्भ्यःसमायांतिपश्यपाश्रुपतोत्तमान अर्घ्यहस्तान्महादेवेत्युच्चैरुच्चरतो
मुदा॥६१॥कथंभातिश्रुचिर्भस्मनामस्मभासितविग्रहाः सर्वेप्येतेभस्मभालाममपारिषुदाः

शिवे॥६२॥मदर्च्चनविनेतेषांमत्कार्य्यंनदृश्यते एतेकालत्रयेप्येवमागत्यामर्चयंतिमां॥६३॥शिवंय
शपमहाशैवान्मुक्तिमंडपसंस्थितान् पंचाक्षरजपासक्तान्मल्लिंगालोकनोत्सुकान्॥६४॥रुद्राध्या
यजपासक्तान्यशैवागिरीजं ध्यायंतिमामजं निर्लपश्येतान्शैवपुरावान्॥६५॥एतन्दर्शनशैव
द्रामामर्चयथाविधि साधंगव्रतामत्वेतंज्ञात्वापश्यतान्शिवे॥६६॥केपरंदीपान्धत्वैतंना
मानिस्मृदानिमेगायंतिगानलोलंविदित्वामामजं शिवे॥६७॥सर्वेप्येतेनिस्तत्रानिसानंदा
निरामयाःध्यायंतिसच्चिदानंदंमामेवेतेसदामदा॥६८॥मत्कथाकर्णनारक्तानिर्वाणंपश्यंछ
यातिघंतत्रानिरादेविमामेवरारणंगताः॥६९॥पश्यपश्यगणान्रुद्रविभेदान्विलोकयंते
वंतेमामंजंनित्यमनंतंविनयान्विताः॥७०॥पश्येनंयक्षममलेकृतांजलिपुटंसदा ध्यायंतंमा
मजंनित्यंसर्वदेवशिवामणिं॥७१॥जातोयंममवामांगाद्विष्णुलक्ष्मीसमन्वितांमद्वारपालको
भवातिघत्वमिमदर्चकाः॥७२॥अयंविघ्नमदासक्तोनित्यमत्पादपूजकाः शिवेमद्वारमाश्रि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

सतिष्ठसेसंकृतांजलिः॥७३॥सुपशापतिमाश्रित्यतेननिष्क्रांतिंपंत्रिताःकदापिनजहाह्येव
द्वारंवेत्रसमन्वितः॥७४॥द्वारपालकनाथोपंसुपशापतिरंबिके अतक्तमनुस्त्यायंद्वारमा
श्रित्यतिष्ठति॥७५॥शिवेचाऽर्चयंपश्यविनपावनंसदा पंचाक्षरजपासक्तःकृतांजलि
पुटोमुदा॥७६॥पश्यप्रजावंतीदेवीमेनाकेनसमर्चितां पशुपश्यपनाथांमदर्चनपरायं
णां॥७७॥पश्यस्त्रियपशुपचंद्रमिंद्रादीनपिपश्यतान् गंधर्वान्पशुपक्षांश्चाकिन्नरांश्च
मदर्चकान्॥७८॥पन्नागान्पश्यसुभगपशुशेषादिकानपि पशुपतांगानानपुराणमनोज्ञा
नागकन्यका॥७९॥वेदान्मूर्तिधरान्पश्यमुक्तिमंठपसंस्थितान् एतेसततंपूजयंत्यंबविभुं॥८०॥शिवेको
लत्रयेतेसर्वेप्यर्घंकरामुदा मामर्चयंतिनत्वंतिगायंतिप्रणमंतिच॥८१॥पुराऽत्रकार्तिकेमासिचाऽऽदृश्या
सुराःशिवेसापंकालेसमागतपूजांकृत्वास्थितामुदा॥८२॥तदादेवीचिरंध्यात्वामभ्यर्च्यप्रयातेतः स
त्वरंगोऽमुखकृतःसमदंमसहस्रदा॥८३॥तदाऽऽगतायःसर्वेचहवस्तनसंगताः गोऽसमुखतांदेविसंप्रा

र्थोमत्तदाबऊ॥८४॥तदावेत्रसमादायविघ्नरेयःप्रयत्नतः सत्वरंभ्रामयामासवेत्रमंचलकांच
न॥८५॥तदादेवीचिःसंऋद्धोगृहीत्वाविघ्नमुद्गरंद्वाराविघ्नसयामासपशुस्त्वेवगणेष्वपि॥८६॥
तेदायुद्धमभद्घोरंतयोरन्योन्यमंबिके तदापाशुपतास्त्रेणावबंधसजनार्दनं॥८७॥तदानंदिःस
मागत्यप्रसाद्यमुनिपुंगव अपराधानक्षमस्वास्यविघ्नोरित्याहसादरं॥८८॥ततस्तंमोचयि
त्वैनंनंदिकेशंमुनीश्वरः समाश्रित्यपुनःपूजांचकारममसादरं॥८९॥ततःपरंऋषिगणाःस
र्वेपिमदनुग्रहात्संपूज्यतिशिवंतेनचऋजागरणंशिवे॥९०॥कार्तिकस्यचाऽमावास्यांबिल्वैश्च
[illegible]
पूजांमविधेघृतमधुगोघृतदानंमत्यसाऽरोतत्रया॥९२॥दत्रक्षीरान्नमाज्यांकंदनंमत्यवरा
ननेधूपदीपौपुनर्दत्वादत्तैःपुष्पांजलिंततः॥९३॥प्रदक्षिणानमस्कारान्कृत्वाचेतदनंतरं रा
त्रिनाताप्रयत्नेनमत्कथाश्रवणादिभिः॥९४॥ततोरुणोदयेजातेस्नात्वास्नात्वाचभस्मना

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

त्रिपुंड्रधारणंकृत्वारुद्राक्षधारणं॥९५॥संध्यासमाप्यविश्वेशंमामभ्यर्चयथाविधि॥९६॥
क्तान्भोजयामासुरुत्रयोनुभुञ्जतांततः॥९६॥यःभुक्तार्जनंचतुर्दश्यांमुपोष्यघृतनंशिवे॥
नर्चयतिविश्वेशंसमुक्तोभवतिध्रुवं॥९७॥मल्लिंगपूजनंपरंसर्वदासर्वकामदंऽनुभुक्त
चतुर्दश्यामचिंतंबहुपुण्यप्रदं॥९८॥कार्तिकस्यचतुर्दश्यांसितायांमाघृतांततः॥पूजयतिप
णयोमासमुक्तोनात्रसंशयः॥९९॥इदंवैश्वेश्वरंलिंगसाक्षान्मद्रूपमुत्तमं॥कोवातिघृतनैव
समाराधयतिप्रिये॥१००॥अस्यलिंगस्यमात्म्यंवेदेनज्ञायतेशिवे॥नविष्णुनाब्रह्मणाचा
न्नतहूयतेमया॥१॥माहात्म्यंचोमुमेतस्यवेदेज्ञायतेयःपुरा॥विष्णुनापातंतंब्रह्मणाचिवरा
ननं॥२॥एतत्ख्यातंपोघारंबहुकालंघृतांततः॥तत्तत्तत्यविशायविरतांतपसः शिवे॥३॥
एतादृशमिदंलिंगंसर्ववेदांतसंस्कृतं॥सुरासुराचिंतलिंगंनानामुनिवराचिंते॥४॥ममलिंगंमि
दंदेविपूजितंमुक्तिमुक्तिदं॥पूजयस्वाघयातेननवबिल्वदलादिभिः॥५॥अभिवेचयमल्लिं

Indira Gandhi National Centre for the Arts